Kalevala

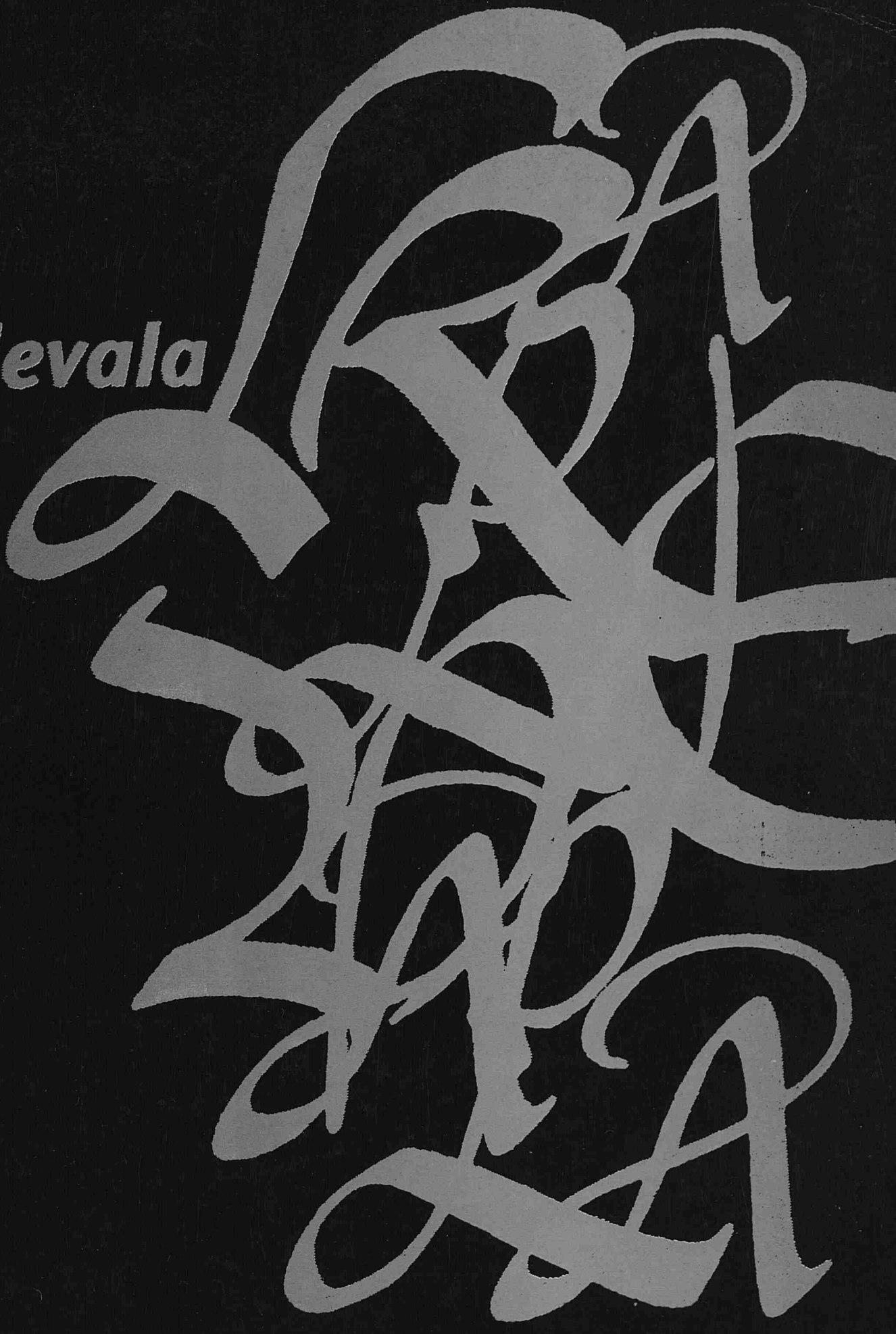

www.dacoromanica.ro

Editu
Bibli ca
Bucu ştilor
2001
Rom ia

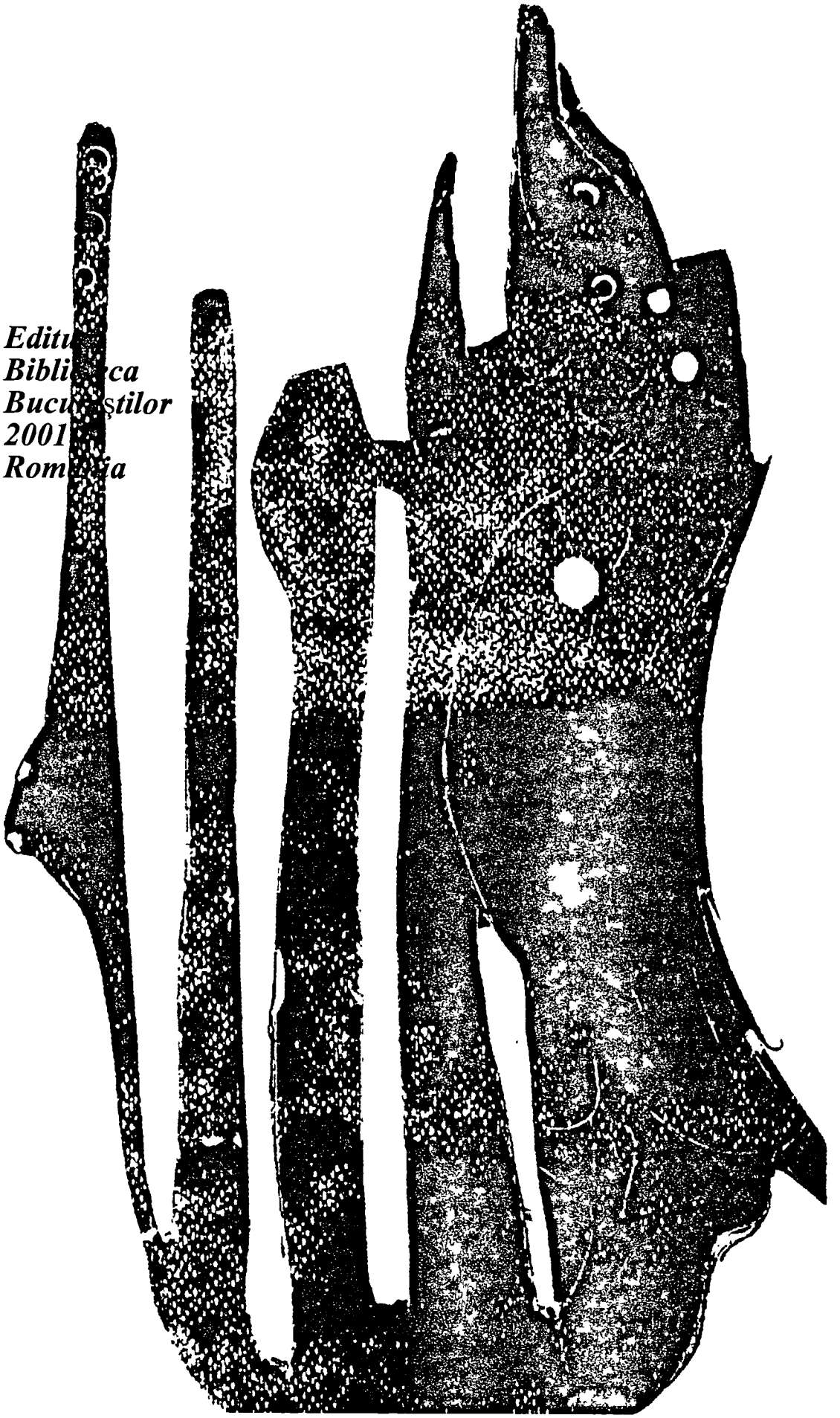

www.dacoromanica.ro

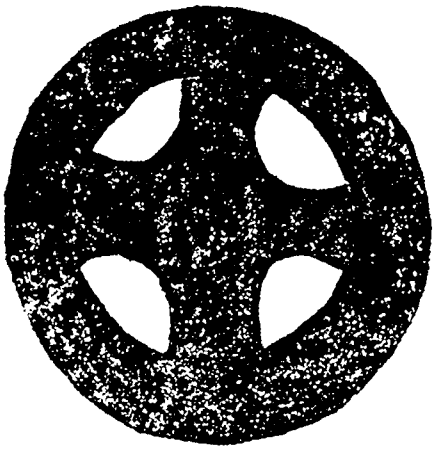

www.dacoromanica.ro

Cântul
I

www.dacoromanica.ro

11

Uite, mă apucă-o poftă,
Mi-a venit deodată gîndul
Să-mi încep acum cîntarea,
Să dau drumul unui cîntec
Despre-a neamului poveste,
Despre-a noastră seminție;
Vorbele se moaie-n gură,
Cad încetișor cuvinte;
Lin se-nalță de pe limbă,
Printre dinți roiesc în aer.
Frate scump, iubit prieten,
Preafrumos, din tinerețe,
Vino și-i cînta cu mine,
Te apropie mai iute,
Ca să băsmuim că, iată,
Ne aflăm doar iar cu toții
Adunați din patru vînturi;
Rar ne întîlnim și trudnic
Ne găsim din nou pe-a noastre
Jalnice, sărace locuri,
De aici, din miazănoapte.
Mîna într-a mea ți-o lasă,
Degetele-ntr-ale mele,
Să-ntonăm alese cînturi,
Cele mai frumoase basme;
Asculta-ne-vor prieteni,
Ne vor urmări tovarăși
Din ăst tineret ce crește,
Din ăst neam ce se ridică;
Sînt cîntări din vremi cărunte,
Vorbe vechi de prin chimirul
Vajnicului Väinämöinen,
De prin vatra covăciei
A lui Ilmarinen, – smulse
Sabiei lui Kaukomieli,
Arcului lui Joukahainen,
Din cîmpiile Pohjolei,
De prin codrii Kalevalei.
Tatăl le cînta pe vremuri,
Coadă la topor făcîndu-și;
Mă-nvăța aceste cînturi
Mama cînd torcea din caier;
Eu, un țînc, jos, pe podele,
Mă-nvîrteam pe la genunchii-i,
Puști cu lapte pe bărbie,
Cu smîntînă pe la gură.
N-a fost Sampo fără vorbe,
Fără vrăji ciudate, Louhi;
Sampo se-nvechi-n cuvinte,
Louhi-n farmece pierit-a,
În cîntări muri Vipunen,
Lemminkäinen, în petreceri.
Sînt și áltfel de cuvinte,
Vorbe tainice, aflate
Pe la margine de drumuri,
De prin ierbării desprinse,
Scoase din mărăcinișuri,
Ridicate de prin crînguri,
De pe firele de iarbă,
De pe lungi cărări, pe vremuri,
Cînd, cioban, în tinerețe,
Îmi mînam cirezi și turme
Prin livezi de miere pline,
Ori pe cólnice de aur
Cu Muurikki, neagra-n urmă
Și cu Kimmo cea bălțată.
Frigul cîntece îmi spuse,
Ploaia mi-a-ngînat cuvinte;
Altfel îmi doinirá vînturi,
Altfel îmi cîntară valuri;
Păsări vorbe-mi dăruirá,
Creștete de arbori, versuri.
Am făcut un ghem din ele,
Strînsu-le-am în jurubiță,
Pus-am ghemu-n săniuță,
Într-o sanie și sculul;
Le-am cărat apoi acasă-n
Săniuță lîngă șură;
Le-așezai pe-o policioară,
Într-un fund de-ulcior de-aramă.
Cîntecele-n frig stătură,
Au rămas mult timp în beznă;
Să-mi scot cîntece din geruri,
De prin frig a' mele cînturi,
Să-mi aduc ulcioru-n casă,
Cuțărul s-așez pe-o laiță,
Chiar aici, sub astă grindă,
Pe sub mîndrul pod al casei?
Să deschid ăst scrin cu vorbe,
A cîntărilor lăditá,
Capătul de fir să-l caut,
Jurubiții să-i rup nodul?
Voi cînta cîntare bună,
Înălța-voi cîntec mîndru,
Cu mîncare de secară,
Cu de orz, gustoasă bere;
Dacă nu aduceți bere,
Nici un strop de băutură,
Voi cînta cu gura seacă,
Îi voi zice și cu apă
Pentru-nveselirea serii,
Întru slava marii zile.
Pentru bucurii de mîine,
Pentru zorii ce-au să vină.

*

Iată ce-auzii odată,
Ce-ascultai cîndva, în cîntec:
Nopțile vin singuréle,
Singure, pe rînd, vin zile;
Väinämöinen și el singur
S-a ivit, rapsodul veșnic,

www.dacoromanica.ro

12

Din subțirea purtătoare,
Ilmatar, frumoasa maică.
În văzduh trăia o fată,
Minunata Luonnatar;
A trăit mult timp curată,
Ca fecioară, – o vecie,
Prin înaltele văzduhuri,
Prin nemărginite ceruri.
Dar s-a săturat deodată,
I-a părut povară viața,
Să rămîie-așa stingheră,
Tot fecioară, tot curată,
Prin înaltele văzduhuri,
Prin nemărginite ceruri.
Pîn' la urmă coborît-a,
S-așeză pe nalte valuri,
Pe al mării spate luciu,
Printre unde despletite;
Năvălit-a o vîntoasă,
Dinspre răsărit pornită,
Ce umplu de spumă marea,
Înălță tăioase valuri.
Vîntul fata-a legănat-o,
Valul aruncă fecioara
Pe spinarea albăstrie
A înaltelor talazuri;
I-a rodit ei vîntul, sînul,
A lăsat-o grea talazul.
Trudnic a purtat povara,
Sarcina cea grea din pîntec
Ani de toți vreo șapte sute,
Vîrste de viteji vreo nouă;
Îi era cu neputință,
Fătul nenăscut, să-l nască.
Muma apelor, fecioara,
Rătăci înot, departe,
Mult spre Soarele Răsare,
Iar apoi spre Soare-Apune,
Miazăzi și Miazănoapte,
Cît văzu-mprejur cu ochii,
În durerea grelei faceri,
În cumplitul chin din pîntec!
Îi era cu neputință
Fătul nenăscut să-l nască.
Suspină încet și spuse,
Mai apoi, aceste vorbe:
"Vai, sărac' de-a' mele zile.
Vai de traiul meu, copile!
Vezi unde-am ajuns acuma,
Să fiu veșnic legănată
Sub adîncul cer, de vînturi,
Să mă poarte-n voie valuri
Pe aceste mări întinse,
Pe acest noian de ape.
Ar fi fost cu mult mai bine
Să fi stat fecioară-n aer,
Ca acum în aste zile,
Tot plutind așa ca maică-a
Apelor nemărginite!
Mă usucă astăzi frigul,
Groaznic e să stai aicea
Cu noian de ape-n juru-ți,
Tot plutind mereu pe valuri.
O, mărețule, tu, Ukko,
Ce pe umeri ții tot cerul,
Haide, vino mai degrabă,
Mi-ești acum de trebuință,
Vin' la ceea ce te cheamă,
Slobozește-mă din cazne,
De arsura mea din pîntec!
Zboară chiar acum și-ajută-mi,
Tare-i grabnică nevoia!"
Peste două clipe numai,
Numai peste o clipită,
Iat-o rață, o frumoasă
Pasăre-n zbor drept venit-a,
Pentru cuib cătîndu-și locul,
Să-și dureze o căsuță.
A zburat spre răsărituri,
Înspre Soarele-Apune,
Miazăzi și Miazănoapte;
Nu zări măcar o palmă
De pămînt, nici o brăzdiță
Unde să-și înjghebe cuibul,
Să-și întrúchipe căsuța.
Multă vreme-n zbor plutit-a,
Se gîndi apoi deodată:
"Să-mi fac oare cuibu-n vînturi,
Căsulița mea pe valuri?
Vîntu-o să-mi răstoarne cuibul,
Valul o să-mi ia căsuța."
Muma apelor, frumoasa
Vergură de prin văzduhuri,
Scoase din adînc genunchiul,
A săltat din ape-un umăr,
Dete loc acestei rațe
Să-și înjghebe cuibușorul.
Rața, pasăre măiastră,
Tot plutea, zbura în aer;
A zărit genunchiul fetei
Pe al mării spate vînăt;
Îl luă drept smoc de ierburi,
Drept un plaur, rupt pe ape.
Zboru-și domoli deodată,
Pe genunchiul ei venit-a,
Și-a clădit acolo cuibul;
Ouă a făcut de aur:
Ci erau de aur șase,
Iar al șaptelea de fier, doar.
Prinse ápoi să clocească,
A-ncălzit în vîrf genunchiul;
A clocit o zi și două,

www.dacoromanica.ro

13

Ba cloci şi-n ziua-a treia;
Muma apelor, frumoasa
Vergură de prin văzduhuri,
A simţit arsură mare,
Fierbinţeală pe sub piele;
Socotea c-ardea genunchiul,
Parcă-i se topiră vine.
Şi-a mai scuturat genunchiul,
Mădularele-şi întinse;
Ouăle căzură-n ape,
Se pierdură-n fund de valuri,
Se sfărmară bucăţele,
Se făcură mii fărîme.
Dară n-au picat în mîluri,
Nu rămaseră prin valuri:
Cojile se prefăcură-n
Lucruri de folos şi bune:
Partea cea de jos a cojii
Se schimbă în temelia
Ăstui drag pămînt, iar partea
Cea de sus alcătuit-a
Cerul cel nespus de mîndru;
Partea galbenă ajunse
Soarele, scînteietorul;
Partea de albuş, deasupra,
Se făcu lucioasa lună;
Orice coajă mai pătată
A ajuns o stea, iar cele
Rămăşiţi mai negre-a' cojii
S-au schimbat în nori pe ceruri.
De atunci pornit-a timpul,
Anii după ani urmară
În deplina limpezime
A preaproaspătului soare,
În a lunii noi lucoare;
Înota fecioara-n larguri,
Se mişca întruna muma
Apelor; prin unde-ncete,
Prin înnegurate valuri,
Numai ape-avînd în faţă,
Numai cer senin în spate.
În al nouălea an tocmai
În a zecea primăvară,
Scosu-şi-a din valuri capul,
Fruntea şi-a nălţat din mare
Şi-a-nceput să facă lumea:
Rotunzi întîi pămîntul
Pe-al mării spate luciu,
Peste nesfîrşite valuri.
Tot pe unde-şi puse mîna
Ridicat-a promontorii;
Unde şi-a-ndesat piciorul
Borţi făcut-a pentru peşte;
Unde şi-a-ndoit ea trupul
S-au căscat vîltori grozave.
A atins cu coasta lutul
Şi-a făcut domoale ţărmuri;
A bătut şi cu piciorul
În pămînt, şi puse astfel
Somnilor din mări capcane;
Îşi lipi de glie fruntea
Şi scobi mărunte golfuri.
S-a mai depărtat în larguri,
S-a oprit pe mări deschise,
Stînci urzit-a în şiraguri,
A ascuns o seamă-n ape
Pentru-a navelor pierzare,
Ca să moară marinarii.
Aşezate sînt ostroave,
Stîncile-s statornicite,
Stîlpii aerului puşi sînt,
Continentele întinse
Sînt chemate-acum la viaţă,
Semnele-s scobite-n piatră,
Trase-s liniile-n stîncă;
Väinämöinen nu venise,
Marele rapsod din veacuri
Nu s-a fost ivit pe lume.
Moşul vajnic Väinämöinen
Petrecu în sînul maicii
Cam treizeci de veri, de toate,
Şi de ierni acelaşi număr;
Între valuri liniştite,
Peste ape-nnegurate.
Prinse-a chibzui cam ástfel:
"Cum să mai trăieşti, să sufli,
În firida asta strîmtă,
În micuţa locuinţă,
Unde luna nu luceşte,
Unde soarele nu arde?"
Începu el să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Lună, soare, daţi-mi drumul;
Sfătuieşte, Ursa Mare,
Cum ar fi să iasă omul
Din aceste uşi străine,
Din îngrădituri ciudate,
Din prea strîmtul cuib de-aicea,
Din micuţa locuinţă!
Adă pe pămînt drumeţul,
Fiul omului rîvneşte,
Vrea să vadă-o zi senină,
Să privească luna-n ceruri,
Să se mire şi de soare,
Să zărească Ursa Mare,
Să se uite mult la stele!"
Nu l-a ajutat nici luna,
Soarele nu-i dete drumul;
Plictisitu-s-a de vremea-i,
S-a-nciudat pe viaţa asta,
Sparse porţile-nchisorii,
Cu-al său deget fără nume,

www.dacoromanica.ro

14

Cel zăvor de os îl trase
Cu un deget numai de la
Un picior de-al lui, cu stîngul;
S-a tîrît spre prag cu mîna,
În genunchi ieşi pe poartă.
A căzut cu capu-n apă,
Braţele tot depărtate;
A rămas pe valuri omul,
Pradă naltelor talazuri.
Vreo cinci ani rămase-n mare,
Cinci şi şase ani, tot razna,
Şapte şi opt ani de-a rîndul;
Pe uscat ajunse într-un
Promontoriu fără nume,
Continent lipsit de arbori.
Se sculă-n genunchi şi încă-o
Opintire-n mîini făcut-a;
Se nălţă să vadă luna,
Să se mire şi de soare,
Să zărească Ursa Mare,
Să se uite mult la stele.
Se născu deci Väinämöinen,
Se ivi rapsodul vajnic
Din subţirea purtătoare
Ilmatar, frumoasa maică

www.dacoromanica.ro

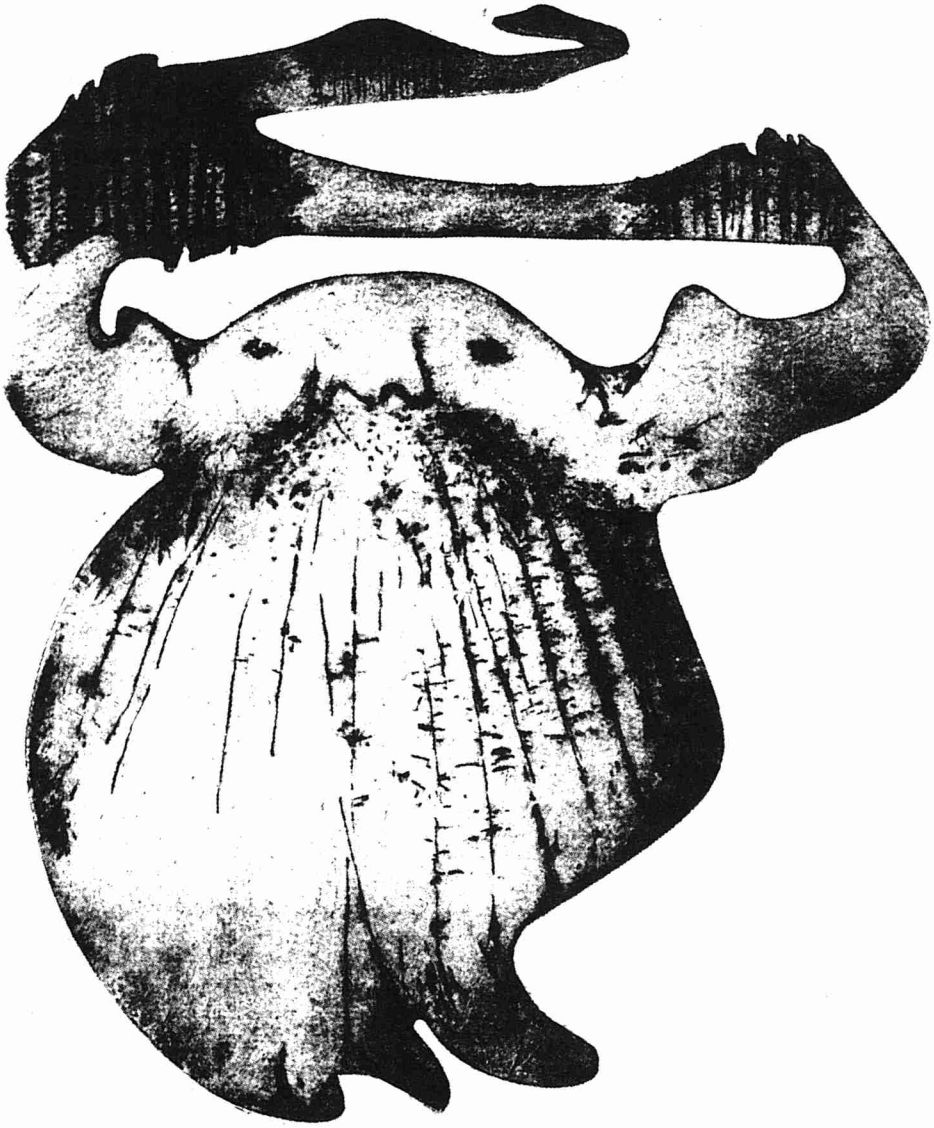

www.dacoromanica.ro

Cântul
al II-lea

www.dacoromanica.ro

18

S-a sculat moş Väinämöinen
Pe-amîndouă-a' lui picioare,
Într-o insulă din mare,
Continent lipsit de arbori.
A rămas mulţi ani acolo,
A trăit o lungă vreme
Pe tărîmul sterp, pe care
Nu era deloc verdeaţă.
Începu să chibzuiască,
Le suci pe toate-n minte:
Cine-o face semănatul,
Cine-o arunca seminţe?
Da, vezi-bine, Pellervoinen,
Fiul ţarinelor, dînsul,
Micul Samsa, băieţaşul,
Semăna-va cele lanuri;
El va-mpărştia seminţe.
Semănă-ndoit din spate,
A însămînţat pojgheazuri,
Mlaştini, nisipoase locuri
Şi pămînturi mai pietroase.
Puse pinii pe coline,
Brazii doar pe vîrf de munte,
Ierburile pe izlazuri,
Pomişorii prin vîlcele
Şi mesteceni prin viroage,
Pe pămînt uşor, aninii,
Iar în reavăn loc, cireşii,
Sălciile-n bălţi şi mlaştini
Şi scoruşi, prin ţarini sfinte;
Lîngă steiuri puse jnepii,
A sădit stejarii falnici
Tot pe maluri de pîraie.
Au crescut îndată arbori.
Pomişori se ridicară,
Bradul înflori în creştet,
Pinu-şi răsfiră coroana;
Au crescut în văi mesteceni,
Pe pămînt uşor aninii,
Pe pămînt jilav cireşii,
Lîngă stînci crescură jnepii;
Boabe mîndre au dat jnepii,
Roade bune şi cireşii.
Moşul vajnic Väinämöinen
Se-apucă să cerceteze
Cîmpul îngrijit de Samsa,
Semănat de Pellervoinen;
A văzut crescînd copacii,
Că se-nalţă tulpinţe;
Doar stejarul – sfîntul arbor
Al lui Jumala, era tot
Fără trunchi şi rădăcină.
L-a lăsat în voia sorţii,
Ca să vadă ce-o să fie;
Aşteptă trei nopţi, de-asemeni
Şi trei zile încheiate;
S-a întors ca să-şi dea seama
După-a şaptea zi cum merge;
Nu s-a fost smucit stejarul,
Nu prinsese rădăcină
Arborele sfînt, nici vorbă.
A văzut vreo patru fete,
Cinci mirese de pe ape,
Ce coseau, acolo, iarbă,
Otăvioară-nrourată,
Pe ostrovul cel din neguri,
Pe cel cap pierdut în ceaţă;
Ce coseau, greblau îndată,
Întorceau, să se usuce.
A ieşit din mare Tursas,
Moşul a săltat din valuri;
A zvîrlit în flăcări fînul,
În văpăi mistuitoare;
A rămas o mărunţică
Pulbere, – cenuşă, numai.
S-a tot strîns în vraf, cenuşă,
De funingine movilă;
Pus-au ici chiar draga plantă,
Draga plantă, mîndra ghindă;
Se nălţă un lujer verde,
A ţîşnit precum o fragă,
Cele două crengi şi-ntinse.
Desfăcu-nverzite ramuri,
Răsfirat-a crengi cu frunze;
Se nălţă la ceruri vîrful;
Crengile-au umplut văzduhul,
A oprit să zboare nouri,
Fulgii uşureii s-alerge,
Soarele aprins ascunse,
A oprit lucirea lunii.
Moşul vajnic Väinämöinen
Începu să chibzuiască:
Cine-o doborî stejarul,
Va răpune mîndrul arbor?
Jalnic oamenii ar duce-o,
Groaznic, peştii cei din ape,
De n-ar străluci nici soare,
De n-ar da lumină luna.
Nu găsi viteaz destoinic,
Om în stare să doboare,
Ca să sfărîme copacul,
Cel cu suta lui de vîrfuri.
Moşul vajnic Väinämöinen
A vorbit în schipul ăsta:
"Luonnatar, maică sfîntă,
Ce mi-ai dat lumina zilei,
De prin mări trimite-mi oameni,
E prin apă multă lume,
Ăst stejar grozav să-l frîngă,
Răul arbor să-l răpună,
Care stă acum în faţa
Soarelui aprins, iar lunii
Îi acoperă lumina!"

www.dacoromanica.ro

19

A ieşit un om din mare,
Un viteaz de printre valuri,
Un pitic nu tare mare
Dar nici mititel cu totul;
Nu mai lung ca policarul,
Nalt cît palma de femeie.
Coif în cap purta de-aramă,
Cizme-avea tot de aramă,
Mai avea mănuşi de-aramă;
Un chimir tot de aramă,
La chimir topor de-aramă;
Coada doar cît policarul,
Cît o unghie, tăişul.
Moşul vajnic Väinämöinen,
Prinse-atunci să chibzuiască:
"După chip bărbat e-n totul,
Are de viteaz privirea,
Dar de lung, cît policaru-i;
Nu mai nalt cît o copită."
A intrat apoi în vorbă,
A rostit bătrînul astea:
"Cam ce rang ai printre oameni,
Ce viteaz înni eşti, mişele,
Tu, puţin mai bun ca morţii,
Decît cei pieriţi, mai mîndru?"
Ăst pitic din ape spuse,
Moşul mărilor vorbit-a;
"Sînt un om ca fieşcine,
Un viteaz pitic din mare;
Am venit să tai stejarul,
Ca să sparg ăst şubred arbor".
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit atuncea astfel:
"N-ai venit pe lumea asta,
Nici nu te-ai născut, pesemne,
Să poţi doborî stejarul,
Să răpui copacul groaznic."
Doar rosti aceste vorbe
Şi văzu că se schimbase
Omul nostru, că luase
Un alt chip, de-acum, viteazul;
Pe pămînt îi sta piciorul,
Nourii-i spărgea cu capul;
Barba-i învelea genunchii;
I-ajungea-n călcîie părul;
Între ochi era un stînjen;
Jos aveau nădragii-un stînjen,
La genunchi aveau un stînjen
Şi juma'te; – aveau pe şolduri
O lărgime de doi stînjeni.
Omu-şi şlefui toporul,
Îşi trecu tăişul neted
Pe vreo şase-ascuţitoare,
Pe vreo şapte lespezi late.
O luă agale omul,
Legănîndu-se se duse,
Fluturîndu-şi pantalonii,
Cei nădragi cu late tivuri;
Dintr-un pas a fost pe ţărmul
Cu nisipul cum e spuma;
Din al doilea salt ajunse
Pe-un pămînt roş ca ficatul;
Din al treilea pas ajunse
La stejarul cela groaznic.
A izbit securea-n arbor,
Potolitu-şi-a tăişul,
I-a tras una, i-a tras două,
Chiar trei lovituri îi trase;
Foc ţîşnit-a din săcure,
În păduri pieri scînteia;
A-nceput să-şi plece vîrful
Arborele, să se-ndoaie.
Doar la-a treia izbitură
Fu în stare să răpună
Marele stejar, să sfarme
Înfricoşătorul arbor,
Să prefacă ţăndări trunchiul
Cel cu suta lui de vîrfuri;
Trunchiu-n Răsărit căzut-a,
Creştetul spre Soare-Apune;
Către Miazăzi crenguţe,
Crăcile spre Miazănoapte.
Cine a cules vreo creangă
A primit norocul veşnic,
Cine creştetul îl smulse
Darul de-a vrăji luat-a,
Cine-o ramură, primit-a
O iubire nesfîrşită;
Ţăndările ce zburară,
Aşchiile răzleţite
Pe luciosul spate-al mării,
În nemărginite valuri,
Le-a purtat o vreme vîntul,
Le-a săltat în vifor marea,
Ca şi luntrile pe ape,
Ca bărcuţe pe talazuri.
Le-a dus vîntul în Pohjola;
Slujitoarea mică-a Pohjei,
Albituri clătea în apă,
Rufe tot spăla în mare,
Pe cea piatră de pe ţărmul
Capului prelung din mare.
A văzut pe apă ţăndări,
Le-adună pe toate-n traistă,
Repede le-aduse-acasă
Într-un sac legat la gură
Ca săgeţi să-şi facă vraciul,
Arme mîndre, vînătorul.
Cînd a fost răpus stejarul,
Doborît, copacul groaznic,
A putut ieşi, iar, soare,
Luna, iar, să strălucească,
Îşi urmau, iar, goana norii,

www.dacoromanica.ro

20

Îşi întinse curcubeul
În văzduhuri, iarăşi, arcul,
Din ceţosul promontoriu
Pînă-n insula în neguri.
Se nălţară-atuncea codrii,
Au crescut păduri în voie,
Frunze-n arbori, pe jos iarbă;
Ciripeau prin arbori păsări,
Mierle-şi fluierau norocul,
Se strigau pe nume cucii.
Pe pămînt crescură boabe,
Flori de aur, pe fînețe,
Plante, fel de fel, pe cîmpuri,
Feluritele semințe;
Orzul doar tînjea întruna,
Parcă-ncremenise spicul.
Moşul vajnic Väinämöinen
Merse-atunci, muncit de gînduri,
Pe un țărm de mare-albastră,
Lîngă naltele talazuri;
A găsit vreo şase boabe,
Cam vreo şapte semincioare,
Colo jos, pe țărmul mării,
Pe nisipul fin ca spuma;
În blăniți de jder le puse,
În picior de veveriță.
Ca să samene se duse,
Să arunce mîndre boabe
Lîngă-a Kalevei fîntînă,
Lîngă-ale lui Osmo cîmpuri.
Pițigoiu-a spus în arbor:
"A lui Osmo orz n-o creşte,
Nici ovăzul din Kaleva,
De nu veți săpa pămîntul
Cam de-o palmă şi n-oți arde
Bălăriile uscate."
Moşul vajnic Väinämöinen
Iute şi-a făcut săcure,
Pregăti să ardă crînguri,
A despădurit pămînturi,
Doborî înalții arbori;
A cruțat doar unul singur,
Un mesteacăn, ca să fie
Loc de-odihnă pentru păsări,
Unde să tot cînte cucul.
Străbătu un vultur cerul,
Despicat-a largi văzduhuri;
Pasărea cea uriaşă
S-a apropiat să vadă:
"Cum de e copacul teafăr,
Netăiat acest mesteacăn,
Nerăpus ăst arbor mîndru?"
Spuse moşul Väinämöinen:
"A rămas copacul teafăr,
Ca să se-odihnească păsări,
Vulturul din cer să şadă."
Vulturul, stăpîn în aer,
A răspuns: "Grozav de bine
Te-ai gîndit, lăsînd să crească
Ăst mesteacăn, să-şi înalțe
Falnicul copac făptura,
Să se odihnească păsări,
Să poftesc să stau eu însumi."
Zburătoarea din văzduhuri
Aţîţă un foc, aprinse
Un învîlvorat jăratic;
Vîntul arse tăietura,
Crivățul suflat-a straşnic;
Arsa-au arborii cenuşă,
În jar mult se prefăcură.
Moşul vajnic Väinämöinen
A luat vreo şase boabe,
Cele şapte semincioare
Din a jderului blăniță,
Din piciorul veveriței,
Din a helgii mici lăbuță.
Ca să samene pornit-a,
Să arunce boabe mîndre;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Gîrbov, seamăn, azi, semințe,
Cu-aste degete ce-s ale
Ziditorului, cu mîna
Tatălui atotputernic,
În ăst rodnic lut, pe lanul
Nesfîrşit, să crească-n voie.
Babă, tu, de prin străfunduri,
Tu, stăpînă din pămînturi,
Fă acuma să țîşnească
Germenii şi să lucreze
Țărna cu puteri ascunse;
Nu-i lipseşte țărnii vlaga
Şi-o să aibă totdeauna
De-or fi numai milostive
Zînele dăruitoare,
De-or da voie-a' firii fiice.
Glie, scoală-te din somnu-ți,
Cîmp făcut de Ziditorul,
Nu mai tot dormi de-acuma;
Fă mai iute să se nalțe
Tulpinițele firave,
Întăreşte ierbi plăpînde,
Vîrful plantelor ridică,
Le îndreaptă, mii şi sute,
Lujere mai delicate,
Pe-ale mele largi ogoare,
Pentru marea-mi osteneală.
O, puternicule Ukko,
Zeu mai mare ca toți zeii,
Tu, ce strîngi grămadă norii,
Care stăpîneşti văzduhul,
Ține sfat acolo-n nouri.
Chibzuieşte-n ceruri limpezi,
Adu-un nor din răsărituri,

www.dacoromanica.ro

21

Altul dinspre Miazănoapte,
Cîțiva dinspre Soare-Apune,
Ia din Miazăzi un altul,
Varsă apă din înalturi,
Mierea de prin norii negri,
Peste orzul ăsta fraged,
Peste spicele-i în freamăt."
Ukko, zeul cel mai mare
Din toți zeii, el, cerescul
Tată, cel atotputernic,
Sfat ținu atunci în nouri,
Chibzui-n senine ceruri,
Nor din Răsărit aduse,
Altul dinspre Miazănoapte,
Cîțiva dinspre Soare-Apune,
De la Miazăzi un altul;
Margini le lipi de margini,
Stoarse-a nourilor miere
Peste orzul ce se nalță,
Peste spicele în freamăt;
Iată, orzul cel cu spicul
Plin de țepi crescu, smucindu-și
Paiul oacheș în ogoare
Reavăne, în cele cîmpuri
Ale dîrzului moș Väinö.
Dar a doua zi, doar numai
După-o încă altă noapte,
După-o săptămînă-n capăt,
Merse, ca să vadă, moșul
Väinämöinen ce mai iese
Pe-arături, pe cele lanuri
Semănate greu, cu trudă;
Orzul tot creștea în voie,
Spicu-n șase fețișoare;
Paiul număra trei noduri.
Moșul vajnic Väinämöinen
A privit atunci în juru-i;
Iată, cucul primăverii
A văzut ăst arbor teafăr:
"Cum de ai lăsat copacul,
Cum de nu-l tăiași îndată?"
Spuse moșul Väinämöinen:
"A rămas așa, -n picioare,
Ăst mesteacăn nalt și falnic,
Am cruțat copacul mîndru
Ca să vii să cînți aicea;
Cîntă, cucule, într-însul,
Tu, piept sur, îmi cîntă vesel,
Cîntă, piept de-argint, într-una,
Piept de staniu, cîntă tare;
Cîntă seara, dimineața,
Cîntă chiar în miezul zilei,
Ca să am doar vremuri bune,
Ca să am păduri bogate,
Țărmii plini de tot belșugul,
Roditoare-a' mele cîmpuri!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

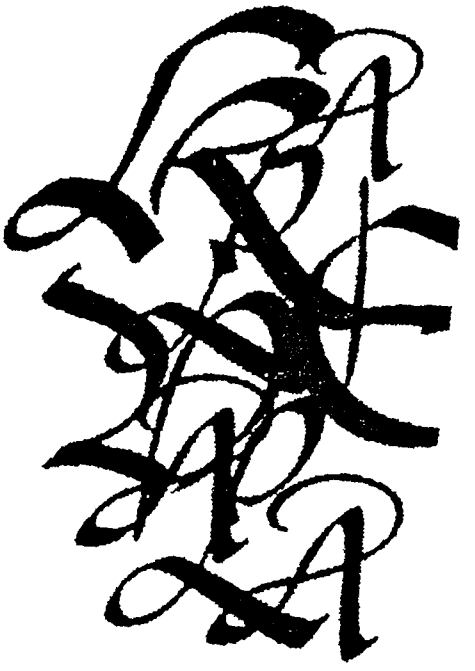

Cântul
al III-lea

www.dacoromanica.ro

27

Moşul vajnic Väinämöinen
Îşi ducea viaţa-n tihnă
Pe colinele Väinölä-i,
Pe cîmpiile Kalevei;
Tot cînta frumoase basme,
Şi-arăta ştiinţa bardul.
Zile-ntregi zicea întruna,
Nopţi de-a rîndul depăna tot
Amintiri din vechi rămase,
Despre-adîncile obîrşii,
Cîntece ce nu ştiu pruncii,
Nu le ştiu nici cei mai vîrstnici,
În viaţa asta tristă,
Pe-un pămînt supus pieirii.
Se lăţi deodată-o veste,
A purtat departe faima
Cîntecele minunate
A' lui Väinämöinen, bardul;
Numele i-a mers departe
Caire Miazăzi, trecut-a
Zvonul şi-nspre Miazănoapte.
Flăcăuaşul Joukahainen,
Al Laponiei fiu firav,
Într-o zi în sat se duse,
Auzi de pe la oameni
Nişte veşti ciudate tare:
Se cîntau mai mîndre cînturi,
Se urzeau, de la o vreme
Cîntece mai minunate
Pe colinele Väinölä-i,
Pe cîmpiile Kalevei,
Ca acele ce el singur
Le ştia, decît acele
De la tatăl învăţate.
Supăratu-s-a el straşnic,
Pizmuitu-l-a tot timpul
Pe bătrînul Väinämöinen,
Mult mai bun decît el însuşi;
A pornit atunci în grabă,
Alergat-a la măicuţa,
La părinţii, la stăpînii;
Spusu-le-a că vrea să plece,
A jurat c-o merge grabnic
Prin lăcaşele Väinölä-i
Să se ieie de îndată
La întrecere cu Väinö.
L-a oprit să plece, tatăl,
Maica l-a oprit de-asemeni
Să se ducă la Väinölä
Să se ieie de îndată
La întrecere-n cîntare
Cu bătrînul Väinämöinen;
A rostit aceste vorbe:
"Te vor fărmeca acolo,
Te-or vrăji să stai cu gura
Şi cu capul în zăpadă;
Să rămîi cu pumnii-n geruri;
Ţeapănă să-ţi fie mîna,
Nemişcat de tot piciorul."
Flăcăuaşul Joukahainen
Spuse: "Tatăl ştie multe,
Maica ştie şi mai multe,
Ci eu ştiu mai mult ca dînşii;
Dacă-aş vrea să intru-n lupte,
Să mă-ntrec cu oameni, iacă,
Eu mi i-aş vrăji pe cei ce
Ar pofti să mă vrăjească;
L-aş schimba pe cel mai straşnic
Cîntăreţ, în cel din urmă;
Încălţat să fie-n piatră,
Şi nădragi de lemn să aibă,
Piatră mare peste pieptu-i,
Un pietroi mai greu pe umeri,
Cu mănuşi de piatră-n mînuri,
Iar în cap un coif de piatră."
N-ascultă, ieşi pe uşă,
Pregăti sirepul mîndru,
Ce scotea din nări văpaie,
Ce avea lucioase glezne;
Înhămat-a mînzul falnic
La-a lui sanie de aur,
S-a urcat în fundul săni'i,
Dintr-un salt stătu pe capră,
A plesnit apoi sirepul,
Învîrtit-a biciu-n aer,
Cea biciuşcă numai perle,
Începu să sară calul;
Se porni-n galop, mai iute.
Merse sania cu vuiet,
Merse-o zi, mai merse alta,
A mai alergat aproape
Vreo trei zile şi ajunse
Pe colinele Väinölä-i,
Pe cîmpia Kalevalei.
Moşul vajnic Väinämöinen,
Vraciul cel din veşnicie,
Călător era pe-acolo,
Se găsea pe-acele drumuri,
Pe colinele Väinölä-i,
Pe cîmpia Kalevalei.
Flăcăuaşul Joukahainen
L-a-ntîlnit atunci în cale;
Oiştea se izbi de oişte;
Hăţuri li s-au prins de hăţuri,
Hamurile se-acăţară,
Se-ncleştară guri de hamuri.
Se opriră amîndoi şi
Încă nu-şi veneau în fire;
Şiroiau sudori pe hamuri.
Aburi mulţi ieşeau pe oişte.
Spuse moşul Väinämöinen:
"Spune-mi din ce neamuri, oare,

www.dacoromanica.ro

Mi te tragi de mîi ca proştii,
Fără nici o chibzuială;
Tu, ce-mi strici aceste hamuri,
Rupi hulube de lemn fraged,
Mîndra sanie mi-o sfărâmi,
Mi-o prefaci în mii de aşchii?"
Flăcăuaşul Joukahainen
A răspuns, atuncea, astfel:
"Joukahainen sînt, cel tînăr,
Dar îţi spune şi tu neamul;
Din ce trunchi te tragi şi care
Ţi-i cimotia, mişele?"
Moşul vajnic Väinämöinen
Şi-a spus numele atuncea;
Îi vorbi, apoi, acestea;
"Dacă eşti tu Joukahainen,
Să mi te fereşti din cale,
Eşti mai tînăr doar ca mine!"
Ci flăcăul Joukahainen
I-o întoarse-n chipul ăsta:
"Tinereţe, bătrîneţe,
Nu e vorba-acum de asta;
Cine s-o-ntîmpla să aibă
Cunoştinţe mai bogate,
A cui ţinere de minte
S-o vădi că e mai mare,
Doar acela o fi vrednic
Să mai steie-n drum, aicea,
Celalt o să-i lase locul.
De eşti tu adevăratul
Väinämöinen, cîntăreţul
Răsărit din veşnicie,
Hai să ne-apucăm de cîntec,
Să ne spunem sfinte vorbe:
Om pe om să se înveţe,
Din noi doi să-nvingă unul."
Moşul vajnic Väinämöinen
I-a răspuns atuncea astfel:
"Cum să fiu eu cîntăreţul,
Cîntăreţul, înţeleptul?
Petrecui întreaga-mi viaţă
În această locuinţă,
În căsuţa de pe cólnic;
Ascultam cum cîntă cucul;
Totuşi, fie ce-o fi, haide,
Lasă-mă s-aud, acuma,
Ce pricepi, ce ştii mai bine,
Ce-nţelegi mai mult ca alţii?"
Flăcăuaşul Joukahainen
Spuse: "Ştiu eu nişte lucruri,
Dar ce ştiu, ştiu tare bine,
Le-nţeleg în amănunte:
Trece tare-aproape fumul
De acoperiş, iar focul
Nu e depărtat de vatră.
Viaţa focii lesnicioasă-i;
Mult îi place să înoate
Cîinelui de mare; mîncă
Somnii ce îi vin în preajmă,
Păstrăvii de pe de lături.
Are-un păstrăv cîmpuri netezi,
Somnul, adăposturi line,
Ştiuca-n ger îşi lasă icre,
Păstrăvul, pe timp de viscol,
Iar bibanul strîmb înoată
Toamna tot pe fund de ape:
Se desfată vara-n vaduri
Mai scăzute, sare-ntruna,
Se tot zbenguie la maluri.
Dacă nu-ţi ajunge asta
Mai cunosc şi alte lucruri,
Am şi alte cunoştinţe:
Ară Pohja doar cu renii,
Înspre Miazăzi, cu caii;
Pun la plug, elani, laponii;
Ştiu copacii de pe Pisa,
Pinii de pe stînca Hornei;
Nalţi-s arborii pe Pisa,
Lungi cei pini pe stînca Hornei.
Trei sînt marile şuvoaie,
Îs trei minunate lacuri,
Îs trei munţi cu fruntea-n nouri:
Ici sub bolta cea cerească:
Häläpjörä e-n Häme,
În Carelia, Kaatrakoski,
Fluviul Vuoski n-are seamăn,
Ne'ntrecută e Imatra."
Spuse moşul Väinämöinen:
"Cunoştinţi de prunci, atîta,
Amintiri doar de muiere,
Nu ştiinţă de-om cu barbă,
De bărbat avînd nevastă;
Spune-mi marile-nceputuri,
Despre unicele lucruri."
Flăcăuaşul Joukahainen
A grăit în chipul ăsta:
"Ştiu obîrşia străveche-a
Piţigoiului, mai ştiu că-i
Păsărică, piţigoiul;
Vipera cea verde-i şarpe,
Peşte de-apă e bibanul;
Ştiu că fierul se îndoaie;
Că amar e lutul negru,
Că-i primejdios uncropul,
Rea-i arsura de jăratic.
Apa-i cel mai vechi din iruri,
Iar din leacuri este spuma,
Dintre magi e Ziditorul,
Dumnezeu, din vraci e-ntîiul.
Apa s-a născut din munte,

www.dacoromanica.ro

29

Focul se ivi din ceruri,
Din rugini ieşit-a fierul,
De prin stînci se trage-arama.
Umed fu întîi pămîntul,
Din copaci, mai vechi, răchita-i;
Ştiu şi despre rădăcina
Pinului, sălaşuri, pietre
Sfărîmate, căldăruşe."
Moşul vajnic Väinämöinen
I-a vorbit atunci aceste:
"Ai ceva să mai adaugi,
Ori ţi-i gata bîlbîiala?"
Flăcăuaşul Joukahainen
Spuse: "Mi-amintesc de multe,
Parcă văd şi-acum acele
Vremi faimoase, fără seamăn,
Cînd aram de zor oceanul,
Deschideam vîltori prin mare,
Cînd săpam la peşti cotloane,
Cînd făceam mai largi prăpastii.
Aşezam pe rînd mocirle,
Cînd tot ridicam coline,
Cînd lipeam alături steiuri.
Din bărbaţi eram al şas'lea,
Dintre cei viteji al şapt'lea,
Care-au făurit pămîntul,
Au înseilat văzduhul,
Au pus aerului stîlpii,
Arcuiră curcubeul,
Aruncară luna-n ceruri,
Ajutară şi pe soare,
Au întins şi Ursa Mare,
Pus-au stelele pe ceruri."
Zise moşul Väinämöinen:
"Spui minciuni neruşinate,
Nici prin gînd n-ai fost acolo,
Cînd brăzdat fu-n larg oceanul,
Cînd căscam prin mare scorburi,
Cînd făceam la peşti cotloane,
Mai adînci căscam prăpastii,
Aşezam pe rînd mocirle,
Cînd tot ridicam coline,
Cînd lipeam alături steiuri.
N-ai fost nici văzut atuncea,
N-ai fost auzit de nimeni,
În acele vremi măreţe,
Cînd au făurit pămîntul,
Au înseilat văzduhul,
Au pus aerului stîlpii,
Arcuiră curcubeul,
Aruncară luna-n ceruri,
Ajutară şi pe soare,
Au întins şi Ursa Mare,
Pus-au stelele pe ceruri."
Flăcăuaşul Joukahainen
Spuse-atunci aceste vorbe:
"Dacă n-am prea multă minte
Îi voi cere ăstui paloş!
O, moşnege Väinämöinen,
Cîntăreţ cu gura largă,
Hai, măsoară-te cu mine,
Să luptăm în luptă dreaptă!"
Spuse moşul Väinämöinen:
"Nu-mi prea pasă de-ale tale
Săbii, suliţe ori gînduri,
De năstruşnicele planuri
Ce le-i fi avînd în minte;
Uite, fie ce-o fi, totuşi,
N-aş vrea să te-nfrunt, copile
Blestemat, n-aş vrea cu tine
Să mă pun, cu un nemernic!"
Flăcăuaşul Joukahainen
Fruntea şi-a-ncruntat atuncea,
A strîmbat urît din gură,
Scutură bărbuţa-i neagră,
Spuse vorbele aceste:
"P-ăl ce n-o vrea să s-apuce,
Să se măsure cu mine
Şi să lupte luptă dreaptă,
L-oi schimba în porc îndată,
În godac cu botu-n ţărnă;
P-ăşti voinici i-oi bate crîncen,
Pe-unu-aşa, pe altul, altfel;
O să-i tîrîi pe gunoiul
Din vreun cólţ, acolo-n grajduri."
S-a-nciudat rău Väinämöinen,
Mînios, plin de ruşine,
Început-a el să cînte,
Vorbe sfinte să-ntoneze,
Nu cîntări ce ştiu copiii,
Şi nici rîsuri de femeie,
Ci cîntări de om cu barbă,
Ce copiii nu le cîntă,
Ce nu le cunosc din tineri
Nici măcar o jumătate,
Nu le ştiu a treia parte
Dintre falnicii logodnici
În viaţa asta tristă,
Pe-un pămînt supus pieirii.
Ci cîntat-a Väinämöinen:
Lacuri se înduioşară,
S-a cutremurat pămîntul,
Tresăriră munţi de-aramă,
Au trosnit semeţe steiuri,
Pietrele se despicară,
Au crăpat şi bolovanii.
L-a vrăjit pe Joukahainen,
A urzit pe hăţuri ramuri,
A ivit, jur-împrejurul

www.dacoromanica.ro

Gurii hamului, lungi jnepeni,
Sălcii pe la vîrful oiştii;
Sania suflată-n aur
O făcu buştean în apă,
Iar biciuşca cea de perle,
Trestie pe ţărmul mării;
A nălţat din roibul falnic
Stîncă pe un mal de fluviu.
Paloşul cu garda-n aur
L-a făcut în ceruri fulger;
Arcul cu mînerul mîndru,
Curcubeu întins pe ape,
Iar din lungi săgeţi cu pene,
Şoimuleţi cu zborul sprinten;
Cîinele cu gura strîmbă
Îl făcu-n pămînt, o piatră.
Cuşma omului schimbat-a,
Într-un val măreţ de nouri,
Iar mînuşile din mînuri,
Nuferi, le făcu, pe baltă;
Mántia cea azurie,
Ceaţă deasă în văzduhuri;
A schimbat chimirul luciu
Într-o dîră-n cer, de stele.
L-a vrăjit pe Joukahainen
Pînă pe la şale-n mlaştini,
Pînă la chimir prin pajişti,
Pîn' la subsiori pe cîmpuri.
De pe-acuma Joukahainen
A ştiut, simţit-a bine
Că veni pe drumul ăsta,
Nimeri-n călătorie,
La întrecere în cîntec,
Pe bătrînul Väinämöinen.
Un picior cercă să mişte,
N-a putut urni piciorul,
Încercat-a şi pe celalt,
Îi era de piatră cizma.
A simţit în clipa-aceea
Joukahainen o nespusă,
O amarnică durere;
A vorbit în chipul ăsta:
"O, bătrîne şi-nţelepte
Väinämöinen, vraci în veacuri,
Ia-ţi sfinţitele cuvinte
Înapoi, întoarce-ţi vraja,
Scapă-mă de locul ăsta,
Din cumplitul chin, de-aicea,
Şi-o să-ţi dau cu carul daruri,
O să-ţi fac plocoane multe."
Spuse moşul Väinämöinen:
"Ce mi-ai da să-mi iau de-ndată
Înapoi sfinţite vorbe,
Farmecele de-aş întoarce,
Să te scap din locul ăsta,
Din cumplitul chin de-aicea?"
Flăcăuaşul Joukahainen
Spuse-atunci: "Am eu acasă
Două arcuri minunate:
Unul bate straşnic iute,
Celalt nu greşeşte ţinta;
Ia-l pe cela ce-o să-ţi placă."
Spuse moşul Väinämöinen:
"Ticălosule, nu-mi pasă
De-aste arcuri ale tale,
Am acasă o mulţime;
Mi-s pereţii plini de ele,
Şi cuierele mi-s pline;
Merg chiar singure-n pădure,
Singure vînează-n codru;
Slobode-s, în aer liber."
L-a vîrît pe Joukahainen
În pămînt, apoi, mai tare.
Flăcăuaşul Joukahainen
Spuse-atunci: "Am eu acasă
Două luntri, o minune,
Două bărci neasemuite,
Uşurică, una zboară;
Alta, poartă grele sarcini;
Ia-ţi o luntre, care-ţi place!"
Spuse moşul Väinämöinen:
"Îmi bat joc de-a' tale luntri,
Rîd de bărcile-ţi, de toate;
Am şi eu mulţime mare,
Toate ţărmurile-s pline,
Fiecare golf cu luntre-i;
Dîrze-n vînturi sînt o seamă,
Alte, mari furtuni, înfruntă!"
Îl vîrî-n pămînt mai tare,
Mai adînc pe Joukahainen.
Flăcăuaşul Joukahainen
Spuse-atunci: "Am eu acasă
Armăsari în grajd, pereche,
Doi cai mîndri, o minune,
Unu-i bun de alergare,
Altul e la tras puternic;
Vezi, ia-ţi calul, care-ţi place!"
Spuse moşul Väinämöinen:
"Şi de cai îmi vine-a rîde,
Nu-ţi rîmnesc nici pintenogii!
Am şi eu mulţimi prin cele
Mari crescătorii; tot pasc prin
Herghelii nenumărate;
Am şi grajduri toate pline;
Coapsele fac numai ape,
Tremură pe şold grăsimea."
Îl vîrî-n pămînt mai tare,
Mai adînc pe Joukahainen.
S p u s e - a t u n c e a
Joukahainen:
"O, bătrîne Väinämöinen,
Ia-ţi sfinţitele cuvinte

www.dacoromanica.ro

31

Înapoi întoarce-ți vraja,
Şi-o să-ți dau un coif de aur,
O-ndesată pălărie,
Numai bani frumoşi, de tata
Cuceriți de prin războaie,
De prin lupte-aduşi acasă."
Spuse moşul Väinämöinen:
"Nici că mă gîndesc, mişele,
La bănuții tăi, şi, vezi, nici
Mîna nu mi-o pun pe aur;
Am şi eu grămezi înalte,
Dă pe-afară din hambare,
Iar în lăzi nici că încape;
Aurul-i bătrîn ca luna,
Vechi ca soarele-i argintul."
Îl vrăji pe Joukahainen
Şi-l vîrî-n pămînt mai tare.
S p u s e - a t u n c e a
Joukahainen:
"O, bătrîne Väinämöinen,
Scapă-mă din locul ăsta,
Din cumplitul chin de-aicea,
Şi ți-oi da a' mele grîne,
Ți-oi lăsa mănoase cîmpuri,
Numai să-mi răscumpăr capul,
Pentru-a mea răscumpărare."
Spuse moşul Väinämöinen:
"Nu-mi doresc a' tale grîne,
Nici prearodnicele-ți țarini,
Am şi eu destule lanuri
Roditoare în tot locul;
Doar girezi pe-ogoare, şiruri;
Îs mai bune-a' mele cîmpuri,
Mi-s girezile mai scumpe."
Îl vrăji pe Joukahainen
Şi-l vîrî-n pămînt mai tare.
Flăcăuaşul Joukahainen
Fu cuprins de deznădejde,
Pînă la bărbie-n smîrcuri;
Într-un loc prea rău sta barba,
Gura-n muşchiul cela jilav,
Sub un trunchi, în apă, dinții.
S p u s e - a t u n c e a
Joukahainen:
"O, bătrîne Väinämöinen,
Mare vraci din veşnicie,
Îți întoarce toată vraja,
Cruță-mi biata mea viață,
Lasă-mă să plec de-aicea;
De picior mă prinse apa,
Iar nisipu-mi roade ochii.
De-ți iai vorbele sfințite
Înapoi, de-ntorci tu vraja,
O să-ți dau pe sora-mi Aino,
Pe copilul maicii mele,
Să-ți deretice prin casă,
Să-ți mai mături podele,
Blidele de lemn să-ți şteargă,
Rufele să le clătească,
Ca să-ți țese mantă de-aur,
Ca să-ți facă pîini cu miere."
Moşul vajnic Väinämöinen
Mult se bucură, atuncea,
Cînd primit-a fetişoara,
Sora lui Joukahainen,
Pentru-a' bătrîneții zile.
Stînd pe stînca bucuriei,
Sus, pe-a cîntecului piatră,
A cîntat o clipă, două,
A cîntat şi-a treia clipă,
Îşi retrase sfinte vorbe,
Farmecele ce făcuse.
Slobozit fu Joukahainen;
Din noroi şi-a scos bărbia,
Din cumplitul loc şi barba,
Calul, dintr-un stei pe rîuri,
Sania, din trunchi în apă,
Biciul, dintr-un stuf pe țărmuri.
Se sui în mîndra sanie,
Aruncatu-s-a în fundu-i,
Copleşit de-o grea mîhnire,
S-a tot dus cuprins de jale,
La măicuța multiubită,
La părinții lui, stăpînii.
Se porni cu mare zarvă,
Nebuneşte-ajunse-acasă;
Sania-şi zdrobi de şură,
Îşi sfărmă de scară oiştea.
Maică-sa căzu pe gînduri,
Tatăl spuse aste vorbe:
"Îți sfarmi sania de-a surda,
Vrei să-ți mai zdrobeşti şi oiştea,
De ce vii ca şi nebunii,
Te întorci ca proştii-acasă?"
Începu atunci să plîngă
Flăcăuaşul Joukahainen;
Sta mîhnit, în jos cu capul,
Cuşma pusă într-o parte,
Cu o față acră tare,
Nasu-n jos lăsat spre gură.
A-ntrebat şi măiculița
Ce trecu prin suferințe:
"Fătul meu, de ce plîngi, oare,
Rod al tinereții mele,
Cu o față-aşa de acră,
Tot în jos ținîndu-ți nasul?"
S p u s e - a t u n c e a
Joukahainen:
"Maică ce m-ai dus în pîntec,
Pricini am şi prea destule,
Lucruri mari mi se-ntîmplară;
Nu plîng chiar aşa degeaba;

www.dacoromanica.ro

32

Tocmai pentru aste lucruri
Mă jelesc şi-o să mă cain
Ne'ncetat o viaţă-ntreagă,
Căci dădui pe sora-mi Aino,
I-l făgăduii lui Väinö,
Pe copilul maicii mele,
Cîntăreţului, nevastă,
Tremuriciului, de sprijin,
Hodorogului, soţie."
Şi-a frecat de bucurie
Mîinile, măicuţa; spuse:
"Nu mai plînge, drag copile,
Nu e de jelit nimica;
E zadarnică plînsoarea;
Doar rîvnit-am toată viaţa,
Aşteptai să-mi intre-n casă,
Să avem în neamul nostru
Un viteaz de soi, să-mi fie
Ginere, ăst Väinämöinen,
Rudă, cel cu faimă mare!"
Sora lui Joukahainen
Prinse-atunci amar să plîngă;
Plînse-o zi şi două-ntr-una
Stînd lungită peste scară;
Îşi plîngea durerea mare,
Îşi jelea amaru-i suflet
Gol şi fără de nădejde.
Mama prinse să-i vorbească:
"De ce plîngi, micuţă Aino,
Doară ai să stai la mire,
În sălaş de om cu faimă;
Să te-aşezi la vreo fereastră,
Să sporovăieşti pe-o laiţă."
Îi răspunse fiica astfel:
"Mamă, ce m-ai dus în pîntec,
Plîng, vezi, pentru multe lucruri:
Pentru-a cozilor frumuseţe,
Pentru-a părului desime,
Pentru cîrlionţii gingaşi,
Că de mică-o să-i acopăr,
I-oi piti cînd mai cresc încă.
Cît o să trăiesc oi plînge
După-a soarelui iubire,
După-a mîndrei luni dulceaţă,
După naltele văzduhuri;
Căci de tînără lăsa-le-oi,
Le-oi uita, copilă încă,
La a'fratelui şoproane,
Ici chiar, la fereastra tatii."
Spuse mama fiicei sale,
Îi vorbi copilei baba:
"Lasă-ţi grijile, nebuno,
Nesimţit-o, nu mai plînge,
Nu-i prilej de întristare,
N-ai de ce să fii mîhnită!
Îşi revarsă-aprinsul soare
Al lui Dumnezeu, lucirea
Peste lumea fără margini,
Ca, pe-a' fratelui şoproane,
Ca l-a tatălui fereastră;
Pe coline sînt bobiţe,
Sînt pe pajişte căpşune;
Tu ai să le poţi culege
Şi în lumea asta largă,
Cum le-ai strînge, de altminteri,
De pe-a' tatălui pîrloage,
De pe-a fratelui ogoare."

www.dacoromanica.ro

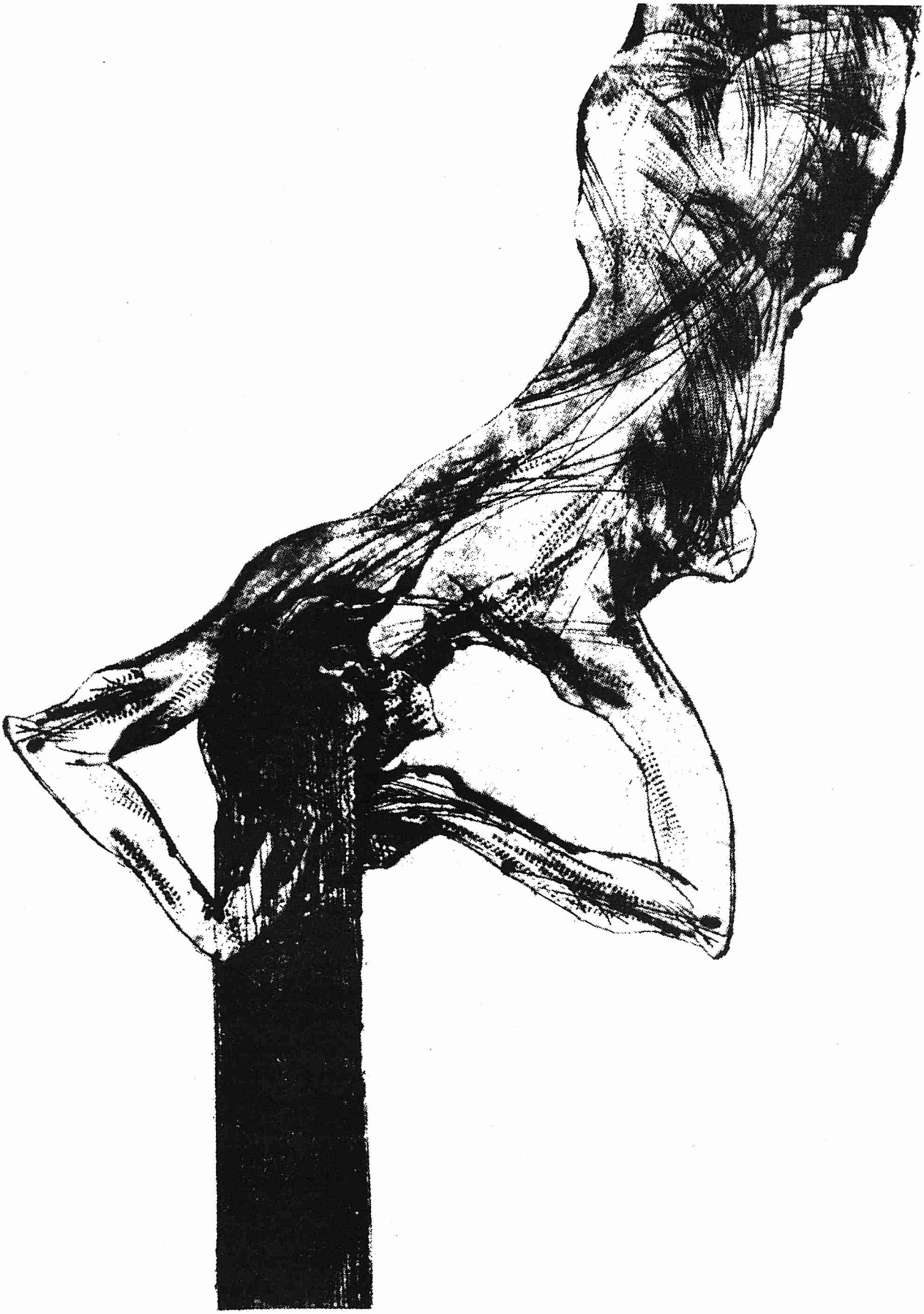

www.dacoromanica.ro

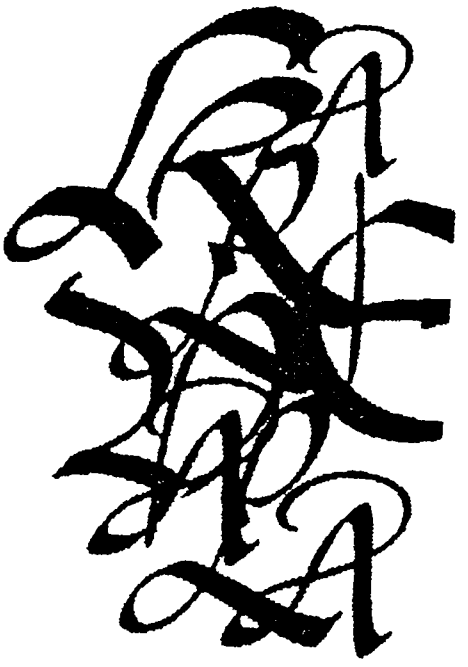

Cântul
al IV-lea

www.dacoromanica.ro

37

Merse într-o zi-n pădure
Tinerica fată Aino,
Sora lui Joukahainen,
Ca să cate crengi frunzoase;
Pregătise trei mănunchiuri,
Şomoioage pentru baie,
Strînse unul pentru tatăl,
Altul pentru buna maică,
Îl avea al treilea pentru
Fratele cu-obrajii roşii.
Se-ntorcea tîrziu spre casă,
Printr-un crîng de-arini, în grabă;
A venit moş Väinämöinen,
A văzut în crînguri fata
Cu rochiţa mîndră-n ierburi;
Îi vorbi în chipul ăsta:
"Fată, doar nu pentru alţii,
Ci doar numai pentru mine
Porţi la gît o scumpă salbă
Şi-ţi împodobeşte pieptul
Astă mîndră cruciuliţă,
Împletit în cozi ţi-i părul
Şi legat ţi-i cu mătasă."
Fata a răspuns îndată:
"Ba, să vezi, nu pentru tine,
Şi, să ştii, nici pentru alţii,
Îmi împodobeşte pieptul
Cruciuliţa şi îmi leagă .
Cozile mătasa asta;
Rîd de mîndrele veştminte
Albăstrii şi nu mor după
Pînea cea de grîu; îmi plac doar
Tainicele locuri strîmte,
Şi mănînc mult mai cu poftă
Cojile de pîine arsă,
La tăicuţul meu acasă,
La măicuţa mea iubită."
Şi-a smuls crucea ei de aur,
Şi inelele îşi scoase,
Salba de la gît, de perle,
O zvîrli cît colo-n ţărnă,
Să rodească ţărna bine,
Aruncat-o-a în codru,
Arborii să aibă parte;
Fata a fugit în lacrimi,
Hohotind s-a dus în curte.
Sta tăicuţul la fereastră
Coadă de topor făcîndu-şi:
"Biată fată, de ce plîngi, tu,
Mititico, ce-i cu tine?"
"Am atîtea prícini, tată,
Să mă plîng şi să mă vaiet,
Să mă tîngui de necazuri:
Uite, pentru ce, tătuţă,
Plîng mereu şi mă tot vaiet;
De la sîn căzu cruciţa,
De la mijloc catarama,
De la pieptu-mi cruciuliţa
De argint, pierdui şi firul
De aramă, ce mă-ncinge."
Frate-său cioplea-n şopronu-i
Oiştea la un capăt; spuse:
"De ce plîngi tu, sărmănică,
Surioară, fetişoară?"
"Am atîtea pricini frate,
Să mă plîng şi să mă vaiet,
Să mă tîngui de necazuri,
Uite, pentru ce, măi frate,
Plîng mereu şi mă tot vaiet:
Iacă, îmi căzu inelul,
Perlele de la grumazu-mi
Şi inelele de aur
De pe gîngaşul meu deget,
De la gît frumoase perle."
Soră-sa era pe prispă;
Înflorea un brîu de aur:
"De ce plîngi tu, sărmănică,
Surioară, fetişoară?"
"Prícini am şi mari şi multe
Să vărs lacrime pîraie
De atîta supărare;
Uite, soră, pentru asta,
Plîng mereu şi mă tot vaiet:
Iată, mi-a căzut beteala
Cea de aur de pe tîmple;
Firele de-argint din păru-mi;
A picat din jurul frunţii
Firul de mătase-albastră,
Iar din plete funde roşii."
Lîngă un hambar sta maica;
Smîntînea de zor barbinţe:
"De ce plîngi, tu, sărmănică,
Biată fată, fetişoară?"
"Maică, ce m-ai dus în pîntec,
Ce m-ai alăptat de mică,
Am prea dureroase prícini,
Îmi frîng inima mari chinuri;
Pentru asta plîng, măicuţă,
De-asta-mi geme inimioara;
Ramuri verzi mergeam să caut,
Şomoioage pentru baie;
Strînsei unul pentru tatăl,
Altul pentru buna maică,
Îl aveam al treilea pentru
Fratele cu-obrajii roşii;
Mă găseam în drum spre casă,
Străbăteam tot prin fînete,

www.dacoromanica.ro

38

Osmo din ogor îmi spuse,
Kaleva de prin cîmpie:
«Fată, doar nu pentru alții,
Ci doar numai pentru mine
Porți la gît o scumpă salbă,
Și-ți împodobește pieptul
Astă mîndră cruciuliță,
Împletit în cozi ți-i părul
Și legat ți-i cu mătasă!»
De la sîn mi-am smuls crucița,
Perlele de pe la gîtu-mi,
Firu-albastru de pe frunte,
Firul roșu de pe capu-mi,
Aruncatu-le-am în țărnă
Să rodească bine cîmpul,
Le-aruncai pe toate-n codru
S-aibă parte și copacii;
I-am răspuns, apoi, aceste:
«Ba, să vezi, nu pentru tine,
Și, să știi, nici pentru alții
Îmi împodobește pieptul
Cruciulița și îmi leagă
Cozile mătasa asta;
Rîd de mîndrele veștminte
Albăstrii și nu mor după
Pînea cea de grîu; îmi plac doar
Tainicele locuri strînite,
Și mănînc mult mai cu poftă
Cojile de pîine arsă,
La tăicuțul meu acasă,
La măicuța mea iubită.»"
Mama spuse aste vorbe,
Îi vorbi bătrîna fetei:
"Nu mai plînge, dragă fată,
Rod al tinereții mele,
Nu te mai scînci degeaba;
De-ai mînca un an unt proaspăt
Mai frumoasă-ai fi ca alte,
De ți-aș da în alt an carne
Doar de porc, te-ai face fata
Cea mai plină de viață;
De te-aș ține anu-al treilea
Cu smîntînă, ai ajunge
Mai mlădie decît toate;
Mergi pe deal la magazie,
Intră-n cea mai arătoasă;
Ai să dai de lăzi; sînt două
Puse una peste alta,
Două sipete-s alături:
Scrinul mai frumos, deschide-l;
Fă să-i scîrțîie capacul:
Vei găsi acolo strînse
Șase cingători de aur,
Șapte albăstrute rochii,
Ce-s de Kuutar țesute,
Înflorite de Päivätär.
Mai demult, eram doar fată,
Încă mai trăiam fecioară,
Culegeam în codru coarnă,
Smeură strîngeam pe plaiuri;
Auzii că țese Kuutar,
Că torcea ușor Päivätär,
Lîngă codrul cel albastru,
Pe sub poale de dumbravă.
Alergai atunci spre zîne,
Îndrăznit-am să m-apropiu
Să le rog; rostii aceste:
«Kuutar, dă-i al tău aur,
Päivätär , dă-i tu argintul,
Astei fete sărăcuțe,
Copiliței ce te roagă.»
Kuutar îmi dete aur,
Päivätär mi-a dat argintul,
Mi-am pus aurul la tîmple,
Iar pe creștetu-mi argintul
Am venit ca floare-acasă,
Veselă ca bucuria.
Ci podoabele aceste,
Le-am purtat o zi, mai una,
Într-a treia îmi desprinsei
Aurul cel de pe tîmple,
De pe creștet tot argintul,
Mi-am ascuns podoabe mîndre
Colo-n magazia noastră,
Le-așezai pe toate-n taină,
Sub capac, pitite-n ladă;
Au rămas de-atunci, acolo,
Nu le-am mai văzut vreodată.
Leagă-ți fruntea cu mătasă,
Aurul la tîmple prinde-ți,
La gît pune-ți limpezi perle,
Iar pe piept crucița de-aur,
Ia-ți subțirea cămășuță
Numa-n in curat țesută,
Rochia de lînă groasă,
Cingătoarea de mătasă
Și colțunii cei mai mîndri,
Condurașii, frumușeii,
Părul lung ți-l împletește,
Leagă-ți cozile-n mătasă,
Ia-ți inelele de aur
Și brățările de aur.
Ai să te întorci de-acolo,
Ai să vii la noi acasă,
Pentru marea bucurie
A rudeniilor noastre,
Pentru-ai tăi, ce-ți sînt aproape;
Mergi ca floarea-n cărăruie,
Smeură în fund de codru,

www.dacoromanica.ro

39

Ca-n trecut mai răpitoare,
Mult mai bună ca-nainte."
Astfel i-a vorbit măicuța,
Sfătuitu-şi-a copilul,
Dar n-a ascultat-o fata,
N-auzi aceste vorbe,
Ci ieşi în grabă mare,
Toată-n lacrimi prin ogradă;
Început-a să grăiască;
Iată vorbele ce spuse:
"Cum e mintea celor care-s
Fericiți, cum este gîndul
Celor osebiți de soartă?
Uite, mintea celor care-s
Fericiți pe lume, gîndul
Celor ce-s aleşi de soartă-i
Ca un val ce se mlădie,
Ca-ntr-un vas mai mare, apa;
Cum să fie mintea oare-a
Celora ce sînt în chinuri,
Gîndul rațelor de mare?
Mintea celora din chinuri,
Gîndul rațelor de mare
E ca neaua-n văi, la umbră,
Ca-n fîntîna-adîncă, apa.
Prea ades, o, biată fată,
Prea ades, o, întristată,
Sărmănică fetişoară,
Mintea îți aleargă razna
Numai printre ierbi uscate,
Rătăceşte prin tufişuri,
Prin măceşi se tot strecoară,
Printre mărăcini se-nvîrte;
Mintea mi-i precum e smoala,
Inima-i ca şi cărbunii.
Bine ar fi fost de mine,
Aş fi fost mai norocoasă
Dacă nu veneam pe lume,
Dacă nici aşa crescută
Nu eram, şi nici înaltă,
Pentru zilele aceste
Zbuciumate, pentru trista
Viață ce mi-a fost sortită;
De muream în ziua-a şasea,
De pieream în noaptea-a opta,
Mi-ar fi trebuit puține:
Pînză doar de in, o palmă,
O-nverzită moviliță,
Nişte lacrimi de-ale mamei,
Mai puține de la tătăl,
De la frate-meu, nici una."
A tot plîns o zi şi două,
O-ntrebă atunci măicuța:
"De ce plîngi tu, mititică,
De ce gemi, fetiță dragă?"
"Plîng şi eu, sărac' de mine,
Plîng şi viața mea întreagă
O s-o duc tot în suspine
Pentru că m-ai dat, te uită,
Chiar pe mine, pe copilu-ți,
Unui moş să-i fiu de sprijin,
Să-l îmbucur pe-un om vîrstnic,
Pe-un beteag să-l am în pază.
Ar fi fost mult mai cu cale,
Dacă mi-ai fi dat poruncă
Să m-arunc în cele valuri,
Să fiu păstrăvilor soră,
Rudă peştilor din apă;
Ar fi fost mai bine dacă
Aş fi viețuit în mare,
De aveam sub valuri casa,
Cum se cade pentru sora
Păstrăvilor, pentru ruda
Peştilor – decît cum dată-s
Unui moş să-i fiu de sprijin,
Să păzesc tremurătorul,
Ce-n colțuni se poticneşte,
Ce se-mpiedică-n surcele."
S-a tot dus apoi pe cólnic.
A intrat în magazie,
A deschis frumoasa ladă,
A scrîşnit capacul mîndru;
În sipet găsi, acolo,
Şase cingători de aur,
Şapte mîndre rochi albastre;
Se-mbrăcă în grabă mare,
Şi le-a potrivit pe trupu-i,
Şi-a pus aurul la tîmple,
Iar pe creştetu-i argintul,
Firul albăstruț pe frunte,
Firul roşior pe capu-i.
A-nceput apoi s-alerge
Prin livezi şi peste cîmpuri,
A trecut prin bărăgane,
Tot prin bahne şi prin codri,
Tot cînta mergînd în cale,
Cuvînta, rostea aceste:
"Inima de chin mi-i plină,
Greu mi-i capul şi mă doare,
Crească-mi chinul şi mai tare,
Şi mai mare fie-mi jalea,
Să mor, biata, mai degrabă,
Să scap de-aste grele chinuri,
De aceste-amare spaime.
Iacă, a sosit şi vremea,
Vai, să mă despart de lume,
Timpu-i să mă duc la Mana,
Vîrsta-i pentru Tuonela,
Ştiu că tata nu m-o plînge,
N-o să mă dorească maica;
Tot uscați au să rămîie

www.dacoromanica.ro

40

Obrăjorii surioarei;
Fără lacrimi vor fi ochii
Fratelui meu, dacă-n apă
Voi cădea, în marea asta
Cu mulți peşti, de-o fi s-alunec
În adîncile talazuri,
Peste negrele nămoluri."
Merse-o zi, mai merse una,
Cînd sfîrşită fu a treia,
Se văzu în fața mării,
Pe un mal cu trestii nalte;
Pe aici o prinse noaptea,
O opri din umblet bezna.
Plînse fata toată seara;
A bocit întreaga noapte
Pe un țărm, pe-o piatră lată,
Într-un golfuleț din mare;
A privit spre-un promontoriu-n
Zorii zilei următoare,
A văzut trei fete-aievea,
Care se scăldau în mare,
Vru să fie-a patra Aino,
A dorit să fie-a cincea,
Rămurica cea gingăşă.
În răchite-a pus cămaşa,
Rochia de-un plop şi-a prins-o,
Azvîrlitu-şi-a colțunii
Pe pămîntul gol, lăsat-a
Lîngă-o stană conduraşii;
Pe nisip zvîrli şiragul
Perlelor şi tot acolo
Şi inelele de aur.
Se nălța din mare-o stîncă,
Stană scînteind de aur;
Se sili să-noate Aino,
A voit s-atingă stînca.
Ci îndată ce-o atinse,
Aşezatu-s-a-n tăcere,
Sus, pe piatra cea pestriță,
Pe cea lucitoare stană;
Stînca se clăti în apă,
Stana se-afundă sub valuri,
A căzut cu stînca fata;
A alunecat în mare,
Chiar aproape, lîngă piatră.
A pierit, ici, păsăruica,
S-a stins fata asta, biata;
Murmura, vorbea acestea,
Cînd se scufunda în mare:
"Mers-am să mă spăl pe țărmuri,
Să mă scald prin cele valuri,
Cînd pierit-a găinuşa,
Ici, chiar, păsărica asta;
Cîte zile-o fi să aibă,
Să nu prindă scumpul tată
Peşte prin aceste ape,
Pe întinsul ăstor valuri!
Mers-am să mă spăl pe țărmuri,
Să mă scald prin cele valuri,
Cînd pierit-a găinuşa,
Ici, chiar, păsărica asta;
Să nu scoată pentru cocă
În viața ei măicuța
Apă din ăst sîn de mare,
De aici, de lîngă casă!
Mers-am să mă spăl pe țărmuri,
Să mă scald prin cele valuri,
Cînd pierit-a găinuşa,
Ici, chiar, păsărica asta;
Cîte zile-o fi să aibă
Să n-adape frățiorul
Calul de război aicea,
Pe ăst țărm întins de mare!
Mers-am să mă spăl pe țărmuri,
Să mă scald prin cele valuri,
Cînd pierit-a găinuşa,
Ici, chiar, păsărica asta;
Cîte zile-o fi să aibă
Să nu vină surioara
Ochii să şi-i spele-aicea,
În adîncul sîn de mare,
Pe aceste negre scînduri!
Iată, ale mării ape-s
Picături din al meu sînge;
Toți locuitorii mării-s
Carne dintru a mea carne,
Crengile în lung de maluri
Oase-s de-ale bietei fete;
Rămăşite sunt din păru-mi
Toate firele de iarbă."
Astfel se pierdu fecioara,
A pierit cea găinuşă;
Cine-o fi să ducă vestea,
Cine-o fi să spuie ştirea
Pe la curțile înalte
Ale fetei, pe la casa
Multvestită a fecioarei?
Vestea o va duce ursul,
El va fi să spună ştirea;
Nu şi-a-ndeplinit trebşoara,
Căci s-a năpustit deodată
Peste vacile frumoase.
Oare cine-o duce vestea,
Cine-o fi să spuie ştirea
Pe la curțile înalte
Ale fetei, pe la casa
Multvestită a fecioarei?
Vestea o va duce lupul,

www.dacoromanica.ro

El va fi să spună ştirea;
Nu şi-a-ndeplinit trebşoara,
Căci s-a năpustit deodată
Peste turma de miei fragezi.
Oare cine-o duce vestea,
Cine-o fi să spuie ştirea
Pe la curţile înalte
Ale fetei, pe la casa
Multvestită a fecioarei?
Vestea va purta-o vulpea,
Ea va fi să spună ştirea;
Nu şi-a-ndeplinit trebşoara,
Căci s-a năpustit deodată
Peste gîşte dolofane.
Oare cine-o duce vestea,
Cine-o fi să spuie ştirea
Pe la curţile înalte
Ale fetei pe la casa
Multvestită a fecioarei?
Iepurele-o duce vestea,
El va fi să spună ştirea;
Zise plin de-nsemnătate:
"Da, bărbaţii-şi ţin cuvîntul!"
Iepurele a pornit-o
Alergînd în goana mare,
A sărit ăst urechilă,
Şoldu-ncovoiat săltat-a,
Merse bot-crăpat la cele
Curţi înalte ale fetei,
La vestita-i locuinţă.
A ajuns la baia de-aburi;
Se-aşează pe pragul uşii;
Plină e de fete baia,
Cu nuiele-n mîini, vorbiră:
"Mincinosule, ia vino,
Să te punem la frigare,
Vrei să te tocăm, Ochilă,
Să gătim o cină bună
La stăpîn, ca să mănînce
Soaţa pe la prînz, să-i fii chiar
Copilitei de gustare,
Să te-nfulece băiatul
Pe l-amiazi pe nemîncate?"
Le-a întors-o iepuroiul,
Le-a răspuns Ochilă-ndată:
"Tare bine-ar face Lempo
De-ar găti-n a' voastre oale;
Iacă, v-am adus o veste;
Vreau s-o spun cu de-amănuntul:
S-a pierdut frumoasa fată,
Pieptul mîndru, plin de staniu,
Prăpăditu-s-a paftaua
De argint, în fund de ape;
Moartă e prin cele valuri
Cingătoarea de aramă,
Dusă e în ape limpezi
Aino, tînăra fecioară,
În adîncile talazuri,
Soră păstrăvilor, rudă
Peştilor de-acum, să fie!"
Maică-sa a prins a plînge,
Spuse, după ce îşi scurse
Tot izvoru-adînc de lacrimi;
Şi-a vărsat atunci amarul:
"Mame, voi, sărmane mame,
Cît îţi mai trăi de-acuma,
Nu vă legănaţi fetiţe,
Nu vă creşteţi copilaşii
Spre-a-i împinge să se iee
Silnic în căsătorie,
Cum făcui eu, biată mamă,
Cum mi-am legănat fetiţa,
Cum crescut-am găinuşa."
Mama izbucni în vaier,
A vărsat şiroaie lacrimi,
Din albaştrii ochi, tot curs-au
Pe obrajii ei cei galbeni.
Curse-un strop şi încă unul,
Au căzut rotunde lacrimi;
De pe-obrajii ei cei galbeni
Peste plinul piept, la vale.
A căzut un strop şi-un altul,
Lacrimi curseră rotunde
De pe plinu-i piept, mai jos, pe
Rochia-i cea subţirică,
A căzut un strop şi-un altul,
Lacrimi curseră rotunde
De pe rochia-i subţire
Pe colţuni tiviţi cu roşu.
A căzut un strop şi-un altul,
Lacrimi curseră rotunde
De pe ăşti colţuni cu tivuri
Roşii pe papucii de-aur.
A căzut un strop şi-un altul,
De pe ăşti papuci de aur
Pe ţărînă, dinainte,
S-aibă mai mult rod ţărîna,
Se rostogoliră-n ape,
Să le fie lor de bine.
Lacrimile ce căzură
Pe pămînt se desfăcură
Ca un fluviu; se porniră
Din el trei grozave rîuri,
Numai lacrime vărsate,
Se sub fruntea ei ţîşnite,
De sub pleoape revărsate.
S-au făcut în fiecare

www.dacoromanica.ro

Fluvii trei cascade repezi,
Se nălțară-n fiecare
Din cascade trei stînci sure
Iar pe fiecare stîncă
A ieşit un deal de aur;
Iar în vîrful fiecărui
Deal crescură trei mesteceni,
Iar pe vîrfuri de mesteceni
Se-aşezară trei cuci d-aur;
Prinseră să cînte cucii;
"Dragoste!" strigat-a unul;
A strigat apoi al doilea:
"Mire! Mire!", iar al treilea:
"Bucurie! Bucurie!"
Cucul care-a spus întîiul
"Dragoste!" cîntat-a trei luni
Pentru fata neiubită,
Pentru cea ce doarme-n mare.
Cel ce spuse "Mire! Mire!"
Şase luni cîntat-a pentru
Mirele ce rămăsese
Cu iubirea lui pierdută,
Copleşit de deznădejde.
Cel ce spuse "Bucurie!"
A cîntat întreaga-i viață
Pentru biata măiculiță,
Pentru cea ce plînge-ntruna.
Cînd a auzit cum cîntă
Cucu-n codru, spuse maica:
"Biată mamă, te fereşte
S-auzi multă vreme cucul;
Cînd începe el să cînte,
Prinde inima să-mi sară;
Lacrimile-mi umplu ochii,
Pe obraji se scurg mai mari chiar
Decît mazărea cea coaptă,
Mult mai pline decît bobul;
S-a mai scurs de-un cot viața,
S-a-nchircit de-o palmă trupul,
Se topeşte parcă omul
Ascultînd cum cîntă cucul,
Cucul cel de primăvară."

www.dacoromanica.ro

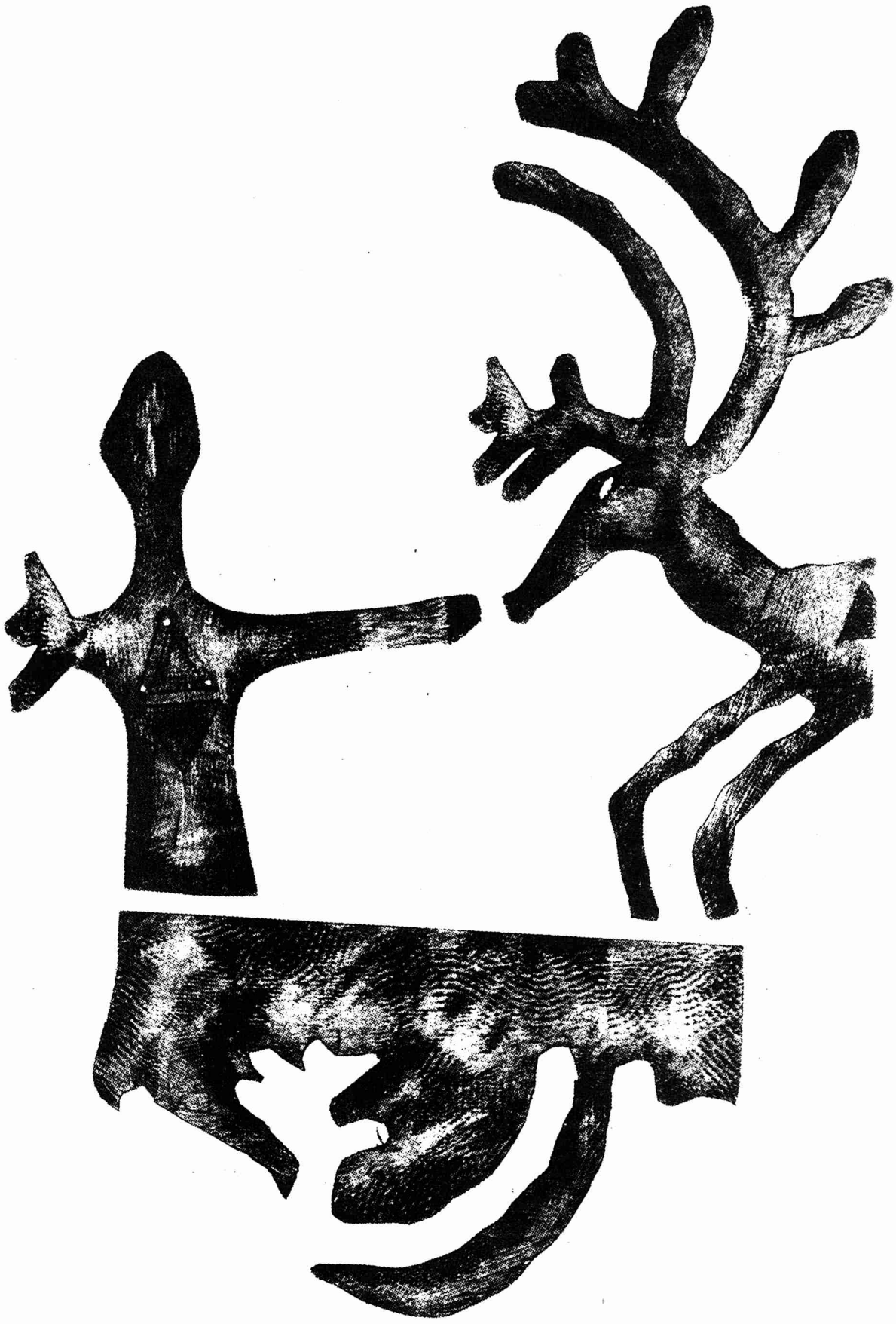

www.dacoromanica.ro

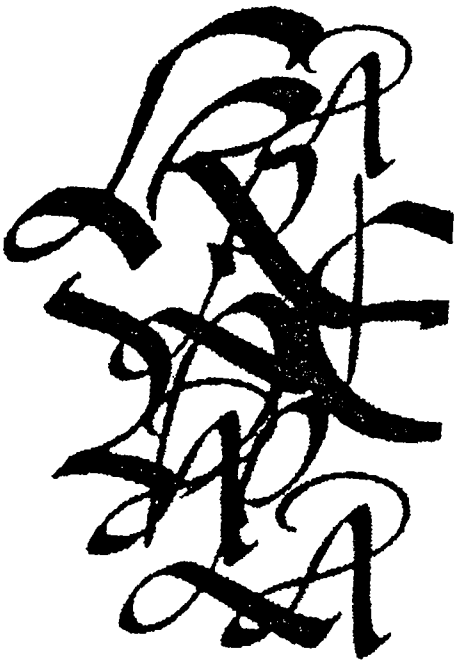

Cântul

al V-lea

www.dacoromanica.ro

S-a şi-ntins de-acuma vestea,
Răsună departe ştirea
Despre moartea mîndrei fete,
De sfîrşitul preafrumoasei.
Moşul vajnic Väinämöinen
A simţit şi el durere,
Plînse seara, dimineaţa;
Plînse mai cu seamă noaptea,
Căci nu mai trăia frumoasa,
Somn de plumb dormea fecioara,
Scufundată-n ape limpezi,
Sub adîncile talazuri.
Tot mergea cu jalea-n suflet
Şi cu inima în beznă
Pe cel mal de mare-albastră;
A rostit aceste vorbe:
"Spune-mi, ce-ai visat, Untamo,
Trîndavule, povesteşte-mi
Tot ce ştii, cu de-amănuntul:
Unde-i lumea din Ahtola,
A' lui Vellamo fecioare?"
Untamo îşi spuse visul,
Înşiratu-le-a pe toate:
"Colo-i lumea din Ahtola,
A' lui Vellamo fecioare,
Sînt pe-un cap pierdut în neguri,
În ostrovul cel din ceţuri;
Umblă sub adînci talazuri,
Peste negrele nămoluri.
Colo-i lumea din Ahtola,
A' lui Vellamo fecioare-s,
În strîmtuţa lor căscioară,
Într-o scundă locuinţă,
Lîngă-o stîncă-mpestriţată,
Lîng-o stană tare groasă."
Iată, moşul Väinämöinen
S-a-ndreptat atunci spre luntre,
Undiţele cercetat-a,
Cîrligaşul pipăit-a,
Puse undiţa-n trăistuţă,
Cîrligaşu-n buzunaru-i;
Început-a să cîrmească,
Într-o insulă ajunse,
În cel cap pierdut în neguri,
În ostróvul cel din ceţuri.
Pescuia pe-aici bătrînul,
Undiţa o arunca el,
Azvîrlea cîrligu-n mare,
Pescuia cu multă rîvnă,
Tremura cel băţ de-aramă,
Zbîrnîia prin aer firul
De argint, vibra cu-un freamăt
Şnuruleţul de aramă.

Au trecut puţine zile
Şi-ntr-o dimineaţă, iată,
Prinse-n undiţă un peşte,
Se-acăţă-n cîrlig un păstrăv,
Îl tîrî cu greu în luntre,
Îl şi puse-n cuşca mică.
Începu să-l cerceteze,
A vorbit, pe urmă, ástfel:
"Ce-o fi peştele acesta;
Nu pricep de loc ce este;
Prea e neted pentru păstrăv,
Somn de lac, prea-i alb, să fie,
E prea galben pentru ştiucă;
N-are-aripi de femeiuşcă,
Pentru bărbătuş ciudat e,
Pentru fată n-are funde,
Şi nici n-are cingătoare
Ca să fie zînă de-ape,
Urechiuşi, deasemeni, n-are
Ca să fie găinuşă;
Mai degrabă-i somn de mare,
Pe aici venit din funduri."
Un cuţit purta moş Väinö,
Ce de-argint avea mînerul,
Trase de la şold pumnalul,
De prin toc a prins mînerul
Ca să spintece crăpceanul,
Dolofanul somn să-l taie,
Ca să guste-n zorii zilei,
Să mănînce dimineaţa,
Să prînzească-n timpul zilei,
Să mai fie pentru cina
Cea atît de preţuită.
S-apucă să taie somnul,
Să-l reteze cu cuţitul;
Se-azvîrli în mare somnul,
A zvîcnit pestriţul peşte
De pe fundul bărcii roşii,
A bătrînului dîrz Väinö.
Şi-a nălţat îndată capul,
Şi-a scos repede din valuri
Umărul cel drept doar după
Cea de-a cincea răsuflare-a
Vîntului, doar după valul
Cel de-al şaselea mişcat-a,
Mîna dreapt-apói, îşi scoase
Şi piciorul stîng, îndată
După cea de-a şaptea mare
Încreţire-a apei, după-al
Nouălea din cele valuri.
Prinse-atuncea să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Eh, moşnege Väinämöinen,
Nu eram deloc făcută

www.dacoromanica.ro

Să fiu somn, să poți să-l spinteci,
Să-l despici în felioare,
Să fiu peşte, să-ți ajungă
De gustare-n zorii zilei;
Să mănînci şi dimineața,
Să prînzeşti, ba să mai fie
Şi la prețuita cină."
Moşul Väinämöinen spuse:
"Pentru ce ai fost născută?"
"Pentru astă mă născusem:
Să-ți fiu porumbiță-n brațe,
Să stau pururi lîngă tine,
Ca să-ți fiu nevastă-n viață,
Ca să-ți pregătesc şi patul,
Să-ți pun bine cele perne,
Ca să-ți vărui cămăruța,
Ca să-ți mătur lungi podele,
Să-ți duc focul în odaie,
Să aprind buştenii-n vatră,
Să coc pîinile gustoase,
Pîinişoarele de miere,
Să-ți dau bere în cănițe,
Să-ți mai pregătesc şi masa.
Nu eram eu somn ca somnii,
Nu eram biban din plise,
Ci eram o fetişoară,
Soră a lui Joukahainen,
Ce-ndelung ai tot cerut-o,
O curtaşi cu multă rîvnă.
Hei, tu, biet bătrîn, nebune,
Väinämöinen, minte scurtă,
Nu te-ai priceput atuncea
Să păstrezi copilul umed
Al lui Vellamo, fetița
Unică ce-o are Ahto."
Spuse moşul Väinämöinen
Supărat, în jos cu capul:
"Soră a lui Joukahainen,
Mai întoarce-te odată."
Dar nu s-a ivit de-atuncea
În viața lui fecioara,
Nevăzută se făcuse,
Părăsit-a fața apei
Pentru stînca cea pestriță,
Pentru crăpătura ceea,
De-o culoare cu ficatul.
Moşul vajnic Väinämöinen
Prinse-a chibzui atuncea,
Cum să mai trăiască oare?
Şi-a făcut năvod îndată
De mătasă; îl tot trase
Şi în lung şi lat de ape,
Prin strîmtori, prin ape limpezi;
Printre stînci, pe unde-s somnii,
Tot prin apele Väinölä-i,
Prin a' Kalevalei istmuri,
Prin întunecoase-afunduri,
Prin întinderile mării,
Rîurile Joukolei,
Chiar prin glofur'le lapone.
Prinse peşti de multe feluri;
Sumedenie: toți peştii
De prin ape, dar nu prinse
Mîndrul peşte după care
Inima-i ardea, copila
Cea apoasă-a lui Vellamo,
Unica ce-o are Ahto.
Ci grăit-a Väinämöinen,
Supărat, în jos cu capul,
Cu căciula într-o parte:
"Vai, nesăbuită tare
Mi-a fost nebunia, scurtă
Judecata de om teafăr;
Iscusit am fost odată;
Minte-aveam; s-ar fi căzut şi-o
Inimă ceva mai mare;
Asta-a fost în vremi trecute;
Dar în zilele aceste,
În ticăloşita viață
De acum, la astă vîrstă
Plină numai de cusururi,
Judecata mi-i slăbită,
N-are preț acum gîndirea,
Fapta mi s-a dus pe copcă.
Fata, care-am aşteptat-o,
Ce-am dorit-o multă vreme,
Ea, copilul umed tare
Al lui Vellamo, ea, fiica
Cea mezină-a ăstor locuri,
Ce voiam să fac dintr-însa
Bună prietenă, să-mi fie
Soțioara mea de-a pururi,
Nimeri-n cîrligul ăsta,
Lunecă în fundul bărcii;
N-am ştiut s-o iau acasă,
Ci-am lăsat-o iar să cadă
În adîncile talazuri!".
A mai mers pe drum oleacă,
Prins de griji, oftînd, se duse;
Se-ndreptă spre locuință;
Spuse vorbele acestea:
"Altădată numa-n cîntec
Cucii o duceau; cîntau tot
Aste paseri bucuroase
Seara ca şi dimineața,
Ba şi-n miez de zi, odată;

www.dacoromanica.ro

49

Cine le-a sfărmat înaltul
Glas şi cine-a stins acele
Falnice cîntări? Mîhnirea
I-a făcut pe toţi să tacă,
Nu-i auzi de loc în cîntec
Întrecîndu-se, dînd slavă
Pentru bucuria serii,
Pentru zorii dimineţii.
Nu pricep de loc, acuma,
Cum să stau, să-mi duc viaţa,
Să trăiesc în vremea asta,
Să mă plimb în lumea asta;
De-ar fi maică-mea în viaţă,
De-ar fi trează-a mea măicuţă
S-ar pricepe să-mi arate
Ce să fac ca să rămîn tot
Teafăr şi tot în picioare,
Să nu cad răpus de jale,
Copleşit de gînduri negre
În aceste-amare zile,
În această supărare."
Maica se trezi-n mormîntu-i,
I-a răspuns din fund de ape:
"Maică-ta trăieşte încă,
Nu-şi prea doarme somnul veşnic;
Uite, vrea ea să-ţi arate
Cum ar trebui acuma
Să te porţi, să nu te culce
Jalea la pămînt, să nu fii
Doborît de gînduri negre,
În aceste-amare zile,
În această supărare;
Du-te pe la-a' Pohjei fete;
Sînt mult mai frumoase fete,
De vreo două ori mai mîndre,
De cinci ori mai sprinteioare,
Chiar de şase ori ca aste
Hălăoaie de prin Jouko,
Ori ca fetele lapone,
Toate nişte ţopîrlane.
Fiule, îţi ia soţie
Fata cea mai bună-a Pohjei:
Tînără cu ochii mîndri,
La chip tare drăgălaşă,
Repede la mers, sprinţară,
Ageră cum e suveica!"

www.dacoromanica.ro

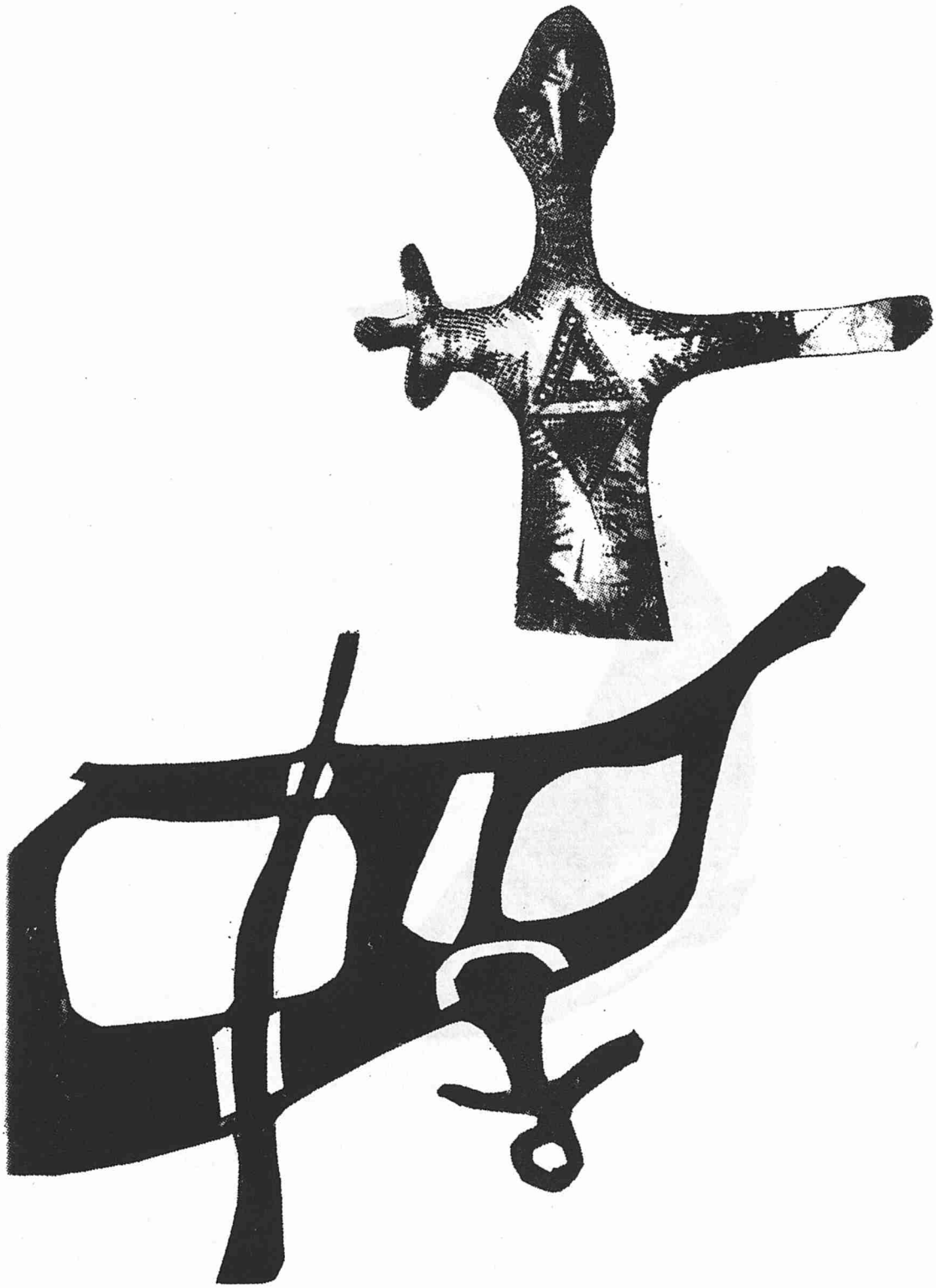

www.dacoromanica.ro

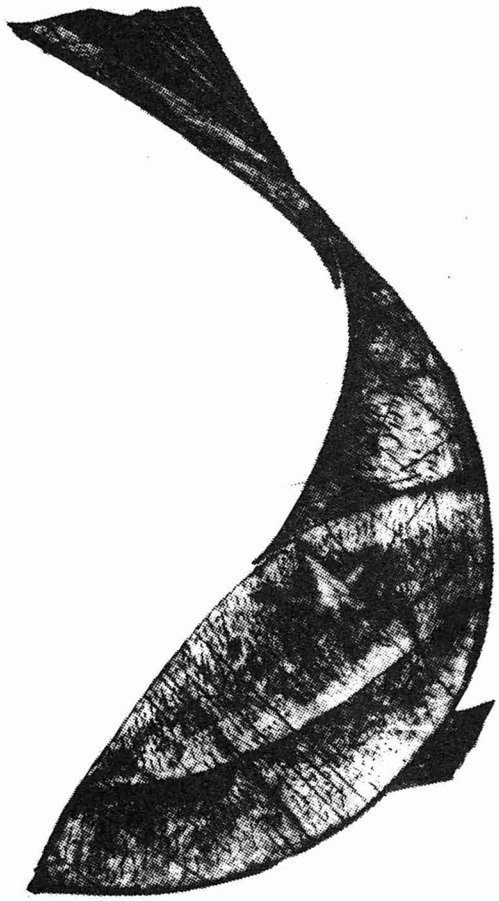

www.dacoromanica.ro

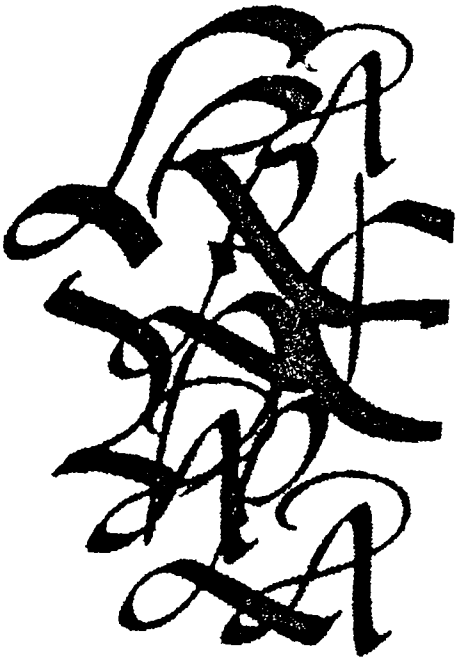

Cântul

al VI-lea

www.dacoromanica.ro

57

Moşul vajnic Väinämöinen
Hotărî atunci să meargă
Colo-n satul cela rece
Din întunecoasa Pohja.
Armăsar cătă ca paiul,
Cal întocmai ca aracul,
Care mazărea păzeşte;
Pusu-i-a zăbale-n gură,
La pieptar de-argint, căpăstru;
S-a suit apoi în spate;
O ţinu tot într-o goană,
În galop cu mersul mîndru,
Armăsarul cel ca paiul,
Calul cela ca aracul.
O întinse tot pe cele
Largi coline a' lui Väinö,
Prin cîmpia Kalevalei;
Calu-aleargă, drumul trece,
Prea departe sînt de case,
Dar de ţintă-s mai aproape;
Mări trecut-a calul ăsta
Prin străfund de-ntinse ape,
Fără a-şi muia copita,
Chişiţa nu-şi scufundase.
Flăcăuaşul Joukahainen,
Al Laponiei fiu firav,
Ars era de-o ură veche,
Clocotea în suflet pizma
Pentru moşul Väinämöinen,
Pentru cîntăreţul veşnic.
Plăsmuit-a un arc iute,
Înflorit-a cu podoabe
Năzdrăvana arbaletă;
Cu fier arcul făurit-a,
Patul îl turnă-n aramă,
L-a-nfrumuseţat îndată
Tot cu zugrăveli de aur,
Pójghiţă de-argint suflat-a;
Unde i-ar afla o coardă?
Cine i-ar găsi o sfoară?
Bune-ar fi acele vine
A' elanului lui Hiisi;
Coama calului lui Lempo.
Şi-a tocmit el arcul bine,
Gata fu şi arbaleta,
Ci era preamîndru arcul,
Preţioasă arbaleta,
Sta un armăsar pe spate,
Alerga un mînz pe patu-i,
Aromea pe arc o fată,
Mai în jos de crestătură-un
Iepure-şi găsea odihnă.
A cioplit săgeţi grămadă;
Toate numai cu trei pene,
Bătul din stejar puternic,
Din lemn răşinos e vîrful;
Cînd avea săgeata gata
Îi lipea mai cu putere
Pene mici de rîndunică,
Pene şi mai lungi, de vrăbii.
Ci, săgeţile-ntărit-a,
A muiat vînjoase beţe
În venin negriu de şarpe,
În a' viperelor bale,
Iată că stăteau de-a gata
Vrafuri de săgeţi, iar arcul
Aştepta doar încordarea;
Îl pîndea pe Väinämöinen,
Ochii îi avea întruna
Numai la Suvantolainen,
Seara ca şi dimineaţa,
Îl pîndea şi-n miezul zilei.
Îl pîndi pe Väinämöinen
Multă vreme, fără preget,
Aşezat la vreo fereastră,
Stînd în vreun hambar la pîndă,
Ascultînd la cîte-un capăt
De drumeag, de pază-n lanuri;
Tolba de săgeţi în spate,
Cu-un arc bun la subsioară.
Aşezatu-s-a de pază,
Aşteptă şi mai departe,
După altă locuinţă;
În cel promontor fierbinte,
Lîngă capul cel în flăcări,
La şuvoiu-n vîlvătaie,
Pe cel ţărm al sfintei ape.
Au trecut puţine zile
Şi-ntr-o dimineaţă, iată,
Aruncat-a Joukahainen
Ochii înspre miazănoapte,
Capu-n miazăzi întoarse,
A văzut un punct pe mare,
Pată-albastră pe talazuri:
"Este-n răsărit vreun nour,
Ori îs zorii-n miazănoapte?"
N-a fost nor în răsărituri,
Şi nici nor în miazănoapte,
Ci era bătrînul Väinö,
Cîntăreţ din veşnicie,
Ce mergea tot spre Pohjola;
Drum ţinea spre Pimentola,
Pe-armăsarul său ca paiul,
Pe sirepul ca aracul.
Flăcăiandrul Joukahainen
Al Laponiei fiu firav,
Alergă la arcu-i iute,
Apucat-a arbaleta
Pentru moşul Väinämöinen,
Moarte lui Suvantolainen.
Maică-sa ceru să-i spuie,
Fiului vorbi bătrîna:

www.dacoromanica.ro

"Înspre cine-ntinzi tu arcul,
Arbaleta ghintuită?"
Flăcăuaşul Joukahainen
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Vreau să-ntind eu arcul ăsta,
Arbaleta ghintuită,
Pentru moşul Väinämöinen,
Moarte lui Suvantolainen!
Ţin morţiş să trag în Väinö,
Să dobor rapsodul veşnic;
Treacă-n inimă săgeata,
Găurească-i şi ficatul,
Ba şi muşchii de pe umeri."
Maică-sa-l opri să tragă,
Să-l împiedice voit-a:
"Ba, să nu mai tragi în Väinö,
Fiul falnic al Kalevei;
E din neam măreţ doar Väinö,
E feciorul surioarei
Lui frăţine-meu cel vitreg.
De-ai lovi pe
Väinämöinen,
Pe acest Kalevalainen,
Uite, ar pieri deodată
De pe ăst pământ cîntarea;
Bucuria-i doară lucrul
Cel mai minunat din lume;
Cîntecu-i mai bun pe plaiuri
Pămînteşti decît prin cele
Pajişti largi de prin Manala,
Ca-n lăcaşul Tuonelei."
Flăcăuaşul Joukahainen
Prinse-un pic să chibzuiască,
Stăpînitu-s-a o clipă,
Îi da ghes mereu o mînă,
Îl oprea tot ceealaltă,
Îl sileau s-apuce arcul
Degetele lui nervoase.
În sfîrşit, grăi, şi iată
Vorbele ce le rostise:
"Ba să piară nu o dată,
Ci de două ori din lume
Bucuriile, să tacă
Toate cîntecele mîndre;
Vreau să trag în Väinämöinen!"
Încordat-a arbaleta,
Mlădiosul arc de-aramă;
Sprijinindu-se temeinic
În genunchiul stîng, aflîndu-şi
În piciorul drept un reazim,
Scoase repede din tolbă
O săgeată cu trei pene,
Trase băţul cel mai ager,
Aşeză apoi săgeata-n
Crestătură, lîngă coarda
Cea din cînepă-mpletită.
Răzimîndu-şi arcul tare
Înfocat, în scobitura
Umărului drept, se-ntinse
Gata, pregătit să tragă-n
Moşul vajnic Väinämöinen;
A rostit aceste vorbe:
"Te slobod, ram de mesteacăn,
Hai, loveşte, lemn de jneapăn,
Lunecă, de grab', tu, coardă,
Doar din cînepă-mpletită;
Dacă dreapta-n jos ţinteşte,
Vezi, să bată-n sus săgeata;
Dacă dreapta-n sus ţinteşte,
Bată-n jos săgeata asta."
Piedica a apăsat-o,
Trase cea dintîi săgeată,
Merse-n sus, în ceruri nalte,
Prăpăditu-s-a-n văzduhuri,
În rătăcitorii nouri,
În vîrtej de neguri dese.
Orice-o fi, mai trase una,
O mai slobozi pe-a doua;
A trecut prea jos, străpunse
A pămîntului temeiuri;
Cît pe ce a fost pămîntul
Să se darme, iară munţii
Nisipoşi să se sfărîme.
Şi săgeata-a treia trase;
Se înfipse drept în umăr,
În elanul cel albastru,
Chiar sub moşul Väinämöinen,
În cel armăsar ca paiul,
Uşurel cum e aracul;
Carnea de pe şold străpunse,
A pătruns prin coapsa stîngă.
Moşul vajnic Väinämöinen
A picat atunci în valuri
De pe-acest elan albastru,
De pe calul ca aracul;
Drept pe degete căzut-a;
S-a întors pe mîini în apă,
Se-nvîrti pe pumni în spume.
Se iscă un vînt năpraznic,
Năvăli un val cît munţii;
L-a zvîrlit tîrîş pe moşul
Väinämöinen tocma-n larguri,
Depărtat de orice ţărmuri,
Peste-ntinsele prăpastii,
Dus de nesfîrşite valuri.
Flăcăuaşul Joukahainen
Începu să se mîndrească:
"Niciodată, Väinämöinen,
Nu te-i mai plimba cu ochii
Vii în tot răstimpul vieţii,
Cît luci-va luna de-aur,
Pe colinele Väinölä-i,

www.dacoromanica.ro

59

Pe cîmpia Kalevalei!
Mai pluteşte ani vreo şase,
Veri vreo şapte mai aleargă,
Fii de-aici încolo-n toate
Părţile zvîrlit vreo opt ani,
Peste largile prăpăstii,
Dus de nesfîrşite valuri;
Ca un trunchi de brad ani şase,
Ca un ram de pin vreo şapte,
Opt ani, putregai, pe valuri!"
Se întoarse-apoi acasă,
Maica-l întrebă degrabă:
"Poate-ai tras cumva în Väinö,
Ai ucis vlăstarul mîndru,
Fiul falnic al Kalevei?"
Flăcăuaşul Joukahainen
Îi răspunse-n felul ăsta:
"Da, am tras în Väinämöinen,
Pe-al Kalevei fiu ucis-am;
Mi ţi-l pusei ca de-acuma
Să tot perie pe mare,
Să tot mături talazuri;
Ci, pe degete căzut-a,
S-a-nvîrtit pe palme moşul,
Fu împins tîrîş spre ţărmuri,
S-aşeză apoi pe spate
Ca să fie dus de valuri,
Alungat de marea-n vifor,
De-nspumatele talazuri."
Maică-sa atunci vorbit-a:
"Rău te-ai mai gîndit, copile,
Omorînd pe Väinämöinen,
Ăst viteaz din Suvantola,
Cel mai mîndru din toţi fiii,
Ce-i avu cîndva Kaleva!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

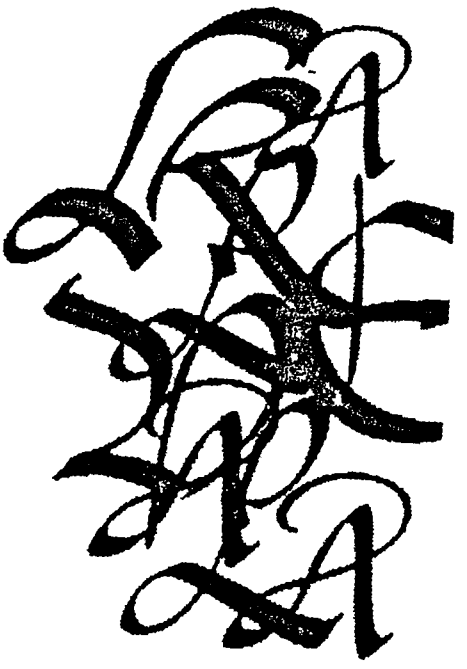

Cântul
al VII-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
A plutit pe-adînc de ape,
Rătăci vreo şase zile
Şi vreo şase nopţi de vară
Ca un trunchi de brad, tot razna,
Ca de pin o bîrnă lungă,
Cu-un noian de ape-n faţă,
Numai cer senin în spate.
Două nopţi mai înotat-a,
Cum şi alte două zile,
Ce trecură, tare-ncete;
Doar abia-n a noua noapte,
Numai la sfîrşitul zilei
Ce'i de-a opta îl pătrunse
O amarnică durere;
A căzut atuncea moşul
Într-o neagră deznădejde;
N-avea unghii pe la cele
Degete mari la picioare,
Iară pe la celelalte
Nici măcar o-ncheietură.
Iată, moşul Väinämöinen
A vorbit atunci aceste:
"Of, copil ce sînt, şi brudiu,
Om năpăstuit de soartă,
Iacă, mi-am lăsat şi cîmpuri
Şi căsuţa de-altădată,
Ca să stau, pe-aicea, veşnic
Sub nemărginite ceruri,
Zi şi noapte, totdeauna,
Legănat mereu de vînturi,
Aruncat încolo,-ncoace,
De înaltele talazuri,
Pe aceste mări întinse,
Peste nesfîrşite valuri;
Iacă, mă usucă frigul,
Groaznic e să stai aicea
Cu noian de ape-n juru-ţi
Şi plutind mereu pe ape.
Nu mai pot nici înţelege
Cum s-o duc, să fiu de-acuma,
În viaţa asta tristă,
Pe-un pămînt supus pieirii;
Să-mi fac, oare,-n vînt o casă,
O colibă peste ape?
Dacă-n vînt aş ridica-o,
N-aş avea un punct de sprijin;
De-aş zidi-o peste ape,
Mi-ar strica-o nalte valuri."
Ci, o pasăre venit-a
Din Laponia, un vultur
S-a ivit din miazănoapte;
Nu era nici tare mare,
Nici, prin cele mici, prea mică;
Atingea cu-aripa norii,
Măturа cealaltă valuri;
Coada zăbovea pe mare,
Stînci tot atingea cu ciocul.
Vulturul cu-ntinse aripi
Cerceta sub el pămîntul;
Îl zări pe marea-albastră,
Dus de naltele talazuri,
Pe bătrînul Väinämöinen:
"Omule, ce faci în mare,
Biet viteaz, lăsat în voia
Ăstor uriaşe valuri?"
Moşul vajnic Väinämöinen
I-a vorbit în chipul ăsta:
"Uite, pentru ce-s pe ape,
Biet viteaz, lăsat în voia
Ăstor uriaşe valuri:
Vezi, mergeam înspre Pohjola
Să-mi cat de nevastă-o fată;
Bine mă duceam pe valuri,
Nu era nici pic de gheaţă,
Pe întinsul mării lucii;
Au trecut puţine zile,
Într-o bună dimineaţă
La Luotola ajunsei,
Pe cel fluviu din Joukola,
Calul fu ucis sub mine,
Ţinta le eram eu, însă.
Am căzut de-a rostogolul
Tot pe degete în valuri,
Să fiu legănat de vînturi,
Tot purtat încolo,-ncoace,
De înaltele talazuri.
Vîntul a suflat puternic
Din apus şi miazănoapte;
S-a iscat din răsărituri
Vijelie-ngrozitoare,
Ce m-a dus mult timp în larguri,
De uscat, departe tare;
Am pîndit destule zile,
Înotai şi nopţi destule
Peste largile prăpastii,
Tot pe nesfîrşite ape,
Şi nu ştiu deloc, ca noaptea,
Nu pot să ghicesc vre-oleacă,
Ce pieire-o să mă pască,
Ce sfîrşit veni-va-ntîiul:
Istovirea cea prin foame,
Ori prăpădul pe sub apă."
Vulturul, stăpîn în aer,
A rostit aceste vorbe:
"Nu fi prins de deznădejde;
Haide, vino, şi ia-ţi locul,
Ici pe spate, te acaţă,
Pe o aripă, te-aşează;
Vino să te scot din mare,
Te voi duce un' ţi-i voia;
Altă zi îmi vine-n minte,
Mi-amintesc de vremi mai bune,
Cînd desţeleneai Kaleva

www.dacoromanica.ro

Şi tăiai de sîrg pe-atuncea
Codrii mari de prin Osmola;
Ai lăsat să crească-n voie,
Teafăr, unul din mesteceni,
Să se nalţe-ăst mare arbor,
Să se odihnească păsări,
Ba, eu însumi cîteodată
Să mai stau în el, în tihnă."
Iată, moşul Väinämöinen
Şi-a nălţat deodată capul,
A ieşit din mări viteazul,
Omul se nălţă din valuri.
Sus pe aripe se puse,
Pe ai vulturului umeri.
Vulturul, stăpîn în aer,
L-a purtat pe Väinämöinen
Pe a vînturilor cale:
L-a tot dus pe drumul unui
Vînt tăios de primăvară,
În Pohjola-ntunecoasă,
În grozava Sariola;
Puse pe pămînt viteazul
Şi se ridică-n văzduhuri.
Plînse straşnic
Väinämöinen,
Suspină adînc în hohot
Pe cel ţărm strein de mare,
În necunoscute locuri;
Rane, sute-avea pe coaste,
Mii de lovituri de vînturi,
Barba straşnic de tocită,
Părul ciufulit cu totul.
Două şi trei nopţi tot
plînse,
Tot atîtea zile,-ntr-una;
Nu ştia ce drum s-apuce,
Biet strein, prin aste locuri;
Nu-i venea nimic în minte,
Ce să facă să se-ntoarcă
La căsuţa lui, s-ajungă
La ştiutele lui cîmpuri,
La-acel loc pe unde-odată
A văzut lumina zilei,
La gospodăria-i veche.
Slujnicuţa mică-a Pohjei,
Fata cea cu părul galben,
Legămînt avea cu luna,
Şi cu soarele-nvoială,
Că o dată să se scoale,
Amîndoi să se trezească
Într-o clipă, împreună;
Le-o lună-ntr-o zi nainte,
Se sculă naintea lunii
Şi a soarelui, nainte
De a fi cîntat cocoşul,
De-a-şi fi spus puiuţul cîntul.
A tăiat trei vrafuri lînă,
Tunse şase oi frumoase,
A făcut postav de lînă.
A ţesut mîndreţi de pănuri
Înainte de ivirea
Soarelui, mai înainte
De să se arate ziua.
A spălat în grabă mese,
Curăţit-a largi podele
Cu o mătură de ramuri,
Cu mănunchiul cel de frunze;
Aruncă apoi gunoiul
Într-un coşuleţ de-aramă;
L-a tot dus mai sus de casă,
În livadă-a mers din curte,
Pe-un ogor, departe-n capăt,
Lîngă gardul scund de-acolo;
La gunoi se-opri copila,
Se întoarse să asculte;
A simţit pe mare plînsuri;
Ajungeau de peste fluviu
Numai vaiere de jale.
Alergă îndată-acasă,
Repezitu-s-a-n odaie;
Cum intră deschise vorba,
Spuse aste la sosire:
"Am simţit pe mare plînset,
Se-auzeau de peste fluviu
Numai vaiere de jale!"
Louhi, gazda cea din
Pohja,
Baba ceea ştirbă tare,
A ieşit îndată-afară,
Se opri pe lîngă poartă;
După ce-ascultă mai bine,
A vorbit în chipul ăsta:
"Nu e plîns de prunc în faşă,
Nu-i nici geamăt de femeie,
Ci e plîns de om cu barbă;
Aste vaiere le scoate
O bărbie-mpăroşată."
Aruncă o barcă-n apă,
Luntrişoară din trei scînduri,
Se-apucă să lopăteze,
Îndreptatu-s-a în grabă
Înspre moşul Väinämöinen,
Înspre cel viteaz în lacrimi.
A tot plîns moş
Väinämöinen,
A gemut Uvantolainen,
Într-o groapă-n jur cu sălcii,
Sub cireşii cei sălbatici;
Gura îşi mişca, şi barba,
Nu se clătina bărbia.
Spuse maica cea din Po-
hja,
A grăit aceste vorbe:
"Vai, tu, jalnice moşnege,

www.dacoromanica.ro

Iată-te-n străine locuri!"
Moşul vajnic Väinämöinen,
A nălţat cu-ncetul, capul
Şi rosti aceste vorbe:
"Vai, ştiu tare bine asta;
Mă găsesc prin ţări străine,
Prin necunoscute locuri,
Eu, cel vrednic în ţinutu-mi,
Mult mai însemnat acasă!"
Louhi, gazda cea din Pohja,
A vorbit în chipul ăsta:
"Aş putea să spun o vorbă,
Mi-ai îngădui-ntrebarea:
Cam ce rang ai printre oameni,
Cam ce loc îţi dau vitejii?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns cu aste vorbe:
"Se vorbea cîndva de mine,
Pomenit eram ca unul
Ce însufleţea o seară
De petrecere, treceam drept
Cîntăreţ pe-a' mele plaiuri,
Pe colinele Väinölä-i,
Pe cîmpia Kalevalei;
Ce m-oi face biet de mine,
M-aş putea cu greu pricepe
Singur, ce-o s-ajung, acuma?"
Louhi, gazda cea din Pohja,
I-a vorbit în chipul ăsta:
"Ieşi de prin noroi, bărbate,
Vino, hai, pe cale nouă,
Suferinţele-ţi ne-arată,
Întîmplările de-a rîndul."
Smulse omul din plînsoare,
Scoase din suspin voinicul,
L-a adus la barcă-ndată,
L-aşează pe lîngă cîrmă,
Apucă lopeţi în mînă,
A vîslit în grabă mare;
Se întoarse în Pohjola,
Duse oaspetele-n casă.
A înviorat flămîndul,
A-ngrijit să se usuce,
L-a frecat mult timp pe spate,
Colo-n baia cea de aburi;
Ci, făcutu-l-a iar zdravăn,
A-nsănătoşit viteazul;
L-a-ntrebat apoi, îi spuse:
"Cam de ce plîngeai, moş Väinö,
Tot gemeai, Uvantolainen,
În cel loc, pe ţărmul mării?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Pricini am să plîng, mulţime,
Să mă tîngui pentru truda-mi;
Am plutit mult timp pe mare,
Am arat cu mîini talazuri,
Peste-ntinsele prăpastii,
Peste nesfîrşite ape.
Am să plîng viaţa-ntreagă,
O s-o duc tot într-un vaiet,
Căci lăsat-am dragi meleaguri,
Părăsii ştiute cîmpuri,
Ca să trec pe uşi străine,
Pe la porţi necunoscute;
Vezi, mă muşcă toţi copacii,
Crengile de brad mă-nţeapă;
Mă lovesc mereu mesteceni,
Vor anini să mă sfîşie;
Numai vîntul mă cunoaşte,
Numai soarele mi-i prieten,
Prin străinele tărîmuri,
Pe la aste uşi ciudate."
Louhi, gazda cea din Pohja,
A vorbit în chipul ăsta:
"Nu mai plînge, Väinämöinen,
Să nu gemi, Uvantolainen,
Te-i simţi la mine bine,
Ţi-o fi preaplăcută viaţa:
Numai somn în farfurie,
Carne de purcel pe masă."
Iată, moşul Väinämöinen
A răspuns atuncea astfel:
"Nu-i de vreun folos prea mare
Hrana altuia, oricît de
Minunată-o fi mîncarea;
Bună e pe-a' tale plaiuri,
Iar acasă-i şi mai bună;
Să-mi dea voie Domnul sfîntul,
Ziditoru-ngăduinţă,
Să mă-ntorc pe-a' mele plaiuri,
Să ajung din nou acasă,
La gospodăria veche;
Mult mai bine-i să bei apă
Din galenţi, la tine-n ţară,
Ca prin depărtate plaiuri
Mied plăcut în căni de aur."
Louhi, gazda cea din Pohja,
A grăit în chipul ăsta:
"Cam ce dar mi-ai face dacă
Te-aş aduce iar acasă,
Tocma-n capătul livezii,
Pe cărarea înspre baie?"
Spuse moşul Väinämöinen:
"Ce plocon mi-ai cere dacă
O să mă aduci acasă
Tocma-n capătul livezii
Unde cucul meu tot cîntă,
Ciripesc întruna păsări;

www.dacoromanica.ro

Poate-ai vrea un coif de aur,
De argint, o pălărie?"
Louhi, gazda cea din Pohja,
A răspuns în chipul ăsta:
"Înțelepte Väinämöinen,
Cîntăreț din veșnicie,
Nu mă-mbie al tău aur,
Nu rîmnesc nici la argintu-ți;
Aurul e jucărie
Pentru copilașii brudii,
Clopoței de cai e-argintul.
Dacă-ai ști să faci un Sampo,
Să-ntruchipi capac preamîndru,
Ajutîndu-te de-o pană
De la lebădă luată,
Lapte, de la vacă stearpă,
Bob mărunt de orz, din spicu-i,
Peri de mieluşel, din blană,
Ți-aș da scumpa mea copilă,
Răsplăti-te-oi cu-o fecioară;
O să te aduc acasă
Colo-n ciripit de păsări,
Unde-ți cîntă cocoşelul,
Tocma-n capătul livezii."
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Nu ştiu cum să-njgheb un Sampo,
Ca să înfloresc capacul;
Du-mă pe-ale mele locuri,
Şi ți-oi da pe Ilmarinen,
Ca să-ți făurească Sampo,
Să-ți întrúchipe capacul,
O s-o-ncînte şi pe fată,
O să-i facă tot ce-i place.
E fierar cum nu e altul,
Ne'ntrecut e între meşteri,
Făuri cîndva şi cerul,
Iar văzduhului, capacul;
De ciocan nu-i nici o urmă,
Nici de muşcături de cleşte."
Louhi, gazda cea din Pohja,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"O să-mi dau fecioara mîndră,
Mi-am tot pus în gînd că fata
S-o dau omului cel' vrednic,
Ce-mi va făuri un Sampo,
Va-nflori capac preamîndru,
Ajutîndu-se de-o pană
De la lebădă luată,
Lapte, de la vacă stearpă,
Bob mărunt de orz, din spicu-i,
Peri de mieluşel, din blană."
A-nhămat în grabă mînzul,
Puse roibul la trăsură,
L-a adus pe Väinämöinen,
L-aşează în mîndra sanie;
Început-a să grăiască,
A rostit aceste vorbe:
"Vezi, nu-ți ridica nici capul,
Şi să nu-ți înalți nici fruntea,
Cînd o fi să zboare calul;
Rabdă pînă către seară;
Căci de nalți o clipă capul,
De-ți ții fruntea ridicată,
O să te ajungă, iacă,
Va veni nenorocire,
Un ceas rău ar fi să-ntîmpini."
Moşul vajnic Väinämöinen
Aruncă-n galop sirepul,
A plesnit cu biciul coama
Cea de cînepă; se duse,
A ieşit cu zarvă mare
Din Pohjola-ntunecoasă,
Din cumplita Sariola.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

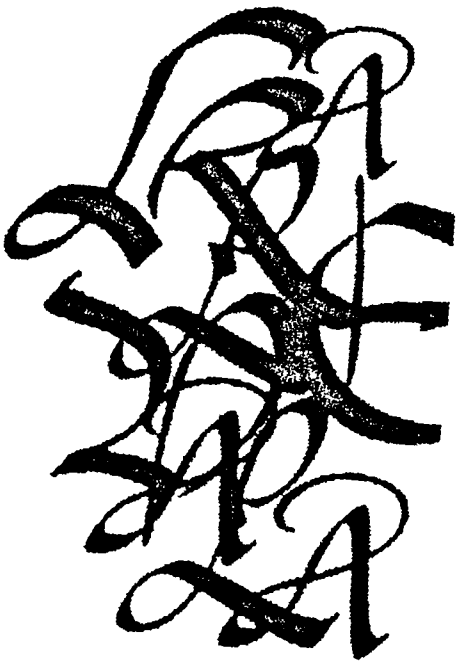

Cântul
al VIII-lea

Mîndra fată, cea din Pohja,
Slava lumii, cinstea mării,
Sta-n mărire fără seamăn,
Pe hulube din văzduhuri,
Pe un curcubeu din aer;
În veşminte ca zăpada;
Tot ţesea un văl de aur,
De argint o ţesătură;
Îi era suveica-n aur,
De argint era vatala.
Luneca suveica iute,
Se-nvîrtea în grabă ţeava,
Iţele de-aramă-ntruna
Tremurau, suna vatala
De argint, în timp ce fata
Tot ţesea mereu la pînză
De argint, la pînza moale.
Moşul vajnic Väinämöinen
S-a tot depărtat cu zarvă
Din Pohjola-ntunecoasă,
Din cumplita Sariola;
Merse doar puţine clipe,
Străbătut-a o bucată
Din cel drum şi dintr-o dată
Auzi pe sus, în aer,
Zbîrnîind mereu, suveica.
Înălţă atuncea capul,
Ridică spre nori privirea;
Se-ntindea un arc în aer,
Pe cel arc stătea o fată,
Ce ţesea un văl de aur,
Pînză de argint, întreagă.
Moşul vajnic Väinämöinen
Şi-a oprit îndată calul,
A intrat atunci în vorbă:
"Vino-n sanie, o, fată,
Stai alăturea de mine!"
Prinse a-i vorbi fecioara,
Îi şi puse întrebarea:
"De ce-n sanie-ar sta fata,
Aşeza-s-ar lîngă tine?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Ai sta-n sanie, aicea,
Aşeza-te-ai lîngă mine,
Ca să faci tot pîini de casă,
Bere să-mi găteşti, gustoasă,
Să-mi mai cînţi pe lăiţi şi prispe,
Să te-arăţi, pe la ferestre,
Colo-n casele Väinölä-i,
Curţile din Kalevala."
Începu să spuie fata,
A grăit atunci aceste:
"Rătăceam tot prin ţintaur,
Tot prin galbene fînețe,
Ieri, înspre sfîrşitul zilei,
Pe cînd soarele se pleacă;
Pasăre cînta-n pădure,
Ciripea în codru-o mierlă,
Cum e inima de fată,
Cum e inima de noră.
Prins-am să vorbesc cu mierla,
Întrebat-am păsăruica:
«O, tu, mierlă drăgălaşă,
Spune-mi iute, la ureche:
Cine e mai fericită,
Cui îi rîde mai mult soarta:
Fata-acasă, la tăicuţul,
Ori la socri-n casă, nora?»
Mi le spuse piţigoiul,
Mi-a vorbit în cîntec mierla:
«Albă-i ziua cea de vară,
Dar mai albă-i viaţa fetei;
Rece-i fieru-n promoroacă,
Al nurorii trai mai rece-i;
Fata e la tata-acasă
Ca un rod în lutul rodnic,
Lîngă soţul ei, nevasta-i
Cîine ce-i legat cu lanţul;
Ştie robul ce-i iubirea,
Dar nevasta, niciodată.»"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Fleacuri cîntă piţigoiul,
Prost mai ciripeşte mierla;
Fata e-un copil acasă,
Soaţei i se cade cinste;
Vino-n sanie, o, fată,
Te aşază lîngă mine;
Doară nu-s un fiteşcine,
Nici mai rebegit ca alţii."
I-a spus fata încîntată,
I-a răspuns cu gingăşie:
"Numa-atunci bărbat te-oi crede,
De viteaz voinic te-oi ţine,
De-ai tăia un păr în două,
Cu-un cuţit ce n-are vîrful,
Dintr-un ou un nod de-ai face,
Fără să te simtă oul."
Moşul vajnic Väinämöinen
Despică îndată părul
Cu-un cuţit ce n-avea vîrful,
Nod făcu cu-un ou, îndată,
Fără să mai simtă oul;
A poftit să se coboare
Iar, în sanie, fecioara.
Fata-a spus cu-un glas şăgalnic:
"Poate aş veni la tine,
De pe-un stei de-ai scoate

www.dacoromanica.ro

scoarța,
Pari dacă-ai tăia din gheață,
Fără ca să zboare-un grunzur,
Fără-a se desprinde-o parte."
Moşul vajnic Väinämöinen
Nu-şi pierdu deloc curajul,
Scoase scoarța de pe-o stîncă,
Mai tăié şi pari de gheață;
N-au căzut prin preajmă grunzuri,
Nici nu s-a desprins vreo parte;
A poftit să se coboare
Iar, în sanie, fecioara.
Fata-i spuse încîntată,
Drăgălaş de tot, răspunse:
"Coborî-m-aş la viteazul
Ce-ar putea zic, din surcele,
Din a' fusului meu aşchii,
Sfărmături de-a' furcii mele,
Să-mi întrúchipe o luntre;
Ce-ar porni această luntre
Făr' s-o-mpingă cu piciorul,
Ori cu mîna s-o atingă,
Făr' s-o scuture cu brațul
Sau cu umărul s-o poarte."
Iată, moşul Väinämöinen
A grăit atuncea astfel:
"Nu-i găsi în toată lumea,
Pe sub bolta asta largă,
Meşter mai dibaci ca mine,
Un dulgher mai de ispravă."
Ci luat-a nişte aşchii,
Resturi dintr-un fus, rotunde,
Sfărmături de lemn din furca-i;
Se-apucă să-njghebe luntrea,
Să lipească sute scînduri,
Pe un munte de oțele,
Pe o stîncă ferecată.
Tot cioplea cu îngîmfare,
Îndrăznet lipea tot scînduri,
Dulgheri o zi şi două,
Dulgheri şi ziua-a treia;
Se ferea de stîncă barda,
Nu cădea pe piatră tare.
Într-a treia zi sucit-a
Hiisi, repede, săcurea,
Apucă tăişul Lempo,
Învîrti cel rău de coadă,
Se lovi de stîncă barda,
Pe un bolovan căzut-a
A alunecat pe-o piatră,
A intrat tăişu-n carnea,
În genunchiul ăstui fără
De prihană om cu faimă,
Într-un deget la piciorul
Vajnicului Väinämöinen;
L-a vîrît în cărnuri Lempo,
Îl băgă-ntre vine Hiisi;
Începu să curgă sînge,
Clăbucind să tot țîşnească.
Moşul vajnic
Väinämöinen,
Vrucíul cel din veşnicie,
Prinse-ndată să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Bardă, tu, încovoiată,
Cu tăiş de-oțel, săcure,
Că tot muşti din lemn, crezut-ai,
Că-ți împlînți în brad toți dinții,
Că la pin îi sfarămi trunchiul,
Ori că îmi despici mesteceni,
Cînd îmi pătrundeai în carne,
Îmi alunecai prin vine?"
Spuse vorbele de vrajă,
Lungi descîntece rostit-a,
Potrivi cum se cuvine
Ț'ăinuitele cuvinte,
Dar nu-i mai veneau în minte
Vorbe despre fier, înalte,
Ce i-ar fi închis şi rana,
Ar fi fost zăvor puternic
Pentru răni de fier făcute,
De oțelul cel albastru.
Sîngele curgea şiroaie,
Clocotea ca un rîu mare,
Coperea mărunte fire,
Ierburi de prin bărăgane;
Nu găseai măcar un bulgăr
Să nu fie pe de-a-ntregul
Scufundat în val de sînge
Din genunchiul ăstui vajnic
Väinämöinen, din piciorul
Lui, din degetu-i cel mare.
Moşul vajnic Väinämöinen
Smulse de pe stînci lichenii,
A culeș din mlaştini muşchiul,
A luat brăzdiți de iarbă
Ca s-astupe crunta bortă,
Poarta rea să o închidă;
Nu opri deloc şuvoiul,
Nu-ncetă măcar oleacă.
L-ajungea acum durerea,
Se făcea mai groaznic chinul;
Moşul vajnic Väinämöinen
Prinse să suspine-ncetul;
Înhămat-a armăsarul,
Puse şargul în hulube,
Se urcă-n trăsură iute,
S-aşeză apoi pe capră.
A plesnit cu biciul calul,
Învîrti-n văzduh biciuşca
Cea bătută-n pietre scumpe;
Calu-aleargă, sania zboară,

www.dacoromanica.ro

Drumul tot mai scurt se face;
A ajuns curînd acolo,
La răscrucea a trei drumuri.
Moşul vajnic Väinämöinen
Pe cel drum de jos se duse,
Pîn' la casa cea mai joasă;
Spuse fără-a trece pragul:
"Se găseşte-n casa asta
Om să îngrijească rane,
Unul care să-nţeleagă
A viteazului durere,
Cineva să-i ieie chinul
Şi să-i potolească jalea?"
Se juca un puşti în ţărnă,
Sta un copilaş pe-o laiţă;
Îi răspunse-n chipul ăsta:
"Nu-i găsi în casa asta,
Om să îngrijească rane,
Unul care să-nţeleagă
A viteazului durere,
Cineva să-i ieie chinul
Şi să-i potolească jalea;
Este unu-n altă casă;
Te îndreaptă într-acolo."
Moşul vajnic Väinämöinen
A plesnit cu biciul calul,
Iarăşi calea şi-a urmat-o;
Doar puţin călătorit-a
Tot pe drumul cel din mijloc,
Pîn' la casa cea din mijloc;
A cerut la prag să-i spună,
Întrebat-a sub fereastră:
"E-n gospodăria asta
Om să îngrijească rane,
Ploaia sîngelui s-oprească,
Unul ca să potolească
Fluviul ieşit din vine?"
Sta o babă în sumanu-i
Pe un căpeţel de laiţă,
Trăncănea o gură-spartă;
I-a şi spus îndată baba,
Ştirba bombăni aceste:
"Iată, nu-i găsi pe nime'
În gospodăria asta;
Om să îngrijească rane,
Unul care să cunoască
A!e sîngelui obîrşii,
Unul să ridice chinul;
Este unu-n altă casă,
Te îndreaptă într-acolo!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A plesnit cu biciul calul,
Iarăşi calea şi-a urmat-o,
Doar puţin călătorit-a,
Tot pe cea mai naltă cale,
Pîn' la casa cea mai naltă;
Spuse fără-a trece pragul,
De sub streaşină-ntrebat-a:
"E-n gospodăria asta
Om să îngrijească rane,
Să oprească revărsarea
Sîngelui ce gîlgîieşte?"
Sta un om bătrîn pe sobă,
Se găsea o barbă-albă;
A strigat atunci moşneagul,
Spuse tare, barbă-albă:
"S-au închis mai mari şuvoaie,
S-au oprit şi mai grozave
Cu-ale Domnului trei vorbe,
Despre-ntîiele obîrşii:
Rîuri de pe la izvoare,
Lacuri straşnic îngheţate,
De prin susul lor şuvoaie,
Prinse tocmai în cădere;
Fost-au îngrădite golfuri,
Fost-au istmuri tari urzite!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

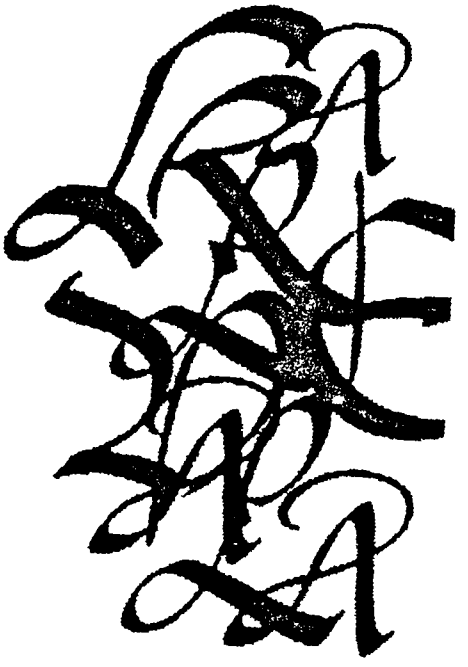

Cântul al IX-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
Singur s-a sculat din sanie,
Coborîtu-s-a el singur,
S-a nălţat tot fără sprijin,
A intrat apoi în casă,
S-aşează sub podul casei.
Un ulcior de-argint adus-au
Şi un mare vas de aur;
N-au putut cuprinde totul,
Nu-ncăpu în aste vase
Sîngele lui Väinämöinen,
Sînge ce-l vărsă viteazul.
A răcnit pe sobă moşul,
Spuse tare barbă-albă:
"Cam ce rang ai printre oameni,
Cam ce loc îţi dau vitejii?
Sîngele-i de şapte luntri,
De opt putini toate pline,
Din genunchiul tău, săracul,
Pe podele se revarsă;
Mi-ar mai trebui cuvinte,
Însă nu ştiu începutul,
Nu cunosc de unde-i fierul,
Unde a crescut, mişelul."
Ci bătrînul Väinämöinen
A vorbit, atuncea, ástfel:
"Ştiu de und' se trage fierul,
Unde se născu oţelul;
Aerul fu-ntîia mumă,
Cel mai vîrstnic din fraţi, apa;
Fierul fu din toţi mai tînăr,
Se ivi, la mijloc, focul.
Ukko, zeul cel mai mare,
Cel Atoateziditorul,
Despărţi de aer apa,
A retras din mări pămîntul;
Bietul fier nu se născuse,
Nu avea puteri să crească.
Ukko, zeul cel din aer,
Amîndouă pălmi frecat-a,
Degetele lui, pe toate,
Pe genunchiul lui, pe stîngul;
S-au născut din el trei fete,
Mîndre fiice ale Firii;
Cîteştrele fură mume
Ale fierului – obîrşii
A' oţelului albastru.
Fetele mergeau voioase
Pe o dungă-a unui nour;
Ele-aveau prea pline ţîţe,
Sfîrcuri tare dureroase;
Laptele în jos vărsîndu-şi,
Pe pămînt din piept scăpîndu-l,
Peste ţărmuri, peste mlaştini,
Peste apele strălimpezi.
A vărsat doar lapte negru
Cea mai vîrstnică din fete
Dintre cele trei fecioare;
Lapte alb a dat a doua;
Lapte roşu cea mai mică
Dintre cele trei fecioare.
Cea ce dete lapte negru
A născut doar fierul moale,
Care lapte alb vărsase
A născut oţelul mîndru;
Care, laptele cel roşu,
Fier sfărîmicios născut-a.
A trecut puţină vreme
Şi pe fier îl prinse dorul,
Vru să-şi întîlnească, iacă,
Fratele ceva mai vîrstnic,
Vru să cerceteze focul.
Fu de furie prins focul,
Se nălţă deodată, groaznic.
Cît pe ce să piardă fierul,
Să-şi înghită frăţiorul.
Fierul izbuti să fugă,
Se ascunse ca să scape
De-ale focului rău, gheare,
De a flăcării rea gură.
De atunci se-ascunse fierul,
S-a pitit ca să trăiască
Tot prin mişcătoare mlaştini,
În vreun fund de-izvor în murmur,
Ori în largul vreunor smîrcuri,
Ori în munţi cu coaste repezi,
Unde lebede se ouă,
Îşi cloceşte gîsca puii.
A rămas prin mlaştini fierul,
Tăvălitu-s-a-n noroaie,
Vre un an sau doi, de-asemeni
Se piti şi-n anu-al treilea,
Între două trunchiuri groase,
Pe sub nişte tare-afunde
Rădăcini a trei mesteceni,
Totuşi nu putu să scape
De acele arzătoare
Ale flăcărilor gheare;
Trebui să meargă iarăşi
În a' focului sălaşuri,
Armă de război s-ajungă,
Ca să facă din el spadă.
A sărit un lup din mlaştini,
A trecut un urs pe cîmpuri,
Sub lup mlaştini se mişcară,
Pe sub lăbi de urs, cîmpia;
Astfel se ivi rugina,
Se întruchipă oţelul,
În a' lupului mari urme,
În acele borţi făcute
De călcîi de urs, prin mlaştini.

www.dacoromanica.ro

A şi fost venit pe lume,
Tot creştea acum fierarul
Ilmarinen pe un cólnic
Nalt şi numai de cărbune,
Într-un bărăgan de zgură;
Cu-un ciocan de-aramă-n mînă,
În pumni cleşte mititele.
Se născu Ilmari, noaptea,
Ziua-şi puse covăcia;
Pentru ea loc bun căutat-a,
Vatră-ntinsă pentru foale;
A zărit potică-n bahnă
O fişie de lut jilav,
A venit dar să privească,
Să se uite mai cu grijă;
Şi-a pus foalele aicea,
Covăcia, la iuţeală.
După paşi de lup se duse,
După-a ursului mari urme,
Colţ de fier în drum zărit-a,
Bulz de-oţel prin cele urme
Mari, de lup, prin borţi făcute
De călcîi de urs, prin mlaştini.
A rostit aceste vorbe:
«Fierule, sărac de tine,
Ai ajuns într-un hal astăzi,
Într-o stare de nimica;
Ghearele de lup te calcă,
Te frămîntă-n labe ursul.»
Începu să chibzuiască:
«Ce-ar putea să se întîmple
De-aş vîrî în flăcări fierul,
De l-aş aşeza pe vatră.»
Bietul fier zvîcni deodată,
Tresări de spaimă mare,
Tremură cînd auzi doar
Numele de foc, cînd numai
S-a vorbit de foc, cumplitul.
Ilmari fierarul spuse:
«Nu-ţi mai face gînduri negre,
Focul nu-şi prea arde ruda,
Nu îşi chinuieşte neamul,
Cînd soseşti la foc în casă,
Unde urcă flăcări albe;
Te vei face mult mai mîndru,
Te-i schimba tot în mai bine,
Ai să fii de-acum încolo
Prefăcut în săbii bune
Pentru cei viteji, în ace,
Ca podoabe de neveste.»
Începînd din ziua ceea
Fost-a scos din mlaştini fierul,
Fu scăpat din glodul jilav,
L-au cărat de-atunci acasă;
L-au dus drept la fierărie.
L-a băgat în foc fierarul,
L-aşează în larga-i vatră;
A suflat o dată-n foale,
Ba, în două, în trei rînduri;
Curse ca smîntîna fierul,
Clocoti în cocoloaşe,
Ca un aluat se-ntinse,
Ca secara-ntr-o copaie,
În văpăile stîrnite
De fierar, acolo-n vatră,
În grămada de jăratic.
Bietul fier ţipă atuncea:
«Vai, tu, faur Ilmarinen,
Ia-mă repede de-aicea,
Din a' focului roş chinuri.»
Spuse Ilmari fierarul:
«De te scot din foc acuma,
Poate că îi creşte groaznic,
Rău de tot te-i face poate,
Ţi-i ciopli şi frăţiorul,
Aşchia-vei pruncul maicii.»
Bietul fier jură, atuncea,
Legămînt grozav făcut-a
În văpăi, pe nicovală,
Peste el avînd ciocanul;
Începu să spună fierul,
A grăit în chipul ăsta:
«Aş putea să muşc din lemne,
Să rup inimă de piatră,
Dar nu-mi voi ciopli frăţînul,
Aşchiá copilul maicii;
Mi-ar prii cu mult mai bine,
Mi-ar fi mult mai lesne-n viaţă
De-aş putea să fiu de-acuma
Vreunui negustor, tovarăş,
La vreun călător ca armă,
În loc pe ai mei să-i sfîşiu
Şi să-mi pun în chinuri neamul.»
Ci fierarul Ilmarinen,
Mare meşter din vecie,
Scoase fieru-atunci din flăcări,
L-aşează pe nicovală,
L-a nuiat tot ciocănindu-l,
Chip îi dete de pumnale,
Şi de lănci, securi şi suliţi
Şi de fel de fel de scule.
Îi lipsea ceva; vezi, fierul,
Bietul nu era chiar gata;
Nu avea, vai, să se nască
Limba fierului, să vie
Gură la oţel, n-avea nici
Să se învîrtoaşe fierul
Pînă n-o să-l ude-n apă.
Ilmarinen, meşter mare,
Chibzui o clipă numai,
A adus apoi cenuşă,
Pregătit-a o leşie,
Să-ntărească-n ea oţelul,

www.dacoromanica.ro

83

Să călească fierul roşu.
Ilmari gustă leşia,
Se uită la ea cu grijă;
Spuse-apoi aceste vorbe:
«Nu e bună pentru mine
Ca să făuresc oţelul,
Să-ntăresc mai straşnic fierul.»
S-a nălţat o albinuţă,
Aripioară albăstrie,
A zburat încet în preajma
Fierăriei lui Ilmari.
Spusu-i-a fierarul aste:
«Albinuţă, uşurică,
Adu miere pe-aripioare,
Ia şi mied gustos pe limbă,
De prin şase floricele,
Şapte fire mici de iarbă,
Pentru-oţelul ce se face,
Pentru fier, ce se-ntăreşte.»
Viespea, pasărea lui Hiisi,
Tot privind, tot stînd s-asculte,
Sub acoperiş, zărit-a
Printr-o scoarţă de mesteacăn
Cel oţel ce-o să se facă,
Fierul ce-o să se-ntărească.
Şi-a luat îndată zborul,
A adus otrăvuri rele
De-a lui Hiisi, aruncat-a
Şi venin cumplit de şarpe,
Tot copturi negrîi de vierme,
De pe la furnici iuţeală,
Bale lîncezi de la broaşte,
În leşia ce căli-va
Straşnicul oţel, în apa,
Ce-ntări-va fierul moale.
Ilmarinen, mare faur,
Maistrul cel din veşnicie,
Tot credea cu dinadinsul
Că s-a fost întors albina,
C-a şi fost adusă mierea,
Că o şi turnase-n apă;
Spuse-atunci aceste vorbe:
«Asta-i bună pentru mine,
Ca să făuresc oţelul,
Ca să-mi întăresc şi fierul.»
A vîrît oţelu-n apă,
Înmuiat-a fierul cela
Chiar atuncea scos din flăcări,
Chiar atunci luat din vatră.
Mîniatu-s-a oţelul,
Groaznic s-a făcut el, fierul,
Rupt-a răul jurămîntul,
Şi-a mîncat ca javra cinstea,
Se-aruncă înspre-al său frate,
Şi-a muşcat cu gura neamul,
Prinse sîngele să curgă,
Clăbucind să tot ţîşnească."

A răcnit pe sobă moşul,
Cap şi barbă-i tremurară:
"Ha, de-aici se trage fierul;
Ştiu cam ce năravuri are
De acuma şi oţelul!
Hei, ia seama, fier nemernic,
Fier nemernic, zgură proastă,
Tu, la vrăji supus, oţele,
Astfel, deci, venişi pe lume,
Ai ajuns aşa de groaznic,
Astfel ai crescut năpraznic.
Nu erai prea nalt pe vremuri,
Nici prea mic şi nici prea mare,
Nu erai nici tare chipeş,
Nici prea iute la mînie,
Cînd zăceai în chip de lapte
În preaplinul sîn al fetei,
Cînd creşteai la subsioara
Tinerei fecioare, care
Alerga pe-un tiv de nour,
Pe-ale cerurilor şesuri.
Nu erai prea nalt pe vremuri,
Nici prea mic şi nici prea mare,
Cînd zăceai cum e noroiul,
Cînd stăteai precum o apă
Limpede prin cele mlaştini,
Ori în vîrf rîpos de munte,
Cînd ajuns-ai ca nămolul,
Cînd te prefăcuşi rugină.
Nu erai prea nalt pe vremuri,
Nici prea mic şi nici prea mare,
Cînd te frămîntau elanii,
Te călcau pe cîmpuri renii,
Cînd te zgîria şi lupul,
Ursul te lovea cu laba-i.
Nu erai prea nalt pe vremuri,
Nici prea mic şi nici prea mare,
Cînd te tot scoteau din mlaştini,
Te strîngeau din glodul jilav,
Te duceau la fierăria
Lui Ilmarinen, vestită.
Nu erai prea nalt pe vremuri,
Nici prea mic şi nici prea mare,
Cînd, atuncea, la topire
Mîrîiai de zor, ţii minte,
Cînd ai fost ca apa caldă,
Pus acolo-n miez de flăcări,
Cînd făcuşi acolo straşnic
Jurămînt, în vatra ceea,
Stînd frumos pe nicovală,
Sub baros, fiind de faţă

www.dacoromanica.ro

Şi fierarul, chiar pe vatra
Maistrului cu faimă-n lume.
Dar acuma, cînd eşti mare,
Te înfurii cam degrabă,
Ţi-ai călcat şi jurămîntul,
Ţi-ai mîncat ca javra cinstea,
Ţi-ai muşcat cu gura neamul,
Sfîşiaşi pe-ai tăi cu dinţii.
Cine te-o fi tras la rele,
Cine-ţi dete oare sfatul
Să faci tu isprava asta?
O fi tatăl, poate maica,
Ori vrun frăţior mai vîrstnic,
Poate sora cea mai mică,
Poate vreo vestită rudă?
Nici tăicuţul, nici măicuţa,
Nici vreun frăţior mai vîrstnic
Nu te-mpinseră la asta,
Nici măcar vreo surioară
Ori vreo rudă mai vestită;
Tu făcuşi nelegiuirea,
Tu, scîrbavnica ispravă!
Vin' să-ţi vezi grozava faptă,
Hai să-ndrepţi fărădelegea,
Pînă nu te-oi spune maicii,
La părinţi nu mă voi plînge;
Griji destule are maica,
Au de suferit părinţii,
Cînd odrasla face rele,
Umblă tot pe drumuri proaste.
Sînge, stai şi nu mai curge,
Nu-ţi mai revărsa clăbucii,
Nu mă mai scălda cu totul,
Nu-mi ţîşni aşa din pîntec;
Sînge, tu, să-mi stai în vine
Ca peretele, fii ţeapăn,
Neclintit ca gardul, drept fii,
Ca un stînjinel de mare,
Nalt întocmai ca rogozul,
Ca o stîncă pe cîmpie,
Piatră în şuvoiul iute.
Dar de te apucă pofta
Vrînd să curgi prin vine încă
Mai grăbit, atuncea-ncalte
Să alergi măcar prin carne,
Te aruncă printre oase;
Negreşit, ar fi mai bine,
Mai frumos ar fi, nici vorbă,
Să străbaţi mereu prin vine,
Să salţi lacom peste oase,
Decît să te-mprăştii razna
Prin ţărînă, să te tîrîi
Prin tot felul de gunoaie.
Lapte, n-alerga prin ţarnă,
Sînge, fără de prihană,
Nu mai curge-aşa prin ierburi;
Tu, a oamenilor vlagă,
Aur, care-l au vitejii;
Nu mai trece pe cîmpie,
Numa-n inimă ţi-i locul,
Sub plămîni îţi e firida;
Te întoarce într-acolo,
Nu întîrzia o clipă;
Nu eşti rîu să curgi năvalnic,
Nici vreun lac să te împrăştii,
Nu eşti nici vreun ochi de apă,
Barcă veche ca să intre
Apa gîlgîind într-însa.
Sînge scump, te domoleşte,
Zeamă roşie, te-opreşte;
De nu mergi domol, te seacă;
Doar s-a potolit o dată
Şi şuvoiul aprig Tyrjă;
A secat odinioară
Fluviul cel din Tuonela,
Marea, cerul se uscară
Într-o secetoasă vreme
Din cel an cu multe focuri.
Dacă nu-mi dai ascultare,
Ştiu şi alte şiretlicuri,
Alte căi, mai potrivite,
O să iau cazan din Hiisi,
Sîngele să-l fierb acolo,
O să se-ncălzească iarăşi,
Apa roşie în cadă
Fără să se verse-un picur,
Fără să se scurgă gîrlă
Pe pămînt, ori să se verse.
Dacă n-oi fi eu în stare,
Dacă n-oi fi eu, feciorul
Al lui Ukko, om, să-nchidă
Astă mare sîngiuire,
Ăst şuvoi grozav de sînge,
E un tată colo-n ceruri,
Dumnezeu cu tronu-n nouri,
Ce supune şi vitejii;
Negreşit, va fi în stare
El mai mult ca muritorii
Gura sîngelui s-astupe,
Să-i oprească revărsarea.
Ukko, zeu atotputernic,
Mai presus decît toţi zeii,
Tată, ce domneşti în ceruri,
Vino, iute, am nevoie
Chiar acum, dă grabnic fuga
La acela ce te roagă;
Sprijineşte-te cu mîna
Ta cea mare, îţi apasă
Degetul cel gros şi-astupă
Gaura îngrozitoare,
Poarta asta păcătoasă;
Pune-o priincioasă frunză,
Adă-un nufăr tot de aur,

www.dacoromanica.ro

Drumul sîngelui să-nchidă,
Să oprească revărsarea,
Să nu-mi mai stropească barba,
Să nu-mi curgă pe veştminte."
Gura sîngelui închise,
Un zăvor îi puse-n drumu-i,
A lăsat apoi în grija
Fiului să fiarbă iruri
Minunate-n fierărie
Din plăpînde firişoare
De fîn lung, din flori de coada
Şoricelului, din care
Se scurgea-n ţărînă mierea,
Tot cădea întruna miedul.
S-a dus fiu-n fierărie
Ca să facă iruri bune;
Un stejar era în cale,
Îl şi întrebă aceste:
"Poate ai pe ramuri miere,
Nişte mied cumva, sub scoarţă?"
Înţelept i-a spus stejarul:
"Ieri vărsatu-mi-s-a numai
Mied pe ramuri, toată ziua;
Mi s-a pus pe creşte miere
Tot căzînd din greii nouri,
Din rătăcitoare neguri."
Fiul a luat surcele
De stejar, a strîns crenguţe
Din sfărîmiciosul arbor,
Buruieni de leac alese,
Ierbi în fel de fele, care
Nu se văd pe aste plaiuri,
Nici nu cresc pe orişiunde.
Oala el pe foc o puse,
Ca să fiarbă-acolo-n zeamă:
Aşchii de stejar şi scoarţă,
Ierbi plăcute la vedere.
Trei nopţi fierse-n oală irul,
Zile trei de primăvară;
S-a uitat la ir copilul,
Dacă-i bună alifia,
Dacă-i potrivit balsamul.
Nu era-alifia bună
Şi nici potrivit balsamul;
Puse alte ierbi copilul,
Colorate în tot felul,
De prin depărtări aduse,
De la sutele de leghe,
De la nouă vraci, de-aproape
De opt vrăjitori puternici.
A mai fiert vreo trei nopţi irul
Şi-ncă nouă nopţi întruna,
Ridicat-a căldăruşa;
Se uită apoi să vadă
Dacă-i bună alifia,
Dacă-i potrivi balsamul.
Plop s-afla cu ramuri multe
Înălţat pe-o coastă-n cîmpuri,
L-a tăiat copilul crîncen,
Despicatu-l-a în două,
Cu balsam apoi îl unse;
Astfel a cercat să vadă
Cît de bună e unsoarea;
A grăit apoi aceste:
"Dacă-ntr-adevăr e irul
Bun să fie pus la rane,
Sîngiuiri să oblojească,
Fie plopul iarăşi una,
Mai întreg ca înainte!"
S-a lipit atuncea plopul
Mai întreg ca înainte;
Îi crescu mai mîndru vîrful,
Mîzga, tare sănătoasă.
A-ncercat unsoarea fiul
Pe plesnite stînci, pe-ntinse
Crăpături adînci de pietre;
Stîncile se-mpreunară,
Steiuri s-au lipit de steiuri,
Pietre, unele de alte.
S-a întors din fierărie
Tînărul cu iruri gata,
Cu balsamuri bine fierte,
Moşului le puse-n palmă:
"Iată, alifie bună,
Potrivit e-acum balsamul:
Dacă-l pui pe munţi, îndată
Se lipesc stînci între ele."
A-ncercat cu limba moşul,
A gustat cu gura irul,
A simţit că bun e irul,
Potrivit de tot, balsamul.
L-a şi uns pe Väinämöinen,
A şi tras cu el rănitul
Pe desubt şi pe de-asupra,
Trase-o dată pe la mijloc;
Prinse să grăiască-atuncea;
Iată vorbele ce spuse:
"N-ating carnea mea, ci carnea
Ziditorului şi nici nu-mi
Folosesc a mea putere,
Ci puterea ce mi-o dete
Cel atoateziditorul;
Nici nu suflu eu, suflarea-mi
Ziditorul, El, o are;
Dacă gura mea-i de miere,
A lui Dumnezeu mai dulce-i;
Dacă mîna mea-i frumoasă,
A lui Dumnezeu mai mîndră-i!"
Cînd a fost lipit balsamul,
Cînd întins fu, bine, irul,
Cît pe ce era să-şi piardă

www.dacoromanica.ro

Väinämöinen toată vlaga;
A simțit că amețește,
Se suci de ici încolo;
Nu-şi putu găsi odihnă.
Chinurile scoase moşul,
Izgonit-a el durerea,
Hăt departe-n Kipumäki,
Colo-n vîrful celui munte
Al durerilor, să-ndure
Pietrele de-acuma chinuri,
Stîncile să se frămînte.
Apucă în mîini mătase,
A tăiat-o panglicuțe;
A făcut din ele feşe,
Oblojeli neîntrecute,
I-a înfăşurat piciorul
Cu mătase drăgălaşă,
Tot genunchiul ăstui fără
De prihană om cu faimă,
A legat cel deget mare
Al piciorului lui Väinö.
Prinse-atuncea să grăiască,
A rostit aceste vorbe:
"Legătură, tu, mătase-a
Ziditorului; s-acoperi
Ăst genunchi de trebuință,
Aste degete frumoase;
Dumnezeule, veghează,
Creatorule, păzeşte,
Să nu fie vreo greşeală,
Nici un rău să nu se-ntîmple!"
Iată, moşul Väinämöinen
A simțit tot ajutorul,
Vindecat de răni fu-ndată,
Carnea-i se făcu frumoasă,
Pe desubt iar sănătoasă,
Fără de dureri în mijloc,
Fără nici o lipsă-n juru-i,
Fără nici un fel de urmă;
Mai întreg fu ca-nainte
Şi mai bun ca altădată;
A putut mişca piciorul;
Îndoit-a iar genunchiul;
Nu mai tresărea piciorul,
Omul nu simțea durere.
Moşul vajnic Väinämöinen
Ridică spre nalturi ochii,
Aruncă strălucitoare
Uitături spre cer şi spuse:
"Toate darurile bune
Din înalturi se coboară;
Ajutor de-acolo vine,
De la Tine, preaslăvite,
Ziditor atotputernic.
Preamărit fii, veşnic, Doamne,
Unic ziditor, slăvit fii,
Căci mi-ai dat preabunul sprijin
În durerile amare,
În chiar toiul ăstor chinuri,
De cumplitul fier iscate."
Moşul vajnic Väinämöinen
A mai spus şi aste vorbe:
"Cît vei dăinui pe lume,
Tu, popor, ce vei mai creşte,
Nu-ți înfiripa o luntre
Cu mîndrie şi nu-ți face
Nici o singură tălpoaie
Pentru vase, cu-ngîmfare;
Domnul rînduieşte mersul,
Ziditorul, tot sfîrşitul;
Nu a omului ştiință,
Nici puterea cea mai mare!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Cântul

al X-lea

www.dacoromanica.ro

91

Moşul vajnic Väinämöinen
Şi-a cătat îndată roibul,
Aşezat-a şargul tînăr
Înaintea celei sănii
Galbene-închis, în care
Se-aruncă şi el, pe urmă.
A plesnit cu biciul calul,
Învîrti-n văzduh biciuşca
Cea bătută-n pietre scumpe;
Calu-aleargă, sania zboară,
Drumul tot mai scurt se face,
Scîrţîiau tălpi de mesteacăn,
De scoruş, trosneau, hulube.
A întins-o cu mult scrîşnet
Peste mlaştini, pe cîmpie,
Peste-ogoare dezvelite;
Tot s-a dus o zi şi două,
A ajuns în ziua-a treia
La un cap de pod lung tare,
Pe colinele Kalevei,
Lîngă a lui Osmo cîmpuri.
Prinse-atuncea să vorbească,
Iată vorbele ce spuse:
"Lup, mănîncă-mi visătorul,
Stinge-mi pe lapon, tu, boală;
Doar ai spus că niciodată,
Cît luci-va luna de-aur
N-o s-ajung să văd în viaţă
Casele-mi de prin Väinölä,
Cîmpurile Kalevalei."
Iată, moşul Väinämöinen
A adus prin vrăji ciudate-un
Brad cu creştetul în floare,
Vîrfu-n flori, frunziş de aur;
Străbătu coroana-i cerul,
Se nălţă şi peste nouri;
S-au deschis în aer ramuri,
Pe sub cer se desfăcură.
A silit prin vrajă luna
Să se-aşeze mai aproape,
Să lucească chiar asupra
Bradului cu crengi de aur,
Să scînteie din înalturi
Ursa Mare peste dînsul.
Tot în trap ajunse Väinö
Lîngă scumpa-i locuinţă,
Supărat, în jos cu capul,
Cuşma pusă într-o parte,
Pentru că şi-a dat cuvîntul
Că va merge maistrul veşnic
Ilmari ca să plătească
Peşin preţul slobozirii,
În Pohjola-ntunecoasă,
În cumplita Sariola.
Se oprise calu-n faţa-a
Noi ogoare, de-a' lui Osmo,
Înălţă de-acolo ochii
Väinämöinen; auzit-a
Lovituri în fierărie,
Zgomot în cămara ceea
De cărbuni, întunecoasă.
Moşul vajnic Väinämöinen
A intrat în fierărie;
Ci fierarul Ilmarinen
Fier bătea pe nicovală;
Spuse faur Ilmarinen:
"Unde-ai stat atîta vreme?
Ce-nvîrtişi atîtea zile?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Petrecui mult timp, rămasei
Multe zile pe acolo
În Pohjola-ntunecoasă,
În grozava Sariola,
Paşii pe cărări purtîndu-mi,
Prin Laponia, departe,
În a' vracilor ţinuturi."
Ci fierarul Ilmarinen,
Puse astă întrebare:
"Eh, bătrîne Väinämöinen,
Vraci vestit din veşnicie,
Ce-ai putea să-mi spui din calea
Ce-ai bătut prin depărtare,
Azi, cînd te-ai întors acasă?"
Zise moşul Väinämöinen:
"Multe întîmplări ţi-oi spune,
E-o fecioară în Pohjola,
Fată-n satul cela rece,
Care nu-şi vrea nici un mire,
Pe bărbaţii buni i-alungă;
Îi aduce jumătate-a
Pohjei laude că-i mîndră;
Luna-i scînteie la tîmple,
Soarele pe piept luceşte,
Ursa Mare pe-ai ei umeri,
Iar pe spate şapte stele.
O, fierare Ilmarinen,
Mare maistru din vecie,
Mergi şi ia fecioara asta,
Cea cu cozi încîntătoare!
De-ai şti să le faci un Sampo,
Să-ntruchipi capac preamîndru,
Ţi-o fi fata plata trudei."
Spuse Ilmari fierarul:
"O, bătrîne Väinämöinen,
Ţi-ei fi dat cumva cuvîntul
C-o să merg coló-n Pohjola
Cea mereu întunecoasă,
Numai să-ţi răscumpăr capul
Pentru-a ta răscumpărare?
N-o să merg nicicînd în viaţă,

www.dacoromanica.ro

Cît luci-va luna de-aur
Colo-n Pohja, în acele
Case de prin Sariola,
Unde-s sfîşiaţi bărbaţii,
Unde-s înecaţi vitejii."
Moşul vajnic
Väinämöinen,
Îi grăi în chipul ăsta:
"Sînt minuni şi încă multe:
Iată-un brad cu vîrfu-n floare,
Vîrfu-n flori, frunziş de aur;
Lîngă a' lui Osmo cîmpuri;
Străluceşte-n vîrfu-i luna,
Iar pe ramuri Ursa Mare."
Spuse Ilmari fierarul:
"Nu voi crede că-i aievea,
Pînă nu m-oi duce-acolo,
Ca să văd cu ochii ăştia."
Spuse moşul Väinämöinen:
"Fiindcă s-ar părea că nu vrei
Să mă crezi, hai, chiar acuma
Să te-ncredinţezi tu singur
De spun drept ori e minciună!"
Merseră dar, să privească
La cel brad cu vîrfu-n floare:
Ilmari, fierarul meşter,
Şi cu moşul Väinämöinen;
Cum ajunseră acolo,
Lîngă a' lui Osmo cîmpuri,
S-a apropiat fierarul
De copacul cela proaspăt,
S-a minunăţit de bradul
Nou de tot, de Ursa Mare,
Care-i scînteia pe ramuri
Şi de luna cea din creştet.
Iată, moşul Väinämöinen
I-a vorbit în chipul ăsta:
"Şi acum, fierare frate,
Urcă şi desprinde luna,
Hai, răpeşte Ursa Mare
Din ăst brad cu vîrf de aur!"
Ilmari, fierarul meşter,
S-a urcat în vîrf de arbor,
Spre nălţimile din ceruri;
Se sui s-apuce luna,
S-a tot dus el să răpească
Ursa Mare de pe bradul
Cel cu creştetul de aur.
I-a şoptit ăst brad în floare,
Îi vorbi în freamăt pinul:
"Vai, tu, cel mai prost din oameni,
Ne'nvăţat la şcoala vieţii,
Văd că vii pe-a' mele ramuri
Ca un prunc, mai sus, spre vîrfu-mi,
Să răpeşti doar masca lunii,
Să smulgi steaua mincinoasă!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A iscat prin vrăji vîntoasă,
O cumplită vijelie,
O furtună-ngrozitoare;
A-nceput apoi să spuie,
A rostit aceste vorbe:
"Vîntule, îl ia în navă,
Ia-l tu, vînt de primăvară,
Colo-n luntrea ta şi poartă-l
Iute-n Pohja-ntunecoasă!"
Izbucni-n vîrtejuri vîntul,
Se dezlănţui-n văzduhuri
O cumplită vijelie;
L-a luat pe Ilmarinen
Ca să-l ducă tare iute
În Pohjola-ntunecoasă,
În grozava Sariola.
Ci fierarul Ilmarinen
Fu luat deodată-n aer,
S-aşternu pe-un drum de vînturi,
Străbătut-a calea unei
Vijelii de primăvară;
Peste lună, pe sub soare,
Pe un umăr de al Ursei
Cele Mari, veni în curtea
Pohjei înspre baia de-aburi
Din cumplita Sariola;
Nu l-a auzit vreo javră,
Nu-l zăriseră dulăii.
Louhi, gazda cea din Pohja,
Baba ceea ştirbă tare,
Se găsea-n ogradă tocmai,
A intrat cu el în vorbă:
"Cam ce rang ai printre oameni,
Cam ce loc ţi-au dat vitejii?
Ai venit pe-un drum de vînturi,
Străbătut-ai calea vreunei
Vijelii de primăvară?
N-ai prea fost lătrat de javre,
Nu urlară nici dulăii."
Spuse Ilmari fierarul:
"N-am venit să mă mănînce
Cîinii tăi, să fiu de javre
Sfîşiat la uşi străine,
Prin necunoscute locuri!"
Măiculiţa cea din Pohja
Întrebat-a călătorul:
"Întîlnitu-l-ai vreodată,
Poate-l ştii chiar din văzute
Pe fierarul Ilmarinen,
Ciocănar dibaci, cu faimă?
Iacă-s săptămîni de cînd tot
Îl aşteaptă lumea; e doar

www.dacoromanica.ro

Cam de mult de cînd dorit îi
Prin Pohjola, pe aicea,
Să-nfiripe un nou Sampo."
Ci fierarul Ilmarinen
Îi răspunse-n chipul ăsta:
"Cred şi eu că-l ştiu preabine
Pe fierarul Ilmarinen,
Căci doar Ilmari-s eu însumi;
Maistrul cel dibaci, el însuşi."
Louhi, gazda cea din Pohja,
Baba ceea ştirbă tare,
A ajuns îndată-acasă,
A rostit aceste vorbe:
"Fata mea cea tinerică,
Cea mai bună din copiii-mi,
Mă ascultă, hai, te-mbracă-n
Cele mai alese straie,
În veşmintele mai albe,
Rochia cea mai frumoasă;
Pe piept mîndre salbe-ţi pune,
La gît cele mai frumoase,
Lucii giuvaiere-n tîmple;
Rumeneşte-ţi obrăjorii,
Fă-te cît mai drăgălaşă,
Căci fierarul Ilmarinen,
Mare maistru din vecie,
A venit să facă-un Sampo,
Un capac cum nu se află."
Strălucita fată-a Pohjei,
Slava lumii, cinstea mării,
Şi-a scos straiele curate,
Preafrumoasele veşminte,
Minunatele podoabe,
Haine scumpe îmbrăcat-a,
Cataramă de aramă,
Cingătoare toată-n aur.
S-a întors îndată-acasă
Cu un mers zglobiu şi ager,
Revărsau lumină ochii-i,
Măreţie-n toate cele:
În urechi, pe chip, în umblet;
Fragezi, rumeniţi obrajii;
Aurul curgea pe pieptu-i,
Scînteia în cap argintul.
Gazda ceea din Pohjola
L-a adus pe Ilmarinen
În odăile Pohjolei,
În a' Sariolei case;
Sătură flămîndul oaspe,
Stinsu-i-a apoi şi setea;
L-a slujit cum se cuvine;
Început-a să grăiască:
"O, fierare Ilmarinen,
Mare meşter din vecie,
Oare-i şti să faci un Sampo,
Să-ntruchipi capac preamîndru,
Ajutîndu-te de-o pană
De la lebădă luată,
Lapte de la vacă stearpă,
Bob mărunt de orz, din spicu-i,
Peri de mieluşel, din blană?
Pentru asta ţi-o fi fata
Plata şi răsplata trudei."
Ci fierarul Ilmarinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Mă pricep să fac un Sampo,
Să-ntruchip capac preamîndru,
Ajutîndu-mă de-o pană
De la lebădă luată,
Lapte de la vacă stearpă,
Bob mărunt de orz, de spicu-i,
Peri de mieluşel, din blană;
Făurii alt'dată cerul,
La văzduh bătui capacul,
Fără nici o bucăţică
De materie, n-avui vreun
Căpeţel măcar de aţă."
Prinse-a făuri Sampo-ul,
Să întrúchipe capacul,
Loc cătă de fierărie,
Nu erau de loc nici foale,
Nici cuptor, ilău, ciocane,
Şi nici de ciocan vreo coadă.
Ilmarinen, faur mare,
A rostit aceste vorbe:
Poate-ar sta la îndoială,
Babele să-nceapă lucrul,
S-ar lăsa şi păgubaşe
Cele mai nepăsătoare,
Dar nu cel mai rău din oameni,
Cel mai tînt din toţi vitejii!"
Loc cătă de fierărie
Şi de vatră pentru foale
Pe-aste-ndepărtate plaiuri,
Dincolo de-a' Pohjei cîmpuri.
A cătat o zi, mai una,
În sfîrşit în ziua-a treia,
Stană a văzut, pestriţă,
Un morman grozav de pietre;
Se opri aici fierarul,
Meşterul aprinse focul,
Foalele-ntr-o zi le puse;
A zidit apoi în alta
Un cuptor de fierărie.
Ci fierarul Ilmarinen,
Meşterul din veşnicie,
Aruncă în foc materii,
Puse-n vatră şi metale;
A luat şi robi să sufle,
Cei mai slabi s-aţîţe focul.
Au suflat cu rîvnă robii,

www.dacoromanica.ro

Chiar cei slabi de tot sforțară,
Vreo trei zile lungi de vară
Și trei nopți de vară, scurte;
Le creșteau pe la picioare
Pietre mari, ieșeau la vîrful
Degetelor, pietricele.
După-ntîia zi fierarul
Ilmarinen, meșter mare,
S-a plecat să cerceteze
În cuptor ce rămăsese,
Ce-o să iasă de prin flăcări,
Ce-i cu rodul din jăratic.
Arc țîșnit-a din cuptoru-i,
A ieșit din cele flăcări
Arbaletă numa-n aur,
Arc de aur tot cu vîrfuri
De argint; era-nflorită
Coarda cea de lemn cu-aramă.
O mîndrețe, – arcul ăsta,
Rele, însă-a' lui năravuri:
Cere-un cap pe zi, și două,
Cînd se află-n toane bune.
Ci fierarul Ilmarinen
N-a fost prea-ncîntat de asta;
Sfărîmat-a arbaleta,
Azvîrli în flăcări țăndări;
Spuse robilor să sufle,
Celor slabi s-ațîțe focul.
După-a doua zi fierarul
Ilmarinen, meșter mare,
S-a plecat să cerceteze
În cuptor ce rămăsese;
A țîșnit din foc o luntre,
A zărit o barcă roșă,
Prora înflorită-n aur,
Iar lopețile de-aramă.
O mîndrețe, – barca asta;
Rele, însă'a ei năravuri:
Fără pricini merge-n luptă,
Făr' nevoie, în bătaie.
Ci fierarul Ilmarinen
N-a fost încîntat de asta,
Sparse barca bucățele;
A zvîrlit în vatră țăndări,
Spuse robilor să sufle,
Celor slabi, s-ațîțe focul.
După-a treia zi fierarul
Ilmarinen, meșter mare,
S-a plecat să cerceteze
În cuptor ce rămăsese:
A sărit din foc o juncă,
Coarne de-aur, din văpaie;
Îi erau tot presărate
Stele-n frunte, iar în creștet
Discul soarelui, în flăcări.
O mîndrețe, – vaca asta;
Rele, însă-a' ei năravuri:
Se trîntește prin pădure,
Scapă laptele prin iarbă.
Ci fierarul Ilmarinen
N-a fost încîntat de asta;
A tăiat bucăți cea juncă,
Hălcile zvîrli în flăcări;
Spuse robilor să sufle,
Celor slabi, s-ațîțe focul.
După-a patra zi fierarul
Ilmarinen, meșter mare,
S-a plecat să cerceteze
În cuptor ce rămăsese:
A țîșnit un plug din flăcări,
Vîrf de aur de prin jaruri;
Coarnele erau de-aramă,
De argint era mînerul.
O mîndrețe – și brăzdarul:
Rele, însă-a' lui năravuri;
Zgîrîie în sat ogoare,
Ară țărini îngrădite.
Ci fierarul Ilmarinen
N-a fost prea-ncîntat de asta,
A sfărmat în două plugul,
Îl zvîrli-n cuptor cu totul;
Puse doar să sufle vînturi,
Boarea doar s-ațîțe focul.
Dinspre Răsărit suflară,
Au suflat din Soare-Apune;
Dinspre Miazăzi mai tare,
Mult de tot din Miazănoapte;
Au suflat o zi și două,
Fără preget vreo trei zile;
Pe ferești ieșea văpaia,
Tot zbura pe ușă jarul,
Se urca-n văzduhuri praful,
S-au făcut din fum mari nouri.
Doar în ziua-a treia, seara,
Ilmarinen, meșter strașnic,
S-a plecat să cerceteze
În cuptor ce rămăsese;
A văzut născut Sampo-ul,
S-a ivit capacul mîndru.
Ci fierarul Ilmarinen,
Meșterul din veșnicie,
Prinse a lovi metalul,
A-l tot bate cu iuțeală;
Făuri vestitul Sampo:
Într-o parte numai moară
De făină, iar în alta
Moară ce rîșnește sare,
Iară moara cea de-a treia
Făurea tot bani, în valuri.
Măcinat-a noul Sampo,
S-a mișcat de-acum capacul,
Macină din zori într-una;

www.dacoromanica.ro

95

Pentru hrană-o ladă plină,
Altă ladă de vînzare,
Iar a treia de păstrare.
S-arătă-ncîntată baba,
Duse uriaşul Sampo
Pe o stîncă naltă-n Pohja,
Pe un cólnic de aramă,
După nouă uriaşe
Lacăte şi îi înfipse
Rădăcinile-n adîncuri
Numai de vreo nouă stînjeni:
În pămînt o rădăcină,
Alta-n ţărmul unei gîrle,
Iar a treia chiar sub casă.
Ci fierarul Ilmarinen
A voit să-i ceară fata,
A grăit în chipul ăsta:
"Mi-oi primi eu fata, oare,
Căci sfîrşii doar Sampo ăsta,
Înflorit-am doar capacul?"
Strălucit-a fată-a Pohjei
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Cine-n anul care vine,
La-nceputul verii-a treia
Va-mbia să cînte cucii,
Ca să ciripească păsări,
De m-aş duce-n alte locuri,
De-a pleca de-aicea mîndra?
De s-ar duce păsăruica,
De-ar fugi, ea, porumbiţa,
De s-ar pierde copiliţa,
Roşa afină de-aicea,
Ar pleca toţi cucii ăştia,
Păsările cîntătoare,
Din aceste scumpe plaiuri,
De pe dragul nostru munte.
N-aş vrea eu să lepăd aste
Zile ce mai am ca fată,
Datoriile-mi destule,
Treburi grabnice de vară;
Nu-s culese nici căpşune,
E tot fără cîntec ţărnul,
Nu au fost nici cele pajişti
De-ale mele tălpi călcate,
N-au fost codrii ăştia încă
Fărmecaţi de-a' mele jocuri."
Ilmarinen, maistrul veşnic,
Supărat, în jos cu capul,
Cuşma pusă într-o parte,
Se gîndea în fel şi chipuri,
Le tot răsucea în minte
Cum să se întoarcă-n ţară,
Pe ştiutele lui plaiuri,
Din Pohjola-ntunecoasă,
Din grozava Sariola?
Maica cea din Pohja spuse:
"Pentru ce mîhnirea asta,
Cuşma pusă într-o parte,
Te-o fi apucat vreo poftă
Să mi te întorci acasă?"
Spuse Ilmari fierarul:
"Cam aşa-i, mă bate gîndul
Să mă duc să mor în ţară,
Pe meleagurile mele,
Pe ogoarele de-acasă."
Gazda ceea din Pohjola
L-a hrănit, i-a dat să beie,
L-a urcat apoi în barcă,
Lîngă vîsla de aramă,
Vîntului a dat poruncă
A sufla din miazănoapte.
Ci fierarul Ilmarinen,
Meşterul din veşnicie,
A plutit spre scumpa-i ţară,
Razna pe albastre ape,
Tot pe lacuri, cale lungă,
Dusu-s-a o zi şi două,
În sfîrşit în ziua-a treia
A ajuns fierarul-acasă,
Unde s-a născut odată.
Întrebat-a Väinämöinen
Pe fierarul Ilmarinen:
"Frate, meştere Ilmari,
Veşnic faur din vecie,
Ai făcut Sampo-ul cela,
Ai însăilat capacul?"
Maistrul faur Ilmarinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Macină de-acuma Sampo,
S-a mişcat capacul cela,
Macină din zori întruna:
Pentru hrană-o ladă plină,
Pentru-a vinde-i altă ladă,
Iar a treia, de păstrare."

www.dacoromanica.ro

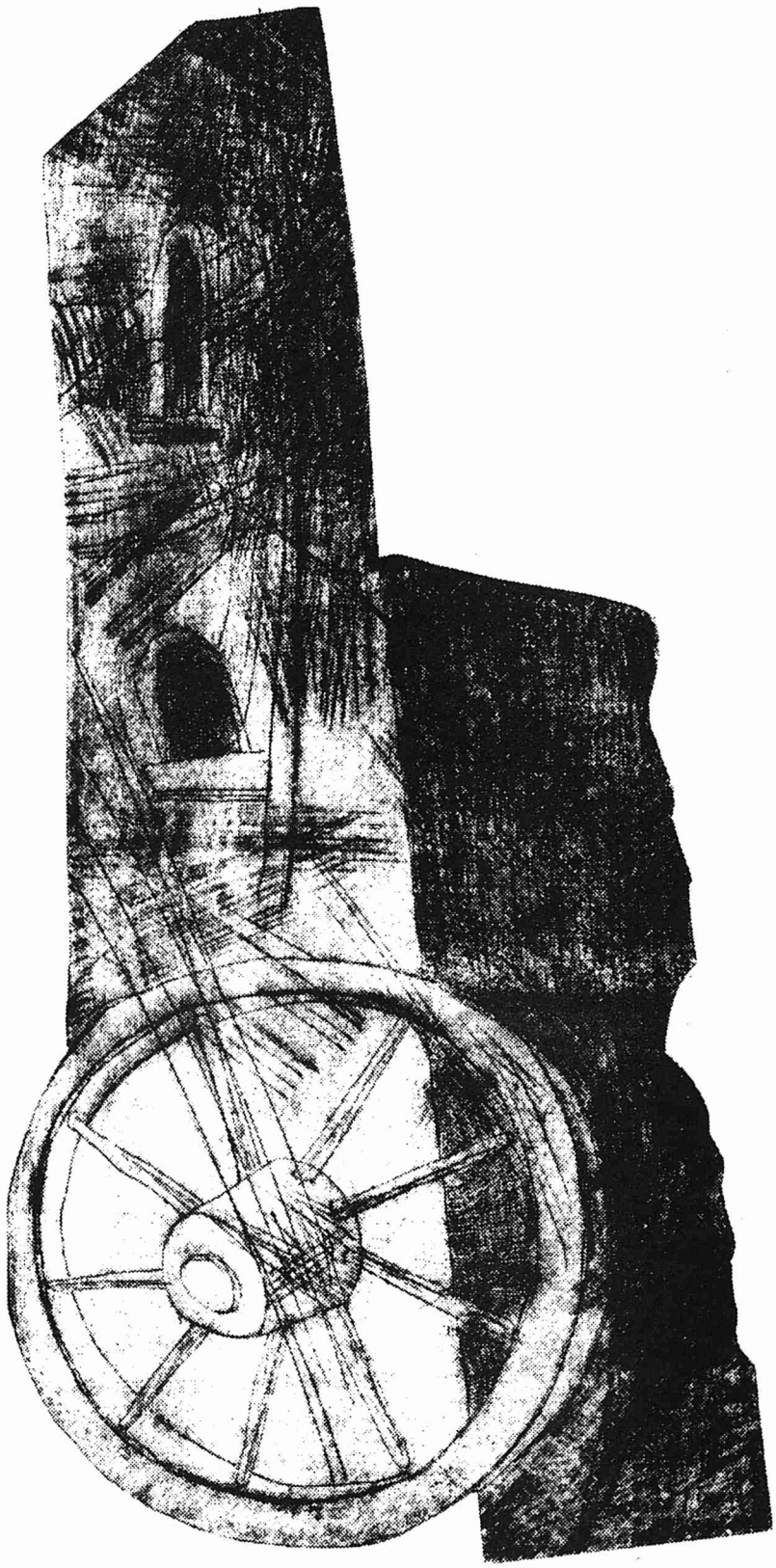

www.dacoromanica.ro

Cântul
al XI-lea

www.dacoromanica.ro

101

Vremea-i să vorbim Ahti,
Să slăvim pe-acest cumătru!
El, flăcăul Saarelainen,
Al lui Lempi fiu zănatic,
A crescut în mîndra casă
Lîngă maica lui iubită,
Pe întinsul golf de mare,
Lîngă capul Kaukoniemi.
I-au plăcut de mic bibanii,
Tot crescînd mînca mult peşte;
Se făcu om de ispravă,
Nalt de stat, obrajii rumeni,
Capu-atrăgător şi chipeş,
Năzdrăvan, puternic, trupul;
Dar s-a cam stricat oleacă,
La deprinderi, obiceiuri:
Pe la femeiuşti întruna;
Nopţile făcea năzbîtii
Pe la şezători de fete,
La petrecerile date
De cosiţele-mpletite.
Kylli, tînăra fecioară,
Floarea din ostrovul Saari,
A crescut în curţi înalte,
Într-o casă, o minune,
Fără lucru, stînd la tatăl,
Pe o laiţă-n fundul sălii.
Peste mări îi merse vestea,
Petitori veneau din lume,
La vestita curte-a fetei,
Mari locaşuri a' fecioarei.
Soarele-o cerea nevastă
Pentru fiul lui, dar n-a vrut
Ea să meargă pe la soare,
Ca să-i lumineze cele
Munci preagrabnice de vară.
O voia nevastă Luna
Pentru fiul ei, dar n-a vrut
Ea să meargă pe la lună
Să sclipească, s-urmărească
Cercuri străvezii din aer.
I-a cerut şi Steaua mîna
Pentru fiu; n-a vrut să meargă
Pe la stea ca să lucească
Noaptea-n ceruri reci de iarnă.
Au venit viteji, cît frunză,
Din Estonia; sosiră
Şi din Ingria mulţi staroşti:
Nu s-a dus; le-a spus fecioara:
"Geaba aurul vă curge,
Risipiţi pe-aicea banii.
În Estonia n-oi merge-n
Ruptul capului, vreodată,
Să vîslesc pe cele ape
A' Estoniei, să măsur
Cea puzderie de-ostroave,
Să mănînc pe-acolo peşte,
Să sorb ciorbă estoneză.
Nici în Ingria n-oi merge,
Pe-ale ei sărace ţărmuri,
Unde stăpînesc în voie
Foamea, lipsa cea de lemne,
Unde nu găseşti o faclă
De ars noaptea şi-i nevoie
Şi de orz şi apă, unde
Pîinea nu-i, nici grîu nu afli."
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
Spuse într-o zi că-i tare
Hotărît el să curteze
Floarea ceea din Saari,
Fata fără-asemănare
Cu frumoasele-i cosiţe.
Mă-sa vrut-a să-l oprească,
I-a dat mult de grijă baba:
"Dragul meu copil, nu merge
Pe la cei mai mari ca tine,
N-au să te primească-n neamul
Lor faimos, acei din Saari."
Lemminkäinen cel zănatic,
Mîndrul Kaukomieli, spuse:
"Dacă nu-s de viţă-aleasă
M-oi griji cumva să-i farmec
Prin purtare mai măreaţă,
O să mi-i cuceresc prin
O semeaţă-nfăţişare."
L-a oprit pe Lemminkäinen
Iarăşi baba să se ducă:
"Rîde-or fetele de tine,
Te-or împunge şi neveste."

I-a şi spus aceste vorbe:
"Ştiu să potolesc şi încă
Bine rîsuri de neveste,
Pufnituri de copilandre;
O să mi le las borţoase;
Copilaşi le-oi pune-n braţe;
Ăsta chiar va fi sfîrşitul
Rîsetelor, o fi capăt
Trăncănelilor nebune."
Îi vorbi aceste mă-sa:
"Vai de-a' mele zilişoare,
De-i batjocori neveste,
Copilandrele cinstite,
O să-nceapă ceartă mare,
S-or isca grozave lupte:
Strînge-s-or voinici din Saari,
Sute de viteji cu săbii
Peste tine, sărăcuţul,
Pe bărbatul singuratic."
Nu dădu ăstor dojane
Ale maicii, ascultare;

www.dacoromanica.ro

Căutat-a calul straşnic,
Înhămat-a mînzul mîndru,
S-a tot dus cu zarvă-n Saari,
Să curteze floarea ceea
Din Saari, mîndra fată,
Fără de asemănare.
Rîseră de el neveste,
Îl batjocoriră fete,
Cînd sosi ciudat cu totul;
A intrat pe neaşteptate,
Nebuneşte-ntr-o ogradă,
Sania şi-a răsturnat-o
Lîngă poarta ceea mare.
Lemminkäinen cel zănatic
Şi-a frecat atuncea fruntea,
A strîmbat urît din gură,
Scutură bărbuţa-i neagră,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Încă n-am văzut vreodată,
N-auzii şi nici văzut-am
Că îşi rîd femei de mine,
Că mă-nţeapă copilandre."
Nu-i păsa lui Lemminkäinen,
A vorbit în chipul ăsta:
"Se găseşte-un loc prin Saari,
În ostrov e o toloacă
Unde aş juca mai vesel?
Unde-aş dănţui pe-aicea,
Pe la şezători în Saari,
La petrecerile date
De cosiţele-mpletite?"
Sups-au fetele din Saari,
Mîndrele din capul cela:
"Se găseşte-un loc în Saari,
În ostrov e o toloacă,
Unde ai juca mai vesel,
Unde să danţezi pe-aicea;
Ca cioban acolo-n pajişti,
Ca păstor prin tăietură;
Slabi îs oamenii din Saari;
Mînjii-s graşi; le crapă pielea."
Nu-i păsa lui Lemminkäinen,
Se năimi cioban îndată;
Sta pe cîmpuri toată ziua,
Petrecea tot nopţi de-a rîndul
Pe la şezători de fete,
La petrecerile date
De cosiţele-mpletite.
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
Izbuti-n curînd să stingă
Rîsetele de neveste,
Pufniturile de fete;
Nu aflai măcar o fată,
Chiar din cele mai cinstite,
Care n-ar fi fost de dînsul
Mîngîiată şi cu care
Să nu fi dormit vreodată.
Se găsea o fată însă
Pe la cei din Saari, care
N-a voit a fi petită,
Nici nu şi-a dorit logodnic;
Ea era, preaminunata,
Kyllikki, strălucitoarea,
Mîndra floare din Saari.
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
Sute cizme-a rupt pe-acolo,
Sute de lopeţi sfărmat-a,
Alergînd după-astă fată,
După Kyllikki, frumoasa.
Kyllikki, preamîndra fată,
Îi vorbi în chipul ăsta:
"Stîrpitură, ce-nvîrţi, oare,
Pe aici, punînd pe goană
Micii fluierari, umblînd tot
Să culegi ştiri despre fete,
Cingători pîndind, de staniu?
Mi-oi lăsa eu starea-n care-s
Cînd sfărma-mi-oi piatra asta,
Cînd mi-oi sparge pisălogul,
Cînd mi-oi fi tocit cu totul
Piuliţa asta-ntreagă.
Nu merg după haimanale,
Haimanale, toţi golanii,
Vreau un trup voinic şi mîndru,
Pentru trupul meu cel mîndru,
Vreau făptură minunată,
După cum e şi făptura-mi;
Vreau o faţă mai frumoasă,
Pentru faţa mea frumoasă."
Nu trecuse multă vreme,
Cam juma'te dintr-o lună,
Cînd, hăt, după multe zile,
După seri cam multişoare,
S-adunară cele fete,
Preafrumoasele voiră
Să mai dănţuiască-n umbra
Unui crîng – mai pe răcoare,
În poiană înflorită;
Sta Kyllikki-n frunte, fata
Cea din Saari, multvestită.
Lemminkäinen cel zănatic,
Omul nost' poznaş, de viaţă,
A venit cu armăsarul,
A căzut cu mînzu-i straşnic
Drept în mijlocul acelui
Loc de joc, în hora-ntinsă
A frumoaselor copile;
Se zvîrli de-a dreptu-asupra
Lui Kyllikki, a şi pus-o-n
Sanie pe o blăniţă

www.dacoromanica.ro

Cu păr aspru, pe covorul
Molicel de pe spetează.
A lovit cu biciul calul,
L-a plesnit cu cea biciuşcă,
A pornit apoi de-acolo
Cu nespusă-nflăcărare;
Tot fugind, vorbit-a astfel:
"Fetelor, aveţi de grijă
Să nu spuneţi niciodată
Cuiva că-am fost pe-aicea,
C-am răpit frumoasa fată.
De nu m-ascultaţi cădea-va
O năprasnă-asupra voastră:
Au să meargă în războaie
Toţi logodnicii, pleca-vor
Toţi flăcăii la oştire;
N-o să-i mai vedeţi vreodată,
N-o să-i auziţi cît lumea
Cum se duc pe vreo potecă,
Ori se plimbă pe-o cîmpie."
Văietatu-s-a Kyllikki,
Floarea cea din Saari plînse:
"Slobozeşte-mă mai iute,
Lasă, vai, să plece fata;
Îi dă voie să se-ntoarcă
La măicuţa ei cea plînsă!
Dacă nu vrei să-mi dai drumul,
Dacă nu mă laşi acasă,
Cinci fraţini mai am acasă,
Şapte fii ce-i are unchiul,
După iepure-or să plece,
Ca să ceară fetişoara."
Cînd văzu că tot o ţine,
A vărsat amare lacrimi;
I-a vorbit apoi aceste:
"Iacă, mă născui degeaba,
Am crescut, zădarnic, biata;
Fără nici un rost şi noimă
Îmi trecură-a' mele zile,
Căci ajus-am pradă unui
Derbedeu, unui netrebnic,
Unui mare vînturatic."
Lemminkäinen cel zănatic,
Mîndrul Kaukomieli, spuse:
"O, Kyllikki, inimioară,
Multgustoasa mea bobiţă,
Nu te pierde-aşa cu firea,
Nici un rău doar nu ţi-oi face;
De-oi mînca, te-oi ţine-n braţe,
De ne-om duce la plimbare,
Tot pe mînuri te voi ţine,
De-o să stai cumva-n picioare,
Îi fi doar pe lîngă mine,
Iar în pat vom fi alături.
Şi de ce, mă rog, te superi,
De ce plîngi de-atîta grijă,
Te frămînţi de teamă, poate,
Tot suspini de griji că, uite,
N-o s-avem nici vaci, nici pîine,
C-o să suferim de toate
Lipsurile de pe lume?
Nu te pierde-aşa cu firea,
Doar am vaci, şi încă multe;
Bune sînt de lapte toate:
Muurikkinen, cea din bahne,
Mansikkinen, de pe cólnic,
Iar Puolukka, în pădure;
Îs frumoase toate fără
Ca să li se dea mîncare,
Grase-s şi le merge bine
Fără nici o îngrijire;
Nu-s de loc închise seara,
Slobozite dimineaţa,
Nici nu e măcar nevoie
Fîn să le arunci în iesle,
Nu le trebuie nici sare,
Nici de grîu nu duc vreo lipsă.
Îţi faci griji de asta, poate,
Te jeleşti doar pentru asta,
Că nu sînt de neam prea mare,
Că nici casa nu mi-i naltă?
Dacă nu mi-i neamul mare,
Dacă nu mi-i naltă casa,
Am o sabie de flăcări,
O scîntîietoare spadă,
Dînsa e de neam mai mare,
De rudenie mai largă;
Ascuţită fu la Hiisi,
Lucie-o făcură zeii;
Mi-oi niări cu dînsa neamul,
Rubedenia lărgi-voi,
Cu-astă sabie de flăcări,
Cu scînteietoare spadă."
Suspină sărmana fată,
A rostit aceste vorbe:
"Scumpe Ahti, al lui Lempi,
De mă vrei ca soţioară,
Să-ţi fiu porumbiţă-n braţe,
Fă un jurămînt acuma,
Că nicicînd nu-i merge-n luptă,
Nici din trebuinţi de aur,
Nici de-argint de ţi-o fi poftă."
Lemminkäinen cel zănatic
A răspuns în chipul ăsta:
"Jur, fac astăzi legămîntul
Neclintit, că nu m-oi duce
Niciodată în războaie,
Nici din trebuinţi de aur,
Nici de-argint de mi-o fi poftă!
Dar, să faci şi tu acuma
Jurămînt, că niciodată

www.dacoromanica.ro

N-ai să mergi în sat împinsă
De vreo poftă de-a petrece,
Ori de-a merge doar la baluri."
Îşi schimbară jurăminte,
Îşi făgăduiră veşnic,
Ei doar, amîndoi, în faţa
Dumnezeului, sub ochii
Preaputernicului cum că
Ahti n-o să meargă-n lupte,
Kylli-n sat nu se va duce.
Lemminkäinen cel zănatic
A pişcat cu biciul calul,
L-a lovit apoi cu hăţuri;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Bun rămas, dumbrăvi din Saari,
Şi voi rădăcini şi bîrne,
Şi butuci de brad pe lîngă
Care mă-nvîrtii o vară;
Hoinărit-am ierni de-a rîndul,
Ascunzîndu-mă-n nopţi negre,
Pitulîndu-mă-n vremi grele,
Cînd vînam ierunca asta,
Astă pasăre de mare."
Se ducea mîncînd pămîntul,
Şi-a zărit deodată casa;
Prinse să vorbească fata,
Iată vorbele ce spuse:
"Văd, acolo, o colibă,
O dărăpănată casă,
Ce miroase-a sărăcie;
Oare-a cui-i cocioaba asta,
Ce sărac mai stă într-însa?"
Lemminkäinen cel zănatic
A răspuns în chipul ăsta:
"Nu-ţi mai pese de colibe;
Cît despre cămări, nu plînge;
S-or zidi noi locuinţe,
Ridica-s-or case mîndre,
Şi din bîrne mult mai groase,
Din copaci cu mult mai trainici."
Lemminkäinen cel zănatic
A ajuns îndată-acasă
La iubita lui măicuţă,
La-nţeleapta bătrînică.
Prinse a-i grăi măicuţa,
A rostit aceste vorbe:
"Dragul meu, cam mult stătut-ai
Prin străinătăţi, departe."
Lemminkäinen cel zănatic
A răspuns în chipul ăsta:
"Trebuia să-mi bat joc, iacă,
De neveste-ntîi; să caut
A mă răzbuna pe toate
Fetele neprihănite,
Ce mă-mpunseră din vorbă,
Ce m-au urmărit cu glume;
Mi-o luai pe cea mai bună;
Iată, pus-o-am pe blană-n
Sanie, pe velinţi groase,
O rostogolii sub pături,
O făcui eu să plătească
Rîsetele de neveste,
Glumele acelor fete.
Maică, ce m-ai dus în pîntec,
Tu, ce m-ai crescut, măicuţă,
Ceea ce-am căutat, găsit-am,
Ceea ce-am voit, primit-am;
Patul cel mai bun găteşte-mi;
Perne cît mai moi să fie,
Căci doresc să dorm acasă
Lîngă tînăra-mi nevastă."
Prinse să vorbească maica,
Iată vorbele ce spuse:
"Mulţumescu-ţi, ţie, Doamne,
Lăudat să fii de-a pururi
Că-mi dăduşi această noră
Ageră, s-aţîţe focul,
Meşteră, să ţeasă pînză;
Sprintenă, cînd e să toarcă,
Zdravănă, să spele rufe,
Harnică, să înălbească
Orice fel de-mbrăcăminte.
Fiul meu, să fii ferice
C-ai avut noroc şi parte
De-o soţie-aşa de bună;
Ţi-a sortit-o Ziditorul,
Domnul milostiv ţi-o dete;
Presura pe nea curată-i,
Mai curată ţi-i nevasta;
Albă este spuma mării,
Dar mai albă ţi-i femeia;
Mîndră e pe ape rata,
Dar mai mîndră ţi-i soţia;
Luminoasă-i steaua-n ceruri,
Dar logodnica o-ntrece.
Ci lărgeşte duşumeaua,
Şi ferestrele măreşte,
Noi pereţi ridică iute,
Casa ţi-o împodobeşte,
Un prag nou fă la odaie,
De uşi noi te pregăteşte,
Căci aduci aici o fată,
O fecioară minunată,
Mai de treabă decît tine,
Şi de neam cu mult mai mare!"

www.dacoromanica.ro

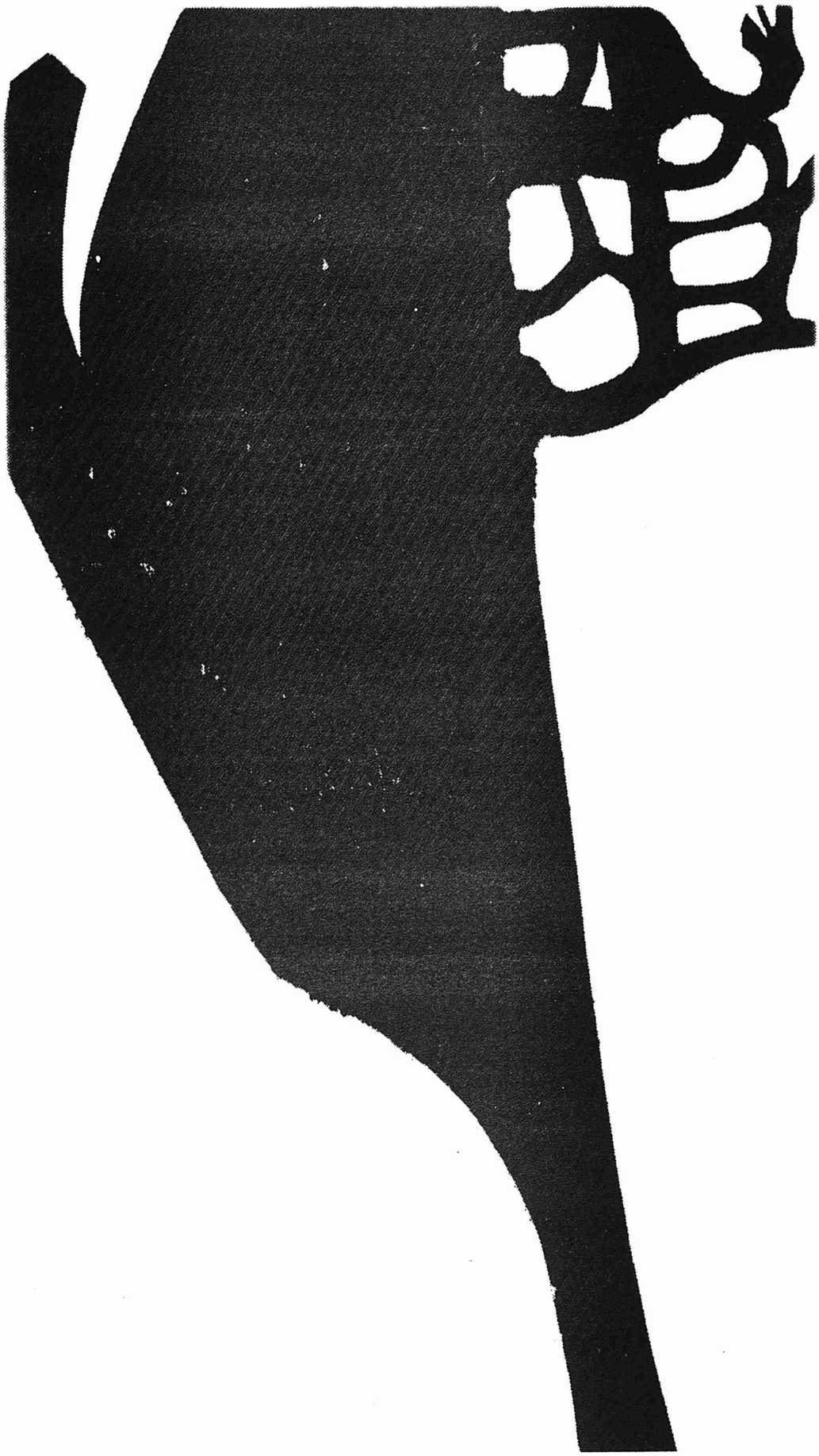

www.dacoromanica.ro

Cântul
al XII-lea

www.dacoromanica.ro

Petrecutu-şi-a de-atuncea
Toate zilele vieţii
Ahti Lemminkäinen, mîndrul,
Minunatul Kaukomieli,
Lîngă drăgălaşa-i soaţă;
El nu merse la războaie;
Nu se duse-n sat Kyllikki.
După multe, multe zile,
Dimineţi cam numeroase,
S-a dus Ahti Lemminkäinen
Ca să pescuiască peşte;
Nu s-a-ntors chiar seara Ahti;
Noaptea nu a mas acasă;
A plecat în sat Kyllikki
La petrecere de fete.
Cine-o fi să ducă vestea,
Cine o să flecărească?
Ainikki, – a lui Ahti soră,
Numai ea va duce vestea,
Va începe flecăreala:
"Ahti, dragă frăţioare,
Kyllikki prin sat se duce,
Tot pe la străine case,
Pe la şezători de fete,
La petrecerile date
De cosiţele-mpletite."
Ahti, tînărul, semeţul,
Lemminkäinen cel zănatic,
Mîniatu-s-a, ţimit-a
Săptămîni întregi mînia;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Dragă tu, bătrînă maică,
Ai vrea tu să-mi speli cămaşa
În venin de şarpe negru,
S-o usuci, apoi, în grabă?
Merg să duc război prin case
De-a' bărbaţilor din Pohja,
Vreau, iar, să mă bat cu fiii,
Fiii Laponiei, căci, uite,
Kyllikki prin sat plecat-a
Pe la şezători de fete,
La petrecerile date
De cosiţele-mpletite."
Kyllikki a spus atuncea,
Astfel a grăit nevasta:
"Drag bărbat, tu, al meu Ahti,
Nu te duce în războaie!
Cînd mă odihneam avut-am
Vis în somnul cel mai straşnic:
Şuiera năpraznic focul
Ca pe-o vatră,-n fierărie:
Flăcări şi-aruncau lucirea
Sub fereastră, pe perete-n
Partea cea de jos, ci focul
A sărit şi în odaie
Ca un fluviu cînd se umflă,
De la duşumea la grindă,
De la o fereastră l-alta."
Lemminkäinen cel zănatic
I-a răspuns cu aste vorbe:
"Rîd de vise de muiere,
Şi nu cred în jurăminte
De-a' femeilor! O, mamă,
Care m-ai purtat în pîntec,
Haine de război găteşte-mi,
Straiele de luptă-ntinde-mi;
La putere azi mi-i gîndul,
Vreau să beau din berea asta
A războiului, să gust din
Mierea luptelor, de-acuma!"
I-a spus astea măiculiţa:
"Drag copil, tu, al meu Ahti,
Nu te duce în războaie,
Doar avem acasă bere,
În butoi de-anin, chiar după
Vrana de stejar; bea bere
După cum îţi va fi pofta,
Poţi să bei o zi întreagă."
Spuse hîtrul Lemminkäinen:
"Iacă, rîd de berea asta!
Beau mai cu plăcere apă
Dintr-un fluviu de pe vîrful
Unei vîsle unse-n dóhot!
E la gust cu mult mai bună
Decît berea asta-a noastră;
Haine de război găteşte-mi,
Straiele de luptă-ntinde-mi;
Merg în Pohjola-n străfundu-i,
Pe la cei feciori laponi să
Le cer lor să-mi deie aur,
Ca argint s-aduc de-acolo."
Maică-sa îi spuse aste:
"Ahti, dragul meu, ascultă,
Doar avem acasă aur;
E în magazia noastră,
E bănet, destul, grămadă!
Peste zi ara, ieri, robul,
Cînd se lumina de ziuă,
Ale viperelor cîmpuri,
Ale şerpilor ogoare;
A izbit atunci brăzdarul
Marginea unei lădiţe;
Fierul scoase o comoară
Cu monezi de-o sută, alte,
De o mie, grămădite;
Pus-am lada-n magazie,
Pe cea poliţă înaltă."
Spuse hîtrul Lemminkäinen:
"Rîd de avuţii de-acasă!
Marca din război luată
Mai de preţ e pentru mine
Ca tot aurul de-acasă,

www.dacoromanica.ro

Ca şi banii de pe-ogoare.
Haine de război gătește-mi,
Straiele de luptă-ntinde-mi!
Plec în bătălii cumplite,
Colo-n Pohja, în războaie,
Cu-ai Laponiei fii aspri!
M-a cuprins dorința mare,
Am în adevăr grozavă
Poftă să aud eu singur,
Cu urechile-amîndouă,
Vreau să văd cu ochii ăştia
Ca-i în Pohja o fecioară,
Că-i o fată-n Pimentola,
Care n-a vrut soț să aibă,
N-a primit pe vrun logodnic."
I-a spus maică-sa acestea:
"Ahti, dragul meu, ascultă,
N-ai tu, oare, de nevastă
Pe Kyllikki, o soție
Vrednică, de-i merse vestea?
E grozav să aibă două
Soațe un bărbat, în patu-i."
Spuse hîtrul Lemminkäinen:
"Kyllikki prin sat aleargă,
Orcînd, e la şezătoare,
Doarme-n orişice cocioabe,
Pe la şezători de fete,
La petrecerile date
De cosițele-mpletite."
Vru să mi-l oprească mă-
sa,
I-a dat mult de grijă baba:
"Fiul meu, ia seama bine,
Nu te duce tocma-acolo-n
Casele de prin Pohjola,
La-ai Laponiei fii fără
A le fi deprins ştiința,
Fără-a le cunoaşte bine
Tainele vrăjitoriei,
Căci te-o fărmeca laponul,
Te-o înfige Turjalainen
Pîn' la gură numa-n humă,
Te-or vîrî-n cărbuni la coate,
Pîn' la-ncheietura mîinii,
Te vor afunda-n jăratic
În vîltorile, în miezul
Lespezilor înroşite."
Spuse-atuncea
Lemminkäinen:
"Vrăjitori mă şi-ispitiră,
Tăbărîră-asupră-mi viperi,
Iacă-aşa,-ntr-o noapte, vara,
Trei laponi au dat năvală,
Goi tustrei, pe-o stîncă naltă,
Fără brîie, fără straie,
Fără-o petică pe dînşii!
Şi doar nu aveau, mişeii,
Nici o pricină-mpotrivă-mi,
Cum nu are vreo pricină
Vreun topor asupra pietrei,
Bîta-asupra gheții netezi,
Sfredelul asupra stîncii,
Moartea-asupra casei goale.
Ba-ncepură să-mi arunce
Vorbe de amenințare,
Dar ieşit-a altfel treaba,
Au căutat să mă sleiască,
Mă amenințară doar că
M-or zvîrli ca punte-n mlaştini,
Ca podeț în vreo mocirlă,
În noroi pînă-n bărbie,
În gunoaie pîn' la barbă;
Dar eu, curajos din fire,
N-am lăsat să mă-ngrozească:
Spusei cîntece de vrajă,
Tăinuitele cuvinte;
Vracii, cu săgeți zvîrlit-am,
Trăgătorii, cu-a' lor arme,
Vrăjitorii, cu-ascuțişuri,
Pe fermecători, cu-oțele,
În şuvoiul lui Tuoni,
În vîltoarea cea grozavă,
Sub cascada cea mai naltă,
În vîrtejul cel mai mare;
Se vor odihni acolo,
Vrăjitori, fărmecătorii,
Vor dormi cei pizmătareți,
Pînă ce o să le crească
Iarbă-n cap şi pe căciule;
Le-o ieşi şi iarbă-n spate,-n
Partea cea de sus şi-o trece
Şi prin carnea de pe umeri,
De pe umerii acelui
Mag ce doarme greu, acelui
Pizmătareț, prins în somnu-i."
Maica vru să mi-l
oprească,
Să nu plece Lemminkäinen;
Îşi ținu-n loc maica fiul,
Spuse soțului nevasta:
"Să mi te fereşti a merge
Colo-n satul cela rece,
În Pohjola-ntunecoasă;
Va veni prăpăd pe tînăr,
Pe ăst hîtru Lemminkäinen;
Uite, de mi-ai spune-acuma
Cu o sută guri, n-aş crede
Că-ai putea, ai fi în stare
Să înfrunți pe fiii Pohjei;
Nu ştii limba cea din Turja,
Nici nu poți vorbi lapona."
Lemminkäinen cel zănatic,

www.dacoromanica.ro

111

Minunatul Kaukomieli,
Prinse să-şi grijească părul
Şi să-şi pieptene zulufii;
Atîrnă în cui cel piepten,
Peria de stîlp a prins-o;
Începu deci să grăiască;
Iată vorbele ce spuse:
"Cînd prăpăd va fi pe capu-mi,
Peste ăst copil, pierzarea,
Sînge-o curge din ăst piepten,
Peria vărsa-va sînge."
Lemminkäinen cel zănatic
O porni înspre Pohjola-n
Ciuda sfaturilor maicii,
Oricît vru ea să-l oprească.
S-a gătit de drum cu grijă,
În cămaşă ferecată,
Cingătoare oţelită;
A grăit apoi aceste:
"Înarmat mai tare-i omul,
În cămaşă ferecată,
Cingătoare oţelită,
Ca să-nfrunte vrăjitorii;
Poţi să rîzi de cei bicisnici,
Dar de cei mai tari ţi-i teamă."
Şi-a luat preacredincioasa
Sabie cu fieru-n flăcări,
Paloşul muiat la Hiisi;
Binişor l-a prins la şoldu-i,
L-a vîrît în mîndra-i teacă.
Unde s-o-narma bărbatul,
S-o-ntări viteazul ager?
Înarma-se-va bărbatul,
S-o-ntări viteazul ager
Sub vreo grindă, sub vreo bîrnă,
Chiar sub cel pervaz al porţii,
Colo în ograda largă,
Lîngă poarta cea din urmă.
S-a-narmat el împotriva-a
Mari ameninţări venite
Dinspre partea femeiască:
Nu-s tari armele acestea,
Nu-i prea zdravănă-apărarea;
Trebuie să te mai aperi
De-orice-ameninţări venite
Şi de la bărbaţi, acolo,
La răscrucea-a două drumuri
Stînd pe dosul unei pietre
Lîngă vrun izvor în murmur,
Lîngă vrun şuvoi de munte,
Lîngă vrun vîrtej puternic.
Spuse hîtrul Lemminkäinen,
A grăit în chipul ăsta:
"Din pămînt, ieşiţi voi, mîndri
Luptători bătrîni ca lumea,
Voi, oşteni de prin fîntîne,
Bravi arcaşi, din cele fluvii,
Sari, pădure, cu-ai tăi oameni,
Codrule, cu tot poporul,
Moşi din munţi, cu tot norodul,
Duh din ape, cu dihănii,
Maică-a apei, cu puterea-ţi,
Moş din ape, cu vîrtutea-ţi!
Hai, fecioare din vîlcele,
Rochii mîndre din izvoare,
S-ajutaţi pe omul singur,
Sprijiniţi vestitul tînăr,
Ca mereu să scape teafăr
De săgeţile vrăjite
Ale magului, de ale
Vrăjitorilor oţele,
Ghicitorilor cuţite,
Şi de armele celór mai
Ageri trăgători din lume!
Dacă nu ajunge asta,
Suspina-voi eu şi mái sus:
La cel Ukko de prin ceruri,
Care nourii îi ţine,
Care stăpîneşte neguri.
Preaputernicule Ukko,
Zeu mai mare ca toţi zeii,
Tu, cel ce grăieşti prin nouri,
Ce arunci în spaţii vorbe,
Haide, dăruieşte-mi mie
Sabia-ţi înflăcărată,
Cea adînc vîrîtă-n teacă,
Piedici ca să risipească,
Blésteme să-ndepărteze,
Să sfărîme fără milă
Pizmătareţii din lume,
Vracii de prin ape-i stingă;
Fără preget să-i alunge
Şi din faţă şi din spate,
Şi pe cei de lîngă mine
Şi pe cei ce-s pe deasupra
Şi pe cei de pe de lături;
În săgeţi toţi vrăjitorii,
În satîre, ghicitorii,
În a' lor cuţite vracii;
Pe cei răi, în a' lor spade!"
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
Şuieră din crîng sirepul,
Coama de-aur din livadă;
Înhămat-a mînzul falnic,
Puse la trăsură murgul,
Strălucind aprins în soare;
S-a urcat, stătu-n trăsura
Cea de mare sărbătoare;
A pişcat cu biciul calul,
Învîrti în aer coada
Biciului împodobită;

www.dacoromanica.ro

Murgu-aleargă, sania zboară,
Drumul tot mai scurt se face;
Scăpăra de-argint nisipul,
Răsunau cîmpii de aur.
S-a tot dus o zi şi două,
Vreo trei zile-a mers întruna,
În sfîrşit în ziua-a treia
A zărit un sat mai mare.
Lemminkäinen cel zănatic
A întins-o-n durăt tare,
Tot pe drumul cel din vale,
Pîn' la casa cea mai joasă;
Spuse fără-a trece pragul;
De sub streaşină-ntrebat-a:
"E vrun om la casa asta
Care să-mi deshame murgul,
Să-mi ridice şi hulube,
Gura-a hamului, să-mi ducă?"
Un copil de jos grăit-a,
A răspuns din vîrful scării:
"Nu-i găsi în casa asta
Om ca să-ţi deshame calul,
Să-ţi ridice şi hulube,
Care să-ţi mai ducă greaua
Gură-a hamului, de-aicea."
Nu-i păsa lui
Lemminkäinen,
Mai lovit-a armăsarul,
Învîrti pe sus biciuşca
Cea bătută-n pietre scumpe,
O întinse-apoi cu durăt
Tot pe şleaul cel din mijloc,
Pîn' la casa cea din mijloc;
Spuse fără-a trece pragul,
De sub streaşină-ntrebat-a:
"E vrun om la casa asta
Ca să-mi ţină aste hăţuri,
Care să-mi deshame calul,
Să-mi desfacă cele noduri
La curelele acestea?"
O femeie de pe sobă,
O flecară, îi răspunse
De pe-un căpeţel de laiţă:
"Îi găsi-n gospodărie
Oameni ca să-ţi ţină hăţuri,
Care să-ţi deshame calul,
Să-ţi ridice şi hulube;
Sînt din ăştia zeci şi sute
Gata-ţi face tot dichisul:
Să-ţi dea cal de tras şi iute
Să mi te trimită-acasă,
Să te ducă, secătură,
Însoţit de străji în ţară,
La tătuţul tău acasă,
Pe-ale maicii tale laviţi,
În a' fratelui şoproane,
În cerdacul surioarei;
Dacă vrei, se poate face
Pînă seara şi-nainte
De-asfinţitul ăst de soare."
Nu-i păsa lui
Lemminkäinen,
Îi răspunse-n chipul ăsta:
"Trebuie să trag în babă,
Să pălesc băbuţa strîmbă!"
În galop pornit-a calul,
O întinse cu mult durăt
Tot pe drumul nalt din faţă,
Pîn' la cea mai naltă casă.
Lemminkäinen cel zănatic
Cum se-apropia de casă
A grăit doar pentru sine,
Spuse vorbele acestea:
"Ci, astupă-i tu, Hiisi,
Gura cîinelui, mai strînge,
Lempo, botul astei javre!
Pune-i lacăt, îi mai bagă-n
Fălci căluş să nu s-audă
Un lătrat măcar nainte
De să intre omu-n curte."
Cum ajunse în ogradă,
În pămînt plesni cu biciul;
S-a nălţat o prăfărie;
Un pitic ieşi de-acolo,
Deshămă piticul calul,
Ridicat-a şi hulube.
Lemminkäinen cel zănatic
Ascultă cu mare grijă,
Fără-a fi zărit de nimeni,
Fără-a fi băgat în seamă:
Auzi de-afară cîntec,
Versuri şi frînturi de vorbe,
Răzbătînd tot prin pereţii
Plini de muşchi, prin cele scînduri.
Se uită atunci în casă,
Aruncă priviri furişe:
Cu vraci sala-i înţesată,
Stau pe laiţe cîntăreţii,
Lîngă ziduri muzicanţii,
Lîngă uşă ghicitorii,
Colo,-n fund, pe bancă, magii,
Cei cuprinşi de duh, pe sobă;
Toţi cîntau cîntări aduse
Din Laponia şi alte
Cîntecele de-a' lui Hiisi.
Lemminkäinen cel zănatic
Îndrăzni să-şi schimbe chipul,
Să-şi ia altă-nfăţişare;
Printr-un colţ intră în sală;
Printr-un mic ungher pătrunse;
A grăit aceste vorbe:
"Bun e dacă-i scurt un cîntec,

www.dacoromanica.ro

113

De nu-i lung, sfîrşeşte bine;
Mai cuminte-i să rămîie
Dintr-un cînt ceva, decît să-l
Curmi deodată pe la mijloc."
Gazda ceea din Pohjola
Se găsea-n mijlócul sălii,
Sta chiar lîngă-ncheietura
Bîrnelor de pardoseală;
Spuse vorbele acestea:
"Cică-a fost odată-o javră,
Cîine cu păr roş ca fierul,
Un mîncău grozav de carne,
Dîrz sugaci de sînge proaspăt;
Tu ce rang ai printre oameni,
Printre cei viteji, ce loc ai?
Intri-aşa tiptil în sală,
Luneci uşurel prin astă
Hardughie-n lemn şi fără
Ca vreun cîine să te simtă,
Vrun dulău să-ţi ţie seamă!"
Spuse hîtrul Lemminkäinen:
"N-aş mai fi venit pe-aicea,
De n-aveam şi eu ştiinţă,
Îndestule cunoştinţe,
Dibăcie în vrăjire,
O putere de la tatăl,
Şi de la părinţi-mi sfaturi,
Să fiu rupt de cîini pe-aicea,
De dulăii tăi cei groaznici.
M-a spălat pe vremuri mama,
M-a scăldat copil, sărmana,
Vara, noaptea, în trei rînduri,
Ba, mi-a mai scăldat şi toamna,
Noaptea, în vreo nouă rînduri:
Ghicitor s-ajung odată,
Vrăjitor vestit în ţară,
Cîntăreţ, la mine-acasă,
Mag cu faimă-n toată lumea."
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
Cîntece rosti de vrajă,
Lungile cîntări le spuse:
Din cojoc ţîşni văpaie,
Flăcări i-azvîrliră ochii;
El tot mai cînta întruna
Cînturi tainice, de vrajă.
A schimbat pe cei mai straşnici
Cîntăreţi, în cei din urmă;
Le-a pus pietre mari în gură,
Lespezi le vîrî-n gîtlejuri,
Barzilor celor mai vajnici,
Vracilor celor mai ageri.
I-a vrăjit pe nalţii oameni,
Risipitu-i-a-n tot locul,
Tot prin pajişti fără ierburi,
Pe întinderi nearate,
Tot prin lacuri fără peşte,
De bibani de tot lipsite,
În şuvoiul cel din Rutja,
În vîrtejul cela groaznic,
Ca să stea ca spuma-n rîuri,
Ca şi stîncile-n şuvoaie,
Stane arzătoare-n fluvii;
Ca un foc să scînteieze.
Lemminkäinen cel zănatic
Fărmecă pe toţi de-a valma,
Pe bărbaţi, cu tot cu spade,
Pe voinici cu tot cu arme
Şi pe tinerei, pe vîrstnici,
Pe bărbaţi în toată firea;
A disprețuit pe-un om doar,
Pe un biet păstor de turme,
Un moşneag cu ochii-n ceţuri.
Pălărie fleşcăită,
Ăst bătrîn cioban vorbit-a:
"Hei, tu fiule-al lui Lempi,
Farmeci tineri, pe cei vîrstnici,
Pe bărbaţi în toată firea;
Cum nu mă vrăjeşti pe mine?"
Spuse hîtrul Lemminkäinen:
"De-asta nici nu te atînsei,
Căci cînd te privesc mi-i scîrbă,
Eşti nenorocit şi fără
Să te mai ating cu mîna;
Încă de prin tinereţe,
Cînd erai păstor beşleagă,
Ai stricat copilul maicii,
Te-acăţaşi de surioară,
Încurcatu-te-ai cu caii,
N-ai cruţat nici mînji de iepe,
Lîngă mlaştini, lîngă ţărmuri,
Lîngă ape mişcătoare."
Pălărie fleşcăită,
Ăst bătrîn păstor de turme
Fu cuprins de-o grea mînie,
A ieşit pe uşă-afară,
Înspre cîmpuri o întinse,
Hăt departe de ogradă,
Lîngă fluviul Tuonelei,
La vîrtejul sfînt, pe ţărmuri;
Iată, prin acele locuri
Îl pîndi pe Kaukomieli,
Aşteptă pe Lemminkäinen,
Să se-ntoarcă în Pohjola,
Să se ducă apói acasă.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

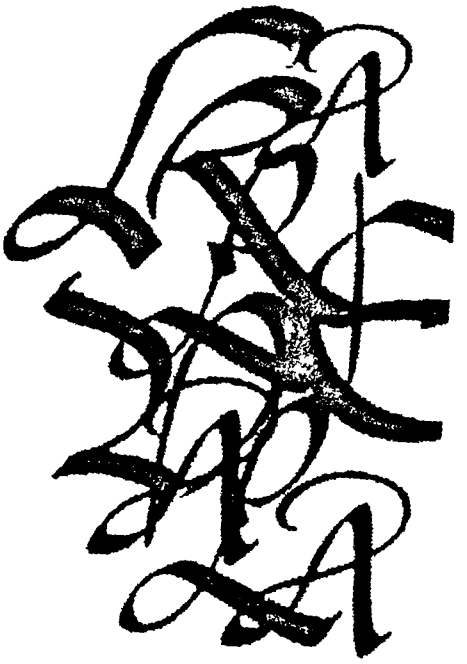

Cântul
al XIII-lea

www.dacoromanica.ro

Lemminkäinen cel zănatic
Spuse gazdei lui din Pohja:
"Hei, băbuţo, adă-mi fete,
Cu fecioarele, hai, vino;
Fata cea mai mîndră-aş vrea-o,
Cea mai naltă ce-i în ceată!"
Gazda ceea din Pohjola
A răspuns în chipul ăsta:
"Fete, vezi, nu ţi-oi aduce,
Nu ţi-oi da plocon fecioare,
Nici pe cea mai minunată,
Pe cea rea, ori pe cea mare,
Nici pe cea mai mititică;
Doară ai o soţioară,
Ai în casă o nevastă."
Lemminkäinen cel zănatic
Spuse: "Uite, pe Kyllikki
Vreau s-o leg în lanţ de pragul
Uşilor din sat, la cele
Porţi mai mari de la-alte case
Ca să-mi iau nevastă alta,
Una mult mai minunată;
Hai, arată-mi fată-acuma,
Cea mai falnică fecioară,
Pe cea mai desăvîrşită
Din cosiţele-mpletite."
Spuse gazda cea din
Pohja:
"Nu-mi dau fata, cît îi lumea,
La te-miri-ce terchea-berchea,
La vreun nime' oarecare;
Ca să ceri la fete mîna,
Să faci curte la fecioare
Cu flori mîndre în cosiţe,
Prinde mai întîi elanul
Lui Hiisi, pe-a' lui cîmpuri!"
Lemminkäinen cel zănatic
Ferecatu-şi-a ţepuşul,
Pregătit-a arbaleta
Şi săgeţile gătit-a;
A rostit aceste vorbe:
"Ferecatu-mi-am ţepuşul
Şi săgeţile sînt gata;
Pregătită-i arbaleta;
Schiul stîng îmi mai lipseşte;
La călcîiul drept tălpiţa."
Lemminkäinen cel zănatic
Prinse-a chibzui oleacă:
Unde ar putea să afle
Vre un schi, vre o tălpiţă,
Ca s-o pună la picioru-i?
Merse repede la Kauppi,
La Lyylikki-n covăcie:
"Înţelepte Vuojalainen,
Mîndre Kauppi al Laponiei,
Să-mi faci schiuri tare netezi,
Să-mi scobeşti tălpiţi mai bune,
Ca să pot să prind elanul
Lui Hiisi, peste cîmpu-i!"
Prinse a vorbi Lyylikki,
Kauppi îi dădu de grijă:
"Geaba pleci, tu, Lemminkäinen,
Ca să prinzi la vînătoare
Ăst elan al lui Hiisi;
Ai să dai de putregaiuri
Şi-încă după multă trudă."
Nu-i păsa lui
Lemminkäinen,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Fă-mi un schi să pot s-alunec
Şi-o tălpiţă uşurică;
Vreau să urmăresc elanul
Lui Hiisi, peste cîmpu-i!"
Lyylikki, făurar de schiuri,
Kauppi, meşter la tălpiţe,
La un schi lucră o toamnă,
Iarna toată la tălpiţă;
Lustrui o zi doar băţul,
Iar în alta-a pus rondeaua.
Fu de-acuma gata schiul,
Isprăvită fu tălpiţa;
Gata se găsea şi coada
Băţului ca şi rondeaua;
Preţuia o vidră băţul,
Iar rondeaua doar o vulpe.
Cu unt unse bine schiul,
Cu grăsimi de ren îl trase;
Prinse-apoi să chibzuiască:
"Este cineva prin tineri,
În ăst neam ce înfloreşte,
Să se dea cu schiul ăsta,
Să apese pe tălpiţă?"
Lemminkäinen cel zănatic,
Pus pe şotii, spuse aste:
"Este unul ce-i în stare
Să se dea cu aste schiuri,
Să apese cu putere
Pe tălpiţe cu călcîiul."
Potrivi pe spate tolba,
Pe-ai lui umeri arbaleta;
Şi-a luat în mînă băţul,
Prinse-apoi să-mpingă schiuri,
Apăsat-a pe tălpiţă;
A rostit aceste vorbe:
"Nu se află-n tot văzduhul
Domnului şi nici sub toată
Bolta cerului, în fundul
Celor codri fără capăt,
Vre o fiară-n patru labe
Să nu poată fi ajunsă
Şi lovită tare lesne
De flăcăul din Kaleva,

www.dacoromanica.ro

Lemminkäinen, de pe schiuri!"
Auziră spiriduşii
Ai lui Hiisi, le simţiră
Juutas-ii aceste vorbe;
Un elan întruchipară,
Prinseră un ren să-njghebe:
Cap avea din cioată veche,
Coarnele dintr-o răchită,
Şi picioare din lungi trestii,
Coapse dintr-un stuf de mlaştini,
Spate din răzlogi de garduri,
Vinele din ierbi uscate,
Ochi din florile de nufăr,
Şi urechi din frunzi de nufăr,
Dintr-o scoarţă de brad, pielea,
Din vechi putregaiuri, carnea.
Hiisi-şi sfătui elanul,
Renului vorbi din gură:
"Fugi, elane al lui Hiisi,
Nobil animal, te-ndreaptă
Înspre locurile unde
Vin la-mperechere renii,
Spre-a Laponiei fii aspri,
Fă s-asude toţi hăitaşii,
Cel mai mult, pe Lemminkäinen."
Cel elan al lui Hiisi
Străbătu-ale Pohjei sate,
Pe tărîmurile cele,
Ale fiilor Laponiei;
A zvîrlit ciubere-n corturi,
Răsturnă pe focuri oale,
Aruncă-n cenuşă carnea,
Toată zeama pe jăratic.
Fu o zarvă tare mare,
Pe-a' Laponiei tărîmuri:
Toţi laponii cîini lătrară;
Ai laponilor prunci plîns-au,
A' laponilor neveste
Rîs-au, ceilalţi bombănină.
Lemminkäinen cel zănatic
Fugărea mereu elanul
Tot pe schiuri, tot prin mlaştini,
Prin păduri, livezi întinse,
Flăcări mari ţîşneau din schiuri,
Fumega la capăt băţul;
Nu zărise nici elanul,
Nici măcar nu-l auzise.
Munţi şi văi cutreierat-a,
Pe tărîmuri peste mare,
A gonit pe-ntinşii codri
Ai lui Hiisi şi prin toate
Bărăganele lui Kalma;
O întinse-n gura morţii,
Lîngă a lui Kalma casă;
Îş: căsca chiar moartea gura,
Îşi pleca chiar Kalma capul,
Ca să-l prindă pe viteazul
Lemminkäinen, să-l sfîşie,
Dar nu izbutise lupul,
Nu-şi atinse, însă, ţinta.
N-a căţat un colţ din codru,
A rămas să cerceteze
Un cotlon în cea pădure
În străfundurile Pohjei,
Pe-a' laponului meleaguri;
Merse pînă pe acolo
Să se uite cu-amănuntul
Ce-i prin colţul din pădure.
Cum sosi îi şi ajunse
La urechi un zgomot groaznic
În străfundurile Pohjei,
Pe-a' laponului meleaguri,
Iată că lătrau dulăii
Ai laponilor, plîngeau tot
Ai laponilor prunci, numai
A' laponilor neveste
Mai rîdeau, dar ceilalţi oameni
Bombăneau, tot fără noimă.
Lemminkäinen cel zănatic
Se-ndreptă în grabă mare,
Tot spre lătrături de javre,
Spre-a' Laponiei odrasle.
Cum sosi, vorbi îndată,
Începu să-i şi întrebe:
"Oare, de ce rîd neveste,
De ce ţipă-aşa copiii;
Pînă şi moşnegi suspină;
Şi la cine latră cîinii?"
"Uite de ce rîd neveste,
Şi de ce tot plîng copiii,
De ce gemi din greu bătrînii,
Şi la cine latră cîinii:
Al lui Hiisi-elan trecut-a,
A zvîrlit din mers copita-i,
Prăvăli ciubere-n corturi,
Răsturnă pe focuri oale,
Aruncă-n cenuşă carnea,
Strachine rostogolit-a,
Toată zeama pe jăratic."
Ci, atunci, poznaşul cela,
Lemminkäinen cel zănatic,
Schiul stîng pe nea îşi puse
Ca o viperă prin iarbă,
Talpa cea de pin o-mpinse
Repede precum un şarpe;
Spuse aste la plecare,
Tot ţinîndu-şi băţu-n mînă:
"Sară oamenii Laponiei
Să aducă toţi elanul,
Iar femeile lapone
Frece-şi iute-ale lor oale;

www.dacoromanica.ro

121

Să-şi adune băieţaşii,
Ai Laponiei, surcele;
Cîte oale-s în Laponia
Să primească toate-elanul."
Se suci, se mai întinse,
A pornit cu tot avîntul,
Cu întreaga lui putere;
La întîia aruncare,
Nu putu nimic să vadă;
La a doua săritură
Nu a prins nimic urechea;
La al treilea salt izbit-a
Pe-al lui Hiisi-elan în spate.
Îşi alese-un stîlp de gladiş,
Rupt-a vargă de mesteacăn,
Pe-al lui Hiisi-elan legat-a,
În ocol făcut cu totul
Din stejar; îi spuse aste:
"Tu, elane al lui Hiisi,
Stai acolo, te-odihneşte."
I-a trecut pe şolduri mîna,
Părul mîndru mîngîiat-a:
"M-aş simţi preabine-aicea,
Ar fi negrăit de dulce
Să te-ntinzi pe lîngă-o fată,
Vreo frumoasă porumbiţă."
Supăratu-s-a atuncea
Cel elan al lui Hiisi,
Începu să sară renul;
A rostit aceste vorbe:
"Pregăteaşcă-ţi Lempo patul
Ca să dormi în el cu mîndre,
Să te veseleşti cu fete!"
Se suci, se mai întinse,
Rupse coarda de mesteacăn,
Smulse stîlpul cel din gladiş,
Gardul de stejar sfărmat-a,
În galop apoi a luat-o;
Tot zvîrlind porni elanul
Înspre mlaştini, înspre ţărmuri,
Înspre dealuri cu tufişuri,
Fără să-l mai vadă ochiul,
Fără-a-l auzi urechea.
Ci, atunci, poznaşul cela
Prins de-o ciudă fără margini,
De-o mînie-ngrozitoare,
S-a şi repezit pe urma
Mîndrului elan; ci, iată
Că făcînd un salt cu schiul,
Cu cel stîng, l-a rupt în două
Chiar sub talpă, la curele;
S-a sfărmat apoi ţepuşul,
La călcîi s-a rupt tălpiţa,
Jos pe la rondea şi bătul;
În galop fugi elanul,
Nu i s-a mai dat de urmă.

Lemminkäinen cel zănatic
Supărat, în jos cu capul,
Spuse vorbele acestea,
Tot uitîndu-se la schiuri
Şi la-mbrăcămintea ruptă:
"Nimeni din vitejii noştri,
Cît or vieţui de-acuma,
Să nu plece în pădure
La vînat cu gîndul trufaş,
Să înfrunte, să gonească
Cel elan al lui Hiisi,
Cum făcui eu, biet de mine!
Mi-am sfărmat tălpiţe bune,
Bătul cel de schi îl rupsei,
Înfocat ţăpuş pierdut-am!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Cântul

al XIV-lea

www.dacoromanica.ro

Lemminkäinen cel zănatic
Prinse-atunci să se întrebe:
Cam ce urme să apuce,
Pe ce cale să pornească:
Ai lui Hiisi-elani să-i lase,
Să se-ntoarcă iar acasă,
Ori din nou să-ncerce iarăşi:
Liniştit de drum să-şi vadă,
Ca să facă şi plăcerea
Maicii codrilor, să-ncînte
Şi-a' pădurilor fecioare?
A grăit atunci şi, iată,
Vorbele ce le rostise:
"Ukko, tu, atotputernic
Zeu, mai mare ca toţi zeii,
Tato, ce domneşti în ceruri,
Pregăteşte-mi schiuri drepte,
Fă-mi tălpiţe subţirele,
Ca să pot să trec ca vîntul
Peste mlaştini, peste ţărmuri,
Unde stăpîneşte Hiisi,
Pe cîmpiile din Pohja,
Pe-a elanului potică,
Unde merse renul mîndru.
Iată că mă duc în codri,
Spre isprăvi în aer liber,
Pe drumeagul Tapiolei,
Pe-a lui Tapio tărîmuri;
Vă salut, voi, munţi, salut voi,
Stînci înalte, salutaţi fiţi,
Codrilor de brad în freamăt,
Vă salut, dumbrăvi gălbuie,
Voi, păduri de plopi în tremur,
Iată, îl salut pe omul
Care vă salut-acuma!
Fii-mi bună, tu, pădure,
Tapio, îmi fii prielnic,
Du-mă-n insuliţa ceea
Cu dumbrăvi, pe deal mă suie,
Niscaiva vînat să aflu,
Pe-unde mi-o cădea vreo pradă!
Nyyrikki, fiu al lui Tapio,
O, viteaz de-aleasă viţă,
Care porţi căciulă roşă,
Pe pămînt fă nişte semne,
Scrijeleşte-n stînci tot linii
Să priceapă prostu-a merge,
Cel strein să ştie calea,
Cînd îşi caută vînatul,
Îşi goneşte prada scumpă.
Mielikki,-n păduri stăpînă,
Mîndru chip, femeie bună,
Aurul să-l laşi să umble,
Să se-mprăştie argintul
Înspre omul care-l cată,
Pe sub paşii celui care
Preaplecat, supus, te roagă!
Îţi mai ia legăturica
De-aurite chei ce-o porţi la
Catarama cingătorii
Şi deschide uşa celei
Magazii ce-o are Tapio,
Dezgrădeşte şi castelul
Cel al codrilor, fă asta
Cîte zile-oi fi pe-aicea
Să vînez şi cît o fi să
Hăituiesc pe-aici vro fiară!
De nu-ţi place treaba asta,
Să o facă-o slujitoare,
Una dintre-a' tale slujnici,
Doară n-o să fii stăpînă
Fără-un cîrd de slujitoare,
Fără a avea în preajmă
Sute de argaţi, robi mii şi
Mulţi îngrijitori de vite,
Paznici pentru tot vînatul.
Slujitoare-a ăstor codri,
Tu, guriţă numai miere,
A lui Tapio fecioară,
Dintr-un pai de mied îmi cîntă,
Dintr-un fluieraş de miere,
La urechile stăpînei,
Mamei celei iubitoare
A pădurilor, s-audă
Fără multă-ntîrziere,
Din greu somn să se trezească;
Căci văd doar că nu m-ascultă,
Nicidecum nu se trezeşte,
Şi doar ruga mi-i fierbinte,
Iară limba mi-i de aur!"
Lemminkäinen cel zănatic,
Nu găsea vînat în cale;
Mlaştini a bătut, pustiuri,
A bătut grozavii codri
Şi chiar munţii cei de jaruri
Ai lui Dumnezeu, şi cîmpuri
De cărbuni ai lui Hiisi.
S-a tot dus o zi şi două,
Iată că în ziua-a treia
A ajuns cu greu pe-un cólnic,
Se sui pe-o stîncă naltă,
Ochii-şi aruncă în zare
Spre-asfinţit, spre miazănoapte:
Străluceau, luceau în soare,
Peste cîmp, de-a curmezişul,
A' lui Tapio curţi nalte,
Scînteiau spre miazănoapte,
Într-o mlaştină, în crînguri,
La piciorul unui munte.
Lemminkäinen cel zănatic
S-aşternu la drum îndată,
Se-ndreptă în grabă mare

www.dacoromanica.ro

Spre-a lui Tapio fereastră,
S-a plecat ca să se uite
Prin fereastra cea de-a şasea:
S-odihneau femei în sală,
Cele care dau mîncare
Dobitoacelor din codru,
Îmbrăcate-n strai de muncă,
În a' lor murdare zdrenţe.
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Tu, măicuţă a pădurii,
De ce stai în strai de muncă,
În veşmintele de şură,
Cu o faţă-aşa de neagră,
Cu privirea fioroasă,
La piept, vai, respingătoare
Şi la trup de tot urîtă?
Cînd intrai în codrul ăsta
Peste trei castele dat-am:
Unu-n lemn, al doilea-n oase,
Iar al treilea-ntreg, din piatră;
Şase mari fereşti de aur,
În pereţi erau; privit-am;
După zid stam, în picioare;
Naltul domn al Tapiolei,
Şi stăpîna Tapiolei,
Tellervo, fiică-a lui Tapio,
Ceilalţi, oameni de-ai lui Tapio,
S-au fost strîns acolo-n aur,
În argint se legănau tot:
Ea, a codrilor stăpînă,
Măiculiţă a pădurii,
Braţele avea în aur,
Degetele în inele
Tot de aur, iar pe frunte
O diademă de aur,
Mici podoabe-n păr, de aur,
În urechi inele de-aur,
Salbe la grumaz, de perle.
Maică de-aur a pădurii,
Tu, măicuţa cea de miere
A Metsolei, hai, mai lasă-ţi
Ăşti botfori prea groşi de paie,
Zvîrle-ţi ăşti papuci de scoarţă,
Scoate-ţi hainele de lucru,
Straiul ăst de toată ziua,
Ia-ţi veşmînt de veselie,
O cămaşă curăţică
De dăruitoare; poart-o
Cît oi fi la vînătoare,
Cît oi hăitui vro fiară!
E destulă plictiseală,
E un chin destul de mare,
Cred, să stai cu mîna goală,
Să nu-ţi cadă nici o fiară,
Fiindcă nu-mi dai nici o pradă,
Cînd şi cînd, măcar, vreodată;
Tare e urîtă seara
Fără nici o bucurie;
Lungă-i ziua, cînd nu ai nici
Un vînat, o zi întreagă.
O, moşneag cu barbă sură,
Cu căciula ta de cetini,
Cu suman din muşchi de arbori,
Pe păduri întinde-ţi pînza,
Peste codri tot postavul,
Peste plopii-n tremur văluri,
Pe anini ştergare mîndre;
Pinii în argint îmbracă-i,
Fă în brazi să curgă aur,
Frînghii de aramă pune
Pinilor bătrîni de zile,
Brîie de argint pe ramuri,
Pinilor înalţi şi falnici;
La mesteceni, flori de aur,
La buşteni le mai aşază
Clopoţei mărunţi de aur,
Ca să fie, c-altădată,
În a' tale mîndre zile,
Cînd luceau ca luna brazii,
Ca şi soarele-n vîrf pinii,
În balsam de miere codrul;
Mied vărsau păduri albastre,
Margini de ogoare, bere;
Unt topit ţîşnea din mlaştini.
Tu, fecioară a pădurii,
Tuulikki, fiică-a lui Tapio,
Pe rîpi cîrdul ţi-l sloboade,
Prin ponoare şi pe pajişti,
Pe păşuni chiar mai golaşe;
Dacă-n mers sînt cam greoaie,
Dacă nu prea zburdă straşnic,
Ia o vargă din pădure,
Taie-ţi o nuia din vale,
Coastele să le mai gîdili,
Să le mîngîi pe spinare;
Fă-le cum vrei tu să zburde,
Mult mai sprintene să sară,
Agere-ntru-întîmpinarea
Vînătorului, acelui
Care-şi caută vreo pradă,
Celui ce aleargă-ntruna!
Cîrdul cînd va fi-n potică,
Să-l sileşti s-urmeze drumul,
Braţe lungi, cît poţi, întinde-ţi,
De-amîndouă părţi, ca gardul,
Nu cumva să-ţi scape prada,
Să nu meargă-n altă parte;
Dacă ţi-a scăpat vînatul,
De-a luat-o-n altă parte,
Adu-l de urechi pe cale,

www.dacoromanica.ro

129

De-a' lui coarne, pe potică!
De-ți închide-o bîrnă calea,
Zvîrle-o mai degrab' în lături,
Dacă zac polog copacii,
Taie-i repede în două!
Dacă-un gard îți stă-nainte,
Tu răstoarnă-ndată gardul,
De al cincilea răzlog, ia-l,
De al şaptelea par, prinde-l!
De s-arată-un fluviu-n cale,
Vreun pîrîu de-ți taie drumul,
Din mătase pune-o punte,
Un podeț de pînze roşii;
Te slujeşte de acestea
Să străbați prin locuri strîmte,
Ca să treci tot peste rîuri,
Peste fliviul din Pohjola,
Peste înspumate valuri!
Tu, stăpîn al Tapiolei,
O, tu, doamnă-a Tapiolei,
Tu, moşneag cu barbă sură,
Rege drag al ăstor codri,
Şi tu, Mimerkki, stăpînă
A pădurilor, tu, maică,
Dătătoare a pădurii,
Babă cu manta albastră;
Şi tu, maică-a ăstor bahne,
Cu colțunii roşii, haide,
Ca să vă schimbați ăst aur,
Ca să faceți schimb cu-argintul;
E ca luna al meu aur;
Vechi ca soarele-i argintul,
Doar luat a fost din lupte,
Cucerit de prin războaie;
Se cam strică-n fundul pungii,
Se-nnegreşte-n săculețu-mi,
Dacă nu e schimb de aur,
Dacă nu se schimbă-argintul!"
Lemminkäinen cel zănatic
S-a tot dus mult timp pe schiuri
Tot cîntînd mereu, în drumu-i,
Răzbătu-n adînc de crînguri;
A cîntat de trei ori într-un
Colț de mlaştină, vrăjit-a
Şi pe-a codrilor măicuță,
Pe-al pădurilor domn, ba chiar
Şi fecioarele, pe toate
Şi pe fiicele lui Tapio.
Izgonită toți elanul
Minunat al lui Hiisi,
Din cotlonu-i, dinapoia
Celui munte al lui Tapio,
După-acel castel ce este
Al lui Hiisi, înaintea
Celui ce căta întruna.
Lemminkäinen cel zănatic
Lanțul spre elan zvîrlit-a,
Aruncatu-l-a pe umeri,
Strîns încolăcind grumazul
Falnicului mînz, să steie,
Să-l împiedice să zvîrlă
Cînd i-o mîngîia spinarea.
Lemminkäinen cel zănatic
A grăit în chipul ăsta:
"Domn al codrilor, stăpîne
Al pămîntului, tu-al ăstor
Cîmpuri, minunat localnic,
Mielikki-a pădurii maică,
Milostivă măiculiță,
Hai, săriți acum, în grabă,
Ca să vă luați ăst aur,
Ăst argint să vă alegeți;
Îți întinde jos broboada,
Mai desfă acum şi fața
Cea de masă-n in țesută,
O aşterne ca să steie
Aurul ce străluceşte,
Ăst argint ce scînteiază,
Să nu picure pe țărnă,
În gunoi să nu se spurce!"
A plecat înspre Pohjola,
Cum ajunse-acolo spuse:
"Am gonit elanul cela
Al lui Hiisi, peste cîmpu-i;
Dă-mi, tu, babo, pe fecioară,
Pe mireasa-mi tinerică!"
Louhi, gazda cea din Pohja,
A răspuns în chipul ăsta:
"Ba, pe fata mea ți-oi da-o,
Ți-oi încredința mireasa,
Calului de-a-i pune frîul,
Celui roib mare-al lui Hiisi,
Mînzului cu nări în spume,
Peste a' lui Hiisi cîmpuri."
Lemminkäinen cel zănatic
Frîul aurit luat-a,
De argint, căpăstrul mîndru,
A pornit să cate calul,
Coama de-in s-o tot pîndească
Prin cîmpiile lui Hiisi.
Repede înaintat-a,
Străbătu cu paşii sprinteni
Lungi întinderi înverzite,
Lîngă cîmpurile sfinte;
Căutat-a roibul straşnic,
Coama cea de in pîndit-a;
De chimir şi-a prins zabale,
Azvîrli pe umeri frîul.

www.dacoromanica.ro

Căută o zi, şi două,
În sfîrşit în ziua treia
S-a urcat pe-un cólnic mare,
Cățăratu-s-a pe-o stîncă;
Ochii-n răsărit zvîrlit-a,
Capu-n miazăzi întoarse;
Calul pe nisip văzut-a,
Coama galbenă-n brădeturi:
Scăpăra scîntei din păru-i,
Fum îi tot ieşea din coamă.
Lemminkäinen cel zănatic
Spuse: "Tu, puternic Ukko,
Mai presus decît tot zeii,
Ce îndrepți pe ceruri nouri,
Tu, stăpînitor de neguri,
Larg deschide-a' tale ceruri
Şi ferestrele din aer!
Grindină din fier revarsă,
Bulgări de cei mari de gheață,
Peste coama, pe spinarea
Calului cu stea în frunte!"
Ziditoru-atotputernic,
Ukko, ce domneşte-n nouri,
A făcut spărtură-n aer,
Bolta cerului o rupse,
Cu polei plouă, cu gheață,
Grindină de fier vărsat-a,
Bobul mult mai subțiratic
Ca un cap de cal în vîrstă,
Ca un cap de om, mai mare,
Peste coama, pe spinarea
Calului cu stea în frunte.
Lemminkäinen cel zănatic
Se apropie de dînsul
Ca să-l cerceteze bine,
Să-l privească mai de-aproape,
Cu o grijă şi mai mare;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Roib de soi, din Hiitola,
Mîndru mînz cu nări în spume,
Îți deschide gura de-aur,
Capul de argint ți-l pleacă
Sub ăşti clopoței de aur,
Zurgălăi de-argint în clinchet;
Rău nu m-oi purta cu tine,
Nici nu te-oi mîna prea tare;
Vreau să mergem o bucată,
Ca să facem împreună
O călătorie scurtă
Pîn' la curțile din Pohja,
Pîn' la soacra ceea aspră!
De te-oi mîngîia cu biciul,
De te-oi unge cu biciuşca,
De mătase fi-va biciul,
Dintr-o pînză şi biciuşca!"
Roibul, armăsarul mîndru
Al lui Hiisi, mînzul falnic,
Cel cu nările în spume,
Gura de-aur îşi deschise,
Şi-a plecat îndată capul
De argint sub minunații
Clopoței de aur şi sub
Zurgălăi de-argint în clinchet.
Lemminkäinen cel zănatic
Puse mîndrului cal frîul,
Îi vîrî atunci în gură
Şi zabalele de aur,
Frîu de-argint i-a prins pe gîtu-i,
S-a urcat, sus, pe spinarea
Roibului cu stea în frunte.
Şfichiui cu biciul calul,
Învîrti băț de răchită;
S-a tot dus bucată bună,
Peste munți cu vîrfu-n nouri,
Peste povîrnişul nordic
Al colinelor, pe creste-a'
Munților cei de zăpadă;
În Pohjola-apoi ajunse;
A trecut din curte-n sală;
Spuse astea la intrare,
La întoarcerea în Pohja:
"Înhămat-am calul falnic,
Iacă, frîu i-am pus acestui
Mînz al lui Hiisi, colo,
Pe toloaca ceea verde,
Pe a cîmpului sfînt coastă;
Al lui Hiisi-elan gonit-am
Peste ale sale cîmpuri;
Dă-mi pe fiică-ta, tu, babă;
Pe mireasa tinerică!"
Louhi, gazda cea din
Pohja,
A răspuns în chipul ăsta:
"Vezi, pe fata mea ți-aş da-o,
Ți-aş încredința mireasa,
Lebăda de ai ucide-o,
Pasărea strălucitoare
Pe cel fluviu, pe şuvoiul
Cel ca smoala, al lui Tuoni,
La vîrtejul sfînt – şi numai
Dintr-o singură-ncercare,
Dintr-o singură săgeată."
Lemminkäinen cel zănatic,
Kaukomieli, pornit-a
Lebăda ca să vîneze,
Gîtul lung în negru fluviu
Al lui Tuoni, departe,
În cea vale a Manalei.
Se tot duse cu paşi sprinteni,
Se-ndreptă în grabă mare
În spre fluviul lui Tuoni,

www.dacoromanica.ro

131

Spre şuvoiul sfînt de-acolo;
Năzdrăvanul arc de umăr,
Tolba cu săgeți în spate.
Pălărie fleşcăită,
Ăst bătrîn păstor de turme,
Moşul cela chior din Pohja
Se găsea la fluviul negru,
La şuvoiul sfînt de-acolo;
Se uita mereu la pîndă,
Ca să vină Lemminkäinen.
După multe, multe zile,
Îl zări pe Lemminkäinen,
Ce s-apropia cu pasul
Liniştit de fluviul negru
Al lui Tuoni, prin preajma
Acelui şuvoi năvalnic;
Se ducea încet pe malul
Sfîntului vîrtej de-acolo.
Scoase-un şarpe de prin apă,
Din şuvoi, o hrubă mare,
O împinse să străbată
Inima lui Lemminkäinen,
Îi străpunse şi ficatul,
De la subsioara stîngă
Pîn' la umărul din dreapta.
Lemminkäinen cel zănatic
A simțit durere mare;
A grăit în chipul ăsta:
"Săvîrşit-am o greşeală
Şi-ncă una tare mare,
Cînd uitai să cer măicuții
Care m-a purtat în pîntec
Să-mi dea două, trei cuvinte,
Care să-mi arate-anume,
Ce ar trebui să facă
Cineva-ntr-o zi ca asta;
Nu ştiu vorbe despre şarpe,
Peste lovituri de hrubă.
Maică, ce m-ai dus în pîntec,
Care-ai pătimit atîtea,
Dacă-ai şti, dacă-ai cunoaşte
Unde ți-i feciorul, bietul,
Ai veni în grabă mare,
Ai zbura ca să mă sprijini,
Să m-ajuți, ca să nu moară
Fiul tău în chipul ăsta,
Să nu piară-aşa de tînăr,
Ca să nu se prăpădească
În deplină bărbăție."
Chiorul cela din Pohjola,
Pălărie fleşcăită,
Ăst bătrîn păstor de turme
L-a zvîrlit pe Lemminkäinen,
Pe-al Kalevei fiu, în negrul
Fluviu sfînt al lui Tuoni,
În vîrtejul cel mai groaznic;
Lemminkäinen cel zănatic
Se rostogoli cu zgomot
În ăst fluviu, dus îndată
De şuvoiul cel puternic
Pînă-n casa lui Tuoni.
Fiul crîncen al lui Tuoni
A lovit cu spada omul;
A lăsat să cadă-asupra-i
Sabia călită-n flăcări;
Chiar din prima lovitură
Reteză în cinci părți omul,
În opt hălci tăié viteazul;
L-a zvîrlit în negrul fluviu,
În năboaiele Manalei:
"Veşnic să te-nvîrți aicea,
Cu săgeți, cu arc, cu totul;
Poți să tragi acum asupra
Lebedelor de pe fluviu,
Ba şi-asupra altor păsări
De pe rîurile noastre!"
S-a stins ástfel
Lemminkäinen
Mîndrul petitor pierit-a,
În al lui Tuoni fluviu,
În prăpastia Manalei.

www.dacoromanica.ro

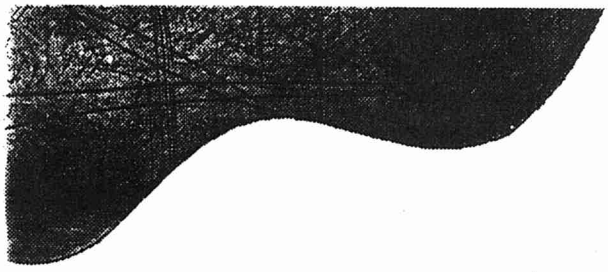

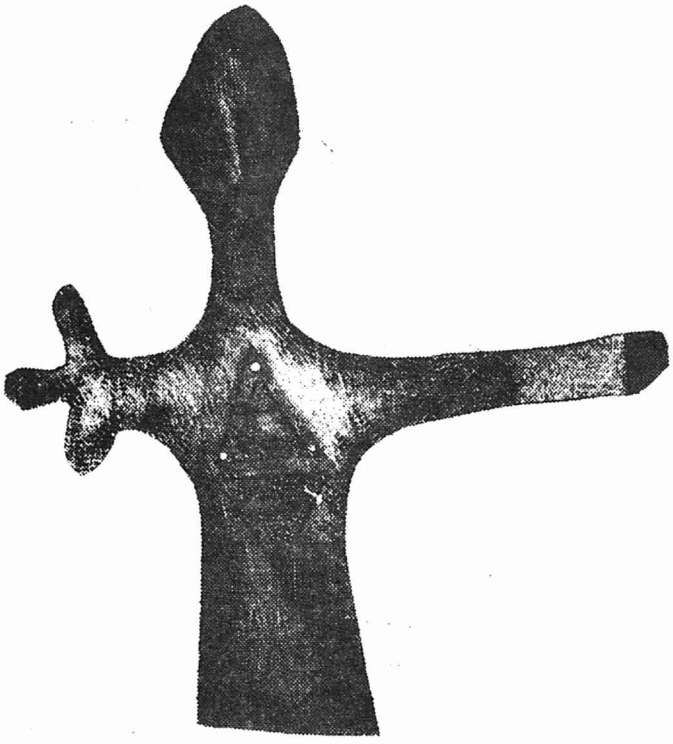

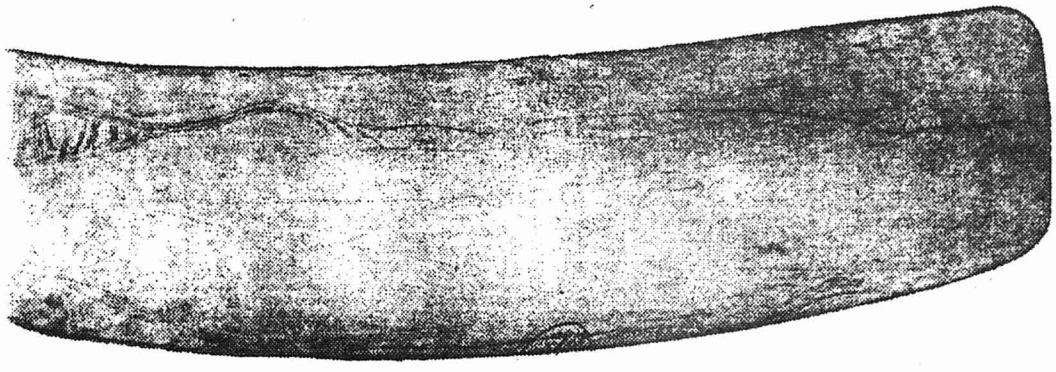

www.dacoromanica.ro

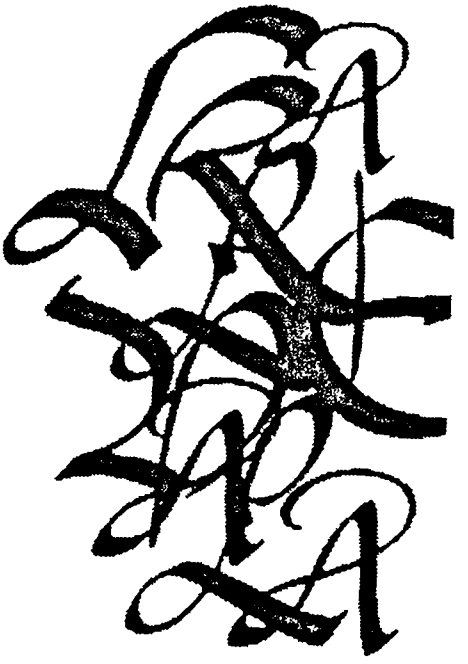

Cântul

al XV-lea

www.dacoromanica.ro

Se-ntreba întruna maica
A lui Lemminkäinen, astfel:
"Unde-i oare Lemminkäinen,
Unde-o fi pierit, Kauko?
Nu-i vreun semn că s-ar întoarce
Din călătoria-n lume."
Biata maica, ea nu ştie,
Nici prin gînd măcar să-i treacă
Unde umblă a ei carne,
Unde merge al ei sînge:
Pe împădurite dealuri,
Poate pe întinse cîmpuri,
Pe albastrele talazuri,
Pe-nspumate valuri albe,
Poate e-ncleştat în lupte,
Bătălii grozav de crunte,
Cînd la şold se urcă sînge,
La genunchi, talazul roşu?
Kyllikki, nevasta mîndră,
Arunca priviri în juru-i,
În a soţului ei casă,
A' lui Kauko acareturi;
Seri la rînd privea la piepten;
Peria, în zorii zilei;
După multe, multe zile,
Iată, într-o dimineaţă,
S-a ivit pe piepten sînge,
Pe cea perie, stropi roşii.
Kyllikki, nevasta mîndră,
A grăit aceste vorbe:
"Soţul meu s-a stins acuma,
A pierit frumosul Kauko,
Pe la neamuri fără focuri,
Veşnic tot umblînd pe drumuri;
Sînge curge-acum din piepten,
Cad din perie tot picuri."
A văzut ăst piepten, iată,
A lui Lemminkäinen maică;
Prinse cu amar să plîngă:
"Vai de-a' mele zilişoare!
Tristă-oi fi vieaţa-ntreagă;
La strîmtoare mi-i băiatul
Cel făr' de noroc, drăguţul;
Ăsta-i capătul acestui
Preaviteaz fecior, sfîrşitul
Tînărului Lemminkäinen;
Sînge curge-acum din piepten,
Cad din perie tot picuri."
Mama rochia-şi sumese
Cu amîndouă-ale ei mînuri,
Mînecile suflecat-a;
Începu o cale lungă
Cu o mare-nsufleţire:
Munţi răsună pe sub paşii-i,
Şesul urcă, dealul scade;
Colnice i se apleacă,
Se ridică-ntinderi joase.
A ajuns şi la Pohjola
Ca să-şi ceară-acolo fiul,
A rostit aceste vorbe:
"O, stăpînă a Pohjolei,
Ce-ai făcut cu Lemminkäinen,
Unde îmi ascunzi băiatul?"
Louhi, gazda cea din Pohja,
A răspuns în chipul ăsta:
"N-am de ştire und' ţi-i fiul,
Nu ştiu und' ţi-i dus feciorul;
Într-o sanie îl pusei
Trasă de un cal ca focul;
S-o fi înecat în apă?
A murit în ger, pe sloiuri?
Într-o gură de lup, largă?
Sfîşiat de-un urs fu, poate?"
Spuse maica aste vorbe:
"Minţi, precum te văd, femeie,
Pe-al meu neam nu-l mîncă lupul;
Teamă-i e grozav de tare
Ursului de-un Lemminkäinen;
Lupi, cu-un deget îţi doboară,
Îţi răstoarnă urşi cu-o mînă;
De nu vrei să-mi spui pe unde-l
Ţii ascuns pe Lemminkäinen,
Smulge-oi uşi la magazie,
Ţi-oi sfărma şi Sampo cela,
Cu ţîţîni, cu balamale!"
Spuse gazda cea din Pohja:
"Săturai flămîndul oaspe,
Potolii îndată setea
Celui însetat, căci jalnic
Se pleca spre gură nasul;
Aşezatu-l-am în luntre
Să coboare tot pe rîuri;
Nu pricep de fel pe unde
O fi apucat, săracul:
În căderi de ape-n spumе,
Ori în aprige şuvoaie."
Spuse maica aste vorbe:
"Minţi, precum te văd, femeie!
Spune-mi, iute, adevărul,
Nu tot verzi şi-uscate; unde
Îl ascunzi pe Lemminkäinen,
Îl vîrîşi pe Kalevainen[2]?
De nu-mi spui te-o paşte moartea,
Ţi-i vedea venind pierzarea."
Zise gazda cea din Pohja:
"Uite, ăsta-i adevărul:
Un elan l-am pus să prindă,
Animalul cela nobil;

www.dacoromanica.ro

138

L-am trimis să pună frîul
Armăsarului preafalnic,
Să înhame mînzul mîndru;
Merse lebăda s-o cate,
La vînatul sfîntei păsări;
Nu ştiu ce-ntîmplări veniră,
Cum ce piedici întîlnit-a,
Că nu-i semn că s-ar întoarce,
De logodnică să-ntrebe,
Ca să-mi ceară mîna fetei!"
Mama şi-a căutat feciorul,
Pe pierdutul fiu strigat-a,
Ca lupoaica-n codri merse,
Peste mlaştini mari trecut-a,
Ca ursoaicele călcat-a,
Valuri a tăiat ca vidra,
Ca un viezure pe cîmpuri,
Ca o viespe peste maluri,
Ca un iepure pe tărmuri,
Depărtat-a pietre-n drumu-i,
A întors pe dos buştenii,
A zvîrlit din cale ramuri,
A împins tot cu piciorul
Lemne smulse de furtună.
Şi-a căutat mult timp feciorul,
Mult, şi fără să-l găsească;
Cu copaci grăi măicuţa,
Le-a cerut şi lor feciorul;
Tulburatu-s-a copacul,
A rostit aceste pinul;
Astfel a răspuns stejarul:
"Am eu griji pe cap destule,
Chiar şi fără grija asta,
Îs născut cu-o soartă aspră,
Să petrec amare zile,
În butuci să mă scurteze,
Lemn de ars, ca să mă taie
Pentru a clădi vreo şură,
Ori să mă doboare focul
Cînd se ard uscate ierburi."
Şi-a căutat mult timp feciorul,
Mult, şi fără să-l găsească;
Drumul a întîmpinat-o;
Se plecă adînc în faţă-i;
"O, pribeag făcut de Domnul,
Nu-mi văzuşi feciorul oare,
Mărul meu cel scump, de aur,
Cîrja-mi de argint, vînjoasă?"
Prinse drumul să vorbească,
Iată vorbele ce spuse:
"Am eu griji pe cap destule
Chiar şi fără grija asta,
Îs născut cu-o soartă aspră,
Să petrec amare zile:
Îs făcut cîini să mă calce,
Călăreţi să mă frămînte,
Cizmele să mă strivească,
Tocuri de încălţăminte."
Şi-a căutat mult timp feciorul,
Mult, şi fără să-l găsească;
A întîmpinat-o luna;
I se ploconi bătrîna:
"Lună, de Cel Sfînt făcută,
Nu-mi văzuşi cumva feciorul,
Mărul meu, preascump, de aur,
Cîrja-mi de argint, vînjoasă?"
Luna, de Cel Sfînt făcută,
I-a răspuns cu dibăcie:
"Am eu griji pe cap destule
Chiar şi fără grija asta.
Îs născută-n soartă aspră,
Să petrec amare zile:
Noaptea să tot stau stingheră,
Pe un ger cumplit să scîntei,
Să veghez întruna iarna,
Şi să pier în timpul verii."
Şi-a căutat mult timp feciorul,
Mult, şi fără să-l găsească;
Soarele-a întîmpinat-o,
I se ploconi măicuţa:
"Soare drag, făcut de Domnul,
Nu-mi văzuşi cumva feciorul,
Mărul meu, preascump, de aur,
Cîrja-mi de argint, vînjoasă?"
Soarele ştia de dînsul,
Îi răspunse Steaua zilei:
"Vai, sărmanul, prăpăditu-i
În cel fluviu al lui Tuoni,
Colo-n apele Manalei,
În şuvoiul cel năvalnic;
Dusu-l-a şuvoiul ăsta
În a' lui Tuoni case,
Colo-n văile Manalei."
Izbucni-n amare lacrimi
A lui Lemminkäinen maică;
Spre fierar o duse paşii:
"O, fierare Ilmarinen,
Tu, ce ciocăneai pe vremuri
Şi mai ieri chiar, n-ai vrea, oare,
Să mai meştereşti: să pui doar
Coadă greblei de aramă,
Dinţi de fier s-o faci să aibă?
De o sută stînjeni, dinţii,
Coada de cinci sute stînjeni?"
Ci fierarul Ilmarinen,
Meşterul cel veşnic, puse
Coadă greblei de aramă,

www.dacoromanica.ro

Îngrijì să aibă dinţii
Cei de fier o sută stînjeni;
Coada de cinci sute stînjeni.
A lui Lemminkäinen maică
Grebla de aramă-a luat-o,
Merse înspre Tuonela;
S-a rugat apoi de soare:
"Soare drag, făcut de Domnul,
De chiar însuşi Ziditorul,
Puţintel dogoarea varsă-ţi,
Scînteie ca fierul roşu,
Străluceşte cu tot discul,
Domoleşte crunta gloată,
A' lui Mana slugi trudeşte,
Oboseşte fără preget,
Tu, puterile lui Tuoni!"
Soarele făcut de Domnul,
Stea de ziditor urzită,
Pe-un mesteacăn strîmb zburat-a,
Pe-un anin sucit cu totul,
Revărsă dogoare-n clipă,
Scînteié ca fierul roşu,
Strălucit-a cu tot discul,
Domolit-a crunta gloată,
A' lui Mana slugi trudit-a,
Tinerii şi-ale lor săbii;
Au căzut în cîrji moşnegii,
Flăcăiaşii pe ţepuşe;
Soarele din nou zburat-a,
În înalte, netezi ceruri,
Iar la locu-i dinainte,
Iar la vechea-i locuinţă.
A lui Lemminkäinen maică
Grebla cea de fier luat-a,
A greblat să-şi afle fiul
În cascada cea în vuiet,
În şuvoiul cel năvalnic;
În zadar greblat-a însă.
Ea s-a coborît mai tare,
A intrat de tot în mare,
Pînă la genunchi în apă,
Pînă pe la brîu în valuri.
A greblat, să-şi afle fiul,
Negrul fluviu al lui Tuoni
Pînă sus şi în tot lungul,
A greblat şi împotriva
Rîului celui năvalnic;
A tras ici; a tras dincolo,
Bluza fiului găsit-a
Spre adînca-i deznădejde;
A greblat a doua oară,
A aflat atunci colţunii,
A luat şi pălăria;
Înspre jalea ei, colţunii,
Înspre chinu-i, pălăria.
S-a-nfundat mai mult
bătrîna
În prăpastia Manalei;
A greblat în lung şuvoiul,
A umblat de-a latul rîul,
A greblat de-a curmezişul;
Cînd a dat a treia oară,
S-a luat în dinţii greblei
Ce'i de fier un snop de paie.
Nu era un snop de paie,
Ci chiar hîtrul Lemminkäinen,
Kaukomieli, el însuşi;
S-a fost prins în dinţii greblei
De cel deget fără nume,
Doar de degetul cel mare
Al piciorului, de stîngul.
Hîtrul nostru
Lemminkäinen,
Al Kalevei fiu, urcat-a
Prins de grebla de aramă;
A ieşit la suprafaţă,
Îi lipseau puţine lucruri;
Cîteva bucăţi; o mînă,
Iar din tidvă-o jumătate,
Cum şi alte bucăţele;
Însă mai presus, viaţa.
Prinse-a chibzui măicuţa
Tot plîngînd, vorbit-a astfel:
"S-ar putea-ndrepta bărbatul,
S-ar întruchipa viteazul?"
A simţit aceste vorbe-un
Corb şi îi răspunse-ndată:
"Dintr-un mort nu faci om
zdravăn,
N-ai ce-nfiripa nimica;
Ochii-i sfîşié un păstrăv,
Umerii-i mîncă o ştiucă;
Zvîrle omul ăsta-n mare
În al Tuonelei fluviu;
S-ar putea din el să crească
Vreun morun, ori vreo balenă."
N-a vrut să-şi arunce
mama
A lui Lemminkäinen, fiul;
Şi-a dus grebla de aramă
Iar pe fluviul lui Tuoni,
A plimbat de-a latul grebla,
I-a scos capul, mai o mînă,
Mai o parte din spinare,
Încă-o jumătat' de coastă
Şi-alte multe rămăşiţe;
Şi-a-ntrupat iar, maica, fiul,
L-a zidit pe Lemminkäinen,
Iar, bucată cu bucată.
Potrivi la cărnuri, căr-
nuri,
Oase a lipit de oase,

www.dacoromanica.ro

Mădulări de mădulare,
Vinele-n rupturi de vine.
A-nnodat din nou artere;
Capătu-l ținu la vine;
Firul vinelor vrăjit-a,
A rostit aceste, maica:
"Zînă-a vinelor, Suonetar,
Tu, femeie minunată,
Ce torci vinele, dibace,
La-a ta furcă iscusită,
Cu frumosul fus de-aramă,
La vîrtelniță le depeni;
Hai, aleargă-n grabă mare,
E nevoie-acum de tine,
Vin' la ceea ce te cheamă
Cu un sac de carne-n mînă,
Ca să-nnozi pe-aici artere,
Ca să legi la capăt vine-n
Fundul rănilor deschise,
În rupturile afunde.
Dacă nu-ți ajunge asta,
Este o fecioară-n aer,
Într-o barcă de aramă,
Luntre cu-nroșite margini;
Vino, fată din văzduhuri,
Lasă-ți osia cerească,
Adă-ți barca cea cu vine,
Luntrea ceea cu membrane;
Mergi prin găuri de prin oase,
Haide, treci acum prin aste
Crăpături de mădulare!
Vinele la loc le pune,
Le îmbină cum e bine;
Cele lungi le prinde-n capăt;
Mai unește și artere,
Vasele subțiri lipește,
Vinișoarele îmbină.
Ia-ți apoi și acul ager,
În urechi fir de mătase,
Ac ce fu făcut din neguri,
Ce din staniu făuritu-i,
Capete de-artere strînge
Tot cu fire de mătase.
Dacă nu-ți ajunge asta,
Doamne, ce ai tronu-n ceruri,
Îți înhamă, iute mînjii,
Pregătește-ți toți sirepii,
Umblă-n sanie prin oase,
Ia-o tot prin mădulare,
Treci prin cărnuri sfîșiate,
Mergi prin vlăguite vine,
Oasele lipește-ndată
Cum au fost, din nou, de carne,
Potrivește cele vine
Tot la capăt de artere,
Pune-argint destul în oase,
Iar în vine rupte, aur.
Unde sînt țesuturi rupte,
Fă să crească noi țesuturi;
Unde vinele-s crăpate,
Rînduiește vine nouă;
Unde sîngele secat-a,
Sînge nou să faci s-alerge;
Unde-s oase zdruncinate,
Bagă altele, vîrtoase;
Unde carnea-i ciopîrțită,
Carne nouă să adaugi;
Doamne, fă ca orice lucru
Locul său să și-l găsească,
Le îmbină bine toate:
Os la os; la carne, carne;
Mădulări lipește iarăși!"
A lui Lemminkäinen maică
Izbuti să plăsmuiască
Iarăși cum a fost bărbatul,
Să-i dea vechea-nfățișare,
Chipul lui de altădată.
Vorbele-ntăriră vine,
Se lipiră iar artere,
Dară nu-i dădură glasul,
Nu i-au dăruit cuvîntul.
Prinse să grăiască baba,
Iată vorbele ce-i spuse:
"Cum să aflu niște iruri,
De mied bun o picătură,
Ca să frec bărbatul ăsta
Istovit de tot, să vindec
Omul prins în grele chinuri,
Ca să glăsuiască iarăși,
Să pornească chiar să cînte.
Albinuță drăgălașă,
Tu, a florilor regină,
Pleacă iute, cată miere,
Du-te și culege miedul
Colo-n Metsola cea bună,
Tocma-n fundul Tapiolei;
De prin flori adună miere,
De pe firave pistiluri,
De la mari mulțimi de plante,
Să ung părțile bolnave,
S-oblojesc răni tare rele."
Albinuța, păsăruica,
Merse-n Metsola cea bună,
Tocma-n fundul Tapiolei,
Supse florile cîmpiei,
Limpezi pe limbă mierea
De la șase floricele,
Și de pe pistilul gingaș
De la sutele de plante;
Bîzîind s-a-ntors acasă,
Într-un zbor cu mari zigzaguri,
Cu-aripioare numai miere,

www.dacoromanica.ro

Penele-n mied dulce unse.
A lui Lemminkäinen maică
Folosit-a aste iruri
Omul istovit să-l tragă,
Pe nenorocit să-l ungă;
Cu nimic nu-i folosiră,
Nu-i înapoiară graiul.
Spuse aste vorbe maica:
"Albinuță, păsăruică,
Înspre alt meleag, ia-ți zborul,
Peste nouă mări întinse,
Spre ostrovul de pe valuri,
În cel continent cu miere,
În cea casă-a lui Tuuri,
În sălaşul, care n-are
Coperiş, al lui Palvoinen!
Afli multvestita miere,
Iruri fără-asemănare,
Vine să-nsănătoşeze,
Ca să-ntreme mădulare;
Astfel de unsori îmi adă,
Aste fărmecate leacuri,
Să-i acopăr cele rane,
Pe rupturi să le împrăştiu."
Albinuța, păsăruica,
A zburat în nalte ceruri,
Peste nouă mări întinse,
La juma'tea ce'i de-a zecea;
A zburat o zi şi două,
A zburat şi ziua-a treia
Fără-a sta pe vreo toloacă,
Pe vreun ram să s-odihnească,
Spre ostrovul de pe ape,
Spre cel loc bogat în miere,
Spre cel mal sub care curge
Marele şuvoi, pe țărmul
Sfîntului vîrtej de-acolo.
Se fierbea-n ulcele mierea,
Se găteau unsori mai grase,
În ceşcuțe mici de humă
Ca şi-n nalte oale-n care
Loc avea doar policarul,
Doar intra un vîrf de deget.
Albinuța, păsăruica,
Strînse aste bune iruri;
A trecut o clipă numai,
O clipită doar trecut-a,
Bîzîind se-ntoarse iarăşi,
A sosit din zboru-i iute:
Şas-ulcele în lăbuțe,
Şapte ulcioraşe-n spate,
Pline-s de unsori vestite,
Cu-alifii din cele grase.
A lui Lemminkäinen maică
Şi-a uns fiul cu-aste iruri,
Alifii de nouă feluri,
Opt balsamuri fărmecate;
Dar nimic nu-i folosiră,
Nicidecum nu-i ajutară.
Prinse să grăiască mama,
Iată vorbele ce spuse:
"Albinuță, păsăruică,
Pleacă pentru-a treia oară,
Zboară în văzduhuri nalte
Peste-al nouălea cer tocmai,
Unde e noian de miere,
Miedul din belşug se varsă,
A luat şi Ziditorul
Dumnezeu chiar, Preacuratul,
Pentru-a fiilor răni crunte,
Cînd loviți au fost de moarte,
De a răului putere;
Moaie-ți áripile-n miere,
Penele, în miedul dulce;
Adă pe-aripioare miere;
Mied pe mîndrele-ți veştminte,
S-oblojesc bolnave locuri,
Peste răni să vărs balsamuri!"
Albinuța, păsăruica,
I-a pus astă întrebare:
"Cum s-ajung acolo, oare,
Eu, făptură-aşa de slabă?"
"Ai să mergi uşor acolo;
Ai să zbori cu-a' tale aripi
Peste lună, pe sub soare,
Printre stelele din ceruri;
Ai s-ajungi în ziua-ntîia
Pînă pe la-a lunii tîmple,
În a doua, pe un umăr
De al Ursei Mari; zbura-vei,
Într-a treia, peste Cloşca
Cea cu pui, şi de acolo
Doar puțin, vei face numai
O călătorie scurtă
Ca s-ajungi la Domnul Sfîntul,
La Cel Fericit de veacuri."
Părăsit-a albinuța,
Aripa de miere, micul
Bulgăre de lut, zburat-a
Uşurel cu zboru-i ager,
Merse dinaintea lunii,
Pe-ale soarelui lungi margini,
Ursa Mare şi-al ei umăr,
A trecut prin fața Cloştii
Cea cu pui, intră în pivniți
A' lui Dumnezeu, pătrunse
În a' Domnului cămare.
Se făceau unsori acolo,
Pregăteau în oale toate
De argint, în căldăruşe
Făurite numa-n aur,
Alifii de cele groase,

www.dacoromanica.ro

Forfotea în mijloc mierea,
Unt topit fierbea pe margini,
Mied spre miazăzi, iar iruri
Puțintel spre miazănoapte.
Albinuța, drăgălașă,
Păsăruica uşurică,
Miere din belşug aflat-a,
Mied mulțime pe acolo,
Au trecut vreo două clipe,
Bîzîind se-ntoarse iarăşi;
A sosit avînd în labe
Sutele de cornețele,
Mii şi mii de ulcioraşe,
Cu mied pline şi cu miere,
Cu unsori preaminunate.
A lui Lemminkäinen mamă
A cercat cu gura iruri,
Cu-ale sale simțuri toate:
Îs lecuitoare iruri,
Ale Celui Preaputernic;
Se slujea de ele Domnul
Ca să ungă răni deschise.
Pe bărbatul slab îl unse,
Pe viteazul în necazuri,
Trase oasele sfărmate,
Mădulare sfîşiate,
Dedesubt frecă, deasupra,
Ba şi mijlocul-l atinse;
Prinse maica să grăiască;
A rostit aceste vorbe:
"Ieşi acum din somn, mai lasă-ți
Visul de acum încolo,
Ici, în casa blestemată,
În ăst pat de chinuri grele."
Omul a ieşit din somnu-i,
Se trezi din prea lungi vise,
Ba putu să şi grăiască,
Să rostească aste vorbe:
"Vai, nenorocit de mine,
Am dormit cam mult, mă prinse
Cam de multişor odihna,
Scufundat în somnul dulce,
Sforăind în pace-adîncă."
Ci măicuța cea bătrînă
A lui Lemminkäinen spuse:
"Mult ai fi rămas acolo,
Te-ai fi odihnit cam mult timp,
De nu te-ajuta măicuța
Care te-a purtat în pîntec.
Spune-mi să aud, sărmana,
Cu urechile aceste:
Cine te-aruncă-n Manala,
Colo-n fluviul Tuonelei?"
Lemminkäinen cel zănatic
A răspuns cu aste vorbe:
"Pălărie fleşcăită,
Cel bătrîn cioban, chiar dînsul,
Chiorul cel din Untamola,
Aruncatu-m-a la Mana,
Colo-n fluviul Tuonelei;
El a scos din rîu un şarpe,
Trase-o viperă din valuri,
Pentru sărăcuț de mine,
Dar eu nu ştiam, ca noaptea,
Farmecele despre şarpe,
Răul care-l face hruba."
Maica spuse aste vorbe:
"O, cel mai nebun din oameni,
Vrăjitori voiai să farmeci,
Pe-a' Laponiei odrasle,
Fără-a şti măcar vr-oleacă
Şarpele cum te loveşte,
Răul care-ți face hruba!
Şarpele-i născut din apă,
A ieşit din valuri hruba,
Dintr-un creier de micuță
Pasăre de apă, dintr-un
Cap de fluierar mai mare;
Syöjätär scuipat-a-n ape,
Azvîrli scuipatu-n valuri;
Îl întinse-ncetul apa,
Fu înmlădiet de soare,
L-a purtat tot boarea mării,
Suflul apelor departe;
L-a împins spre țărmuri valul,
Spre pămînt talazu-n spume."
A lui Lemminkäinen maică
Răsfățatu-şi-a feciorul,
Vechea lui putere-i dete,
Chipul ce-l avu odată;
Îl făcu un pic mai falnic,
Mai măreț ca altădată;
L-a mai întrebat atuncea
De simțea cumva vreo lipsă.
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Îmi lipsesc cam multe lucruri,
Inima mi-i tot acolo,
Mi-s dorințele rămase
La fecioarele din Pohja,
Pe la mîndre cu cosițe;
Nu-şi dă după mine fata
Baba cu urechi cam mucezi,
Dacă nu dobor îndată
Pasărea cea minunată,
Dacă nu-i aduc acasă
Lebăda din negrul fluviu-al
Tuonelei, de pe sfinte,
Mari vîrtejuri de pe-acolo."
Prinse maica să-i grăiască,

www.dacoromanica.ro

143

Iată vorbele ce-i spuse:
"Lasă lebedele-n pace,
Lasă-le să mai trăiască,
Pe cel fluviu-al lui Tuoni,
În vîrtejuri înspumate;
Ai să te întorci acasă
Cu sărmana ta măicuță;
Fii ferice că norocul
Te-a scăpat, şi mulțumeşte
Domnului, că-ți dete sprijin,
Ți-a întors suflarea vieții
De pe drumul lui Tuoni,
Din sălaşele Manalei;
N-aş fi izbutit vreodată,
Nu aş fi făcut nimica
Cu puterile-mi prea slabe,
Fără să-mi ajute Domnul,
Cel Atoateziditorul!"
Lemminkäinen cel zănatic
S-a întors degrab' acasă
Cu măicuța multiubită,
La părinții lui, stăpînii.
L-oi lăsa acum pe Kauko,
Pe voiosul Lemminkäinen,
În afara ăstor cînturi,
Drumul versului schimba-voi,
Îndrepta-l-voi spre-alte locuri,
Voi intra pe-o cale nouă.

www.dacoromanica.ro

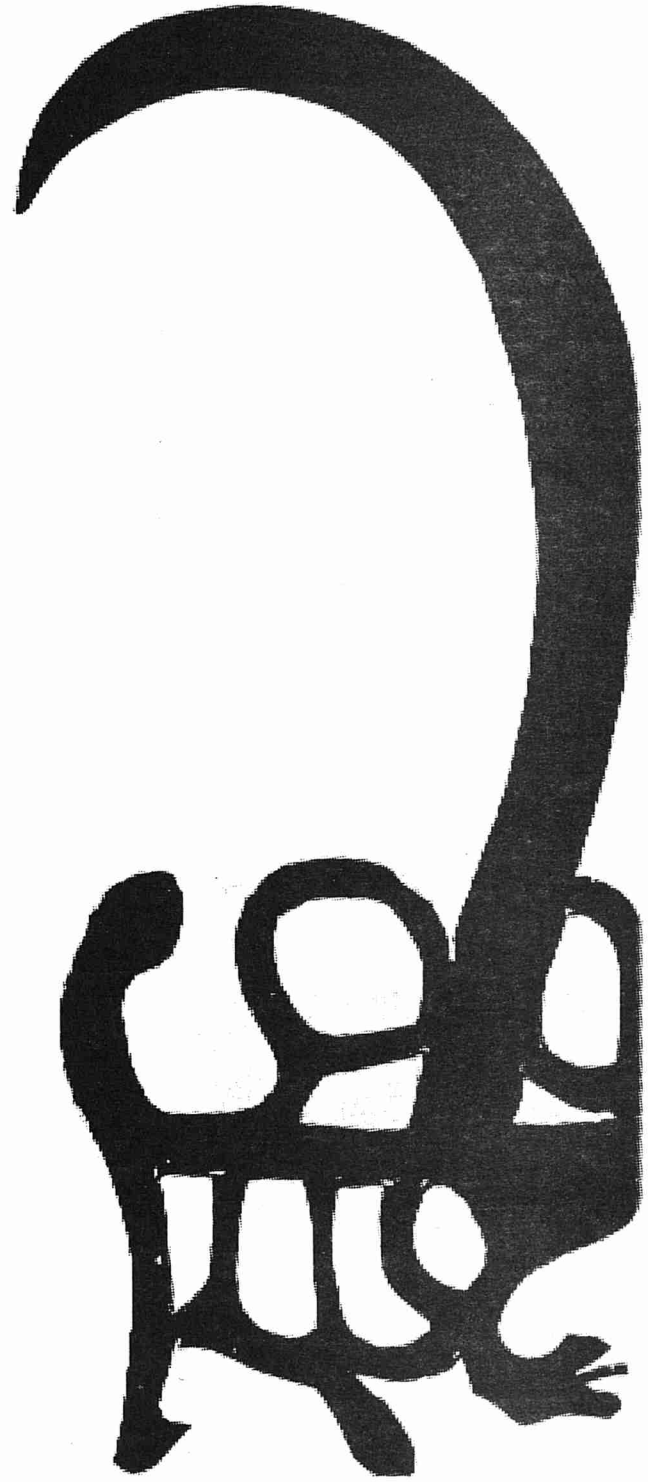

www.dacoromanica.ro

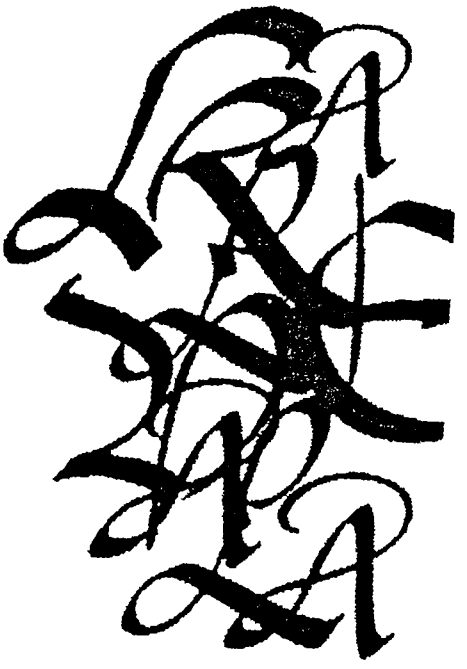

Cântul

al XVI-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic
Väinämöinen,
Vraciul cel din veşnicie,
Scînduri tot cioplea de barcă,
Se făcea o luntre nouă,
În cel cap pierdut în ceţuri,
În ostrovul cel din neguri;
Lemne nu avea dulgherul,
N-avea scînduri sănătoase.
Cine-o merge lemn să
cate,
Un stejar lui Väinämöinen,
Ca să-şi înfiripe barcă,
Talpa luntrii, cîntăreţul?
Da, vezi bine,
Pellervoinen,
Fiul ţărinelor, dînsul,
Micul Samsa, băieţaşul,
Lemn va căuta, va scoate
Cît stejar o fi nevoie
Să-şi înjghebe Väinämöinen
Barca lui, să-şi înfiripe
Talpa luntrii, cîntăreţul.
Merse înspre
miazănoapte,
Către răsărit se duse,
A urcat pe-un munte, pe-altul,
Şi pe cel de-al treilea-n vîrfu-i;
Pe un umăr cu toporul
Lui de aur, că săcurea
Cea cu coadă de aramă;
A zărit un plop de numai
Vreo trei stînjeni, înălţime.
A voit deci să izbească
În cel plop, să-l tot lovească
Mult şi tare cu toporul;
Început-a să vorbească
Plopul cela, şi grăit-a:
"Ce ai, omule, cu mine,
Care-s planurile tale?"
Samsa, fiul lui Pellervo,
A răspuns în chipul ăsta:
"Uite ce-aş vrea de la tine,
Ce-aş dori şi ce tot caut:
Luntre pentru Väinämöinen,
Pentru cîntăreţ, catarturi."
Plopul a grăit aceste;
Sutele de crengi răspuns-au:
"O să intre-n mine apă,
O să mă scufund îndată;
Mi-i doar lemnul plin de găuri;
De trei ori în vara asta
Strepedea mi-a ros amarnic
Inima, adînc săpat-a
Viermele la rădăcină."
Samsa, fiul lui Pellervo,
Prinse iar să pribegească;
Hotărî să se îndrepte
Tot mereu spre miazănoapte.
În sfîrşit, un pin zărit-a,
Nu mai mic de şase stînjeni;
L-a izbit cu barda-ndată,
L-a răpus cu-a lui săcure;
Cum lucra, spunea acestea:
"Pinule, ai vrea să fii tu
Barcă pentru Väinämöinen,
Pentru cîntăreţ, tălpoaie?"
Îi răspunse aspru pinul,
Bombăni c-un glas puternic:
"Nu mă pot schimba în barcă,
În hamal, să car în spate
Şase lungi perechi de scînduri;
Pin îs, uită-te la mine,
Coperit de multe şanţuri;
De trei ori în vara asta
Corbul mi-a strigat în creştet,
Cioara mi-a ţipat în ramuri."
Samsa, fiul lui Pellervo,
Prinse iar să pribegească;
Hotărît-a să se-ndrepte
Înspre miazăzi, departe;
Un stejar în drum văzut-a,
Nu mai nalt de nouă stînjeni.
Puse întrebarea asta:
"Ai putea s-ajungi, stejare,
Talpă unei bărci de pradă,
Fund de luntre de războaie?"
Înţelept vorbi stejarul,
A ştiut cum s-o întoarcă:
"Negreşit, aş fi în stare
Să dau talpă pentru barcă;
Nu-s acoperit cu şanţuri,
Găunos nici lemnul nu mi-i;
De trei ori în vara asta,
Pe această mîndră vreme,
Soarele-mi făcu ocolul,
Luna mi-a lucit în creştet;
Mi-a cîntat pe ramuri cucul,
Pasărea-şi găsi odihna
În frunzişurile mele."
Samsa, fiul lui Pellervo,
Şi-a luat atunci toporul
De pe umăr şi izbit-a
Arborele cu săcurea;
A lovit cu ascuţişul,
A răpus stejarul-ndată,
La pămînt, culcat-a Samsa,
Arborul acela falnic.
Mai întîi desprinse vîrful,
Despică-n lungime trunchiul,
A cioplit apoi tălpoaia,
Scînduri multe pentru luntrea

www.dacoromanica.ro

Cîntăreţului cu faimă,
Pentru a lui Väinö barcă.
Ci bătrînul Väinämöinen,
Vraciul cel din veşnicie,
Şi-a-njghebat maestru barca,
Doar prin vrăji făcut-a luntrea,
Din surcele din stejar şi
Resturi din uscatul arbor.
La întîiul cînt, fu gata
Talpa vasului, la-al doilea,
Marginile înjghebat-a
Şi-a făcut la-al treilea cîntec,
Minunaţi ţăruşi de vîsle,
Capetele retezat-a
La tălpoaie, strînse bine
Scîndurile cele groase,
Ce se-ncalecă-ntre ele.
După ce a pus tălpoaie,
Bîrnele în fundul bărcii,
Trei cuvinte îi lipsiră
Ca să potrivească scînduri,
Ca să mai ridice prora,
Să sfîrşeasc-apoi şi pupa.
Moşul vajnic
Väinämöinen,
Vraciul cel din veşnicie,
A vorbit în felul ăsta:
"Vai de-a' mele zilişoare,
Barca nu mi-i pe talazuri,
Luntrea nouă nu-i pe ape!"
Prinse-atunci să
chibzuiască:
Cum să afle cele vorbe,
Cele de-ajutor cuvinte?
Ori pe cap de rîndunele,
Unghiul unui zbor de lebezi,
Sau pe umerii de gîşte?
Merse vorbele să cate,
A răpus un cîrd de lebezi,
O mulţime şi de gîşte,
Rîndunele, fără număr;
N-a aflat măcar o vorbă,
Nici măcar o jumătate
Dintr-un cuvinţel de vrajă.
Prinse-atunci să se gîn-
dească:
"Iacă,-ar trebui să fie
Vorbe sute pe sub limba
Unui ren din cei albi, ori în
Gura vreunei veveriţe!"
Merse vorbele să cate,
Scurtelc porunci de vrajă;
Coperi cu reni cîmpia,
Iar cu veveriţi o bîrnă;
A găsit belşug de vorbe,
De folos nu-i fu nici una.
Prinse-atunci să
chibzuiască:
"O să iau cuvinte sute
De prin casa lui Tuoni,
Din sălaşele Manalei!"
După vorbe-a mers la
Tuoni,
După vrajă la Manala;
Tot s-a dus, a mers agale;
A plecat printr-o dumbravă:
Sub arbuşti o săptămînă,
Sub cireşi în cea de-a doua,
Într-a treia prin ienuperi;
Iată: insula lui Mana,
Muntele din Tuonela.
Moşul vajnic Väinämöinen
A strigat o dată straşnic
Lîngă fluviul lui Tuoni,
În cea vale a Manalei:
"Dă-mi o barcă, tu, copilă,
A lui Tuoni, hai, adă-mi
Luntrea, fiică a lui Mana,
Ca să trec pe aste locuri,
Să străbat ăst mare fluviu!"
Fata scurtă a lui Tuoni,
Fiica scundă a lui Mana,
Îşi spăla scîrnave straie,
Ponositele veşminte,
Zdrenţe-n fluviul lui Tuoni,
Colo-n apele lui Mana;
Început-a să grăiască,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Nu o să-ţi aducem barca,
Pînă n-o să spui pricina
Pentru care vii în Mana,
Fără-a fi răpus de boală,
Doborît de moarte bună,
Ori zdrobit de altă moarte!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"M-a adus aici Tuoni,
Mana m-a răpit de pe-ale
Mele locuri de departe."
Fata scurtă-a lui Tuoni,
Fiica scundă a lui Mana,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Voi vădi pe cel ce-nşeală!
De te aducea Tuoni,
Dacă te răpea, el, Mana,
Din ţinuturile tale,
Te-ar fi însoţit Tuoni,
Ar fi stat cu tine Mana,
Ai fi-avut în mîini, nici vorbă,
Şi mănuşile lui Tuoni,
În cap cască, a lui Mana;
Spune drept, moşnege Väinö,

www.dacoromanica.ro

Ce te-aduce la Manala?"
Moşul vajnic Väinämöinen
Prinse-atuncea să grăiască:
"M-a zvîrlit la Mana fierul,
Pe la Tuoni, oţelul."
Fata scurtă a lui Tuoni,
Fiica scundă a lui Mana,
Ia răspuns în felul ăsta:
"Voi vădi pe cel ce minte!
De te arunca doar fierul,
Dacă te-aducea oţelul,
Sînge-ar fi vărsat veşminte,
Sîngele-ar fi curs şiroaie;
Spune-mi tot ce ştii, o, Väinö,
Îmi vorbeşte adevărul!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Apa m-a adus la Mana,
Valurile-n Tuonela!"
Fata scurtă a lui Tuoni,
Fiica scundă a lui Mana,
A răspuns cu aste vorbe:
"Dibui-voi cine-nşeală!
De te-ar fi adus doar apa,
De te-ar fi purtat doar valuri,
Straiele-ţi vărsau doar apă,
Cutele-ar fi fost muiate;
Adevărul drept mi-l spune:
Ce te-aduse în Manala?"
Ci moşneagul
Väinämöinen
Iar minciuni tot îndrugat-a:
"Focul m-a adus la Tuoni,
Flacăra pîn' la Manala!"
Fata scurtă a lui Tuoni,
Fiica scundă a lui Mana,
I-a răspuns atuncea astfel:
"Voi vădi pe cine-nşeală!
De te aducea doar focul,
Flăcări te răpeau de-acasă,
Rău pîrlit ţi-ar fi fost părul,
Ţi-ar fi fost şi barba arsă!
Tu, bătrîne Väinämöinen,
Dacă vrei să ai o luntre,
Spune-mi, verde, adevărul;
Lasă-te, e mult mai bine,
De minciunile din urmă;
Cum de ai venit aicea,
Fără-a fi atins de boală,
Nici răpus de moarte bună,
Ori zdrobit de altă moarte?"
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Dacă te-am minţit oleacă,
De te-am înşelat chiar bine
În vreo două rînduri: uite,
Am să-ţi spun tot adevărul;
Cînd, dibaci, făceam o luntre,
Cînd cu cîntecele mele
Încheiam întruna scînduri,
Am cîntat o zi şi două;
După ziua cea de-a treia,
Iată-a cînturilor mele
Sanie s-a rupt în două,
Talpa vorbelor se frînse;
Caut sfredel, ici, la Mana,
Un burghiu în Tuonela
Pentru ca să-njgheb o nouă
Sanie-a cîntecelor mele;
Ci acum îmi adă barca,
Haide, dă-mi acuma luntrea,
Ca să trec de locul ăsta,
Să străbat ăst mare fluviu."
Ci l-a ocărît Tuonetar,
Fiica scundă a lui Mana:
"Mare-ţi este nebunia,
N-ai un pic de-nţelepciune,
Fără pricini vii la Tuoni,
La Manala, fără boală;
Ar fi fost cu mult mai bine
Dacă te-ntorceai acasă;
Au intrat aici mulţi oameni,
Dar puţini de tot ieşiră!"
Spuse moşul
Väinämöinen:
"S-ar lăsa, cred, păgubaşă
Vreo muiere, dar, nici vorbă,
Un bărbat, oricît de josnic,
Un viteaz, chiar fără vlagă;
Hai, fecioară, adă-mi luntrea,
Împrumută-mi, fată, pluta!"
I-a adus fecioara barca,
L-a condus pe moşul Väinö
Peste locul cela groaznic,
Peste fluviul cel mare;
L-a trecut de ceea parte;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Vai de tine, Väinämöinen!"
Viu venişi, ici, în Manala,
Fără moarte-n Tuonela!"
Tuonetar, buna gazdă,
Manalatar cea bătrînă,
I-a adus în oală bere,
Un pocal cu două toarte;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Bea, acuma, Väinämöinen!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A privit în oala mare:
Forfoteau într-însa broaşte,
Viermi urcau, foind pe margini;
A-nceput atuncea vorba:
"N-am venit să dau de duşcă

www.dacoromanica.ro

Oalele de prin Manala,
Să sorb vedrele lui Tuoni;
S-ameţesc cei ce beau bere,
Se pierd cei ce sorb stacane!"
Spuse gazda lui Tuoni:
"O, moşnege Väinämöinen,
Cum venit-ai în Manala,
În lăcaşul lui Tuoni,
Fără să fi vrut Tuoni,
Să fi fost cerut de Mana?"
Moşul Väinämöinen zise:
"Uite, s-a-ntîmplat cînd tocmai
Îmi lucram în daltă luntrea,
Dulgheream cea barcă nouă,
Că-mi lipsiră trei cuvinte
Să sfîrşesc şi vîrful pupei,
Pentru-a pune ciocul prorei;
Pe pămînt cum nu le-aflasem,
Cum nu le găsii prin aer,
Trebuii să vin la Tuoni,
Chiar în casele lui Mana,
Să descopăr aste vorbe,
Cuvintele de vrajă."
Gazda cea din Tuonela
Îi răspunse-n chipul ăsta:
"Nu împarte vorbe Tuoni,
Nu îşi dă puterea Mana;
Nu vei mai scăpa de-aicea,
Cît o să mai fii în viaţă,
Să te mai întorci acasă,
Să mai mergi pe-a' tale cîmpuri!"
Adormit-a ea viteazul,
Pe cel călător întinse
Peste-ale lui Mana blănuri;
Linişte simţit-a omul,
În somn greu căzu bărbatul;
Dus dormea voinicul nostru;
Îi stătea de veghe straiul.
Una de prin Tuonela,
Babă cu bărbia strîmbă,
Meşteră să toarcă panglici
Numa-n fier, să făurească
Şnurulete de aramă,
A urzit atunci o plasă
Lungă de o sută ochiuri,
De o mie de inele,
Într-o noapte doar, de vară,
Pe aceeaşi stîncă-n mare.
Un copil din Tuonela,
Cu un deget, cleşte aprig,
Tot de fier, zvîrlit-a plasa
Cea de-o sută ochiuri colo-n
Fluviul cel din Tuonela,
A plimbat-o-n larg, de-a lungul
Şi apoi de-a curmezişul,
Dintr-o margine la alta,
Spre-a-l opri pe Väinämöinen,
Pe acest Uvantolainen,
În lăcaşul lui Tuoni,
Portul veşnic al lui Mana,
Cît o fi să-şi ducă viaţa,
Cît luci-va luna de-aur.
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Oare, mi-a venit pierzarea,
Mi-i pe cap nenorocirea,
Ici, în casele lui Tuoni,
În lăcaşele lui Mana?"
S-a schimbat la chip, luat-a
Altă-nfăţişare-acuma,
S-a zvîrlit în apă, negru,
Uşurel de tot se duse
Înotînd prin trestii, vidră,
Lunecat-a ca un vierme
Tot din fier, trecut-a negrul
Fluviu de prin Tuonela,
Ca o viperă prin cele
Plase mari ale lui Tuoni.
Cel copil din Tuonela,
Cu un deget, cleşte aprig,
Tot din fier, în zori, se duse
Plasele să cerceteze;
Sute păstrăvi pescuit-a,
Alte mii de peşti mai prinse;
Nu l-a prins pe Väinämöinen,
Pe Uvantolainen, moşul.
Ci bătrînul Väinämöinen,
Cînd s-a-ntors din Tuonela
Şi-a deschis a vorbă gura,
A grăit apoi aceste:
"N-a făcut vreodată Domnul
Vreun bărbat aşa de straşnic
Să coboare pîn' la Mana,
Să pătrundă la Tuoni;
Coborît-au sumedenii;
S-au întors puţini din cele
Locuinţi din Tuonela,
Din lăcaşuri din Manala."
A vorbit mereu bătrînul,
Şi-ndreptat voroava către
Tinerii ce se ridică,
Înspre neamul cela tînăr:

www.dacoromanica.ro

153

"Fii ai oamenilor, uite,
Să băgați de seamă bine,
Cît îți mai trăi de-acuma,
Să nu faceți rău vreodată
Celor fără nici o vină,
Celor fără vreo greşeală;
Au pedepse tare grele-n
Casele din Tuonela;
Este-un loc acolo pentru
Cei ce-s vrednici de pedepse,
Au toți ucigaşii paturi,
O saltea de pietre-n flăcări,
Lespezi late, arzătoare,
Un cearşaf de viermi, de viperi,
Ce țesut e pe de-a-ntregul
Din chiar larvele lui Tuoni!"

www.dacoromanica.ro

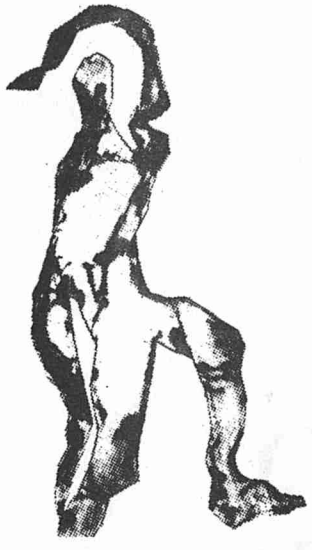

www.dacoromanica.ro

Cântul
al XVII-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
Negăsind acele vorbe-n
Casele din Tuonela,
În lăcaşele din Mana,
Se gîndea mereu în sine
Unde ar putea să afle,
În sfîrşit, acele vorbe,
Scurtele porunci de vrajă.
Îi veni-n întîmpinare
Un păstor şi-i spuse astea:
"Ai să afli vorbe sute,
Ai să dai de mii cuvinte
Colo-n gura lui Vîpunen,
În al vraciului larg pîntec:
Trebuie să mergi încolo,
Să tot ţii cărarea asta:
Uşurel de tot nu-i drumul,
Nu e însă nici prea aspru:
Mai întîi, o fi nevoie
Să păşeşti pe vîrf de ace
De femei, să pui piciorul
Tot mereu pe vîrf de săbii
De bărbaţi, s-o-ntinzi într-una
Pe tăişuri de baltage."
Moşul vajnic Väinämöinen
Se gîndi să se pornească,
Pe la făurar se duse,
I-a grăit aceste vorbe:
"O, fierare Ilmarinen,
Fă-mi opinci de fier, mănuşe
Tot de fier, mai făureşte-mi
O cămaşe ferecată,
Şi de fier o lance bună,
De oţel îmi fă o alta,
O să ţi-o plătesc cît face;
Pune-oţel în coada lăncii;
Să mai pui şi pe la mijloc,
Fier topit deasupra curgă;
Merg să caut cele vorbe,
Să scot cele cuvintele
Chiar din pîntecul acelui
Uriaş vînjos, din trupul
Al lui Antero Vîpunen."
Ci fierarul Ilmarinen
Îi vorbi în chipul ăsta:
"Vîpunen nu mai trăieşte,
Cam de mult muri Antero;
Nu mai poate să-şi întind-a'
Lui capcane, să-şi ascundă
Urmele de paşi făcute;
Nici o vorbă n-ai să capeţi,
Nici măcar o jumătate."
Moşul vajnic Väinämöinen
A pornit făr' să-l asculte,
A călcat o zi întreagă
Doar pe vîrfuri lungi de ace
De femei, în ziua-a doua
Merse tot pe vîrf de săbii
De bărbaţi, în cea din urmă
Pe tăişuri de baltage.
Vîpunen, bogat în vorbe,
Moşul cu ştiinţă-adîncă,
Sub pămînt zăcea cu toate
Cîntecele sale, bietul;
S-odihnea cu ale sale
Vorbe tainice de vrajă;
Îi creştea un plop pe umeri,
Iar pe tîmple un mesteacăn,
Un anin ieşea-n bărbia-i,
Corci de sălcii-n a lui barbă,
Brad cu veveriţi, pe frunte,
Între dinţi, un pin sălbatic.
Se ivi şi Väinämöinen,
Scoase sabia din teaca
Cea de piele argăsită,
Prinsă la chimiru-i ţeapăn;
A tăiat cel plop pe umeri,
Cei mesteceni de pe tîmple,
Cei anini de pe bărbie,
Corciuri de nuiele-n barbă,
Brazii mîndri de pe frunte,
Pinii ce-ntre dinţi crescură.
I-a vîrît-o lui Vîpunen
Lancea ferecată-n gură,
În gingiile rînjite,
Între fălci trosnind puternic;
Spuse mai apoi aceste:
"Rob al omului, sfîrşeşte,
Nu mai tot dormi sub glie,
Ieşi din somnu-ţi lung, de-acuma!"
Vîpunen, bogat în vorbe,
A ieşit atunci din somnu-i,
A simţit dureri cumplite,
Zbucium groaznic în tot trupul;
Cel ţepuş de fier muşcat-a,
Şi-a-nfipt dinţii-n fierul moale;
Nu putu sfărma oţelul,
Inima cea grea să rupă,
Care-o are numai fierul.
Ci, atunci, bătrînul Väinö,
Cum stătea pe lîngă gură,
Poticnitu-s-a deodată
C-un picior, şi iată, stîngul
Se-nfundă în gura largă
A lui Vîpunen, trecut-a
Repede peste-al bărbiei
Os şi lunecă moşneagul.
Vîpunen, bogat în vorbe,
Îşi deschise marea gură,
Colţul buzelor ferit-a,
A mîncat pe om şi spada-i,

www.dacoromanica.ro

Azvîrlit fu pe gîtleju-i
Moşul vajnic Väinämöinen.
Vipunen, bogat în vorbe,
A grăit în chipul ăsta:
"Multe pînă azi mîncat-am,
Înghiţit-am miei şi capre,
Şi vaci sterpe-nfulecat-am,
Am mîncat şi porci sălbatici,
N-am mîncat nimic să aibă
Gust asemenea cu-acesta!"
Ci bătrînul Väinämöinen
A grăit aceste vorbe:
"Ar putea acum să vină
Ziua ceea a pierzării,
Ici, în gaura lui Hiisi,
Vizuină a lui Kalma."
Se gîndi cum să trăiască,
Cum s-o ducă mai departe;
Un pumnal purta la şoldu-i,
Un hanger ce-avea mînerul
Dintr-un lemn vrîstat, cu pete;
Şi-a-njghebat o luntre moşul,
A vrăjit-o să plutească,
Să se-nvîrtă-n maţ, în lungu-i,
De la capăt pîn' la celalt,
A vîslit prin colţuri strîmte,
Cercetat-a ascunzişuri.
Vipunen, bogat în vorbe,
Nu se sinchisi de asta,
Ci bătrînul Väinämöinen
Se schimbă pe dată-n faur,
Care ciocăneşte fierul:
Fu cămaşa lui cuptorul,
Şi-a făcut din mîneci foale,
Din cojocul lui, burduful,
Din nădragi, burlan de sobă,
Din colţuni alcătuit-a
Capete de legătură;
Un genunchi, ca nicovală,
Un ciocan făcu din cotu-i.
A-nceput atunci a bate,
A lucrat la fierărie
Dînd tot lovituri grozave;
Ciocănea întreaga noapte,
Ziua fără încetare,
Colo-n pîntecul, în pieptul
Acelui moşneag cu vază.
Vipunen, bogat în vorbe,
Început-a să grăiască:
"Cam ce rang ai printre oameni,
Cam ce loc ţi-au dat vitejii?
Sute de bărbaţi mîncat-am,
Mii de luptători de seamă,
Nu-nghiţii ca el vreunul:
Tot cărbuni prin gură-mi zboară,
Îmi tot frige jarul limba,
Zgura rea-mi astupă gîtul.
Şterge-o cît ce poţi mai iute,
Măi, dihanie scîrboasă,
Fugi departe, bici al lumii,
Pînă nu îţi chem măicuţa,
Pînă nu o cat pe babă;
De-aş grăi cumva cu mă-ta,
Dacă la părinţi m-aş plînge,
Ar fi maica îngrijată,
Supăra-s-or mult părinţii
Că s-a pus pe rele fiul,
Stricăciuni făcu feciorul.
Nu mai ştiu de loc, de unde,
Nu mai pot ghici anume
Cum venişi aici, tu, Hiisi,
Cum pătrunseşi, blestemate;
Nu ştiu cine te trimite,
Gîde-aducător de rele,
Să mă muşti şi să mă sfîşii,
Să mă rozi şi să mă jupui;
Eşti cumva vreun bici năpraznic
Dat de Dumnezeu, vreo boală,
Ce-a trimis-o Ziditorul?
Eşti la vreun străin unealtă,
Te-a trimis vreun oarecare,
Eşti năimit cumva pe leafă,
Să cîştigi bănuţi din mine?
Bici de-al Domnului de-ai fi tu,
Boală, de Cel Sfînt trimisă,
Voi căta spre Creatoru-mi,
O să cer la Domnul sprijin;
Pe cei buni nu-i lasă Domnul,
Pe cei arătoşi nu-i pierde.
La străin de eşti unealtă,
Simbriaş plătit de altul,
O să-ţi dibăcesc eu neamul,
Locul naşterii afla-voi.
De pe-aici veneau năprazne,
Se trăgeau cumplite bolişti;
Din vecinătăţi cu magii,
Din păşuni ce-au cîntăreţii,
Din sălaşe de nemernici,
Din cîmpii ce-au vrăjitorii,
Din ale lui Kalma şesuri,
Din străfund de continente,
Din a celui mort colibă,
Din a celui dus căsuţă,
Din pămînturi mişcătoare,
Din cutremurate luturi,
Din pietriş surpînd cîmpia,
Din nisipul ce scrîşneşte,
Din vîlcele cu lut jilav,

www.dacoromanica.ro

161

De prin bahne ce nici muşchi n-au,
De prin mlaştini ce se umflă,
Din izvoare-unduitoare,
De prin peşteri ce se află
În pădurile lui Hiisi,
De prin crăpături din cinci munţi,
De prin cólnice de-aramă,
Din al munţilor de tuci vîrf,
De prin brazi ce sînt în freamăt,
Din al pinilor nalţi creştet,
Dintr-un vîrf de pin mai putred,
Din păduri de pini întinse,
Cu copaci căzuţi, din şesuri
Unde se aude vulpea,
Din cîmpii împădurite,
Unde-i hăituit elanul,
Din a' ursului cotloane,
Din a' ursului mic peşteri,
Din a' Pohjei-ntinse margini,
Din tărîmuri laponeze,
De prin pajişti fără tufe,
Din pîrloage nearate,
De prin cîmpuri de bătaie,
De prin şesuri largi de luptă,
De prin ierbi de vînt bătute,
Din şuvoaie mari de sînge,
Din largi golfuri ale mării,
Din întinderi mari de apă,
Din nămolul negru-al mării,
Din adînc de mii de stînjeni,
Din căderi mugind de ape,
Din vijelioase scorburi,
Din al Rutjei iute fluviu,
Din vîrtejuri mari de valuri,
Din cel mai adînc din ceruri,
Din înaltul celor nouri,
Fără nici un strop de ploaie,
De prin căile întinse-a'
Vîntului de primăvară,
Din tărîmurile-n care
Şuieră furtuni întruna.
Bici, venit-ai de pe-acolo,
Ca să te repezi în fundul
Inimii nevinovate,
În neprihănitu-mi pîntec,
Să mă rozi şi să mă jupui,
Să mă muşti şi să mă sfîşii?
Potoleşte-te, măi, cîine
Al lui Hiisi, te mai moaie,
Măi, potaie a lui Mana;
Ieşi, nemernice, din pieptu-mi,
Din ficat, tu, spaimă-a lumii,
Să nu-mi sfîşii inimioara,
Să nu-mi pustieşti şi splina,
Nu-mi mişca stomacu-ntruna,
Nu te învîrti-n plămînii-mi,
Nu-mi tot ronţăi buricul;
Nu-mi mai rupe aste tîmple,
Nu-mi mai zgîria aceste
Oase de la spate, nu-mi mai
Chinui aceste coaste.
Dacă n-oi avea putere
Voi chema pe cei puternici
De ăst rău să mă sloboadă,
Să alunge monstrul groaznic.
Vor ieşi din lut stăpînii,
Vor ţîşni din cîmp strămoşii,
Din cîmpii, bărbaţi cu săbii,
Din nisip, toţi cavalerii,
Ca să-mi deie tot curajul,
Pentru-a-mi sta cît mai aproape,
Ca să am tot ajutorul
În această grea-ncercare,
Mult prea groaznică durere.
Dacă nu m-ascultă răul,
Dacă tot nu se retrage,
Sari tu, codru, cu-ai tăi oameni,
Crîng de jnepeni, cu poporu-ţi,
Voi păduri de pini, cu neamul,
Lac strălimpede, cu feţii,
Sute de bărbaţi cu săbii,
Mii de voinicei cu spade,
Să mai frece pe ăst Hiisi,
C'a să-l piarză pe ăst Juutas!
Dacă nu m-ascultă răul,
Dacă tot nu se retrage,
Maică-a apei, ieşi din valuri,
Scufă-albastră, din talazuri,
Sari, tu, rochie, din mlaştini,
Lasă-ţi chip curat, nămolul,
Pe ăst om viteaz fă-l tare,
Îl ajută pe bicisnic,
Ca să nu mă mai mănînce
Fără pricină, să nu mă
Prăpădească fără boală!
Dacă nu m-ascultă răul,
Dacă tot nu se retrage,
Kave, mîndră fiică-a firii,
Kave, tu, femeie de-aur,
Cea mai vîrstnică soţie,
Care eşti întîia maică
A fiinţelor, hai, vino,
Vin' să vezi a' mele chinuri,
Să împrăştii aste zile
De dureri – şi mă sloboade
De această grea povară,
De ăst mare rău mă scapă!
Dacă nu m-ascultă răul,
Dacă tot nu se retrage,
Tu, puternicule Ukko,
O, tu cel ce eşti buricul

www.dacoromanica.ro

Cerului, vecin cu norii
Trăznetelor, vino iute!
E nevoie-acum de tine,
Hai la cel ce mult te roagă,
Ca să strici tocmeli străine,
Farmecele să le spulberi
Cu-a ta sabie de flăcări,
Cu scînteietoarea spadă!
Depărtează-te de mine,
Tu, minune-ngrozitoare,
Rău al lumii, fugi de-ndată,
Nu-i doar locul tău aicea,
Chiar de nu ai altul; mută-ți
Locuința-n altă parte;
Te așează mai departe,
La stăpînul tău în casă,
În lăcașul gazdei tale!
Cînd o fi să te apropii,
Lungul drum de-l vei străbate,
Cînd o fi s-ajungi la ale
Creatorului tău plaiuri,
Ziditorului tău cîmpuri,
Fă să-ți știm și noi sosirea,
Dă-ne-un tainic semn, de-acolo;
Ca de trăznet bubuiește,
Ca un fulger alb, să fulgeri,
Un picior înfige-n poartă,
Sfarmă streașina ferestrei,
Te repede în odaie,
Ca un groaznic vînt pătrunde,
Oameni de genunchi înșfacă-i,
Prinde-i de călcîie slabe,
În ungherul nalt, stăpînii,
Lîngă ușă, pe stăpîne;
La stăpîn îi crapă ochii,
Sfarmă și stăpînei capul;
Degetele le-ncovoaie
Ca pe niște cîrligașe,
Capul către spate-ntoarce-l!
Dacă prea puțin îți pasă,
Zboară-n drum ca și cocoșul,
Ca un puișor în casă,
Gît întins pe gunoiște,
Chiar în grajd doboară calul,
Îl răpune colo-n staul,
Vitei ce'i cornute-i bagă-n
Balegă a' sale coarne,
Pe podea tîrăște-i coada,
Ochii-nuntru îi întoarce,
Sparge-i oasele din ceafă!
Ești vrun rău născut din vînturi
De prin vînt, împins de valuri,
Vrun plocon făcut de vîntul
Cel de primăvară, ori vrun
Dar al crivățului, șterge-o,
Drumul vînturilor ține-l,
Fugi pe calea unde trece
Vîntul cel de primăvară,
Nu te mai opri pe arbori,
Pe anini nu-ți fă odihna,
Ori pe vîrf de munți de-aramă;
Nu mai poposi pe munții
Cei de tuci, să fii întruna
Legănat de vînturi line,
Alintat de dulcea boare.
De-ai venit din cer, din naltul
Nourilor fără ploaie,
Urcă-te din nou în ceruri,
Suie-te-n văzduh degrabă,
Spre rătăcitorii nouri,
Înspre stelele lucioase;
Scînteiază ca și jarul
Pe tot lungu-acelor drumuri
Ale soarelui, pe calea
Unde se-nvîrtește luna.
Dacă-ai fost adus de apă,
De talazurile mării,
Iute-ntoarce-te în apă,
Pieri, dihanie-n talazuri,
Lîngă cel castel de smîrcuri,
Lîngă muntele de apă,
Pentru-a fi bătut de valuri,
Legănat de negre ape.
Dacă vii cumva din cele
Largi întinderi a' lui Kalma,
Cată să te-ntorci acasă,
Pe la casele lui Kalma,
La pămînturi mișcătoare,
Cele des cutremurate,
Unde-un neam întreg pierit-a,
Unde zace-nmormîntată
O mulțime fără număr.
Iar de vii, din cele peșteri,
De prin codrii lui Hiisi,
Vîzuini din pini făcute,
Din cămări de brad, te-ntoarce
Iarăși în acele peșteri,
De prin codrii lui Hiisi,
Vîzuini din pin făcute,
În cămări de brad; să stai mult,
Pînă ce va prinde bîrna
Casei mucegai și pînă
S-or surpa apoi pe tine,
Pod și grinzi, cîndva, de-a valma.
Rogu-te din suflet, pleacă,
Te retrage, măi mișele,
Colo, hăt, în vizuina
Ursului ce e mai vîrstnic,
În sălașele ursoaicei
Mai bătrîne, tocma-n fundul

www.dacoromanica.ro

Umedelor văi, în mlaştini
Totdeauna înghețate,
În fîntîni unduitoare,
În murmuitoare valuri
De izvoare, tot prin lacuri
Fără nici un peşte-n ele,
Unde nu mai cresc bibanii.
Dacă nu-ți mai afli locul,
Rogu-te, te-ntoarce-n cîmpuri
Depărtate, ale Pohjei,
Fugi în şesuri de-a' Laponiei,
Tot pe pajişti, fără tufe,
Pe pămînturi nearate,
Unde nu luceşte luna
Şi nici soarele nu arde,
Nicicînd nu se vede ziua;
Fericit îi fi pe-acolo,
Să trăieşti în partea ceea;
Spînzurați în pomi elanii-s,
Îs legați toți renii nobili,
Pe flămînd să-l întărească,
Ca să-i potolească pofta.
Pleacă, rogu-te, mai iute,
Te îndemn: te-ntoarce iarăşi
Prin a' Rutjei mari şuvoaie,
În vîrtejuri mînioase,
Unde cad de-a valma trunchii,
Pini cu tot cu rădăcină,
Unde se răstoarnă brazii
Cei înalți precum şi pinii
Cei cu deasa lor cunună;
Hai, înoată pîn' la sorbul
Marilor căderi de apă,
Taie cu putere valuri,
Stai în apele înguste.
Loc de nu găseşti acolo,
Rogu-te, te-ntoarce-n negrul
Fluviu de prin Tuonela,
Rîul veşnic al lui Mana;
Nu ieşi nicicînd dintr-însul,
Cît îi mai trăi; aleargă,
Pîn' n-apuc eu să-ți dau drumul,
Pîn' nu vin eu să te sprijin,
Ajutîndu-mă de nouă
Berbecaşi de la o oaie,
Nouă tauri, toți odrasle-a'
Unei vaci, cu ajutoru-a
Nouă armăsari, toți mînji-ai
Unei şi-aceleiaşi iepe.
Dacă ceri să mi te ducă
Tocma-acolo şi-ai nevoie
De un cal, te-oi duce singur
Şi ți-oi da şi bidiviul;
Hiisi are-un cal în munte,
Straşnic, cu peri roşii-n totul,
Foc din bot îi tot țîşneşte,
De prin nări îi ies tot flăcări;
I-s copitele-n fier tare,
Din oțel călit îs toate
Oasele de la genunche;
Poate la urcuş s-alerge,
Suie orice deal în fugă,
Dacă-i ager călărețul,
Dacă cel ce mînă-i vrednic.
Dacă nu-ți ajung acestea,
Haide-atuncea, împrumută
Cele schiuri a' lui Hiisi,
Ori patinele lui Lempo,
Bățul cu rondea al celui
Pahalainen, al lui Paha,
Uşurel să poți să treci prin
Pajiştile lui Hiisi,
Prin pădurile lui Lempo,
Prin livezile lui Hiisi,
Prin a celui rău cîmpie;
De-ți închide-o piatră drumul,
Rupă-se în două piatra;
De-i un pom culcat în cale-ți,
Să se spargă drept la mijloc;
Un viteaz de-ți stă în cale,
Îl împinge la o parte.
Ia-ți mai iute tălpăşița,
Secătură rea, nainte
De să se ivească ziua,
Pînă nu s-arată zorii
Domnului, pîn' nu se nalță
Soarele-n văzduh, pe boltă,
Înainte de întîiul
Cîntec de cocoş; e timpul
Cel mai bun s-o ştergi, acuma,
Vremea e să pleci de-aicea;
Ți-o luci pe cale luna,
Îți va lumina plimbarea
Strălucirea ei din aer.
De nu vrei s-o ştergi
departe,
Să pleci, cîine fără mamă,
Gheare de hultan lua-voi,
De la vreun vampir şi foarfeci,
Țepi din carnea vreunei păsări,
Nişte cîngi mai mari de vultur,
Ca să pot zdrobi mişeii,
Răii pentru veşnicie,
Ca să nu-şi mai mişte capul,
Să nu poată să răsufle.
A fugit odată-un Lempo
Straşnic rău, a cărui maică
Mai trăia; o şterse-ndată
Cînd sosi pe neaşteptate
Vremea Domnului, şi-i dete
Însuşi Dumnezeu un sprijin;
Nu o iei din loc, făptură

www.dacoromanica.ro

Fără mamă, fără fire,
Cîine de pripas, n-o ştergi tu
Colo-n locuri depărtate?
Nu fugi, javră fără mamă,
Pînă nu-i sfîrşită clipa,
Pînă n-a trecut cu totul?"
Moşul vajnic Väinämöinen
I-a răspuns atuncea astfel:
"Eu mă simt aici preabine,
Minunat petrecu-mi timpul,
Ăst ficat îl am ca pîine,
Fac grăsimi, gustoşi ficaţii,
Dau plămînii supă bună,
Hrană straşnică, rinichii.
Pune-oi mai adînc ilăul,
Colo-n inimă, în carnea-i,
Voi trînti mai greu ciocanul
Tocma-n părţi mai dureroase,
Să nu scapi de chin vreodată,
Cîte zile-i fi-n viaţă,
Pînă nu-mi dai cele versuri,
Nu mi le-i lăsa pe toate;
Vrăji puternice, cuvinte
Îndeajuns, răsmii de vorbe,
Toate bune la vrăjire;
Nu se pot ascunde vorbe,
Îngropa porunci de vrajă;
E nevoie ca puterea
Să s-arate doar, chiar dacă
Au murit acei puternici."
Vipunen, bogat în vorbe,
Moşul cu ştiinţă tare,
Omul cel a cărui gură
Mari puteri avea, a cărui
Inimă, cunoaşteri multe,
Scrinul vorbelor deschise,
A cuvintelor lăditä,
Ca să cînte vers de vrajă,
Cîntece nespus de mîndre,
Despre-a' lumii-adînci obîrşii,
Vrăji ce fost-au la-nceputuri,
Ce nu-s spuse de oricine,
Nu le ştiu nici toţi vitejii,
În această grea viaţă,
Pe-un pămînt supus pieirii.
Povesti-n vrăjite vorbe,
În descîntece, întocmai,
Cum la-a Domnului poruncă
Prin a Celui tare milă
S-a născut din sine însuşi
Aerul, cum apa, iată,
Despărţitu-s-a de aer,
S-a nălţat din mări pămîntul,
Plantele-au ţîşnit din humă.
Spuse cum făcuse luna,
Cum au pus în nalturi soare,
Cum se înălţară stîlpii
Aerului, cum, pe vremuri,
Semănă în ceruri stele.
Vipunen, bogat în vorbe,
Şi-a desfăşurat încetul
Toată marea lui ştiinţă;
Nimeni n-auzi vreodată,
N-a văzut de-atunci în viaţa-i,
Un rapsod ca el mai mare,
Vraci mai ştiutor a toate;
I-azvîrlea cuvinte gura,
Vrăji îi da afară limba
Cum un mînz şi-aruncă glezne,
Mîndrul cal, a' lui picioare.
Zile-ntregi cîntă întruna,
Chiar şi nopţile de-a rîndul;
Soarele veni s-audă,
Şi-a întins spre el urechea
Luna de-aur din văzduhuri;
Nu s-au mai zbătut talazuri,
S-alinară ape-n golfuri;
A uitat să curgă fluviul,
Să vuiască mari cascade,
Şi-a-ntrerupt Vouksi cursu-i,
Liniştit stătu Juorta.
După ce-ascultase Väinö
Vorbele nenumărate,
Sumedenii de cuvinte,
Scurtele porunci de vrajă,
A-nceput încet să iasă
Din cel trup al lui Antero,
Începu să lase burta
Uriaşului puternic,
Să se tragă lin din pieptul
Cîntăreţului cel mare.
Spuse moşul Väinämöinen:
"Hei, tu, Antero Vipunen,
Cască-ţi cît mai tare gura,
Late fălci le depărtează,
Ca să ies din al tău pîntec,
Să mă-ntorc acasă, iarăşi!"
Vipunen, bogat în vorbe,
A răspuns în chipul ăsta:
"Am mîncat, băut-am multe,
Sfîşiai bărbaţi, mulţime,
Nu-nghiţii cîndva vreunul
Să aducă-a Väinämöinen;
Că-ai venit făcut-ai bine
Dar de pleci e şi mai bine!"
Vipunen, bogat în vorbe,
Late gingii decleştat-a,
Gura largă o deschise,
Depărtat-a fălci grozave;
Ci bătrînul Väinämöinen
Părăsi atuncea gura
Uriaşului, stomacul

www.dacoromanica.ro

165

Înțeleptului puternic,
Burdihanul ăstui straşnic
Cîntăreț, în vrăji destoinic;
Se-azvîrli din gură omul,
A sărit prin ierbi departe
Ca o veveriță de-aur,
Ca un jder cu păr de aur.
Iute a plecat bătrînul,
Drept la Ilmarinen merse,
Întrebatu-l-a fierarul:
"Ai luat acele vorbe,
Cuvintelele desprins-ai,
Ca să legi a' luntrii margini,
Să înjghebi frumoasa pupă,
Să înalți catartul prorei?"
Moşul vajnic Väinämöinen
Îi răspunse-n chipul ăsta:
"Am găsit, cu sute, vorbe,
Mii de versuri tare bune;
Din ascuns am scos cuvinte,
Vrăjile am smuls uitării."
Lîngă luntrea lui se duse-n
Şantierul plin de vorbe;
Iute fu gătită barca,
Se împreunară margini,
În sfîrşit, fu înjghebată
Partea dinapoi a luntrii,
Se nălță catartul pupei,
Se născu această luntre
Fără-a fi de loc cioplită,
Fără-o aşchie să sară.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

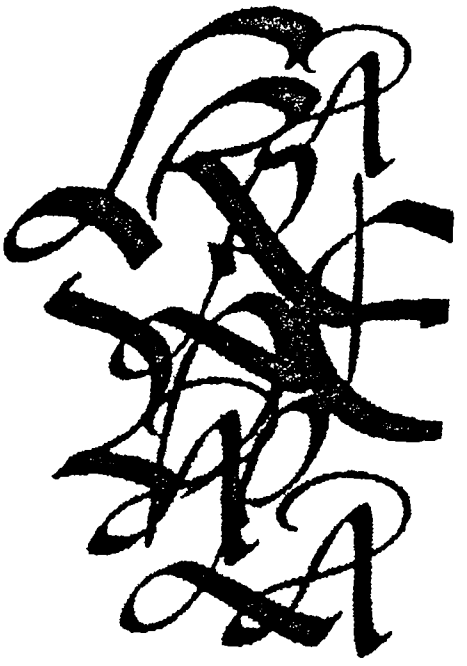

Cântul
al XVIII-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
Prinse-a chibzui: să umble
Să-şi mai caute nevastă,
Să se uite mai departe
La cosiţele-mpletite
În Pohjola-ntunecoasă,
În grozava Sariola,
Să privească la fecioara
Cea vestită de prin Pohja,
Fata lui din Pohjola?
Luntrea şi-a acoperit-o
Cu postav din cel albastru,
Şi-a vopsit-o toată-n roşu,
Pupa-a-mpodobit-o-n aur,
În argint a îmbrăcat-o;
După puţintele zile,
Într-o mîndră dimineaţă
Slobozi în apă barca,
Azvîrli în larg de mare
Sutele de scînduri peste
Vălătuci jupiţi de coajă,
Peste trunchi de pin, pe ţărmuri.
A nălţat catartu-n barcă,
Ridică-n catart vîntrele,
Roşie întîi o pînză,
Alta, mai apoi, albastră;
S-a urcat apoi în luntre,
Aşezatu-s-a în barcă,
Prins-a despica talazul
Cel albastru-n larg de ape.
Se-apucă să cuvînteze,
Iată vorbele ce spuse:
"Dumnezeule, coboară,
Ici, în barca mea, hai, vino,
Tu, cel plin de farmec, haide,
Ici, în luntrea mea, fii sprijin
Slabului viteaz, ajută-l
Pe aceste mari talazuri,
Pe întinsul ăstor valuri.
Suflă, vîntule, în barcă,
Valule, împinge-mi luntrea,
Fără să vîslesc cu mîna,
Ca să-mi rîd de-oglinda asta-a
Apelor, aici, în mijloc
De talazuri nesfîrşite!"
Annikki, fecioara, care-şi
Cîştigase faimă bună,
A amurgului copilă,
Ce tîrziu de tot stă seara,
Se trezeşte-n zori devreme,
Se-apucă să spele rufe,
Ca să-şi curăţească straie
Colo-n vîrf de scînduri roşii,
La debarcaderul mare,
În cel cap pierdut în neguri,
În ostrovul cel din ceţuri.
Ci-ntorcîndu-se fecioara
Se mira de preaseninul
Aer dimprejur, de cerul
Tot desfăşurat pe capu-i,
Se mai minuna de ape,
Ce loveau în lung de maluri;
Soarele lucea în nalturi,
Jos sclipeau a mării valuri.
A privit pe-albastre ape,
Capu-n miazăzi întoarse,
Spre a lui Suomi ţărmuri,
Peste apele Väinölä-i;
A zărit, pe mare, negru,
Pată-albastră pe talazuri.
Prinse a grăi şi, iată,
Vorbele ce spuse fata:
"Cei-i ăst negru punct pe mare,
Pată-albastră pe talazuri?
De eşti doar un cîrd de gîşte,
Stol de păsări de pe mare,
Te grăbeşte şi ia-ţi zborul,
Colo-n ceruri te înalţă.
Dar de eşti de somni grămadă,
De peşti mari o ceată-ntreagă,
Du-te iute colo-n plasă,
Pieri în fundurile mării.
Stîncă, dacă eşti, ori poate-un
Putred trunchi purtat de apă,
Cadă valul peste tine,
Treacă-ţi apele pe creştet!"
Barca-nainta întruna,
Tot plutea cu pînza-ntinsă
Spre cel cap pierdut în ceţuri,
Spre ostrovul cel din neguri.
Annikki, fecioara, care-şi
Cîştigase faimă bună,
Desluşi că-i barca-aproape,
Sute scînduri sînt pe ape;
Spuse aste vorbe fata:
"De-eşti a fratelui meu barcă,
Vreo corabie de-a tatii,
Cată să te-ntorci acasă,
Ia-o spre-ale noastre locuri,
Partea dinainte-ndreaptă-ţi
Către porturile noastre,
Pupa înspre alte porturi;
De eşti oarecare barcă,
O necunoscută luntre,
Iute înspre larg pluteşte,
Tot înspre străine porturi;
Îţi întoarce pupa, numai,
Către porturile noastre!"
Luntrea nu era de-aicea,
Dar nici prea necunoscută,
Ci era-a lui Väinö luntre,
Barca magului cel veşnic;

www.dacoromanica.ro

Se afla de tot aproape,
Mai puteai să dai o vorbă,
Să primeşti o altă vorbă,
Ba să mai rosteşti şi-a treia.
Annikki, fecioara, care-şi
Cîştigase bună faimă,
A amurgului copilă,
Întrebat-a călătorul:
"Unde mergi, o Väinämöinen,
Mire-al apelor, ce vrei tu,
Încotro, tu, slava lumii?"
Ci bătrînul Väinämöinen,
I-a răspuns atunci din barcă:
"Merg la pescuit de somni doar,
Să prind păstrăvii cu plasa,
Colo-n fluviul lui Tuoni,
În ierboasele străfunduri."
Annikki, fecioara, care-şi
Cîştigase faimă bună,
A răspuns în chipul ăsta:
"Nu mă mai minţi zădarnic,
Doar cunosc şi pescuitul,
Altfel se ducea tătuţul,
Altfel se pornea moşneagul
Ca să pescuiască somnii,
Ca să urmărească păstrăvi;
Barca se umplea cu vîrşe,
Cu-a' pescarilor unelte,
Tot cu plase şi năvoade,
Cîngi de-a lungul celei scînduri,
Şi pe scaune, prăjine,
Lungi prăjini pe lîngă cîrmă;
Unde mergi, tu, Väinämöinen,
Încotro, Uvantolainen?"
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Uite, merg să caut gîşte
Tocma-n locurile unde
Se bat păsările, iată,
Am purces la vînătoare
De băloase ciocuri, colo-n
Lacurile-adînci ce-s ale
Negustorilor, pe şesul
Fără de sfîrşit de ape."
Annikki, fecioara, care-şi
Dobîndise bună faimă,
A răspuns în chipul ăsta:
"Îl cunosc pe cel ce spune
Adevărul, dar îl dibui
Şi pe mincinos! Ci áltfel
Se pornea al meu părinte,
Altfel se ducea moşneagul
Pe la vînători de gîşte,
S-urmărească ciocuri roşii;
Pregătit avea arc mare,
Arbaleta-i încordată;
Se găsea şi-un cîine negru,
Ce era legat cu sfoară;
Funicica o prinsese
De-acel arc; gonea potaia
Tot pe maluri, iar căţeii
Lîngă stînci fugeau întruna;
Spune-mi care-i adevărul,
Unde mergi tu Väinämöinen?"
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Dar, de-aş fi plecat aievea,
Ca să lupt în mari războaie,
Să mă bat în lupte-n care
Taberele-s de-o potrivă,
Cînd la şold se urcă sînge,
La genunchi, şuvoiul roşu?"
Însă Annikki-i răspunse,
I-a strigat aceste pieptul
Cel împodobit cu staniu:
"Ştiu cum merg bărbaţi la luptă,
Cînd plecat îmi fu şi tatăl,
Ca să lupte-n mari războaie,
Să se bată-n lupte, unde-s
Taberele de-o potrivă;
Sute de bărbaţi la vîsle,
Alte mii stăteau degeaba;
Ci erau la proră toate
Arcurile gata-ntinse,
Iar pe bănci tăioase săbii;
Zi-mi acum tot adevărul,
Vorbe fără de minciună;
Unde mergi tu, Väinämöinen,
Cam ce vrei, Suvantolainen?"
Ci bătrînul Väinämöinen
I-a vorbit, atuncea, astfel:
"Fată, vino iute-n barcă,
Fetişoară, hai în luntre,
O să-ţi spun tot adevărul,
Vorbe fără de minciună!"
Supăratu-s-a Annikki,
A strigat cel piept de staniu:
"Vîntul să se zvîrle-n luntre,
Cadă-n barca ta furtuna;
Ţi-oi întoarce-acuma barca,
Scufunda-voi coaja asta,
Dacă nu mi-i spune, verde,
Unde mergi în clipa asta,
De n-aud tot adevărul
Şi minciunile din urmă!"
Ci bătrînul Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"O să-ţi spun tot adevărul,
Dacă te-am minţit oleacă;
Merg să curtenesc o fată,
Să cer mîna unei mîndre,
În Pohjola-ntunecoasă,
În grozava Sariola,
Unde-s sfîşiaţi bărbaţii,

www.dacoromanica.ro

Unde-s înecaţi vitejii!"
Annikki, fecioara, care-şi
Dobîndise bună faimă,
A amurgului copilă,
Cum ştiú tot adevărul,
Vorbe fără de minciună,
A lăsat în apă rufe,
Albituri nemaiclătite
Şi veşminte nespălate
La debarcaderul cela,
Colo-n vîrf de scînduri roşii;
Şi-a sumes rochiţa fata,
Poalele pe braţ zvîrlit-a,
Alergat-a pîn' la faur;
A intrat în fierărie.

www.dacoromanica.ro

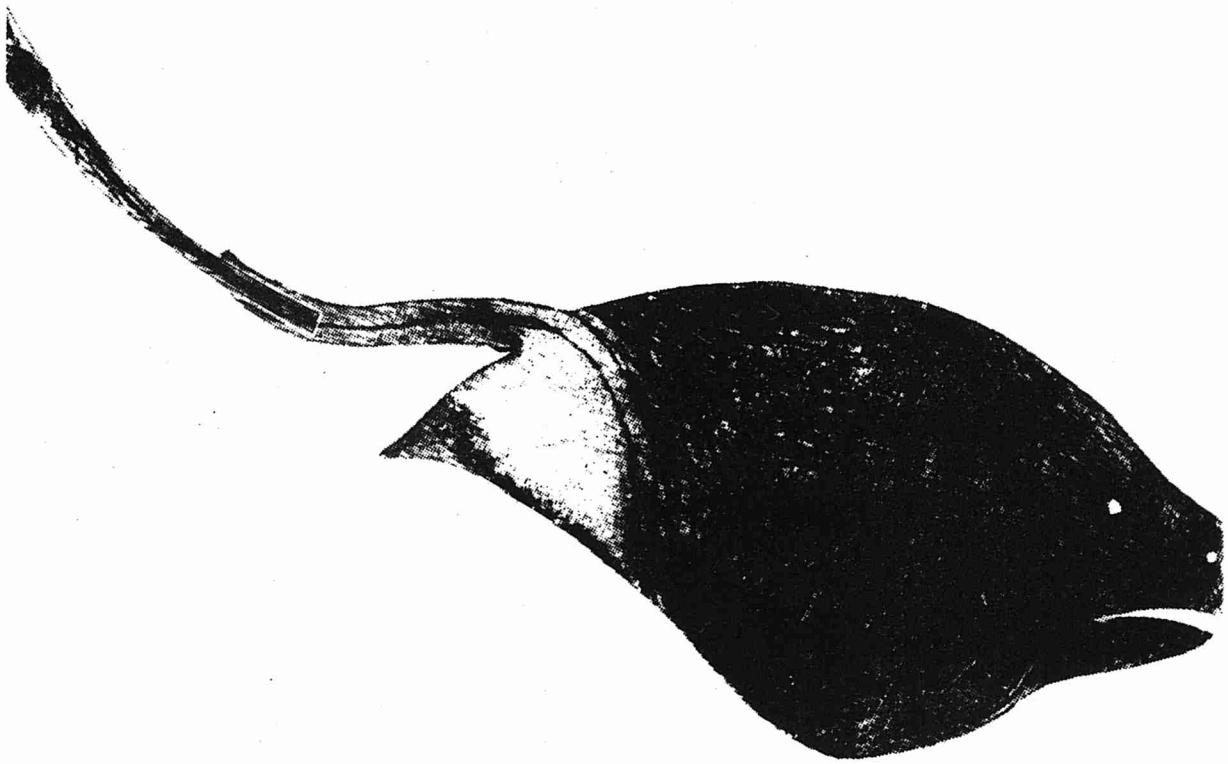

www.dacoromanica.ro

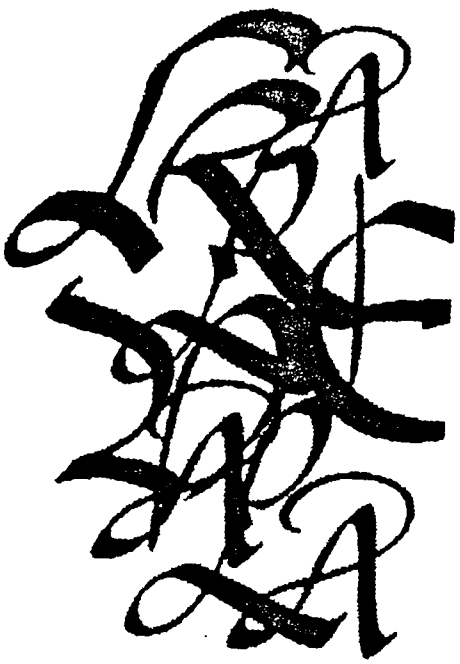

Cântul

al XIX-lea

www.dacoromanica.ro

Ci fierarul Ilmarinen,
Meşterul din veşnicie;
Făurea din fier un scaun,
Cu argint să-l încrusteze,
De un cot pe cap sudoarea,
Zgură,-un stînjen pe-ai săi umeri.
Annikki pe prag stătut-a,
Spuse vorbele acestea:
"Frate, faure Ilmari,
Mare meşter din vecie,
De mi-i face-un fus, de-mi sclipui
Nişte gingaşe inele,
Două-trei să am ce pune
La urechi şi cinci sau şase
Lănţişoare pentru brîu-mi,
Am să-ţi spun tot adevărul,
Vorbe fără de minciună."
Spuse Ilmari fierarul:
"De aduci o veste bună
O să-ţi fac îndată fusul
Şi frumoasele inele,
Pentru piept o cruciuliţă,
O podoabă pentru frunte.
Dacă veştile sînt rele
O să ţi le sfărm pe toate,
Chiar şi vechile podoabe;
Le-oi zvîrli-n cuptor, le-oi pune
Undeva sub cada-aceea,
Unde se topeşte fierul."
Annikki, fecioara, care-şi
Dobîndise bună faimă,
Îi vorbi în chipul ăsta:
"Bine, Ilmari, fierare,
Ai mai vrea să iei şi astăzi
De nevastă pe femeia
Căreia-i cereai tot mîna,
Ce-o doreai nespus de soaţă?
Meştereşti în fierărie
Toată vremea, baţi în fierul
De aici şi zi şi noapte,
Potcoveşti sirepii vara,
Pregăteşti potcoave iarna,
Dregi căruţe numai noaptea,
Lustruieşti la sănii ziua,
Ca să mergi să-ţi caţi nevastă,
Să ajungi tocma-n Pohjola,
Dar îşi fac încolo drumul
Oameni mai şireţi ca tine;
Cei vicleni te lasă-n urmă;
Ce-i al tău lua-vor alţii,
Ţi-or răpi iubita, fata,
Ce doi ani ai răsfăţat-o,
Îi făcuşi vreo trei ani curte;
Chiar acum pluteşte Väinö,
Pe spinarea-albastră-a mării,
În corabie de aur,
Lîngă cîrmă de aramă,
Merge-n Pohja-ntunecoasă,
Spre grozava Sariola."
Întristatu-s-a fierarul,
A avut o clipă-amară
Lucrătorul; îi căzu chiar
Cleştele pe loc din pumnu-i,
Lunecă din mîini ciocanul.
Spuse Ilmari fierarul:
"Annikki, drăguţă soră,
Am să-ţi fac un fus, ţi-oi face
Şi inele minunate;
O să-ţi dau să pui inele
La urechi; vreo două, trei chiar,
Vreo cinci, şase lănţişoare
Pentru brîu-ţi; încălzeşte-mi
Însă baia cea de miere,
Îmi afumă scăldătoarea
Cea de mied cu subţirele
Nuieluşi de lemn, cu aşchii
Mititele; ia cenuşă,
Pregăteşte-mi şi leşie,
Căci mi-i vrerea să-mi spăl
capul,
Să scap trupu-ntreg de zgura
De-astă toamnă şi de jegul
Ce îl am de ierni, de-a rîndul."
Annikki, fecioara, care-şi
Dobîndise bună faimă,
A înfierbîntat în taină
Baia doar cu trunchi de arbori
Doborîţi de vijelie,
Ori cumplit loviţi de trăsnet,
Pietre din şuvoi luat-a,
Pentru aburi groşi aduse
Apă din izvor prielnic,
Din fîntîna înspumată;
Dintr-un crîng a rupt crenguţe,
Le-a legat mănunchi de baie,
A muiat tot şomoiogul
Cel de miere pe fierbintea
Lespede de miere; iată,
A mai pregătit leşie,
A adus săpun din cela
Ca şi măduva de moale,
Un săpun spumos şi dulce
Plin de spume mari şi care
Uşurel foşnesc, să spele
Fruntea tînărului, ca să-i
Curepe apoi tot trupul.
Ci fierarul Ilmarinen,
Meşter veşnic, făurit-a
Juvaeruri pentru soră,
Pentru capul ei podoabe,
Cît îi pregătea ea baia,
Încălzea cămara de-aburi,
I le dete-n dar surorii;
I-a răspuns atunci fecioara;

www.dacoromanica.ro

"Pregătii odaia de-aburi,
Baia-n ceață încălzit-am,
Fragede-s de-acu' mănunchiuri,
Dulcile crenguți legate-s;
Ci te spală, cum ți-i voia,
Toarnă apă, după poftă,
Fie-ți fruntea cum e inul,
Ca fulgi de zăpadă, ochii."
Meşter faur Ilmarinen
A ieşit ca să se spele,
S-a-mbăiat cum i-a fost voia,
Alb i-ajunse iarăşi trupul,
Dete ochilor lucirea
Din trecut, îi înfloriră
Colțurile pe la tîmple,
Fu grumazu-i ca şi oul,
Îi era curată fața;
S-a întors schimbat cu totul
De la baie în odaie,
Chip lucind: o rumeneală;
În obraz: o frumusețe.
Spuse-atunci aceste vorbe:
"Annikki, iubită soră,
Dă-mi cămaşă-n in, cea bună,
Cele mai frumoase straie,
Ca punîndu-le pe mine
Să arăt ca un logodnic!"
Annikki, fecioara, care-şi
Dobîndise bună faimă,
Îi dădu atunci cămaşa
Cea de in, să-şi învelească
Pielea fără de sudoare,
Cărnurile toate goale;
I-a cătat izmene strîmte
De măicuța lui cusute,
Ca să poată să-şi ascundă
Şolduri fără de funingini,
Fără nici un pic de oase.
Pentru gleznele spălate
Cu săpun şi pentru pulpe
Cam grăscioare, fără oase,
Frumuşei colțuni îi dete,
Împletiți cîndva de mă-sa;
Îi aduse după asta
Minunată-ncălțăminte:
Cizme cum au negustorii,
Să le tragă pe colțunii
Împletiți cîndva de mă-sa;
I-a mai dat o bluză-albastră,
Cea cu căptuşeală roşă,
Pe cămaşa-n in s-o-mbrace,
Peste bluza cea albastră;
Haină de postav albastru,
Ce era tivită toată
Cu ceapraz în patru rînduri;
Nouă mantie îi dete,
Un dolman cu mii de nasturi,
Înflorit cu flori mărunte,
Peste haina cea albastră,
Peste blana căptuşită;
Pentru mijlocu-i chimirul,
Pentru piept i-a dat o mîndră
Legătură de mătase,
Coperită toată-n aur,
Ce a fost cîndva-nflorită
De măicuța lui, de fată,
Şi mănuşi pestrițe-i dete,
Pe de margine cu aur,
Ce fuseseră cusute
De-ai Laponiei fii, pentru-a-şi
Ocroti gingaşe mînuri,
Coif s-ascundă păr de aur,
Unul, cumpărat de tatăl,
Cînd era, de mult, logodnic.
S-a-mbrăcat în aste straie,
Grabnic s-a gătit flăcăul,
S-a împodobit şi spuse
Robului aceste vorbe:
"Ia, să-mi pui acum sirepul,
La cea sanie-nflorită;
Pune murgul cel mai straşnic,
Căci porni-voi, cale lungă,
Tocmai colo spre Pohjola!"
Ci răspunse-ndată robul:
"Armăsari avem doar şase,
Cai mîncăi de-ovăz; pe care
Să-l înham, să-l pun să tragă?"
Ilmari fierarul spuse:
"Cel mai bun sirep alege,
Pune murgul la trăsură,
Ia vreo şase cuci mai mîndri
Şi vreo şapte mititele
Păsăruici cu pene-albastre;
Pune-le în rînd pe oişte
Ca să ciripească toate;
Le înşiruie – pe hățuri
Ca să şuiere de-a rîndul,
Să le tot privească, mîndre,
Ca să farmece copile;
Blana cea de urs adú-mi-o,
Ca să pot să şed pe dînsa,
Îmi mai pregăteşte pielea
Cea de morsă să acopăr
Sania de sărbătoare."
Înhămat-a iute, robul
Cel statornic, mînzul sprinten,
Puse simbriaşul calul
Murg la sanie,-nşirat-a
Pe-oişte unul lîngă altul
Şase mîndri cuci, vreo şapte
Păsăruici mai mititele,
Tot cu pene albăstrute,
Ca mereu să ciripească,
Aşezatu-le-a pe hățuri,

www.dacoromanica.ro

Ca să şuiere întruna;
Blana cea de urs aduse-n
Locul unde stă stăpînul,
A mai pegătit şi pielea
Cea de morsă să-nveleascâ
Sania de sărbătoare.
Ci fierarul Ilmarinen,
Maistrul veşnic, înălţat-a
Înspre Domnul rugăciunea,
A chemat atunci pe zeul
Tunetului: "Ukko, varsă
O zăpadă răcoroasă,
Sania să-mi tot alerge
Pe zăpezi şi pe troiene!"
Ukko a cernut zăpadă,
Fulgi lăptoşi împrăştiat-a,
A ascuns tulpini de ierburi,
Coperind cu totul frunze
De plăntuţe, pe întinderi.
Ci fierarul Ilmarinen
S-a urcat grăbit, apói, în
Sania de-oţel şi prinse
Să vorbească-n chipul ăsta;
Iată vorbele ce spuse:
"Fericire, ţine-mi hăţul,
Doamne,-n sanie coboară,
Să nu-mi rupă fericirea
Aste hăţuri, să nu-mi sfarme
Domnul, sania aceasta."
A luat c-o mînă hăţul,
Biciul lung cu ceealaltă;
A plesnit pe şolduri calul;
A rostit apoi aceste:
"Cap bălţat, porneşte-n goană,
Coamă cum e inul, zboară!"
A trecut, ca gîndul, munţii
De nisip din partea ceea,
Tot pe istmuri lungi de miere,
Tot pe nesfîrşite creste
Cu anini, zburâ înr-una,
Tot pe ţărmuri lungi şi nalte;
Pe prundiş scrîşnea nisipul,
Îi sărea în ochi pietrişul,
Pieptul i-l stropeau talazuri.
Merse-o zi, mai merse una,
Cam vreo trei a mers cu totul;
În sfîrşit în ziu-a treia
L-a ajuns pe Väinämöinen,
A intrat atunci în vorbă;
Iată ce i-a spus fierarul:
"O, bătrîne Väinämöinen,
Hai să facem o-nvoială;
Noi, deşi sîntem potrivnici
Şi umblăm la aceeaşi fată
Ca s-o cerem de nevastă,
Să nu o silim să meargă
Împotriva voii sale,
După un bărbat sau altul."
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Da, mă prind, fac legămîntul,
Să nu meargă silnic fata,
După un bărbat sau altul;
Să aleagă ea pe cela
Înspre care-i cumpăneşte
Inima, dar celalt, uite,
Să nu-i poarte nici o pică,
Supărat, prea mult, nu fie!"
Iar se puseră pe goană,
Amîndoi de drum cătîndu-şi;
Înfioară barca maluri,
Tot aleargă armăsarul;
Se cutremură pămîntul.
S-au fost scurs puţine clipe,
O clipită doar, trecut-a;
A lătrat pe neaşteptate
Cîinele cel sur, bătut-a
Cel dulău acolo-n fundul
Pohjolei întunecoase,
În grozava Sariola,
A chelălăit încetul
La-nceput; a prins a scoate
Urlete întretăiate,
Tot lovind în lut cu dosul,
Tot izbind cu coada şesul.
Ci stăpînul din Pohjola
Spuse: "Fată, ieşi mai iute
Să te iuţi la cine latră,
Urlă-atîta, clăpăugul?"
I-a răspuns cuminte fata:
"Nu am timp, tătuţă dragă,
Uite, trebuie să curăţ
Grajdul larg, apoi să caut
De cireada nesfîrşită,
Să-nvîrtesc la piatra morii,
Să tot cern făină bună;
Piatra îndestul de groasă,
Făinuţă mărunţică;
N-are vlagă morăriţa."
Mîrîia încetul javra,
Uneori latră doar surul;
Spuse gazda din Pohjola:
"Du-te, babă, să vezi ce e,
Ce tot urlă-aşa dulăul,
La castel, potaia ceea?"
Ci femeia îi răspunse:
"N-am nici timp şi nici mi-i gîndul,
Am a-i sătura pe-ai casei,
Să gătesc îndată prînzul;
Să coc pîinile înalte,
Să frămînt şi aluatul;

www.dacoromanica.ro

Pîinea îndestul de groasă,
Făinuța mărunțică;
N-are vlagă brutărița."
Spuse gazda din Pohjola:
"Babele-s mereu grăbite,
Prinse-s fetele de treburi,
Chiar atunci cînd stau degeaba,
Lenevind pe după sobă,
Sau în pat cînd stau întinse;
Vezi, băiete, ce se-ntîmplă!"
Îi răspunse băiețelul:
"Nu am timp să ies acuma,
Trebuie s-ascut toporul,
Și să tai, să vînd butucul,
Să crap lemne pentru sobă,
Aşchioare subțirele;
Stivă îndestul de naltă,
Lemnişoare subțirele,
N-are vlagă tăietorul."
Surul tot lătra întruna,
La castel urla dulăul,
Necurmat bătea potaia;
Jalnic scheuna pe cîmpuri
Păzitorul celei insuli;
Ridicat e vîrful cozii.
Spuse gazda din Pohjola:
"Din senin nu latră javra,
Nu prea strigă fără pricini
Ăst dulău bătrîn, cotarla;
Nu prea mîrîie zadarnic."
A ieşit chiar el să vadă
Şi trecînd prin curte-ajunse-n
Cîmpul cel mai de departe
Şi pe cea mai depărtată
Cărăruie de pe-acolo.
După-ai cînelui ochi merse,
Drumul botului urmat-a
Către creasta celui munte
Ne'ncetat bătut de vînturi,
Peste creştetele-nalte
A' aninilor; văzut-a
Doar atuncea adevărul,
Pricina anume pentru
Care a lătrat dulăul,
Scheună cumintea javră,
A strigat atîta vreme
Coada cea de lînă, iată:
Se vedea plutind o barcă
Roşie prin Lemmenlahti,
Luneca o colorată
Sanie spre cele-ntinderi,
Colo înspre Simasalo.
Ci stăpînul cel din Pohja
S-a întors îndată-n casă,
Sub cel coperiş cu faimă;
A rostit apoi aceste:
"Uite că ne vin şi oaspeți
Pe spinarea albăstrie
A talazurilor; vezi-i:
Unii vin din Simasalo
Într-o sanie, iar alții-s
Într-o luntre tare mare;
Vîn pe Lemmenlahti-ncoace!"
A grăit stăpîna Pohjei:
"Cum să ştim ceva-nainte
Despre oamenii aceia
Ce s-apropie? Ci pune-n
Foc scoruşi, hai, bagă-n flăcări,
Slugă, lemnul cel cu faimă:
De sloboade sînge roşu
Un război ne amenință,
Dacă picură doar apă
Mai putem trăi în pace."
Slujnica cea din Pohjola,
Mititica şi-obidita
Slujitoare, puse-ndată
Un scoruş pe foc, băgat-a
Lemnul cel faimos în flăcări;
Nu s-a scurs dintr-însul sînge;
Sînge nu, nici apă, însă
Picura doar miere bună,
Mied țîşnea din el, afară.
Spuse-n colțul său
Suovakko,
A grăit sub mantă baba,
Spuse vorbele aceste:
"De sloboade lemnul miere,
De țîşneşte mied dintr-însul,
Semn e că străinii ăştia-s
Petitori cu mare faimă."
Ci stăpîna din Pohjola,
Baba şi cu fiica Pohjei,
Au ieşit degrab' din curte,
Alergară de îndată
Tocma-n capătul livezii,
Aruncînd priviri spre mare,
Capu-n miazăzi-ntorcîndu-şi;
Au zărit o barcă nouă,
Coperită cu vîntrele,
Navă cu o sută scînduri,
Ajunsese-n Lemmenlahti;
Barca strălucea-n albastrul
Minunat postav, cu partea
Cea de jos vopsită-n roşu;
Sta la cîrma de aramă
Un viteaz făr' de prihană;
Au zărit şi armăsarul
Şi cea sanie în roşu,
Ce aluneca pe-ntinderi;
Se apropia în goană
Pe pămînturile cele
Înspre Simasalo,-n timp ce
Şase mîndri cuci de aur

www.dacoromanica.ro

Tot cîntau voios pe oişte,
Cele şapte păsărele
Drăgălaşe-n pene-albastre
Ciripeau în lung de hăţuri;
Se găsea viteaz preamîndru-n
Sanie, strunind sirepul.
Ci stăpîna din Pohjola
A grăit în chipul ăsta:
"Cam pe care l-ai alege
Din cei doi, de-ar fi să vină
Să te ceară de nevastă,
Prietenă să le fii veşnic,
Porumbiţă-n a' lor braţe?
Cel ce vezi că vine-n luntre,
Ce cîrmeşte barca roşă
Prin Lemmenlahti, ştiu bine:
E bătrînul Väinämöinen;
Are-n barcă multe daruri,
În corabie, odoare.
Cel ce-n sanie aleargă,
În cel car de sărbătoare,
Cela dinspre Simasalo,
Este Ilmari, fierarul;
Născociri deşarte-aduce;
Sania-i de vrăji e plină.
Cînd or fi să intre-n sală,
Adu-ntr-o găleată miedul,
Într-un vas cu două toarte;
Pune omului cu care
Vrei să pleci în mînă cana;
Dă-i-o moşului celuia
Din Väinölä, ce-ţi aduce
Mari plocoane-n a' lui barcă,
În corabie, odoare."
Mîndra fată, cea din Pohja,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Mamă, ce m-ai dus în pîntec,
Tu, ce m-ai crescut, o maică,
Nu merg după bogăţie,
După multă-nţelepciune,
Vreau a feţii bunătate,
Vreau a trupului frum'seţe,
Doară nicicînd, înainte,
Nu a fost vîndut-o fată
Numai pentru daruri multe;
Vezi, ar trebui ca fata
Să ţi-o dai chiar pe nimica
Faurului Ilmarinen,
Căci doar el făcu Sampo-ul,
Ciocăni capacul mîndru!"
Spuse gazda cea din Pohja:
"Fată proastă ca o oaie,
Să te duci la Ilmarinen
Să-l ajuţi pe fruntea-n spumă,
La fierar să speli cearceafuri,
Să-i mai cureţi şi obrazul?"
Îi răspunse fetişcana,
Iată vorbele ce spuse:
"Nu m-oi duce la Väinölä,
Pe moşneagul ăst să-l sprijin;
Numai griji mi-ar face moşul,
Vîrstnicul, doar plictiseală!"
Ci bătrînul Väinämöinen
A sosit întîi la ţintă,
Cîrmuit-a barca roşă,
Nava cea cu pînza-albastră
Tot pe drugii de oţele,
Tot pe trunchiuri de aramă;
A intrat apoi în casă,
În vestita locuinţă;
Cînd ajunse lîngă uşă,
De pe prag, chiar, de sub grindă,
A intrat îndată-n vorbă,
A grăit în chipul ăsta:
"O, fecioară, hai la mine,
Să-mi fii prietenă-o vecie,
Soţioară pe viaţă,
Ici, în braţe, porumbiţă!"
Mîndra fată, cea din Pohja,
S-a grăbit a-i da răspunsul:
"Înjghebatu-ţi-ai vreo luntre,
Ţi-ai făcut cumva vreo barcă
Trainică din rămăşiţe-a'
Unui fus şi din bucăţi din
Furca mea de tors fuioare?"
Ci bătrînul Väinämöinen
I-a răspuns în chipul ăsta;
"Îmi făcui măreaţă luntre,
Mi-am zidit voinică barcă,
Ce înfruntă bine vîntul,
Ţine straşnic pe furtună,
Să plutesc în larg pe ape,
Să mă duc pe-al mării spate;
Ca băşica se înalţă,
Ca un nufăr e pe valuri,
Tot prin ale Pohjei ape,
Prin talazuri spumegoase."
Mîndra fată, cea din Pohja,
A vorbit în chipul ăsta:
"N-aş vrea marinar, nici moartă,
Vreun viteaz de pe talazuri:
Vîntu-i ia în larguri mintea,
Crivăţul îi sparge capul;
Nu te-aş însoţi şi pace,
N-aş vrea să mă duc la tine,
Prietenă să-ţi fiu tot veşnic,
Tot în braţe porumbiţă,
Să-ţi fac pat călduţ, iar perna
Să ţi-o pun cu tot dichisul!"

www.dacoromanica.ro

Ci fierarul Ilmarinen,
Meşterul din veşnicie,
Singur a pătruns în sală,
În vestita locuinţă.
Cană au adus cu miere
Şi cu mied umplură vadra
Pentru Ilmari fierarul;
Ci fierarul le răspunse:
"N-oi bea astă băutură
Niciodată în viaţă,
Cît luci-va luna de-aur,
Prietena pîn' n-oi vedea-o;
Ci logodnica mi-i gata,
Fata pentru care stat-am
Singur nopţile de veghe?"
Gazda ceea din Pohjola
A răspuns în chipul ăsta:
"Mult te mai frămîntă mîndra,
Cea pe care trebuit-a
S-o aştepţi! E încălţată
Doar la un picior şi numai
Pe juma'te; iar la celalt,
Mai puţin; ci fi-va gata
Minunata fată, care
Trebuiai s-o ai, de-ara-vei
Ale viermilor ogoare,
Ale şerpilor pămînturi,
Fără-a ridica brăzdarul,
Fără să tresară fierul;
Hiisi-ară de mult pămîntul,
L-a întors şi Lenipo, însă
Cu brăzdarul de aramă,
Cu cuţitu-ntreg de flăcări;
Fiul meu lăsat-a baltă
Arătura începută."
Ci fierarul Ilmarinen
Mai întîi s-a dus la fată
Şi i-a spus aceste vorbe:
"O, tu, fiică-a înserării,
Îţi mai aminteşti de vremea
Cînd lucram la noul Sampo,
Cînd tot ciocăneam întruna
La capacul cel preamîndru;
Ai jurat doar pe vecie,
Dumnezeu fiind de faţă,
Domnul cel Atotputernic;
Mi-ai făgăduit atuncea
Că îi merge după mine,
Care-s doar viteaz de frunte,
Să-mi fii prietenă-n vecie
Tot în braţe porumbiţă;
Dar, vezi, nu te dă măicuţa,
Nu îmi pune-n palmă fiica,
Dacă n-o să ar ogorul,
Dacă n-o să-ntorc pămîntul
Viperelor, pe de-a-ntregul."
I-a venit în ajutoru-i
Tot logodnica, îi dete
Minunat de bune sfaturi:
"O, fierare Ilmarinen,
Meşter veşnic, fă-ţi îndată-un
Plug cu totului de aur,
Cu argint împodobeşte-l;
O să ari cu plugul ăsta
Ale viermilor ogoare,
Ale şerpilor pămînturi."
Ci fierarul Ilmarinen
A turnat în cadă aur,
Aşează argint pe foale,
Şi-a-njghebat apoi şi plugul,
Şi-a făcut din fier ciubote
Cu turetci de-oţel; căutat-a
Să le-ndrepte pe picioare,
Potrivitu-le-a pe glezne,
Îmbrăcat-a şi cămaşa
Cea de fier, ba îşi încinse
Şi chimirul de aramă;
Căută mănuşi de piatră,
Şi mănuşi de fier îşi trase,
Cele cu un singur deget;
Arzătorul cal luat-a,
Armăsarul lui cel falnic,
A pornit să are cîmpul,
Să deschidă brazde-n pajişti.
Capete văzu ce-ntruna
Se-nvîrteau, trosneau tot tidve;
A vorbit apoi acestea:
"Şarpe, tu, făcut de Domnul,
Cine mi te puse oare
Să-ţi ridici acuma capul,
Ca să-ţi ţii în sus, tot, ţeasta,
Să-ţi întinzi aşa de tare
A gîtlejului tulpină?
Te retrage-acum din cale,
Piei, nemernicule,-n ierburi,
Tot pe sub mărăcinişuri,
Prin uscatele păişe;
De ridici, acolo, capul,
O să-ţi sfarme Ukko ţeasta
Cu vergi lungi de tot, cu vîrful
De oţel, cu ale sale
Boabe ferecate, grele."
Cîmpul şerpilor arat-a,
Scormonitu-le-a pămîntul,
Pe-arături umblau viermoii,
Se rostogoleau pe cîmpuri;
Vipere foiau pe brazde;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Am arat de-acuma toate
Ale viermilor ogoare,
Şesul şerpilor brăzdat-am,
Şi-ale viperelor cîmpuri;
Vrei să-mi pui în palmă fata
În sfîrşit, să-mi dai iubita?"

www.dacoromanica.ro

Însă gazda cea din Pohja
A răspuns în chipul ăsta:
"Vei primi atuncea fata,
O să ți se dea fecioara
De prinzi ursul lui Tuoni,
De-i putea să pui zabale
Lupului ce-l are Mana,
În pădurea Tuonelei,
În sălaşele lui Mana;
Sute de bărbați porniră
La vînat, nici unul, însă,
Nu s-a mai întors de-acolo."
Ci fierarul Ilmarinen
Mai întîi s-a dus la fată
Şi i-a spus aceste vorbe:
"Ca să pun, cerut-a baba,
Frîu la lupii din Manala,
Să prind urşii lui Tuoni,
Colo-n codrul Tuonelei,
În sălaşele lui Mana."
I-a venit în ajutoru-i
Tot logodnica, îi dete
Minunat de bine sfaturi:
"Ilmarinen, meşter veşnic,
Din oțel îți fă căpestre
Şi din fier zabale-njgheabă-ți,
Pe o piatră-n fundul apei,
Şi în spuma adunată
De prin trei şuvoaie repezi;
Ai să prinzi şi ursul cela
Al lui Tuoni, vei pune
Frîu şi lupului lui Mana."
Ci fierarul Ilmarinen,
Frîu doar din oțel făcut-a
Şi zăbale ferecate
Pe o piatră-n fundul apei
Şi în spuma adunată
De prin trei şuvoaie repezi.
A pornit-o cu zăbale,
Spuse vorbele aceste:
"Fiică-a negurilor dese,
Terhenetär, cerne pîclă,
Fă s-atîrne-o ceață groasă
Peste cîmpurile-n care
Se mai vîntură vînatul,
Ca să nu-mi audă paşii,
Să nu scape-aşa de mine!"
Lupului vîrî zabale,
Ursului i-a pus căpăstru
Pe cel şes din Tuonela,
În străfund de codru-albastru;
Spuse cînd se-ntoarse iarăşi:
"Babă, vezi să-mi dai copilu-ți,
Prinsei ursul lui Tuoni,
Pus-am frîu de fier în gura
Lupului de prin Manala!"
Ci stăpîna cea din Pohja
A răspuns în chipul ăsta:
"Ți-om da lişița, ți-om pune-n
Palmă ăst rățoi albastru,
De-o să prinzi voinica ştiucă,
De-o să pescuieşti grăsanul
Peşte care rătăceşte-n
Negrul fluviu-al lui Tuoni,
Prin cea vale a Manalei,
Fără să ridici nici plasa,
Fără deci să tragi năvodul;
Mers-au ei să pescuiască
Sute de bărbați pe-acolo;
Nu s-a mai întors nici unul."
S-a înspăimîntat fierarul
A căzut în deznădejde,
Ci se duse iar la fată,
I-a grăit în chipul ăsta:
"Uite,-mi dă o nouă caznă,
Mult mai rea cum fu întîia;
Să prind solzuroasa ştiucă,
Să înhaț grăsanul peşte
Ce tot rătăceşte-n negrul
Fluviu sfînt al lui Tuoni,
În rîu veşnic al lui Mana,
Fără vîrşă, fără plasă,
Fără-un ciopoc cu care,
De-obicei, se pescuieşte."
I-a venit în ajutoru-i
Tot logodnica: îi dete
Minunat de bune sfaturi:
"O, fierare Ilmarinen,
Nu te pierde-aşa cu firea!
Iute fă din fier un vultur,
Şoim voinic cu pene albe;
Ai să prinzi cu dînsul ştiuca,
Peştele ce rătăceşte-n
Negrul fluviu al lui Tuoni,
Prin vîlceaua din Manala."
Ci fierarul Ilmarinen,
Maistrul veşnic, făurit-a
Iute un hultan de flăcări,
Şoim măreț cu pene albe,
I-a pus gheare ferecate,
Nişte cängi de-oțel făcut-a,
Din a' bărcii margini, áripi;
S-aşează sus peste áripi,
Pe spinarea celei păsări;
S-aciuă pe lîngă osul
Aripii acelui vultur.
Păsării i-a dat învățuri,
Îndemnat-a şoimul ástfel:
"Şoimule preaminunate,
Zboară cum ți-oi da poruncă:
Mergi spre fluviul Tuonelei,
Către valea din Manala;
Prinde ştiuca solzuroasă,
Peştele din fluviul cela!"

www.dacoromanica.ro

Şoimul, pasăre măiastră,
Şi-a luat îndată zborul
Cu mari lovituri de aripi;
A zburat să prindă ştiuca,
Să vîneze monstrul cela
Cu grozavii dinţi, acolo-n
Fluviul cel din Tuonela,
În vîlceaua din Manala;
Mătură cu-aripa apa,
Atingea cu alta cerul;
Ghearele arau pe mare,
Pliscu-i tot lovea în steiuri.
Ci fierarul Ilmarinen
A-nceput atunci să greble
Fluviul din Tuonela;
Şoimul lîngă el, la pîndă.
Iată, a ieşit din ape
Vetehinen, se zvîrli spre
Ilmarinen, dintr-o dată;
Vulturul l-a prins de ceafă,
Îi suci-ntr-o clipă capul,
Iar l-a scufundat în valuri
Pe nămolurile negre.
Ci veni pe neaşteptate
Ştiuca ceea a lui Tuoni,
Se ivi greoi cel cîine-al
Apelor; nu prea mărunt chiar,
Nici prea mic, şi nici prea mare;
Limba-i cît securi vreo două,
Dinţi cît coada unei greble,
Cuprindea trei fluvii gura-i,
De vreo şapte bărci spinarea;
Vru să-l prindă pe Ilmari,
Să-l înghită pe cel faur.
Vulturul veni din zboru-i,
Pasărea din prin văzduhuri,
Gata-acum era să sară,
Nu era din cele prea mici,
Nici prea mică, nici prea mare;
Gură-avea o sută stînjeni,
Cuprindea vreo şase rîuri,
Număra-n lungime limba
Cam vreo şase cozi de lance,
Gheare lungi cît vreo cinci
seceri.
A zărit grozava ştiucă,
Peştele, rătăcitorul,
S-a şi repezit asupra-i,
Tăbărît-a peste solzii
Cei strălucitori şi gingaşi.
Ştiuca ceea solzuroasă,
Peştele, rătăcitorul,
Penele de şoim tîrît-a
În strălimpezile ape;
Iar se-urcă în aer şoimul,
A luat nămolul negru
Peste valurile limpezi.
Îndelung zbură şi iarăşi
Îl izbi, vîrîndu-şi gheara
În a celei ştiuci spinare,
Cîinelului de apă-n coastă;
Şi-a înfipt cealaltă gheară
Într-un munte de oţele,
În colină ferecată,
Gheara lunecă pe stîncă,
Reazimu-l pierdu pe piatră;
Scufundatu-s-a atuncea
Marea ştiucă, fu în stare
Chiar să scape monstrul apei
De-a' hultanului lungi gheare,
De-ale şoimului puternic
Degete prea oţelite;
Mai purta pe coaste urma
Ghearelor şi răni pe umăr.
Se mai opinti hultanul,
Cel cu ferecate gheare,
Aripile-i străluciră,
Ochii i-au sclipit ca focul,
Prinse ştiuca-n căngi grozave,
Cîinele de apă-n gheare,
Ridică voinica ştiucă,
Smulse monstrul de prin ape,
De pe sub adînci talazuri,
Peste valurile limpezi.
Astfel vulturul cu gheare
Ferecate, doar la-a treia
Încercare, apucat-a
Marea ştiucă a lui Tuoni,
Peştele ce rătăceşte
Prin al Tuonelei fluviu,
Prin vîlcelele Manalei;
Apa nu părea că-i apă
Pe sub solzii mari ai ştiucii;
Nu părea văzduh văzduhul
Plin de penele de vultur.
Ăst hultan cu crunte
gheare,
Ştiuca cea cu solzi urcat-a
Într-un nalt stejar pe-o creangă,
Într-un pin stufos pe-un creştet,
A gustat din măruntaie,
Rupse pîntecele-n două,
Vîrful coastelor mîncat-a,
Capul de pe trunchi desprinse.
Spuse Ilmari fierarul:
"Vai, tu, vulture nemernic,
Cam ce rang ai printre păsări,
În vînat ce loc ai, oare?
Văd că guşti din măruntaie,
Sfîşii pîntecul în două,
Rupi şi coastele la vîrfuri,
Capul îl desprinzi de trunchiu-i!"
Vulturul cu crunte gheare,
Mînios din cale-afară,

www.dacoromanica.ro

Şi-a luat îndată zborul,
Ridicatu-s-a în ceruri,
Sus pe tivul unui nour;
Nori şi ceruri fremătară,
Povîrnitu-s-a capacul
Aerului şi se rupse
Al lui Ukko arc, iar luna
Şi-a sfărmat a' sale coarne.
Ci fierarul Ilmarinen
Duse capul celui peşte
Ca să-l deie soacrei sale;
I-a şi spus aceste vorbe:
"Îţi aduc un scaun veşnic
Pentru primitoarea casă
Ce-o găsii aici, în Pohja!"
Prinse ápoi să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Şesul viermilor arat-am,
Ale viperelor cîmpuri,
Uite, că am pus şi frîul
Lupilor ce-i are Mana,
Am încătuşat şi urşii
Lui Tuoni, prins-am ştiuca
Cea cu solzi, grăsanul peşte
De prin fluviul Tuonelei,
Din vîlcelele Manalei;
Îmi dai chiar acum copila-ţi,
Ce s-a logodit cu mine?"
Spuse gazda cea din Pohja:
"Nu te cam purtaşi prea bine,
Cînd tăiaşi la peşte capul,
Cînd îi spintecaşi stomacul;
Rău făcuşi că i-ai rupt coasta,
Te-ai atins de măruntaie!"
Ci fierarul Ilmarinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Nu scoţi prada neatinsă
De prin locuri mult mai bune,
Dară de prin Tuonela,
Din vîlceaua din Manala;
Ci logodnica mi-i gata
Pentru care-atît vegheat-am?"
Gazda ceea din Pohjola
I-a răspuns, atuncea, astfel:
"Da, logodnica ţi-i gata,
Pregătită-i fata pentru
Care ai vegheat atîta;
Uite, îmi şi dau rătuşca,
Păsăruica, chiar în mîna
Faurului Ilmarinen,
Ca să-i fie-n veci soţie,
Prietenă s-o aibă-n viaţă,
Porumbiţă lui, în braţe."
Un copil sta jos acolo,
A grăit de pe podele:
"A intrat în casa asta,
În castel veni o mîndră
Pasăre, sosi un vultur
Alergînd din miazănoapte,
Coborî un şoim din ceruri;
Atingea cu o arípă
A văzduhurilor margini,
Măturá cu ceealaltă
Preaalbastrele talazuri,
Îşi tîra pe mare coada,
Pipăia cu ciocul cerul,
Se rotea cu-ntinse áripi;
Merse spre castelul cela
Al bărbaţilor, lovit-a
Tot cu pliscul lui, cu vîrful;
Ci era acoperişul
Tot din fier şi şoimul cela
N-a putut, văd, să străbată.
Iar s-a-ntors ca să privească,
Se rotea cu-ntinse áripi,
Merse spre castelul cela
Al nevestelor; lovit-a
Tot cu pliscul lui, cu vîrful;
Ci era acoperişul
Din aramă şi şoimanul
N-a putut iar să străbată.
Iar s-a-ntors ca să privească,
Se rotea cu-ntinse aripi,
Merse spre castelul cela
Al fecioarelor; lovit-a
Tot cu pliscul lui, cu vîrful;
Ci era acoperişul
Din postav făcut şi, iată,
A putut atunci pătrunde.
A intrat pe coş pe urmă,
Coborî în pod, împinse
La o parte oblonaşul,
Stete pasărea albastră
La fereastră, spre perete,
Într-un colţ s-a-ascuns hultanul,
Cel cu sutele de pene.
A privit, cuprins de vrajă,
Minunatele cosiţe,
Admirat-a păru-n bucle,
Pe fecioara cea mai mîndră,
Cea mai chipeşă din fete,
Cea cu părul cel mai mîndru,
Cea mai ageră din toate
Ce purtau pe frunte perle,
Pe cea mai vestită fată,
Din acele ce-aveau capul
Plin de flori, înfipte-n plete.
A-nhăţat în căngi hultanul,
A luat în gheare şoimul,
Fata cea mai minunată,

www.dacoromanica.ro

Rața cea mai drăgălașă,
Cea mai veselă din toate,
Cea mai fragedă făptură,
Fără seamăn de curată;
O-nșfăcă atunci această
Pasăre de prin văzduhuri,
O răpi întinsa gheară,
Căci prea drept îi sta căpșorul,
Îi era de tot subțire
Mijlocelul, și purta doar
Cele mai alese pene,
Gingașe și delicate."
Ci stăpîna din Pohjola
A grăit în chipul ăsta:
"Fericitule, cum oare
Ai știut, cum înțeles-ai,
Mărul meu cel scump, de aur,
Că la noi creștea fecioară,
Plete galbene pe-aicea?
Ai aflat acestea oare-n
Strălucirea minunată
A argintului sau, poate,
În văpăile ce-aruncă
Scumpele găteli de aur?
Străluci al nostru soare,
Ori cumva mai scînteiază,
Luna noastră pînă-aicea?"
Pe podea grăi copilul,
Apucatu-s-a să cînte
Băiețașul gras și rumen:
"Să vedeți cum fericitul,
Uite cum copilul ăsta
Al norocului aflat-a
Că sînt curțile vestite
A' fecioarei pe aicea,
Că e locuința mîndrei;
I-a mers tatălui departe
Faima de cîrmaci de navă
Și mai mult i-a mers măicuței
Că-i o bună brutăriță,
Coace pitele-ndesate
Și ca una ce frămîntă
Pîinișoare multgustoase,
Găzduind străinii bine.
Să vedeți cum norocosul,
Cum a priceput străinul
Că pe-aici creștea o fată,
Că se ridica fecioara;
Într-o zi trecînd prin curte,
Apucînd-o drept prin fața
Naltului hambar, atuncea,
Într-o mîndră dimineață,
Chiar în zori, zări străinul
Fum urcîndu-se în aer,
Se nălța un nour negru
De la curțile fecioarei,
Din lăcașul fetișcanei;
Ca să macine-a prins fata,
Piatra de rîșnit, să-nvîrtă;
Ci cînta cum cîntă cucul
Tare vesel, moara asta,
Iar mînerul ca o gîscă,
Présură era la cîntec
Subțirica sită, iară
Piatra morii ca o perlă.
El s-a mai întors o dată,
Merse-n margini de cîmpie,
Flori tot culegea fecioara,
Își făcea mereu de lucru
Colo-n galbene finețe,
Tot punînd să clocotească
Roșii căldăruși, să fiarbă
Oale galbene la focuri.
A venit a treia oară
Sub ferestrele fecioarei;
Auzi atunci străinul
Că țesea, zvîcnea în mîna
Fetișoarei o vatală,
Ca o helge printre pietre
Se tot strecura suveica,
Ai vatalei dinți întruna
Tot loveau precum o verde
Ghionoaie într-un arbor,
Se-nvîrtea prea iute sulul
Ca pe-un ram, o veveriță."
Gazda ceea din Pohjola
A grăit în chipul ăsta:
"Ha, ha, ha, iubită fată,
Nu ți-am spus întotdeauna:
«Nu mai viersui prin codri,
Nu cînta pe văi vreodată,
Ci-ți ascunde-ndoitura
Gîtului, albeața asta-a
Brațelor așa de mîndre,
Toată bogăția ăstui
Tînăr piept și celelalte
Farmece ce are trupul!»
Te-nvățai, o toamnă-
ntreagă,
Ți-am mai spus și vara asta
Pentru-a nu știu cîta oară,
Și-n grăbita primăvară,
Amintitu-ți-am și-n vremea
De semănături că-i bine
Să zidim o casă-ascunsă,
Cu ferestre tăinuite,
Ca să poți acolo țese,
Ca să-ți scîrțîie sub talpă
Cele patru ițe late,
Fără-a te-auzi logodnici,
Petitorii de prin Suomi."
Pe podea vorbea băiatul,
Spuse aste copilașul,
Cel de cincisprezece zile:

www.dacoromanica.ro

189

"Un sirep nu-i greu să-l tăinui,
E uşor să ţii ascunsă
Coama dreaptă, dar o fată
S-o ascunzi e anevoie;
Lesne nu-i deloc să aperi
Lungile cosiţe; uite,
Chiar dacă-ai zidi-n mijlócul
Mărilor nemărginite
Un castel, să-ţi ţii acolo
Fetele, să-ţi creşti a' tale
Minunate porumbiţe,
N-ar fi nici în el ascunse;
Însă-ar fi cu neputinţă
Să le creşti şi să nu-ţi vie
Şi logodnici, o mulţime,
Peţitori din lumea-ntreagă
Şi bărbaţi cu nalte coifuri,
Cai cu, de oţel, copite."
Ci, bătrînul Väinämöinen,
Supărat, în jos cu capul,
Merse înspre-a' sale plaiuri;
Spuse-atunci aceste vorbe:
"Vai, nenorocire mie,
Biet moşneag, căci nu vrui, uite,
Să mă-nsor în tinereţe,
N-am vrut, nu, să-mi iau nevastă
Cînd eram voinic, pe vremuri;
E nebun căruia-i pare
Rău că s-a-nsurat prea tînăr,
C'-a avut în floarea vieţii
Copilaşi, că prea de june
Şi-a-njghebat o căsnicie!"
Ci ferit-a Väinämöinen,
I-a oprit Suvantolainen
Pe moşnegi să se însoare
Cu femei mai tineréle,
Să mai stăruie să aibă
Mîna mîndrelor, în silă,
Să vîslească din trufie,
Pentru-un rămăşag să-noate,
Să încerce să se ieie
La întrecere cu tineri.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

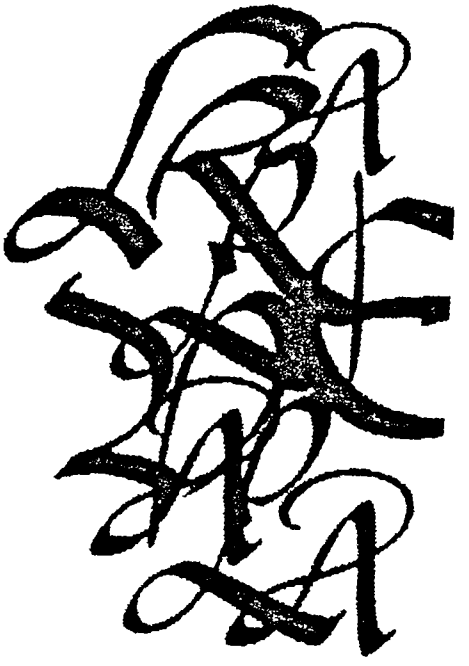

Cântul

al XX-lea

www.dacoromanica.ro

Ce să mai cîntăm de-acuma,
Ce mai cînt de-acu' să spunem?
Iată ce-om cînta de-acuma:
Despre cheful din Pohjola,
Despre marile ospețe,
Ce dădură cei cu stare.
Mult s-au pregătit de nuntă,
Strîns-au cele de-a' mîncării
În sălașele din Pohja,
În cămări din Sariola.
Ce merinde fură-aduse.
Cam ce pregătiri făcură
Pentru masa cea din Pohja,
La ospățul cu mulți oaspeți,
Ca la toți din plin s-ajungă,
Să se satureze nuntașii?
Ci creștea-n Carelia taur,
Bouleau trăia-n Suomi,
Nici prea mărunțel, nici mare,
Un bouț, atîta doară;
Coada-i se mișca în Häme;
I-atîrna în Kemi capul;
Coarnele de-o sută stînjeni,
Botul lat de-o sută cincizeci;
Alega opt zile-o helge
Ca să-i ocolească gîtul,
Și zbura o zi întreagă
Între coarne rîndunica,
Ajungea cu greu la țintă
Fără-a se-odihni în cale;
A sărit o lună-n capăt
Veverița de la greabăn
Pînă-n lungul cozii, însă
N-a putut atinge vîrful
Înainte de sfîrșitul
Lunii ce'i dintîi de cazne.
Boul ăst grozav de mare,
Finlandezul taur straşnic
Din Carelia-l purtară
Pînă pe la-a' Pohjei cîmpuri;
Sute îl țineau de coarne,
Îl trăgeau de nări vreo mie,
Tot tîrîndu-l cu de-a sila,
Aducîndu-l la Pohjola.
Se ducea ăst bou încolo
Spre strîmtoarea Sariolei
Greu de tot; păștea la iarbă
Tot pe mlaștini; atingea, vezi,
Norii-n trecăt cu spinarea;
Nu era în partea ceea
Nici-un măcelar, n-aflară
Printre toți copiii Pohjei,
În poporul cela mare,
Printre tinerii în floare,
Printre cei mai vîrstnici, unul
Care să ucidă monstrul.
Un moşneag străin venit-a
Din Carelia, anume
Virokannas; spuse aste:
"Mai domol, domol, biet taur,
Căci vin, uite, cu măciuca;
O să las toiagul ăsta
Peste tidva-ți, dobitoace;
N-o să ți se mişte botul
Vara asta, care vine,
N-o să-ți mai frămînți de-acuma
Nările, pe cîmpul ăsta,
La strîmtoarea Sariolei!"
A izbit moş Virokannas,
Lovituri a dat îndată,
Palvoinen ținea ăst taur,
Scutura din cap tot vita,
Învîrtindu-şi ochii negri;
Într-un brad fugi bătrînul
Virokannas, prin hățişuri,
Palvoinen tot prin răchite.
Un alt măcelar cătară
Să doboare naltul taur;
În Carelia cea mîndră,
În gospodării din Suomi,
Tocma-n Rusia blajină,
Suedia cea curajoasă,
Pe-a' Laponiei tărîmuri
În a' Turjei bune locuri,
Au cătat şi-n Tuonela,
În Manala, sub pămînturi;
Fără a-l găsi, umblară;
N-au făcut nici-o ispravă.
Un alt măcelar cătară,
Au pornit în căutarea
Vreunui tăietor de vite
Pe a mărilor spinare,
Printre nesfîrşite valuri.
Negru om ieşi din unde,
Un viteaz țîşni din ape,
Din cel golf întins de mare
Din talazuri necuprinse;
Nu era din cei nalți însă,
Nu era chiar tare mare,
Nici din cei mai mici, căci, iată,
În pahar putea să doarmă,
Să stea-n sită în picioare.
Pumni de fier avea bătrînul,
Fața roşie ca focul,
Casca pusă-n cap, de piatră;
Încălțat era în piatră,
Un pumnal în mînă de-aur,
Încrustat cu flori de-aramă.
Astfel fu găsit casapul;

www.dacoromanica.ro

Vita-şi întîlni-al ei gîde,
Boul finlandez, stăpînul,
Dete monstrul peste omul
Ce avea să mi-l răpună.
Cum văzu moşneagul prada,
De grumaz a înşfăcat-o,
Boul în genunchi îl puse;
I-a înghesuit bătrînul
Coastele-n pămînt, în ţărnă.
S-a ales cu mari foloase?
Nu prea mare-a fost cîştigul:
Sută de butoaie carne,
De cîrnat o sută stînjeni,
Şapte luntri mari de sînge,
Şase putini de osînză,
Pentru cheful din Pohjola,
La ospăţ în Sariola.
Iată, se găsea-n Pohjola
O înaltă, largă casă;
Un perete: nouă stînjeni,
Fundul lat de numai şapte;
De cînta cocoş pe casă,
N-ajungea în curte glasul;
De lătra în fund un cîine
N-auzeai pe prag nimica.
Ci stăpîna din Pohjola
Alerga prin încăpere,
Pe încheieturi de scînduri;
Chibzuia aşa bătrîna:
"Unde-o să găsim noi bere;
Cum s-o facem pentru nuntă,
Pentru-a o gusta la masă?
Nu ştiu cum se pregăteşte,
Nu cunosc măcar de unde-i,
Nici obîrşia ce are."
Un moşneag era pe sobă,
A grăit pe sobă moşul:
"Doar din orz ieşit-a berea,
Din hamei e băutura;
Însă-a ajutat-o apa,
Sprijin a găsit în flăcări.
Ăst hamei, fiu lui Remunen,
Fu sădit de mic în ţărnă,
Fu plantat cînd fuse mare
Ca o viperă, zvîrlit fu
Mai apoi ca o urzică
Lîngă-ale Kalevei puţuri,
Lîngă a' lui Osmo cîmpuri;
A ţîşnit o tulpiniţă,
Mai tîrziu în lujer verde,
Pe un pomişor urcat-a,
Merse mai departe-n creştet.
Semănat-a moşul cela
Pe-a' lui Osmo noi ogoare;
Se nălţa preamîndru orzul,
Îi mergea nespus de bine,
Pe-a lui Osmo noi ogoare,
Pe cîmpiile Kalevei.
Doar trecu puţină vreme;
A strigat din pom hameiul,
A vorbit din cîmpuri orzul,
A grăit şi apa tocmai
Din fîntînile Kalevei:
«Cînd om fi şi noi în stare
Să ne-mpreunăm, cînd fi-vom
Şi noi unul lîngă altul?
Rău e să trăieşti tot singur;
E plăcut în doi, în trei chiar.»
Osmotar, cea berăriţă,
Kapo, care fierbe berea,
Apucă atunci un mare
Spic de orz, luă vreo şase
Boabe dintr-un snop de orz şi
De hamei flori şapte strînse,
Apă-a scos vreo opt pahare;
Aşează pe flăcări oala,
A lăsat să fiarbă zeama,
Multişor să forfotească
Berea cea de orz în ziua
Grabnică, de primăvară,
În cel cap pierdut în neguri,
În ostrovul cel din ceţuri;
Zeama o vărsă-n găleată,
În bărbînţa de mesteacăn.
Fabrică atuncea berea;
N-a putut s-o facă însă
Nicidecum ca să dospească;
Începu să chibzuiască,
Spuse-apoi aceste vorbe:
«Ce-ar mai trebui s-aduceam,
Să s-acrească berea asta,
Să dospească băutura?»
Kalevatar, preafrumoasa,
Cea cu degete drăguţe,
Fata cea preasprinteioară,
Uşurică la picioare,
Alerga prin încăpere,
Pe încheieturi de scînduri,
Tot cătînd de treburi multe,
Între două mîndre oale;
Ci un pai pe jos zărit-a,
Strînsu-l-a cu mare grijă.
L-a privit cu de-amănuntul:
Ce-o s-ajungă butucaşul
Ăsta-n mîna mîndrei Kapo,
Între degetele unei
Bune şi cuminţi fecioare?
«Dacă i l-aş da lui Kapo?
Chiar pe degetele astei
Bune şi cuminţi fecioare?»

www.dacoromanica.ro

I l-a dat în dar lui Kapo,
Chiar pe degete i-l puse,
Kapo mîinile frecat-a,
Amîndouă pălmi, pe şolduri;
Astfel a venit pe lume
Veveriţa ceea albă.
Fata-şi sfătui copilul,
Învăţat-a veveriţa:
«Tu, micuţă veveriţă,
Tu, al cólnicului aur,
A acestei lumi podoabă;
Du-te unde-ţi spun acuma;
Mergi şi nu uita porunca
Ce ţi-o dau şi rugămintea-mi:
Du-te-n Metsola cea bună,
Înspre treaza Tapiola,
Urcă-te-ntr-un vîrf de arbor;
Trează fii, pîn-eşti în creştet,
Să nu te răpească-un vultur,
Sus, prin aer să te ducă;
Cucuruzi de brad culege,
Verzi bobiţe de pin strînge,
I le dă lui Kapo-n mînă
Pentru berea lui Osmotar.»
Alergat-a veveriţa,
A sărit stufoasa coadă,
Cale lungă străbătut-a,
Depărtări răzbi, întinse;
A trecut un codru, altul,
Ocolit-a mult pe-al treilea,
Înspre Metsola cea bună,
Pînă-n treaza Tapiola.
A văzut trei brazi din codru,
Patru pini mai mici zărit-a,
S-a urcat pe-un brad din vale,
Într-un vîrf de pin din cîmpuri,
Fără s-o înhaţe şoimul,
Pasărea de prin văzduhuri.
Cucuruzi de pin culese,
Crengi de brad sfărmă, ascunse
Cucuruzii în lăbuţe,
I-a acoperit cu gheare,
Ca să-i ducă toţi lui Kapo,
Chiar pe degete să-i pună
Bunei şi cuminţi fecioare.
Kapo i-a băgat în bere,
Osmotar, în berea neagră;
Berea n-a dospit, nu dete
Spumă astă băutură.
Osmotar, cea berăriţă,
Kapo, care fierbe berea,
Prinse-atunci să chibzuiască:
«Ce-ar mai trebui s-aducem
Să se-acrească berea asta,
Să dospească băutura?»
Kalevatar, preafrumoasa,
Cea cu degete drăguţe,
Fata cea preasprinteioară,
Uşurică la picioare,
Alerga prin încăpere,
Pe încheieturi de scînduri,
Tot cătînd de treburi multe
Între două mîndre oale;
O surcea pe jos zărit-a,
O a strîns cu mare grijă.
S-a uitat cu de-amănuntul
Ce-o ajunge surceluţa
Asta-n mîna mîndrei Kapo,
Între degetele unei
Bune şi cuminţi fecioare?
«De i-aş da-o chiar lui Kapo,
Chiar în degetele astei
Bune şi cuminţi fecioare?»
O dădu în dar lui Kapo,
Chiar pe degete i-o puse,
Kapo mîinile frecat-a,
Amîndouă pălmi pe şolduri;
A venit pe lume jderul,
Cel cu coastele de aur.
L-a-nvăţat pe jder, atuncea,
Pe orfan, ce-avea să facă:
«Dragă jder, tu, păsăruică,
Tu, nepreţuită blană,
Du-te unde-ţi spun, urmîndu-mi
Şi porunca mea şi ruga:
Du-te-n peştera de piatră-a
Ursului, în chiar sălaşul
Din străfundul celor codri,
Unde crunt se luptă urşii,
Îşi duc viaţa în cruzime;
Strînge-n mînă a' lor bale,
Toarnă spuma lor în palme;
Pune-o chiar în mîini lui Kapo
Pentru berea lui Osmotar.»
Începu să sară jderul,
Să alerge pieptul de-aur,
Cale lungă străbătut-a,
Depărtări răzbi, întinse,
A trecut un fluviu, altul,
Ocolit-a mult pe-al treilea,
Spre cea văgăună-n piatră-a
Ursului, spre vizuina-i
Cea de stînci; acolo unde
Bătălii dădeau ursoii,
Crîncen îşi duceau viaţa
Pe o stîncă ferecată,
Pe un munte de oţele.
Le curgeau din gură bale,
De prin nări cădea tot spumă;
Balele monştrilor strînse,

www.dacoromanica.ro

A vărsat în palme spuma,
O dădu în mîini lui Kapo,
Chiar pe degetele-acestei
Bune şi cuminţi fecioare.
Osmotar le-a pus în bere,
Kapo-n berea cea negrie;
Berea n-a dospit, nu dete
Spumă astă băutură.
Osmotar, cea berăriţă,
Kapo, care fierbe berea,
Prinse-atunci să chibzuiască:
«Ce-ar mai trebui s-aducem
Să s-acrească berea asta,
Să dospească băutura?»
Kalevatar, preafrumoasa,
Cea cu degete drăguţe,
Fata cea preasprinteioară,
Uşurică la picioare,
Alerga prin încăpere,
Pe încheieturi de scînduri,
Tot cătînd de treburi multe,
Între două mîndre oale;
A văzut pe jos păstaie
Şi cu grijă mare-o strînse.
O privi cu de-amănuntul:
«Ce-o ajunge din păstaie
În a' mîndrei Kapo mînuri,
Între degetele unei
Bune şi cuminţi fecioare?
De i-aş da-o chiar lui Kapo,
Chiar în degetele astei
Bune şi cuminţi fecioare?»
O dădu în dar lui Kapo,
Chiar pe degete i-o puse;
Kapo mîinile frecat-a,
Amîndouă pălmi pe şolduri,
Peste coapsele voinice;
Astfel se născu albina.
Învăţat-a păsăruica,
Arătă albinei toate
Cîte trebuie să facă:
«Draga mea albină, scumpo,
Sprinteioară păsăruică,
Tu, a florilor regină,
Zboară unde-ţi spun, urmîndu-mi
Şi porunca mea şi ruga:
În ostrovul de pe valuri,
Pe o stîncă-n marea naltă
Aromeşte-acolo-o fată,
Doarme-o frînghie de-aramă;
Lîngă ea e-o plantă dulce,
Iarbă toată-n mied pe şorţu-i;
Ia pe aripioare miedul,
În manta încarcă-ţi mierea
Din luciosul vîrf al plantei,
Din potirul plantei de-aur;
I le dă lui Kapo-n mînă,
Pentru berea lui Osmotar.»
Ci albina sprinteioară
A zburat cum zboară vîntul,
Cale lungă străbătut-a,
Depărtări răzbi, întinse;
A trecut o mare, alta,
Ocolit-a mult pe-a treia,
Spre ostrovul de pe valuri,
Stînca din înalta mare;
A văzut dormind fecioara,
În somn greu cel piept de staniu,
În cîmp larg şi fără nume,
În cîmpia cea de miere;
Lîngă fată, iarbă de-aur,
Iarbă de argint pe brîu-i;
Aripa-şi întinse-n miere,
Penele-şi scăldă în sucul
Vîrfului lucios al plantei,
În al florii de-aur creştet;
I-o dădu în mîini lui Kapo,
Între degetele astei
Bune şi cuminţi fecioare.
Osmotar le-a pus în bere,
Kapo, în licoarea neagră;
A dospit acuma berea,
Fierse noua băutură
În găleata de lemn proaspăt,
Ridicatu-s-a la toarte,
Se umplu chiar peste margini,
Vru s-alerge prin ţărînă,
Să tot curgă pe podele.
S-au fost scurs vreo două
clipe,
O clipită doar trecut-a;
Toţi s-au îmbulzit să beie,
Vu întîiul Lemminkäinen,
Ameţitu-s-a chiar bine
Ahti al lui Kauko, ăsta,
S-a-mbătat cumătrul vesel
Doar cu berea lui Osmatar,
Ce-o făcuse Kalevatar.
Osmotar, cea berăriţă,
Kapo, care fierbe berea,
A grăit în chipul ăsta:
«Vai de-a' mele zilişoare,
Bere rea de tot făcut-am,
Fiert-am suc ciudat cu totul,
Că scăpat-a din ciubere,
Să undească pe podele.»
Ci cîntat-a într-un arbor
Pasărea cea roşioară,
Pe-un acoperiş şi mierla:
«Berea ce-o făcuşi nu-i proastă,
E chiar straşnic de gustoasă;
Numai în butoi s-o puneţi,

www.dacoromanica.ro

Colo-n pivniță s-o duceți,
Într-o bute de stejar și
Strînsă-n cercuri de aramă.»
De aici se trage berea,
E-nceputul băuturii;
Chiar de-atunci îi merse vestea;
Bucuratu-s-a de cinste
Că era chiar minunată:
Bună pentru oameni pașnici,
Vesele făcînd neveste,
La bărbați dînd chef de vorbă,
Bucurînd pe cei cucernici,
Pe nebuni făcînd să sară.
Ci stăpîna din Pohjola,
Cum aflat-a obîrșia,
A umplut pe cea mai mare
Din bărbînțe ochi cu apă,
A turnat pe jumătate
În găleata nou-nouță,
Puse orz destul într-însa,
Muguri de hamei, mulțime,
Pregăti bătrîna berea,
A făcut ea băutura
În găleata nou-nouță,
În bărbînță de mesteacăn.
Luni înfierbîntară pietre,
Veri de-a rîndul fiert-au apa;
Codrii lemne-au dat cît vrură,
Scos-au din fîntîne apă,
În curînd în marii codri
Se făcură luminișuri,
S-a împuținat și apa
Din izvoare-n timp ce-ntruna
Se tot fabrica la bere,
Se amesteca suc negru
Pentru cheful lung din Pohja,
Ăst ospăț cu mii de oaspeți.
Se lățea-n ostrov fum mare,
Focul se-ntindea departe,
Spre cel vîrf de promontoriu;
Negrul fum urca spre ceruri,
Se tot ridicau în aer
Aburii din locul cela,
Unde-ardeau atîtea vetre,
De prin cele-ntinse focuri,
Coperind juma' din Pohja,
Și Carelia întreagă.
Se uita-ndelung poporul,
Tot privea, zicînd aceste:
"Cam de unde-i fumul ăsta,
Ceața asta din văzduhuri?
Prea e mic de foc de luptă,
Ca foc ciobănesc prea mare-i."
Într-o mîndră dimineață
Maica cea-a lui Lemminkäinen
Se ducea în zori să scoată
Apă din izvor, văzut-a
Că acoperea întinderi,
Părți întregi din miazănoapte
Un fum gros; a spus aceste:
"Negreșit e fum de luptă,
Focuri sînt de bătălie."
Ahti Saarelainen, însuși,
Minunatul Kaukomieli,
Tot privea mereu în juru-i,
Prinse-apoi să chibzuiască:
"Ce-ar fi să mă uit eu însumi,
Ca să văd de-aproape locul,
Cam de unde urcă fumul,
Ce e ceața asta-n aer?
Este fum de prin războaie,
Focuri sînt de crunte lupte?"
Merse Kauko să privească
Unde se tot urcă fumul;
Nu era foc de războaie,
Fum din bătălii cumplite,
Ci doar flăcări pentru bere,
Foc să fiarbă băutura,
În strîmtoarea Sariolei,
În cel golf sub promontoriu.
Prinse să se uite Kauko,
Chiondorîș privea cu ochiul,
Unul se zgîia, strîmb celalt,
Gura tot puțin cam strîmbă;
A vorbit privind cu grijă,
A strigat deasupra văii:
"Scumpă soacră, gazdă-a Pohjei,
Pregătește bere bună,
Vezi, mereu să ne tot fabrici
Multvestita băutură,
Ca să răcorești mulțimea,
Cît o fi să țină nunta-mi
Cu fecioara-ți tinerică!"
Gata fu-n sfîrșit și berea,
Băutura pentru oameni;
Iată, pus-au berea roșă,
Dus-au falnica licoare
În pămînt, să doarmă-n tihnă,
Într-o pivniță de piatră-n
Bute de stejar înaltă,
După-o vrană de aramă.
Ci stăpîna cea din Pohja
Puse-apoi să fiarbă zeamă
Și să forfotească oale,
Să dea-n clocot mari cazane,
Uriașe pîini făcut-a,
Frămîntă, întinse coca,
Să cinstească tot norodul,
Să hrănească gloate multe
La ăst chef prelung din Pohja,
La ospăț în Sariola.

www.dacoromanica.ro

În sfîrşit, au fost gătite
Cele pîini înalte, fost-a
Frămîntat tot aluatul;
S-au scurs doar vreo două clipe,
O clipită doar trecut-a;
Berea-n vas făcuse spume,
A rostit aceste vorbe
Colo-n beciu-i băutura:
"De-ar veni om să mă beie,
Să mă verse pe gîtleju-i.
Vréun cîntăreţ mai straşnic,
Ca să-mi laude tăria,
Vrıın poet mai de ispravă!"
Căutară cîntăreţul,
Un poet mai de ispravă,
Priceput să spuie versuri,
Povestaş de-aleasă faţă;
A venit un somn să cînte,
Drept poet s-a dat o ştiucă,
Somnul n-a ştiut să cînte,
Cîntăreţ n-a fost nici ştiuca;
Somnu-a stat doar gură-cască,
Mult prea rari sînt dinţii ştiucii.
Căutară cîntăreţul,
Un poet mai de ispravă,
Priceput să spuie versuri,
Povestaş de-aleasă faţă;
Un băiat apoi adus-au,
Drept poet s-a dat copilul,
N-a ştiut să cînte pruncul,
Nu ştia nici să grăiască;
Îşi avea legată limba,
Îi era înţepenită.
Berea-ameninţa acuma,
Se aprinse băutura-n
Butea de stejar cea mare,
După vrana de aramă:
"De nu vrea să vie nici un
Cîntăreţ mai de ispravă,
Un poet de mare vază,
Povestaş de-aleasă faţă,
O s-arunc în aer cercuri,
O să dau afară fundul!"
Ci stăpîna din Pohjola
A făcut poftiri la nuntă,
Îşi trimise vorniceii,
A grăit apoi acestea:
"Hei, micuţă slujnicuţă,
Roaba mea cea credincioasă,
Du-te cheamă tot norodul,
Adă la ospăţ mulţimea;
Ci poftеşte slăbănogii,
Pe săraci, pe orbi, betegii,
Cheamă toţi neputincioşii,
Pe ologi şi ciungi, de-a valma;
Adu-i pe cei orbi în barcă,
De-a călare toţi betegii,
Pe ologi şi ciungi, în sănii!
Roagă-i mult, cu drag poftеşte
Oamenii de prin Pohjola,
Tot poporul Kalevalei,
Pe bătrînul Väinämöinen,
Cîntăreţ la chef să fie;
Nu-l pofti pe Kaukomieli,
Pe äst Ahti Saarelainen!"
Mititica slujnicuţă
A grăit aceste vorbe:
"De ce nu pe Kaukomieli,
Pe äst Ahti Saarelainen?"
Ci stăpîna din Pohjola
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Nu-l poftesc pe Kaukomieli,
Pe cel hîtru Lemminkäinen,
Căci e bătăuş oriunde,
Oricînd gata de gîlceavă;
A făcut la nunţi mari certuri,
A batjocorit fecioare
Sfînte-n straie minunate,
În găteli de sărbătoare."
Mititica slujnicuţă
Spuse iute aste vorbe:
"Cum să-l ştiu pe Kaukomieli,
Cum să nu-l poftesc la nuntă?
Nu ştiu unde stă äst Ahti,
Unde s-află Kaukomieli."
Ci stăpîna din Pohjola
A răspuns cu aste vorbe:
"Ai să-l recunoşti pe Kauko,
Pe äst Ahti Saarelainen;
Are-ntr-un ostrov sălaşul,
Veselul cumătru şade
Chiar pe ţărmul unei ape,
Lîngă-un sîn întins de mare,
Lîngă capul Kaukoniemi."
Slujnicuţa, mititica,
Slujitoarea cea năimită,
Duse vestea-n şase locuri,
În opt pieţi făcu poftirea,
A poftit Pohjola-ntreagă,
Tot poporul Kalevalei,
A poftit chiar pe plugarii
Cei slăbiţi, chiar pe zdrenţoşii
Lucrători, pălmaşi cu ziua;
Doar pe Ahti, pe äst tînăr
S-a păzit ea să-l poftească.

www.dacoromanica.ro

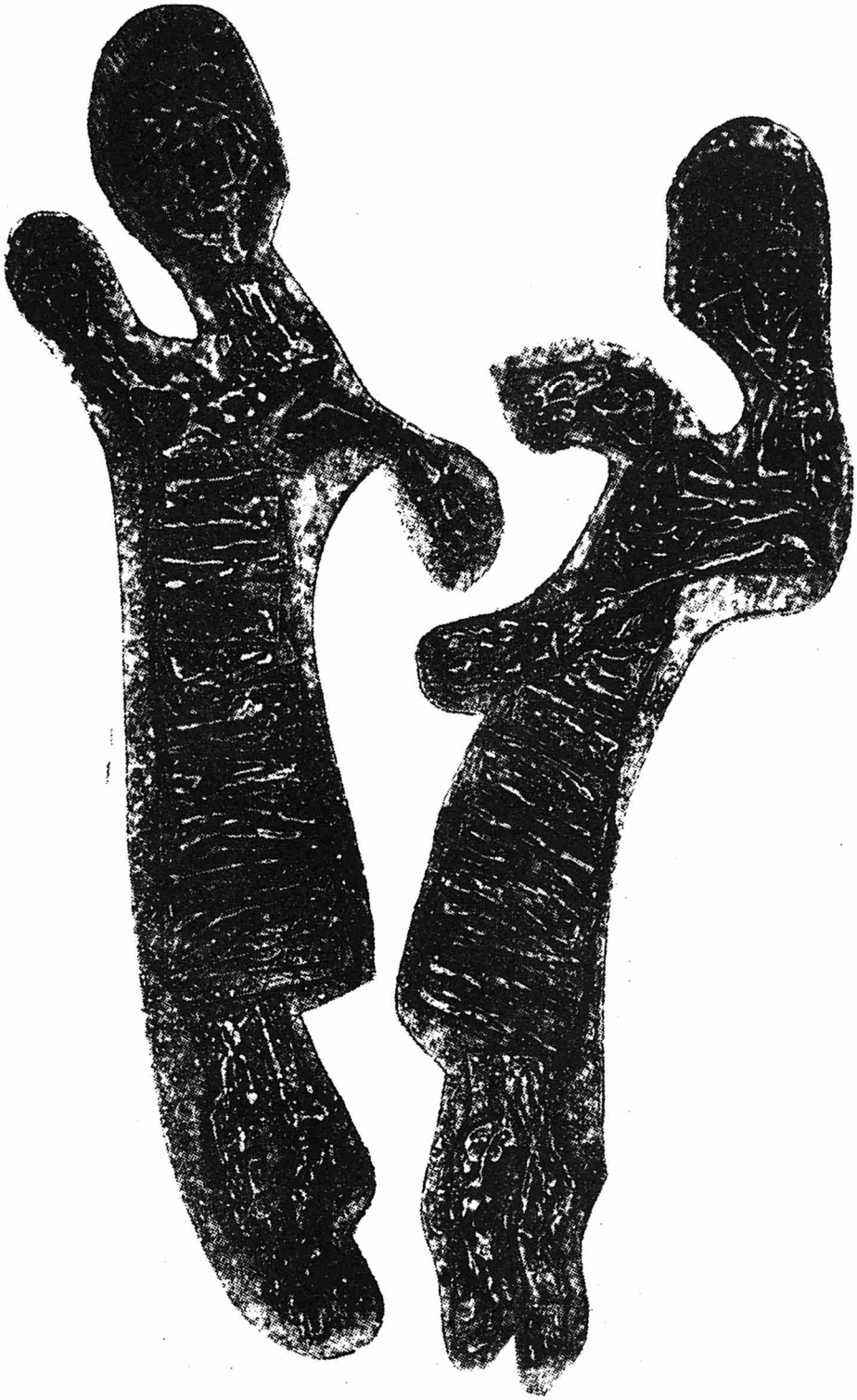

www.dacoromanica.ro

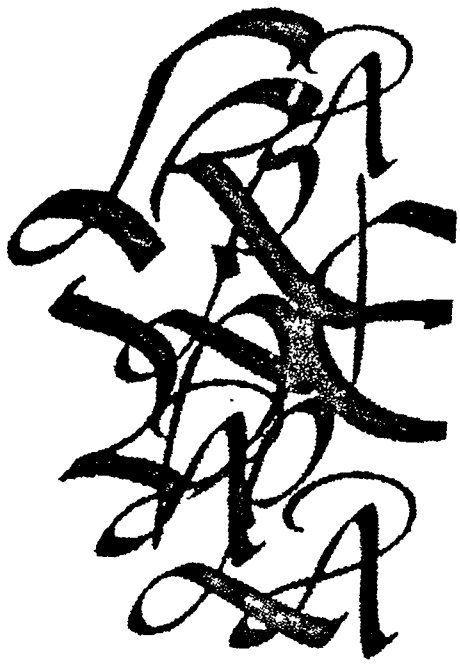

Cântul
al XXI-lea

www.dacoromanica.ro

Ci stăpîna din Pohjola,
Baba cea din Sariola,
Se găsea pe-afară, tocmai
Plină peste cap cu treburi;
Auzi pocnind cu biciul,
Sanie trecînd pe țărmuri,
Înspre miazăzi privit-a
Capul înspre soare-ntoarse;
Începu să chibzuiască:
"Cin' se-apropie de casă,
Tot pîndind cu prevedere?
Nu-i o ceată de războinici?"
A ieşit să vadă bine,
Să-i privească mai de-aproape;
Ăştia nu erau războinici,
Vornicei erau la mire,
Ginerele chiar la mijloc,
Druşti mulțime împrejuru-i.
Ci stăpîna din Pohjola,
Baba cea din Sariola,
Pe-al său ginere văzîndu-şi,
Prinse a grăi aceste:
"Tot credeam mai adineauri
Că sufla prin arbori vîntul,
Că se prăbuşeau mari stive,
Că suna departe țărmul,
Că se ridica prundişul;
Mai dădui şi mai aproape
Să mă uit, să văd ce este,
Dară nu suflase vîntul,
Stivele-s tot în picioare;
Nu suna departe țărmul,
Nu se ridica prundişul,
Ci soseau, vezi, vătăjeii,
Ginerelui, mulți la număr,
Cam aproape două sute.
Cum să-l recunosc pe mire?
Cine-i ginere-ntre oameni?
Osebit e de mulțime
Ca cireşul între arbori,
Ca stejarul între tufe,
Ca şi luna între stele.
E cu armăsaru-i negru,
E leit ca lupul groaznic;
E întocmai ca o cioară
Care-şi duce prada, ca o
Ciocîrlie în văzduhuri;
Ciripesc în vîrful oiştii
Şase aurite presuri,
Şapte păsărele-albastre
Fluieră voios pe hățuri."
De pe drum urcă un vuiet,
A scrîşnit pe cale oiştea;
Mirele intră-n ogradă,
Vătăjeii toți în curte,
Mirele cu druşti în juru-i,
În alaiul de prieteni;
Nu era nici printre-ntîii,
Dar nici printre cei din urmă.
"Hai, copii, ieşiți o dată,
Voi, vitejilor, în curte,
Voi, cei mai înalți din oameni,
Mergeți, ridicați mai iute
Gurile de ham, dați fuga,
Hățurile le desfaceți
Şi hulubele la sănii;
Coborîți-mi, însoțiți-l
Şi pe ginere în casă!"
Mirele-şi gonea sirepul,
Sania zbura ca vîntul
În a socrului ogradă;
Spuse gazda cea din Pohja:
"Hei, tu slugă, ce ai leafă,
Lucrătorule cu ziua,
Pune mîna pe-armăsarul
Ginerelui meu, îl ține,
Slobozeşte-i înstelata
Frunte de aceste hamuri
Coperite cu aramă,
Scap-o iute de această
Gură-a hamului, de staniu,
Şi de hățuri lungi de piele,
De hulube de răchită;
Ia cu tine armăsarul,
Ține-l binişor de frîul
Ce-nfloritu-i cu mătase,
De-argintatul lui căpăstru,
Pe un loc să se tăvale,
Într-un şes cu totul neted,
Pe o nea căzută proaspăt,
În livada asta albă!
Ci, adapă mînzul ăsta-al
Ginerelui, la izvorul
Cel mai de aproape, care
Nu a înghețat vrodată,
Care murmură, în spume,
Chiar sub bradul cel de aur,
Sub un pin stufos şi mare!
Pune într-un coş de aur
Ăstui armăsar de mire,
Într-o iesle de aramă,
Orz ce fost-a dat prin ape,
Pîine moale, grîu de vară
Şi secară tot de vară,
Măcinată mult şi bine.
Să-mi duci armăsarul ăsta
Înaintea unei iesle,
Într-un grajd, cît mai departe,
Iar acolo-n loc de seamă,
Leagă, iute, armăsarul,
Cu lănțucuri numai de-aur,

www.dacoromanica.ro

La belciug de fier, aproape
De cel stîlp de lemn cu pete;
Pune-i ăstui armăsar al
Ginerelui, înainte,
Porție de-ovăz bogată,
Porție de otăvioară,
Porție de fîn, mai mare.
Ci, țesală armăsarul
Ginerelui, cu un piepten
Făurit din os de morsă,
Să nu i se sfarme perii,
Să nu i se smulgă coama;
Tinde un scorțar cu totul
De argint pe armăsarul
Ginerelui, mai așterne
Un covor țesut de aur,
Un postav mai larg cu ciucuri
Și cu tivuri de aramă.
Porumbeii mei, copii ai
Satului, ia să mi-l duceți
Pe-al meu ginere-n odaie;
Scoateți-vă pălăria
Și mănușile vă trageți!
Așteptați, căci vreau o clipă
Să mă uit, să văd de poate
Ginerele meu să intre,
Fără să se scoată ușa,
Fără-a smulge și pervazul,
Fără să se mai înalțe
Bîrna cea de sus a ușii,
Fără să se scadă pragul,
Să se scoată vreun perete,
Să se schimbe temelia.
Nu-ntră ginerele-n casă,
Darul mîndru, în odaie,
Pînă nu se scoate ușa,
Nu se smulge și pervazul,
Pînă nu se mai înalță
Bîrna cea de sus a ușii,
Pînă nu se scade pragul,
Nu se scoate un perete,
Nu schimbăm și temelia;
Mirele-i cu-un cap mai mare,
Mai înalt cu o ureche.
Ridicați mai grabnic bîrna,
Ca să nu-și mai scoată cușma,
Scadeți pragul cu o treaptă,
Ca să nu-i atingă tocul;
Depărtați pervazul ușii,
Pentru ca să se deschidă
Singure-ale ei canaturi,
Ginerele cînd intra-va,
Floare-a oamenilor, rară.
Binecuvîntat fii, Doamne,
Intră ginerele-n casă!
Așteptați să văd cămara,
Să mă uit prin casă-n grabă;
Oare mesele-s spălate;
Scaune-s de-ajuns frecate,
Sînt podele măturate,
Curățenie-i în casă?
Mă uit repede-n odaie,
Parcă n-aș mai recunoaște-o;
Din ce lemn zidită-i oare,
De-unde-i sala asta mîndră?
Cum s-au ridicat pereții,
Cum s-au încheiat podele?
Un perete de-os de-arici e,
Cel din fund de os de ren e,
De-os de viezure e altul,
E din os de miel grindarul.
Grinzile din lemn de măr îs,
Stîlpul dintr-un lemn cu pete,
Dintr-un nufăr laița sobei,
Coperiș, din solzi de pește.
Laița cea din fund din fier e,
Scaune-s din lemn germanic;
Masa-n aur coperită-i,
Pe podele e mătase.
Soba asta-i din aramă,
Scaunu-i din mîndre lespezi,
E cuptoru-n lespejoare
De prin mări, iar ăst iatac e
Tot din lemn de al Kalevei."
Mirele veni-n odaie,
Sub cel mîndru pod al casei;
A rostit aceste vorbe:
"Fii binevenit, tu, Doamne,
Sub acest grindar cu faimă,
Sub frumosul pod al casei!"
Spuse ea, stăpîna Pohjei:
"Fii binevenit, aicea,
În această biată casă,
În coliba asta scundă,
În odaia de brad, joasă,
În cămara de pin, strîmtă.
Hei, tu, mică slujnicuță,
Roabă, tu, din sat, năimită,
Adă, tu, o coajă-aprinsă,
Ia o torță de rășină,
Ginerului să-i văd fața,
Mirele cum are ochii,
De-s albaștri, de sînt roșii,
Ori îs albi ca rufăria!"
Slujnicuța mititică,
Roaba cea din sat, năimită,
A adus o coajă-aprinsă,
Faclă de rășină-n flăcări.
"Focul pîrîie pe scoarță,
Face fum destul rășina,

www.dacoromanica.ro

S-ar putea să-i spurce ochii,
Să-nnegrească chipul mîndru!
Adă un opaiț mai iute,
Lumînări de ceară-aprinse!"
Mititica slujnicuță,
Roaba cea din sat, năimită,
A adus opaiț în grabă,
Lumînări de ceară-aprinse.
Ceara-şi dărui lumina,
A lucit opaițul cela,
Ochii mirelui sclipiră,
Limpezitu-i-a şi fața.
"Iată, văd acuma ochii
Ginerelui meu, dar nu sînt
Nici albaştri şi nici roşii
Şi nici albi ca rufăria,
Albi îs ca pe ape spuma,
Îs căprii ca iarba mării,
Mîndri ca pe țărmuri, trestii.
Porumbeii mei, copii ai
Satului, ci, însoțiți-l
Pe-al meu ginere, spre jilțul
Mai înalt, spre locul care-l
Vezi mai depărtat ca toate;
Spatele întors să-i fie
Spre peretele albastru,
Capul, înspre masa roşă,
S-aibă-n față musafirii,
Lîngă el, mulțimi voioase."
Ci stăpîna din Pohjola
A hrănit, a dat să beie;
Toți au unt topit în gură,
Iar în mîini plăcinte bune,
Îngrijit-a de-ai săi oaspeți,
Dar de ginere şi mai mult.
Somn s-a dat pe lîngă carne
Fragedă, de porc, la masă;
Străchinele-s ochi de pline,
Să se-ntreme musafirii,
Să se-nvioreze mai mult
Ginerele ca toți ceilalți.
Spuse ea, stăpîna Pohjei:
"Hei, tu, slujnică micuță,
Adă-ne în vedre berea,
Dă-le căni la toți nuntaşii,
De-al meu ginere-ngrijeşte
Şi mai mult decît de ceilalți!"
Ci, atunci, sluguța mică,
Slujitoarea cea năimită,
A lăsat să-şi împlinească
Vadra-ntreaga ei menire,
Tot pocalul, datoria,
S-umezească bărbi hameiul,
Şi mustăți să înălbească
La nuntaşi, dar mai mult încă
Ginerelui, ca la ceilalți.
Ce-a putut să spună berea,
Ce să mai gîndească vadra
Cu cinci cercuri, căci era doar
Chiar aicea cîntărețul
Minunat, s-o nalțe-n slavă?
El, chiar, moşul Väinämöinen,
Sprijin veşnic al cîntării,
Cîntăreț cu mare faimă,
Cel mai înțelept din oameni.
A băut întîi din bere,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Bere, scumpă băutură,
Stinge, nu zadarnic, setea,
La cîntat îndeamnă oameni,
Să-şi deschidă guri de aur,
Spăimîntați ne sînt nuntaşii,
Gazdele ce-au să gîndească:
Cîntecele sfărîmate-s,
Stinse-s limbi de bucurie,
Ori e berea mea cam slabă,
V-am dat proastă băutură,
Că tac cîntăreții noştri,
Nu zbucnesc cîntări frumoase,
Tac şi scumpii noştri oaspeți,
Muți rămîn şi cucii noştri?
Cine-o prinde dar să cînte?
Cine-o spune mîndre cînturi
La-astă masă din Pohjola,
La ospăț în Sariola?
Scaunele n-au să cînte
Ci acei ce stau pe ele;
N-o să cînte pardoseala,
Ci acei ce merg pe dînsa;
N-or să rîdă nici ferestre,
Ci acei ce-s lîngă ele;
Nu o să vorbească masa,
Ci acei ce sînt la masă;
Triste-or fi în pod ferestre
Fără-acei ce sînt sub ele."
Un copil era pe scaun,
Pe podea un puşti, acolo,
De pe laiță-a spus copilul,
De pe duşumea, băiatul:
"Pentru vîrsta mea nu-s mare,
Nu-s prea zdravăn de statură,
Dar, în ciuda ăstor lucruri,
Dacă cei mai graşi nu cîntă,
De nu-ncep burduhănoşii,
De stau mulți voinicii noştri,
Eu cînta-voi, viersui-voi,
Eu, copilul ăst bicisnic,
Puştiul uscățiv, cînta-voi
Din tot trupul meu subțire

www.dacoromanica.ro

Şi din coastele slăbuţe,
Ca să bucur seara asta,
Întru cinstea marii zile!"
Un bătrîn era pe sobă,
A grăit în chipul ăsta:
"Cînturi de băieţi, la naiba!
Îs doar plîns de prunci de ţîţă;
Cîntă doar minciuni, băieţii,
Şi fetiţele, de-asemeni;
Dă cuvînt celui mai vrednic,
Cîntăreţului, pe laiţă."
Ci bătrînul Väinämöinen
Prinse-atunci să cuvînteze:
"Este-n tineretul ăsta,
În tot neamul ăsta mare,
Cineva să-mi deie mîna,
Să-şi unească ale sale
Degete cu ale mele,
Să începem o cîntare,
Să-ntonăm un cîntec mîndru,
Bucurie la sfîrşitul
Zilei asteia, în cinstea
Acestei serbări slăvite?"
Spuse de pe sobă moşul:
"Nu s-a auzit vrodată,
Nici văzutu-s-a-n viaţ-un
Cîntăreţ şi mai destoinic,
Un rapsod c-o mai întinsă
Bogăţie de cuvinte
Decît mine-n vremea ceea,
Cînd cîntam, un copilandru,
Cînd doineam, în tinereţe,
Cînd cîntam în golf, pe valuri,
Cînd treceam cîntînd pe pajişti,
Tot zicîndu-i prin brădeturi,
Prin străfunduri de pădure.
Glasul îmi era puternic,
Minunat, cu-un sunet dulce;
Tot curgea cum curge-un fluviu,
Vîjîia şuvoi fierbinte,
Luneca pe nea ca schiul,
Lin zbura ca-n valuri nava,
Dar acum nici nu pot spune
Cine îmi zdrobi cu totul
Glasul ăsta preaputernic,
Cine-i micşoră frum'seţea;
Nu mai curge ca un fluviu,
Nu se leagănă ca valul,
E ca prin buşteni o grapă,
Pin stufos pe sub zăpadă,
Sanie pe nisipişuri,
Luntre pe uscate pietre."
Ci bătrînul Väinämöinen
A grăit atuncea astfel:
"Dar, de vreme ce chiar nimeni
Nu se-apropie să-mi fie
La cîntări tovarăş, iată,
Singur o să merg pe calea
Cîntecelor, viersui-voi
Singur povestiri măreţe,
Căci născut îs pentru cîntec,
Povestaş sînt pus în lume;
Nu-ntreb calea ori sfîrşitul
Vreunui vers, nicicînd, pe
nimeni."
Väinämöinen moşul, sprijin
Al cîntărilor, din veacuri,
Prinse-atunci să-nfăptuiască,
El chiar, lucrul bucuriei,
Să-mplinească datoria
Cea de cîntăreţ întreagă;
Cînturi vesele-s în juru-i,
Vorbe multe la-ndemînă.
Ci bătrînul Väinämöinen
A cîntat, desfăşurat-a
Toată marea lui ştiinţă;
Pînă să se-ncurce vorbe,
Cîntecele să lipsească,
Lipsă-or duce stînci, de pietre,
Eleşteiele, de nuferi.
A cîntat moş
Väinämöinen,
Veselit-a toată seara;
Cu-un surîs uşor neveste,
Cu mult chef, voioşi, bărbaţii
Ascultau ca într-o vrajă
Cîntecul lui Väinämöinen;
Le părea la toţi minune,
Chiar celor cu gîndu-aiurea.
Ci bătrînul Väinämöinen
Spuse după ce sfîrşise:
"Cîntăreţ să fiu eu, oare,
Cîntăreţ, om cu ştiinţă?
Drept e că nu-s bun de-o treabă,
Nu-i de capul meu nimica,
Dar de-ar zice Ziditorul,
El cu gura lui cea dulce,
Ar cînta un cîntec mîndru,
Şi-ar vădi a lui ştiinţă.
Ar schimba în miere
marea
Şi în mazăre, nisipul,
Ar preface-n malţ nămolul,
Ale mării pietre-n sare,
Crînguri în cîmpii de pîine,
În cîmpii de grîu, fîneţe,
Cólnicele-n pîinişoare,
Munţii-n ouă de găină.
Ar cînta cu-nţelepciune,
Ar aduce prin descîntec
Ca să dea acestei case

www.dacoromanica.ro

209

Ţarcuri de viţei, potice
Tot cu turme coperite,
Vaci de lapte pretutindeni,
Sute vite tot cornute,
Mii de vaci cu ţîţe grele.
Ar cînta cu-nţelepciune,
Ar aduce prin descîntec
Blăni de rîs, mantale pentru
Preacinstita noastră gazdă,
Rochii de postav ar face
Pentru doamna, gospodina,
Cismuliţe pentru fete,
La feciori, cămeşe roşii.
O, îngăduie, tu, Doamne,
Fă şi-n viitor să poată
Vieţui ca-aicea, lumea;
Fă tu să petreacă-adese
Pe la cheful din Pohjola,
La ospăţul Sariolei;
Fă să curgă-n valuri berea,
Miedul în şuvoi îl varsă
Pe sălaşele Pohjolei,
Peste case-n Sariola,
Să se cînte-n ele zilnic,
Seri să se petreacă vesel,
Cît o fi ca să trăiască
Minunata noastră gazdă.
Doamne, dă-le o răsplată,
Ziditorule, i-ajută
Gazdei ce' i din capul mesei,
Pe stăpînă-n magazie,
Pe feciori în cele ape
Unde pescuiesc, pe fete
La vîrtelniţă, să nu le
Pară rău nicicînd în viaţă,
Să nu se căiască-n anul
Viitor c-au dat această
Masă-aşa de-mbelşugată,
C-au întins ospăţul ăsta
La atît duium de oameni."

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

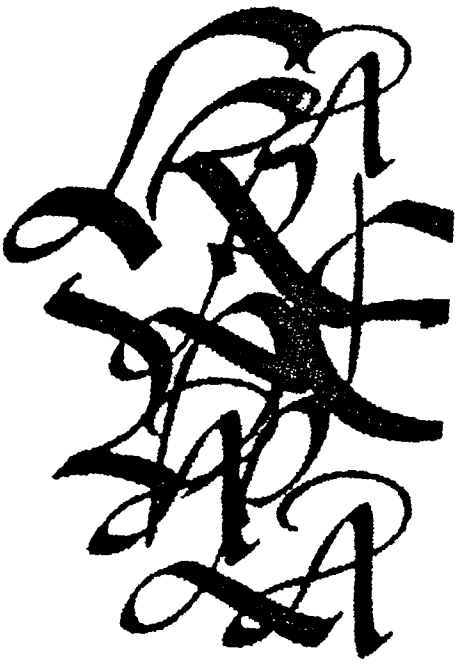

Cântul
al XXII-lea

www.dacoromanica.ro

215

După ce-au băut în lege
Şi s-au ospătat cu toţii-n
Locuinţele Pohjolei,
La ospăţ în Pimentola,
Gazda din Pohjola spuse
Ginerelui Ilmarinen:
"De ce stai, viteaz de viţă,
De ce-ntîrzii, slava lumii?
Că ţi-i tatăl bun şi darnic,
Că ţi-i preaduioasă mama,
Că-i aşa de albă sala,
Că ni-s preafrumoşi nuntaşii?
Nu rămîi că-i preabun tatăl,
Că ţi-i mama preaduioasă,
Ori că-i sclipitoare sala,
Că-s frumoşi nuntaşii noştri,
Ci rămîi doar numai pentru
Marea bunătate-a fetei,
Duioşia copilandrei,
Strălucirea mîndrei tale,
Pentru toată frumuseţea
Capului cu lungi cosiţe.
Mire, mîndre frăţioare,
Doar răbdaşi, mai rabdă încă,
Cea pe care-o vrei nu-i gata;
Prietena nu poat' să vină;
Lungi cosiţe-şi împleteşte;
Una nu e împletită.
Mire, mîndre frăţioare,
Doar răbdaşi, mai rabdă încă,
Cea pe care-o vrei nu-i gata;
Prietena nu poat' să vină:
Doar o mînecă şi-a tras-o,
Nu şi-a tras-o pe cealaltă.
Mire, mîndre frăţioare,
Doar răbdaşi, mai rabdă încă,
Cea pe care-o vrei nu-i gata;
Prietena nu poat' să vină:
Un picior şi-a încălţat doar,
Nu s-a încălţat la celalt.
Mire, mîndre frăţioare,
Doar răbdaşi, mai rabdă încă,
Cea pe care-o vrei nu-i gata;
Prietena nu poat' să vină:
Şi-a tras numai o mănuşă,
Nu şi-a tras-o pe cealaltă.
Mire, mîndre frăţioare,
Ce răbdaşi cam multă vreme,
Ţi-i prietena-acum gata,
Porumbiţa ta veni-va.
Hai, vîndută fată, vino,
Cumpărată porumbiţă,
Doară vei pleca îndată:
Iată clipa despărţirii;
Lîngă tine-i răpitorul,
Cu-un picior pe prag, aşteaptă,
Armăsaru-şi muşcă frîul,
Sania-şi doreşte fata.
Te ademeniră banii;
Mîna iute i-ai întins-o,
Gata-ai fost să iei ploconul,
Ca să-ţi vîri inelu-n deget,
Fii acum ademenită
Şi de sanie, fii gata
Să te-aşezi şi în trăsură,
Grabnică să fii şi-acuma
Ca să pleci din satul ăsta,
Fii şi-acum tot sprinteioară
Ca să laşi aceste locuri.
Tu n-ai socotit, fetiţo,
Pe-amîndouă părţi cum vine,
Nu ai chibzuit în minte
Tîrgul prost de-o fi să iasă,
Rău cumva de n-o să-ţi pară,
De nu-i plînge mult în viaţă
Că ţi-ai părăsit tăicuţul,
Că-ai lăsat lăcaşul unde
Ai văzut lumina zilei,
Casa blîndei tale mame
Care te-a purtat în pîntec.
Ce era să-ţi fi dus viaţa
În a' tatălui tău case?
Te nălţai ca floarea rară,
Ca o fragă pe cîmpie;
Cînd săreai din pat primeai doar
Lapte, unt bun, la sculare,
Pîine moale la trezire,
Zer cît vreai la îmbrăcare;
Unt de nu voiai, îndată,
Îţi tăiai felii de carne.
Nu avea nicicînd necazuri,
Nici o grijă cît de mică;
Pinilor lăsai necazuri,
Păsuri, bîrnelor din codru,
Chinuri pinilor din mlaştini,
Rămuroşilor mesteacăni
De pe-ntinse bărăgane;
Te-nvîrteai ca frunzuliţa,
Ca un fluture prin aer,
Fragă-n cîmpul maicii tale,
Ca o zmeură din pajişti.
Ai să pleci din casa asta,
Intri-n altă locuinţă,
Ai s-asculţi de altă mamă,
În familie străină;
Nu e ca prin partea noastră,
Alt chip prind acolo toate:
Cornii au alt fel de sunet,
Altfel scîrţîie portiţe,
Au alt glas şi balamale,
Altfel cîntă poarta curţii.
Nu-i şti uşi a le deschide,

www.dacoromanica.ro

Să te mişti prin curţi lungi, ţarcuri,
Cum fac celelalte fete,
Nu-i şti foc s-aţîţi în vatră,
Să-ncălzeşti în faţă soba,
Cum vrea socrul tău, stăpînul.
Crezi tu, într-adevăr, fetiţo,
Biet copil, tu îţi închipui
Că porneşti doar pentru-o noapte
Şi a doua zi devreme
Te întorci acasă iarăşi?
Nu te duci doar pentru-o noapte,
Pentru una, pentru două,
Pleci acolo pentru mult timp;
Ai să pieri de tot de-aicea;
Te vei duce, hăt, departe
De a tatălui tău casă,
Te desparţi pe veşnicie
De măicuţa ta; ci, iată,
O să-ţi pară mult prea lungă
Curtea asta, prea nalt pragul,
Cînd o să te-ntorci vrodată,
Pe a' paşilor tăi urme."
Suspina sărmana fată,
Răsufla amar fecioara,
Îi învălui durerea
Inima şi îi veniră
În ochi lacrimi; spuse aste:
"Da, crezui, ştiut-am bine
Şi prepus-am toată viaţa,
Cînd creşteam, mi-ai zis: «Tu nu eşti,
N-ai ajuns femeie încă,
Ici, sub paza părintească,
Pe ogoarele tătuţii,
În a maicii tale casă;
Ci-i ajunge doar femeie,
Cînd o fi să pleci cu soţul,
Cînd pe prag ţi-o fi piciorul,
Alt, la peţitor în sanie;
Cu o palmă-i fi mai mare,
Cu un cap întreg mai naltă.»
E ce mi-am voit întruna,
Ce, de cînd creşteam, dorit-am,
Ce-am visat, ca un an rodnic,
Ca înapoierea verii;
Împlinită mi-i dorinţa,
Iată clipa despărţirii;
Mi-i pe prag acum piciorul,
E în sanie şi celalt;
Ci cu toate astea nu ştiu
Ce schimbări se fac în mine,
Că nu plec prea mulţumită,
Că nu părăsesc voioasă
Preafrumoasa locuinţă,
Locuri ce le îndrăgisem
Din copilărie încă;
Cu păreri de rău lăs casa,
Unde am crescut, sălaşul
Cel zidit de tata; uite,
Plec cuprinsă de tristeţe,
Mă despart cu multă jale
Ca-ntr-o noapte grea de toamnă,
Cum e gheaţa primăverii,
Ce nu ne păstrează urma,
Ale paşilor tipare.
Oare, cum e gîndul altor,
Inima altór mirese?
Chinuri nu simţesc, nici vorbă,
Inima nu ştie spaima,
Cum o ştie-a mea, sărmana;
Creşte-n mine-o cruntă jale,
Mintea mi-i precum e smoala,
Inima, ca şi cărbunii.
Gîndul celor fericite,
Inima acelor fete
Căror le-a surîs norocul
E ca zorii primăverii,
E ca soarele-răsare;
Dară inima-mi cum oare-i,
Cum mi-s gîndurile triste?
Mi-i un mal de baltă mintea,
Ca şi-o margine de nour,
Ca şi-o neagră noapte, toamna,
Ca o tristă zi de iarnă,
Inima mi-i şi mai neagră,
E mai neagră decît bezna
Unei nopţi prelungi de toamnă!"
Ci, atunci, o slujitoare
Mai bătrînă, de-ale casei,
A grăit, în chipul ăsta:
"Ha, ha, ha, fetiţo, iacă,
Ţi-aminteşti de-a' mele vorbe,
Doar ţi-am spus a suta oară:
«Nu-ndrăgi pe vrun logodnic,
Nu te-aprinde, vezi, vreodată,
De-a lui gură-ncîntătoare,
De-a lui galeşă privire,
De-a' lui nobile picioare;
Dulce îi grăieşte gura,
Ochii lui cu drag scînteie,
Dar e Lenpo în bărbie,
Îi stă moartea-n a lui gură.»
Uite ce-am spus totdeauna
Şi ce sfat dădui la fete:
Cînd or mai veni logodnici,
Peţitori în starostie,
Ori flăcăi de-nsurătoare,
Trebuie să ţii, nici vorbă,
Bine piept la-a' lor dorinţe,
Să-ţi iei singură-apărarea;
Astfel numai le răspunde:
«Să băgaţi de seamă, bine,

www.dacoromanica.ro

Nu-s eu una din acele
Ce nurori ajung, pe care
Le aduceți ca pe roabe;
O fecioară-așa ca mine
Nu trăiește ca o slugă,
Nu-și prea pleacă ea voința
Să rămîie-n veci supusă;
De mi-ar spune unu-o vorbă,
I-aș zvîrli îndată două,
De m-ar înhăța de plete,
De mi-ar înșfăca zulufii,
Descurca-mi-aș iute părul;
I-aș sili eu pe-acei oameni
Să-mi dea iarăși ce-mi luară.»
Dar tu n-ascultași de mine,
N-ai urmat a' mele sfaturi,
Mergi în foc doar din trufie,
Pleci de bunăvoie-n smoală;
Văd c-alergi acum spre-această
Sanie, ce-o are ursul;
Uite, zbori spre carul vulpii
Să te ducă ursu-n cele
Depărtări, să facă vulpea
Roabă la stăpîn din tine,
Mașterii să fii ca slugă.
Mergi de-aicea la o școală,
Pleci din casă către chinuri;
Tare grea va fi și școala,
Mult or ține aste chinuri,
Cumpărat de-acum e frîul,
Opritorile sînt gata;
Și doar nu sînt pentru alta,
Pentru tine, sărmănico.
Îi cunoaște-ndată, biata,
O să simți tu vreo bărbie
Cam osoasă-a unei mașteri,
Aspra socrului tău limbă,
Vorbe de cumnat, deșarte
Ori disprețul cumnățelei.
Pleacă-ți tu, urechea, fată,
La a' mele sfaturi, la-aste
Vorbe ce le spun acuma:
Floare îmi erai acasă,
Bucurie, lîngă tatăl;
Te numea doar totdeauna:
Luminișul lui de lună,
Maică-ta-ți spunea și dînsa:
Al ei soare bun și vesel,
Frățiorul tău: frumoasă
Strălucire-a unei unde,
Soră-ta: năframă-albastră;
Mergi acum în altă casă,
Lîngă-o mamă ce-i străină;
Ci străina nu ți-i mamă,
Nu te-aduse ea pe lume;
Rar de tot o să te-nvețe,
Cînd și cînd o să te-ndrepte
Drăgălaș și cu blîndețe;
Parcă văd că o să-ți spună
Socrul tău: lepădătură,
Soacra: sanie laponă,
Iar cumnatul: treapta scării,
Cîrpă de nimic, cumnata.
Ți-ar fi mult mai îndemînă,
Te-ai simți cu mult mai bine
De te-ai pierde ca o ceață,
Risipi ca fumu-n curte,
De-ai zbura ca frunza-n vînturi,
Ca scîntéie prin văzduhuri.
Nu ești pasăre, să tot cînți,
Frunză să pluteşti prin aer,
Flacără să te împrăștii,
Nu ești fum să umpli curtea,
Vai, fecioară, surioară.
Ce tîrg încheiași tu: iată,
L-ai schimbat pe blîndul tată,
Cu-un turbat, năstrușnic socru,
Pe măicuța cea miloasă
Cu o maștеră prea aspră,
Dat-ai frățiorul vrednic
Pe-un cumnat ce-i pus pe ceartă,
Pe drăguța surioară
Pe-o cumnată ce te-o rîde,
Patul cu-albele cearceafuri
Pe o vatră de fuiningini,
Unde de izvor strălimpezi
Pe un eleșteu în gloduri;
Țărmuri cu nisip subțire
Pe un mal cu lutul negru,
Rodnicele tale șesuri
Doar pe bălării uscate,
Cólnice bogate-n boabe
Pe păduri cu trunchiuri aspre.
Cu adevărat crezut-ai,
Tu, fetițo, ți-ai spus astfel,
Nici tu griji, puține treburi,
Cînd o fi să cadă sara?
Crezi că mergi să dormi acolo,
De un somn lin să te bucuri?
Nu mergi, nu, să dormi acolo,
De un somn lin să te bucuri,
Nopțile-i veghea întruna,
Îndoi-te-vei de grijă,
Te vor copleși mari chinuri,
Știi-vei ce e supărarea.
Cît zburdai ne'mbrobodită,
Fără griji umblai, hoinară,
Cît mergeai nearuncată,
Te duceai făr' mari necazuri;
Îți dă griji, acum, tulpanul,
Întristare, nemeteșul,

www.dacoromanica.ro

Multe-ngrijorări, năframa,
Frămîntări, mereu, basmaua.
Ce e la părinți o fată?
Fata-i la tătuțu-acasă
Cum e regele-n castelu-i;
Îi mai trebuie un paloș,
Alta-i a nurorii soartă;
Sărmănica noră e doar
La bărbatu-său cum este
La vrăjmași, prizonierul,
Temnicer îi mai lipsește!
Greu trudește-n vremea muncii,
După-a' ei puteri lucrat-a,
Leoarcă-i trupul de sudoare,
De pe frunte-i cad broboane,
Cînd să ațipeasc-oleacă,
O trimit de foc să cate,
La cuptor o mai alungă,
Undeva la dracu-n praznic.
Ar avea nevoie, biata,
De o inimă de știucă,
De o limbă-a unui păstrăv;
Minte de biban din lacuri,
De o gură-a unui clean și
De un pîntec de-albișoară
Și de toată dibăcia
Unei rațe de pe mare.
Nu ai să găsești fecioară,
Printre-a unei mame fiice,
Între fetele din casă,
Care să cunoască unde
S-a născut sfîșietorul,
S-a ivit ronțăitorul,
Cel mîncău grozav de carne,
Sfărmătorul cel de oase,
Ce-arunca-le-va-n vînt părul,
Ce le-o risipi zulufii,
I-o împrăștia în boare.
Plînge, plînge, biată fată,
Și de plîngi, hai, plînge tare,
În pumni lacrimile-ți varsă,
Umple-ți mîinile-amîndouă,
Le împrăștie-n ogradă,
Schimbă-n lac lungi dușumele,
Îți înecă-n lacrimi casa,
Varsă valuri pe grindare!
De nu plîngi acum, vei plînge
Cînd o să te-ntorci odată
În a tatălui tău casă
Și-i găsi tăicuțul vîrstnic
Horcăind în baia de-aburi,
Șomoiog uscat sub brațu-i.
Plînge, plînge, biată fată,
Și de plîngi, hai, plînge tare;
De nu plîngi acum, vei plînge
Cînd o să te-ntorci odată
În a maicii tale casă,
Și-i afla bătrîna maică
Năbușită-n fundul șurii
Cu un vraf de paie-n brațe.
Plînge, plînge, biată fată,
Și de plîngi, hai, plînge tare;
De nu plîngi acum, vei plînge
Cînd o să te-ntorci odată
În această mîndră casă
Și găsi-vei frățiorul
Neînsuflețit, acolo,
Pe cărare-ntins în țarcuri.
Plînge, plînge, biată fată,
Și de plîngi, hai, plînge tare;
De nu plîngi acum, vei plînge
Cînd o să te-ntorci odată
În această mîndră casă
Și-o să-ți afli sora moartă,
Pe cel drum spre lac, ținîndu-și
Vechiul bătător, în mînă."
Suspină fecioara, biata,
Răsuflă cu multă jale,
Începu apoi să plîngă,
Izbucni deodată-n lacrimi;
Le-a vărsat în mîini, umplut-a
Pumnii amîndoi cu lacrimi
De păreri de rău, în curtea
Tatălui, cea îngrijită;
Bălți făcu pe pardoseală;
A grăit apoi aceste;
Iată vorbele ce spuse:
"Voi, surori, dulci păsărele,
Prietene din tinerețe,
Voi, tovarăși de-altădată,
Ascultați-mi aste vorbe:
Nu știu-ntr-adevăr pricina,
De ce simt așa de tare
Supărările acestea,
De ce-n griji mereu mă aflu,
De ce-s prada ăstor spaime,
Copleșită de mari chinuri?
M-așteptam la alte lucruri,
Alt fel de nădejdi aveam eu;
Că zbura-voi ca și cucul,
Ciripi-voi tot pe dealuri,
Cînd veni-va ziua asta,
De mi-ar fi-mplinite doruri;
Dar nu zbor, azi, cuc, prin aer,
Nici nu cînt pe cele dealuri;
Sînt ca un rățoi pe valuri,
Ca o lișiță-s în golfuri,
Înotînd prin reci talazuri,
Valuri tot tăind, de gheață.
Vai, tăicuță, vai, măicuță,
Vai, părinți, cam de ce, oare,

www.dacoromanica.ro

Mă aduserăți pe lume,
Pentru ce mă și crescurăți,
Ca să vărs șiroaie lacrimi,
Să fiu prada ăstor spaime,
Ca să-ndur aceste chinuri,
Să mă vaiet de necazuri!
Ar fi fost mai bine, maică,
Ce-mi dăduși odată lapte,
Tu, ce m-ai hrănit la sînu-ți,
De-nfășai doar aschioare,
De spălai doar pietricele,
În loc să speli tu fetița,
Să înfeși copilul mîndru,
Cel pe care-atîtea chinuri
Mari îl așteptau, atîtea
Frămîntări îngrozitoare!
De altminteri multă lume,
Oameni mulți gîndesc cam asta:
«Ea nu știe de necazuri
Și de griji; e o copilă!»
Oameni buni, băgați de seamă,
Nu vorbiți în chipul ăsta:
Îs mai multe ale mele
Griji ca pietrele-n șuvoaie,
Ca-n pămîntul slab răchite,
Ca-n pustiuri buruiene;
Nu le-ar trage-un cal, nici vorbă,
O copită potcovită,
Toate chinurile mele,
Toate-a' mele negre spaime,
Fără să se miște-ntruna
Gura hanului și fără
Să tot tremure și oiștea!"
Un copil pe prag vorbit-a,
Un băiat de lîngă sobă:
"De ce plîngi tu, mititică,
Ce te jălui așa tare?
Calului mai lasă chinuri,
Mînzului, durerea mare,
Gurii ferecate, spaime,
Gîtului cel lung, jelanii;
Doar au cap mai lung sirepii
Și o frunte mult mai tare,
Li-i mai țeapăn al lor greabăn,
Trupu-ntreg li-i mai puternic!
Nici o pricină nu ai doar
Ca să plîngi și să te tîngui,
Doar nu pleci în niște nlaștini,
Nu te duci pe-un țărm de fluviu,
Lași pămînturi roditoare
Pentru altele mai bune,
Casă lași, cu bere multă,
Pentru casă mai bogată.
De-ai privi ce ai în preajmă,
Ai vedea că stă-n picioare
Falnic, soțul tău, la dreapta,
Un bărbat ce hărăzit ți-i;
Chipeș omul, strașnici caii,
Casa cu venituri multe;
Se tot învîrtesc ierunce,
Lunecă în lungul oiștii,
Vin să mai petreacă mierle,
Să mai cînte pe curele,
Se tot leagănă pe hamuri
Șase mîndri cuci de aur,
Șapte păsăruici albastre
Ciripesc pe mîndra sanie.
Nu te îngrija atîta,
Nu mai plînge, fata mamii,
N-ai să fii nenorocită,
Te-i sinți cu mult mai bine
Lîngă cel ce trage brazde,
Ghemuită sub sumanul
De plugar, luată-n brațe
De aducătorul pîinii,
Ori, strivită sub bărbia
Marelui pescar, în casa
Vînătorului cel strașnic
De elani, acolo-n baia
Omului ce-omoară urșii!
Drept vorbind, e nobil soțul,
Din viteji, cel mai destoinic;
Nu-i stau arcuri fără lucru,
În cui, tolbele degeaba,
Cîini nu-i ațipesc acasă,
Nu se tolănesc în pace.
Chiar în astă primăvară
Ridicatu-s-a-n trei rînduri,
Colo-n tabăra din cîmpuri,
Cînd se lumina de ziuă;
Patul cel de crengi lăsat-a;
I-a scăldat de trei ori ochii
Roua-n astă primăvară,
Crengi îi pieptănară părul,
I-au șters ramurile trupul.
Soțul tău conduce oameni,
Este crescător de turme,
Mirele mai are încă
Codri unde fug copite,
Crînguri unde umblă glezne,
Vite-n funduri de vîlcele,
Sute vite mari cornute,
Mii de vaci cu țîțe grele,
Mori în orișice livadă,
Șuri pe orișice pîraie;
Pîine-i dau din plin aninești,
Orz, rîpoase povîrnișuri,
Mult ovăz, stîncoase locuri,
Grîul, malurile apei,
Brînză, țărmuri lungi de lacuri,
Bănișori, oricare scoică,
Gologani, chiar pietricele!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

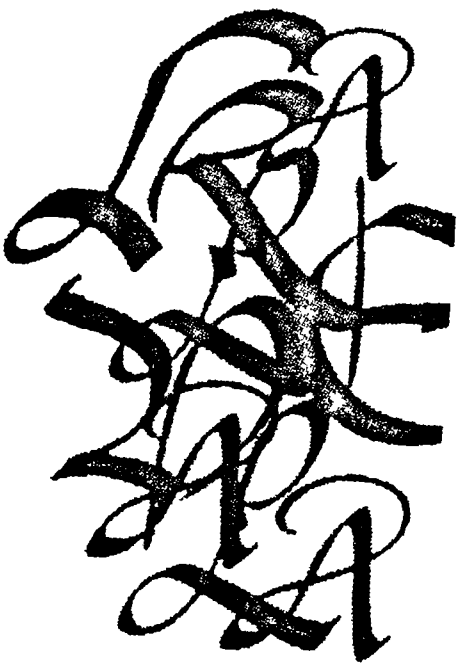

Cântul
al XXIII-lea

www.dacoromanica.ro

Se cuvine ca mireasa
Să mai fie îndrumată,
Să se dea povețe fetei;
Cine va-ndruma mireasa,
Cine o să-i deie sfaturi?
Iacă, Osmotar, vînjoasa,
Kalevatar, mîndra fată,
Începu să-i dea povețe,
Să arate ea orfanei
Cum va trebui să umble
Tot mereu cu-înțelepciune,
Ce să facă să cîștige
Tuturor bunăvoința,
Cum să fie la bărbatu-i
Fără greș și cum s-o aibă
Socrii totdeauna dragă.
A rostit aceste vorbe,
A grăit în chipul ăsta:
"O, mireasă, surioară,
Floricica mea micuță,
Ci, ascultă aste toate,
Ține minte ce-ți voi spune.
Floricică, pleci departe,
Pieri, tu, fragă de prin codri,
Tu, ne lași, scorțar preamîndru,
Catifea preaminunată,
Te porneşti, acum, departe
De vestita noastră casă,
De gospodăria asta
Să-ți atragi o altă casă.
Intri-n neam străin de-acuma,
Tot cu prevedere umblă;
Poartă-te cu chibzuință:
Nu mai poți ca altădată
La măicuța ta-n livadă
Singură să cînți pe vale,
Să doineşti în voie, slobod,
Pe poteci cît îs de-ntinse.
Cînd lăsa-vei casa asta,
Ia odoarele şi zestrea,
Dar să laşi la noi trei lucruri:
Visele în zorii zilei,
A' măicuții vorbe bune,
Gustul untului preaproaspăt!
Ia cu tine toate cele,
Uită numai săculețul
Viselor în colț de sobă
Pentru fetele din casă,
Lasă cînturi pe vreo laiță,
Versuri vesele-n fereastră,
Mărturii, a' tale şotii,
În pat, orice neastîmpăr,
Răutățile: pe vatră,
Jos, pe pardoseală, lenea,
Iar de nu, le dă chiar druştii,
Care le-o zvîrli în cîmpuri,
Le-o ascunde-n ierburi nalte!
Însuşeşte-ți noi deprinderi,
Las' pe cele vechi şi uită
Ale tatălui răsfățuri,
Pe-ale socrului, primeşte;
Fă-i deci plecăciuni smerite,
Numai vorbe bune-mparte!
Însuşeşte-ți noi deprinderi,
Las' pe cele vechi şi uită
Ale mamei, dragi răsfățuri,
Pe-ale maşterei primeşte;
Fă-i deci plecăciuni smerite,
Numai vorbe bune-mparte!
Însuşeşte-ți noi deprinderi,
Las' pe cele vechi şi uită
A' surorii, dragi răsfățuri,
Pe-a' cumnatei le primeşte;
Fă-i deci plecăciuni smerite,
Numai vorbe bune-mparte!
Însuşeşte-ți noi deprinderi,
Las' pe cele vechi şi uită
Ale fratelui răsfățuri,
Pe-a' cumnatului primeşte;
Fă-i deci plecăciuni smerite,
Numai vorbe bune-mparte!
Te fereşte totdeauna
Cît luci-va luna de-aur,
Simplu să pătrunzi în casă,
Ca un copilaş, la soțu-ți;
Cere şi purtări o casă,
Mai ales de e vestită;
Îşi încearcă-un soț nevasta
Chiar de-i soțul cel mai vrednic;
Trebuie să bagi de seamă
Cînd nu sînt purtări prea bune,
Trebuie să fii-nțeleaptă,
Cînd bărbatu-i secătură.
Dacă socrul ți-i ca lupul,
Soacră-ta ca o ursoaică
Iar cumnatu-i ca un şarpe,
Şi ca un piron cumnata,
Le arată-aceeaşi cinste,
Fă-le plecăciuni smerite
Cum acasă-odinioară-n
Locuința părintească
Te plecai în fața tatii,
O cinsteai pe buna maică.
Va mai trebui s-aibi
veşnic,
Capu-ntreg, o minte dreaptă,
Vie-atenția întruna,
Judecata sănătoasă!
Serile cu ochi la pîndă,
Ca să nu se sting-opaițul,
Trează-urechea dimineața,
Ca s-auzi cîntînd cocoşul

www.dacoromanica.ro

La întîiul cucurigu,
Pînă noi chemări nu scoate;
Vremea-i de sculat cei tineri,
Pentru cei bătrîni de-odihnă.
Dar cocoşul de nu cîntă,
Dacă pasărea aceasta
A stăpînului tot tace,
Îţi ia luna călăuză,
Să te-ndrepte Ursa Mare,
Ieşi, cît poţi, mai des afară,
Să vezi luna cea de aur,
Să priveşti la Ursa mare,
Ca să cercetezi cu grijă
Stelele-n văzduhuri nalte!
Cînd stă bine Ursa Mare,
Coarne-n miazăzi de are,
Coada de-i spre miazănoapte,
A venit şi pentru tine
Clipa de-a lăsa crivatul,
Te desparţi de omul mîndru,
Jar să scoţi de prin cenuşă,
Să aduci din vatră flăcări,
În cărbuni rămaşi să sufli,
Fără să-i împrăştii însă
Primprejur, acolo-n vatră.
De nu-i foc cumva-n cenuşă,
De nu-i flacără pe vatră,
Ia-ţi cu binele bărbatul,
Către mîndrul soţ te-ntoarce:
«Dragul meu, dă-mi foc, aprinde-o
Flacără, bobiţă scumpă.»
Ia o cremene micuţă,
Mai un fir mărunt de iască,
Fă să scapere-o scînteie,
Facla din perete-aprinde,
Du-te, fă curat prin grajduri,
Adă-le nutreţ la vite;
Vaca maşterii mai muge,
Calul moşului nechează,
Vaca socrului azvîrle,
Muge vreo viţea-a cumnatei
După cea ce-mparte fînul,
După cea ce dă trifoiul.
Gîrbovă fugi pe cărare,
Îndoită mergi prin grajduri;
Dă cu drag la vaci nutreţul,
Îţi hrăneşte mieluşeii,
Vacilor le pune paie,
Mai adapă viţeluşii,
Cu fîn bun hrăneşte mînjii,
Dă-le oilor otavă;
Rău să nu te porţi cu porcii,
Nu lovi nici purceluşii;
Porcilor le pune troace,
La purcei doar covăţele.
Nu întîrzia prin grajduri;
Mult nu sta cu berbecuţii;
Cum ai curăţit şi grajdul
Şi-s şi vitele hrănite,
Pleacă fără-ntîrziere,
Cum e vîntul intră-n casă!
Copilaşu-i numai lacrimi,
Ţipă, vezi, sub plăpumioară;
Bietul copilaş, nu spune,
Sărăcuţul fără limbă,
De-i e frig ori de-i e foame
Ori de s-a-ntîmplat alt lucru,
Pînă a venit măicuţa,
Glasul cunoscut s-asculte.
Cînd te-ntorci în casă adă
Patru lucruri doar cu tine:
Într-o mînă o găleată,
Sub braţ mătura frunzoasă,
Între dinţi mai adă-o faclă,
Lucru-al patrulea: pe tine.
Prinde-apoi să cureţi sala,
Scîndurile lungi să mături,
Să stropeşti pe pardoseală,
Să n-arúnci pe-un prunc, ia seama;
De vezi jos, copil, chiar fiul
Cumnăţelului, ridică-l
Şi aşază-l pe o laiţă,
Spală-i bine ochişorii,
Perie-i şi căpuşorul,
Dă-i şi puţintică pîine,
Îi întinde unt pe hrincă;
De lipseşte pîine-n casă
Dă-i în mînă-o aşchioară.
Cînd va fi să speli şi masa
După cel tîrziu opt zile,
Spală mese şi-a' lor margini,
Să nu uiţi nici de picioare;
Laiţele să cureţi bine,
Cu destul de multă apă;
Şi să ştergi cu măturica
Cea de pene toţi pereţii,
Laiţe lungi cu-a' lor unghere,
Zid cu crăpături cu totul.
Praful aşezat pe masă,
Murdăria din fereastră
Depărteaz-o cu o pană,
Cu o cîrpă înmuiată,
Nu cumva să urce praful,
Să mai umple şi tavanul.
Mătură pe pod funingini,
Scoate zgura de prin sobă,
Nu uita cel stîlp din casă,
Şi grindarele mărunte;
Să arate cumsecade,

www.dacoromanica.ro

Ca-ntr-o bună locuință.
Prietenă, ascultă bine,
Să iai seama ce ți-oi spune:
Să nu umbli fără bluză,
Lălăind cînd n-ai cămașă,
Să nu mergi făr' șorț pe-afară,
Fără de colțuni, vreodată;
Foc s-o face soțiorul,
Se va supăra bărbatul.
Trebuie să te cutremuri,
Să te temi mult de scorușul
Cela de prin colțul curții;
Îs sfințiți scorușii care
Cresc în colțuri de ogradă,
Ramuri de scoruș sfințite-s,
Frunzele pe crengi tot sfînte-s;
Îs mai sfînte crengi cu roadă;
Fata o învețI cu ele,
Sfaturi i se dau orfanei
Soțiorului să-i placă,
Mintea să i-o prindă-n vrajă.
Aibi urechile de șoarec,
Iar picioare ca de iepuri,
Să mai știi să-ți pleci grumazul,
Gîtul să-l îndoi întocmai
Ca un jnep ce se-nmlădie,
De cireș, un ram mai tînăr.
Ochii mari deschiși să-ți fie,
Trebuie să bagi de seamă
Să nu te cam prindă lenea,
Nu sta-n pat prea tolănită,
Nu te-ntinde-n așternutu-ți.
De la-arat îți vine socrul,
Cumnățelul, de prin țarini,
De la munca-n cîmp bărbatul,
Soțul la tăiat de codru,
Adă apă-ntr-o cofiță,
Un ștergar le pregătește,
Tot plecîndu-te supusă
Și spunînd doar vorbe bune.
Vine maică-ta de-a doua,
Cu vrun coș greu, de făină,
Ieși în curte s-o întîmpini,
Te înclină preasupusă;
Scoate de sub brațu-i coșul
Ca să-l duci apoi în casă.
De nu poți ghici, de nu știi
Singură ce fel de muncă
Trebuiește săvîrșită,
De ce lucru e nevoie
Să te-apuci, întreabă baba:
«O, preabună, scumpă soacră,
Spune-mi, vezi, cum se lucrează
Pe aici, ce rînduială
E la trebi, în casa asta?»
Baba-ți va răspunde-
ndată,
O să-ți spuie toate soacra:
«Uite, cum se lucră-aicea,
Cum e toată rînduiala:
Macini mai întîi făină,
Piatra o învîrți cu mîna,
Ieși afară să scoți apă,
Prinzi a frămînta și coca;
Mai apoi aduci și lemne,
Cel cuptor să se-nfierbînte,
Lasă să se coacă pîinea,
Să se înnegrească pita;
Tăvile apoi le spală,
Curățește și covata.»
O să-ți spună baba lucrul,
Soacra, treburile tale:
Ia grăunțe de pe lespezi,
După asta fugi la moară,
De-ai ajuns, cînd ești la moară,
Să nu cînți, să nu strigi tare,
Să nu țipi, ci lasă moara
Ea să cînte pentru tine,
Las' să țipe doar mînerul;
Să nu scoți adînci suspine,
Să nu plîngi prin preajma morii,
Căci o să gîndească socrul,
Și ți-o spune chiar și soacra
Că suspini de supărare,
Că te-nverșunezi de ciudă,
Ori de o mînie mare.
Cerne-apoi făina asta,
Adu-o pe o tavă-n casă,
Veselă frămîntă pîinea,
Plină de însuflețire;
Să nu scape cocoloașe
Ori bucăți de mirodenii.
De-i barbînța aplecată
Umfl-o-ndată chiar pe umăr,
Ia și cofa subsioară,
Ieși mai iute după apă,
Ține gingaș barbincioara,
Prinde-o binișor cu bățul,
Grabnic te întoarce-acasă,
Ca un vînt de primăvară;
Nu întîrzia pe maluri,
Și la puț, nu sta tîndală,
Căci și socru-tău va crede,
Ba și socră-ta-ți va spune
Că te-i fi uitînd la chipu-ți,
Că rămîi anume pentru-a-ți
Admira în valuri fața,
A te minuna în apa
Din fîntînă, de frum'sețea-ți.
Iar cînd mergi la vraf de
lemne,

www.dacoromanica.ro

Buturugi să cați mai groase,
Nu disprețui nici una,
Ia și crengile de plop chiar,
Lemnele încet așază;
Nu le arunca cu zgomot;
O să cread-atuncea socrul,
O să-ți spuie chiar și soacra
Că le-azvîrli de supărare,
Că-n mînie, tuni și fulgeri.
Cînd te duci în magazie
Ca să cați făină, vezi tu,
Să nu stai un veac acolo,
O să cread-atuncea socrul,
O să-ți spuie chiar și soacra
Că împarți făină pe la
Babele din satul cela.
Cînd speli oalele, clătește
Covățelele în care
Fost-a frămîntată coca,
Spală cupe cu-a' lor toarte,
Ciubărașele cu toate
Crăpăturile-ntre doage,
Freacă ceștile cu grijă,
Spală lingurile bine.
Ține socoteli de linguri,
De tacîmuri și de blide,
Ca să nu le tragă cîinii,
Nici pisici să le răpească,
Ca să nu le smulgă păsări,
Să le-mprăștie copiii;
Mulți copii doar are satul,
Mare număr de căpșoare,
Ce-ar putea să ia ceșcuțe
Și să risipească linguri.
Cînd faci baia cea de seară,
Adă crengi, mai scoate apă,
Încălzește șomoioage
De mesteacăn, colo-n baia
Îndestul aerisită;
Nu sta mult în cămăruță,
O să creadă-atuncea socrul,
O să-ți spuie chiar și soacra
Că te-ntinzi pe pod în baie,
Ori că lenevești pe-o laiță.
Cînd te-ntorci apoi în casă
Să-l poftești pe socru-n baie:
«Uite, preaiubite socru,
Tocmai e-ncălzită baia;
Proaspete-s acum acele
Șomoioage de nuiele;
Te-mbăiază cît ți-i cheful,
Te tot spală, să te saturi;
Oi turna pe pietre apă
Sub podeț stînd jos, pitită.»
De țesut de vine vremea,
Cînd se năvădește pînza,
Pentru sfat în sat nu merge,
Peste șanț nu cere sprijin,
Om străin să n-ai la lucru,
Nu lua-mprumut suveica.
Cele fire lungi tu-ți toarce,
Tu, cu degetele-ți lucră,
Rînduiește cum se cade
Firișoare moi de lînă,
Potrivește bine tortul
Cel de cînepă cam aspru,
Pune ghemul la-ndemînă,
Strînge-l pe depănătoare,
Tot pe țevi îl înfășoară,
Bate tare cu vatala,
Pune ce-ai țesut pe masă,
Țele din nou le nalță;
Țese pănură mai groasă
De mîntăli, mai pregătește
Rochii să aveți de lînă
Doar cu părul de pe-o oaie,
Lîna de pe-un miel de iarnă,
De pe-un miel de primăvară,
De pe-un berbecuț de vară.
Ci ascultă-a' mele spuse,
Sfaturi, ce le dau și-acuma;
Din orz berea-ți pregătește,
Din malț strașnica licoare,
Cu-ale spicului de-orz boabe,
Jumătate-arzînd din arbor.
Cînd îi pune-n malț și zahăr,
Boabelor de orz dînd gustul,
Să nu-nvîrți cu o prăjină,
Nici măcar cu o crenguță,
Ci, cu mîinile, întoarce,
Doar cu pumnii tot frămîntă,
Fă-ți drum deseori la baie,
Să nu se-nnegrească bobul,
Să nu doarmă-n orz pisica
Nici să nu se dea de-a dura;
Fără frică-nfruntă lupii,
Toate fiarele pădurii,
Cînd te duci mereu la baie,
Cînd alergi în miez de noapte.
Uneori, de-ți vine-un oaspe,
Nu te supăra pe dînsul,
Totdeauna-o casă bună
Mai păstrează pentru oaspeți
Hălci ce prisosesc, de carne,
Ori gustoase bucățele.
Ci-l poftește tu, să șadă,
Stai de vorbă blînd cu dînsul,
Cu cuvinte bune-ndoapă-l
Pînă-i pregătită masa.

www.dacoromanica.ro

Dar cînd părăseşte casa,
După ce ţi-a spus şi ţie
Bun-rămas, ia bine seama,
Nu-l conduce mai departe,
Doară pîn' la pragul uşii,
Căci s-o supăra bărbatul,
O simţi jignire soţul.
Ori, cînd te va prinde poftа
De a vizita vro casă,
Să nu ieşi fără-nvoire,
Nu te duce mai-nainte
De-a-i înştiinţa pe-ai casei;
Cînd în vizită te afli,
Vorbele îţi cîntăreşte:
Nu-ţi descrie nicicînd casa,
N-o vorbi de rău pe soacră.
Ci, nurori din sat, or zice
Ca şi altfel de cumetre:
«Îţi dau unt, cam cît, la maicaţi?»
Să nu le răspunzi cam astfel:
«Nu-mi dă maştera vreodată.»
Spune că-ţi dau unt întruna,
Plin ţi-aduce polonicul;
Ast-aşa, măcar că poate
Numai într-o zi îţi dete
Şi atunci fiindu-i untul
Vechi de şase luni în capăt.
Ci ascultă-a' mele spuse,
Sfaturi ce îţi dau şi-acuma:
Cînd ne-i părăsi sălaşul
Spre a merge-n altă casă,
Să nu-ţi uiţi măicuţa scumpă,
Să nu-ţi superi hrănitoarea;
Maica te-a adus pe lume,
Te-a hrănit la sînu-i mîndru;
Partea cea mai bună-ţi dete
Din fiinţa ei, tot miezul
Trupului său alb; doar, stete
Multe nopţi întregi de veghe,
Deseori scăpat-a masa
Cînd te răsfăţa, cînd maica-şi
Legăna de zor copilul.
Cei ce n-au grijit de mamă,
Supărat-au hrănitoarea,
N-or să meargă în Manala,
Împăcaţi în Tuonela;
Pedepseşte crîncen Mana,
Tuoni crunt îi chinuieşte
Cei ce n-au grijit de mamă;
Supărat-au hrănitoarea;
A' lui Tuoni fiice-i ceartă,
Cele fete a' lui Mana:
«Cum uitat-ai de măicuţa,
Supărat-ai hrănitoarea?
Suferi cumplit măicuţa,
Cînd zăcea acolo-n baie,
Alungită pe acele
Paie proaspete, cînd, biata,
Te-aducea cîndva pe lume,
Te purta odată-n pîntec!»
Sta pe-un lăicer o babă,
Cu sumanul vechi în spate,
Una-n sat rozînd la praguri,
Uliţarnică, ştiută;
Început-a să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Cîntă, dragei lui, cocoşul,
Cîntă fiul găinuşii,
Cîntă cioara-n luna spumii,
Croncăneşte, primăvara;
Eu ar trebui să cînt doar,
Aste paseri să mai tacă!
Au tovarăşă acasă,
Au în preajma lor drăguţă,
Eu n-am prieteni, n-am nici casă;
Vrun iubit n-avui vreodată.
Ci, ascultă, ce-ţi spun, soră,
La bărbat cînd îi ajunge,
Nu te pleci la-a' sale pofte,
Cum plecatu-m-am în faţa
Glasului de ciocîrlie,
Mîndrului bărbat, sărmana.
Căci eram cîndva ca floarea,
Trupul ca o plantă mare,
Cum e lujerul cel tînăr,
Înflorind ca o corolă;
Zmeură-mi spuneau pe nume,
Drăgălaşa lor comoară;
Lişiţă, în curtea tatii;
Barză, în livada maicii;
Pe la frate-meu, răţuşcă,
La surori, privighetoare;
Floare, alergam pe cale,
Zmeură, fugeam pe pajişti;
Tot zburam în lung pe prunduri,
Pe covoare-n flori, de şesuri,
Viersuiam pe orice vale,
Ridicam în slavă dealuri,
Petreceam prin cele crînguri,
Mă jucam, mereu, pe cîmpuri.
Mînă foamea vulpea-n cursă,
Limba, helgea, în capcană,
Dorul de bărbat, pe-o fată,
Pofta, într-o altă casă,
Căci o fată e născută,
O fecioară-i legănată

www.dacoromanica.ro

Nora la străin s-ajungă,
Numai roabă la vro soacră.
În alt loc plecai ca nora,
Biet cireş, prin părţi străine,
Afină, să fiu strivită,
Fragă, pentru-a fi-njurată;
Mă muşcară toţi copacii,
Mă tăiară toţi aninii,
Sfîşiatu-m-au mesteceni,
Plopi au tras, pe rînd, de mine.
Iată, că, mă măritară,
Mă aduseră la soacră,
Cînd veniră să mă ceară
Îmi spuseseră c-afla-voi
Şase case-n brad lucrate,
O odaie-n două caturi,
Cîmpuri toate îngrădite,
Drumuri doar cu flori pe margini
Pe un lan de orz lungi şanţuri,
Ierbi cu-ovăz doar semănate,
Cu grîu îmblătit hambare,
Multe şuri cu grîul proaspăt,
Pentru bani primiţi lăzi sute,
Alte sute pentru banii
Ce aveam eu să-i mai capăt.
Ci, primii să merg, sărmana,
Să mă duc, mă prinsei, proasta:
Casa-n şase pari proptită,
În vreo şapte lungi prăjine,
Cîmpuri, pline cu necazuri,
Şesuri, de cuvinte aspre;
Cu griji, drumuri mărginite,
Şanţuri, pline cu durere;
Ura-n case mari, pe faţă,
Iar în alte încă-ascunsă;
Vorbe ce-am primit, lăzi sute,
Alte sute pentru cele
Ce aveam să le mai capăt.
Însă nu-mi păsa de asta,
Mă sileam să n-am vro vină,
Vream să le cîştig iar, cinstea,
Să-mi atrag, din nou, iubirea,
Tot făcînd în sală focul,
Răscolind mereu cărbunii;
Fruntea-mi se dădea de uşă,
De usciori şi praguri, capul;
Ochi străini văzui la uşă,
Încruntaţi, pe lîngă sobă,
Tulburi, pe podele-n mijloc,
Duşmănoşi, în fundul sălii;
Foc îi tot ţîşnea din gura
Răului stăpîn; zbura tot
Jar, cărbuni aprinşi pe limba
Inimii celei de piatră.
Însă, nu-mi păsa de asta,
Încercam s-o duc chiar ástfel,
Să fiu pea-ndatoritoare,
Să m-arăt plecată tare,
Alergam întotdeauna
Cu, de iepure, picioare,
Tot cu labe de-ale helgii,
Mă culcam tîrziu întruna,
Mă sculam în zorii zilei;
Nu le-am cîştigat cinstirea,
Nici putut-am să-mi atrag un
Strop de dragoste, sărmana,
Munţi de-aş fi mutat din loc, ori,
Stînci să fi tăiat în două.
În zadar pisam făină,
Tot striveam vîrtoase boabe:
Socrul le mînca, mojicul,
Gura de văpăi, la masa
Cea din lemn de pin făcută,
Din ceşcuţe aurite;
Nora, mă hrăneam, sărmana,
Cu făină de pe piatră;
Masa îmi era în vatră,
Lingură, doar polonicul.
Prea adeseori eu, biata,
La bărbatul meu, acasă,
Culegeam prin mlaştini muşchiul
Ca să-mi fac din asta pîine,
Îmi scoteam din puţuri apă
Ca să-mi ud îmbucătura;
Nu mîncam vrodată peşte,
Albişoare,-aveam, sărmana,
Numai cînd mergeam la ţărmuri,
Ca să pescuiesc pe-acolo,
Cînd mă cumpăneam în luntre,
Căci nu căpătam la soacră
Peşte-n dar pe-o zi s-ajungă,
Ori să-l am doar la o masă.
Fînul l-adunam pe vară,
Iarna roboteam cu furca,
Îmi dădeau mereu la soacră
Să lucrez ca unei slujnici,
Slugi năimite, îmblăciul
Ce-l aveau mai lung, în şură,
Cea mai grea din perii-n baie,
Iară în spălătorie,
Ciubăraşul cel mai mare,
Îmi puneau în mînă furca
Cea de grajd, pe cea mai groasă;
Nu gîndeau la-a' mele chinuri,
La prea mare-mi oboseală,
Cînd se istoveau bărbaţii,
Se simţeau trudiţi şi mînjii.
Vezi, cum, biată slujitoare,
Mă trudeam în timp de lucru,
Îmi puneam puterea toată;
De venea un ceas de-odihnă,

www.dacoromanica.ro

231

Se găseau să mă trimită
Tot pe mine să fac focul,
M-alungau la dracu-n praznic.
Mă batjocoreau degeaba,
Tot împrăştiau la zvonuri
Despre cum îmi duc viaţa,
Împotriva cinstei mele;
Deci, plouau dojeni asupra-mi
Şi-mi cădeau pe cap la vorbe
Ca scîntei arzînd, ca vara,
Grindina de fier, cînd bate.
Nu-mi pierdui curajul însă,
Mi-aş fi dus şi-aşa viaţa,
Ajutîndu-mi aspra babă,
Tot prin preajma gurii-n flăcări;
Un necaz căzu pe mine,
S-a-nrăutăţit durerea-mi:
Se schimbă în lup bărbatul,
Urs frumosu-mi soţ ajunse:
De mîncat mînca pe-afară,
De dormit, întors cu spate,
Tot întors era la muncă.
Am vărsat amare lacrimi,
Prinsei să gîndesc în casă,
Zile vechi să chem în cuget,
Mi-amintii trecuta viaţă,
În a' tatii curţi întinse,
Lîngă maica multduioasă.
M-apucai să cînt atuncea,
Să grăiesc în chipul ăsta:
«Da, ştiut-a buna maică
Cum să facă să-ncolţească
Merişorul ei cel tînăr,
Cum să stea mereu de veghe
La nălţarea tulpiniţii;
N-a ştiut, vai, s-o sădească;
În lut sterp a pus tulpina,
Într-un loc ce nu-i prieşte,
Prea aproape de-un mesteacăn,
Ca să plîngă toată viaţa,
Zi de zi, să se jelească.
Şi cu toate aste, iacă,
Mi s-ar fi căzut mai bun loc,
În curţi mai cuprinzătoare,
Pe podele mult mai late,
Să am un mai bun tovarăş,
Mai vestit să-mi fie soţul;
Îndrăgit-am mitocanul,
Mă legai de găgăuţul
Ăst cu trup leit de cioară,
Nas, de corb, ce croncăneşte,
Gură,-a lupului de pradă,
La statură cît mi-i ursul.
Îi puteam găsi perechea
Străbătînd doar dealul nostru,
În vrun trunchi bătrîn de arbor,
În vrun ciot de-anin mai putred,
La vro margine de drumuri;
Bot i-aş fi făcut din turbă,
Dintr-un muşchi mai vechi şi barba,
Cap din lut; din piatră, gura;
Dintr-un jar în flăcări, ochii,
Şi urechi – ciot de mesteacăn,
Lungi picioare, din răchite.»
Iacă-aşa, cîntam eu, biata,
Suspinam la-a' mele păsuri,
Ci-a venit deodată soţul,
S-a oprit pe sub perete,
Presimţitu-i-am sosirea,
După paşi îmi detei seama,
Cum s-apropie de-odaie;
Cînd pe scară-a pus piciorul,
Păru-i fîlfîia în aer,
Se mişca făr' vînt să bată;
Fioros rînjea din gingii,
Ochii-şi învîrtea sălbatic;
Un scoruş cam strîmb, în pumnu-i,
Sub braţ bîta noduroasă,
Prinse-atunci să dea în mine,
M-a lovit şi-n cap, atuncea.
Ci, cînd a căzut şi seara,
Cînd s-a dus el să se culce,
Puse vergile alături,
Biciul cel din cui luat-a.
Pentru mine doar, sărmana,
Pe-a mea socoteală, biata.
Cînd m-am hotărît, la urmă,
Să mă bag în patu-mi, seara,
Cînd mă-ntinsei lîngă soţu-mi,
Stam chiar lîngă el culcată,
Burduşitu-m-a cu cotul,
M-a lovit mitocăneşte,
Cu crengi groase de răchită,
Mă bătu c-un bici cu coada
Ghintuită-n os de morsă.
M-am sculat din patul rece,
Din culcuşul meu de gheaţă,
Soţu-a luat-o după mine,
M-a gonit pe uşă-afară,
M-a-nşfăcat cumplit de plete,
Pumnii-n cîrlionţi înfipse,
Plete-n vînt împrăştiat-a,
Într-un vînt de primăvară.
Cine, oare, să-mi dea sfaturi,
Să-l mai iau să mă înveţe,
Înjghebai colţuni de-oţele,

www.dacoromanica.ro

Cureluşi făcui, de piele,
M-aţinui la colţ de ziduri,
Aşteptai şi pe cărare:
Poate s-o trezi bărbatul,
S-o mai domoli mojicul;
Nu se potoli, nici vorbă,
Nu se domoli o clipă.
Ci, mă prinse-n urmă frigul,
Gardului tot dînd tîrcoale,
Stînd într-una pe sub ziduri,
Aşteptînd pe după uşă;
Începui atunci să judec:
Prea mult n-am să pot rămîne
Urii lor să fiu tot ţintă,
La batjocură supusă,
În cea haită a lui Lempo,
În a' răilor cotloane.
Părăsit-am dulcea casă,
Aste scumpe colţişoare;
M-am tot dus, femeie slabă,
Mlaştini, şesuri, străbătut-am,
Toate apele stătute;
De al fratelui cîmp detei,
Brazii reci îmi murmurară,
Pinii cei stufoşi cîntară,
Toate ciorile vorbiră,
Coţofenele strigară:
«Nu, aicea nu ţi-i casa,
Locul naşterii nu-i ăsta.»
Nu-mi păsa de aste vorbe,
Am intrat la frate-n curte,
Mi-a spus aste vorbe poarta,
Se jeliră şi ogoare:
«De ce vii în aste locuri,
Ce-ai mai vrea să ştii, sărmano;
Ţi-a murit de mult tăicuţul,
Purtătoarea-ţi nu mai este,
Ţi-i străin al tău bun frate,
E ca o vrăjmaşă, soaţa.»
Nu-mi păsa de aste vorbe,
Am intrat chiar în colibă;
Pe zăvor îmi pusei mîna,
Am simţit zăvorul rece.
Cînd intrat-am şi în casă,
Lîngă prag rămasei dreaptă,
Mîndră mutră-avea stăpîna,
Nu mi-a dat îmbrăţişare,
Ba nici mîna nu-mi întinse;
Am făcut şi eu pe mîndra:
S-o îmbrăţişez nu mersei,
Nici măcar nu-i detei mîna;
Pusei degete pe sobă,
Reci erau a' sobei pietre,
Pus-am degete-n cenuşă:
Rece-n vatră şi cenuşa.
Fratele-mi zăcea pe laiţă,
Plin de glod pe lîngă sobă,
De-o palmă pe trup funingini,
De un cot erau pe umeri,
Stînjen pe-al său cap cenuşa,
Baniţă de zgură arsă.
El a întrebat străina,
Descusu vizitatoarea:
«De-unde vii, de peste ape?»
Am răspuns cu vorbe limpezi:
«Nu-ţi mai recunoşti tu sora,
Fosta fiică a măicuţii?
Amîndoi sîntem de-o mamă,
Legănaţi de-o păsăruică,
Ne-a clocit aceeaşi gîscă,
Dintr-un cuib d-ierunci ieşirăm.»
Plînse fratele atuncea,
Ochii lui vărsară lacrimi,
Se întoarse spre nevastă,
Spuse dragei lui, încetul:
«Dă-i surorii să mănînce!»
Ci femeia cea cu ochii
Batjocoritori luat-a
Varză pregătită, fiartă,
În bucătărie, uite:
Cîinele-i mîncă grăsimea,
Îi linsese javra sarea,
Negrul chiar luase masa.
Se întoarse spre nevastă,
Spuse dragei sale, încetul:
«Adă oaspetelui bere!»
Ci femeia cea cu ochii
Batjocoritori aduse
Musafirului doar apă
Ce nici nu era curată;
Îşi spălaseră într-însa
Ochii-a' sale surioare,
Fraţii-şi curăţiră mînuri.
Mă îndepărtai de frate,
De-ale naşterii meleaguri,
Am pornit pribeagă, biata,
Ca să rătăcesc departe,
Ţărmurile să cutreier,
Să călătoresc întruna
Şi să bat la porţi străine,
Tot prin curţi necunoscute;
Îmi umblau copii pe maluri,
Ocolind mereu străinii,
Ba şi-acuma multă lume,
Oameni numeroşi, şi astăzi
Îmi vorbesc cu semeţie
Şi cu ură grea mă mustră;
Nu-s aşa de mulţi aceia
Ce să-mi spuie-o vorbă bună,
Cu blîndeţe să-mi grăiască,
Mă primească la-a lor vatră,

www.dacoromanica.ro

233

Cînd sosesc pe cîte-o ploaie,
Adăpost de frig de-mi caut,
Cînd doar chiciură mi-i fusta,
Mi-i sumanul sloi de gheață.
Cînd eram mai tinerică
Nu m-aș fi gîndit o clipă,
Dacă sute mi-ar fi spus-o,
Mii de limbi mi-ar fi-ndrugat-o,
C-o să cad în aste chinuri,
Că voi da în aste zile,
Zile ce mi-au fost sortite,
În aceste suferințe."

www.dacoromanica.ro

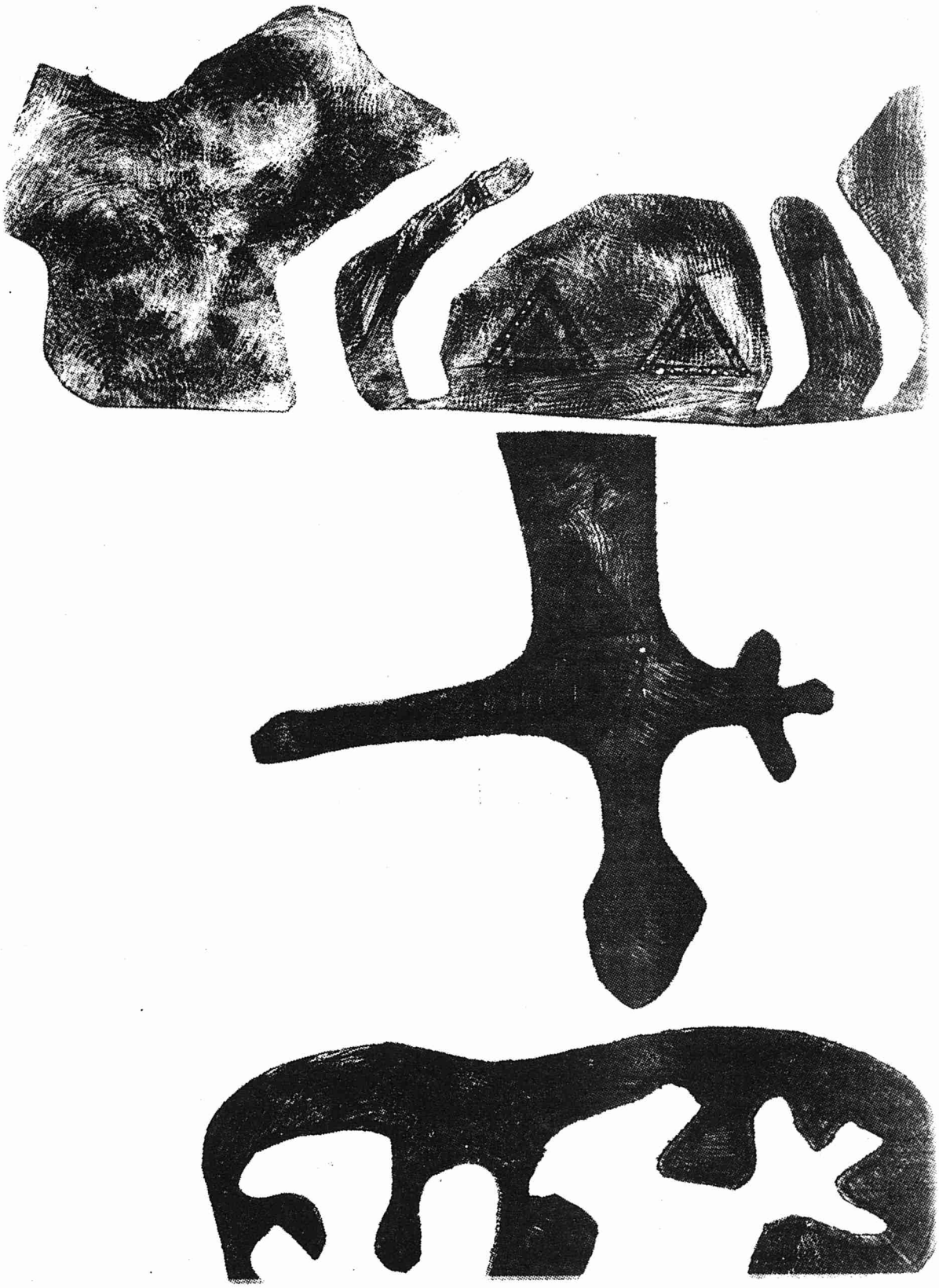

www.dacoromanica.ro

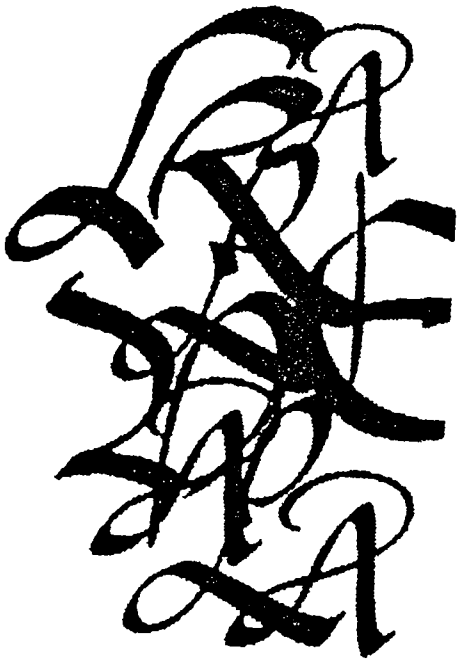

Cântul
al XXIV-lea

www.dacoromanica.ro

Fata îşi cunoaşte rostul,
Datoria de mireasă;
Fratelui, să-i spun o vorbă,
Să grăiesc cu bărbăţelul:
"Mire, frate minunate,
Mult mai bun decît un frate,
Mai iubit ca fiul maicii,
Mai bun ca băiatul tatii,
Să m-asculţi ce-ţi spun, acuma,
Să iei seama ce grăi-voi
Despre cîneparul ăsta,
Păsăruica ce-o iei astăzi.
Ci, norocului, fii astăzi,
Recunoscător că, uite,
Ai găsit o pradă bună;
Preaadînc îi mulţumeşte
Că-ntîlnit-ai fericirea:
Domnul ţi-a făgăduit-o,
Ziditorul tău ţi-a dat-o.
Mulţumeşte-ntîi tătuţii,
Şi mai mult apoi măicuţii
Care-a legănat copilul,
Pe logodnica cea mîndră.
Multcurată e fecioara,
Străluceşte jumătatea-ţi
Albă e aici sub scutu-ţi,
Mîndră e sub ocrotirea-ţi,
Ai o fată lîngă tine
Sprintenă, lucind în preajma-ţi,
Harnică să bată grîul,
Bună la cositul ierbii,
Ageră să spele straie,
Iute la-ngrijit de rufe,
Drăgălaşă cînd să toarcă,
În puteri să ţeasă pănuri.
Zgomotul vătalei sună
Ca un cuc pe o colină,
Lunecă suveica iute
Ca o helge printre lemne,
Se învîrte ţeava ca un
Cucuruz de brad în gura
Unei veveriţi, în cuibu-i;
Iată, satul nu mai doarme,
În castel veghează oameni,
De ăst zgomot al vatalei,
De ăst şuier al suveicii.
Mire preafrumos, brav tînăr,
Pe bărbat de-acum vestindu-l,
Fă o secere-ascuţită,
C-un mîner o întăreşte,
Ce o să-l ciopleşti la poartă,
Ciocăneşte-o pe o bîrnă,
Însoţeşte-n zi cu soare
Nevestica pe fînaţuri;
Ai să vezi cum ierbi se culcă,
Fînul aspru-n foşnet cade,
Cum rogozul se prăvale,
Se aştern pe lut gol trestii;
Ierbi s-or secera pe bulgări,
Retezaţi vor fi lăstarii.
Cînd luci-va ziua-a doua,
Fă-ţi suveică, una, dreaptă,
Stative cu mari vatale,
Sul de-arţar îţi întocmeşte,
Îţi ciopleşte mîndre talpe,
Ia-ţi ce-ţi trebuie spre-a ţese,
Adă-ţi soaţa ta la stativi,
Pună mîna pe vatale,
Va scrîşni puternic spata,
Tremura-va lemn de stativi,
În sat zgomotul s-o-ntinde,
Va străbate mai departe
Al vatalei scrîşnet tare;
Îşi vor spune cele babe,
Or să-ntrebe şi cumetre:
«Cine ţese-aşa de mîndru?»
Bine-o fi cînd li-i răspunde:
«Ţese scumpa-mi nevestică,
E micuţa-mi inimioară,
Care face larma asta».
«Nu se cam distramă pînza,
Ori, rosteşte bine, spata?»
«Pînza nu se mai distramă,
Orice fir rosteşte spata;
Kuutar parcă a ţesut-o,
Parcă-i toarsă de Päivätär,
O găti chiar Otavatar,
Fu sfîrşită de Tähetär».
Mire, preafrumos, brav tînăr,
Pe bărbat de-acum vestindu-l,
Cînd va fi să pleci de-aicea,
Cînd vei părăsi sălaşul,
Cu frumoasa ta mireasă,
Lîngă scumpa porumbiţă,
Nu-ţi du vrabia aceasta,
Piţigoiul ăsta mîndru,
Pe făgaşe vechi de drumuri,
Ori prin colţuri de prin garduri,
Nu o răsturna de-o bîrnă,
N-o zvîrli cumva prin pietre!
Nicicînd în a tatii curte,
În a maicii sale casă
N-a fost dusă prin noroaie,
Prin a' gardurilor colţuri,
De-un buştean n-au răsturnat-o,
Nimeni n-o zvîrli prin pietre.
Mire preafrumos, brav tînăr,
Pe bărbat de-acum vestindu-l,

www.dacoromanica.ro

Să nu-ți duci iubita fată,
Nu-ți purta nevasta scumpă,
Nici nu o tîrî prin colțuri,
Spre a scotoci unghere;
Niciodată la tăicuțul,
La bătrîna ei măicuță,
N-a umblat, haihui, prin colțuri,
Nici n-a scotocit unghere;
Ci stătea tot la fereastră,
Sprintenă-alerga-n odaie,
Seara-n bucuria tatii,
Iar în zori, de dragul mamei.
Nu-i da, mire, piulița,
Astei porumbițe pentru
Ca să mărunțească stuful,
Să piseze nişte scoarță
Ori să facă pîini din paie,
Pîini de pin ca să frămînte;
Nu se-aduse-n casa tatii,
Nici a maică-sei frumoase,
Sîngerariță să fie
Mărunțită-n piuliță
Nici pisată nu fu scoarță;
Pîini de paie nu făcură,
Pîini de pin nu frămîntară.
Du această păsăruică
Tot spre roditoare cîmpuri,
De secară lăzi golească,
Orz din capistere scoată,
Pîini înalte să tot coacă,
Facă bere minunată,
Aluat crescut frămînte,
Numai pîini de grîu să facă.
Mire, frate minunate,
Să-ngrijeşti ca porumbița,
Ca frumoasa noastă gîscă
De păreri de rău nu plîngă;
Cîte-o clipă grea, de-i vine,
De se plictiseşte poate,
Pune murgul la trăsură,
Îți înhamă Albul mîndru,
Du-o iute la tăicuțul,
Lîngă maica ei cea scumpă!
Vezi, să nu te porți cu mîndrul,
Cu ăst pițigoi, drăguțul,
Cum te porți c-o roabă-n preajmă-ți,
Cu vreo slujnică năimită;
Las-o-n pivniță să meargă
Şi să intre-n magazie!
Nicicînd doar la tata-acasă,
În lăcaşul maicii sale,
N-au ținut-o ca pe-o roabă,
Ca pe-o slujnică plătită,
N-au oprit-o-n beci să între,
Să se ducă-n magazie;
Mai tăia felii de pîine,
Grijă mai purta de ouă,
Lîngă putina cu lapte,
Lîngă butea cea cu bere,
Deschidea-n zori magazia,
Seara închidea sipetul.
Mire preafrumos, brav, tînăr,
Pe bărbat de-acum vestindu-l,
De-i ținea nevasta bine,
Bine-i fi primit, cînd poate
O să vii cîndva la socrul,
Pe la multiubita-ți soacră;
O să-ți dea degrab' mîncare,
De mîncat, şi băutură,
Calul o să ți-l deshame,
L-or hrăni, l-or duce-n grajduri,
I-or mai da apoi şi apă;
Ba i-or pune şi tainul
De ovăz, acolo-n iesle.
Nu-nvinovăți, vreodată,
Fata asta, pițigoiul,
Că n-ar fi de viță-aleasă,
Nu-i din casă mai cu stare;
E din viță preaalească,
Iar familia-i e mare;
Baniță de bob de sameni,
E un bob de orice rudă,
Baniță de in: ajunge
Cîte-un fir de fiecare.
Tu, biet mire, te fereşte
Să-ți bați tînăra-ți fetiță
Să o scoli cumva cu biciul,
Cu biciuşca cea de piele!
Să n-o faci sub vergi să țipe,
În şopron, în colț, nu geamă;
Niciodată fata asta,
Cît a stat la tată-acasă,
N-au sculat-o ei cu biciul,
Cu biciuşca cea de piele!
N-a țipat sub vergi vreodată,
Nici gemu-n şopron, în colțuri.
Ca un zid să-i fii în față,
Ca un bun pervaz, păzeşte-o,
N-o lăsa s-o bată maica,
Să se-nfurie tăicuțul,
Nici străinii s-o defaime,
Să se poarte rău vecinii.
Dacă-ai tăi, s-o bați, ar ține,
Să o mustri cît mai aspru,
Să nu-ți biciuieşti drăguța,
Mîndra ceea după care
Ai umblat trei ani în capăt,
Ai rugat-o preafierbinte.

www.dacoromanica.ro

Îți învață, soț, nevasta,
Îți povățuiește mărul,
Și în pat, și după ușă,
Cîte-un an de fiecare
Loc: un an cu vorba numai,
În al doilea an făcîndu-i
Semn cu ochii; în al treilea,
Doar călcînd puțin picioru-i.
De s-arată nesupusă,
De nu vrea de loc s-asculte,
Trestii ia din mîl de smîrcuri,
Lujer din livezi, de coada
Calului, să-nveți soția
În al patrulea an, astfel:
Mișcă ușurel cu-un șuier
Varga ce o ai, de coada
Calului, învîrte-un lujer
Lung de papură, dar, încă,
N-alerga la bici, n-o bate
Cu vreo frînghie ori joardă.
De s-arată nesupusă,
De nu vrea de loc s-asculte,
Taie-o vargă din pădure,
O crenguță de mesteacăn,
Ad-o sub suman, ascunsă,
Fără-a o vedea vecinii,
Pune-i-o sub ochi nevestei:
Amenință-o, dar n-o bate!
De s-arată nesupusă,
De nu vrea de loc s-asculte,
O îndreaptă-atunci cu varga,
O învață cu-un mesteacăn,
Pedepsește-o-n patru ziduri,
Îi vorbește-n casă-nchisă,
N-o certa prin vreo livadă,
Nici n-o bate prin ogoare;
Zvonul pînă-n sat s-o-ntinde,
Cearta pîn' la altă casă;
La vecini va-ajunge plînsul,
Tărăboiul pînă-n codru.
Ci, lovește-o, peste umeri,
Josul spatelui mlădie-i,
N-o lovi la ochi vrodată,
De urechi nu te atinge,
I s-ar face-o bolfă-n tîmple,
Vînătaie pe sub ochii-i;
O să-ntrebe cumnățelul,
Socrul va cădea pe gînduri;
Or vedea în sat plugarii,
Or mai rîde și sătence:
"La război a fost, ori, poate,
S-a găsit, cumva, în luptă;
Poate-un lup cumva-a mușcat-o,
O zgîrié un urs din codri;
Oare lupul n-o fi soțul,
Ursul, scumpul ei tovarăș?"

Un bătrîn stătea pe sobă,
Un pribeag era pe vatră:
Spuse moșul de pe sobă,
Cel pribeag rosti pe vatră:
"Vai, biet mire, te fereşte,
Să faci gustul nevestichii,
Nevestichii, ciocîrliei,
Cum făcui eu, biet de mine!
Cumpărat-am pîine, carne,
Unt destul, ba chiar și bere,
Multe felurimi de peşte,
Ba mai cumpărai și hrană,
Berea din a' miele locuri,
Grîu din alte părți adusei.
N-am putut și eu să aflu
O nevastă mai voinică;
Cînd mi-a-ntrat femeia-n casă
Semăna leit cu ciuma,
Strîmbă-ngrozitor la față,
Ochii roturnjiți în capu-i,
Spume tot făcea-n mînie,
De vorbit, vorbea cu ciudă,
Prost îmi tot spunea, ba mai
mult,
Mă făcea buștean, cu totul.
Mi-amintii de-o viclenie,
Am urmat alt drum: cînd prinsei
O crenguță de mesteacăn
Pasărea și-a giugiulit-o,
Cînd luai un vîrf de jneapăn,
Salutatu-și-a drăguțul,
Cînd dădui cu o răchită
Mi-a sărit de gît nevasta."
Suspină adînc fecioara,
Răsuflă din greu sărmana;
Început-a ea să plîngă;
Spuse vorbele acestea:
"Vine clipa despărțirii,
Pentru bun rămas e vremea,
Prea aproape mi-i plecarea,
Bun rămasu-i lîngă mine;
Greu să pleci, să lași în urmă
Satul ăst cu faimă mare,
Casa asta mîndră, unde
Mă nălțai așa de falnic
Și-am crescut din plin, cu vlagă,
Cît ținu copilăria
Și-n tot timpul tinereții.
Nu aș fi crezut vreodată,
Nu mi-ar fi trecut prin minte
Că-ntr-o zi va fi nevoie
Să las tot ce e prin preajma
Acestui castel de-aicea,
Umerii acestei creste,
Dar o cred acum, că plec doar;
Cred și mă despart acuma;

www.dacoromanica.ro

Gol paharul despărțirii-i,
Fu de-acum pe gît zvîrlită
Berea asta a plecării;
Săniile îs întoarse:
Colo-i partea dinainte,
Ici, cea dinapoi; e-alături
Şura, de asemeni, grajdul.
Cînd îmi iau acum adio,
Cînd pornesc, nenorocita,
Cum mă voi plăti de-al mamei
Lapte ce l-am supt odată
Şi de bunătatea tatii,
De a fratelui iubire
Şi de dragostea surorii?
Mulțumescu-ți ție, tată,
Pentru hrana ce mi-ai dat-o,
Pentru orice mîncărică,
Pentru cele mai gustoase
Bucățele-ntinse mie!
Mulțumescu-ți ție, mamă,
Că ți-ai legănat copilul,
Că ți-ai îngrijit micuța,
Că m-ai alăptat la sînu-ți!
Mulțumescu-ți ție, frate,
Ție, bună surioară;
Îmi binecuvînt familia,
Pe pricteni din junie,
Cu care-am trăit pe vremuri,
Am crescut odată mare.
Te fereşte, dragă tată,
Şi tu mamă, pururi blîndă,
Voi, familia mea mare,
Strălucite rubedenii,
Să v-apuce supărarea,
Să cădeți în grele chinuri
Că mă duc în altă casă,
Că-n alt neam, de-acuma, intru!
Soarele ceresc, scîntéie,
Luna Domnului străluce
Şi prin părțile acelea,
Stelele sclipesc şi-acolo,
Ursa Mare-arată drumul
Mai departe prin văzduhuri
Ca de-altmiteri, jos, în lume,
Ca pe-a' tatălui sălaşuri,
Pe-a copilăriei casă.
Iată, părăsesc acuma
Locuință preaiubită,
Sala asta ridicată
De tăicuțul meu, sălaşul
Primitor al maicii mele;
Las şi mlaştini, las şi cîmpuri,
Las ograda mea ierboasă,
Las a' mele lacuri limpezi,
Las a' mele scumpe țărmuri
Pentru-a se scălda acolo
Babele din sat, ca să se
Zbenguie ciobanii tineri.
Las şi bahnele la lume,
Las hoinarilor cîmpia,
Mari aninişti las acelor
Ce-ar dori să s-odihnească,
Bălării, celór ce umblă,
Pe la călători, zăplazuri,
Iar la trecători, potece,
Celor ce aleargă, curtea,
Celor care stau, pereții,
La curățători, podele,
La măturători, pămîntul,
Cîmpuri, să alerge renii,
Las păduri să sară rîşii,
Țarini ca să steie gîşte,
Crînguri, să se odihnească
Păsăruicile în ele.
Iată, plec cu alt tovarăş,
Mă pornesc acum în miezul
Astei nopți adînci de toamnă
Pe alunecoase pîrtii
Ale primăverii, fără
Ca să las pe gheață-o dîră,
Nici vreun semn de paşi pe-ntinderi,
Fără să rămîie-o urmă
De pulpană pe zăpadă,
Pe polei, zgîrietură.
Cînd mă voi întoarce, iarăşi,
Prin aceste scumpe locuri,
Cînd o fi să-mi văd, iar, casa,
Cine ştie-atuncea dacă
Mă va auzi măicuța,
De-o simți tăicuțul plînsu-mi,
Dacă nu cumva n-oi plînge
Chiar sub ochii lor, chiar lîngă
Capul lor? Crescut-a iată,
Iarbă tînără, zvîcnit-a
Jnep pe pielea hrănitoarei,
Peste chipul scumpei mame.
Cînd o fi să vin, odată,
În această curte lungă,
Nu mă va cunoaşte nimeni,
Decît aste două lucruri:
Cei răzlogi de jos, din garduri,
Parul cel mai de departe
De pe cîmp: acel pe care
L-am înfipt în tinerețe,
Îl legai, copilă, încă.
A măcuții vacă stearpă,
Care-o adăpam de mică,
Î-ngrijeam cîndva vițelul,
O să ragă tare jalnic,
Pe gunoiul nalt din curte,

www.dacoromanica.ro

În a' iernii preareci țarcuri;
Dînsa mă va recunoaşte
Fiică-acestor dragi pămînturi.
Calul cel bătrîn al tatii,
Ce-l grijeam în tinerețe,
Îl hrăneam, fetiță încă,
Jalnic o să mai necheze
Pe gunoiul nalt din curte,
În a' iernii preareci țarcuri;
Dînsul mă va recunoaşte
Fiică-acestor dragi pămînturi.
Cel de ani împovăratul
Cîine-al fratelui, pe care-l
Îngrijeam în tinerețe
Şi-l crescusem de copilă,
Jalnic va urla acolo,
Pe gunoiul lung din curte
În a' iernii preareci țarcuri;
Dînsul mă va recunoaşte
Fiică-acestor dragi pămînturi.
Alții nu mă vor cunoaşte,
C'înd va fi, cîndva,-ntr-o vreme,
Să mă-ntorc; deşi rămase-or
Fi asemeni ca-nainte:
Luntri vechi şi fosta casă,
Golfurile cu mulți păstrăvi,
Crîsnicele mele-n apă.
Bun rămas, acum odaie,
Dragă, tu, cu pod de scînduri!
Bine-ar fi să vin vreodată,
Preafrumos, să mă mai primblu,
Într-o zi, pe-aicea, iarăşi.
Bun rămas, acum, tu, tindă,
Cu podelele de scînduri!
Bine-ar fi să vin vreodată,
Preafrumos, să mă mai primblu,
Într-o zi, pe-aicea, iarăşi.
Bun rămas, ogradă largă,
Cu scoruşii tăi cei falnici!
Bine-ar fi să vin vreodată;
Preafrumos, să mai mă primblu,
Într-o zi, pe-aicea, iarăşi.
De la toate-mi iau acuma
Bun rămas, de l-aste plaiuri,
De la codrii cu bobițe,
De la drumurile toate,
Cu răsmii de flori pe margini,
De la cîmpuri cu ierbi nalte,
Lacuri, cu ostroave, sute,
De la golfuri cu mulți păstrăvi.
De la dealuri cu brazi falnici,
De la văi cu-ai lor mesteceni!"
Ci fierarul Ilmarinen
Fata-n sanie-a luat-o,
Şi pişcînd cu biciul calul,
Spuse vorbele aceste:
"Bun rămas, de-acum, voi, țărmuri,
Ale lacului ăstuia!
Voi, a' golfului largi maluri,
Margini drepte de cîmpie;
Pini măreți de pe coline,
Voi, copaci subțiri din codri,
Bun rămas de-acum; adio,
Voi cireşi de dinapoia
Astei case, şi voi, jnepeni,
De pe lîngă puț, adio,
Tulpinițelor cu boabe,
Firişoarelor de iarbă,
Corciurilor de răchită,
Bîrnelor de pin; voi, frunze
De anin, coji de mesteacăn!"
Ci fierarul Ilmarinen
Ale Pohjei curți lăsat-a,
Au cîntat copiii astfel;
Început-au ei să spuie:
"Neagră pasăre zburat-a,
A plutit în larg de codri,
Ne-a răpit rățoiul nostru,
Ne-a ademenit bobița,
Mărul nostru drag luat-a,
Înhățat-a peştişorul;
Cu bănuți a păcălit-o,
Cu argint a fermecat-o;
Cine ne-o-ndruma de-acuma
Să mai scoatem apă, cine
Ne va duce înspre fluviu?
Nemişcate-or sta cofeie,
N-or mai pîrîi găteje,
Nu s-or mai spăla podele,
Nu s-or mătura nici arii,
Buze-or fi la căni, murdare,
Înegri-s-or torți la oale!"
Ci fierarul Ilmarinen
Însoțit de nevestică,
Se ținea, în goană mare,
Tot pe maluri de-a' Pohjolei,
Prin strîmtori de mied, pe istmuri,
Pe coline nisipoase;
Vîjîie grozav prundişul,
Scîrțîie în drum nisipul;
Trece sania în grabă,
Sună-n depărtări pămîntul;
Zăngăne mereu veriga
Hamului, răsună talpa
De mesteacăn şi scrîşnesc tot
Ale săniei picioare;
Tremură mereu hulube
De cireş, tot scîrțîieşte
Gînjul care ține oiştea,

www.dacoromanica.ro

244

Se tot leagănă în clinchet
Zurgălăii de aramă,
Pe cînd fuge calul straşnic,
Fruntea ceea înstelată.
S-a tot dus o zi şi două,
Vreo trei zile încheiate,
Cu o mînă stînd pe hăţuri,
Cu-alta pe sub braţul soaţei,
Un picior pe-a săniei margini,
Sub scorţar l-avea pe celalt.
Calu-aleargă, sania zboară,
Drumul tot mai scurt se face,
În a treia zi, atuncea,
Pe la asfinţit de soare
Şi-a văzut fierarul casa,
Locuinţa lui din Ilma;
Se nălţa de tot drept fumul,
Se urca în ceaţă deasă,
Se suia în cer, la nouri.

www.dacoromanica.ro

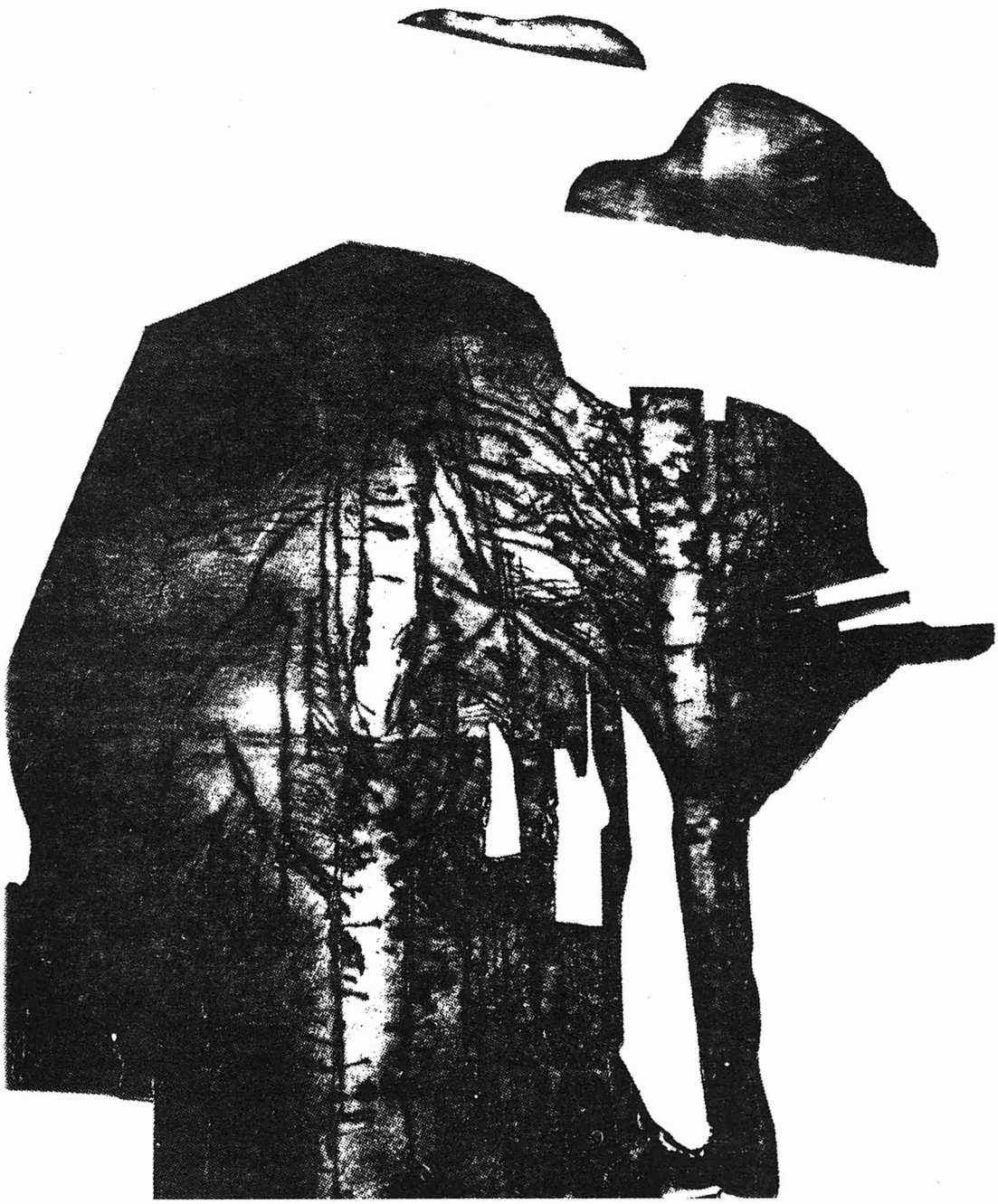

www.dacoromanica.ro

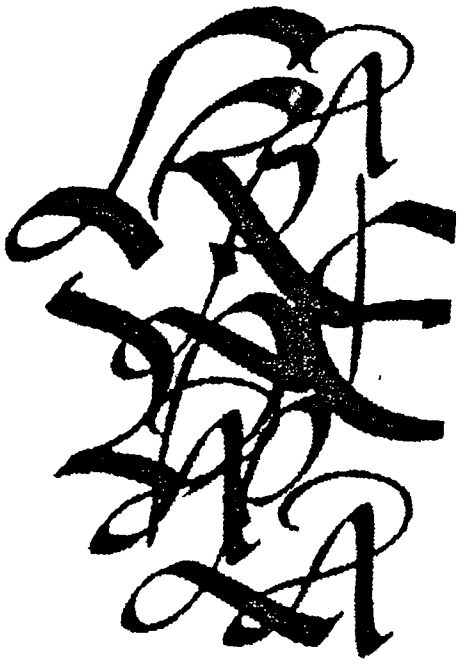

Cântul

al XXV-lea

www.dacoromanica.ro

Aşteptau de multă vreme,
Tot nădăjduiau fierbinte
Că sosi-va nevestică-n
Casele lui Ilmarinen;
Se muiau de veghe ochii
Bătrîneilor la geamuri,
Iară celor tare tineri
Le cam tremurau genunchii,
Tot pîndind la porți întruna;
Degerau de frig copiii
La picioare, pe sub ziduri;
Se stricau la oameni cizme,
Alergînd mereu pe maluri.
După multe zile, atuncea,
Într-o bună dimineață,
Se simți-n păduri un sunet,
Zvon de sanie, pe cîmpuri.
Lokka, mîndra gospodină,
Kalevatar cea frumoasă,
A rostit aceste vorbe:
"E a fiului meu sanie;
Se întoarce din Pohjola,
Însoțit de-a lui nevastă!
Te apropie degrabă
De pămînturile aste,
De această mîndră casă,
De-ăst sălaş, zidit, de tatăl,
Ce ți-l pregăti moşneagul!"
Ci fierarul Ilmarinen
A ajuns curînd acasă,
În sălaş zidit de tatăl,
Ce il pregăti moşneagul;
Ciripeau ierunci pe ştreanguri
De răchită, împletite;
Cuci cîntau cu bucurie
Stînd în vîrful ăstei sănii,
Iar pe oiştea-n lemn de gladiş
Veveriți săltau voioase.
Lokka, mîndra gospodină,
Kalevatar cea frumoasă,
A rostit aceste vorbe:
"Aşteptau crai nou sătenii,
Flăcăiaşii, zorii zilei,
Puştii, plaiuri cu căpşune,
Apa, barca cea cu smoală;
Eu nu aşteptam nici luna,
N-aşteptam nici zorii zilei,
Aşteptam să se întoarcă
Frățiorul şi o noră;
Mă uitam cu luare-aminte
Seara ca şi dimineața;
Neştiind de s-a pierdut, ori
Mai creştea cîte-o fetiță,
Îngrăşa pe vro slăbuță,
Că întîrzia să vină;
Ne-a făgăduit doar straşnic
Că s-o-ntoarce pe-a' lui urme,
Fără-a le fi prins înghețul.
Mă uitam tot dimineața,
Îmi spuneam întruna, zilnic:
«Nu mai vine trăsurica
Frățiorului, nu intră
În strîmtuța ogrăjoară,
Spre săraca-ne căsuță,
De-ar fi fost un car de paie,
Sania din două lemne,
Sanie aş fi numit-o:
De mi-ar fi adus feciorul,
De l-ar fi-nsoțit acasă.»
Tot nădăjduiam întruna,
Zilnic, fără încetare,
Aşteptam, că, vezi, şi capul
Mi se aplecă-ntr-o parte,
Că s-a şi schimbat din locu-i
Legătura de pe frunte,
Că mi s-au lungit şi ochii;
Aşteptam, să-mi vie fiul
În strîmtuța ogrăjoară,
Spre săraca-ne căsuță.
Iată-l în sfîrşit, s-arată:
Fraget chip e lîngă dînsul,
Rumen obrăjor, alături.
Mire, frate, îți deshamă,
Fruntea ceea înstelată,
Calu-ți du apoi la fînul
Cel ştiut atît de bine,
Spre ovăzul dinainte;
Vorbe de salut ne spune,
Dă-ne-ntîi binețe nouă,
Dă-le mai apoi la alții,
Mai pe urmă, la tot satul.
După ce-n sfîrşit ni-i
spune
Bună dimineața, uite,
Povesteşte-a' tale fapte:
Uşurel călătorit-ai?
Ai rămas întreg şi zdravăn,
Cînd mergeai în drum spre socru,
Pe la soacra ta cea scumpă?
Silnic ai luat fetița,
Poarta-n lupte mari sfărmat-ai,
Dărîmaşi castelul fetei,
Zidul povîrnit întors-ai,
Ai călcat pămîntul soacrei,
Odihnitu-te-ai pe jilțul
Dumnealui, stăpînul casei?
Văd făr' altă întrebare,
Ştiu şi fără-a te descoase:
A ieşit preabine drumul;
Cu puterea smuls-ai gîsca,
Dărîmaşi castel de scînduri,
Sfărîmaşi prin luptă poarta,

www.dacoromanica.ro

Zidul cel din tei al soacrei
Şi a socrului tău casă;
Pus sub scutu-ţi e răţoiul,
Subsioară ţi-i găina,
Sub puterea ta-i albuţa,
Fata cea neprihănită,
Lîngă tine e de-acuma
Creanga asta minunată.
Cine-o fi scornit minciuna,
Născocirea asta-aduse,
C-o să vii cu mîna goală,
Că-n zadar fugi-va calul?
Nu te-ntorci cu mîna goală,
Nu-n zadar aleargă calul;
Doară armăsarul ăsta
Are-acum de ce să tragă;
Numai leoarcă-i de sudoare,
Numai alb de spume-i mînzul,
Pentru c-a adus puiuţul,
C-a purtat mîndreţea asta.
Hai frumoaso, jos din sanie,
Scump odor, acum, te scoală,
Fără-a te-ajuta bărbatul,
Fără' ca el să te înalţe;
Prea e tînăr să te-ajute;
Prea e mîndru să-ţi dea mîna.
Cînd din sanie sări-vei,
Laiţa cea din fund lăsa-vei,
Mergi pe drumul ăsta negru,
Pe lut roş cum e ficatul,
Să te ţii tot pe pămîntul
Ăst bătătorit de mascuri,
De purcei scurmat cu rîtul,
Netezit de oi şi bine
Periat de coada lungă-a
Cailor cînd merg, în treacăt.
Mergi cu labele de gîscă,
Umblă tot cu paşi de raţă,
Prin aceste curţi spălate,
Prin aceste arii netezi,
Curţi de socru-tău făcute,
De-a ta soacră rînduite;
Prin a' fratelui şoproane,
Prin a' sorii-albastre straturi;
Pune-al tău picior pe trepte,
Treci în cerdăcelul ăsta,
Intră-n tinda cea de miere.
Mergi apoi şi mai încolo,
Sub acest grindar cu faimă,
Sub ăst mîndru pod al casei.
Toată iarna, pîn-acuma,
Ba şi-n ceealaltă vară,
A cîntat, în aşteptare,
Duşumeaua cea făcută-n
Os de lişiţă, tot spuse
Podul cel de aur cîntec
Pentru cea pe care-odată
O v-adăposti; cîntară
Şi ferestre pentru-aceea
Care-o sta pe lîngă ele.
Toată iarna, pîn-acuma,
Ba şi-n ceealaltă vară,
Zăvoraşele chemat-au
Mîna cea cu verighetă,
Vrut-au pragurile aste
Pe acea cu mîndre rochii,
Uşi doreau fierbinte mîna
Celeia ce le-o deschide.
Toată iarna, pîn-acuma,
Ba şi-n ceealaltă vară,
Sala a cătat privirea
Celeia ce va-ngriji-o,
A dorit şi tinda mult pe
Cea ce va s-o curăţească,
Tot ceru şopronul mîna
Ce-o să-l măture odată.
Toată iarna, pîn-acuma,
Ba şi-n ceealaltă vară,
Prea ades pîndi ograda
Pe acea ce-o strînge aşchii;
Aştepta şi magazia
Pe acea ce-o-ntra într-însa,
Se încovoiau prăjine
După straiele nevestei.
Toată iarna, pîn-acuma,
Ba şi-n ceealaltă vară,
Au cîntat cărări de-a' noastre
Pentru cea ce-o să se plimbe;
Au cerut şi cele grajduri
Să le vie-ngrijitoarea,
Ţarcurile aşteptară
Ca să mergi şi pe la ele.
Toată ziua, pîn-acuma,
Ba şi ieri, din zori, mugit-a
Vaca tot cătînd-o parcă
Pe aducătoarea sfeclei,
Mînzul nechezat-a după
Cea ce i-o aduce fînul,
Ba şi mielul behăit-a
După cea ce-o să-l hrănească.
Astăzi, pînă-n clipa asta,
Ba şi ieri, moşnegii, uite,
Au tot mers pe la ferestre,
Copilaşi stăteau pe maluri,
Droaie de femei sub ziduri,
Puştii, pe la uşa casei,
Aşteptau de zor mireasa,
Pe nevasta tinerică.
Te salut, o, tu, ogradă
Cu-a tăi oameni: salutare,
Curte largă, cu voinicii-ţi,

www.dacoromanica.ro

Te salut, şopron, cu lumea-ţi,
Lunga streaşină cu oaspeţi;
Tindă tu, aşa de plină,
Pod de scoarţă, cu norodu-ţi,
Largă sală, cu ai tăi oameni,
Sute scînduri, cu mulţimea,
Lună, rege, salutare,
Tineret, noroc şi ţie!
Nu s-a mai văzut, nici ieri chiar,
O-mbulzeală-aşa de mare,
O mulţime mai măreaţă.
Mire, frate minunate,
Repede ridică-i aste
Roşi broboade de pe faţă,
Îi desprinde şi aceste
Mari năframe de mătase,
Să ne-arăţi şi nouă helgea,
Ce cinci ani ai urmărit-o,
Ce opt veri ai tot curtat-o!
Oare-aduci chiar ce voit-ai?
Doar un cuc voiai să afli,
Soaţă albă de pe şesuri,
O nevastă de pe apă.
Văd fără-altă întrebare,
Ştiu şi fără-a te descoase:
Ne aduci un cuc, tu ai sub
Scutu-ţi un răţoi albastru;
E mlădiţa cea mai verde
Retezată-n crîngul verde;
Este vîrful cel mai proaspăt
Din cireşii cei sălbatici,
Sfărîmat în codrul fraged."
Se găsea un puşti în ţărnă,
Pe podea a spus copilul:
"Ce-mi aduci tu, biet prieten,
Om mîndreţe ca buşteanul,
Naltă de-o jumă' de bute,
Cu statura doar cît fusul!
Mire, vai, făgăduit-ai,
C-o să afli o nevastă
Ca o sută de bogată,
C-aduci una ca şi-o mie;
Iată, ai primit o sută,
Uite-o toantă, ca o mie:
Ca o cioară-i de pe mlaştini,
Ca o ţarcă de pe garduri,
O momîie-i de prin ţarini,
Neagră pasăre din lanuri!
Ce-a făcut întreaga viaţă?
Dară în trecuta vară?
N-a-mpletit nici o mănuşă,
N-a-nceput ciorap, acolo!
Vine, vezi, cu mîna goală,
Fără daruri pentru socru;
Plină-i lada ei de şoareci,
Îşi ciulesc urechi în cufăr!"
Lokka, mîndra gospodină,
Kalevatar cea frumoasă,
Ascultă ciudata vorbă,
A grăit apoi aceste:
"Răule, ce spui acolo,
Secătură, ce te jelui?
Se-aud basme despre alţii,
Se împrăştie multe zvonuri,
Dar nu despre fata asta,
Despre oamenii din casă.
Ce-a rostit? Cuvînt de hulă,
A ieşit venin din gura
Viţeluşului de-o noapte,
De prin tidva ăstui cîine,
De o zi venit pe lume!
E preavrednică femeia,
Este pe-ale ei meleaguri,
Cea mai bună dintre toate!
E ca afina cea coaptă,
Ca o fragă de pe dealuri,
Cum e cucul pe o creangă,
Ca-n scoruş o păsărică,
Ca o pană-ntr-un mesteacăn,
Un piept alb, sus, într-un gladiş.
Uite n-ai să vezi, nici vorbă,
În Germania întreagă,
În Estonia, fecioară
Mai frumoasă ca aceasta,
Dragă ca şi porumbiţa,
Cu-un obraz aşa de mîndru,
Cu o faţă mai rotundă,
Cu albeaţa ăstor braţe,
Cu-ndoitu-i gît subţire.
N-a venit cu mîna goală,
Uite, mîndre piei aduce,
Mántii, să ne dăruiască,
Şi postav mai gros, de straie.
Are încă multe lucruri,
Ce din fusul ei ieşiră;
Sculuri cu-a ei furcă toarse,
Munca ăstor degeţele,
Minunate rochii albe,
Date iarna, în leşie,
Primăvara-apoi, albite
Şi uscate-n luni de vară;
Uite, are şi cearceafuri,
Bune şi-n fir lung urzite,
Perne bine înfundate
Şi cu lînă şi cu pene,
Are unduioase văluri
De mătase sclipitoare,
Mari covoare, tot de lînă.
O, preablîndă fetişoară,

www.dacoromanica.ro

Nevestică multfrumoasă,
Vieţuiai cu cinste-acasă,
Lîngă tatăl tău, ca fată,
Vei trăi cinstit ca noră
În a soţului tău casă!
Nu mai plînge de pe-
acuma,
Nu te teme de necazuri;
Doar nu vii aici în mlaştini,
Doar nu cazi aici în şanţuri;
Laşi ogoare roditoare
Pentru ţarini mai bogate;
Ai plecat de lîngă bere
Şi găseşti mai multă bere.
O, preablîndă, mîndră
fată,
Uite, ce te-ntreb: văzut-ai
Cînd veneai încoace nişte
Mori cu coama rotunjită,
Clăi de grîu înşiruite:
Din moşia noastră-s toate,
Arături ce le-are soţul,
Largi semănături pe-ntinderi.
Fată, mîndră soţioară,
Asta vreau să-ţi spun eu ţie:
De-ai ştiut să vii aicea,
Să mai ştii să stai aicea;
O să-ţi fie bine-n casă,
Viaţă bună-o duce nora:
Strachina cu lapte-n mînă,
Talgerul cu unt, în faţă.
Bine-i de femei aicea,
Mîndru-o duce găinuşa:
Lung e-n baie podişorul,
Largi îs laiţele în sală,
E stăpînul, ca şi tatăl,
E stăpîna ca măicuţa;
Copilaşii-s ca şi fraţii,
Ca surorile-s fetiţe.
Dacă te apucă-o poftă,
Cînd ai vrea, de pildă, peşte,
Ca cel prins, cîndva, de tatăl,
Ori ierunci de frate-aduse,
Să nu ceri de la cumnatu-ţi,
Şi nici socrului nu-i cere;
Spune soţului, acelui
Care te-a adus cu dînsul;
Nu-i o fiară-n patru labe
Prin păduri, nici zburătoare
În văzduh, cu două aripi,
Nu-s în fund de mări nici cîrduri
De peşti repezi să nu-i poată
Prinde soţul, să nu-i poată
Prinde şi aduce ţie.
Bine-i de femei aicea,
Mîndru-o duce găinuşa:
Nici prin gînd că ai să macini,
C-ai să alergi în jurul morii;
Pe-aici macină doar apa,
E-o cascadă ce striveşte
Mărunţel de tot secara,
Apa străchinile spală
Şi ghileşte spuma mării.
Hei, frumosu-mi sat de
aur,
Cel mai mîndru loc din lume;
Jos îs ierburi, sus îs dealuri,
Satul este drept în mijloc;
Jos, sub sat e ţărmul, dragul;
Apă între două maluri
Ca să-noate-n ea răţoiul,
Lişiţa aceast-a noastră!"
Dete lumii băutură,
Băutură şi mîncare,
Tot bucăţi, tot hălci de carne,
Bucăţele minunate,
Bere-au dat de orz, şi alta,
Ce era de grîu făcută.
Hrană cît pofteai, prea-
multă,
Se găsea pe-ndestulate
De băut şi de mîncare
În castroane de lemn roşu,
În măreţe străchini pline,
Se găseau plăcinte groase
Să le tai tot bucăţele,
Hrinci de pîine cu unt unse
Să le faci mici felioare,
Păstrăvi pregătiţi şi gata
Să-i despici, şi somni să-i spinte-
ci
Cu cuţite argintate,
Cu bricege lungi de aur.
Berea curge neplătită,
Mierea e necumpărată,
De prin vîrf de bîrne berea,
Mied din inimi de grindare;
Berea îi spăla pe buze,
Îi schimba la minte, miedul.
Cine-o fi deci povestaşul,
Cîntăreţul cel destoinic?
Moşul vajnic Väinämöinen,
Cîntăreţ din veşnicie;
Începu chiar el să cînte,
Se-apucă de lucrul ăsta
Al cîntatului; deodată
Intonă a' sale versuri,
Iată, ce a spus atuncea:
"Fraţi preadragi, preabuni
prieteni,
Fraţi în meşteşugul vorbei,
Cu-ale graiului mari haruri,

www.dacoromanica.ro

Ascultați ce vă voi spune:
Rar stau gîşte față-n față,
Ochi în ochi, rar, surioare,
Nu stau doi cumetri-alături,
Brat la brat, feciori de-un tată,
Pe-ale noastre triste locuri,
În săraca-ne Pohjola.
Vom începe deci cîntarea,
Ne vom apuca de cîntec:
Viersul ştie să doinească,
Cucul, ca să strige-ntruna,
Sinetar, ca să vopsească,
Kankahatar, ca să țese.
Şi-ai Laponiei fii cîntă,
Cîntă cei papuci de paie,
Carne au de-elan puțină,
Muşchi de ren: cam slabă hrană;
De ce n-oi cînta eu însumi,
De ce n-or cînta feciorii,
Cu-astă hrană de secară,
Cu mîncări din grîu făcute?
Şi-ai Laponiei fii cîntă,
Strigă cei papuci de paie,
După-o cană, doar, de apă,
Şi hrăniți cu pîini de scoarță;
De ce n-oi cînta eu însumi,
De ce n-or cînta feciorii,
Cu-aste băuturi de grîne,
Cu-astă bere-n orz făcută?
Şi-ai Laponiei fii cîntă,
Strigă cei papuci de paie,
Lîngă-un foc plin de funingini,
Într-o tabără cu mult fum;
De ce n-oi cînta eu însumi,
De ce n-or cînta feciorii,
Sub acest grindar cu faimă,
Sub ăst mîndru pod al casei?
Bine-o duc bărbații-aicea,
Ba şi la femei le place
Să mai stea la buți cu bere,
Lîngă căni cu miere pline,
La capcane de prins somnii,
Lîngă golfuri cu mulți păstrăvi,
Unde hrana nu lipseşte,
Băutura e destulă.
Bine-o duc bărbații-aicea,
Ba şi la femei le place:
Nu-mbuci pîinea în necazuri,
Nu trăieşti mereu cu spaimă;
Se mănîncă fără grijă;
Îți duci vacul fără păsuri,
Cît trăi-va gazda noastră,
Cît va viețui stăpîna.
Cui întîi se mulțumeşte,
Ori stăpînului, stăpînei?
Ci, vitejii din vechime
Doar stăpînului nainte
Mulțumeau, acelui care
Scoase de prin codri casa,
De prin smîrc făcu sălaşul,
Tăié pini cu trunchiuri groase,
Brazi cu vîrfuri fără ramuri;
În loc bun apoi i-aduse,
Ridicat-a, pe pămîntul
Trainic, locuință mare
Pentru neamul său, o casă,
O gospodărie largă;
În păduri tăié păreții,
Bîrne, pe-un sălbatic munte;
A tăiat grindari şi grinde-n
Scoicării, pe nişte țărmuri;
Stive şi-a făcut de scînduri
În livada roditoare;
A luat de la cireşii
Cei sălbatici scoarță multă;
Muşchi, din mlaştini mişcătoare.
Şi-a zidit gospodăria
Cu aleasă măiestrie,
Casa-i bine încheiată;
Sute dulghereau prin colțuri,
Mii erau pe coperişuri,
Cînd şi-a ridicat sălaşul,
Cînd au fost lipite scînduri.
Cînd făcut-a casa asta
Vînturi mari văzură păru-i,
Multe vijelii grozave;
Deseori stăpînul casei
Şi-a stricat mănuşi pe pietre,
Pălării pierdu prin codru,
Şi-a vîrît colțunii-n gloduri.
Deseori, preabuna gazdă
Şi-a mai părăsit şi focul
Taberei în faptul zilei,
Fără-a se trezi argații,
Făr' să-l simtă-un om din satu-i,
S-a sculat din pat de ramuri,
Crengi îi pieptănară părul,
Ochii i-au spălat doar roua.
Şi de-atunci preabuna gazdă
Prieteni mulți primi acasă:
Cîntăreți duium pe laiță,
Oameni veseli la ferestre,
Barzi pe laița de la sobă,
Povestaşii pe podele,
Lîngă zid ascultătorii,
Prin ocoale plimbăreții,
Haimanale pe la garduri,
Iar hoinarii pe ogoare.
Mulțumit-am pînă-acuma
Doar stăpînului; e rîndul
Dumisale-acum, stăpînei!

www.dacoromanica.ro

Ea, doar, pregăti mîncarea,
Ea întinse lunga masă.
Ea doar frămîntă aceste
Pîini înalte şi-ndesate,
Cu prea harnicele-i mînuri,
Zece degete gingáşe;
Ne-a adus la masă pîine,
Iute i-a hrănit pe oaspeţi,
Cu bucăţi de porc, bogate,
Cu plăcinte mari, cu peşte,
Doar cuţitele în mînă
Ni se tot toceau, doar, iacă,
Se sfărma şi vîrful cela
Al pumnalelor tăind tot
Dolofanii somni întruna,
Oase tot spărgînd, de ştiucă.
Gazda, buna gospodină,
Înţeleptul cap al casei,
S-a sculat ades, sărit-a
Fără-a mai cînta cocoşul,
Al găinii fiu s-o strige,
Să gătească masă mare,
Lucrul să-şi îndeplinească
Ca să pregătească sucul,
Berea neagră, prea gustoasă.
A-nţeles preabuna gazdă,
Înţeleptul cap al casei,
Cum să facă berea neagră,
Să strecoare băutura
Cea gustoasă, doar din boabe
De orz încolţit, din malţul
Cel plăcut, făr' s-o învîrtă
Nicidecum cu polonicul;
Răscolind-o doar cu braţe,
În cea baie fără aburi,
Pe-un podeţ curat de-acolo.
N-a lăsat preabuna gazdă,
Înţeleptul cap al casei,
Boabele să se-ncleiaze,
Nici să se mucegăiască;
Deseori se duse-n baie,
Singură în miez de noapte;
Nici de lupi n-avut-a frică,
Nici de fiarele din codru.
Mulţumii cinstitei gazde;
Vine rîndu-acuma s-aducem
Mulţumiri ăstui cumătru;
Cine a condus alaiul!
Cap, pe cine-ales-au, oare?
Negreşit pe cel mai vrednic
Ce în sat ni-i tot norocul.
A-mbrăcat cumătrul nostru
Preafrumoasa lui cămaşă,
Nici prea strîmtă pe sub braţe,
Nici prea largă pe la mijloc.
A-mbrăcat cumătru-o lungă
Mantie de stofă rară,
Că tot mătură nisipul
Ale sale lungi pulpane.
Din camaşă-un pic se vede,
Doar abia o bucăţică,
Parcă a ţesut-o Kuutar,
Cea cu pieptul plin de staniu.
Peste brîu şi-a pus cumătrul
O năframă ca de ceaţă,
Ce-a ţesut-o fiica zilei,
Degete au înflorit-o,
Cînd foc nu era pe lume,
Nu ştiau ce e văpaia.
A-mbrăcat cumătrul nostru
Şi ciorapii de mătase,
Şi-a pus panglici mici şi şnururi
De mătase lucitoare,
Numa-n fire lungi de aur,
Cu argint împodobită.
A-mbrăcat cumătrul cizme
Din Germania aduse:
Îs ca lebezi pe un fluviu,
Ca şi raţele pe maluri,
Ca,-n ogradă nişte gîşte,
Ca, în pomi, un cîrd de păsări.
Şi-a mai pus cumătrul peste
Pletele-i cu bucle de-aur,
Şi-a-ndesat pe cea bărbuţă
Cu şuviţele de aur,
Coşcogeamite căciulă,
Ce se urcă pînă-n nouri,
Care străluceşte-n vîrfuri
De copaci; pe care, însă,
Nu, cu sute, n-ai putea-o,
Nici cu mii de mărci, s-o cumperi.
Mulţumii, acum, acestui
Minunat cumătru-al nostru;
Vine şi cumetrei rîndul;
Oare, unde-a fost găsită
Cumetriţa, cam de unde
Au luat preafericita?
Au găsit cumătra asta,
Iacă, au luat femeia
Norocoasă chiar de-aproape
De castelul din Tanikka,
Din afara noii case.
Nu, nu-i ăsta adevărul,
Nu-i aşa chiar ştirea asta;
Au găsit doar cumetriţa,

www.dacoromanica.ro

Au luat preafericita
De pe apele Vienei,
Lîngă-un sîn întins de mare.
Nu, nu-i ăsta adevărul,
Nu-i aşa chiar ştirea asta;
Ea era-n livadă fragă,
Afînă prin nalte ierburi,
Iarbă mătăsoasă-n cîmpuri,
În fînaţ o floare de-aur;
Au găsit pe-aici cumătra,
Au luat pe fericita.
Are-o gură drăgălaşă
Ca un fus de prin Finlanda,
Ochii-i ard ca nişte stele;
Tîmple-s: ca pe mare, luna.
La grumaz cumătra poartă
Lănţişoare mici de aur,
Lame de-aur are-n plete,
Iar la mîini brăţări de aur;
Poartă-n fiecare deget
Cîte un inel de aur,
În urechi tot perle de-aur,
Tot podoabe, pe la tîmple;
Are, uite, pe sprîncene
Numai perle-adevărate.
Da, credeam că văd chiar luna
Cînd sclipea cea broşă de-aur,
Soarele credeam că vădu-l
Cînd luci cămaşa-i albă;
Tot credeam că văd vreo luntre,
Cînd i s-a mişcat căciula.
Mulţumii acum cumetrei,
Mă lasaţi să văd norodul:
Dacă-s mîndri musafirii,
Dacă încă-s tari moşnegii,
Dacă tinerii sînt sprinteni,
Dacă lumea e măreaţă.
Mă uitai la tot norodul,
O ştiam şi dinainte;
Nu s-a mai văzut vreodată,
Nici de-acum n-o să se vadă
Străluciri ca la-astă lume,
Ca la ăst sobor frum'seţe,
Vlagă ca la moşii ăştia,
O tărie ca la tineri;
Toată lumea e-mbrăcată
Ca pădurea-n promoroacă;
Jos e roşu cum îs zorii;
Sus, ca strălucirea zilei.
Ieftin fu acum argintul,
Aurul uşor se dete;
Bani destui prin buzunare,
Pungi cu bani, pe jos, pe arii,
Pentru musafirii ăştia,
Întru cinstea sărbătorii."
Moşul vajnic
Väinämöinen,
Al cîntării sprijin veşnic,
Iar la sanie se-ntoarse,
Iarăşi apucat-a drumul
Spre meleagurile sale,
Mîndre cîntece-nălţat-a,
Îşi vădi ştiinţa-i mare;
A cîntat un cînt, mai unul
Ci, la cîntecul al treilea
Lunecă-ntr-o stîncă talpa,
Oiştea i s-a prins de-o bîrnă,
Sania cîntării ruptă-i,
Talpa bardului stricată-i,
S-a rupt oiştea cu mult zgomot,
Au zburat în aer scînduri,
Toate prefăcute-n ţăndări.
Spuse moşul Väinämöinen,
A grăit aceste vorbe:
"Este-n tineretul ăsta,
În ăst neam ce se măreşte,
Sau, măcar, prin cei mai vîrstnici,
Care-şi scad întruna anii,
Om, să meargă la Tuoni,
În locaşul cel al Manei,
Să ia sfredel de la Tuoni,
Vreun burghiu de prin Manala
Nouă sanie să facem,
Ca să dregem mîndra ladă?"
Tinerii-au răspuns, ci spus-au
Şi moşnegii, de asemeni:
"N-afli-n tinerii de-aicea,
Nici măcar, prin cei mai vîrstnici,
În familia cea mare,
Om viteaz, cu îndrăzneală,
Să se ducă la Tuoni,
Colo-n casele lui Mana,
Să ia sfredelul lui Tuoni,
Un burghiu de prin Manala,
Nouă sanie să-nfiripi,
Ladă mîndră întru toate."
Moşul vajnic
Väinämöinen,
Merse iarăşi la Tuoni,
În lăcaşul din Manala;
De-al lui Tuoni sfredel dete,
De burghiul din Manala.
Moşul vajnic
Väinämöinen,
A adus un codru-albastru,
Un stejar în codru, neted,
Potrivit scoruş de-asemeni,
Sanie alcătuit-a:

www.dacoromanica.ro

256

Şi-a tăiat tălpi îndoite,
Mai găsit-a lemn de oişte,
Îmbinat-a şi hulube,
Nouă sanie-njghebat-a,
Strînse scîndurile lăzii,
Şi-a-nhămat apoi şi mînzul,
Puse roibu-n fața săniei,
Se-aşeză în fund pe scînduri,
Fără bici pornit-a calul,
Merse-n goană mare roibul,
Fără să-l plesnească biciul,
Înspre ieslea lui cea veche,
Înspre loitrea dinainte;
L-a tot dus pe moşul vajnic,
Pe bătrînul Väinämöinen,
Cîntăreț din veşnicie,
Drept la poarta locuinței,
Chiar la pragul casei sale.

www.dacoromanica.ro

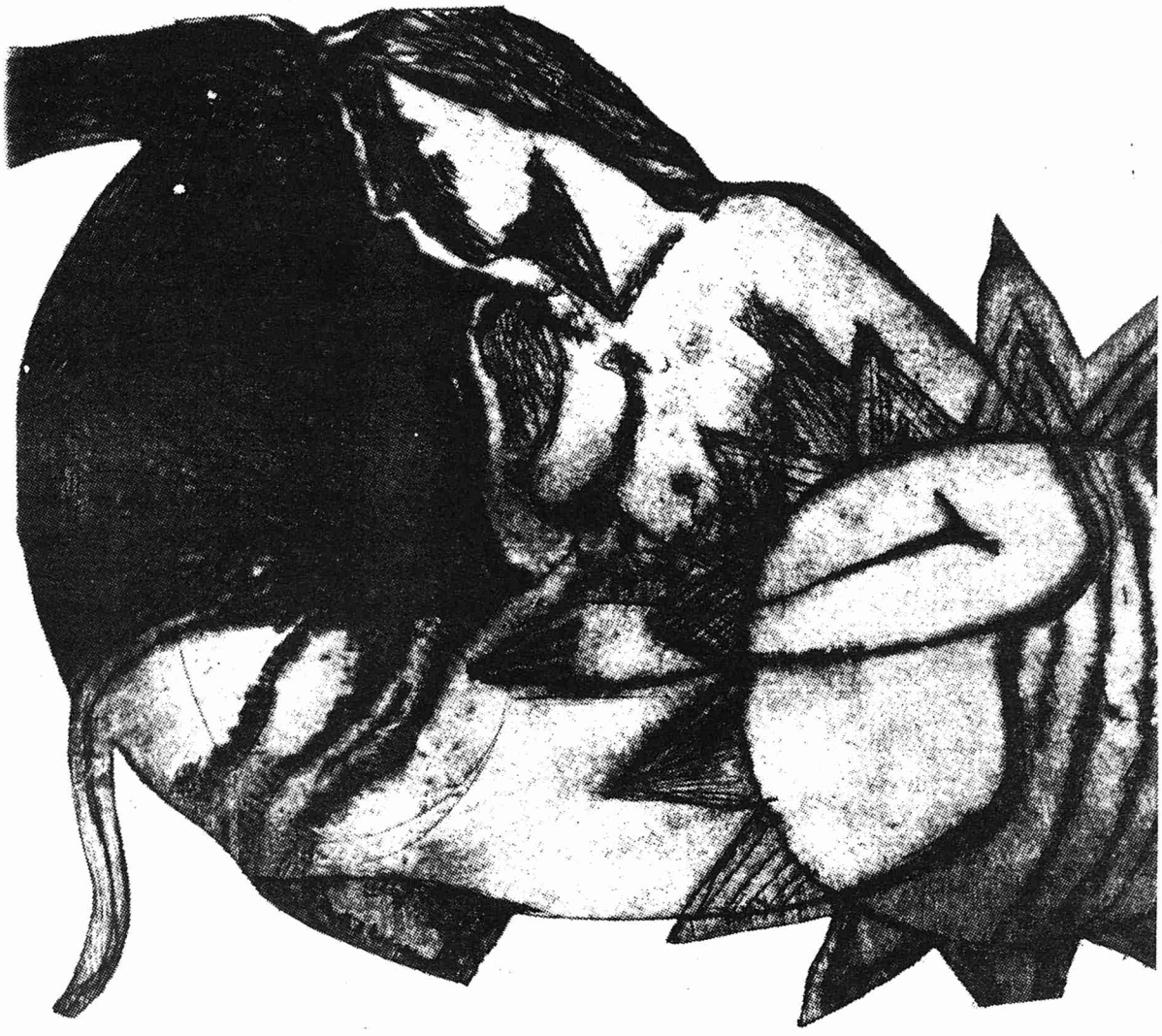

www.dacoromanica.ro

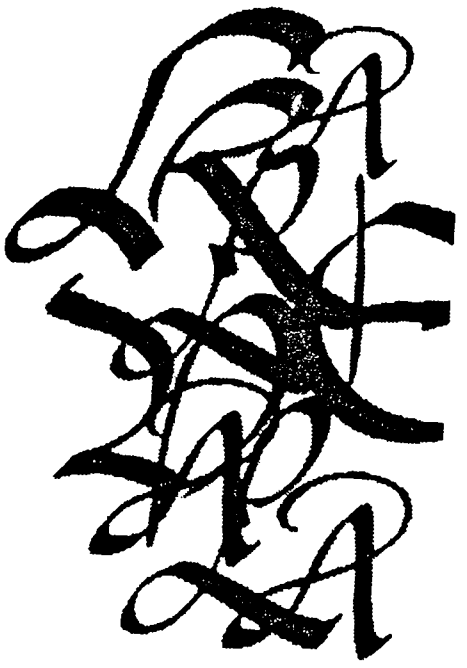

Cântul
al XXVI-lea

www.dacoromanica.ro

Ahti locuia-n ostrovu-i,
Tot în golful Kaukoniemi,
Se-ndeletnicea cu-aratul,
Brazde lungi trăgea pe-ogoare,
Tot la pîndă cu urechea,
Cu auzul straşnic ager.
Strigăte în sat simţit-a,
Zarvă dincolo de lacuri,
Izbituri tari de copite
Peste gheaţă, peste sloiuri,
Vîjîit de sănii-n cîmpuri;
Îi veni un gînd în minte,
Îl cuprinse-o presimţire:
Pohjola-şi serbează nunta,
Lumea-n taină-o duce-n chefuri.
Mişcă gura, strîmbă capul,
Flutură bărbuţa-i neagră:
Sîngele îi năvăleşte
În obrajii lui cei palizi;
Arăturile lăsat-a,
Brazda-n mijlocul cîmpiei;
A sărit degrab' pe calu-i,
Se-ndreptă grăbit spre casă,
La iubita lui măicuţă,
La bătrîna multvestită.
A luat, venind, cuvîntul,
Spuse asta la sosire:
"O, măicuţă, o, bătrînă,
Pune-mi iute de mîncare,
Să îmbuce flămînzitul,
Să înfulece cu poftă;
Înfierbîntă-n ăst timp baia,
Rînduieşte toate-n sală,
Să mă pot spăla vezi, cinstea
Oamenilor, să se scalde."
Maica cea-a lui Lemminkäinen
Pregăti în grabă masa,
Să îmbuce flămînzitul,
Să înfulece cu poftă;
Încălzit-a scăldătoarea,
Rîndui în baie, toate.
Lemminkäinen cel zănatic
S-a hrănit cu-mbelşugare
Şi s-a dus apoi în baie,
A venit în scăldătoare,
S-a spălat, el, cintezoiul,
Se făcu îndată ferchеş;
Ca un vîrf de in e capul,
Gîtul e curat şi proaspăt.
Se întoarse-apoi în casă
Şi vorbi în chipul ăsta:
"O, măicuţă, du-te iute-n
Magazia de pe cólnic,
Adă-mi straiele mai bune,
Dă-mi cămăşile mai mîndre,
Să mă-mbrac de sărbătoare,
Să-mi gătesc ca lumea, trupul!"
L-a-ntrebat măicuţa bună,
Iscoditu-l-a bătrîna:
"Fiule, cam unde pleci, tu?
După-un rîs? Să iei la goană
Vreun elan pe cele schiuri,
Ori să tragi în veveriţe?"
Ci vorbit-a Lemminkäinen,
Preafrumosul Kaukomieli:
"Mamă, ce m-ai dus în pîntec,
Nu plec să vînez eu rîşii,
Nici să hăituiesc elanii,
Ori să trag în veveriţe;
Merg la nunta cea din Pohja,
La ospăţul cela tainic;
Dă-mi frumoasele veşminte,
Adă-mi straiele alese,
Merg cu ele doar la nuntă,
Să petrec la mari ospeţe!"
Să-l împiedice vru maica,
Vru soţia să-l oprească;
L-au oprit vreo două mîndre,
Şi tustrele Luonnatar
Să se ducă la ospăţul
Fără capăt din Pohjola.
Spuse, fiului, măicuţa,
Baba şi-a mustrat feciorul:
"Nu pleca, mlădiţă scumpă,
Tu, micuţul meu Kauko,
Să nu mergi la nunta Pohjei,
La ospăţul marii gloate;
Nici nu te-au poftit; doar nimeni
N-a voit să fii de faţă!"
A răspuns atuncea ástfel
Lemminkäinen cel zănatic:
"Doar mişeii vin poftindu-i,
Vin cei buni şi fără asta;
Ici e-un crainic vechi ca luna,
Vestitorul meu cel veşnic,
Spada cu tăiş de flăcări,
Sabia strălucitoare!"
Iarăşi vru ea să-l oprească
Maica cea-a lui Lemminkäinen:
"Biet copil, nu merge-acolo,
La serbările din Pohja!
Drumu-i plin de taine multe,
Calea-i cu minuni ciudate:
Te-ameninţă trei primejdii,
Pe bărbat trei morţi l-aşteaptă!"
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Văd femei oriunde, moarte,
Văd pieire în tot locul,

www.dacoromanica.ro

Pe-un viteaz nu-l mişcă astea,
Nicidecum nu-l înspăimîntă;
Aş dori, cu toate astea,
Vreau să aflu de la tine
Ce primejdie-i întîia,
Cea dintîi şi cea din urmă."
Maica cea-a lui Lemminkäinen,
Bătrînica-aşa răspunse:
"Eu ţi-oi spune ce primejdii
Cu adevărat te-aşteaptă;
Şi aceasta nu chiar după
Omenească-nţelepciune;
O să-ţi spun acum întîia:
Ce ţi s-o întîmpla-nainte;
O să faci puţin din drumu-ţi,
Doar o zi călători-vei;
Rîu de foc s-o pune-n cale-ţi,
Numai flăcări, o cascadă;
În cascadă-o stîncă-n flăcări,
Iar pe stei, un şoim de flăcări,
Noaptea îşi ascute dinţii,
Ziua şlefuieşte gheare,
Pe cutezătorul oaspe,
Pe acel ce vine-aicea."
Ci vorbit-a Lemminkäinen,
Preafrumosul Kaukomieli:
"Asta-i moarte muierească,
Nu e de viteaz, sfîrşitul;
Am să aflu eu un mijloc,
M-oi pricepe să-l descopăr,
Cal de-anin prin vrăji voi scoate,
Un bărbat de-anin chema-voi
Ca să meargă lîngă mine,
Să se ducă înainte;
Ci vîrî-m-oi ca răţoiul
Sub a' vulturului gheare,
Luneca-voi tot de-a lungul
Degetelor lui cumplite;
Tu, ce m-ai purtat în pîntec,
Zi-mi primejdia din mijloc!"
A răspuns măicuţa ástfel:
"Uite, moartea cea de-a doua:
Mai o zi călători-vei
Şi a doua zi întreagă;
Groapă plină cu jăratic
O să întîlneşti în cale,
Înspre răsărit întinsă,
Lungă mult spre miazănoapte;
Plină e cu pietre-n flăcări
Şi cu stînci ce ard întruna;
Sute au căzut într-însa,
Mii de oameni înghiţit-a;
Oameni sute cu-a' lor săbii,
Mii de armăsari ca fierul."
Ci vorbit-a Lemminkäinen,
Preafrumosul Kaukomieli:
"Asta-i moarte muierească,
Nu e de viteaz, sfîrşitul;
Voi găsi o iscusinţă,
Voi vrăji om de zăpadă,
Vreun viteaz, cumva, de gheaţă;
L-oi zvîrli în jarul cela,
L-oi împinge în jeratic,
Pentru-a face baie caldă
Cu găteje de aramă;
Iară eu o să alunec,
Strecura-mă-voi prin flăcări,
Fără să îmi ardă barba,
Fără să-mi pîrlească părul;
Mamă ce m-ai dus în pîntec,
Zi-mi primejdia din urmă!"
Maică-sa-i răspunse ástfel:
"Uite-a treia din primejdii:
Îi mai merge o bucată,
Mai o zi călători-vei,
Pîn' la poarta din Pohjola,
Pîn' la strîmta trecătoare;
O sări un lup asupra-ţi;
Urs ţi-o fi al doilea dúşman,
Lîngă poarta din Pohjola,
La potica cea mai strîmtă;
Sute doar înfulecat-au,
Mii viteji doar sfîşiară!
De ce n-o să te mănînce,
Cum eşti făr' de apărare?"
Ci vorbit-a Lemminkäinen,
Preafrumosul Kaukomieli:
"Poţi mînca un miel mai fraged,
Să-l înghiţi cît e cald încă,
N-un bărbat chiar de-i bicisnic,
N-un viteaz oricît de firav;
Am chimir ca toţi bărbaţii.
De viteăz încheietoare,
O agrafă de războinic;
N-oi cădea acum sub dinţii
Celor lupi ai lui Untamo,
Blestematelor de fiare.
Pentru lupi cunosc tertipul,
Ştiu cum să mă lupt cu ursul,
O să pun la lup zăbale;
Urşi i-oi pune în cătuşe,
O să-i sfîrtec, praf i-oi face;
Ata îmi va fi scăparea,
Şi-astfel am ajuns la ţintă."
Maică-sa i-a spus atuncea:
"Încă n-ai ajuns la capăt!
Aste-au fost primejdii-n cale,
Cele trei minuni din drumu-ţi,

www.dacoromanica.ro

Trei vrăji tare-ngrozitoare,
Trei morți ce pîndeau viteazul;
Cînd o fi s-ajungi la țintă
Întîmplări vor fi mai rele:
O să te mai duci oleacă
Și-i sosi în curtea Pohjei;
Gardu-i făurit din fier doar,
Țarcul tot e din aramă;
Din pămînt și pîn' la ceruri,
De la ceruri jos, în humă;
Sulițe îs toți țărușii,
Rîme mari îs toți răzlogii,
Gînjuri: șerpi îs și șopîrle;
Cozile se mișcă-n voie,
Capetele se îndoaie,
Guri căscate amenință,
Guri afară, cozi înuntru,
Sînt alți viermi, pe jos, mulțime,
Șerpi și vipere, talazuri,
Nalță limbi șuierătoare,
Bat mereu din cozi pămîntul,
Unu-i mai grozav ca ceilalți;
Stă întins în fața porții,
Mult mai lung decît e bîrna,
Mult mai gros ca stîlpul ușii,
Șuierînd înalță limba,
Tot mereu deschide gura,
Nu asupra vreunui altui
Ci, asupra ta, copile!"
Cuvîntat-a Lemminkäinen,
Preafrumosul Kaukomieli:
"Moarte de copil, aceasta-i,
Nu e de viteaz, sfîrșitul;
Știu a flăcărilor vrajă,
Pot să chem cînd vreau văpaia;
Și pe viermi îndupleca-voi,
O să-ntorc din cale șerpii;
Într-o zi de iarnă-arat-am
Ale viermilor ogoare,
Ale viperelor locuri,
Doar cu-a' mele brațe goale;
Șerpi în pumnii mei luat-am ,
Vipere-am ucis în mînuri,
Viermi cu zecile, strivit-am,
Șerpi cu sutele, răpus-am,
M-au pătat pe mîini cu sînge,
Balele mînjiră unghii;
Vezi, de asta n-oi ajunge,
Șarpelui să fiu pășune,
Pradă, uriașei viperi;
Sugruma-voi aste fiare,
O să-năbuș eu toți monștrii,
Or îndepărta a' mele
Cîntece, viermoii groaznici,
Or goni cît colo șerpii;
Tot m-oi duce-n curtea Pohjei,
În gospodăria ceea!"
I-a vorbit atunci măicuța:
"Să nu intri niciodată,
Biet copil, în casa Pohjei,
În sălașul Sariolei!
Spade au la șold bărbații,
Arme de război, vitejii;
I-a înnebunit beția:
Au băut grozav, cumpliții:
Ai să mori de-a lor cîntare,
Sub a' lor lungi spade lucii,
I-au vrăjit pe cei mai vrednici,
Fermecat-au pe bărbații
Cei mai buni și mai destoinici."
Ci vorbit-a Lemminkäinen,
Preafrumosul Kaukomieli:
"Doar trăii și altădat-n
Locuințele din Pohja;
Nu mă farmecă laponul,
Nici chiar însuși Turjalainen:
Oi vrăji pe toți laponii;
O să rîd de Turjalainen;
Vraja umerii-o să-i taie,
Vorbele-n bărbie-or trece,
I-or tăia al bluzei guler;
Osul pieptului i-or sparge."
I-a mai spus atunci măicuța:
"Biet, tot la trecut ți-i gîndul,
Drumuri ce-ai bătut îți lauzi,
Da, trăiși odată-n cele
Locuințe de prin Pohja;
Înotași în ape-nchise;
Te-ai scăldat în niște lacuri
Lungi ca limbile; ba, încă-ai
Coborît șuvoaie repezi
Și căderi de ape-n vuiet,
Prin cascadele lui Tuoni;
Și prin apele lui Mana;
Ai fi fost și azi pe-acolo,
De nu te-ajutam la vreme.
Ține minte ce-ți spun astăzi;
Îi sosi în curtea Pohjei:
O movilă cu lungi țepe,
Stîlpi înalți vor fi-n ogradă,
Cap de om în fiecare;
Nu își are-o țeapă capul;
Tocma-n vîrful celei țepe
Capul tău tăiat l-or pune."
Ci vorbit-a Lemminkäinen,
Preafrumosul Kaukomieli:
"Da, s-ar teme vreun netrebnic,
Vreun bicisnic de mari lupte,
Ce-ar ținea vreo cinci ani, șase,

www.dacoromanica.ro

De-un război, de veri vreo şapte;
Un viteaz nu bagă-n seamă,
Nu i-i frică doar de-atîta;
Adă-mi bluza de războaie,
Straiele mai vechi de luptă!
Spada tatălui lua-voi,
O să-i caut fierul mîndru;
Multă vreme-n frig stătut-a
Într-un loc, în întuneric;
Plînse fără încetare
După cel care-a purtat-o!"
Bluza de război primit-a,
Straiele mai vechi de luptă;
Spada veşnică a tatii,
Ce-i ţinu tovărăşie;
Drept în bîrnă-a împlîntat-o;
I s-a-ncovoiat în mînă
Sabia ca vîrful unui
Nalt scoruş, ca jnepul tînăr;
Spuse-atuncea Lemminkäinen:
"Nu e nimeni în Pohjola,
Unul nu-i în Sariola,
Să măsoare spada asta,
Sabia-mi să o privească!"
Îşi desprinse arbaleta;
Şi-a scos arcul lui cel tare
Dintr-un cui de lemn şi, iată,
Vorbele ce-a spus atuncea:
"L-oi numi bărbat puternic,
De viteaz voi ţine omul,
Care-o să-mi întindă arcul,
Ce-o să-ndoaie arbaleta
Colo-n casele din Pohja,
Locuinţi din Sariola!"
Ci, atuncea,
Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli,
Bluza de război îşi puse,
Straiele mai vechi luat-a;
Spuse aste roabei sale:
"Hei, tu, roabă cumpărată,
Slujnicuţă, tu, năimită,
Calul de război găteşte-mi,
Armăsaru-nhamă grabnic:
Merg spre-ospăţul unde gloata
A lui Lempo chefuieşte!"
A ieşit în curte roaba
Cea umilă şi supusă,
Înhămat-a mînzul straşnic,
Numai flăcări, la trăsură;
Spuse-apoi cînd se întoarse:
"Mi-am îndeplinit treb'şoara,
Pregătit-am calul mîndru,
Înhămat-am mînzul nobil!"
Cînd era el să pornească,
Lemminkäinen cel zănatic,
Da, spunea un braţ, nu, altul:
Degetele-l împingeau tot;
S-a pornit precum voit-a;
A luat în pieptu-i drumul.
Maica-şi sfătui feciorul,
I-a dat fiului de grijă
Lîngă uşă, chiar sub bîrnă,
Stînd acolo lîngă sobă:
"Drag copil al meu, tu singur
Fecioraş, tu, unic reazim;
De-i lua la mese parte
Dacă-ai merge orişiunde,
Să bei jumătat' de vadră,
Partea doar de sus a cupei,
Lasă altora cealaltă,
Dă-le răilor jumate;
E un vierme acolo-n vadră,
E o larvă-n fundul cupei!"
Ea îşi sfătui feciorul,
L-a-narmat cu-nvăţăminte
Pe ogor, departe, colo,
Lîngă gardul cel din capăt:
"De iei parte la ospeţe,
Să te-aşezi pe laiţă doară,
Pe o jumătat' din locu-ţi,
Fă un pas pe jumătate,
Lasă altora cealaltă,
Partea rea, la răi, o lasă,
Om te-arăţi aşa, doar ástfel,
O să fii viteaz, în stare
Să ţii piept în vii dezbateri.
Să ieşi din încurcătură
Între mari viteji, în cercul
Oamenilor de ispravă!"
Ci pornit-a Lemminkäinen
Aşezat frumos în sanie,
Şi-a pişcat cu biciul calul,
Cu biciuşca cea cu perle;
Prinse calul să alerge,
Armăsaru-n fugă mare.
A călătorit oleacă,
Doar o clipă-ndelungată;
A văzut cocoşi de munte,
Au zburat cocoşi de munte,
Ridicatu-s-au în faţa
Calului ce galopează.
Smoc de fulgi rămase-n
urmă,
Au lăsat un vraf de pene;
Ci le strînse Lemminkäinen,
Le vîrî în buzunaru-i;
Cine ştie ce-o să vină,
Ce s-o întîmpla în cale;
Au doar toate preţ în casă,
Bune-s toate la nevoie.
Şi-a urmat 'nainte calea,

www.dacoromanica.ro

O întinse o bucată,
A zvîcnit în lături calul,
S-a înfiorat urechea.
Ci, atuncea Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli,
Jos din sanie se dete,
Se plecă să vadă bine;
Totul cum i-a spus măicuța,
Ce i-a prorocit bătrîna;
Se-ntindea un fluviu-n flăcări,
Calului îi sta-nainte;
În cel rîu, cascadă-n flăcări,
În cascadă,-un stei în flăcări,
Iar pe stei, o stîncă-n flăcări,
Pe cea stîncă,-un șoim de flăcări;
Clocotesc văpăi în gîtu-i,
Foc îi curge tot din pliscu-i;
Penele îi sînt ca jarul,
Îi tot scînteiază-n aer.
Îl văzu pe Kauko șoimul
Din văzduh, pe Lemminkäinen:
"Unde te îndrepți, tu Kauko,
Unde pleci, tu Lemminkäinen?"
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Am plecat la chef în Pohja,
La ospățul cela tainic,
Trage-te-napoi oleacă,
Te mai dă din drum, alături;
Las' să meargă călătorul,
Mai ales că-i Lemminkäinen,
Să o ia pe lîngă tine,
S-o întindă-n lungul coastei!"
Vulturul știu să-i spună,
Gura cea de foc șoptit-a:
"Oi lăsa eu călătorul,
Mai ales că-i Lemminkäinen,
S-o întindă doar prin pliscu-mi,
Să coboare tot pe gîtu-mi;
Pe acolo-ți trece drumul
Pe acolo vei ajunge,
La-ndelungile petreceri,
Unde veșnic vei rămîne!"
Nu s-a tulburat de-atîta
Lemminkäinen; nu-i fu frică;
Buzunarul scotocit-a,
A căutat în punguliță,
A luat acele pene
A cocoșilor de munte;
Lin le-a mîngîiat în palmă,
La încrucișarea celor
Zece degete-ale sale;
Zbor de mari cocoși zbucnit-a,
Au zburat cocoși în ciocul
Vulturului, drept în gura
Răpitorul cel mare,
Drept în gîtul lui de flăcări,
Chiar sub dinții astei paseri;
Astfel a scăpat el teafăr,
Își sfîrși întîia parte;
Ziua-ntîi din drum trecut-a.
Și-a pișcat cu biciul calul,
Cu biciușca numai perle;
Prinse calul să alerge,
O întinse armăsarul.
Doar puțin înaintat-a,
Merse doar o clipă calul,
Și-a ciulit apoi urechea;
Necheză încet sirepul.
Poposit-a Lemminkäinen;
S-a sculat să vadă ce e:
Totul cum a spus măicuța,
Cum a întărit bătrîna;
Groapă-n drum era de flăcări,
Calului îi sta-nainte:
Înspre răsărit întinsă,
Lungă mult spre miazănoapte,
Tot cu bolovani în flăcări,
Plină cu pietroaie-ncinse.
Nu s-a tulburat de-atîta,
Lemminkäinen, nu-i fu frică;
Se rugă atunci lui Ukko:
"Ukko, zeule preamare,
Tată, ce domnești în ceruri,
Iscă-n miazăzi un nour,
Altul, din apus, trimite-l,
Și din răsărit pe-al treilea,
Ad-un alt din miazănoapte,
Îi lipește pe la margini,
Îi înțepenește tare,
Ninge-un stînjen de zăpadă,
Cam cît coada unei lance
Peste bolovanii-n flăcări,
Pe pietroaiele încinse!"
Ukko, zeul fără seamăn,
Preaputernicul părinte,
Nor din miazăzi iscat-a,
Altul din apus trimise,
Și din răsărit pe-al treilea,
Și un alt din miazănoapte,
I-a strîns Ukko laolaltă,
I-a lipit pe margini bine,
Ninse nea cam de un stînjen,
Cît e coada unei lance
Peste bolovanii-n flăcări,
Pe pietroaiele încinse;
Se făcu un lac acolo
De omăt și promoroacă.
Lemminkäinen cel zănatic
Punte a adus de gheață
Peste lacul cu zăpadă,
De pe-un țărmure la altul;

www.dacoromanica.ro

A trecut prin locul cela,
A sfîrşit şi ziua-a doua.
Şi-a pişcat cu biciul calul,
Cu biciuşca cea de perle,
Prinse calul să alerge,
O întinse armăsarul.
Merse-o leghe, şi mai una,
Alergat-a mai oleacă,
Se opri deodată calul,
N-a mai vrut să lase locul.
Lemminkäinen cel zănatic
S-a sculat el să privească;
Stă un lup în faţa porţii,
Urs aşteaptă pe potică,
Înaintea porţii Pohjei,
La intrarea-n lunga curte.
Lemminkäinen cel zănatic,
Kaukomieli cel mîndru,
Mîna-n buzunar vîrît-a,
Scotoci în punguliţă,
Perii cei de miel luat-a,
I-a frecat apoi pe palmă,
La încrucişarea celor
Zece degete-ale sale.
A suflat apoi pe mînă,
Oile-au pornit în goană:
Miei şi berbecaşi de-a valma;
S-au zvîrlit spre turmă, lupii,
Năvăliră-apoi şi urşii;
Lemminkäinen cel zănatic
Şi-a urmat îndată drumul.
Merse doar puţin şi-ajunse
Pe la curţile Pohjolei;
Gardul e din fier de-a-ntregul;
Stavila-n oţel făcută-i;
Sub pămînt de-o sută stînjeni,
De o mie înspre ceruri;
Suliţe îs toţi ţăruşii;
Rîme mari îs toţi răzlogii,
Gînjuri: şerpi şi lungi şopîrle
Cozile se mişcă-n voie,
Capetele se îndoaie,
Guri căscate ameninţă:
Guri afară, cozi înuntru.
Lemminkäinen cel zănatic
Prinse-a chibzui atuncea:
"Tocmai ce mi-a spus măicuţa,
Ce mi-a tot grăit bătrîna;
Gard de netrecut se naltă
Din pămînt la cer, iar jos o
Viperă se tot tîrăşte,
Încă şi mai jos merg parii;
Zboară-n sus o păsăruică;
Şi mai sus se naltă parii.
N-a lăsat ăst
Lemminkäinen,
Nu, să-l biruie nevoia;
Scoase-al lui cuţit din teacă,
Fierul tare de prin tocu-i;
Iute stavila tăiat-a,
Retezat-a-n două stîlpii;
Gardul cel de fier deschise,
Zidul şerpilor străpunse,
Pe-o bucată de vreo cinci stîlpi,
Lungă de prăjini vreo şapte;
A putut s-urmeze astfel
Drumul pîn' la poarta Pohjei.
Se tîra pe prag un şarpe
Curmeziş în faţa porţii,
Mult mai lung decît chiar bîrna
De la coama casei, mai gros
Decît stîlpul de la poartă:
Sute ochi avea ăst vierme,
Mii de limbi avea ăst şarpe;
Ochii mari ca nişte ciucuri,
Limbile ca nişte suliţi,
Ca şi coada greblei dinţii;
Spatele cît şapte luntri.
Lemminkäinen cel zănatic
Nu-ndrăzni s-atingă-ăst vierme
Preagrozav cu ochii sute,
Cu-a lui mii de limbi întinse.
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Şarpe negru din pămînturi,
Vierme ca şi Tuonela,
Tu, ce te tîrăşti pe iarbă,
Printre frunzele lui Lempo,
Tu ce te strecori prin bulgări,
Printre rădăcini de arbori!
Cin' din mărăcini te scoase,
Cine te trezi din ierburi
Ca să luneci pe ţărînă,
Ca să te tîrăşti pe cale?
Cin' te puse să-ţi nalţi tidva,
Cine-ţi porunci a merge
Drept cu capul, a-ţi tot ţine
Ţeapăn gîtul tău întruna?
Poate tatăl, poate mama,
Poate fratele mai mare,
Poate sora-ţi tinerică,
Ori altcineva din neamu-ţi?
Gura-nchide-ţi, pleacă-ţi capul,
Îţi ascunde limba-n şuier,
Ca un ghem te dă de-a dura;
Bulz te strînge, las' juma' din
Drum drumeţului ce are
Chef să treacă, ori, mai bine,
Fugi din calea ast' departe;
Pieri mai iute printre ierburi,

www.dacoromanica.ro

Tot în bălării te-nfundă,
Du-te şi te-ascunde colo
Sub licheni, te tot strecoară
Ca un dup uşor de lînă,
Du-te, ca de plop, o bîrnă,
Vîră-ţi iute capu-n iarbă,
Ţi-l afundă de vreun bulgăr,
Doară casa ţi-i în iarbă,
Sub un bulgăr locuinţa;
De ridici de-acolo capul,
O să-ţi sfarme Ukko tidva,
Tot cu ace oţelite,
Tot cu boabe ferecate!"
Astea spuse
Lemminkäinen;
N-asculta de loc ăst şarpe;
Şuiera tot mai departe,
Şi-azvîrlea întruna limba,
Ridica mereu tot gura;
Tot ameninţa drumeţul.
Lemminkäinen cel zănatic
Şi-amiti de vechi cuvinte
De la maică-sa-nvăţate,
Arătate de bătrînă;
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Dacă nu m-asculţi pe mine,
Dacă nu mă laşi în pace,
În dureri o să te umfli,
O să te îngroşi în chinuri,
O să te despici în două,
Chiar în trei bucăţi, mişele,
Cînd i-oi spune maicii tale,
Oi chema vestita babă;
Ştiu-ţi neamul, şi-ncă bine,
Cam de un' te tragi, fiinţă,
Maică-ţi este Syöjätär,
Te-a născut doar Vetehinen.
Syöjätär scuipă în apă,
Balele lăsă pe valuri,
Vîntul strămută scuipatul,
L-a purtat tot duhul apei,
Ani îl legănă vreo şase
Şi chiar şapte veri de-a rîndul,
Pe spinarea lucie-a mării,
Tot prin rotunjite valuri;
Apa caldă îl întinse,
Soarele-l făcu preafraged,
Spre uscat l-a dus talazul,
Apa l-a împins pe ţărmuri.
Ci tustrele Luonnatar
Tot mergeau pe malul apei,
Lîngă valurile sparte;
Pe un ţărm văzură bale
Şi rostiră aste vorbe:
"Ce-o ajunge, oare, ăsta,
De i-ar da viaţă Domnul,
De-i binecuvîntă ochii?"
Auzit-a Ziditorul,
Le răspunse-n chipul ăsta:
"Din ăst rău, un rău ieşi-va,
Monstru, din scuipat de monstru,
De voi face viu scuipatul,
De-i voi pune ochi în capu-i."
Hiisi auzit-a vorbe
Şi-aruncă privirea răul,
S-a schimbat în creator chiar:
Ci a dat atunci Hiisi
Acestui scuipat viaţă,
A însufleţit saliva,
Balele lui Syöjätär;
Ele se făcură şarpe,
Se schimbară-n vierme negru.
Cam de unde-şi ia viaţa?
Din cel jar al lui Hiisi;
Inima cum şi-a primit-o?
E un dar al lui Syöjätär;
Creierul de unde-i vine?
Din şuvoi de munte-n spume;
Dar de unde-s a' lui simţuri?
Din vîrtej de rîu în flăcări;
Cum îi plăsmuiră capul?
Din bob rău de măzăriche.
Ochii lui din ce sînt, oare?
Îs făcuţi din in de Lempo;
Dar urechile-ăstui monstru?
Îs doar frunze de mesteacăn;
Gura ăstui rău din ce e?
Dintr-o buclă-a lui Syöjätär;
Din ce-i limba lui din gură?
Lance-i a lui Keitolainen;
Şi din ce i-s oare dinţii?
Ţepi de orz al lui Tuoni;
Dar gingiile dihăniei?
Gingii sînt de-a' lui Kalmatar;
Dar din ce i-o fi spinarea?
Din vătraiul lui Hiisi;
Din ce-o fi făcută coada?
Plete-s a' lui Pahalainen;
Maţele de unde-s, oare?
Din chiar cingătoarea morţii.
Ăsta-ţi este dară neamul,
Asta-i faima ta cea mare,
Şarpe negru din pămînturi,
Vierme, tu, ca Tuonela,
Cu culori de lut şi ierburi,
Cum e curcubeu-n aer;
Feri alăturea din cale,
Şterge-o iute, ieşi din drumul
Acestui viteaz, de-aicea!
Lasă-l pe drumeţ să treacă,
Las' să meargă Lemminkäinen

www.dacoromanica.ro

268

La ospățul mare-al Pohjei,
La cel neam vînjos de-acolo!"
Viermele plecă atuncea,
Depărtatu-s-a de-acolo
Monstrul ăst' cu ochii sute,
Se ndoi' ăst şarpe mare,
Se întinse în tot lungul
Drumului şi dete voie
Călătorului se treacă;
Să se ducă Lemminkäinen
La ospățul Pohjei, pe la
Masa tainică-a mulțimii.

www.dacoromanica.ro

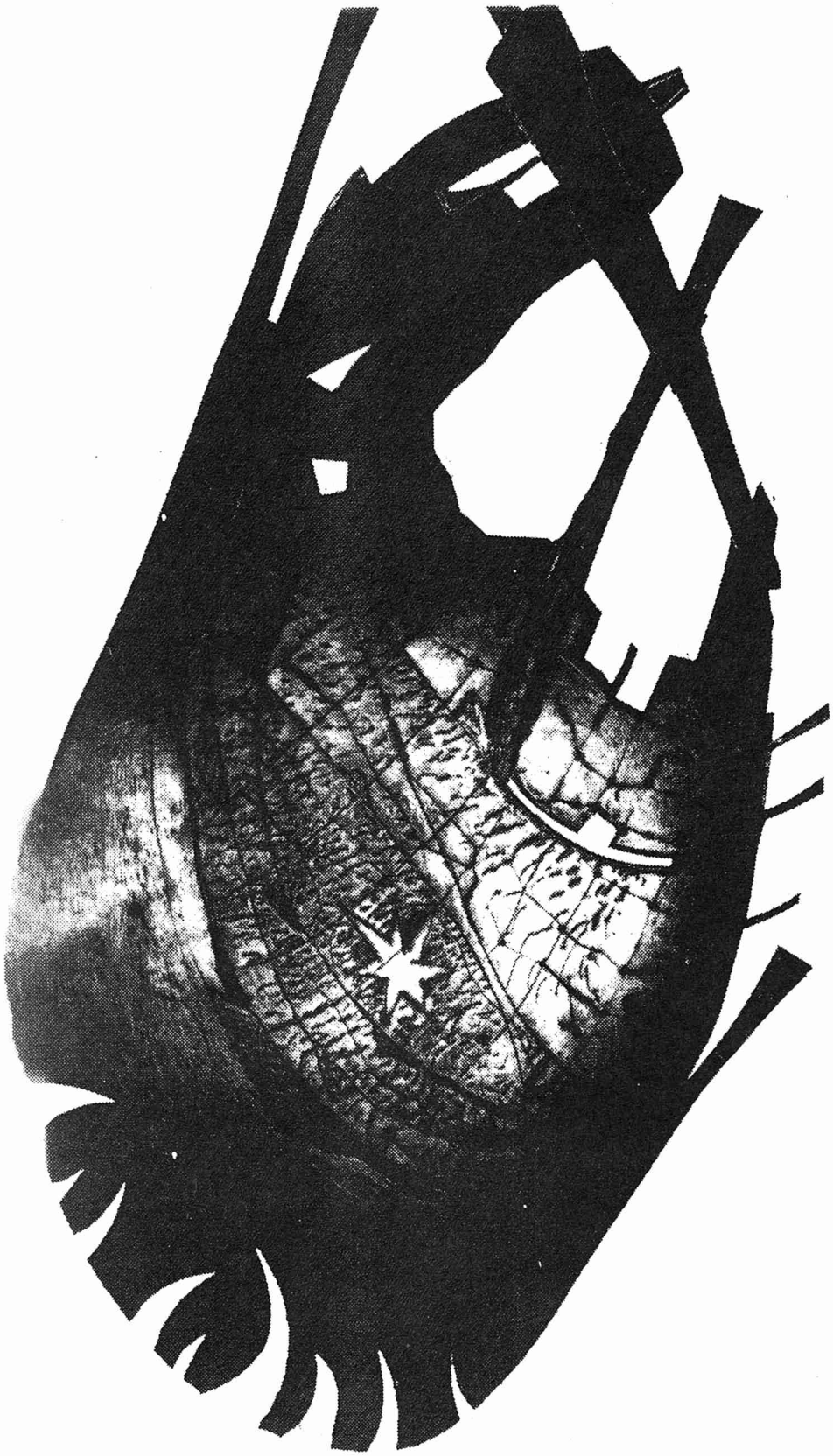

www.dacoromanica.ro

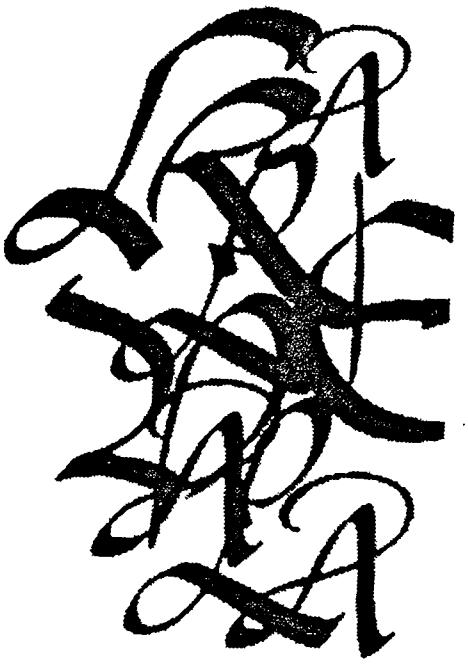

Cântul
al XXVII-lea

www.dacoromanica.ro

Iată că l-am dus pe
Kauko,
Însoțitu-l-am pe Ahti
Prin tot felul de primejdii,
Chiar din fața gurii morții,
Tocmai pînă în Pohjola,
La ospățul cela tainic;
Ar mai trebui acuma
Să mai spun cum Lemminkäinen,
Minunatul Kaukomieli,
A ajuns la curți din Pohja-n
Casa cea din Sariola,
Fără-a fi poftit la nuntă,
Fără de înștiințare.
Hîtrul nostru
Lemminkäinen,
Ăst cumătru tare vesel,
Cum ajunse-n casă, iacă,
S-a înfipt acolo-n sală;
Au trosnit și dușumele,
Casa cea de brad vuit-a.
Lemminkäinen cel zănatic
A grăit, pe urmă, ástfel:
"Mă salut că doar sosit-am!
Vă salut pe voi cei care,
Preafrumos mă salutarăți!
Hei, stăpîne din Pohjola,
Orz e pentru armăsaru-mi,
Pentru un viteaz, e bere?"
Ci stăpînul din Pohjola,
Cel din capul lungii mese,
Prinse-atuncea să-i răspundă,
Iată vorbele ce spuse:
"S-o găsi-n gospodărie
O livadă pentru calu-ți;
N-o să te gonească nimeni
De te porți mai blînd, stînd colo
Lîngă pragul odăiții,
Colo sub grindarul ușii,
Între două oale negre,
Lîngă cele trei mari cuie."
Lemminkäinen cel zănatic
Flutura bărbuța-i neagră,
Barba cum e căldăruşa;
A rostit aceste vorbe:
"Pentru Lempo-o fi chiar bine
Dacă-o sta la prgul ușii,
Să vă scoată și funingini
Să vă sculture și praful!
Nicicînd bravul meu părinte,
El, viteazul, n-a stat colo
Între cele două locuri,
Sub cea grindă de la ușă;
Loc era și pentru dînsul,
Loc avea și armăsarul;
El găsea curată sala,
Cuie se aflau și colțuri
Pentru-a' lui mănuși de piele,
Zid să-și sprijinească spada;
Oare, cam de ce, pe mine
Nu mă-ți fi primind așa cum
Îl primeau, cîndva, pe tata?"
Mai înaintă oleacă,
A venit chiar pîn' la masă,
Se-așeză pe laiță-n capăt,
Pe un scaun de pin, mare;
Se înfioră și laița,
Jilțul cel de pin trosnit-a.
Spuse-atuncea
Lemminkäinen:
"Nu vă sînt un preadrag oaspe,
Că n-aduceți bere ăstui
Om ce-acum vă vizitează!"
Ilpotar, stăpîna bună,
A grăit în chipul ăsta:
"Hei băiete Lemminkäinen,
Cum să te socot drept oaspe;
Tu, doar vii să-mi sfărîmi capul,
Creierii din loc să-mi zgîlțîi
Orz curat ni-i băutura,
Încă malț e berea noastră,
Pîinea cea de grîu nu-i coaptă
Și nici zeama nu e fiartă;
Vii cam prea tîrziu cu-o noapte
Sau cu-o zi cam prea devreme."
Mișcă gura, strîmbă
capul,
Lemminkäinen cel zănatic,
Flutură bărbuța-i neagră,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Au zvîntat mîncarea toată,
Și pripoiul e la capăt;
Berea s-a-mpărțit, turnatu-i
Miedul pentru fiecare
Și balercile îs strînse,
Îs ulcioarele grămadă.
Ah, stăpînă a Pohjolei,
Dinte lung din Pimmentola,
Faci cu răutate nunta,
Cu obrazul ca de cîine;
Pîini gătit-ai uriașe,
Și din orz făcut-ai bere;
Ai poftit din șase locuri,
Din vreo nouă părți, la nuntă:
Sărăntoci, hoinari, jnapanii,
Simbriași, pălmași în zdrențe,
Ai poftit întreg norodul;
Doar pe mine numai, singur,
Nu m-ai fost poftit la masă!
Pentru ce nu-mi dați din
orzul
Ce-l dădui ca dar de nuntă?

www.dacoromanica.ro

Alții mai puțin adus-au,
Orz cît încăpea în mînă;
Eu cu mult mai mult îți detei,
Ți-l încredințai în baniți,
Orz, ce-l semănai pe vremuri,
Boabe ce le-avui culese
Dc pe lanurile mele.
N-aș fi eu Lemminkäinen,
Oaspete vestit în lume,
De nu ați aduce bere
Și la foc n-ați pune oală,
Iar în oală carne bună
Doar de porc, bucată mare,
Ca să mă hrănesc în lege,
Să mă dreg acum, cînd, uite
Mi-am sfîrșit călătoria."
Ilpotar, stăpîna bună,
A răspuns în chipul ăsta:
"Hei, micuță slujnicuță,
Hei, tu, roabă credincioasă,
Pune-n oală de mîncare,
Adu oaspetelui bere!
Ci fetița, toanta ceea,
Care spală cele vase,
Care curățește linguri,
Care șterge polonice,
Puse oase fără carne,
Capete de pești, stricate,
Răzături de napi murdare,
Preauscați coltuci de pîine;
Îi mai dete, iar, să beie
Bere-n cană, vadră plină,
De scîrboasă băutură.
Să se-ntreme Lemminkäinen,
Să-și mai potolească setea;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Îi fi om așa de vrednic
Ca să bei gustoasa bere,
Vadra ast' cu băutură?"
Cînd privit-a înspre cană
Lemminkäinen cel zănatic
Se tîra pe fund o larvă,
Înotau la șerpi în mijloc,
Mișunau pe margini viermii,
Peste tot foiau șopîrle.
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Hei, la dracu, voi toți ăștia,
Purtători de căni, la Mana,
Voi, paharnicilor, iute,
Pînă nu răsare luna,
Pînă nu sfîrșește ziua!"
Spuse apoi aceste vorbe:
"Vai, nenorocită bere,
Iată-te-n ce hal ajuns-ai,
Groaznică îți este soarta:
Ci băută va fi berea,
Jos zvîrlită rămășița
Cu ăst deget fără nume,
Doar cu degetu-mi cel mare
De la mîna mea cea stîngă."
Scotoci în buzunaru-i,
A căutat în punguliță,
Scoase-un cîrligaș din pungă,
Undița din buzunaru-i;
O vîrî apoi în vadră,
Prinse-a pescui în bere;
Viermi mușcară din momeală,
Din cîrlig lungi șerpi cu-n șuier,
Sute broaște-a prins îndată,
Și cu miile viermi negri;
I-aruncă pe toți afară,
Colo, jos, pe pardoseală,
Un cuțit a scos îndată,
Ascuțit preabine, vîrful,
De la șold și-a tras pumnalul
Cel tăios ca să reteze
Capul viermilor, să taie
Gîtul șerpilor; băut-a
Berea doar în sănătatea-i,
A sorbit tot miedul negru;
A rostit aceste vorbe:
"Nu vă sînt un preadrag oaspe,
Că n-aduceți bere, nu-mi dați
Cea mai bună băutură,
Dintr-o mînă și mai largă,
Dintr-o vadră și mai mare,
Și de vreme ce, te uită,
Nu se taie vreun berbece,
Nu se-njunghie vreun taur,
Nu se-aduce-un bou în casă,
Vreo ciosvîrtă îndoită!"
Dintr-o dată-n chipul ăsta
A grăit stăpînul Pohjei:
"Cam ce vînt te-aduce, cine
Te-a rugat să vii pe-aicea?"
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"E măreț, poftitul oaspe,
Mai măreț e nepoftitul;
Hai, ascultă, fiu al Pohjei,
Tu, stăpîne al Pohjolei;
Uite, vreau să cumpăr bere,
Dă-mi pe bani deci băutura."
Fost-atunci stăpînul Pohjei
Apucat de-o grea mînie,
Furie l-a prins cumplită,
Pe podea aduse-o baltă,
Lui Lemminkäinen, în față;
Spuse-apoi aceste vorbe:

www.dacoromanica.ro

"Iacă, poți să bei întruna
Din ăst eleşteu, poți linge
Din această gîrlă, apă!
Nu se tulbură de-atîta
Lemminkäinen, ci răspunse:
Nu-s viţel, şi nu-s, ia seama,
Nici vreun bou cu coadă lungă
Ca să beau din fluviu valuri,
Ca să ling din eleşteul
Ăsta apă, cînd mi-e sete."
Începu atunci să cînte,
Vrăjile rosti de-a rîndul,
Bou aduseră-a' lui cînturi,
Taur nalt cu coarne de-aur;
Taurul băut-a apă
De prin eleşteu, sorbit-a
Din ăst fluviu cu plăcere.
Ci lunganul Pohjalainen
Scoase-un lup atunci din gură,
Îl zvîrli pe pardoseală
Ca să sfîşie ăst taur
Uriaş, să-l prăpădească.
Lemminkäinen cel zănatic
Un alb iepure aduse,
Pe podea l-a pus să sară,
Înaintea gurii ăstui
Mare lup, să-i zburde-n faţă.
Ci lunganul Pohjolainen
A făcut atunci un cîine
Cu-o bărbie tare strîmbă,
Ca să rupă iepuraşul,
Pe ăst ochi-chiorîş să-l sfarme.
Iute-aduse-o veveriţă
Lemminkäinen cel zănatic
Ca să sară pe grindare
Şi să latre javra ceea.
Ci lunganul Pohjolainen
A întruchipat îndată-un
Jder cu coasta toată aur;
Prinse jderul veveriţa
Tocma-n vîrful unei bîrne.
Lemminkäinen cel zănatic
A adus o vulpe roşă,
Ce mîncat-a jderul ăsta,
Sfîşiat-a mîndra blană.
Ci lunganul Pohjolainen
A zvîrlit din gură-ndată
Un cocoş să sară-ntruna
Pe podea, în faţa vulpii.
Lemminkäinen cel zănatic
Scoase-un şoim atunci din gură
Şoim cu gheare, de pe limba-i,
Peste cei cocoş, să-l rupă.
A grăit stăpînul Pohjei,
Iată vorbele ce spuse:
"Va rămîne tulburată,
Negreşit, serbarea asta,
De nu pleacă musafirii
Pe la treburi fiecare,
Chiar de las-o mîndră masă!
Cară-te, lepădătură
A lui Hiisi, hăt departe,
Du-te-acasă, secătură,
Măi pungaşule, te-ntoarce
În ţinuturile tale!"
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Nu cu-amenințarea pleacă-un
Om oricît de slab să fie,
Se dă îndărăt din locul
De pe unde se găseşte!"
A desprins stăpînul Pohjei
Paloşul de pe perete,
Apucă lucioasa spadă;
A grăit pe urmă ăstfel:
"Haide, Ahti Saarelainen,
Mîndrule Kaukomieli,
Hai măsoară-te cu mine,
Să luptăm în luptă dreaptă,
Să vedem de e mai bună
Spada mea ori a lui Ahti!"
Îi răspunse
Lemminkäinen:
"Şi la ce mi-i bună spada?
E ştirbită pe ciolane
Şi pe tidve tari tocită,
Totuşi, orice-o fi, de vreme
Ce nu e mai bun ospăţul,
Să ne măsurăm, şi uite,
Să privim ce paloş este
Cel mai bătăios, căci tatăl,
Marele viteaz, pe vremuri,
Nu s-a-nfricoşat vreodată
De oricît de mari dueluri;
O mai fi slăbit feciorul?
Fiul nu-i aşa de vrednic?"
Şi-a tras paloşul atuncea,
Sabia cea sclipitoare
Din blăniţa tăbăcită,
Prinsă la şerparu-i ţeapăn;
Se-apucară să-şi măsoare
Săbiile din lungime:
Puţintel era mai lungă
Spada ce-o avea stăpînul
Cel din Pohja – şi mai lată
Doar cît negrul de sub unghii,
Doar cît numai jumătatea
Osului vre unui deget.
Spuse Ahti Saarelainen,
A grăit Kaukomieli:
"Spada ta-i ceva mai lungă,
Deci, loveşte tu întîiul!"

www.dacoromanica.ro

Ci stăpînul cel din Pohja
Început-a cu puterea
Toată-a brațului s-atace;
El ochea, dar făr' s-atingă
Craniul lui Lemminkäinen;
Nimeri o lovitură
Drept în grindă, răsunat-a
Pragul de deasupra ușii;
A căzut cu vuiet grinda,
Ruptu-s-a în două pragul.
Spuse Ahti Saarelainen,
A grăit Kaukomieli:
"Ce rău ți-a făcut grindarul,
Cam ce stricăciune, pragul,
Că ținteşti mereu în grindă,
Că faci pragul să răsune?"
Fiu al Pohjolei, ascultă,
Tu, ce eşti aici stăpînul,
Tristă-i lupta în odaie,
Rea-i în mijloc de neveste,
Vom strica odaia nouă,
Vom mînji cu sînge scînduri,
Hai în curte să ne batem,
Să ieşim coló-n livadă,
Într-un țarc să ducem lupta;
Sîngele-i mai mîndru-n curte,
Pe pămînt mai minunat e,
Mai la locu-i pe zăpadă."
Au ieşit atunci în curte;
Piele au ales, de vacă;
În ogradă-o rînduiră;
Luptătorii-au stat pe dînsa.
Spuse Ahti Saarelainen:
"Mă ascultă, fiu al Pohjei,
Uite, paloşul mai lung ți-i,
Sabia ți-i mai cumplită,
S-ar putea să-ți trebuiască
Pînă nu ne despărțim, vezi,
Pîn' nu-ți tai din umeri capul;
Dă întîiul fiu al Pohjei!"
Repezi o dată spada,
A izbit şi-a doua oară;
Tot lovea ne'ndemînatic,
Nu îi nimerise carnea,
Nu îi atinse pielea.
Spuse Ahti Saarelainen,
Kaukomieli grăit-a:
"Să încerc şi eu, e timpul
Să lovesc şi eu, la rîndu-mi!"
Ci stăpînul din Pohjola
Nu-i băgă în seamă spusa,
Ne'ntrerupt izbea, lovea, dar
Nu îşi atingea dușmanul.
Arunca preaarzătorul
Fier scîntei, sclipea oțelul,
Mai ales acel din aspra
Mînă a lui Lemminkäinen;
Se întinse fulgerarea-i,
Se-ndreptă tot mai departe
Înspre gîtul celui mare
Fiu al Pohiei, Pohjalainen.
Spuse mîndrul
Kaukomieli:
"Ei, acum, stăpîne-al Pohjei,
Ți se face gîtul roşu
Ca un răsărit de soare!"
Fiul Pohjolei, preabunul
Gospodar al Pohjei, iată,
Şi-a plecat atuncea ochii
Iute înspre gît să-l vadă;
Ci, zănaticul acela,
Lemminkäinen îi mai dete-o
Nouă tare lovitură;
L-a izbit pe om cu spada-i,
A făcut să-i scînteoeze
Sabia cea minuată.
I-a dat una cu putere,
I-a căzut din umeri capul,
Îi fu retezată tidva
De grumaz, cum e tăiată
Frunza napului, întocmai
De pe pai, cum cade spicul,
Ca şi solzul de pe-un peşte;
Îi pică-n ogradă capul,
Tidva lunecă în curte,
Cum se prăbuşeşte dintr-un
Arbor un cocoş de munte,
Cînd lovit e cu tărie
De-o săgeată ascuțită.
Se găseau pe deal pari
sute,
Mii de stîlpi pe lîngă curte,
Toți purtau în vîrfuri sute,
Mii de capete de oameni;
N-avea cap o țeapă numai:
Lemminkäinen cel zănatic
A luat atuncea capul
Bietului bărbat, culese
Tidva de pe jos, din curte,
S-o înfigă-n parul cela.
Cînd s-a-ntors apoi în
casă,
Ahti Saarelainen ăsta,
Preafrumosul Kaukomieli,
A rostit aceste vorbe:
"Hai, răutăcioasă roabă,
Adă-mi apă, ca să-mi curăț
Mîinile de sînge,-al ăstui
Dușmănos stăpîn, de sînge-al
Omului mişel de-aicea!"
O cuprinse-o grea mînie
Pe stăpîna Pohjolei,

www.dacoromanica.ro

277

Luptători chemă-n descîntec,
Mulți războinici, toți cu arme,
Sute de ostași cu săbii,
Mii de sulițași să-l piardă
Pe ăst Lemminkäinen, pentru
Gîtul lui Kaukomieli.
Vremea e acum să plece;
Iată, clipa despărțirii;
Greu i-o fi să zăbovească,
I-o fi tare anevoie
Să stea – tînărului Ahti,
Să rămînă Lemminkäinen,
La ospățul Pohjolei,
Masa tainică-a mulțimii.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

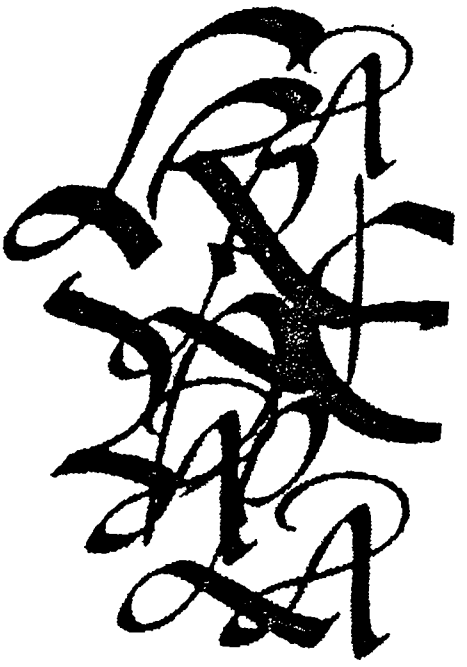

Cântul
al XXVIII-lea

www.dacoromanica.ro

Ahti Saarelainen ăsta,
Lemminkäinen cel zănatic,
Trebul să se gîndească,
Să-şi ia iute tălpăşiţa,
Ca s-o şteargă mai degrabă
Din Pohjola-ntunecoasă,
Din a Sarei casă neagră.
Ci, ca un vîrtej ieşit-a,
Ca un fum scăpă departe
De-a' nelegiuirii locuri;
Fapta rea să şi-o ascundă.
Cum s-a şi aflat în curte,
S-a uitat, s-a-ntors să-şi cate
Armăsarul ce-l avuse,
Însă nu-şi văzu sirepul,
A zărit pe-ogor o stîncă,
O răchită în livadă.
De-unde ajutor să-i vină?
Cine, oare, i-ar da sfaturi
Ce-ar putea el să mai facă
Să nu-şi piardă căpăţîna,
Să nu-i cadă cele plete,
Părul fin să nu-i rămîie
În văzduhul din Pohjola?
De pe-acum vuieşte satul,
Casele din jur se mişcă,
Zgomot lîngă sat, de arme;
La fereşti, priviri duşmane.
Ci, atuncea,
Lemminkäinen,
Mîndrul Ahti Saarelainen,
Trebul alt chip să-mbrace,
Fu silit să-şi schimbe faţa;
Şi-a luat ca vultur zborul;
Vru să urce pîn' la ceruri;
Soarele i-a ars obrajii,
I-a-nălbit sprîncene luna.
Lemminkäinen cel zănatic
Începu atunci să-i facă
Rugămiriţi fierbinţi lui Ukko:
"Ukko, tu, preascump, tu, zeul
Bunătăţii, tu, părinte,
Cel mai înţelept din ceruri,
Stăpînind furtuni şi vînturi,
Tu, ce porţi în voie norii,
Iscă-o ceaţă uşurică,
Strînge-un nourel la-al cărui
Adăpost să fug, ca iarăşi
Să mă-ntorc pe-a' mele plaiuri,
Lîngă scumpa măiculiţă,
La bătrîna cea vestită!"
În zbor nalt pluti, dar, iată,
Cînd s-a-ntors iar să privească
A zărit un vultur vînăt;
Străluceau învăpăiaţii
Ochi ca-ai celui fiu al Pohjei.
Mortului, stăpînul Pohjei.
Vulturul cel vînăt spuse:
"Hei, tu, Ahti, frăţioare,
Aminteşte-ţi de bătaia,
De trecuta noastră luptă!"
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Vulture, tu, minunate,
Te întoarce iute-acasă,
Cînd îi fi ajuns acolo,
În Pohjola-ntunecoasă
Spune-le aceste vorbe:
«E cam greu să prinzi ăst vultur,
Să-l sfîşii doar cu-aste gheare!»
În curînd ajunse-acasă
Lîngă draga lui măicuţă,
Zăpăcit de tot la faţă,
Şi cu inima prea plină
De întunecate gînduri.
Îl întîmpină măicuţa,
Pe cărări, zorindu-şi paşii,
Tot pe lîngă gard ţinînd-o,
Se grăbi ea să-i vorbească:
"O, tu, fiule, mai tînăr,
Mult mai năzdrăvan ca mine,
De ce ai această faţă
Îngrozită-acuma tocmai
Cînd te-ntoarseşi din Pohjola?
Ţi-or fi dat stricată cupă,
La ospăţul din Pohjola
Dacă te-au jignit, primi-vei
Altă cupă minunată,
Cucerită de tăicuţul,
Din războaie mari adusă."
Îi răspunse Lemminkäinen:
"Maică, ce m-ai dus în pîntec,
De m-ar fi jignit vre unul,
Gazdele-mi jigneam la rîndu-mi,
Înfruntam viteji chiar sute,
Mă luptam cu mii războinici!"
Maică-sa i-a spus atuncea:
"De ce, astă supărare?
Poate-n cai te biruiră,
Ori în mînji te întrecură?
La-alergări de te bătură,
Armăsar voinic să-ţi cumperi,
Cal ce li-i găsi mai mîndru,
Cu-a tătîne-tău comoară,
Cu-a părinţilor avere."
Îi răspunse Lemminkäinen:
"Maică, ce m-ai dus în pîntec,
De m-ar fi înfrînt pe-acolo,
De m-ar fi făcut de-ocară-n
Mînji cumva, puteam, nici vorbă,
Gazdele să mi le birui:
Crunt i-aş fi bătut pe ceia

www.dacoromanica.ro

Ce mîn caii: pe bărbații
Cu-ai lor mînji, şi pe vitejii
Cu-armăsarii lor, cu totul!"
Maica lui vorbit-a astfel:
"De ce astă supărare?
De ce inima ți-i neagră
De la-ntoarcerea din Pohja?
Te-au batjocorit neveste,
Te luară-n rîs codane?
Dacă te batjocoriră
Niscaiva neveste, dacă
Ți-au făcut în ciudă fete,
Le-i împunge tu cu gluma
Mai tîrziu, li-i face, iacă,
În necaz, în altă parte!"
Îi răspunse Lemminkäinen:
"Maică, ce m-ai dus în pîntec,
De-ar fi rîs muieri de mine,
M-ar fi-mpuns din vorbă fete,
Le făceam de rîs pe gazde,
Le batjocoream pe fete;
Aş fi rîs atunci de mai mult
De o sută de neveste,
De o mie de mirese!"
Spuse maica aste vorbe:
"Ce ți s-a-ntîmplat, băiete?
Vreo minune poate-n timpul
C'îi stătut-ai în Pohjola?
Ori mîncaşi trecînd măsura,
Ai băut cam mult nainte
De a merge la culcare,
Aducîndu-ți vise rele?"
Lemminkäinen cel zănatic
A răspuns atuncea astfel:
"Babele să tot ghicească
Visele din timpul nopții!
Îmi ştiu visele de noapte,
Visele de zi, mai bine!
Mamă pune-n traistă hrană,
Umple alta cu făină,
Sare leagă-mi într-o cîrpă;
Trebuie să plec acuma
Să călătoresc departe
De această scumpă casă,
De moşia asta mîndră;
Oameni lustru-şi dau la săbii,
Îşi ascut acum şi suliți."
Maică-sa a spus o vorbă,
Ea ce suferi, grăit-a:
"De ce lustru-şi dau la săbii,
Îşi ascut acum şi suliți?"
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Îşi dau lustru-acum la săbii,
Îşi ascut acum şi suliți,
Capu-mi trist să mi-l răpună,
Bietul gît vrînd să mi-l taie;
Mi s-a întîmplat nevoie
Pe-ale Pohjolei mari arii;
Am ucis pe fiul Pohjei,
Pe stăpîn chiar, al moşiei;
Pe picior de luptă-i Pohja,
Ridicatu-s-a asupra-mi
O primejdie-apropiată,
Chiar în jurul meu, sărmanul,
Unui om aşa de singur."
Prinse a-i vorbi măicuța,
Zise fiului atuncea:
"Ți-am tot spus-o dinainte,
Te-am ferit ades, te-oprii, doar,
Tot mereu, să mergi în Pohja;
De te-ai fi purtat cuminte
Stînd acasă la măicuța,
La-adăpostul bătrînicii,
Pe pămîntul măiculiții,
N-ar fi izbucnit războiul,
Nu s-ar fi-ntîmplat vreo luptă.
Biet copil, hai, povesteşte-mi,
Spune-mi, fiul meu, în care
Loc ferit îi merge pentru
A-ți ascunde crunta faptă,
A-ți piti nelegiuirea
Într-un chip cumva, ca astfel
Să-ți scapi capul, să-ți rămîie
Gîtul drăgălaş pe umeri
Neatins, să nu-ți slăbească
Nici un fir de păr din plete?"
Îi răspunse Lemminkäinen:
"Nu cunosc măcar un singur
Loc ferit să-mi pot acolo
Adăpost găsi, spre-a-ascunde
Fapta mea nelegiuită;
Maică ce m-ai dus în pîntec,
Unde-mi spui să fug de-aicea?"
I-a răspuns lui
Lemminkäinen
Maică-sa în chipul ăsta:
"Nu mă prea pricep la sfaturi,
Încotro s-apuci de-aicea;
Pin pe deal, de te vei face,
Ori vreun jnep de pe cîmpie,
Te va paşte nenorocul,
Te-o lovi o aspră soartă;
Preaadeseori şi pinul
De pe deal e dat tăierii
Ca să-şi facă omul laturi,
Iară jneapănul din cîmpuri
Pentru pari mereu cojit e.
Să te faci pe văi mesteacăn,
Un anin de prin dumbravă,
Te va paşte nenorocul,

www.dacoromanica.ro

Tăbărî-va aspra soartă
Şi acolo peste tine;
Deseori şi ăst mesteacăn
De pe văi răpus e pentru
Magazia cea de lemne,
Iar un crîng de-anin adese
E tăiat pentru-arătură.
Să ajungi pe-un cólnic poamă,
Ori o afină pe şesuri,
Fragă pe-ale noastre plaiuri,
Merişor în alte locuri;
Te va paşte nenorocul,
Te-o lovi o aspră soartă;
Fetişoare te-or culege,
Te-or lua pe apucate
Cele gîturi numai staniu.
Să te faci o ştiucă-n mare,
Somn, în ape liniştite;
Negreşit că te-o ajunge
Şi pe-acolo nenorocul;
Va veni pe negîndite
Neîndurătoarea moarte;
Tînărul pescar cu vîrşa
Mrejele-o zvîrli în apă;
Tinerii or scoate vîrşe,
Iar moşnegii te vor prinde
Doar cu mrejele, cu plasa.
Să te faci un lup în codri,
Urs s-ajungi prin vreo pădure,
Te-o ajunge nenorocul,
Te-o lovi o aspră soartă;
Vreun vînător, tot negru,
De fiuingine,-ascuţi-va
Suliţa ca să răpună
Lupi sălbatici, să ucidă
Urşii din păduri şi codri."
Ci, atuncea, Lemminkäinen
Cel zănatic, spuse aste:
"Ştiu grozavele tărîmuri,
Le ghicesc acele locuri
Înfiorătoare, unde
M-o-nghiţi cu poftă moartea,
Mi-o veni o grea pieire;
Maică, ce m-ai dus în pîntec,
Ce mi-ai dat la sînu-ţi lapte,
Unde-mi spui să fug acuma,
Unde să m-ascund de astăzi?
Doar mi-i-n faţa gurii moartea,
Ziua de pe urmă-n barbă;
Doar o zi mai am din viaţă,
Cu greu doar, o zi întreagă!"
I-a răspuns lui
Lemminkäinen
Maica-sa, atunci, aceste:
"O să-ţi spun un loc prielnic,
Un tărîm iubit, pe unde,
Să se-ascundă vinovatul,
Unde să se piardă urma
Făcătorului de rele;
Mi-amintesc un colţ de lume,
Petic de uscat, o ţară,
Niciodată jefuită,
Nici de duşman cucerită,
Care n-a fost cercetată
Niciodată de vreo spadă;
Fă curate jurămite,
Şi făgăduieli deschise,
Că-n răstimpul a vreo şase,
A vreo zece veri de-a rîndul,
Nu te-i duce în războaie,
Nici din pofta cea de aur,
Nici să iei argint în lupte!"
Îi răspunse Lemminkäinen:
"Fac azi jurămîntul straşnic
Că nu mă voi duce vara
Viitoare în vreo luptă,
La război cealaltă vară,
N-o alerg la nici un clinchet,
La vreun zăngănit de săbii;
Am doar rane pe la umeri,
Junghieri adînci în coastă
De la vechile petreceri,
Din ciocnirile din urmă,
De pe locuri de bătaie,
De pe cîmpurile unde
Luptă oamenii-ntre dînşii!"
I-a vorbit lui
Lemminkäinen
Maică-sa în chipul ăsta:
"Barca tatălui-narmeaz-o,
Peste nouă mări o-ntinde,
La mijlocul ce'i de-a zecea,
În ostrovul de pe mare,
Colo unde se ascunse
Tatăl tău, şi stete teafăr
Veri de lupte-ngrozitoare,
Timp de ani de mari războaie;
A trăit acolo-n pace;
În ostrov stătu ferice;
Un an, doi te-ascunde-acolo,
Te întoarce-n anu-al treilea,
Ici în casa parintească,
În ăst port ce-l au părinţii."

www.dacoromanica.ro

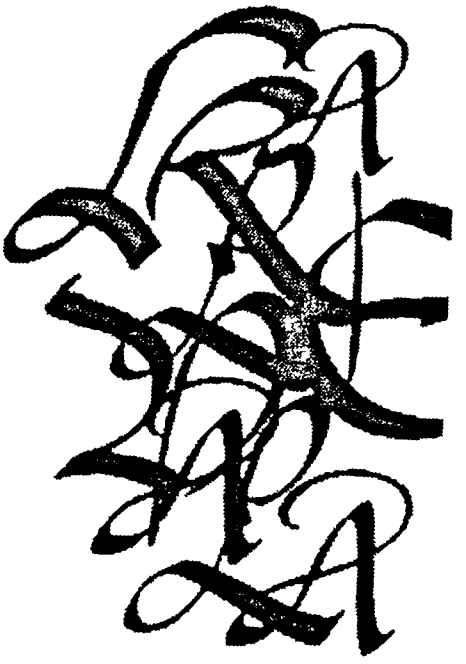

Cântul
al XXIX-lea

www.dacoromanica.ro

Lemminkäinen cel zănatic,
Kaukomieli cel mîndru,
Îşi umplu cu hrană traista,
Şi-a pus unt de vară-n ladă;
Un an bun să tot mănînce,
Carne de purcel, pe-al doilea,
A pornit să se ascundă;
A fugit, spunînd aceste:
"Uite, plec, o şterg departe
Pentru trei veri încheiate,
Pentru cinci ani chiar, lăsîndu-mi
Cîmpul să mi-l roadă viermii,
Rîsu-n codri s-odihnească,
Prin livezi să sară renii,
Să mai steie pe cîmpie,
Gîştele netulburate.
Bun rămas, duioasă mamă,
Cînd veni-vor cei din Pohja,
Oştile din Pimentola,
Ca să ceară capu-mi, bietul,
Zi-le c-am pierit de-aicea,
C-am plecat din aste locuri,
După ce am ars uscate
Bălării pe cîmpul cela
Ce-l cosii, mai înainte!"
A împins în apă barca,
Azvîrli pe valuri luntrea,
Hăt, departe, de rotunzii
Vălătuci în fier, afară
De edecul de aramă,
Înălţă vîntrele-ntinse,
A acoperit vergele
Cu-a lor pînză şi, pe urmă,
S-aşeză să cîrmuiască
Stînd la pupa de mesteacăn,
Lîngă cîrma cea vînjoasă.
Prinse-atuncea să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Vino vînt, să sufli-n pînză,
Boare, fă să-mi meargă barca;
Luntrea cea de lemn împinge-o,
Vasul ăst de pin mi-l poartă,
Colo-n depărtări, tot înspre
Insula cea nenumită,
Spre ostrovul fără nume!"
A venit şi boarea-ndată,
Barca legănă, împinse
Freamătul de unde luntrea
Peste valurile limpezi
Ale golfului, de-a lungul
Şesurilor curgătoare;
Două luni plutit-a Kauko,
Ba şi-a treia lună-aproape.
Ci fecioarele din capul
Insulei stăteau pe malul
Mării celei preaalbastre
Şi priveau în jur, cu ochii
Tot întorşi spre marea-albastră:
Una-şi aştepta un frate,
Alta-şi adăsta tăicuţul,
Mai mult aştepta frumoasa
Ce-şi jelea pierdutul mire.
Se zări, departe, Kauko,
Şi, de mai departe, luntrea,
Ca un smoc mărunt de nouri
Între ape largi şi ceruri.
Ale capului fecioare,
Fiicele acelei insuli,
Chibzuiră, glăsuiră:
"C-o fi luntrea de pe mare,
Barca ceea de pe ape?
Luntre-i din a' noastre locuri,
Vreo corabie cu pînze
De pe insulă, dibace,
Ce se-ndreaptă înspre cuibu-i,
Spre-a' ostrovului nost' porturi,
Să ne-aducă veşti, istorii,
De pe plaiuri depărtate:
Dacă oamenii pe-acolo,
Încă-n pace-şi duc viaţa,
Ori, de bîntuie războiul."
Tot sufla în pînze boarea,
Împingea talazul luntrea,
Ci, pe urmă, Lemminkäinen
Cel zănatic îşi conduse
Barca spre o stîncă naltă,
O aduse spre cel capăt
Al ostrovului, spre vîrful
Promontoriului celuia.
La sosire glăsuit-a,
Întrebă cînd fu aproape:
"E prin insula aceasta
Un locşor, se află-o palmă
De pămînt pe-ostrovul ăsta,
Ca să-mi trag această barcă
La uscat, s-o-nvîrt acolo?"
Ale insulei fecioare
Astfel au vorbit, răspuns-au:
"În ostrov e-un loc, e-o palmă
De pămînt la noi spre-a trage
La uscat, acolo, barca,
Să învîrţi cît vrei vreo luntre,
Porturi mari găseşti pe-aicea,
Plin de vălătuci e ţărmul;
Ai putea s-aduci bărci sute,
Să tot vii cu mii de luntri."
Lemminkäinen cel zănatic
Trase-atunci pe prunduri barca
Ajutat de vălătucii
Cei de lemn; apoi rostit-a:

www.dacoromanica.ro

"Este-un loc pe-ostrovul ăsta,
Palmă de pămînt, pe-aicea,
Om mărunt spre a ascunde,
Un om slab să se cam piardă,
Undeva, cît mai departe
De îngrozitorul vuiet
Al războiului, departe
De-orice zăngănit de săbii?"
Ale insulei fecioare
Astfel au vorbit, răspuns-au:
"Este-un loc pe-ostrovul ăsta,
Palmă de pămînt pe-aicea,
Om mărunt spre a ascunde,
Un om slab să se tot piardă;
Doar avem castele multe
Şi pămînt, cît vezi cu ochii,
Ce-ar putea, da, să primească,
Sute de viteji, ba mai mult,
Mii şi mii de mari războinici."
Lemminkäinen cel zănatic
A grăit în chipul ăsta:
"Este-un loc pe-ostrovul ăsta,
Vreo dumbravă de mesteceni,
Petic de pămînt pe-aicea,
Ca să pot cumva să-l curăţ,
Să-l prefac ogor de roadă?"
Ale insulei fecioare
Astfel au vorbit, răspuns-au:
"Nu e loc pe-ostrovul ăsta,
Palmă de pămînt pe-aicea,
Nici un pogonaş să-l cureţi,
Să-l prefaci ogor de roadă;
Împărţit e-ntreg pămîntul,
Ţărinele-s măsurate,
Pe livezi zvîrliră sorţii,
Pentru cîmp se judecară."
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Este-un loc pe-ostrovul ăsta,
Palmă de pămînt pe-aicea,
Ca să-mi cînt a' mele cînturi,
Cîntecele lungi să depăn?
Vorbele-mi se moaie-n gură,
Printre dinţi mi se strecoară."
Ale insulei fecioare
Astfel au vorbit, răspuns-au:
"Este-un loc pe-ostrovul ăsta,
Palmă de pămînt pe-aicea,
Ca să-ţi cînţi a' tale cînturi,
Mîndrele cîntări să depeni;
Ca să zburzi mai sînt dumbrave,
Arii ca să tragi şi danţuri."
Lemminkäinen cel zănatic
Început-a, deci, să cînte:
A adus scoruşi în curte,
A ivit stejari în mijloc;
Au stejarii crengi întinse:
Cîte-un măr pe orice creangă-i,
Pe-orice măr un cerc de aur,
Cîte-un cuc pe cerc; cînd cucul
A cîntat picat-a aur,
A căzut din cioc aramă,
S-a vărsat argint în valuri,
Pe cel cólnic lung de aur,
Pe cel deal de-argint, la vale.
Tot cînta ăst
Lemminkäinen,
Descînta, spunea într-una,
Prefăcea nisipu-n perle;
Au sclipit şi pietricele,
Copăceii toţi luciră,
Florile băteau în aur.
Tot cîntat-a
Lemminkäinen:
A adus un puţ în curte,
Peste puţ capac de aur,
Pe capac o cofă de-aur;
Au băut copiii apă,
Fetele-şi spălară ochii.
A adus şi eleşteie
Iar pe eleşteie cîrduri
De răţoi frumoşi, albaştri;
Fruntea o aveau de aur,
Capul de argint şi labe
Toate numai de aramă.
Tare mai erau uimite
Fetele din capul cela
De-a'lui Lemminkäinen cînturi,
De-a lui mare isteţime.
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Aş cînta un mîndru cîntec,
Iacă-aş zice unul, falnic,
Dacă m-aş afla-ntr-o casă,
Colo-n capul unei mese
Trainice, de pin; dar dacă
Nu se afla-aşa o sală,
Dacă nu-s sub tălpi podele,
O s-arunc cîntări în iarbă,
Le voi azvîrli-n tufişuri."
Ale insulei fecioare
Astfel au vorbit, răspuns-au:
"Pentru tine-avem noi sale,
Case largi să stai în ele,
Puneţi cîntecele tale
La-adăpost de frig, să nu le
Laşi să zboare prin văzduhuri!"
Lemminkäinen cel zănatic
Cum a şi intrat în sală
A adus pe masa lungă,
Cea de pin, tot mîndre cupe,
Vedre cu gustoasă bere,

www.dacoromanica.ro

Căni cu mied, înalte străchini
Încărcate cu mîncăruri,
Ceşti umplute pîn'la margini;
Vedre se dădeau de bere,
Mied se aducea-n ulcioare;
Prisosea pe masă untul
Şi cioltane de porc, grase,
Să se dreagă Lemminkäinen
Spre-a-l cinsti pe Kaukomieli.
E prea delicat Kauko
Să se-aşeze-aşa la masă
Fără un pumnal din celea
Cu mîner de-argint şi fără
Ca să aibă şi cuţite,
Cu tăişul tot de aur.
Un pumnal de-argint primit-a,
A adus cuţite de-aur,
A mîncat apoi în voie,
Săturatu-s-a de bere.
Lemminkäinen cel zănatic
Prinse-atunci să umble-n sate
Pe la şezători de fete,
La petrecerile date
De cosiţele-mpletite;
De-ntorcea el capu-i mîndru,
Plescăia şi sărutarea,
Pretutindenea pe unde
Mîna-şi întindea, îndată
I-o strîngeau încet şi gingaş;
Alerga la întîmplare
Noaptea-n tăinuite locuri,
Că n-aflai un sat să n-aibă
Cel puţin vreo zece case;
Nu aflai vreo casă fără
Cel puţin vreo zece fete;
Nu era în casă-o fată,
Vreo copilă chiar, cu care
Să nu fi-mpărţit el patul,
Ale cărei braţe dalbe,
El să nu le vlăguiască.
Cunoscut-a pe acolo
Mii logodnice, dormit-a
Lîngă sute văduvioare;
N-ai fi numărat vreo două
Din vreo zece, trei din sută,
Fete-mari de el neatinse,
Văduve neademenite.
Lemminkäinen cel zănatic
Petrecu trei veri de-a rîndul,
Zile fără griji prin ale
Insulei întinse sate;
Încîntă fecioare mîndre,
Văduvele mîngîiat-a;
A uitat pe-o bătrîioară,
Fată slută şi urîtă.
Colo-n promontoriul cela,
În al zecelea sat tocmai.
Se gîndea atunci să plece,
Pe-ale sale dragi meleaguri,
A venit bătrîna fată,
A rostit aceste vorbe:
"Kauko, bunule, tu, mîndre,
De nu cugeţi şi la mine,
Cînd o fi să pleci ţi-oi duce
Mîndra barcă într-o stîncă!"
Puţintel dormit-a numai,
Pîn' cîntară-n sat cocoşii;
N-a plecat în timpul nopţii
Ca să bucure pe fată,
Spre-a petrece cu femeia.
Mai tîrziu, el, într-o seară,
Hotărît-a să se scoale
Pînă nu răsare luna,
Pîn'nu cîntă-n sat cocoşul.
A luat-o înaintea
Vremii celei hotărîte;
S-a sculat mai dimineaţă
De cum a voit-o singur;
Se-aşternu la drum îndată,
A trecut prin multe sate
Ca să bucure pe fată,
Spre-a petrece cu femeia.
Cum mergea, aşa, prin noapte,
Cum luă de-a rîndul sate,
Ca s-ajungă-n promontoriu,
În al zecelea sat, tocmai;
Nu văzu gospodărie
Fără cel puţin trei case,
Nu zări vreo casă care
Să nu aibe-n ea, măcar, vreo
Trei bărbaţi, şi, nu văzuse
Om să nu-şi ascută spada,
Să nu-şi dea pe piatră barda,
Numai ca să-l prăpădească
Pe ăst tînăr Lemminkäinen.
A grăit atuncea astfel
Lemminkäinen cel zănatic:
"Da, venit-a o zi mîndră,
S-a nălţat iubitul soare
Peste capul meu, săracul,
Pe-al meu gît, nenorocitul!
Ar putea s-ascundă Lempo
Pe-un viteaz, cumva, sub straie,
Sub mantá, să-l ocrotească,
Ca să-l învelească-n haine,
Cînd cu sutele-s duşmanii,
Mii de oameni îl atacă?"
A pornit în grabă mare
Fără să sărute fete,
Fără-a-mbăţişa drăguţe,

www.dacoromanica.ro

Se-ndreptă spre port, îndată,
Înspre luntrea lui, fugit-a;
Barca îi fusese arsă,
Prefăcută în cenuşă.
Ci simţi venind pierzarea,
A-nţeles că-l ameninţă
O primejdie grozavă;
Prinse-a-alcătui o barcă,
A-şi croi o navă nouă
Cu vîntrele la catarturi.
N-avea meşterul nici lemne,
Nici o scîndură, dulgherul;
A găsit ceva crenguţe,
O bucată dintr-o bîrnă,
Mai vreo cinci subţiri surcele
Dintr-un fus zvîrlit, vreo şase
Aşchii dintr-o furcă veche.
Făurit-a luntrea ceea,
Ci zidit-a noua luntre
Cu ştiinţa-i de mag, mare,
Cu puternicele-i vorbe:
A lovit o dată numai,
Isprăvit fu bordul bărcii,
Mai lovi şi-a doua oară
Fu şi celalt bord la locu-i;
Cînd lovi a treia oară
Fu-nţghebată toată nava.
A împins în apă barca-i,
Aruncă pe valuri luntrea;
Prinse-atuncea să vorbească,
Iată vorbele ce spuse:
"Haide, luntre, tu, pluteşte,
Ca şi-un mic clăbuc pe valuri,
Ca şi-un nufăr peste ape;
Vulture, îmi dă trei pene,
Şi tu corb, îmi dă vreo două,
Să mai sprijin astă barcă,
Să pun margini luntrii rele!"
Şi-a făcut un loc în barcă,
Aşezatu-s-a la cîrmă:
Capu-n jos, mîhnit în suflet,
Cu căciula într-o parte,
Că n-o merge nopţi de-acuma,
N-o să-şi mai petreacă zile
Pe la mari serbări de fete,
La petrecerile date
De cosiţele-mpletite.
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Fu nevoie, vezi, să plece
Bietul tînăr, să o şteargă
Hăt, departe de-aste case,
De serbări de fete date,
Şi de danţurile cele
A' frumoaselor fecioare;
Dar acum, că plec, cînd, iacă,
M-oi fi dus din aste locuri,
N-or mai dănţui fecioare
Niciodată şi tăcea-vor
Şi cosiţele-mpletite
În săracele bordeie,
În murdare locuinţe."
Ale insulei fecioare
Plîns-au mult; au fost mîhnite
Fetele din capul cela:
"De ce pleci, o, Lemminkäinen,
Unde mergi, viteaz de viţă?
Fugi de-a fetelor fetie,
Că-s femei cam puţintele?"
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic Kaukomieli:
"Nu de-a fetelor fetie
Plînge-m-aş cumva, ori poate
Că-s neveste puţintele;
Sute-aş mai găsi, mii fete;
Ci, de pleacă Lemminkäinen,
Dacă-o ia din loc cea floare
A vitejilor, e pentru
Că i-e dor grozav de ţară;
Mă împinge, vezi, dorinţa
Să-mi mai văd a' mele plaiuri,
Să mănînc căpşune-acasă,
Să strîng zmeură din munţii-mi,
Să mai văd şi cele fete,
Dor mi-i de găini de-acasă."
Lemminkäinen cel zănatic
Tot spre larg cîrmit-a barca,
Au pornit apoi vîntoase
Şi-au purtat-o-ncolo,-ncoace,
O împinseră talazuri
Pe spinarea mării lucii,
Mai departe, în mijlocul
Valurilor nesfîrşite;
Bietele se-opreau pe maluri,
Sus, pe stînci plîngeau fecioare,
Straşnic se jeleau, acolo,
Părăsitele neveste.
Plîns-au din ostrov fecioare;
Tare mult se întristară
Cît văzură-a' navei pînze,
Cît mai desluşiră încă,
Ciocul cel de fier al luntrii;
Nu plîngeau acele pînze,
Nu jeleau, nici vorbă, ciocul,
Ci pe omul sub vîntrele,
Pe flăcău, la ciocul navei.
Ci a plîns şi Lemminkäinen;
A vărsat şi dînsul lacrimi,
Cît a mai văzut ostrovul,

www.dacoromanica.ro

Cît se mai zăriră dealuri;
Ci n-a plîns de loc pămîntul,
Nu jeli acele dealuri,
Ci pe fetele de-acolo,
Cele gîşte de pe dealuri.
Lemminkäinen cel zănatic
Urmări atunci albastre
Nalte valuri ale mării,
A plutit o zi, şi două;
Dar în ziua cea de-a treia
Se nălţă un vînt năpraznic;
Răsunară cele ţărmuri
A' văzduhului, venit-a
Un şuvoi din partea dinspre
Miazăzi şi răsărituri,
Vîfor din trecute vremuri;
Zmulse-o margine, luat-a
Mai apoi pe ceealaltă,
Răsturnă întreaga barcă.
Lemminkäinen cel zănatic
S-a întors pe mîini în apă,
Prinse-apói să lopăteze
Doar cu degete, să noate
Dînd mereu tot din picioare.
A plutit o zi, şi două,
A vîslit întruna, iute;
A văzut un smoc de nouri,
Nourel din miazănoapte
Şi din răsărit, ci, uite,
Se schimbă-n pămînt îndată,
Se făcu un promontoriu.
Cum intră în casa de pe
Limba de pămînt, prelungă,
La covat' zări stăpîna,
Pîini băgau a' sale fiice
În cuptor: "Hei, tu, stăpînă,
Bună şi preamilostivă,
De-ai vedea cît mi-i de foame,
De-ai cunoaşte ale mele
Întîmplări ciudate tare,
Dintr-un salt ai fi în casă,
Drept în pivniţă zburare-ai,
Ai aduce căni de bere,
Carne tot de porc, vreo halcă,
Ai găti-o pe jăratic,
Cu unt bun i-ai drege gustul,
Să se sature flămîndul,
Să-şi mai potolească foamea
Cel scăpat din naufragiu!
Zile-ntregi şi nopţi de-a rîndul
Înotai pe-a' mării valuri,
Sprijinu-mi era în vînturi,
Ocrotirea, în talazuri."
Gazda cea preamilostivă
A dat fuga-n magazie,
Nişte unt luă de-acolo,
Halcă grea, de porc, tăiat-a,
Pe jăratic bun o fripse,
Ca să sature cu totul
Pe cel ars în coş de foame;
A adus şi căni de bere
Ca să potolescă setea
Celui scos din naufragiu;
I-a mai dat o barcă nouă,
O corabie-nărmată
Ca oricînd să fie-n stare,
Să pornească-n altă parte,
Să se-ntoarcă-n ţara unde
A văzut lumina zilei.
Cînd s-a-ntors pe-a' sale
plaiuri
Lemminkäinen cel zănatic
A recunoscut pămînturi,
Maluri, insule şi toate
Trecătorile înguste;
Şi-a recunoscut edecuri,
Locuri vechi, familiare,
Cólnice cu pini, brădeturi,
Însă n-a mai fost în stare-a-şi
Recunoaşte locul casei,
Unde se găseau pereţii:
Fremătau în locul casei
Mulţi cireşi, dumbravă mare;
Pini pe cólnic, o pădure;
Pe la puţ erau doar jnepeni.
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Uite şi dumbrava, unde
Rătăceam şi stînci, pe care
Mă urcam odinioară;
Tot săream pe aste pajişti;
Prin livezi mă dam de-a dura;
Casa cine-o fi sfărmat-o,
Cine mi-a stricat sălaşul?
Casa e acum cenuşă;
Vînturile risipiră
Şi cărbunii de pe-aicea."
Începu, atunci, să plîngă,
Plînse-o zi şi plînse două;
Nu plîngea el după casă,
Nu jelea sălaşul mîndru,
Ci plîngea, mereu, cu hohot,
După scumpa lui măicuţă,
Ce lipsea din casa ceea.
Pasăre văzu că zboară,
Vultur că plutea-n văzduhuri;
Începu dar să-l întrebe:
"Pasăre, tu, mîndru vultur,
N-ai putea să îmi arăţi tu
Unde-i, oare, buna mamă,
Unde-o fi trăind aceea,
Care m-a purtat în pîntec,

www.dacoromanica.ro

Minunata-mi hrănitoare?"
Nu-şi mai amintea ăst vultur,
Nu ştia nimic, ca noaptea,
Pasărea cam prostănacă;
Vulturul credea că-i moartă;
Corbul, că-a pierit lovită
De tăioase săbii late,
Ciopîrţită cu securea.
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Maică, ce m-ai dus în pîntec,
Minunată hrănitoare,
Iată-te, acuma, moartă,
Prăpădită, pe vecie!
Ţi s-a-ntors în ţărnă carnea,
Cresc pe capul tău brădanii,
Îţi ies jnepeni la picioare,
Pe la degeţele, sălcii.
Geaba, biet, plecai; zadarnic
Paloşele măsurat-am;
În zadar îmi dusei, iată,
Armele-mi preaminunate
Prin sălaşurile Pohjei,
Prin a' Pimentolei cîmpuri,
Căci pricinuii pieirea
Neamului şi seminţii-mi,
Moartea bunei mele mame!"
S-a întors să vadă bine,
A zărit doar urme slabe,
Ierbi cam peste tot călcate,
Cărărui pe cea cîmpie,
O luă pe potecuţă,
Prinse-a recunoaşte drumul:
Spre păduri ducea poteca;
Slab slujea de călăuză.
Alergă o leghe, două;
A bătut o cale bună
Prin pădurea cea mai neagră;
Într-un colţ de codru groaznic,
A zărit o baie de-aburi,
Între două stînci colibă,
Sub trei brazi era pitită,
Ici s-afla duioasa-i maică,
Locuia vestita babă.
Lemminkäinen cel zănatic
Fu cuprins de voie bună;
Început-a să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Buna, draga mea măicuţă,
Tu, ce m-ai crescut, o, maică,
Te găsesc dar încă vie;
Iată-ţi ochii larg deschişi cînd
Te credeam de mult timp moartă,
Pe vecie prăpădită,
Ori sub lovituri de spadă,
Ori de suliţă zdrobită;
Mi-au ros lacrimile ochii,
Mi s-au înnegrit obrajii."
Astfel i-a răspuns măicuţa:
"Sînt aievea, încă, vie:
Trebuí să fug să-mi caut
O ascunzătoare bună,
În pustietăţi, aicea,
În ăst colţ de codru groaznic;
La război pornise Pohja,
Oştile veneau asupră-ţi,
Om nenorocos şi jalnic,
Peste capul tău, săracul;
Au făcut cenuşă casa,
Pînă-n temelii fu rasă."
Spuse hîtrul Lemminkäinen:
"Mamă, ce m-ai dus în pîntec,
Nu-ţi mai face nici o grijă,
Nu te mai mîhni de-acuma!
De iznov zidi-voi case,
Şi voi face mai frumoase,
Război-mă-voi cu Pohja
Şi-oi răpune pîn' la unul
Pe toţi oamenii lui Lempo."
I-a grăit lui Lemminkäinen
Maică-sa în chipul ăsta:
"Mult de tot întîrziat-ai,
Fătul meu iubit, o, Kauko,
Pe străinele tărîmuri,
Pe la uşi necunoscute,
Tot pe promontoriul cela-n
Insula cea nenumită,
În ostrovul fără nume."
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Straşnic se trăia pe-acolo,
Şi era plăcut şi bine
Să te ţii mereu de şotii;
Ca de purpură copacii,
Roşii pomii, lutu-albastru,
Crengile de pin de-argint îs,
Florile pe cîmp, de aur,
Cólnicele sînt de miere,
Stînci din ouă de găină;
Mied din brazi uscaţi tot curge,
Pinii putrezi lapte varsă,
Berea de prin gard ţîşneşte.
Straşnic se trăia pe-acolo,
Şi era plăcut şi bine:
Numai un necaz aveam doar,
Ce-mi făcu cam grea şederea,
Se temeau grozav de tare

www.dacoromanica.ro

Oamenii de a' lor fiice,
De-ale lor flecare slute,
Creaturi răutăcioase,
De-a' lor femeiuşti cam proaste,
Se temeau, vezi, că le-oi bate,
Petrecîndu-mi nopți la ele;
M-am ascuns de a' lor fete,
Tot fugit-am de copile,
Cum se-ascunde-un lup de mas-
curi,
De găini, cum fuge, uliul!"

www.dacoromanica.ro

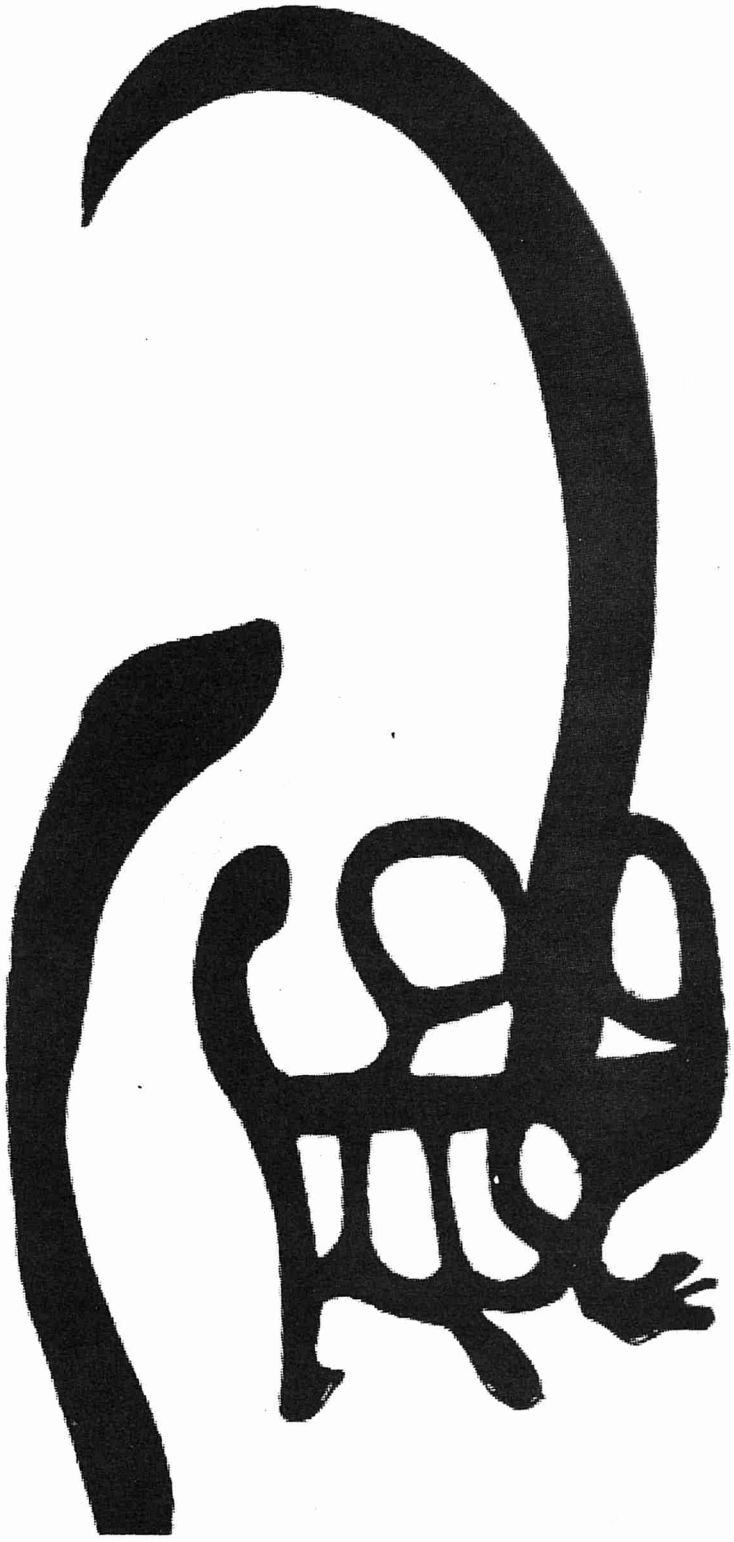

www.dacoromanica.ro

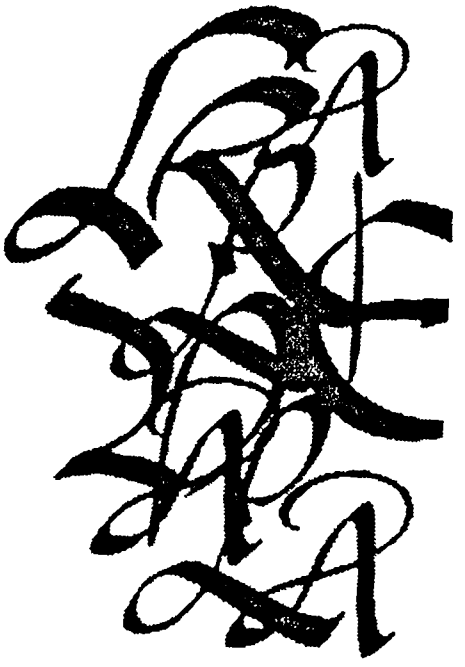

Cântul
al XXX-lea

Ahti tînărul, flăcăul,
Lemminkäinen cel zănatic,
Merse într-o dimineață,
Chiar în zori, în faptul zilei,
La debarcader, acolo,
În coliba cea cu luntre.
Se jelea-năuntru-o barcă
Cel țăruș de fier gemea tot:
"La ce bun mă dulgheriseși,
Mă-njghebași, sărmană barcă!
Iacă, Ahti nu mai pleacă
La război de veri vreo zece,
Nici împins de pofta de-aur,
Nici argint să cucerească."
Lemminkäinen cel zănatic
A izbit atuncea luntrea
Cu mănușa lui cea groasă
Și rosti aceste vorbe:
"Bîrnă, tu, din pin tăiată,
Nu mai geme, încetează,
Margine, tu, grea, de scînduri,
Să te jăluiești atîta;
Încă-ai să mai vezi războaie,
O să iei, socot, și parte-n
Bătălii și poate mîine
Cu vîslași vei fi-ncărcată."
Ci, a mers apoi la maica
Și grăi în chipul ăsta:
"N-ar mai trebui, măicuțo,
Să tot plîngi, nici să te jălui,
D-oi porni-ntr-un loc departe,
De m-oi arunca-n războaie;
Mi-am făcut un plan în minte,
Gînd să pierd norodul Pohjei,
Numa-n chipul ăsta mă voi
Răzbuna pe ăști nemernici."
Sfătuitu-l-a măicuța
Să nu facă lucrul ăsta;
L-a înștiințat bătrîna:
"Scump copil, nu merge-acolo
În războaie, în Pohjola!
Te-o lovi cumplită moarte,
Va cădea prăpăd asupră-ți."
Nu-i păsa lui
Lemminkäinen;
Se gîndea-nadins să plece,
Își făcea nădejdi să lupte;
Astfel i-a răspuns măicuții;
"Mi-oi găsi tovarăș, oare,
Un tovarăș cu un paloș,
În război să mă-nsoțească,
Să-ntărească omul volnic?
Vezi, pe Tiera lua-l-aș,
Știu eu unde este Kuura;
El mi-ar fi un bun tovarăș,
Un tovarăș, cu un paloș,
Care să mă însoțească
În acest război, să facă
Omul tare, mai puternic."
S-a tot dus prin sate, merse
Pîn'la Tiera pe drumuri,
La sosire chiar, grăit-a;
Cînd atinse ținta, spuse:
"Dragă Tiera, iubite,
Singuru-mi viteaz tovarăș;
Îți mai amintești de-acele
Zile de odinioară,
De viața de-altădată,
Cînd mergeam doar împreună,
Amîndoi în lupte crunte,
În mărețele războaie?
Nu găseai un sat să n-aibă
Cel puțin vreo zece oameni;
Nu era o casă-n care
Să nu-și afle adăpostul
Cel puțin vreo zece oameni;
N-aflai om, un luptător cît
De puțin viteaz, ca, noi, vezi,
Amîndoi să nu-l răpunem,
Să nu-l biruim îndată."
Sta la o fereastră tatăl,
Coada unei lănci cioplindu-și,
Maica unt bătea-n barbîntă,
Înaintea magaziei;
Frații dulghereau la poartă-o
Sanie de alergare,
Surioarele spălau tot
Straie ce aveau de lînă,
La un capăt de covată.
Spuse la fereastră tatăl,
Mama de la magazie;
Au vorbit la poartă frații;
Au rostit surori de-acolo
De la capătul coveții:
"Țiera-n război nu merge,
N-o să-i umble lancea-n lupte;
Tiera făcu-nvoială,
Legămînt pe totdeauna,
S-a-nsurat cu o fecioară,
Și-a ales nevastă mîndră;
Îi sînt țîțele de fată,
N-a-nceput să-i cadă sînii."
Tiera s-afla pe sobă,
Kuura se găsea pe laiță
Cea de la cuptor, ci, iată
Un picior era pe sobă,
Altul de pe-acum pe laiță;
Și-a încins la ușă spada;
Cu venin s-a uns în curte;
Și-a luat apoi și lancea;
Sulița nu-i tocmai mare,
Nici nu-i tare mititică,

www.dacoromanica.ro

E cam potrivit de lungă:
Stă un pintenog pe partea
Cea de fier, se află, iacă-un
Mînz scobit pe aripioară,
Urlă la verigă lupul,
Mormăie pe-un cui ursilă.
Suliţa şi-a clătinat-o,
O-nvîrti pe sus, făcînd-o
Crunt să şuiere, năpraznic;
I-a înfipt de-un stînjen coada
Într-un gras pămînt de cîmpuri,
În şeş larg lipsit de iarbă,
Într-un loc cosit ca-n palmă
Suliţa-şi zvîrli Tiera
Printre a' lui Ahti suliţi;
A pornit apoi în grabă
Să-l ajutore pe Ahti,
Să-i dea sprijin în războaie.
Iacă, Ahti Saarelainen,
A împins pe valuri luntrea,
Ca un şarpe printre ierburi,
Ca şi vipera cea vie
A plutit spre miazănoapte,
Către răsărit departe;
Dete-n apele Pohjolei.
Ci stăpîna din Pohjola
Năpusti duşmane geruri,
Pe-astă mare a Pohjolei,
Pe talazuri nesfîrşite;
Prinse ápoi să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Frigule, prea drag copile,
Cel mai mîndru dintre fii-mi,
Du-te unde-mi este vrerea,
Şterge-o spre cel loc, mai grabnic!
Ci îngheaţă, uite, barca
Asta a lui Lemminkäinen,
Pe spinarea lucie-a mării,
Pe talazuri nesfîrşite!
Mai îngheaţă şi cîrmaciul,
Degeră cumătru-n ape,
Să nu scape niciodată,
Să nu mişte-n veci din locu-i,
Pînă nu i-oi da eu drumul,
Pînă n-o să-l scot de-acolo!"
Frigul, josnică făptură,
Derbedeu mişel, se duse
Să răcească-n larguri marea,
Să-ntrerupă alergarea
Nesfîrşitelor talazuri;
Cum călătorea spre ţintă,
Cum trecea în lung pe cîmpuri,
Scutură frunziş din arbori,
Arse flori de prin fînețe.
De îndată ce ajunse
Pe la malurile mării,
La cel ţărm de-ntinse ape,
Îngheaţă din prima noapte
Golfuri, lacuri, ba atinse
Chiar şi marea pe la margini;
Nu s-a prins pe mare gheaţă,
Nu se-opriră nici talazuri;
Piţigoi zburâ pe ape,
Codobatură prin ceaţă;
Ghearele nu le-nghețară,
N-au simţit nici frig la ciocuri.
În a doua noapte însă
Frigul s-a-nteţit la culme;
S-a purtat tot fără cumpăt,
Şi-a desfăşurat urgia;
A adus îngheţ pe ape;
A dezlănţuit mari geruri,
Pe anini cu gheaţă groasă,
Pe-a unui mîner zăpadă;
Îi cuprinse-n ghețuri luntrea,
Îi închise drumu-n ape
Bărcii ăstei a lui Ahti.
A vrut sloi să-l facă pe-
Ahti,
Pe viteaz vru să-l înghețe;
S-a înverşunat pe unghii,
Atacat-a cu cruzime
Degetele la picioare;
S-a-nciudat ăst Lemminkäinen,
L-a cuprins o grea mînie:
Aruncă în flăcări Frigul,
L-azvîrli colo-n jăratic.
A lovit năpraznic Frigul
Ocărît-a vîntul crîncen;
Prinse a-i vorbi şi spuse:
"Frig, copil al lui Puhuri,
Fiu al asprei ierni, te-opreşte,
Nu-mi răci aceste unghii,
Nu te mai lega de aste
Degete de la picioare,
Nici de-urechi nu te atinge!
Uite, să nu-mi degeri capul,
Asta, mai întîi de toate!
Poţi de buzna-n alte
lucruri,
Să duci geru-n alte locuri
Ca pe-a omului viu carne,
În loc să ajungi să degeri
Trupul fiului femeii;
Mai îngheaţă cîmpuri, mlaştini,
Degeră-nghețate pietre,
Înveleşte-n chiciuri sălcii,
Trunchi de plopi îi scofîlceşte,
Sparge scoarţa de mesteacăn,
Mai striveşte brazii tineri,
Cruţă oamenilor carnea,
Pielea celor din femeie!

www.dacoromanica.ro

Dacă nu-ți ajunge asta,
Poți alege alte lucruri,
Pietrele-n vîlvori, răceşte,
Mari grămezi de stînci în flăcări,
Cólnice de fier, îngheață,
Dealurile de oțele,
Cea cascadă din Vuoksi,
A'Imatrei rele valuri;
Prinde-n gheață gîtul vreunui
Sorb puternic în vreo apă,
Ori vîltorile grozave
De la vreun şuvoi de munte.
Vrei să îți înşir tot neamul,
Trebuie să spun şi faima?
Îți ştiu toată obîrşia,
Toată creşterea cunoscu-ți:
Se născu prin sălcii Frigul,
Răsărit-a asprul aer
În dumbravă de mesteceni,
Dincolo, mult mai departe
De-ale Pohjei adăposturi,
De-ale Pimentolei case;
Un nenorocit fu tatăl,
O răutăcioasă, maica.
Cine alăptat-a Frigul,
A hrănit ăst aer aspru?
Cin' l-o fi-ngrijit cînd, iacă,
Îi lipsea măicuții lapte,
Cînd n-avea nici piept să-i deie?
Alăptă un şarpe Frigul;
Viperă-l hrăni din ale
Sale țîțe fără sfîrcuri,
Dintr-un piept uscat cu totul;
Legănară mititelul
Vînturi de prin miazănoapte;
Înghețata răsuflare
L-adormi prin pîrîiaşe
Mărginite doar cu sălcii,
Prin izvoarele cu ape,
Ce aleargă tot la vale.
Căpătase pruncul ăsta
Cam urîte obiceiuri,
Se făcu tenut îndată,
N-avea nume ăst nemernic;
A primit ştrengarul nume,
Se chemă de-atuncea Frigul.
Se-nvîrti prin curți întruna,
S-acăță de crengi uscate,
Bălăcindu-se-n bălți, vara,
Prin pustietăți de mlaştini,
Mormăind prin pini, întruna,
Iarna tot țipînd prin codri,
Tot ținînd-o într-un urlet
Prin dumbrave de mesteceni,
Repezindu-se-aşa razna
Printre-anini şi înghețînd toți
Arborii şi orice plante,
Netezind întinderi goale
Frunzele răpi din arbori,
Floricelele din ierburi,
Curăți la pini nalți trunchiul,
Smulse aşchii de prin arbori.
Iată-te crescut acuma;
N-ai ajuns măreț cu totul,
De voiai tu, să mă degeri,
Ca urechi să mi se umfle,
Să te legi şi de picioare,
Să te-acăți de aste unghii
Ale degetelor mele.
N-ai fi-n stare să mă degeri,
Mădulare să-mi înțepeni,
Căci mi-oi pune-n brațe, flăcări,
Jar în fundul ăstor cizme
Şi cărbuni încinşi în straie,
Foc sub şnururi lungi de piele,
Ca să nu mă muşte Frigul,
Nu m-atingă-ăst aer aspru.
Eu te rog a te întoarce
În străfundul Pohjolei;
Cînd te-i fi întors, pe-acolo,
Ți-i vedea iubita casă,
Să îngheți pe foc căldarea,
Jarul din cuptoare nalte,
Mîinile vîrîte-n cocă,
Pruncul de la sînul maicii,
Laptele la oi în țîțe,
Mînzul de prin burta iepii.
Dar de nu-mi asculți cuvîntul,
Te-oi sili să mergi încolo
Spre cuptorul lui Hiisi-n
Jaruri mari ale lui Lempo;
Te-or vîrî adînc în flăcări;
Pune-te-or pe-o nicovală,
Unde faurul te-o bate,
Te-o strivi rău sub ciocanu-i,
Tot cu lovituri grozave
De baros greoi, cu-asprime,
Cu ciocanul lui puternic.
De nu-i vrea s-asculți cuvîntu-mi
Şi să te retragi în grabă,
Mai cunosc un loc de chinuri,
De-un alt loc mi-aduc aminte;
În amiezi vîrî-ți-oi gura,
În lăcaşul verii, limba;
De-unde nu-i ieşi vreodată,
N-o să scapi nicicînd de-acolo,
Pînă nu ți-oi da eu drumul,
N-o să sar pentru-a te scoate!"
Frigul, făt al lui Puhuri,

www.dacoromanica.ro

A simțit venind pieirea,
Prinse-a-şi cere-atunci iertare;
A grăit în chipul ăsta:
"Să ne învoim frăţeşte:
Rău nicicînd să nu ne facem,
Cît vom mai trăi de-acuma,
Cît luci-va luna de-aur.
Ştii că m-am purtat mişelnic,
Mari nelegiuiri făcut-am,
M-ai putea zvîrli în flăcări,
Să m-arunci pe loc în cadă,
În a' faurului jaruri,
În a lui Ilmari vatră,
Să-mi duci gura-n miezul zilei,
Să-mi vîri limba-n casa verii
Ca să nu mai ies de-acolo,
Să nu pot scăpa cu viață."
Lemminkäinen cel zănatic
Îşi lăsă în gheţuri barca,
Luntrea sa înțepenită-n
Sloiuri mari de către geruri;
Tot pe jos călătorit-a;
Tiera, cumătrul ăsta
Credincios mergea-napoia
Marelui poznaş, cu faimă.
O-ntindea pe lucii gheţuri,
Tot trecea prin line şesuri;
Merse-o zi, mai merse două,
A zărit în ziua-a treia
Capul foametei, departe;
A văzut atuncea satul
Cel mai păcătos din toate.
Ci ajunse la castelul
Capului; vorbit-a astfel:
"În castel e poate carne,
Peşte-n aste case pentru
Ăşti viteji sfîrşiți de trudă,
Pentru ăşti trudiți războinici?"
În castel nici pic de carne,
Şi nici peşte pe cuprinsuri.
Ci grăit-a Lemminkäinen,
Minunatul Kaukomieli:
"O tu, focule, să-mi mistui
Repede castelul ăsta;
Apă, nimiceşte grabnic
Răutatea ast' de casă!"
Şi-a văzut de drum, nainte,
Se vîrî în mari pustiuri,
Cîte un popas făcîndu-şi,
Tot prin locuri fără case,
Tot pe căi necunoscute.
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
Tunse lîna de pe pietre,
De pe stane smulse perii,
De colțuni să-i folosească,
Să-i gătească de mănuşe,
Pe la părți ce-atacă frigul,
Unde îl muşcase gerul.
Se luă tot după urme;
Prinse-a recunoaşte drumul;
Spre păduri ducea potica;
Slab slujea de călăuză.
Ci vorbit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Hei, Tiera, scump tovarăş,
Iată-ne siliți de-acuma
Să ne învîrtim o viață
Pe la marginile lumii."
Tiera îi spuse ástfel,
A vorbit în chipul ăsta:
"În zadar, noi bieții oameni,
Geaba, noi, nefericiții,
Am pornit să ducem luptă
Cu Pohjola-ntunecoasă,
Să ne-aflăm pe-acolo moartea,
Pe veşie să ne pierdem,
Pe tărîmul ăsta groaznic,
Pe necunoscute drumuri.
Nici nu ştim, nici nu cunoaştem,
Încotro ne-o duce calea,
Pe ce drum afla-vom moartea:
În străfundul ăstor codri,
Pe ce pajişte, pierzarea,
În a' corbilor cotloane,
În vreun adăpost de cioare.
Corbii se-nvîrtesc în aer,
Strig-aceste rele păsări,
Se tot vaită întruna;
Ne-or lua îndată carnea;
Sînge cald curgînd sorbi-vor,
S-or hrăni cu-a' noastre stîrvuri,
Oasele pe stînci zvîrli-vor,
Le vor duce-n steiuri nalte.
Biata maică nici nu ştie
Unde se găseşte carnea-i,
Unde umblă al ei sînge;
Dacă e-n grozavă luptă
Sau în bătălii, în care
Taberele-s deopotrivă;
Poate e pe larga mare,
Pe talazuri nesfîrşite,
Sau, se află pe-o colină
Cu brazi mulți, ori în vreo sîhlă.
Maica-ntr-adevăr nu ştie
Despre fiul ei nimica;
Mort îl crede, ea, măicuța,
Că s-a prăpădit, gîndeşte;
De-asta îl jeleşte maica,
De-asta plînge, bătrînica:

www.dacoromanica.ro

«Drag copil, el, singur sprijin
Ce-l aveam, nenorocita,
Ară pajişti a' lui Tuoni,
Grapă cîmpuri din Manala;
Bietul meu copil, sărmanul,
Prea cumplit lovit de soartă,
Nevoit e-acum să lase
Să tot zacă-a' sale arcuri,
Să se usce arbalete,
Păsările să se-ngraşe,
Să zburătăcească-n codri;
Pagubi iar vor face urşii,
Iar vor rupe reni ocoale.»"
Ci grăit-a Lemminkäinen
Cel zănatic, Kaukomieli:
"Ci, aş-i, sărmană maică,
Tu ce mă purtaşi în pîntec!
Îngrijeai de-un cîrd de haliți,
De un mare stol de lebezi,
Ci, venit-a o vîntoasă
Şi le-a-mprăştiat pe toate,
Risipitu-le-a chiar Lempo,
Une-aici, iar alte-ncolo,
Fiecare-n cîte-o parte.
Mi-amintesc de mai vechi zile,
De acele vremi plăcute,
Cînd trăiam ca flori pe pajişti,
Ca şi poame pe-o moşie,
Mult se minunau cu toții
De al nostru gingaş farmec,
De-ale noastre mîndre chipuri,
Dar acum nu e chiar ástfel,
În aceste grele clipe;
Cunoscut ni-i vîntul doară,
Numai soarele ni-i prieten,
Învelit şi el în nouri,
De ploi mari ascuns întruna.
Nici nu mi-ar păsa vreoleacă,
Nici nu m-aş mîhni prea tare
De-ar fi fericite fete,
Dacă-ar dănțui în voie
Împletitele cosițe,
Dacă ar zîmbi neveste,
Şi logodnice-ar fi blînde;
Să nu se mai prăpădească
De păreri de rău, să nu se
Piardă în grozave chinuri.
Nu ne farmecă nici vracii,
Şi nu văd nici vrăjitorii
Că-om pieri mergînd pe cale,
Că-om muri în drumul ăsta,
Că ne-om prăpădi de tineri,
Că ne-om stinge-n floarea vîrstei.
Dacă-l farmecă pe vreunul,
Dacă vrăjitori văd rele,
Cadă toate pe-a' lor case
Surpe-se pe-a' lor sălaşe!
Crunt lovească-i a' lor vorbe,
Să-şi vrăjească singuri pruncii,
Neamul să şi-l prăpădească,
Nimicească-şi seminția!
Nicicînd tatăl meu pe vremuri
Şi cu-atît mai mult bunicu-mi
Cel vestit nu se plecară
Vrăjitorilor şi n-au dat
Nicicînd la laponi plocoane;
Iată ce spunea tăicuțul
Şi ca el şi eu grăi-voi:
«Ocroteşte-mă, tu, Doamne,
Ziditor al meu, ajută-mi,
Dumnezeule mărețe,
Scapă-mă şi de acuma
Cu-a ta mînă milostivă,
Cu puterea ta cea mare
De ascunse vicleşuguri
A'bărbaților, de rele
Uneltiri băbeşti din umbră,
De pălăvrăgeala toată
A bărbiilor cu barbă
Şi-a bărbiilor mai june!
Stai mereu în ajutoru-mi,
Păzitorul meu cel veşnic,
Ca să nu mă pierd vreodată,
Ca să nu se rătăcească
Băiețaşul de la drumul
Dat de însuşi Ziditorul,
De la calea cea pe care
Dumnezeu i-a arătat-o!»"
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
Şi-a făcut un cal din păsuri,
Murg din jalea lui adîncă,
Frîu din relele lui zile
Şi din spaime-o şea urzit-a;
S-a urcat pe cal în spate,
Pe a roibului spinare,
Alerga în goană mare;
Îl urma mereu Tiera,
Credinciosul său prieten;
Merse zgomotos pe țărmuri;
Prunduri străbătu cu gîndul,
Pîn-la buna lui măicuță,
La bătrîna cea vestită.
Ci îl las acum pe Kauko;
Mai tîrziu la el m-oi-ntoarce,
Pe Tiera-l pun de-asemeni,
Iar pe drumul lui spre casă;
Întrerup a' mele cînturi,
Le azvîrl pe altă cale.

www.dacoromanica.ro

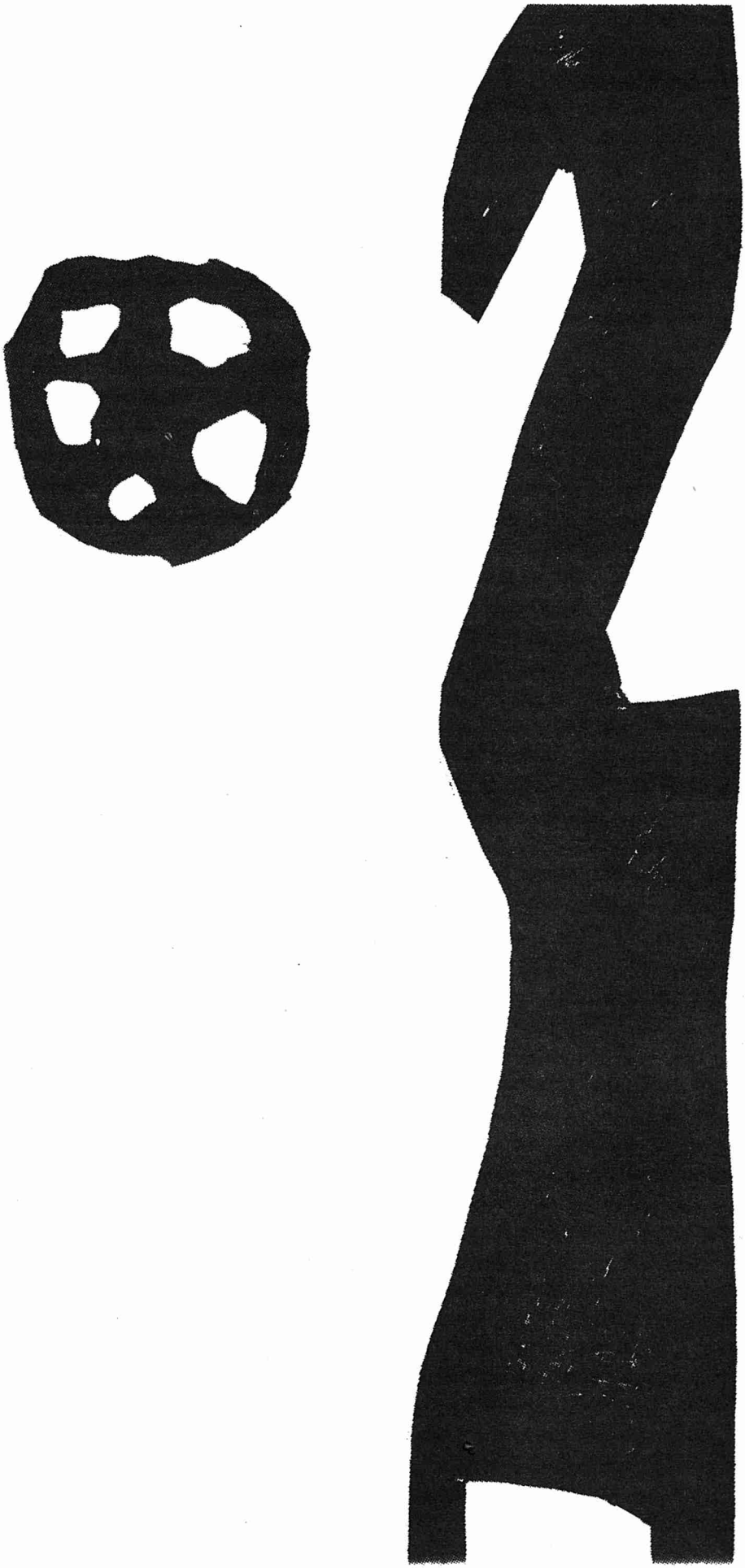

www.dacoromanica.ro

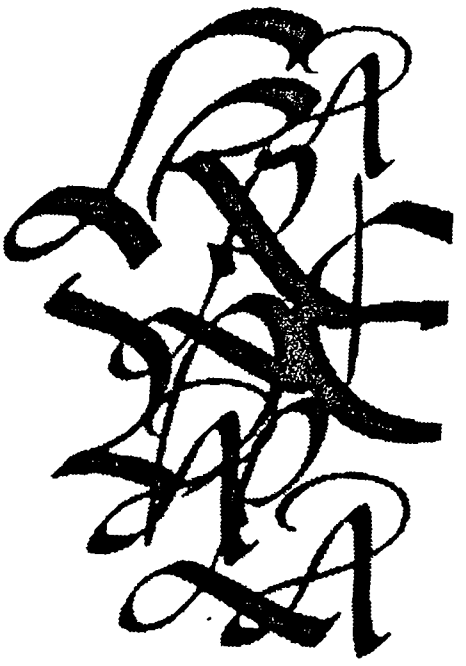

Cântul
al XXXI-lea

Ci creştea găini o mamă,
Îngrijea de-un cîrd de lebezi;
A mînat găini spre garduri,
Iar pe lebede spre fluviu;
Vultur a venit: le duse;
Şoim: le risipi pe toate,
Pasărea zbură ici, colo:
În Carelia duse una,
Altă lebădă-n Rusia,
O lăsă pe-a treia-acasă.
Cea din Rúsia, ajunse
Negustor îndemînatic,
Cea-n Carelia luată:
Tînărul faimos Kalervo;
Cea ce fu lăsată-acasă:
Negurosul Untamoinen,
Spre a tatălui său grijă,
Spre a mamei deznădejde.
Aruncatu-şi-a Untamo
Mrejele în nişte ape
Ce erau a' lui Kalervo;
Scoase mrejele Kalervo,
Puse peştii în desagă;
Untamo, om tare aprig,
Fu cuprins de-o grea mînie:
Degete-şi schimbă-n războinici,
Palmele la mîini, în trupe;
Pentru maţ' de peşti luptară,
Pentru ouă de plevuşcă.
Pumni schimbat-au, dar nici unul
Nu l-a biruit pe celalt;
De da unu-o lovitură,
I-o-ntorcea celalt, la rîndu-i.
Mai tîrziu, cam la vreo două,
Ori trei zile după asta,
Semăna ovăz Kalervo,
Lîngă-a fratelui său casă;
A păscut berbecul mîndru-al
Casei lui ovăz pe cîmpuri;
Al lui Kalervo rău cîine
Sfîşié ăst biet berbece;
Ridicatu-s-a Untamo
Cu ameninţări asupra
Frăţiorului Kalervo;
Se jură că-i stinge neamul,
C-o lovi-n copii şi-n vîrstnici:
Va măcelări familia,
Casele cenuşă-o face.
Înzestră bărbaţi cu spade,
La viteji le dete arme,
Celor mici ţepuşe numai,
Fetelor le-a dat topoare;
La război porni îndată,
A luptat cu al său frate.
Mîndra noră-a lui Kalervo
Sta pe laiţă la fereastră
Aruncînd priviri afară;
Spuse vorbele aceste:
"E fum gros ori poate-i numai
Un nor negru-n partea unde
Ni-s ogoarele, pe margini,
Pe la capătul cărării
Celei de curînd făcute?"
Nu era vreo ceaţă groasă,
Nu era vreun fum mai negru,
Ci-ai lui Untamo războinici,
Ca să deie bătălia.
Au sosit ai lui Untamo,
Cei încinşi cu săbii late;
I-au bătut pe-ai lui Kalervo,
Şi familia-i tăiară;
Arseră clădiri cu totul;
Le-au ras, una cu pămîntul.
O femeie doar scăpat-a,
Una singură, borţoasă;
Ai lui Untamo războinici
O aduseră acasă
Să le spele-odaia strîmtă,
Să le mături podele.
După săptămîni puţine
Biata roabă prunc născut-a;
Cu ce nume o să-l cheme?
Maica a ales Kullervo,
Untamo i-a pus alt nume:
Mîndru bătăuş, îi spuse.
Aşezară copilaşul,
Puseră orfanul, bietul,
Într-un leagăn să-l adoarmă,
Ca să-l legene-n pătucu-i.
Se mişcă în leagăn pruncul,
Fluturatu-i-a lin părul,
S-a tot legănat el singur
O zi, două, ci-ntr-a treia
Cu picioarele lovit-a,
A zvîrlit în dreapta,-n stînga;
Mădularele-şi destinse,
Rupse firele din scutec,
Se sculă sub plăpumioară;
Leagănul de tei îl sparse;
Risipit-a pelincuţe.
Se văzu că se făcea tot
Mai voinic şi toată lumea
Îl găsea destoinic tare;
Tot credea ăst Untamoinen
Că va-ajunge-ntreg la minte,
Minunat viteaz, puternic,
Rob ce-ar face cît o sută,
Slujitor, cam cît o mie.
Două luni şi trei crescut-a,
Cînd a fost în luna-a treia,
Cînd ajunse cît genunchiul
Chibzui în sine astea:

www.dacoromanica.ro

"De m-oi face şi mai zdravăn,
De-oi fi tare-n mădulare,
Răzbuna-voi moartea tatii,
Voi plăti a' maicii lacrimi."
Auzitu-l-a Untamo,
A rostit aceste vorbe:
"Ăsta o să-mi piarză neamul,
Kalervo-n copil trăieşte."
Chibzuiră-atunci vitejii,
Babele au stat de vorbă
Unde-ar duce pruncul ăsta
Ca neîndoios, să piară.
Într-o doniţă-l băgară,
În butoi au pus micuţul,
Lepădatu-l-au pe ape,
L-au lăsat în voia mării.
Merseră atunci să vadă
După două, trei nopţi, dacă
S-a-necat copilu-n valuri,
Dacă-n doniţă pierit-a.
Nu se înecase pruncul,
Nici în doniţă pierise,
Din butoi ieşise, iacă,
Sta pe vine pe talazuri,
Undiţă de-aramă-n mînă,
Cu o aţă de mătase;
Pescuia prin valuri peşte,
Măsura tot apa mării;
E de-ajuns în mare apă
Ca să umpli două linguri,
S-ar umplea şi trei aproape,
De s-ar măsura cu grijă.
Prinse-a chibzui Untamo:
"Unde-aş mai putea eu pune
Pe copilul ăsta pentru
Ca neapărat să piară,
Să-l răpească-ndată moartea?"
Dete robului poruncă
Să-i adune-uscaţi mesteceni,
Pini cu crengile stufoase,
Bîrne pline cu răşină,
Ca să ardă scrum copilul,
Ca să-l piardă pe Kullervo.
Adunară-n grabă mare
Ramuri aspre de mesteacăn,
Pini cu crengile stufoase,
Bîrne pline cu răşină,
Mii de sănii încărcate
Tot cu scoarţă şi vreo sută
Stînjeni doar cu crăci de frasin.
Foc zbucni-n uscate lemne,
Pîrîit-a rugul mare,
Azvîrliră pruncu-n cele
Jărăgaie arzătoare.
Arse-o zi şi două focul,
Arse vreo trei zile-n capăt,
Cu toţi mers-au să privească:
În genunchi sta copilşul,
În grămada de cenuşă,
Cu-amîndouă coate-n jaruri;
Un vătrai ţinea în mînă
Ca s-aţîţe focu-n vreascuri;
Jar tot aduna întruna,
N-a pierdut un fir din păru-i;
Nu i s-a pîrlit din plete
Nici o singură şuviţă.
Untamo a spus cu ciudă:
"Unde să mai punem pruncul
Ca neapărat să piară,
Să-l răpească, iacă, moartea?"
L-atîrnară de un arbor,
De-un stejar din cei mai falnici.
A trecut o noapte, două
Şi cam tot pe-atîtea zile;
Prinse-a chibzui Untamo:
"Vremea-i tocmai ca să meargă
Cineva să vadă dacă
Mai trăieşte ăst Kullervo,
Ori pieri-n spînzurătoare."
A trimis un rob să vadă;
Robu-aduse ştirea asta:
"N-a murit de loc Kullervo,
Nu pieri-n spînzurătoare,
Cu o ţandără scobeşte
Multe zugrăveli pe-un arbor;
Tot copacul coperitu-i
Cu zugrăvituri şi linii;
E împodobit stejarul
Pînă sus cu chipuri: oameni
Cu-a' lor paloşe la şolduri,
Cu-a' lor ascuţite săbii."
N-a ştiut ce să mai facă
Untamo cu pruncul groaznic;
Orice moarte-ar fi urzit-o,
Orice cursă-ar fi întins-o,
Iată că băiatul ăsta
Le înlătura pe toate,
Ne'ntrerupt, scăpa întruna
De-o pieire-ngrozitoare.
Îl cuprinse oboseala
Uneltind să piardă pruncul;
Trebuí să-l crească singur
Pe Kullervo, robul, tocmai
Ca pe fiul lui de sînge.
I-a grăit atunci Untamo;
Iată vorbele ce-i spuse:
"Dacă-ai vrea s-o duci preabine,
De-ai avea purtare bună,
Ai putea rămîne-n casă,
Trebi de rob să faci pe-aicea;
Ţi-ar fi doară şi simbria
Mai tîrziu statornicită
Pe temei de vrednicie:
Pentru mijloc un brîu mîndru,

www.dacoromanica.ro

Pentru-obrazul tău, o palmă!"
Cînd s-a mai mărit
Kullervo,
Cînd a mai crescut de-o
şchioapă,
Îi dădură şi de lucru,
L-au şi pus la trebi mărunte:
De-un sugaci să aibă grijă,
Prunc să legene-i dădură,
Făt cu fine degeţele:
"Vezi de prunc cu multă grijă,
Îl hrăneşte cum se cade,
Te hrăneşte şi tu singur;
Spală scutecele-n fluviu,
Străişoarele-i clăteşte!"
L-a-ngrijit doar două zile,
I-a frînt braţul, i-a scos ochii;
Iar în timpul ce'i de-a treia,
Îl făcu de boli să moară;
I-azvîrli în fluviu scuteci,
Arse leagănul în flăcări.
Prinse-a chibzui Untamo:
"Nu e bun băiatul ăsta
Nici de-un copilaş să cate,
Nici să legene nu ştie-un
Prunc cu fine degeţele;
Nu ştiu unde l-aş mai pune,
Ce-alte trebi i-aş da să facă;
Să-l trimit să taie codri?"
L-a trimis să taie-un codru.
Kullervo, al lui Kalervo,
A rostit aceste vorbe:
"O să fiu bărbat doar cînd voi
Învîrti toporu-n mînă,
O să fiu atunci mai mîndru,
Mult mai falnic ca-nainte;
Preţui-voi cît cinci oameni,
Cit vreo şase bravi războinici."
Merse la fierar şi, iată,
I-a vorbit în chipul ăsta:
"Hei, fierare, frăţioare,
Un topor îmi fă îndată,
După statul meu, secure;
Sculă de pălmaş puternic:
Voi desţeleni pămînturi,
Voi tăia înalţi mesteceni."
Faurul s-a pus pe lucru,
Ciocăni secure-n grabă;
După om era toporul,
După lucrător, unealta.
Kullervo, al lui Kalervo,
Prinse-a ascuţi toporul;
Ziua-l dete pe tocilă,
Seara i-a făcut şi coada.
Pregăti apoi tăierea
Într-o parte-naltă-n codru,
Tocma-n miezul cel mai mîndru,
Printre trunchiuri uriaşe.
Dete-n arbor cu toporul,
Acuţiş lucios lăsat-a:
A ajuns o lovitură
Pentru drepte, mîndre trunchiuri,
Jumătat' de lovitură
Pentru triunchiuri mai slăbuţe.
Mînios tăié cinci arbori,
Opt a doborît cu toţii;
Prinse ápoi să grăiască,
A rostit aceste vorbe:
"Trebi ca aste facă Lempo;
Să doboare Hiisi-ăşti arbori!"
Ridicatu-s-a pe-o bîrnă,
Ţipete prelungi tot scoase;
A strigat cu glasul tare,
A rostit aceste vorbe:
"Să se-ntindă prăvălirea,
Nalţii, zvelţi mesteceni cadă
Cît departe-mi merge glasul,
Cît se-aude al meu strigăt!
Nici un copăcel nu
crească,
Nici măcar o tulpiniţă,
Cît va fi să fie viaţă,
Cît luci-va luna de-aur
Pe-a' lui Kullervo pîrloage,
Loc ce-avea să-l curăţească!
Roditor de-o fi pămîntul,
Tineréi de-or creşte germeni,
Lujere de-or prinde vlagă,
De s-o face pai plăntuţa,
Spic nicicînd să nu ajungă,
Copt să nu mai fie bobul!"
Untamo, om tare aprig,
S-a gîndit să cerceteze
În ce stare e lucrarea
Celui fiu al lui Kalervo,
Ale robului pîrloage;
Lucrul ce-l făcu flăcăul
Nu era de loc tăiere.
Prinse a gîndi Untamo:
"Nu-i făcut băiatul ăsta
Ca să-l pui la aste treburi:
Numai codri buni îi strică,
Taie triunchiuri minunate;
Nu ştiu unde l-aş mai pune,
Ce-alte trebi i-aş da să facă;
Să-l trimit să facă garduri?"
Şi l-a pus să facă garduri.
Kullervo, al lui Kalervo,
A făcut un gard atuncea,
Făr'ca nalţii pini să-i taie,
I-a înfipt în rînduri strînse,
Ca pe nişte pari îi puse,
Cu scoruşi vînjoşi legîndu-i,
Gros, năstruşnic gardul ăsta;

www.dacoromanica.ro

Nu avea măcar o poartă;
Kullervo a prins a spune;
Iată vorbele rostite:
"Cine nu e zburătoare,
Cine nu e, vezi, în stare,
A pluti pe două aripi
Să nu cerce-n veci să treacă
Peste gardul lui Kullervo!"
I-a venit deodată-n cap lui
Untamo să meargă-n cîmpuri
Ca să vadă-ăst gard pe care
Kullervo-l făcu, zăplazul,
Ce-l zidi ăst prins în luptă.
Gard văzut-a fără bortă,
Fără nici o crăpătură;
În pămînt adînc înfipt e,
Înălțîndu-se la nouri.
Astfel a grăit atuncea:
"Nu-i făcut de loc băiatul
Pentru treburi ca aceste;
N-are gardu-o crăpătură,
N-are stavila nici poartă,
Nalță parii pîn'la ceruri,
Drept în nouri îi înfige;
Nu pot trece pe deasupra,
Nici pătrunde prin vreo bortă;
Nu ştiu unde l-aş mai pune,
Ce-alte trebi i-aş da să facă:
Poate-ar îmblăti secară?"
Pusu-l-a atunci, îndată,
Să-mblătească şi secară.
Kullervo, al lui Kalervo,
Prinse-a îmblăti secară,
Toate spicele strivit-a;
A schimbat în ghemotoace
Paiele de-a valma, toate.
A venit la el stăpînul,
S-a apropiat să vadă
Ce-mblătise ăst Kullervo,
Treaba de flăcău făcută:
Praf era secara toată,
Paiele doar ghemotoace.
Spuse Untamo cu ciudă
"E ca lucrător, netrebnic;
Treburi ce-i dădui, le duse
Ca un prostănac la capăt;
O să-l duc tocma-n Rusia,
În Carelia, mai iute,
Să i-l vînd lui Ilmarinen,
Ca să mînuiască greul,
Marele baros de faur!"
Îl vîndu pe ăst Kullervo;
În Carelia îl duse,
La fierarul Ilmarinen,
La cel vrednic meşter faur.
Cît i-o fi plătit fierarul?
Faurul i-a dat cam multe:
Două oale vechi, crăpate,
Trei sfărîmături rămase
Dintr-un gros cîrlig năstruşnic;
Vreo cinci seceri ruginite,
Şase sape părăsite,
Pentru biet flăcăul ăsta,
Pentru robul cel netrebnic.

www.dacoromanica.ro

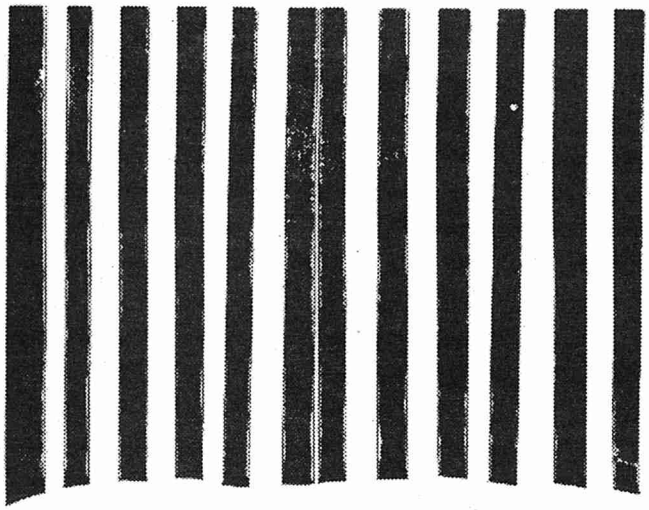

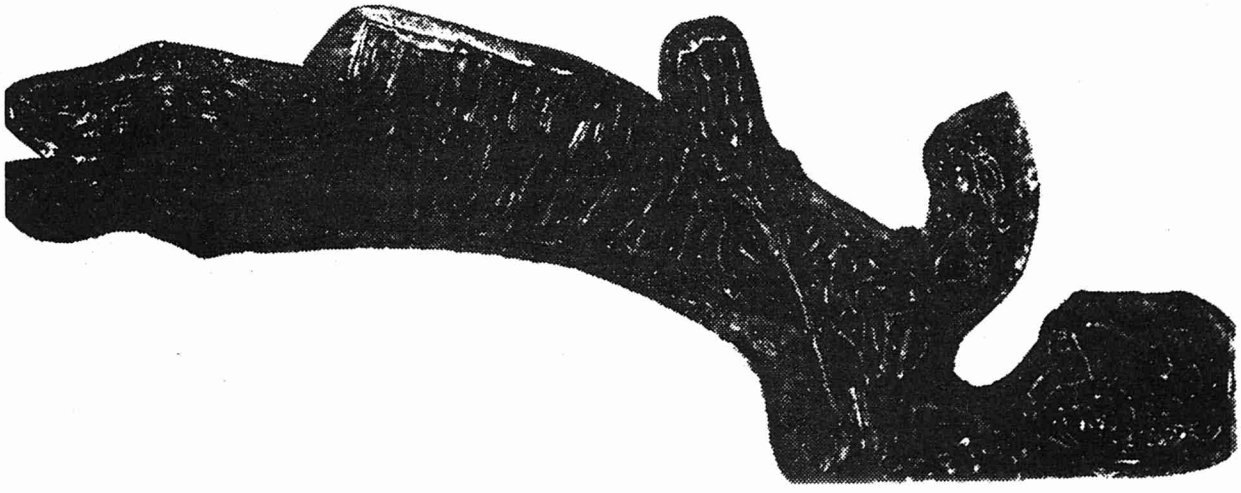

www.dacoromanica.ro

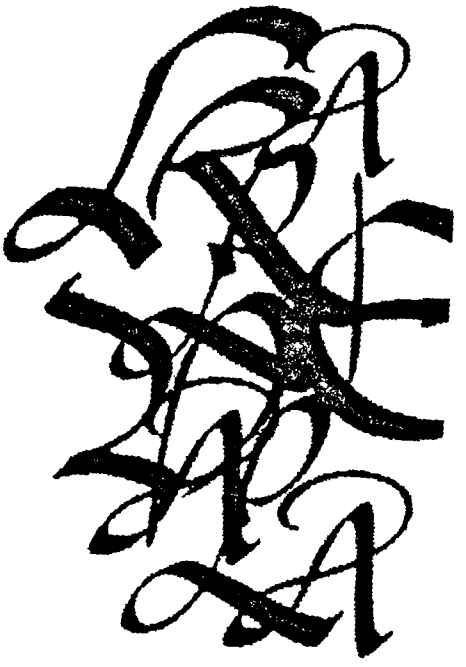

Cântul
al XXXII-lea

www.dacoromanica.ro

Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colțuni albaştri,
Şi cu părul mîndru, galben,
Cu papuci frumoşi, de piele
Cum se şi văzu la faur
Seara,-atunci, ceru de lucru,
S-a rugat, să-i dea stăpînul
Să muncească pentru seară;
Pentru dimineață, însă,
A cerut de la stăpînă:
"Spúneți care-mi este munca,
Ce-ndeletniciri avea-voi,
Cam ce lucru-ndeplini-voi,
La ce trebi o să mă puneți?"
A lui Ilmari nevastă
Se gîndi ce o să-i deie
Robului, acum, de lucru,
Cam ce trebi, ce-nsărcinare
Omului, ce-l cumpărase;
A făcut păstor din robu-i,
Paznic, la cirezi întinse.
Gospodina rea de gură,
Cața cea cu colții-afară,
Frămînta o pită mare,
Pentru ăst păstor, o pîine:
Dedesubt ovăz doar puse,
Grîu deasupra, piatră-n mijloc.
Unt topit luă femeia,
Cu grăsimi frecat-a coaja;
Îi dădu această pîine,
Robului i-o puse-n traistă,
Acestui păstor ca hrană;
Şi-a-nvățat apoi ciobanul,
A vorbit în felul ăsta:
"Vezi, să nu mănînci din pîine,
Pînă n-ai s-ajungi în codru!"
Slobozi cirezi în crînguri
A lui Ilmari nevastă,
Farmece făcînd întruna;
Lungi descîntece rostit-a:
"Vacile-mi slobod prin codri,
Prin păşuni îmi las a' mele
Vițe darnice în lapte,
Prin păduri de plopi, aceste
Coarne-ntoarse, sub mesteceni,
Ca s-ajungă grase tare,
Ca să strîngă la osînză.
Prin păşuni nemărginite,
Prin meleaguri păduroase,
Largi, de nu le dai de capăt,
Sub mesteceni de pe dealuri,
Pe sub plopi din văi umbroase
Şi prin aurii brădeturi,
Prin întinse tare bahne,
Lucitoare ca argintul.
Dumnezeule preamare,
Îmi păzeşte-a' mele vite,
Ziditor, le ocroteşte,
Le fereşte de primejdii,
Depărtează cele rele,
Ca să scape de-orice zbucium,
Să nu cadă în ruşine!
Ocrotitu-le-ai acasă,
Le-ai vegheat cu grijă-n grajduri,
Ocroteşte-le şi-acuma,
Cînd îs de sălaş departe,
Cum sînt, fără adăposturi,
Fă să-i meargă-n plin cirezii,
Vitele mereu să-mi crească,
Cum vor binevoitorii
Şi să nu se facă voia
Celor ce-mi doresc doar răul.
De-s zăbavnici ciobănaşii,
Slujitoarele de-s rele,
Ca păstor răchită-alege,
Un anin vaci să păzească,
Un scoruş să le pîndească,
Un cireş să le întoarcă,
Fără a mai fi nevoie
Să mai umble după ele,
Să-şi mai facă griji din asta.
De nu le-o păzi răchita,
Dacă n-o veghea scoruşul,
Dacă, vezi, cumva aninul
N-o să le călăuzească,
Nu le-o-ntoarce nici cireşul,
Pe păstorii buni numeşte-i,
Spune celor fiice-a firii
De-aste dragi cirezi să cate,
S-ocrotesc-a' mele vite!
Doar ai multe slujitoare,
Slujitori ai doar cu sute:
Oamenii trăind sub ceruri,
Ale firii fiice, toate.
Suvetar, femeie mîndră,
Minunată Etelătăr,
Hongatar, preabună gazdă,
Katajatar, preafrumoasă,
Pihlajatar, mîndră slugă,
Tuometar fiica lui Tapio,
Nora codrului, Mielikki,
Tellervo, fata lui Tapio,
Ocrotiți-mi toate turma,
Vitele-ngrijiți-mi bine,
Tot cu duioşie vara,
Cu blîndețe şi mai mare
Vremea frunzelor cînd vine,
Cînd zvoneşte-n pomi frunzişul,
Cînd tot tremură-n cîmp iarba.
Suvetar, femeie mîndră,
Minunată Etelătăr,
Straie-uşoare îți aşterne,
Drăgălaşul şorț desfă-ți-l,
Ca să-mi ocroteşti cireada,

www.dacoromanica.ro

Ca să-mi aperi dobitoace,
Ca să fie adăpostite
De nenorocite vînturi,
De ploi jalnice, ferite!
Să-mi păzeşti de rău cireada,
Să alungi nenorocirea,
Colo-n mişcătoare mlaştini,
Surpături înşelătoare,
Lîngă mal de-izvoare-n murmur,
Lîngă-adînciturі rotunde,
Pentru-a ne feri de zbucium,
Pentru a nu cădea-n ruşine,
În nămol, acolo-n mlaştini,
Fără-a Domnului sfînt voie,
Fără-a vrea Preafericitul.
Fă în zări să sune cornul,
Din a' cerului străfunduri,
Corn de miere colo-n ceruri;
Corn de mied, pe tot pămîntul!
Suflă-n trîmbiţă puternic,
Fă să sune al tău fluier:
Munţi cu flori să se smălţeze,
Pentru-a-mpodobi pustiuri,
Pentru-a-nveseli ogoare,
Pentru-a bucura verzi codri,
Pentru-a îndulci şi mlaştini,
Pentru-a-nmiresma izvoare.
Dă cirezii de mîncare
Află vitelor păşune,
Mied gustos le dă ca hrană,
Le-ntremează tot cu miere,
Tot cu ierburi aurite,
Cu otavă argintată,
Lîngă mîndrele izvoare,
Lîngă mişcătoare mlaştini,
Lîngă mari şuvoaie-n spume,
Lîngă fluviile repezi,
Pe colinele de aur,
Printre ierburi ca argintul!
Sapă o fîntînă de-aur
Pe imaş din două laturi,
Unde s-o adăpa cireada,
Unde îşi va trage miedul
În rotundele lor pulpe,
În multdureroase ţîţe,
Să se mute cele vine,
Fluvii-a' laptelui s-alerge,
Salte-a' laptelui pîraie,
Să tot spumege întruna
Şi cascadele de lapte,
Căi de lapte să se verse,
Ţevi de lapte să se umfle,
Să-şi dea sucul făr-oprire,
Ca să se golească bine
După orice drum ce-or face,
Chiar de-or fi cei răi potrivnici,
Oameni duşmănoşi le-ar mulge,
Numai ca să nu se ducă
Laptele acest la Mana,
Al cirezii dar nu-l piardă!
Multişori îs spiriduşii
Răi ce-azvîrl lui Mana lapte,
Al cirezii dar împrăştiu,
Sucul vacii-l duc pe-aiurea;
Mai puţini îs spiriduşii
Priincioşi, ce mulg ei singuri
Laptele de pe la Mana,
Lapte de la alte case;
Lapte covăsit şi proaspăt
Strîns mereu din altă parte
Niciodat' din sat, măicuţa
Nu cerea vreun sfat pe vremuri,
Nici măcar într-o privinţă;
Lapte-avea de pe la Mana,
Lapte acru de la oameni,
Lapte bun, păstrat de alţii,
Şi-l mulgea departe, maica,
Îl afla din depărtare,
Îl primea din Tuonela,
De pe la Manala însăşi;
Noaptea-l aducea, în taină,
Fără-a şti duşmanii noştri,
Nici acei cu gînduri negre,
Făr' s-o stingherească răii,
S-o păzească pizmătareţi.
Iată ce rostea măicuţa;
Îi spun vorbele întocmai:
«Unde merge darul vacii,
A pierit şi al meu lapte;
Oare-l duseră la alţii,
În ogrăzi din sat dosit e,
Ori în sîni de tîrfe-n lume,
La pizmaşi la subsioară?
S-o fi prins cumva prin arbori,
Risipit a fost prin codri,
Fu vărsat prin crînguri poate,
Prin păşuni cumva-l scăpară?
Laptele nu-i pentru Mana,
Darul vacii nu-i pentru-altul,
Pentru sîni de tîrfe-n lume,
A pizmaşilor subsioară,
Nu-i pentru-a fi prins prin arbori,
A se-mprăştia prin codri,
A-l vărsa prin cele crînguri;
A-l scăpa tot prin păşune;
E de trebuinţă-n casă;
Laptele mereu se cere;
Îl aşteaptă gospodina
Cu o doniţă în mînă.»
Suvetar, femeie mîndră,
Minunată Etelătar,
Îmi hrăneşte Mîncăcioasa,

www.dacoromanica.ro

Du la adăpat Beţiva,
Spor în lapte dă-i Hermikki-i,
Să prăsească Tuorikki,
Umflă ţîţele Mairikki-i,
Lapte dă-i din plin Omenei,
Tot cu fire de otavă,
Cu tulpini de flocoşică,
Tot cu plante-nmiresmate,
Tot cu ierbi de mied, prin pajişti,
Prin păşuni de miere pline,
Plaiuri preabogate-n boabe;
Fă-le astea, doar prin zîne-a'
Bălăriilor înalte,
Prin ocrotitoare-a' ierbii,
Tot prin ciobănaşi de nouri,
Prin văcari de-ntinse ceruri,
Ca să fie pline sfîrcuri,
Ţîţele, de lapte, grele,
Cînd le-o mulge vreo bondoacă,
Le-o-ngriji vreo slujnicuţă.
Fată, ieşi de prin vîlceaua-ţi,
Mîndru şorţ, izvorul lasă-ţi,
Fiică preafierbinte, balta,
Chip curat, hai, fugi din smîrcuri,
Scoate apa de prin mlaştini,
Îmi stropeşte lin cireada,
Vitele să-mi fie mîndre,
Să le meargă tot mai bine,
Încă mult mai înainte
De a le vedea stăpîna,
Să le cate gospodina
Cea cam neputiincioasă,
Ori stîngacea văcăriţă.
Mielikki-a pădurii maică,
A cirezilor măicuţă,
Tu, cu braţele-ţi întinse,
Cheamă cea mai bătrîioară
Dintre slujnicele tale,
Sluga cea mai cumsecade,
Să-ngrijească de vituţe,
De cireada mea cea mare,
În această mîndră vară,
Aste zile minunate,
Date de Atotputernic,
Ce îmi fură hărăzite
Chiar de Binefăcătorul.
Tellervo, fiică-a lui Tapio,
A pădurilor fecioară,
Cu obraji rotunzi şi fragezi,
Mîndru şorţ, cămaşă fină,
O, tu, păr măreţ de aur,
Ce-ocroteşti cirezi şi turme,
Tu, ce ai în seamă vite
De la gospodari, acolo,
În prielnica Metsola
În Tapiola cea trează,
Ocroteşte-mi, tu, cireada,
Fii cu ochii la vituţe!
Îngrijeşte-le, le poartă,
Cu-ale tale mîini frumoase,
Tu, cu degetele-ţi mîndre;
Dă-le luci cum are rîsul,
Fă să scînteie ca scoica,
Ori ca pielea cea lucioasă,
Netedă a unei foce,
Ca o oaie de prin codri;
Seara, cînd amurgul vine,
Cînd coboară umbra nopţii;
Adă-mi vacile în staul,
Înaintea gospodinei,
Cu a lor spinare lată,
Strălucind precum o baltă,
Cu un eleşteu de lapte
Pe sub şolduri dolofane!
Ci, cînd soarele se culcă,
Pasărea-nserării cîntă,
Vitelor grăieşte astfel,
Spune-le aceste vorbe
Purtătoarelor de coarne:
«Înapoi veniţi la staul,
Coarne-ntoarse, haide-acasă,
Dătătoarelor de lapte;
Dulce e să fii în staul;
Să te tăvăleşti pe paie,
S-alergaţi: e-n codru beznă;
Tristă-i marginea pădurii
Pentru a mugi; ci, iată,
Cînd vă veţi întoarce-n staul
Gospodine foc or face:
Tot pe pajişti dulci de miere,
Pe pămînt bogat în boabe.»
Nyyrikki, fiu al lui Tapio,
Fecioraş al ăstor codri,
Mîndră mântie albastră,
Îmi înşfacă tu, brădanii
Cei înalţi, din rădăcină,
De coroană-apucă pinii,
Fă o punte peste smîrcuri,
Ca să-ndrepţi primejdioase
Locuri de prin cele mlaştini,
De prin surpături viclene,
Din băltoace mişcătoare;
Mînă cele coarne-ntoarse,
Du crăpatele copite,
La întoarcere, acasă,
Pe la orice foc din taberi;
Nici o pagubă să n-aibă,
Şi nici o nenorocire;
Să nu se afunde-n mlaştini,
Să se-nnămolească-n gloduri!
Dacă vitele n-ascultă
Şi nu vor să vie-n staul,

www.dacoromanica.ro

Pihlajatar, scumpă fiică,
Katajatar, fată mîndră,
Un mesteacăn taie-n crînguri,
Ia o vargă din pădure,
De scoruş nuia vînjoasă,
Ori un băţ mai gros de jneapăn,
La castel ce-l are Tapio,
Dincolo de Tuomivaara;
Du vituţele acasă,
Spre pădurea cea din care
Încălzim noi baia de-aburi;
Mînă-a' noastre vite-acasă;
Iar din Metsola, pe toate
Dobitoacele din codri!
Otsonen, o, rod de codru,
Tu, cu mîna ta de miere,
Legămînt frăţesc să facem,
Să statornicim o pace
De hotar în timpul vieţii;
Să n-ataci, cît mai trăi-vom,
Cele glezne îndoite,
Dătătoarele de lapte,
În frumoasa astă vară,
În răstimpul ăstor zile
Mîndre, ce ne dete Domnul!
De simţi sunet de talangă
Sau din corn chemînd păstorii,
Mergi şi-ntinde-te pe iarbă,
Dormi în fund de bărăgane,
Vîră-ţi capul prin tufişe,
Sau mai bine şterge-o-n codri,
În culcuş de muşchi te-ntoarce,
Pe alţi munţi te trage-ndată,
Iute ieşi pe alte dealuri,
Însă, cît mai pe departe
De-a cirezilor talangă,
De-a' păstorului cuvinte.
Mîndre Otso, drag prieten,
Laba mea de mied, frumoasă,
Nu te-opresc să umbli razna,
Nu-ţi spun să n-alergi în voie,
Ci te-opresc să sfîşii vite,
Să le-nhaţi cu sluta-ţi gură,
Să le rupi cu dinţii-ţi mîndri,
Să le-omori, aşa deodată,
Doar din lovituri de gheare.
De păşuni te-ndepărtează,
Ocoleşte pe departe
Ale laptelui lungi şesuri;
Şterge-o de auzi talanga;
Feri, cînd vreun păstor vorbeşte!
De e-n bărăgan cireada,
Tu, strecoră-te prin mlaştini!
Cînd îs vitele prin bahne,
Trage-te mai mult în codri;
Pe poteci de urcă vite,
De pe deal tu te coboară;
Iar de se coboară vite,
Suie cólnicul în grabă;
Prin fineţe de e cîrdul,
Iute, vîră-te-n hăţişuri;
De pătrunde prin desişuri,
O întinde spre fineţe!
Mergi precum un cuc de aur,
Ca porumba argintie,
Ca un păstrăv te strecoară,
Ca un peşte prin talazuri,
Ca un buc mărunt de lînă,
Ca un dup de cînepioară;
Ghearele prin peri ţi-ascunde,
Trage-ţi colţii mari în gîngii,
Vitele să nu se teamă,
Nici să nu se înspăimînte
Dobitoacele mărunte!
Dă la vite bună pace,
Numai tihnă şi-nfrăţire
Celor şolduri îndoite,
Le îngăduie să umble,
Prin cîmpii şi bălţi în pace,
Prin poiene de prin codri,
Făr' să-ţi porţi pe-acolo laba,
Să te-atingi cumva de ele!
Aminteşte-ţi jurămîntul
De la fluviul lui Tuoni,
Cel din Kynsikoski-n clocot;
Cînd stăteai drept înainte-a'
Ziditorului picioare;
Slobozenie îţi dete:
De trei ori să mergi pe vară,
Clinchetul s-asculţi, de clopot,
Dangăt mólcom de talangă,
Dar nu-ţi dete nimeni voie
Să te ţii de fapte rele,
De-a te da la cine ştie
Ce isprăvi îngrozitoare.
Dacă furia te-ar prinde,
De-ar scrîşni de poftă dinţii,
În copaci îţi trece ciuda,
În cei pini, dorinţi spurcate!
Scoate-un pom cu rădăcină,
Smulge-o cioată de mesteacăn,
Scufundaţii trunchi răstoarnă,
Sfarmă bulgării în labe!
Dacă vrei să-ţi stîmperi foamea
Ori doreşti să-ţi afli hrană,
Să mănînci ciuperci din codri,
Ia nutreţ din muşuroaie,
Rădăcini de trestii-adună,
Pîini de miere din Metsola,
Dar în veci nu te atinge
De-ocrotiţii mei, de-a' mele
Mîncătoare de otavă!
Oala cea de miere plină

www.dacoromanica.ro

De prin Metsola se schimbă
Iute-n gust ceva mai acru,
Pe cel cólnic tot de aur,
Pe cea creastă argintie:
S-ar hrăni din ea cel lacom
Şi-ar putea şi însetatul
Potoli acolo setea;
Hrană n-o lipsi şi capăt
N-o să aivă băutura.
Pace cu temei să facem,
Să legăm prietenie,
Care-n veci să nu se schimbe:
Să trăim de-acum încolo-n
Înţelegere deplină:
Frumuşel, în orice vară;
Ne va fi obştesc pămîntul,
Ci, deosebită hrana.
Dacă ţii morţiş la luptă,
Să-ţi duci viaţa în războaie,
Ne vom bate-n timp de iarnă,
Ne-om lupta tot pe troiene,
Însă cu venirea verii,
Chiar de-o fi dezgheţ, cînd toate
Lacurile încălzi-s-or,
Te fereşte-a da tîrcoale
Fie chiar şi pe departe,
Acestei cirezi de aur!
Dar de vii prin aste locuri,
De răsari cumva-n păşune
Tot mereu vor trage-n tine;
De nu-s vînători pe-aicea,
Noi avem femei dibace,
Gospodine totdeauna
Gata să-ţi încurce drumul,
Să te-oprească pe la mijloc,
Ca să nu mai poţi, vreodată,
Să ne faci vreo stricăciune
Şi nici pagube-a aduce
Împotriva-a ce vrea Domnul,
A ce vrea Preafericitul!
O, puternicule Ukko,
Zeu mai mare ca toţi zeii,
De-i zări că vine cruntul,
Vacile la chip le schimbă,
Dă-le altă-nfăţişare:
A!s mele vaci, în pietre,
Vitele-mi preamîndre-n bîrne,
Cît va rătăci pe-aicea
Fiara asta uriaşă!
Singură de-aş fi ursoaică,
Cu o mînă numai miere,
N-aş sta proţăpită-ntruna
La picioare de femeie;
Sînt doar şi aiurea cîmpuri,
Sînt păşuni doar mai departe,
Unde ar putea, nici vorbă,
Trîndavul să dea tîrcoale,
Leneşul să se mai joace;
Plimbă-ţi straşnicele labe,
Mergi cu-a' tale groase şolduri
Prin păduri înălbăstrite,
Du-te-n colţurile-ascunse
De prin nesfîrşiţii codri!
Ca s-alergi îs bărăgane,
Ca să sari ai tot nisipuri,
Să te plimbi mai ai şi drumuri,
Maluri, ca s-o ştergi încolo,
Pînă-n ale Pohjei plaiuri,
A' laponului largi şesuri;
Fericit vei fi pe-acolo,
Dulce-o fi a tot petrece,
Să alergi în toiul verii,
Fără de încălţăminte,
Toamna, fără de colţunii
Îmblăniţi pe-ntinse mlaştini,
Prin cîmpiile jiláve.
De nu vrei să mergi pe-acolo,
Ori de nu prea ştii cărarea,
O apucă-n alte locuri,
Ia-o tot pe cărăruie
Înspre codrii Tuonelei,
Înspre a' lui Kalma crînguri;
Să le calci, sînt bahne-ntinse,
Sînt ierbi mari, s-alergi prin ele;
Îi vedea bouţi mai tineri,
Tăuraşi de toată mîna,
Înhămaţi pe la căruţe,
Prinşi în zeci de lungi curele;
Graşi se fac preahitioanii,
Oasele-n grăsimi se-mbracă.
Crîngule, fii bun, tu codru,
Bună, tu, pădure-albastră,
Pace, dă cirezii, tihnă,
La picioare cu copite,
În această mîndră vară,
În aceste zile calde,
Ce de Domnul fură date!
Rege-al codrului
Kuippana,
O, căruntă barbă trează,
Cheamă-ţi iute-a' tale javre,
Fiarele le-nchide bine,
O ciupercă-n nas le pune,
Cîte-un măr le bagă-n nare,
Să nu-mi simtă-a' mele vite,
Ca să nu-mi miroase turma!
Cu mătase coase ochii,
Pe urechi le pune-o faşă,
Să n-audă paşi de vite,
Să nu vadă plimbărete.
Iar de nu ajunge asta
Şi-s măsurile prea slabe,
Îţi povăţuieşte fiul,

www.dacoromanica.ro

Îți înștiințează fătul;
Din ăști codrii-l izgonește,
Hăt departe de-aste maluri,
De imașurile strîmte,
De-ale codrilor largi poale!
Vîră-n peșteră dulău-ți,
Leagă-ți repede cotarla
Cu o sfoară aurită,
În curele argintate;
Pagube să nu mai facă,
Tărăboi să nu mai iște!
Și de nu ajunge-atîta
Și-s măsurile prea slabe,
Ukko, aurite rege,
Tu, stăpîn de-argint, preanalte,
Rugămînți fierbînți mi-ascultă:
Ia și pune o tulpină
De scoruș prin împrejurul
Gurilor de cîini, turtite;
De n-ajunge nici scorușul,
Făurește-un lanț de-aramă;
De nu-i tare nici arama,
O tulpină ferecată;
De sfărîmă javra fierul,
Și-alte fapte rele face,
Pune-n fălci un drug de aur,
Îi înțepenește bine
Capetele amîndouă,
Le-nconvoaie cu putere
Ca să-i stăpînești bărbia;
Dinții să-i oprești, cumpliții,
Ăst căluș să nu-l mai scoată,
Nici cu fier, nici cu oțelul,
Nici cu vreun cuțit să-l taie,
Nici să-l sfarme cu-o secure!"
A lui Ilmari nevastă,
Aspra faurului soață
Scoase vacile din grajduri,
Dete drumu-n cîmp cirezii;
A trimis apoi păstorul
Ca să-i mîie-n cele larguri
Marea, falnica cireadă.

www.dacoromanica.ro

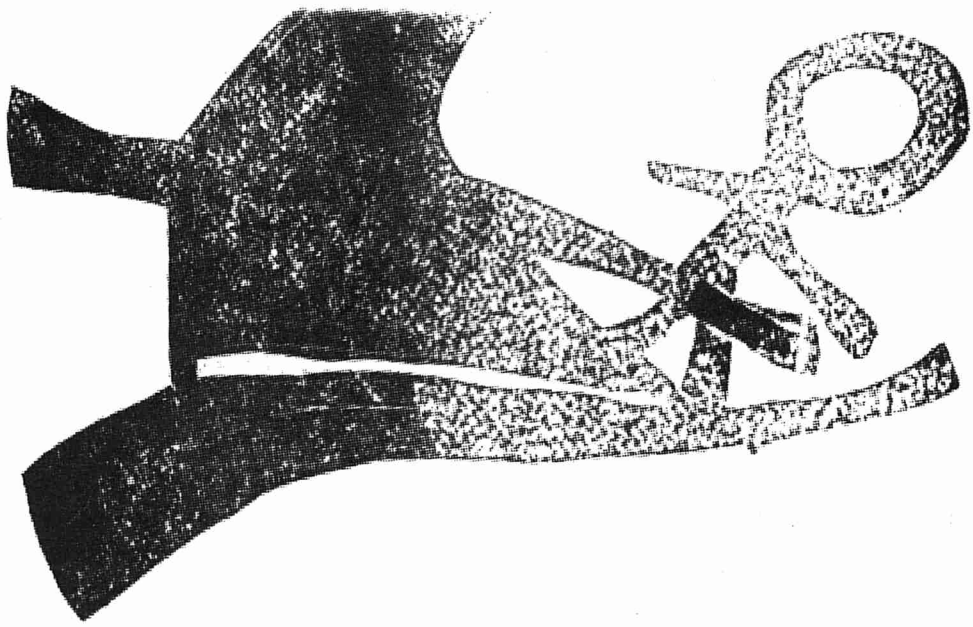

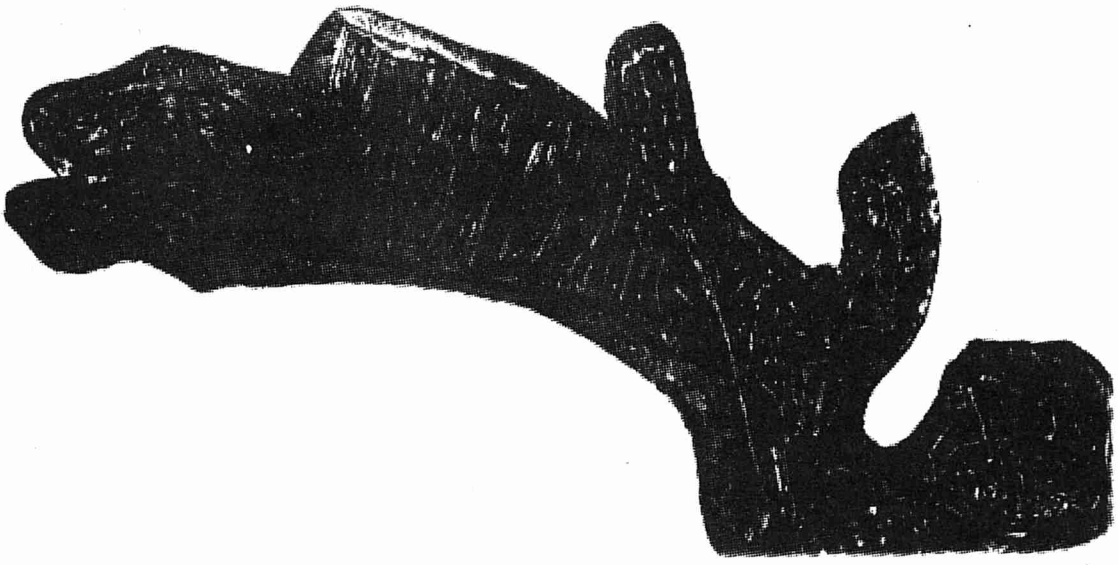

www.dacoromanica.ro

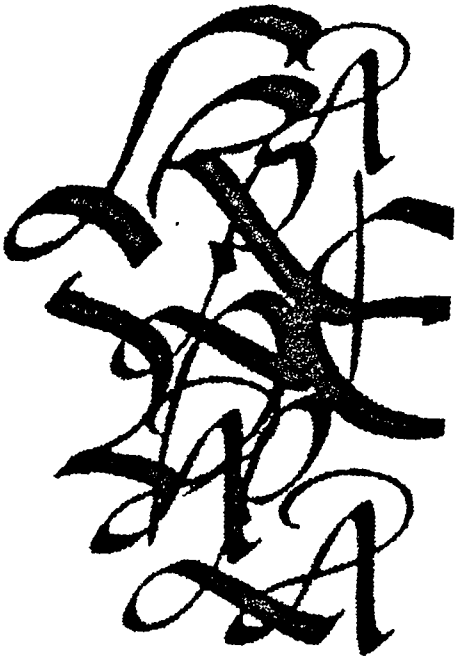

Cântul
al XXXIII-lea

www.dacoromanica.ro

Kullervo, al lui Kalervo,
Şi-a luat merinde-n traistă,
Vacile-şi mînă spre baltă,
El se duse tot prin şesuri;
Astfel a vorbit în drumu-i,
A rostit pe cale, aste:
"Vai, nenorocire, mie,
Biet copil, nenorocire,
Oropsit, trist băieţandru,
M-au adus deci pîn-aicea:
Ăstor boi să le pasc coada,
Ca să am viţeii-n grijă,
Bălăcindu-mă prin mlaştini,
Tot tîrîndu-mă întruna
Pe pămîntul ăst pidosnic!"
S-aşează pe-o moviliţă,
Pe o coastă însorită;
Şi-a-ngînat a' sale doine,
Prinse el să cînte ástfel:
"Străluceşte, tu, o soare-al
Dumnezeului puternic,
Disc al Domnului, luceşte,
Numai pentru păstoraşul
Al fierarului celúia,
Pentru ăst cioban, sărmanul,
Dară nu cumva şi peste
A lui Ilmarinen casă,
Mai ales nu-asupra soaţei;
Doar trăieşte, uite, tare
Din belşug femeia asta,
Pîine tot de grîu îşi taie,
Cu plăcinte se îndoapă,
Unt deasupra îşi întinde;
Ci păstorul are parte
Numai de uscată pîine,
Roade numai coajă aspră,
Trebuieşte, cît îi lumea,
Pîini de-ovăz să-l mulţămească,
Pîine cu păiş să-şi taie
Şi să ronţăie o pită
Tot cu paie-amestecată,
Cu a pinilor rea scoarţă;
Tot mereu să scoată apa
Cea sălcie cu teicuţa,
Din băltoace mlăştinoase.
Soare, mergi; tu, stea frumoasă,
Zi a Domnului, aleargă,
Te apropie de capăt!
Treci tot peste brazi, o, soare,
Dulce stea, tot peste codri;
Te coboară între jnepeni,
Zboară la nălţimi de-aninişti,
Adă-l pe păstor acasă,
Din bucate-n unt să guste,
Pîinea cea de orz s-o rumpă,
De miez pita s-o golească!"

A lui Ilmari nevastă
Cît cîntă păstorul ástfel,
Cînd se tînguia Kullervo,
Isprăvise să mănînce,
Doar bucate-n unt gătite,
Pîinea cea din orz preaproaspăt;
De miez pita o golise;
Îi făcuse terci cu apă,
Varză rece lui Kullervo,
Cîinele-a fost lins grăsimea,
Ospătase straşnic Merkki,
Se hrănise bine Halli.
Pasăre cîntat-a-n codru,
În tufiş, o păsărică:
"Robule, să-mbuci e vremea,
Biet orfan, să-ţi stîmperi
foamea!"
Kullervo, al lui Kalervo,
S-a uitat prelung atuncea,
La îndepărtatul soare;
Spuse-apói aceste vorbe:
"Să mănînc venit-a clipa
Să îmbuc de prînz e vremea,
Să-mi scot hrana mea din
traistă!"
Slobozí vaci la odihnă,
Se culcă prin ierbi cireada,
Se-aşează şi el pe-un bulgăr,
Pe-un mănunchi de iarbă verde,
Şi-a luat din spate traista,
Şi-a scos pîinea din desagă,
Peste tot apói privit-a;
A rostit aceste vorbe:
"Multe pîini, la faţă-s mîndre,
Coaja netedă-i, lucioasă;
Dar cuprind în ele paie,
Doară pleavă-i pe sub coajă!"
Scoase el cuţitul ca să-şi
Taie o bucat' de pîine;
Lunecă pe-o piatră vîrful;
Pe-un pietroi sări cuţitul;
Din cuţit căzut-a fierul,
Din hangerul lui cel mîndru.
Kullervo, al lui Kalervo,
A privit cuţitul cela;
Prinse mai apói să plîngă,
Tot rostind aceste vorbe:
"Singur frate-aveam jungherul,
Ăst fier únicu-mi prieten;
Îl primisem de la tata,
Dar era de la părinţii-mi;
L-am sfărmat de piatra asta,
Pe-un pietroi ca ăsta, iacă,
S-a stricat în pîinea dată
De femeia rea, în pita,
Ce mi-o puse zgripţuroaica.
Cum să mă răzbun de

www.dacoromanica.ro

renghiu-i,
De-al ei rîs şi de dispreţu-i,
De-ale relei babe daruri,
De mîncarea astei curve?"
Croncăni un corb în arbor,
Croncăni, vui pădurea:
"Neferice buclă de-aur,
Unic fiu al lui Kalervo,
Întristat de ce-i fi, oare,
Inima de ce ţi-i neagră?
Taie-ţi o nuia din codru,
O crenguţă din dumbravă,
Risipeşte vaci-n smîrcuri,
Pentru lupi o jumătate,
Pentru urşi, cealaltă parte.
Ci, strigînd, adună lupii,
Fă din urşi cireadă mare:
Schimbă-n vaci pe lupi din codri,
Îţi prefă în junci ursoii;
Du apoi ăst cîrd în staul,
Mînă-i ca cireada-acasă!
Vei plăti aşa şi renghiul
Din jignirile aduse
De această rea femeie!"
Kullervo, al lui Kalervo,
A răspuns în chipul ăsta:
"Stai, tu, tîrfă a lui Hiisi,
După-al tatălui dar plîng eu;
Ai să plîngi şi tu îndată,
Vacile preadragi ţi-i plînge."
O nuia luă din codru,
Smulse dintr-un jnep o vargă,
Vacile goni prin mlaştini,
Boii-mpinse prin hăţişuri;
Pentru lupi jumate pradă,
Iar cealaltă pradă pentru
Urşii din păduri şi codri;
Ci în vaci vrăjit-a lupii;
Urşii-n vite mari schimbat-a;
Unul Pienikki ajunse,
Celălalt luat-a chipul,
A lui Kyyttä-nfăţişare.
Soarele stătea s-apună,
Steaua se pleca spre seară,
Tocmai pe la înălţimea
Brazilor şi arătau că-i
Vremea mulsului, de-acuma;
Ăst păstor, acest nemernic,
Kullervo, al lui Kalervo,
A mînat spre staul urşii,
Turma cea de lupi o duse
Pînă în gospodărie;
Şi-a mai dăscălit ursoii,
Dete lupilor poveţe:
"Să muşcaţi de pulpi femeia,
Rupeţi pe jumate coapsa,
Cînd veni-va să se uite.
Cînd s-o apleca să mulgă!"
Corn făcu din os de vacă,
Dintr-un os de bou o goarnă,
Un corn ciobănesc puternic
Din picior de-al lui Tuomikki,
Din călcîi de-al lui Kiryö;
A suflat pe drum din goarnă,
A sunat din corn departe
De trei ori, prelung, pe-un munte
De-al moşiei şi de şase
La intrarea pe potică.
A lui Ilmari nevastă,
Mîndra faurului soaţă,
Sta de mult tot fără lapte;
Aştepta întruna untul
Nefăcînd nici o trebşoară;
Sunetul de corn simţit-a,
Zvonul goarnei aceléia;
Început-a să grăiască,
A rostit aceste vorbe:
"Preamărit să fie Domnul!
Iată cornul că răsună;
Vine-acuma şi cireada;
Dar de unde-o fi scos robul
Cornul ăst-aşa puternic?
De-unde-o fi găsit, ciobanul,
Astă trîmbiţă, de vreme
Ce sunînd văd că soseşte,
Din puternic corn suflînd tot?
Sunetu-i urechea-mi sfarmă,
Face creierii să-mi crape."
Kullervo, al lui Kalervo,
A grăit atuncea ástfel:
"Am găsit ăst corn în codru,
Cornul ciobănesc îl scoasei
Tocmai de prin nişte smîrcuri;
Vine pe cărări cireada;
Vacile la grajd se află,
Fumegosul foc aprinde;
A sosit acum şi vremea
Să mulgi vacile, stăpînă!"
A lui Ilmari nevastă
Maştera-a trimis să mulgă:
"Mamă soacră, mergi şi mulge,
Dă-le hrană la vituţe;
Că eu, uite, nu am vreme;
Nu las baltă plămăditul
Aluatului ăstúia."
Kullervo, al lui Kalervo,
A grăit atunci aceste:
"Ci, stăpînele, pe vremuri,
Cele bune gospodine,
Vacile-şi mulgeau doar ele,
Singure-şi hrăneau cireada!"
A lui Ilmari nevastă
Focul fumegos aprinse,

www.dacoromanica.ro

Merse în ocol să mulgă;
Ci privit-a la cireadă,
Aruncă spre vite ochii;
Spuse vorbele aceste:
"Mîndră e la văz cireada,
Vîtele au părul luciu,
Cum îşi are rîsul blana,
E leit ca lîna oii;
Ţîţele îs prea rotunde,
Sfîrcurile dureroase."
Se plecă pentru-a le mulge,
Începu să stoarcă sfîrcuri,
Mulse unul, mulse două
Şi pe-al treilea sfîrc îl stoarse;
A sărit un lup asupră-i;
Crunt, un urs a apucat-o;
I-a muşcat un lup obrazul;
Ursu-i sfîşié călcîiul;
I-a tăiat juma' din pulpă,
I-a sfărmat şi osul gleznei.
Astfel pedepsi feciorul
Kullervo, al lui Kalervo,
Renghiul păcătos şi rîsul
În batjocură-al femeii;
Şi-a plătit el datoria
Către astă rea nevastă.
Ci femeia cea voinică
A lui Ilmari-nceput-a
A vărsa potop de lacrimi,
Tot rostind aceste vorbe:
"Rău te porţi, cioban nemernic,
Îmi aduci doar urşi în staul,
Lupi, în aste-ntinse ţarcuri!"
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Dacă m-am purtat cîineşte,
Eu, un prost cioban, nici bine
Nu mi te-ai purtat, tu, reauo!
Mi-ai dat pîine doar de piatră,
Mi-ai gătit din stîncă pita,
De-un pietroi s-izbi jungherul,
Fu sfărmat de-o piatră mare,
Ăst cuţit, ăst singur lucru,
Ce-mi rămase de la tatăl
Cel iubit, hangerul mîndru."
Spuse soaţa lui Ilmari:
"Minunat păstor, te lasă
De ce-n gînd ţi-ai pus vreodată,
Îţi retrage vrăji grozave,
Din ăşti dinţi de lupi mă scoate,
Din a' ursului crunt, gheare!
Daruri în cămăşi ţi-oi face;
Şi cu un năclrag găti-te-oi;
Grîu şi unt din plin primi-vei;
Ai să bei doar lapte proaspăt,
Fără lucru-un an te-oi ţine,
Anul doi, cu trebi uşoare.
De nu mă slobozi acuma,
De nu mă ajuţi în grabă,
În curînd cădea-voi moartă,
Ca pămîntul mă voi face."
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Mori acum, căci tot muri-vei,
Tot te-i prăpădi, odată!
În pămînt, mai jos, sînt locuri,
Pentru răposaţi, morminte,
Ca să doarmă cei puternici,
Darnicii să se-odihnească!"
Spuse soaţa lui Ilmari:
"Preaputernicule Ukko,
Tu, mai mare ca toţi zeii,
Uriaşul arc întinde-ţi,
Încordează-ţi arbaleta
Cea mai straşnică din toate,
O săgeat' de-aramă-ţi pune-n
Arbaleta de aramă,
Slobzeşte o săgeată,
Zvîrle-o suliţă de-aramă,
Care-n subsiori să-i treacă,
Să-i răzbată carnea-n umeri!
Îl răpune fără milă
Pe feciorul lui Kalervo,
Îl loveşte-acum să moară
Pe nemernic, cu-a vargă,
Cea cu vîrf de tuci, izbeşte-l
Cu săgeata-ţi făurită
Din arama cea vîrtoasă!"
Kullervo, al lui Kalervo,
A grăit în chipul ăsta:
"O, puternicule Ukko,
Tu, mai mare ca toţi zeii,
Să nu mă loveşti cu vreuna
Din săgeţi, ci o doboară
Pe-a lui Ilmari nevastă;
Trage-n groaznica femeie,
Nici mişca să nu se poată;
Şi să nu se depărteze
Nici cu-un pas de locul ăsta!"
A lui Ilmari nevastă
Soaţa vrednicului faur,
Chiar atunci îşi dete duhul;
Galbenă-a ajuns ca moartea,
În ograda casei sale,
În ocolul strîmt, de vite.
Astfel a murit nevasta,
Gospodina cea frumoasă,
Cărei' se făcu mult curte,
Căutată fu vreo şase
Ani de-a rîndul pentru a lui
Ilmarinen fericire,
Pentru-a faurului slavă.

www.dacoromanica.ro

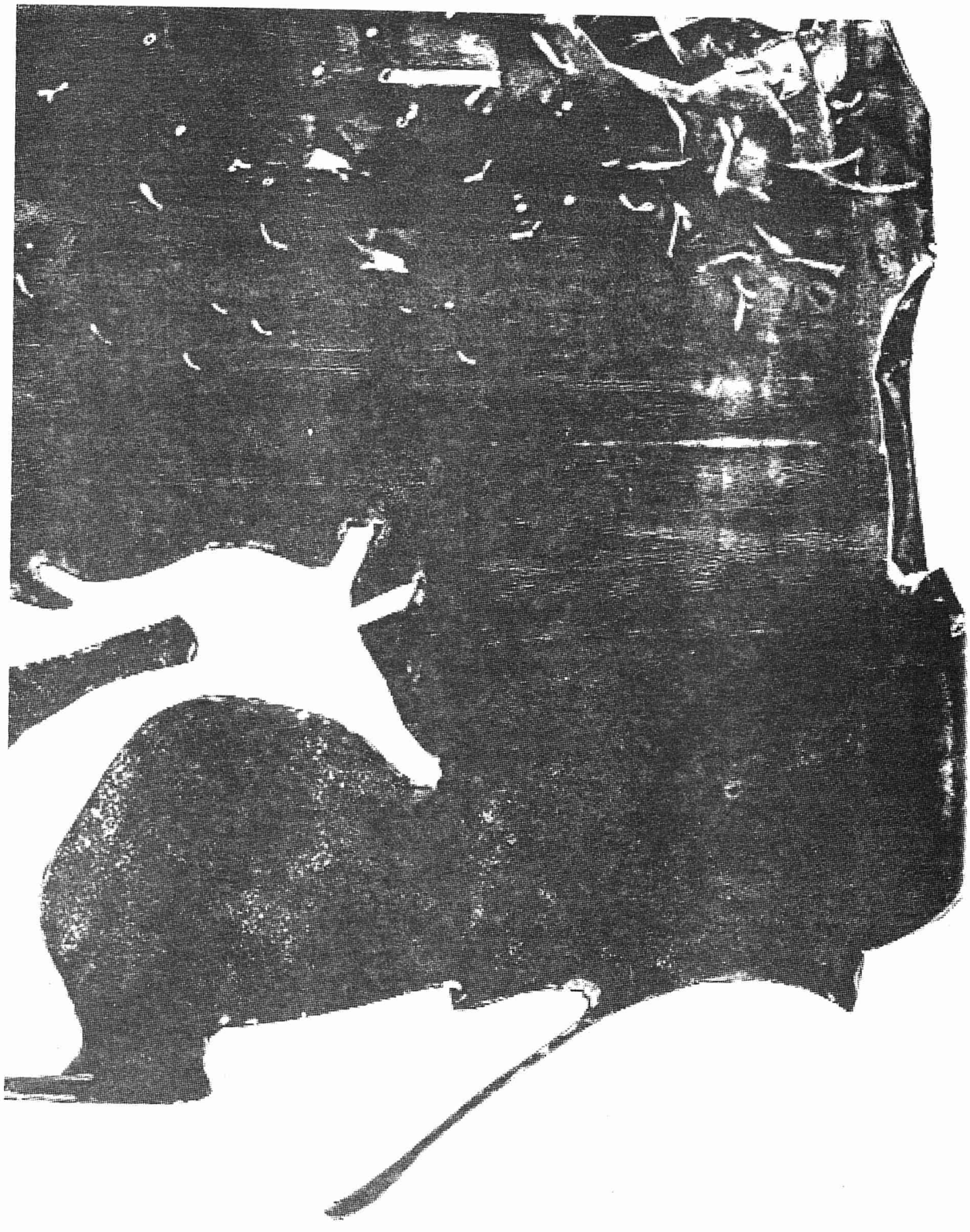

www.dacoromanica.ro

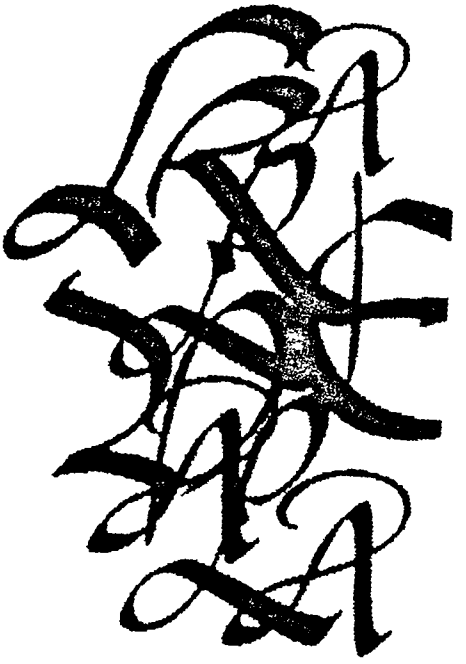

Cântul

al XXXIV-lea

www.dacoromanica.ro

Kullervo, a lui Kalervo,
Fătul cu colțuni albaştri
Şi cu părul mîndru, galben,
Cu papuci frumoşi, de piele,
A plecat atunci, îndată,
Din a faurului casă,
Înainte ca stăpînul
Lui să afle de sfîrşitul
Trist al soației, înainte
De a-l fi cuprins mînia,
De a fi-nceput vreo luptă.
S-a îndepărtat în cîntec,
Vesel, de cîmpii din Ilma
Tot sunînd din corn pe şesuri,
Zgomot mult făcînd pe pajişti,
Surd vuiră cele mlaştini,
Se cutremură pămîntul;
Ci întoarse bărăganul
Tot răsunetul acelei
Trîmbițe a lui Kullervo,
Tot ecoul veseliei,
Ce-l prinsese pe nemernic.
Se-auzi şi-n fierărie
Zgomot mult, din cale-afară,
Ilmari curmat-a lucrul,
Dete fuga în ogradă:
Să asculte, să se uite;
Cam ce zvon era prin codri,
Cam ce zarvă pe izlazuri.
A văzut tot adevărul:
Mărturii ne'nvăluite
De vreo umbră de minciună,
A văzut că soața-i moartă,
Prăpăditu-s-a frumoasa,
Pe pămîntul lui pierise,
Prăbuşită în livadă.
Se opri aicea maistrul
Inima de bezne plină,
Stete-n plîns întreaga noapte;
Mult timp a vărsat tot lacrimi,
Cugetu-i era ca smoala,
Inima ca şi cărbunii.
Kullervo mergea întruna,
La noroc urmîndu-şi calea:
Se-nfundă în timpul zilei
Prin păduri întunecoase,
Tot prin codrii lui Hiisi;
Cînd veni şi seara, iacă,
În amurg, pe înnoptate,
Se lăsă şi el să cadă.
Tocmai se-aşezase bietul
Flăcăiaş şi-au prins să-l bată
Pe orfan noian de gînduri:
"De ce m-au adus pe lume,
Cine-mi deteră viață,
Ca să pribegească bietul,
Cît o fi să mai trăiască,
Pe sub cer deschis, să umble?
Alții se întorc acasă,
Mai ajung de-şi văd căminul:
Însă, uite, mie casă
Mi-i doar jalnica pădure,
Bălării am drept moşie;
Doar prin vînturi mi-i căminul,
Baia mi-i în ploi grozave.
O, tu, Doamne-al bunătății,
Nu mai fă în viața asta
Vreun copil, făr' de vreun sprijin,
Nimenea să nu-l ajute,
Fără tată, pe sub ceruri,
Fără mamă, jos, aicea,
Cum vruşi să mă nasc, tu,
Doamne.
Mă făcuşi doar pentru chinuri;
Zămislitu-m-ai întocmai
Ca pe-un furtunar, precum pe-un
Pescăruş de stînci, pe mare;
Străluceşte bunul soare
Chiar şi pentru-o rîndunică,
Scînteiază pentru vrăbii;
Bucurie-i pentru păsări;
Nu se naltă-n veci, în lume,
Soarele şi pentru mine;
N-am ştiut ce-i bucuria.
Nu cunosc măcar pe ceea
Ce mă zămisli, pe vremuri,
Cine m-a adus pe lume:
Poate-o rață de pe mare,
Vreun rățoi m-a pus pe mlaştini,
Lişiți m-au născut pe țărmuri,
Bodîrlău îmi dete viață,
În vreo gaură de stîncă?
Prunc pierdut-am pe tătuța,
Copilaş, pe draga-mi mamă;
Tat-i mort, mi-i moartă mama,
Am doar papucei de gheață,
Doar colțuni de nea topită,
Azvîrlitu-s, scos îs, iacă,
Tot pe drumuri friguroase,
Pe poteci cu promoroacă,
Să mă tot afund prin mlaştini,
Să mă-nnămolesc prin smîrcuri.
Şi, acum, la vîrsta asta,
N-am căzut ca leasa-n baltă,
Ca o punte aruncată
Peste surpături de ape,
Nu m-oi prăbuşi-n noroaie
Cît avea-voi aste mînuri,
Cît oi fi în stare-a-ntinde
Zece degete-ale mele,
Cît timp folosi-voi încă
Unghiile, aste zece."

www.dacoromanica.ro

Plăsmui un plan atuncea,
Îi trecu un gînd prin minte:
Să pornească spre Untamo,
Moartea tatii să răzbune,
Îndelungi dureri a' mă-sii,
Felul cel cumplit în care
Se purtaseră cu dînsul.
Prinse-atuncea să gîndească:
"Ci aşteaptă, Untamoinen,
Gîde-al neamului, vedea-vei!
Casele-o să-ţi fac cenuşă,
Scrum, a' tale locuinţe!"
Îl întîmpină o babă,
O femeie cu mantaua
Cea a codrilor, albastră;
Prinse a-i vorbi, îi spuse:
"Unde mergi tu, Kullervoinen;
Mări, încotro ţi-i calea,
Fiule, al lui Kalervo?"
Kullervo, al lui Kalervo,
Îi răspunse-n felul ăsta:
"Uite, plăsmuit-am planul,
Mi-a venit un gînd în minte
Să mai merg prin alte locuri,
Să mă duc pe la Untamo,
Să-mi răzbun cumplita moarte
A familiei ce-avurăm,
A părinţilor durere;
Să fac scrum din a' lui case,
Să le las să ardă-ncetul."
Îi răspunse bătrînica,
Îi vorbi în chipul ăsta:
"Ci familia, ai tăi, vezi,
N-au pierit, nu-i mort Kalervo,
E mereu tot plin de viaţă,
Iar măicuţa-i sănătoasă!"
"O, preascumpă mătuşică,
Rogu-te, mă-nvaţă iute,
Unde l-aş găsi pe tata,
Unde-şi duce traiul ceea
Care m-a purtat în pîntec?"
"Uite, ţi-i găsi tătucul,
Ai să dai de purtătoare,
La hotarul cu laponul;
I-i vedea pe ţărmul unui
Eleşteu foind de peşte!"
"O, preascumpă mătuşică,
Rogu-te, mă-nvaţă iute,
Cum s-ajung eu pîn-acolo,
Cum să-mi aflu, oare, drumul?"
"E uşor să pleci încolo,
Drumul neştiut să-l afli,
Doar străbaţi un colţ din codru,
O întinzi pe mal de-a lungul,
Tot mereu pe lîngă fluviu;
Mergi o zi, mai mergi şi două,
Mergi aproape vreo trei zile;
Mergi mereu spre miazănoapte,
Puţintel spre răsărituri;
Ai să întîlneşti un munte;
Tot pe poalele lui, ţine-o;
Coasta stîngă-a celui munte;
Ai să vezi mult mai încolo-n
Dreapta drumului un fluviu,
Pe cel mal de fluviu, ia-o,
Pe la cele trei cascade,
Îi ajunge-n promontoriu;
Chiar pe vîrful lui, în capăt,
Se găseşte o colibă,
Adăpost cum au pescarii;
Tatăl tău se află-acolo,
De asemeni şi aceea
Care te-a purtat în pîntec;
Şi surorile-s acasă,
Două fete sănătoase."
Kullervo, al lui Kalervo,
Şi-a urmat atuncea drumul;
Merse-o zi şi încă una;
Merse-aproape vreo trei zile,
Tot mereu spre miazănoapte,
Puţintel spre răsărituri;
A zărit acolo munte,
L-a şi ocolit la poale,
Coasta stîngă-a celui munte,
A ajuns şi la cel fluviu:
Pe-al lui mal călătorit-a:
Ţărmul stîng al celui fluviu,
Pe la cele trei şuvoaie;
Nimeri şi promontoriul,
Chiar în vîrful lui, în capăt;
Ci era o locuinţă,
Adăpost cum au pescarii.
El pătrunse în colibă,
Dar, de loc, nu-l cunoscură:
"Cine-o fi străinul ăsta,
Din ce ţară vine-aicea?"
"Nu-ţi mai recunoşti feciorul,
Nu mai ştii nimic de pruncul
Cel pe care argăţimea
Înarmată-a lui Untamo
L-a luat la ei în ţară,
Cînd era de-o şchioapă numai,
Nalt cît fusul maicii sale?"
Mama se grăbi să spuie,
A putut grăi bătrîna:
"Vai, nenorocit copile,
Biata copca mea de aur,
Uite, te învîrţi prin lume
Cu ochi vii, cînd eu, aicea,
Îţi jeleam de-acuma moartea;

www.dacoromanica.ro

339

Te credeam pierdut şi gata.
Doi băieţi aveam odată
Şi-încă două mîndre fete,
Însă, vai, nefericita,
Îmi pieiră cei mai vîrstnici:
Fiul într-o mare luptă,
Fără de vreo urmă, fata;
Mi s-a-ntors acum feciorul,
Fata însă nu mai vine."
Kullervo, al lui Kalervo,
Izbuti atunci să-ntrebe:
"Unde-a fost plecată fiica,
Unde merse surioara?"
Maica a rostit aceste,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Uite, cum se prăpădi, cum
Ţi se duse surioara;
Merse să culeagă coarnă,
Zmeură, de pe sub munte;
Mi s-a prăpădit, pe-acolo,
Şi-a găsit, frumoasa, moartea,
Ce n-a fost de-un om vestită,
Şi căréia încă nimeni
N-a putut să-i dea vreun nume.
Cine şi-a jelit fetiţa?
Doar măicuţa ei, atîta;
A căutat-o mai mult mama;
O lovi pe dînsa jalea;
Spăimîntată rău, pornit-am
Să-mi cat însămi fetişoara;
Tot mereu în goană mare;
Prin păduri ca o ursoaică,
Despicînd ca vidra lacuri;
Am căutat o zi şi două,
Ba, trei zile-am căutat-o;
Ci la-a treia zi, în capăt,
După-o lungă săptămînă,
Iacă mă urcai pe-un cólnic,
Pe o naltă creastă-n vîrfu-i,
Ca să-mi strig de-acolo fata,
Să-mi bocesc pierduta fiică:
«Unde-mi eşti, fetiţă scumpă,
Hai, întoarce-te acasă,
Minunat copil, revino!»
Astfel mă jelii, îmi plînsei
Chiar aşa pierduta fiică;
Munţii mi-au răspuns; nălţară
Glasul cele bărăgane:
«Stai, nu-ţi mai striga copilul,
Lasă ţipetele astea
Ce n-ajută la nimica;
Nicicînd nu s-o-ntoarce fata,
N-o să vie, cît îi lumea,
Pe pămîntul maicii sale,
Niciodată, colo-n portul
Tatălui bătrîn şi gîrbov!»"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

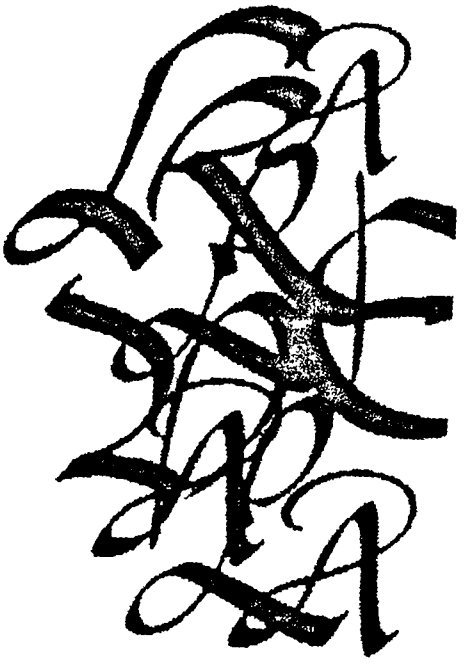

Cântul
al XXXV-lea

www.dacoromanica.ro

Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colțuni albaştri,
A putut de-atunci începe
A trăi sub ocrotirea
Părintească, mai blajină:
Mintea-i rămînea îngustă,
Iar priceperea-ngrădită,
Căci de mic prost îl crescură,
Fără milă-l legănară
La vreo rea îngrijitoare,
La vreo mancă zăpăcită.
Îşi găsi curînd de lucru,
Început-a să lucreze
Cu însufleţire mare;
Şi de pescuit fu gata:
Să arunce cele mreje;
Cît lucra, grăia aceste,
Iată vorbele ce spuse;
Cu o vîslă într-o mînă:
"Să vîslesc cu toată vlaga,
Cu întreaga mea putere,
Ori cît trebuieşte numai,
Cu o mare chibzuială?"
Ci grăitu-i-a cîrmaciul,
A rostit aceste vorbe:
"De vîsleşti cu toată vlaga,
Cu întreaga ta putere,
Bag' de seam' să nu-mi strici
barca,
Nu-mi împrăştia ţăruşii."
Kullervo, al lui Kalervo,
Prinse să se opintească,
Chiar din răsputeri vîslit-a,
Ne'ntrerupt, cu toată vlaga;
A împrăştiat ţăruşii,
Scînduri de cireş mai rupse,
Desfăcu încheietura
Bărcii de anin, întreagă.
S-a apropiat Kalervo,
A grăit în chipul ăsta:
"Ca vîslaş nu faci vreo treabă;
Mîndrii mei ţăruşi i-mprăştii;
Scînduri, îmi tot rupi, de jnepeni,
Ba desfaci şi trunchiul luntrii;
Poţi începe-a bate apa,
Hai, alungă-n vîrşă peştii!"
Kullervo, al lui Kalervo,
Prinse-atunci a bate apa,
Tot scornind prin valuri peştii;
A grăit în chipul ăsta:
"Să bat, oare, cu putere,
Toată inima, punîndu-mi,
Ori cît e nevoie, numai,
Cu o mare chibzuială?"
Ci grăi cîrmaciul aste:
"La ce bun să mai baţi apa,
De n-o baţi şi cu putere,
Cu întreaga ta tărie?"
Kullervo, al lui Kalervo,
A bătut cu toată vlaga,
Cu întreaga lui tărie;
Răscoli ca supa valuri;
Vîrşa-n cîlţi a prefăcut-o;
Frămîntat-a peştii, cocă.
S-a apropiat Kalervo,
A grăit aceste vorbe:
"Nu eşti bun să baţi nici apa,
Cîlţi îmi faci această vîrşă,
Greutăţi de plumb, pe toate,
Le dumici, bucăţi mărunte,
Strici şi margini de la mreje;
Du-te dările-mi plăteşte,
Varsă dijma de pe locuri;
Mai ferice-i fi în drumu-ţi,
Călător pe căi străine."
Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colţuni albaştri
Şi cu părul mîndru, galben,
Cu papuci frumoşi, de piele,
Dări se duse să plătească,
Dijma de pe loc să verse.
După ce-a plătit el darea,
A vărsat întreaga dijmă,
Iar în sanie sărit-a,
Se-aşeză în fundul săniei;
Drumu-ntoarcerii luat-a,
Ca să vină iar în ţară.
Zgomotos mergea, urmîn-
du-şi
Vesela călătorie,
Pe-ale Väinölä-i întinderi,
Pe cîmpii din vechi lucrate.
Ci venit-a o fecioară,
Fată cu păr lung şi galben:
Pe-ale Väinölä-i întinderi,
Pe cîmpii din vechi lucrate.
Kullervo, al lui Kalervo,
Şi-a oprit sirepul aprig,
Prinse-a-i spune aste fetei,
S-o poftească preafierbinte:
"Vino-n sanie, fecioară,
Mi te-ntinde, ici, pe ţoluri!"
Spuse fata cea cu schiuri,
A grăit viclean, schioara:
"Să mai meargă moartea-n sanie,
Ciuma să se-ntindă-n ţoluri!"
Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colţuni albaştri,
A lovit cu biciul calul,
Învîrtit-a pe deasupra
Cea biciuşcă numai perle;
Murgu-aleargă, sania zboară,

www.dacoromanica.ro

Drumul tot mai scurt se face;
Se ducea cu mare zgomot,
Drumul minunat ținîndu-l,
Pe spinarea lucie-a mării,
Tot pe nesfîrşite şesuri.
Ci venit-a o fecioară,
Fata cu papucii mîndri,
Pe al mării spate luciu,
Pe nemărginite valuri.
Kullervo, al lui Kalervo,
Iutele sirep oprit-a.
Gura-şi pregăti de vorbă;
Şi-a ales cuvinte bune:
"Vino-n sanie, frumoasă,
Pe drum lung mă însoțeşte!"
Îi răspunse fata, iată,
I-au strigat papucii mîndri:
"Tuoni să s-urce-n sanie,
Manalainen, mearg' cu tine!"
Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu ciorapi albaştri,
A lovit cu biciul calul,
Învîrtit-a pe deasupra
Cea biciuşcă numai perle;
Murgu-aleargă, sania zboară,
Drumul tot mai scurt se face;
Se ducea cu mare zgomot,
Drumul minunat ținîndu-l,
Pe-ale Pohjolei întinderi,
La-a laponului hotare.
Ci venit-a o fecioară,
Vergură cu copci de staniu,
Pe-ale Pohjolei întinderi,
La-a laponului hotare.
Kullervo, al lui Kalervo,
Şi-a-nfrînat îndată murgul,
Gura-şi pregăti de vorbă;
Şi-a ales doar vorbe bune:
"Suie-n sanie, fecioară,
Vino, icea, sub scorțare,
Să mănînci cu mine mere,
Să guşti nuci din cele bune!"
I-a răspuns fecioara, iată,
Supăratu-s-a atuncea
Fata, copca cea de staniu:
"Scuip pe uricioasa-ți sanie,
În ăst car, neruşinate,
Frig e colo, sub scorțare,
Groaznic e să fii în sanie."
Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colțuni albaştri,
A răpit în sanie fata,
Iute-n carul său o duse,
Pe un covoraş o puse,
Sub scorțare şi cojoace.
Prinse fata să grăiască,
Se împotrivi agrafa:
"Lasă-mă să plec de-aicea,
Slobozeşte, hai, copilul;
Cruță-l de necuviințe,
Să se roage-aşa de tare
De-un amăgitor de fete,
Că de nu, îți sfărm eu sania,
Scîndurelele-ți împrăştiu,
În bucăți îți fac căruța,
Îşi stric mîrşava trăsură!"
Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colțuni albaştri,
A deschis oleacă numai
Lada cea-n argint lucrată,
Ridicat-a după asta
Pe deplin capacul mîndru,
Tot ce-avea de-argint întinse,
A desfăşurat postavuri,
Minunați colțuni din ceia
Cu înfloriturî cusute
În argint şi cingătoare
Tot cu cătărămi de aur.
Pănura vrăji fecioara;
A răpit argintul fata;
Farmec au avut şi banii;
Aurul învinse însă
Orice fel de-mpotrivire.
Kullervo, al lui Kalervo,
A-nceput apói de-ndată
Lung să mîngîie fecioara,
Să o gîdile cu-ncetul;
El ținea c-o mînă hățul;
Scotocea cu ceelaltă
Drăgălaşii sîni ai fetei.
Silui atunci fecioara,
Pîngărit-a gît de staniu,
Sub manta cu tiv de-aramă,
Pe cea blană împistrită.
După asta Domnu-aduse
Dimineața iar, făcut-a
O zi nouă să lucească;
Prinse a grăi fecioara,
Întrebări îi puse fata:
"Ci obîrşia ta, care-i,
Neamul tău de und' se trage,
Din ce trunchi, din care spiță?
Ți-i familia de vază,
Casa tătălui, bogată-i?"
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns cu aste vorbe:
"Nu-s de loc de viță-aleasă,
Neamul nu mi-i mic, nici mare,
Din familie-s, de mijloc,
Bietul fiu al lui Kalervo,
Un şirengar năuc, odraslă
Tîmpă rău, o secătură;

www.dacoromanica.ro

Dar familia ta, care-i?
Cu ce neam vestit te lauzi?
Ţi-i familia de vază,
Casa tatălui, bogată-i?"
Fata îi răspunse aste,
Iată vorbele ce spuse:
"Nu-s de loc de viţă-aleasă,
Neamul nu mi-i mic, nici mare,
Din familie-s de mijloc,
Biata fiică-a lui Kalervo,
O copilă rea şi proastă,
O smintită secătură.
Cînd eram, pe vremuri, mică,
În cea casă părintească,
M-am pornit, la drum, odată,
Să culeg din codri poame,
Zmeură de pe sub munte;
Am cules căpşuni din cîmpuri,
Zmeură de pe sub munte,
Am cules o zi, dormit-am,
Am făcut acelaşi lucru
Şi în ziua cea de-a doua;
Dar, atunci, în ziua-a treia
Nu-mi găsii şi, pace, drumul;
În păduri ducea potica,
Urmele tot spre hăţişuri.
M-aşezai să plîng, vărsat-am
Lacrimi multe-o zi şi două,
La sfîrşitul zilei-a treia
Mă urcai pe o colină,
Pe un vîrf de culme naltă;
Începui să ţip, strigat-am;
Mi-au răspuns pustiii codri,
Şesuri glasuri ridicat-au:
«Nu striga, aşa, smintito,
Pune lacrimilor capăt,
Căci nu poate să te-asculte
Nimenea şi nu-ţi ajunge
Glasul pîn' la voi, acasă!»
După trei sau patru zile,
După cel puţin vreo cinci sau
Şase seri de-atuncea, iacă,
Mă şi pregăteam de moarte!
Totuşi n-am murit, nu-şi dete
Sufleţelul, sărăcuţa!
De muream, nenorocita,
Dacă-aş fi pierit, atuncea,
În curînd, în anu-al doilea,
La-nceputul verii-a treia,
M-aş fi ridicat întocmai
Ca un firicel de iarbă,
Mă făceam precum o floare,
Ca un rod de cîmpuri, dulce,
Roşă afînă frumoasă;
N-ajungeam să-ndur, acuma,
Grozăviile aceste,
Ca să sufăr toate aste
Mari jigniri, ruşinea asta."
Cum rosti aceste vorbe,
De abia grăit-a ástfel,
Că din sanie sărit-a,
A fugit tot înspre fluviu,
Să s-arunce-n el, în spuma
Acelui şuvoi puternic,
În vîrtejul cela aprig;
Şi-a primit acolo, moartea,
Întîlnitu-şi-a pieirea,
Şi-a găsit la Tuoni pacea,
Mila-n arzătoare valuri.
Kullervo, al lui Kalervo,
Se-azvîrli atunci în sanie,
Izbucni-n amare lacrimi,
Scoase vaiere cumplite:
"Vai, nenorocire mie,
Biet băiat, nenorocire,
Pentru faptele-mi grozave;
Necinstit-am surioara,
Pîngării copilul maicii!
Cadă însă nenorocul
Şi pe voi, o, tată, mamă;
Jalea şi pe voi v-ajungă:
Pentru ce mi-aţi dat viaţă,
La ce bun mă zămislirăţi?
Fosta-ar fi mai bine dacă
Nici nu mă năşteam vreodată,
Dacă nu creşteam, şi dacă
Nu vedeam lumina zilei,
Dacă nu veneam pe lume;
A greşit cu mine moartea;
Boala s-a purtat pidosnic
De nu a venit îndată
Să-mi ia viaţa, să mă-nhaţe,
Cînd eram de două nopţi, doar."
Cu pumnalul tăié şţreanguri,
Retezat-a cele hăţuri
Tot izbind cu ascuţişul;
A sărit apoi pe murgu-i,
Pe-a-armăsarului spinare,
A ţinut-o într-o goană
Peste-ntinsele pămînturi,
Călări o clipă numai;
A ajuns în curtea tatii,
Pe-a' părinţilor scumpi, arii.
Maică-sa trecea prin curte:
"Maică, ce m-ai dus în pîntec,
De ce, tu, nenorocită,
Cînd mi-ai dat lumina zilei,
N-ai umplut de fum şi baia,

www.dacoromanica.ro

Nu ai tras zăvorul uşii,
Să mă-neci în fumul cela,
Cînd eram de două nopți, doar?
Cum de nu m-ai luat în scutec
Ca să mă îneci în gîrlă,
N-aruncaşi în foc cel leagăn
N-azvîrlişi pătucu-n sobă?
De te-ar fi-ntrebat ai casei
Cam pe unde-o fi cel leagăn,
De ce-o fi închisă baia,
Să le fi răspuns aceste:
«Iacă-n foc i-am pus pătucul,
I-am ars leagănul în flăcări,
Încălzit-am grîu în baie,
Orz muiat-am pentru bere.»"
Maica prinse să grăiască,
Puse întrebări din aste:
"Ce s-a întîmplat, copile,
Ce-ai să-mi spui, ce ciudățenii?
Că vii parcă de la Tuoni,
Că te-ntorci de prin Manala."
Kullervo, al lui Kalervo,
A răspuns în chipul ăsta:
"Mari minuni mi se-ntîmplară,
Nenoroc căzu pe capu-mi;
Necinstit-am surioara,
Pîngării copilul maicii.
Mă-ntorceam, plătisem dijma,
Banii pentru loc vărsasem,
Întîlnii fecioară-n cale,
O ademinii îndată;
Ci era chiar surioara-mi,
Fetişoara maicii mele.
Ea şi-a şi găsit sfîrşitul,
Şi-a aflat de-acum pieirea
În bulboana spumegoasă
A şuvoiului puternic,
În vîrtejul cela aprig;
Nu ştiu zău, mi-i greu acuma
Să pricep pe unde, oare,
Mi-oi găsi şi eu pierzarea;
Cum o fi să moară, bietul?
Poate chiar în gura vreunui
Lup ce urlă, ori în colți de
Urs mormăitor, ori poate-n
Trupu-unei balene, ori sub
Dinții vreunei ştiuci de mare?"
Maica spuse aste vorbe:
"Fiule, vezi, te fereşte
Să nu cazi în gura vreunui
Lup ce urlă, ori sub colți de
Urs mormăitor, ori poate-n
Trupu-unei balene, ori sub
Dinții vreunei ştiuci de mare;
Largă-i a Finlandei țară.
E puternic tare Savo,
Marele ținut, s-ascundă
Omul şi-ale sale crime,
Fărdelegi ca să-i pitească,
A le-acoperi să poată
Cinci sau şase ani, chiar zece,
Pîn' tîrziu, în ziua ceea,
Cînd i-o da iertare vremea,
Cînd o fi să-i potolească
Toată supărarea anii."
Kullervo, al lui Kalervo,
A grăit în chipul ăsta:
"Nu vreau ástfel de-ascunzişuri,
N-o să fugă blestematul,
Merg să-ntîmpin moartea-n pragul
Adăpostului lui Kalma,
Pe cîmpii de luptă-ntinse,
Colo-n cîmpuri de bătaie:
Untamo rămîne teafăr,
Nu-i ucis acest om crîncen;
Sînt nerăzbunate încă
Ale tatălui meu rane,
Neplătite-a' maicii lacrimi,
Sînt nepedepsite cazne,
Îndurate chiar de mine."

www.dacoromanica.ro

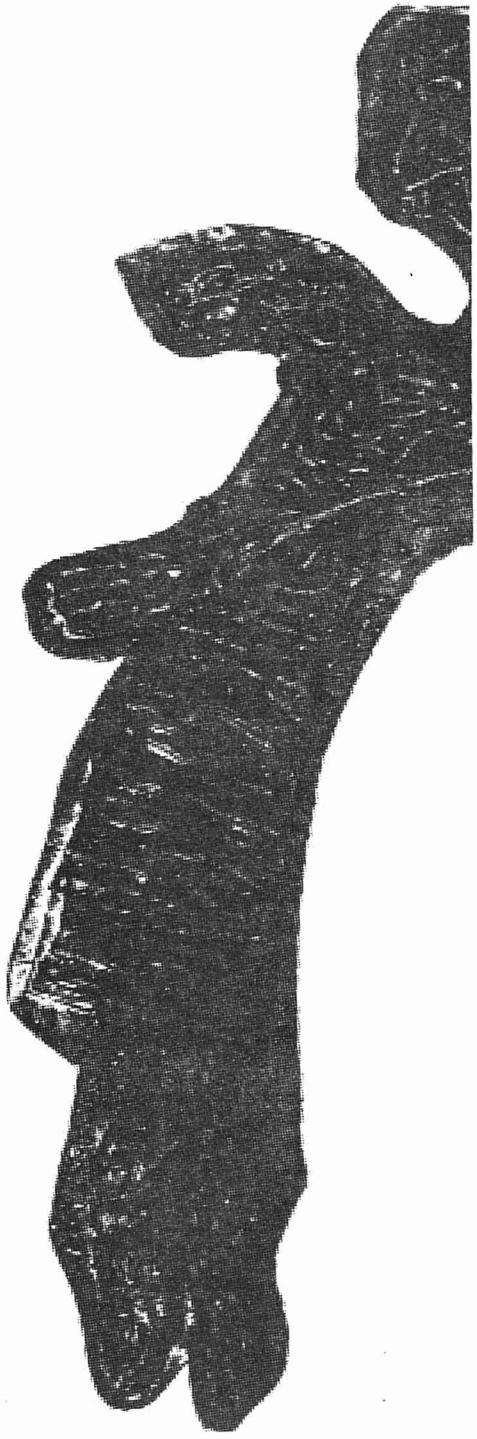

www.dacoromanica.ro

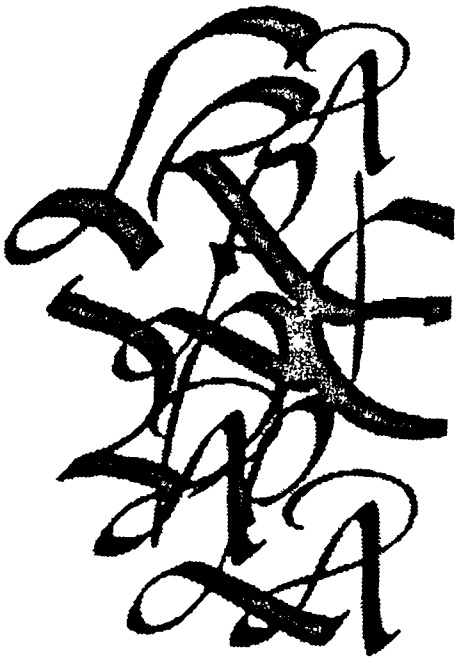

Cântul

al XXXVI-lea

www.dacoromanica.ro

Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colțuni albaştri,
De război fu iute gata;
Se-narmă de lupte grele;
Spada-şi lustrui-ntr-o clipă,
Lancea-şi ascuți în alta.
Maică-sa rosti aceste:
"Biet copil, vezi, te fereşte
Să porneşti în mari războaie,
În vreun pîrîit de săbii;
Cela ce începe fără
Nici o pricină războiul,
Cine luptă din plăcere
O să piară-n bătălie;
Omorît va fi în lupte,
Jertfă paloşelor grele;
Doborît va fi de înseşi
Armele cu care luptă.
Pe vreun țap pleci în războaie,
Mergi în luptă pe vreo capră;
E trîntit îndată țapul,
Capra cade prin noroaie;
Te aduce-acasă-un cîine,
Te mai bagă-n curte-o broască."
Kullervo, al lui Kalervo,
A răspuns în chipul ăsta:
"N-oi muri eu prin nămoluri,
N-oi cădea prin bărăgane,
Prin a' corbilor sălaşuri,
Lîngă adăpost de cioare;
De-am să plec cumva-n război,
O să mor pe-un cîmp de luptă,
E frumos, e tare mîndru
În război să-ți ai sfîrşitul,
În vreun pîrîit de săbii;
Boală dulce e războiul:
Iese iute-un om din viață,
Pleacă fără suferință,
Pică fără să slăbească,
Îl ridică fără boală,
Îl răpune-n grabă mare,
Fără-a fi slăbit oleacă."
Maică-sa rosti aceste:
"Dacă o să mori în luptă,
Cine sta-va cu tăicuțul,
Să-l ajutore-n a' sale
Zile ale bătrîneții?"
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Moară-n glodul de pe drumuri,
Piară colo în ogradă!"
"Cine-o sta cu măiculița
S-o ajute-n ale sale
Zile ale bătrîneții?"
"Moară sub vreun vraf de paie,
Să se-năbuşe prin grajduri!"
"Cine-o sta cu frățiorul,
Să-l ajutore-n necazuri?"
"Piardă-se prin vreo pădure,
Prăbuşească-se pe-ogoru-i!"
"Cine-o sta cu surioara,
S-o ajutore-n necazuri?"
"Piară la fîntînă, moară-n
Drumul spre spălătorie!"
Kullervo, al lui Kalervo,
A pornit atunci de-acasă,
Tot spunînd aceste tatii:
"Bun rămas, tu, scump tătuță,
Vei mai plînge pentru mine,
De-i afla că-s mort de-acuma,
Că din ăst popor pierit-am,
Că m-am rupt de neam, de
gloată?"
Tatăl a rostit aceste:
"N-o să plîng, de-o fi să aflu
Cum că nu mai eşti în viață;
Se va naşte altul poate,
Un alt fiu mai bun ca tine,
Un băiat şi mai cuminte."
Kullervo, al lui Kalervo,
A răspuns în chipul ăsta:
"N-o să plîng nici eu de-afla-voi
Cum că nu mai eşti în viață;
Mă voi face-un straşnic tată,
Gura humă, cap de stîncă;
Ochii, boabe de prin codri,
Barba din uscate ierburi,
Din răchită-a' lui picioare,
Carnea din copacii putrezi."
Fratelui i-a spus aceste:
"Bun rămas, acuma, frate,
Vei mai plînge pentru mine,
De-i afla că-s mort de-acuma,
Că din ăst popor pierit-am,
Că m-am rupt de neam, de
gloată?"
Fratele-i răspunse astfel:
"N-o să plîng, de-o fi să aflu
Cum că nu mai eşti în viață;
Se va naşte altul poate,
Frățior mai bun ca tine
Şi de două ori mai mîndru."
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"N-o să plîng nici eu de-afla-voi
Cum că nu mai eşti în viață;
Mă voi face-un straşnic frate:
Cap de stîncă, gura humă;
Ochii, boabe de prin codri,

www.dacoromanica.ro

Părul din uscate ierburi,
Din răchit-a' lui picioare,
Carnea din copacii putrezi."
A grăit apoi surorii:
"Bun rămas, acum, o, soră,
Vei mai plînge pentru mine,
De-i afla că-s mort de-acuma,
Că din ăst popor pierit-am,
Că m-am rupt de neam, de gloată?"
Sora îi răspunse ástfel:
"N-o să plîng, de-o fi să aflu
Cum că nu mai eşti în viaţă;
Se va naşte altul poate,
Fraţior mai bun ca tine,
Unul mai cu judecată."
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"N-o să plîng nici eu de-afla-voi
Cum că nu mai eşti în viaţă;
Mă voi face iute-o soră;
Cap de stîncă, gura humă,
Ochii boabe de prin codri,
Părul din uscate ierburi,
Cu urechile de nuferi,
Ca un trup din trunchi de gladiş."
Spuse maică-si aceste:
"Bună, scumpă măiculiţă,
O, femeie minunată,
Care m-ai purtat în pîntec,
Tu, ce m-ai crescut, o, mamă,
Vei mai plînge pentru mine,
De-i afla că-s mort de-acuma,
Că din ăst popor pierit-am,
Că m-am rupt de neam, de gloată?"
Prinse a grăi măicuţa,
Iată vorbele ce-i spuse:
"Tu nu ştii cum e un suflet,
Cum e-o inimă de mamă;
O să vărs amare lacrimi
Cînd o fi, cîndva, să aflu
Că nu eşti, că pe vecie
Te-ai desprins de-ai mei, de neamu-ţi;
Lacrimi s-or vărsa-n odaie,
Pe podele, vălurele;
Frîntă de mijlóc, oi plînge
Pe cărări, prin cele grajduri,
S-o schimba-n polei zăpada,
Iar poleiu-n ţărnă goală,
Ţărna goală în verdeaţă,
Ci verdeaţa s-o preface-n
Iarbă galbenă pe cîmpuri.
Cînd n-oi cuteza a plînge,
Cînd simţi-mi-oi stingherită
Să bocesc, să gem de faţă
Cu vecinii, mă voi duce
Să m-ascund acolo-n baie
Coperind cu-a' mele lacrimi
Duşumeaua cea de scînduri;
Laiţele-or pluti pe apă."
Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colţuni albaştri,
La război porni-ntr-un cîntec,
Tot sunînd din corn, la lupte,
Trîmbiţă prin cele bahne;
A făcut să sune cîmpuri,
Hăulit-a prin dumbrave,
A doinit prin ierbi uscate.
Un trimis l-a prins din urmă
Ca să-i dea această veste:
"Ţi-a murit, acasă, tatăl,
A pierit moşneagul ostru;
Te grăbeşte a te-ntoarce
Ca să vezi de-nmormîntare!"
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns atîta doară:
"De-a murit, eh! Mort să fie!
Mai avem un cal acasă
Ca să-l ducă la mormîntu-i,
Să-l strămute pîn' la Kalma."
Se-aşternu la drum cîntînd tot,
Pe cîmpii sunînd din cornu-i,
Iacă, l-a ajuns din urmă
Un trimis şi-i dete vestea:
"Fratele-ţi muri acasă,
A pierit feciorul vîrstnic;
Te grăbeşte a te-ntoarce
Ca să vezi de-nmormîntare!"
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns atîta doară:
"De-a murit, eh! mort să fie!
Armăsar avem, – mîndreţe,
Ca să-l ducă la mormîntu-i,
Să-l strămute pîn' la Kalma."
Se-aşternu la drum, în cîntec,
Pe sub brazi mereu, sub ramuri;
Un trimis l-a prins din urmă
Ca să-i dea această veste:
"Ţi-a murit acasă, sora;
Uite, s-a pierdut acuma
Cea mai vîrstnică din fiice;
Te grăbeşte a te-ntoarce
Ca să vezi de-nmormîntare."
Kullervo, al lui Kalervo,
I-a răspuns, atîta doară:
"De-a murit, eh! moartă fie!

www.dacoromanica.ro

Mai avem o iapă-acasă
Ca s-o ducă la mormîntu-i,
S-o strămute pîn' la Kalma!"
Merse zgomotos prin ierburi,
Hăulind prin cele pajişti;
Un trimis l-a prins din urmă
Ca să-i dea această ştire:
"Ţi-a murit preamîndra maică,
Hrănitoarea cea duioasă,
Te grăbeşte a te-ntoarce
Ca să vezi de-nmormîntare."
Kullervo, al lui Kalervo,
A grăit în chipul ăsta:
"Vai, nenorocire mie,
Biet băiat, muri măicuţa,
A pierit ea, ţesătoarea,
Iscusita cusătoare,
Torcătoarea cea măiastră,
Ce umplu mosoare multe,
Ce avea un fus şi-o furcă
Fără de asemănare.
N-am putut să-i văd sfîrşitul,
Nici să fiu şi eu de faţă,
Cînd a-nchis, sărmana, ochii;
Poate frigul a ucis-o,
Lipsa groaznică de pîine?
Îi spălaţi acasă trupul
Cu săpun din cel germanic,
Înveliţi-o în mătase,
O înfăşuraţi în giulgiuri,
Coborîţi-o-apoi în groapă,
Îi conduceţi trupu-n Kalma
Cu cîntări, în nesfîrşite
Vaiere de bocitoare;
Nu mă-ntorc, căci, iată, nu e
Pedepsit Untamo încă,
Nu-i ucis acest om crîncen,
Mai trăieşte blestematul!"
Tot cîntînd porni să lupte,
Merse fericit şi vesel
Tot mereu spre Untamola;
Spuse aste-atunci Kullervo:
"Ukko, zeule înalte,
Fă-mi tu cea mai bună spadă,
Cea mai mîndră dintre suliţi,
Să ţin piept la multă oaste,
Să înfrunt viteji o sută!"
A primit o mîndră spadă,
Cea mai mîndră dintre suliţi;
Nimici întreg poporul,
Neamul tot al lui Untamo,
Casele schimbă-n cenuşă,
Le lasă să ardă-ncetul;
A cruţat doar pietre-n vatră,
Cel scoruş de lîngă curte.
Kullervo, al lui Kalervo,
Se-ndreptă apói spre ţară,
Colo-n locuinţa ceea
A bătrînului său tată,
Pe-a' părinţilor largi şesuri;
A găsit odaia goală;
Cînd bătu, era pustie;
Nu l-a strîns în braţe nimeni,
Nu s-a-ntins spre el vreo mînă.
Puse mîna-apoi pe sobă;
Reci îs toţi cărbunii sobei;
După semnul ăst ştiut-a
Că nu mai trăia măicuţa.
Pe cuptor mai puse mîna;
Reci îs pietrele acelea;
După semnul ăst ştiut-a
Că nu mai trăia tăicuţul.
Se opri pe jos cu ochii,
Duşumea nemăturată;
După semnul ăst ştiut-a
Că-i murise surioara.
Şi în port apoi se duse,
Portul nu avea vreo barcă;
După semnul ăst ştiut-a
Că muri şi frăţiorul.
Prinse-a suspina amarnic;
Plînse-o zi, mai plînse una;
Spuse-atunci aceste vorbe:
"O, preascumpă măiculiţă,
Oare ce-mi lăsaşi, ce lucruri,
Pentru-a mai trăi pe lume?
Vai, nu poţi s-auzi, măicuţă,
De suspin pe ochişorii-ţi,
Dacă plîng tot pe sprîncene,
De mă tîngui tot pe capu-ţi!"
Se trezi-n pămînt măicuţa,
A grăit din fundul groapei:
"Îţi lăsai ăst cîine Musti,
Spre păduri să te-nsoţească;
Ia-ţi, tu, credinciosul cîine,
Înspre codru-ndreaptă-ţi paşii,
Tot în curmeziş străbate-l,
Spre-a' pădurilor fecioare,
Ca s-ajungi acolo-n curtea
Fetişoarelor albastre,
Tocmai pe la poarta ceea
A castelului de ramuri,
Ca să caţi acolo hrana,
Să te rogi de-o pradă bună!"
Kullervo, al lui Kalervo,
Credinciosul cîine luat-a,
S-a tot dus pe cea potică,
Merse-n susul celui codru;
După ce umblă oleacă,

www.dacoromanica.ro

Numai după o clipită,
Pe un cólnic el ajunse,
Se găsi-n aceleaşi locuri
Unde-a fost răpit fecioara,
Pângări copilul maicii.
Se jeleau preamîndre pajişti,
Dragul cîmp vărsa tot lacrimi,
Tot jeleau ierbi tinerele,
Se tot tînguiau amarnic
Florile de prin fînețe,
Că fusese siluită,
Necinstită surioara;
Încetase-a creşte iarba,
Nu mai înfloreau de-atuncea
Buruieni pe locul cela
Al nelegiuirii crunte,
Unde fuse siluită
Sărmănica fetişoară,
Unde pîngări feciorul
Pe copilul maicii sale.
Kullervo, al lui Kalervo,
Trase oțelita-i spadă;
O privi, o-ntoarse iarăşi,
Sabiei cerut-a sfatul.
De poftea ea să mănînce
Carne vinovată, dacă
Nu dorea să beie sînge
Care săvîrşise crime.
Spada-i înțelese planul,
A ghicit ce-avea în minte;
I-a răspuns cu aste vorbe:
"Cum de n-aş mînca eu carne
Vinovată cu plăcere
Şi n-aş bea cu bucurie
Sînge ce făcut-a crime?
Doar mănînc şi-aşa la carne
Fără vină; beau şi sînge
Ce n-a fost supus greşelii."
Kullervo, al lui Kalervo,
Fătul cu colțuni albaştri,
În pămînt înfipse garda,
A vîrît în lut mînerul,
A întors spre sine vîrful,
Se-azvîrli în vîrful cela,
Să-ntîlnească-n el pieirea,
Să primească ástfel moartea.
Iată, ăsta fu sfîrşitul,
Moartea dîrzului Kullervo,
S-a-ncheiat cu asta soarta-i,
Astfel a pierit sărmanul.
Ci moşneahul Väinämöinen,
Cînd află că şi murise,
Că nu mai trăia Kullervo,
A grăit în chipul ăsta:
"O, voi, neamuri viitoare,
Nu vă creşteți aspru pruncii,
Pe la mance mărginite
Ori pe la femei străine!
Fiii cei crescuți prea aspru,
Pruncii legănați prosteşte
N-ajung pricepuți în viață,
Nu primesc o minte dreaptă,
De trăiesc chiar multă vreme,
De se fac la trup puternici!"

www.dacoromanica.ro

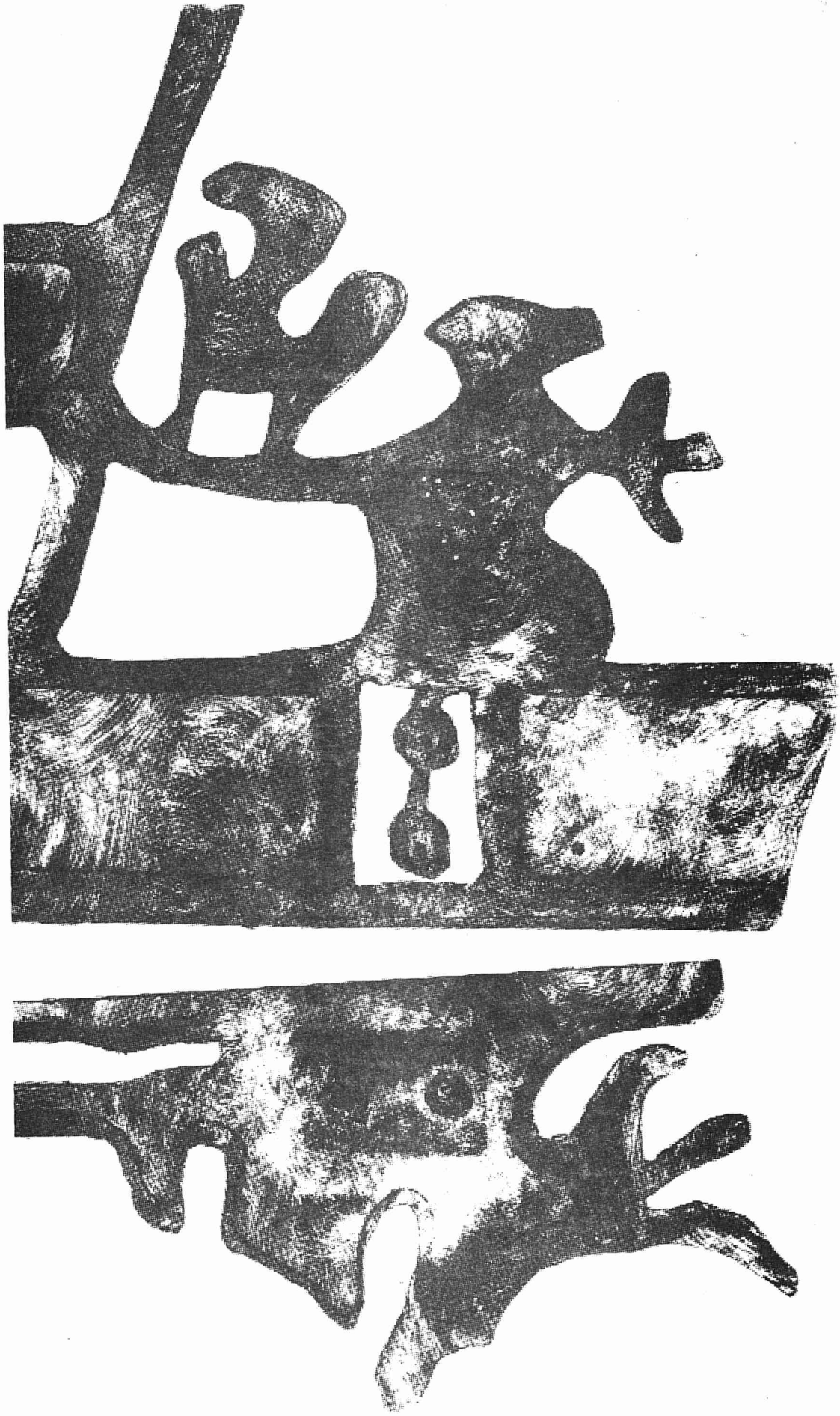

www.dacoromanica.ro

Cântul
al XXXVII-lea

www.dacoromanica.ro

Ci fierarul Ilmarinen
Serile-şi jeli nevasta,
Toate nopţile de-a rîndul,
Fără a închide ochii;
Ziua fără să prînzească,
Suspina în faptul zilei,
Dimineţile, devreme;
Că-i murise nevestica,
Că-n mormînt era frum'seţea;
Nu-nvîrti în mîini barosul,
Încetă în fierărie
Orice zgomot, timp de-o lună.
Spuse Ilmari fierarul:
"Nu ştiu, biet, cum să-mi duc traiul,
Cum să viețuiesc de-acuma,
De-i nevoie să dorm noaptea,
Ori să stau mereu de veghe,
Nopţi prea lungi, inima-i tristă,
Jalea-i grea, puterea slabă.
Serile-s plictisitoare,
Dimineţile mi-s triste,
Noaptea-i mai chinuitoare;
Mai mîhnit îs la trezie;
Rău de aste seri nu-mi pare,
Nu plîng dimineţi de aste;
După alte vremi mă tîngui,
După soaţa mea frumoasă,
Îmi jelesc iubita, plîngu-mi
Mîndra cea cu negre gene.
Şi în tot răstimpul ăsta,
De dureri, prea des, în vise
Mîna-mi în deşert se-ntinse,
Pumnul meu află nimicul,
Noaptea, pe de amîndouă
Părţi a trupului, în patu-mi."
Ne-nsurat trăia fierarul,
Fără soaţă-mbătrînea tot,
Plînse două, plînse trei luni,
Dar atunci în luna-a patra,
Strînse aur de pe mare
Şi argint din vîrf de valuri;
A adus grămezi de lemne,
Vreo treizeci de sănii pline;
A făcut cărbuni din lemne,
Aşează cărbuni pe vatră.
A luat din al său aur,
Din al său argint alese
Drug cam dolofan, cît mielul,
Ca un iepure de iarnă;
Auru-n cuptor zvîrlit-a,
Pe cărbuni a pus argintul;
Aşează la foale robii,
Simbriaşi a pus la lucru.
Vînt destul făcură robii,
Simbriaşi munciră trudnic,
Fără de mănuşi şi fără
Pălării pe cap, nici unul;
Aţîţa acest jăratic
Însuşi faur Ilmarinen,
Ca să-şi facă-un chip de aur,
Din curat argint, mireasă.
Au suflat prosteşte robii,
Au slăbit şi simbriaşii;
Ci fierarul Ilmarinen
Singurel a tras la foale;
Trase-o dată şi-încă-o dată,
Dar cînd trase-a treia oară,
Cercetat-a fundul vetrei,
Marginile-ntoarse ale
Marelui cazan să vadă
Ce se pregătea acolo,
Din cuptor ce-avea să iasă.
A ieşit din vatră-o oaie;
Colo-n cadă-un păr de aur,
Păru-al doilea-i de aramă,
De argint e păru-al treilea;
Cei de faţă se mirară,
Însă nu şi Ilmarinen.
Spuse Ilmari fierarul:
"Cum eşti tu, doreasc-şi lupul!
Eu soţie-mi vreau de aur;
Din argint îmi vreau mireasă."
Ci fierarul Ilmarinen
Azvîrli în flăcări oaia;
A adăugat şi mai mult
Aur şi argint, s-ajungă;
Aşează la foale robii,
Simbriaşi a pus la lucru.
Vînt destul făcură robii,
Simbriaşi munciră silnic,
Fără de mănuşi şi fără
Pălării pe cap, nici unul;
Însuşi faur Ilmarinen
Aţîţa acest jăratic
Ca şă-şi facă-un chip de aur,
Din argint curat, mireasă.
Au suflat prosteşte robii,
Au slăbit şi simbriaşii;
Ci fierarul Ilmarinen
Singurel a tras la foale;
Trase-o dată şi încă-o dată,
Dar cînd trase-a treia oară
Cercetat-a fundul vetrei
Marginile-ntoarse ale
Marelui cazan să vadă
Ce se pregătea acolo,
Din foc ce-are să ţîşnească,
Din cuptor un mînz ieşit-a,
Se ivi din fund de jaruri
Coamă fluturînd, din aur,
Cap de-argint, de bronz copite;

www.dacoromanica.ro

Cei de față se mirară,
Însă nu și Ilmarinen.
Spuse Ilmari fierarul:
"Cum ești tu, doreasc-și lupul!
Eu soție-mi vreau de aur,
De argint îmi vreau mireasă."
Ci fierarul Ilmarinen
Azvîrli în flăcări mînzul;
A adăugat și mai mult
Aur și argint, s-ajungă;
Așeză la foale robii,
Simbriași a pus la lucru.
Vînt destul făcură robii;
Simbriași muncir trudnic,
Fără de mănuși și fără
Pălării pe cap, nici unul;
Însuși faur Ilmarinen
Atîța acest jăratic
Ca să-și facă chip de aur,
Din argint curat, mireasă.
Au suflat prosteşte robii,
Au slăbit și simbriașii;
Ci fierarul Ilmarinen
Singurel a tras la foale;
Trase-o dată și-încă-o dată,
Dar cînd trase-a treia oară,
Cercetat-a fundul vetrei,
Marginile-ntoarse ale
Marelui cazan să vadă
Ce se pregătea acolo,
Din foc ce-are să țîșnească.
Fată a ieșit din vatră,
Din cuptor cosiță de-aur,
Cap de-argint, de aur, părul,
Minunat de tot e trupul;
Toți ceilalți se-nspăimîntară,
Însă nu și Ilmarinen
Ci fierarul Ilmarinen
Ciocăni ăst chip de aur;
Ciocăni nopți făr' să doarmă,
Zile fără de odihnă,
Făuri picioare fetei;
Plăsmui picioare, brațe,
Însă nu mergea piciorul,
Nu îmbrățișa nici brațul.
Îi făcu urechi fecioarei,
Însă n-auzea urechea,
Făuri o mîndră gură;
Mîndră gură, straşnici ochii;
N-a putut de loc să-i deie
Gurii glas; la ochi, blîndețe.
Spuse Ilmari fierarul:
"Da, ar fi nevastă mîndră,
De-ar grăi, de-ar fi să aibă
Minte și, nici vorbă, limbă!"
A adus apoi fecioara
După lungi, subțiri perdele,
Pe alese perne-o puse,
Pu-un crivat tot de mătase.
Ci fierarul Ilmarinen
Pregăti o baie bună,
Încălzi odaia de-aburi,
Porunci săpun s-aducă,
Crengile mănunchi să lege,
Apă-n trei găleți să fie;
Se găti el, pițigoiul,
Curățitu-sa, botgrosul,
De cea pulbere de aur.
S-a spălat vîrtos fierarul,
S-a-mbăiat cum i-a fost voia,
Se întinse lîngă fată,
După cea perdea subțire,
Într-un baldachin, de-oțele,
În căsuța ferecată.
Ci fierarul Ilmarinen
A cerut îndată pături,
Trebui din prima noapte
Să se-ascundă sub mantale,
Pe sub două, ori sub trei chiar,
Blăni de urs să se pitească
Sub cinci, șase glugi de lînă,
Numai ca să-și afle tihnă
Lîngă scumpa-i nevestică,
Lîngă chipul cel de aur.
Îi era destul de caldă
Coasta cea de către pături,
Dar cea dinspre nevestică,
Dinspre chipul cel de aur,
Cît pe ce era să-nghețe,
Să se-acopere-n poleiuri,
Să se facă gheață-n mare,
Cum e piatra de vîrtoasă.
Spuse Ilmari fierarul:
"Nu e bună pentru mine,
Să o ducem la Väinölä,
De-ajutor lui Väinämöinen,
Ca să-i fie-n veci nevastă,
Porumbiță-n a' lui brațe."
Se și duse la Väinölä,
A grăit de cum ajunse:
"O bătrîne Väinämöinen,
Pentru tine-i fata asta,
O nevastă minunată:
Nu e prea gîlcevitoare,
Nu prea mișcă din bărbie."
Moșul vajnic Väinämöinen
S-a uitat la chip cu grijă,
A privit apoi la aur,
Spuse vorbele aceste:
"Pentru ce-mi aduci aceasta,
Nălucirea asta de-aur?"
Spuse Ilmari fierarul:

www.dacoromanica.ro

"Pentru binele tău numai,
Ca să ai în veci nevastă,
Ţie porumbiţă-n braţe."
Spuse moşul
Väinämöinen;
"Vai, fierare, frate dragă,
Îţi azvîrle-n flăcări fata;
Alte lucruri fă dintr-însa,
Du-o tocmai în Rusia,
În Germania du-i chipul;
Pentru ea cei mari certa-s-or,
Se vor bate bogătaşii,
Nu e dînsa pentru neamu-mi,
Pe deasupra nu-mi prea place
Să mă-nsor c-o fată de-aur,
De argint să am mireasă."
Ci moşneagul
Väinämöinen,
El, viteazul celor ape,
A grăit, a dat atuncea
Tineretului de grijă;
Sfătui pe toţi flăcăii,
Nu, să nu se ploconească
Aurului, niciodată;
La argint nu-şi plece capul;
A sfîrşit povăţuindu-i;
Spuse vorbele-nţelepte:
"Vă băgaţi adînc în minte,
Bieţi copii, viteji, ce creşteţi,
Fie c-o să se întîmple
Să trăiţi în bună stare,
Ori săraci – nicicînd în viaţă
Nu vă luaţi soţie de-aur,
Să n-aveţi de-argint mireasă;
Aurul îngheţ revarsă,
Scoate-argintul promoroacă."

www.dacoromanica.ro

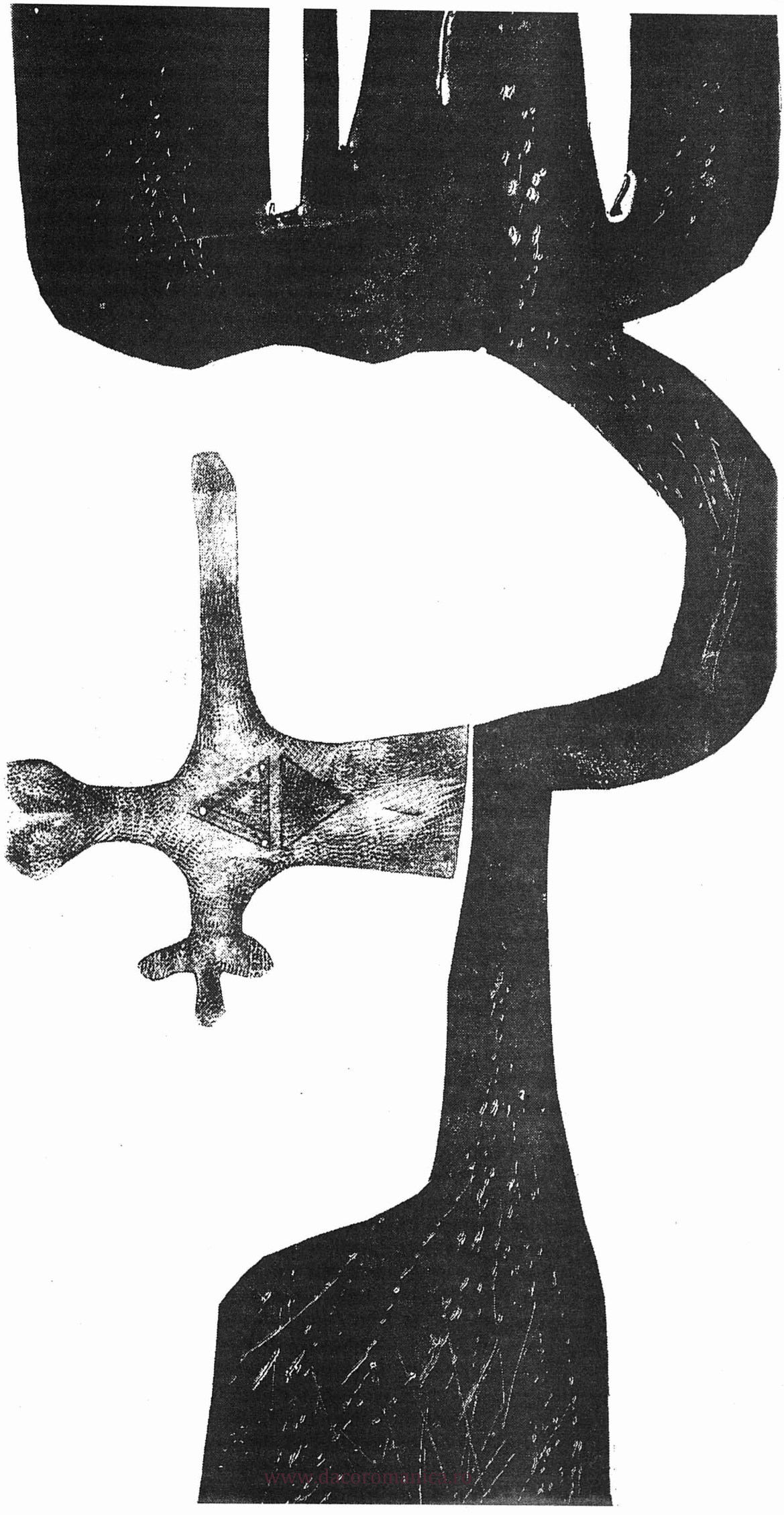
www.dacoromanica.ro

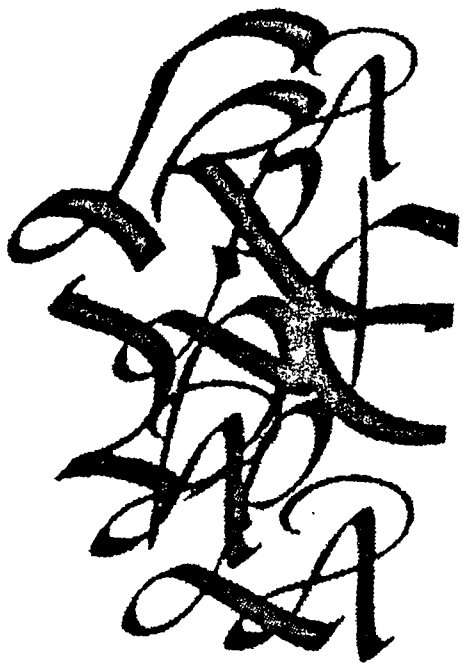

Cântul
al XXXVIII-lea

www.dacoromanica.ro

Ci fierarul Ilmarinen,
Meşterul din veşnicie,
Părăsi cel chip de aur,
Pe a sa de-argint mireasă,
Puse ham pe mînzu-i mîndru,
Duse roibu-n faţa săniei,
Se urcă, în fund, pe capră,
Plănuia de mult să meargă;
Îşi punea în gînd să plece,
Să se ducă în Pohjola,
Pentru ca să ceară mîna
Altei fete din Pohjola.
A tot mers o zi întreagă,
S-a tot dus şi ziua-a doua;
La sfîrşitul zilei-a treia;
Se găsea chiar la Pohjola.
Louhi, gazda cea din Pohja,
Tocmai că trecea prin curte;
Început-a să grăiască;
Puse întrebări asupra
Soartei scumpei sale fiice,
Cum e ea ca noră-n casă,
Gospodină pe la socri.
Ci fierarul Ilmarinen,
Capu-n jos, cu jalea-n suflet,
Cu căciula într-o parte,
Spuse vorbele aceste:
"Nu, o, preaiubită soacră,
Întrebări, vezi, nu mai pune
Despre viaţa fiicei tale,
Starea-n care ţi-i copilul;
Moartea-n gură-a apucat-o;
O răpuse-o aspră soartă;
Boaba-n lut se odihneşte,
Doarme-al meu copil sub pajişti,
Negrele sprîncene-n iarbă-s,
E sub fîn a mea comoară;
Ci venii acum să caut
Alt copil al tău, s-o iau pe
Cea mezină de nevastă;
Mi-o încredinţează, soacră,
Dă-mi pe-a doua fiică-n locul
Fostei mele soţioare,
Ca să-i ţie loc surorii."
Louhi, gazda cea din Pohja,
A răspuns în chipul ăsta:
"Rău făcui, nenorocita;
Săvîrşii greşeala mare
Cînd ţi-am dat copila ceea,
Cînd ţi-ncredinţai fetiţa,
Ca să moară tinerică,
Fragedă de tot să piară;
Între dinţi de lup o detei,
O zvîrlii în gura unui
Urs ce mormăie întruna.
Nu ţi-oi da-o pe cealaltă,
Nu-i primi vreodată fata
Să te cureţe de zgură,
Să te scoată din gunoaie;
Mai degrabă aş zvîrli-o,
Mi-aş împinge draga-mi fată
Într-un aprig rîu de munte,
Ori în înspumate valuri
A vreunei căderi de apă,
Pradă pentru-al Manei peşte,
Pentru ştiuca Tuonelei."
Fruntea-şi încreţi fierarul,
A strîmbat urît din gură,
Scutură bărbuţa-i neagră,
Fluturat-a păru-n bucle;
A intrat apoi în casă,
Sub cei căpriori preamîndri;
A rostit aceste vorbe:
"Fată, hai, şi-nlocuieşte
Surioara ta cea mare,
Vino colo-n locuinţa
Fostei mele soţioare,
Ca să-mi coci tot pîini cu miere,
Bere să-mi găteşti gustoasă!"
Un copil de pe podele
A grăit, rosti aceste:
"Şterge-o, nepoftite oaspe,
Ia, vezi uşa, măi străine,
Sfărîmaşi din zid o parte,
Ruptu-ne-ai un colţ din casă
Cînd venişi la noi odată,
Drum la poarta noastră-aflat-ai.
Fată, tu, o, surioară,
Nu-ndrăgi viteazul ăsta,
Al vorbirii sale farmec,
Nobilele lui picioare!
De lup are-a'sale gingii,
Gheare-n buzunar, de vulpe,
Labe de ursoi sub braţe,
Ăsta are doar hangerul
Băutorului de sînge,
Gata e să-ţi taie capul,
Spatele să ţi-l despice."
A grăit fecioara iarăşi
Faurului Ilmarinen:
"Nu voiesc să merg cu tine,
Îmi bat joc de haimanale;
Nu ţi-ai omorît nevasta,
Nu-mi uciseşi surioara?
Tot la fel mă vei răpune,
Mi-i ucide şi pe mine;
De altmiteri s-ar cădea, cred,
Astei fete-un soţ mai vrednic,
Mult mai chipeş la făptură;
Sanie cu mult mai mîndră,

www.dacoromanica.ro

Mai înalt să aibă locul,
Locuință mai măreață,
Ca bordeiul de cărbune
Al fierarului, ca focul
Unui om greoi la minte!"
Ci fierarul Ilmarinen,
Meșterul din veșnicie,
Fruntea și-a-ncrețit-o strașnic,
A strîmbat urît din gură,
Scutură bărbuța-i neagră;
O răpi apói pe fată,
A luat-o iute-n brațe,
A plecat ca vijelia,
Năvălit-a spre trăsură,
Drept în sanie o puse;
A lăsat-o-apoi să cadă
Mai în fund, pe scîndurică;
A plecat în grabă mare,
S-așternu la drum îndată;
Tot ținea c-o mînă hățul,
Scotocea cu ceealaltă
Drăgălașii sîni ai fetei.
Se plîngea, scîncea fecioara,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Mă duceam să strîng bobițe,
Buruieni de leac prin bahne,
Prăpăditu-m-am, sărmana,
Pasărea găsit-a moartea.
Mă ascultă, Ilmarinen,
De nu-mi dai îndată drumul,
Sania bucăți ți-oi face,
Cu picioarele-oi zdrobi-o,
O voi rumpe cu genunchiul,
O voi sparge cu călcîiul!"
A grăit în chipul ăsta
Ilmarinen, mare maistru:
"În a faurului sanie
Îs tot scînduri ferecate,
Ca să țină tare bine
La izbirea cu piciorul,
La furtile fecioarei!"
S-a jelit atuncea fata,
Plînse frînghia de-aramă,
Amîndouă mîini își frînse,
Degetele îi trosniră;
A rostit aceste vorbe:
"Uite, dacă nu-mi dai drumul,
Pește mă prefac pe ape,
Păstrăv în adînci talazuri!"
Ci fierarul Ilmarinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Nici așa nu mi-i scăpa tu,
Te-oi goni în chip de știucă."
S-a jelit atunci fecioara,
Plînse frînghia de-aramă,
Amîndouă mîini își frînse,
Degetele îi trosniră;
A rostit aceste vorbe:
"Uite; dacă nu-mi dai drumul,
Repezim-mă-voi ca helge
În păduri sub stînci și pietre."
Ci fierarul Ilmarinen
A răspuns în felul ăsta:
"Nici așa nu mi-i scăpa tu;
Te-oi goni în chip de vidră."
S-a jelit atunci fecioara,
Plînse frînghia de-aramă,
Amîndouă mîini își frînse,
Degetele îi trosniră;
A rostit aceste vorbe:
"Uite, dacă nu-mi dai drumul,
Oi zbura ca ciocîrlie,
M-oi ascunde după-un nour!"
Ci fierarul Ilmarinen
A răspuns în felul ăsta:
"Nici așa nu mi-i scăpa tu:
Te-oi goni în chip de vultur!"
Merseră o clipă numai;
Puțintel înaintară;
S-a ferit în lături calul;
Poticnitu-s-a deodată
Cea ureche pleoștită.
Ridică fecioara capul,
Pe omăt zărit-a urme;
Întrebă cu aste vorbe:
"Cine-o fi trecut pe-aicea?"
Spuse Ilmari fierarul:
"Iacă-un iepure trecut-a!"
Suspină sărmana fată,
Răsuflă din greu și spuse
Mai apói aceste vorbe:
"Of și-amar, nenorocită!
Mult mai bine-ar fi de mine
De-aș lua-o după aste
Urme-a' iepurelui, după
Dîrele subțiri lăsate
De picior-scălîmb, decît să
Stau cu-un peștitor alături,
Cu-un zbîrciog de moș în sanie;
Peri de iepure-s mai mîndri,
Mult mai drăgălaș i-e botul!"
Ci fierarul Ilmarinen
Buza-și muște, nalță capul,
Și-a urmat cu larmă drumul;
Numai după o clipită,
Iar se poticni sirepul,
Se umplu acum de teamă
Cea ureche pleoștită.
Ridică fecioara capul,

www.dacoromanica.ro

Pe omăt zărit-a urme;
Întrebă cu aste vorbe:
"Cine-o fi trecut pe-aicea?"
Spuse meşterul Ilmari:
"A trecut o vulpe drumul."
Suspină sărmana fată,
Răsuflă din greu şi spuse
Mai apói aceste vorbe:
"Of şi-amar, nenorocita!
Mult mai bine-ar fi de mine
De-aş fi-n sanie de-a vulpii
Care urlă, de-aş fi-n sania
Acelei mereu hoinare
Decît să tot stau alături
De ăst peţitor, pe lîngă
Ăst zbîrciog de moş în sanie;
Mai frumoşi îs perii vulpii,
Gura vulpii-i mai drăguţă."
Ci fierarul Ilmarinen
Buza-şi muşcă, nalţă capul,
Şi-a urmat cu larmă drumul;
Numai după o clipită
Iar se poticni sirepul,
Iarăşi se umplu de teamă
Cea ureche pleoştită.
Ridică fecioara capul,
Pe omăt zărit-a urme;
Întrebă cu aste vorbe:
"Cine-o fi trecut pe-aicea?"
Spuse Ilmari fierarul:
"Iacă-un lup trecut-a drumul!"
Suspină sărmana fată,
Răsuflă din greu şi spuse
Mai apói aceste vorbe:
"Of şi-amar, nenorocita!
Mult mai bine-ar fi de mine
De m-aş ţine după urme
Tot de lup, de paşii celui
Bot-plecat decît să stau ici,
Lîngă-un peţitor, alături
De-un zbîrciog de moş în sanie;
Peri de lup mai mătăsoşi îs,
Gura lui e mai drăguţă!"
Ci fierarul Ilmarinen
Buza-şi muşcă, nalţă capul;
Şi-a urmat cu zgomot drumul,
Să petreacă-n sat pe noapte;
Doborît de oboseală
După lungul drum căzut-a
În somn greu; a fost ca altul
Să-i dezmierde fata-n timp ce
Omul tot dormea întruna.
Cînd s-a deşteptat, fierarul
Ilmari-ncreţit-a fruntea;
A strîmbat atunci din gură,
Scutură bărbuţa-i neagră;
Ci vorbit-a Ilmarinen,
A grăit aceste vorbe,
După ce mai chibzuise:
"Am să spun un vechi descîntec,
Să vrăjesc vicleana soaţă;
S-o fac fiară de pădure,
Ori locuitor de ape?
N-aş voi s-o fac o fiară,
S-ar înspăimînta pădurea;
Nici locuitor de ape,
Căci ar speria şi peştii;
S-o lovesc aş vrea cu spada,
Moartea să i-o dau din paloş!"
Spada-i înţelese planul
Ce gîndea viteazul ăsta;
I-a răspuns cu aste vorbe:
"N-am fost eu de loc făcută
Ca să duc femei la moarte,
Ca să nimicesc viclene!"
Ci fierarul Ilmarinen
Spuse iute un descîntec;
A schimbat femeia asta
Într-un pescăruş, să ţipe
Singurel pe stînci înalte,
Tot pe stane să jelească,
Să tot piuie în vîrful
Celor limbi de-uscat, să geamă
Tot prin duşmănoase vînturi.
Ilmari, fierarul, iacă,
S-aşează atunci în sanie,
Neîntrerupt ţinut-a drumul,
Cu un zgomot tare mare,
Capu-n jos, cu jalea-n suflet;
Merse spre-ale sale plaiuri,
Se întoarse iar acasă,
Pe meleaguri cunoscute.
Moşul vajnic Väinämöinen
L-a-ntîlnit pe drum şi prinse
A-i grăi în chipul ăsta:
"Ilmari, fierare, frate,
De ce eşti mîhnit şi cuşma
Pe-o ureche ţii, cînd tocmai
Te-ai întors de prin Pohjola.
Cum e viaţa prin Pohjola?"
Spuse Ilmari fierarul:
"Ce mai trai e prin Pohjola!
Sampo macină întruna,
Cel capac frumos se mişcă;
Macină-ntr-o zi de hrană,
Iar în alta, de vînzare,
De păstrare, într-a treia.
Da, o spun pe şleau, şi,
iacă,
Aş mai vrea s-o spun o dată:
Ce mai trai e prin Pohjola,

www.dacoromanica.ro

De cînd au pe-acolo Sampo!
Ară, seamănă toți cîmpuri;
Grînelor le merge bine,
E-o nestinsă fericire!"
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Ilmari, fierare, frate,
Ce făcuşi cu fata ceea?
Unde-o fi trăind acuma
Cea logodnică vestită,
Că te-ntorci cu mîna goală;
Eşti tot fără de nevastă?"
Ci fierarul Ilmarinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Prefăcutu-mi-am soția,
Soața groaznică-am schimbat-o
Într-un pescăruş, pe-o stîncă;
Ţipă-acum ca pescăruşul,
Trăncăneşte-aşa întruna
Ca o pasăre de mare,
Piuie pe pietre-n ape,
Strigă jalnic de pe stane!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

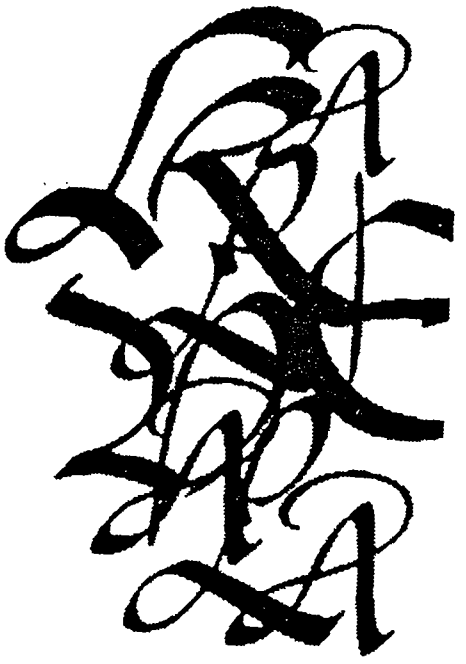

Cântul
al XXXIX-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit atuncea ástfel:
"Ei, fierare Ilmarinen,
Hai să mergem în Pohjola,
Sampo minunat s-aducem,
Să privim capacul mîndru!"
Ci fierarul Ilmarinen
I-a răspuns cu aste vorbe:
"Nu putem răpi ăst Sampo,
N-om lua capacul mîndru
Din Pohjola-ntunecoasă,
Din grozava Sariola!
Într-un adăpost e Sampo,
Într-o stîncă în Pohjola,
Într-un cólnic de aramă
După nouă broaşte groase;
Rădăcinile-s înfipte
În adînc de nouă stînjeni;
Una e din lut înfiptă,
Alta-n mal de rîu vîrîtă-i,
Cea din urmă-i chiar sub casă."
Spuse moşul
Väinämöinen:
"O, fierarule, drag prieten,
Hai, în Pohjola, să mergem
Să aducem Sampo cela,
Pregătim o navă mare,
S-aşezăm într-însa Sampo,
Să răpim capacul mîndru
Şi să-l smulgem de pe-acolo,
Din cea stîncă a Pohjolei,
Din colina de aramă,
Ca să-l scoatem de sub cele
Nouă lacăte grozave!"
Ilmari fierarul spuse:
"E cu mult mai minunată
Pe uscat călătoria;
Să mai rătăceasacă Lempo
Pe talazuri, mai plutească
Moartea pe spinări de valuri!
Ne vor scutura vîntoase,
Vijelii o să ne poarte,
O mai fi nevoie încă
Degete lopeţi s-ajungă,
Vîsle, ale noastre mînuri!"
Spuse moşul
Väinämöinen:
"E cu mult mai minunată
Pe uscat călătoria;
Minunată, da, dar este
Mult mai grea şi încurcată;
E plăcut să fii pe valuri,
Să-ţi alunece lin barca,
Să străbaţi pe mari întinderi,
Peste feţele de mese
Limpezi să pluteşti întruna;
Vîntu-ţi leagănă lin luntrea,
Îţi tot duce valul nava,
Boarea mişcă unda-n freamăt,
Vînt de miazăzi-ţi împinge
Cea corabie s-alerge;
Totuşi, orice-o fi, de vreme
Ce nu-ţi place, uite, marea,
Calea pe uscat lua-vom,
Ne-om ţinea tîrîş de maluri.
Fă-mi îndată-o spadă
nouă,
Paloş cu tăiş de flăcări,
Ca să pot s-alung dulăii,
Să-i îndepărtez pe oameni
De prin Pohja, în răstimpul
Cît o să le smulgem Sampo
Din cel sat cuprins de geruri,
În Pohjola-ntunecoasă,
În cumplita Sariola!"
Ci fierarul Ilmarinen,
Maistrul veşnic, grămădit-a
Fier pe foc, oţel pe jaruri,
A vărsat apoi şi aur
Cît putu să ia cu vîrful
Degetelor, şi argint cît
Încăpu în pumn, îşi puse
Robii toţi să sufle-n foale,
Simbriaşii să muncească.
Vînt destul făcură robii,
Au muncit şi simbriaşii,
Fierul se topea ca terciul,
Aluat era oţelul,
Strălucea ca apa-argintul,
Aurul sclipea ca valul.
Ci fierarul Ilmarinen,
Meşterul din veşnicie,
Se plecă spre fundul vetrii,
Peste marginea întoarsă
A cazanului; ci, iată,
Se năştea acolo spada,
Garda se-nchega, de aur.
Scoase-atunci din foc metalul,
A adus acel amestec
Bine potrivit, din flăcări
Pe grozava nicovală,
Sub ciocane, sub baroase:
Paloş mîndru făurit-a,
Chiar aşa precum dorise,
Spadă fără-asemănare;
Chipuri zugrăvi pe dînsa
Numa-n aur, a gătit-o
Cu plăcuţe argintate.
Moşul vajnic Väinämöinen
A venit chiar el s-o vadă;
Iată, apucă cea spadă

www.dacoromanica.ro

Cu tăişul ei cel mîndru;
A încovoiat-o-ndată
Doar cu mîna lui cea dreaptă;
S-a uitat la ea din toate
Părţile, apoi grăit-a:
"După om, o fi şi spada?
După purtător, tăişul?"
După om era şi spada,
După purtător, tăişul;
Strălucea în vîrfu-i luna,
Soarele sclipea pe-oţele,
Stelele luceau pe gardă,
Azvîrlea un cal pe albul
Sabiei, iar colo, lîngă
Bumb mai mieuna o mîţă,
Mîrîia un cîine-n teacă.
Învîrtit-a Väinämöinen
Spada-asupra unui munte
Tot de fier, spunînd aceste:
"O să pot cu spada asta
Să despic şi munţi, să spintec
Stîncile cu ea, în două!"
Ci fierarul Ilmarinen
A grăit în chipul ăsta:
"Biet, nenorocit de mine
Cu ce oare-o să mă apăr,
Cum m-oi ocroti mai bine,
Sărăcuţul, împotriva
Şi-a uscatului, şi-a apei?
Să-mi iau platoşă de aur?
Să îmbrac de fier, cămaşă?
Să încing şerpar de-oţele?
E cu mult mai în putere
Sub o platoşă bărbatul;
Mai măreţ, cînd are zale;
Este mai cu seamă tare
Cînd încins e cu chimirul."
Clipa dusului venit-a,
Vremea de plecat aproape-i;
Unu-i moşul Väinämöinen,
Iar al doilea-i Ilmarinen;
Armăsar au prins să cate,
Mîndră coamă cum e inul,
Hăţuri puse chiar pe coaste,
Cal cu hamul pe spinare;
Amîndoi au mers să cate
Tot priviră printre arbori,
S-au uitat cu multă grijă
Prin pădurea cea albastră;
Au văzut un cal în codru,
Pe sub brazi zăriră-o coamă.
Moşul vajnic Väinämöinen
Şi fierarul Ilmarinen
Înhămară calul de-aur,
Pus-au frîu acelui noaten
Şi la drum se aşternură,
Întinzînd-o împreună
Tot mereu în lung de maluri;
De pe ţărm suspin urcat-a,
Se-auzi din port un geamăt.
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Plînge-acolo o fecioară,
Se jeleşte-o porumbiţă;
Haide, şi-om privi cam ce e,
Să vedem mai de aproape."
S-au apropiat să vadă,
Să privească mai de-aproape;
Nu plîngea nici o fecioară,
Nu era vreo porumbiţă,
Lacrimi tot vărsa o barcă,
Se jelea o mîndră luntre.
Spuse moşul Väinämöinen
Cînd ajunse lîngă barcă:
"Luntre, tu, de lemn, de ce plîngi?
De ce gemi, vînjoasă barcă?
Plîngi că grea ţi-i lemnăria,
Îţi disprefuieşti puterea?"
Luntrea cea de lemn
răspunse,
A grăit vînjoasa barcă:
"Tot pe mări se vrea o luntre
Şi de vălătucii ăştia
Cătrăniţi, cît mai departe!
Unei fete îi e gîndul
Doar la măritiş, departe
De vestita-i locuinţă!
Eu mă tîngui, tristă barcă,
Tot tînjesc, sărmană luntre,
După cela care-odată-o
Să mă puie-n larg de ape,
Ce m-o azvîrli pe valuri.
Se spunea cînd mă-njghebară,
Toţi credeau pe vremea ceea-n
Şantier că mă făceau doar
Luntre de război, pe care-o
Înarmau de mari războaie,
C-o să port în pîntec mărfuri,
De comori încărcătură;
Nimeni nu m-a dus la lupte,
Nici pe căile de jafuri.
Alte bărci chiar slabe tare
Îs purtate prin războaie,
Iau mereu la lupte parte;
De trei ori în timpul verii
Un prisos de-argint aducu-şi,
De argint încărcătură;
Şi eu, luntre dulgherită,
Eu cu suta mea de scînduri,
Putrezesc tot prin surcele,

www.dacoromanica.ro

Pier în şantier cu-ncetul;
Iacă îmi foiesc sub talpe
Cei mai groaznici viermi de ţărnă,
Cele mai cumplite păsări
Din văzduhuri facu-şi cuiburi
Prin catarturile mele;
Vin şi-mi sar pe pupă toate
Broaştele de prin pădure;
Ar fi fost de două ori mai
Drăgălaş, de două, trei ori
Mai plăcut să fiu şi astăzi
Pin pe-o coastă ori vreun falnic
Brad pe-o pajişte de munte,
Ar fugi vreo veveriţă,
Printre crengi, ar da tîrcoale
Vreo potaie pe sub mine."
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Barcă, tu, de lemn, nu plînge,
Să nu gemi, vînjoasă luntre!
Îi porni-n război îndată,
O să iei, n-ai grijă, parte
Şi la bătălii grozave.
Orice-ai fi, lucrarea unui
Mare creator, ori munca
Vreunui maistru-ndemînatic,
Moaie-ţi bordurile-n ape,
Coastele-ţi împlîntă-n valuri,
Fără să te-atingă mîna,
Fără să te-ajute pumnul,
Fără să te-nipingă umeri,
Să te mîie-n larguri braţe."
Barca cea de lemn
răspunse:
"Semînţia mea cea mare,
Bărcile surori, n-ar merge
Dacă nu-s împinse-n apă,
Dacă nu-s călăuzite,
Dacă nu-s de pumni purtate,
Mînuite de tari braţe."
Spuse moşul Väinämöinen.
"Oare-i merge fără vîsle
De te-aş arunca pe valuri,
Făr' de vîsle să te-ajutori,
Fără-a-ţi trebui vreo cîrmă,
Făr' să-ţi bată vîntu-n pînze?"
Barca cea de lemn
răspunse,
A grăit vînjoasa luntre:
"Nimene din semînţia-mi
Cea atît de numeroasă,
Nici o barcă din familie
Nu ar merge fără vîsle,
De lopeţi neajutată,
Cîrma dindărăt lipsindu-i,
Fără-a bate vînt în pînze."
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Ai putea să mergi cu vîsle
De-ai avea lopeţi vînjoase,
De-ar fi cîrma-n bună stare,
Dacă-ar bate vîntu-n pînze?"
Barca cea de lemn
răspunse,
A grăit vînjoasa luntre:
"Semînţia mea cea mare,
Bărcile surori, putea-vor
Să plutească doar cu vîsle,
De lopeţi de-ar fi-ajutate,
Cîrma dacă ar avea-o,
De-ar sufla în pînză vîntul."
Pe un prund lăsat-a calul
Moşul vajnic Väinämöinen,
De un pom legă căpăstrul,
Barca-n lac a-mpins cu vrajă;
Bărcii ce-i de lemn, îi spuse;
A rostit aceste vorbe:
"Luntre cu tălpoaie tare,
Barcă, tu, de lemn, cu straşnici
Buni ţăruşi să ţie vîsle,
Mîndră-i fi şi la dus greul,
Cum la chip te-arăţi, frumoasă?"
Barca cea de lemn
răspunse,
A grăit vînjoasa luntre:
"Sînt la fel de minunată,
E destul de-ncăpătoare
Cheresteaua să lucreze
Sute de vîslaşi în navă,
Loc să-şi afle mii de oameni."
Ci bătrînul Väinämöinen
Lungi descîntece rostit-a;
A adus pe bord logodnici,
Toţi cu păr lucios şi neted;
Plete netezi, pumni puternici,
Mari viteji de viţă-aleasă,
Cu frumoasă-ncălţăminte;
A adus pe alt bord fete,
Tinere cu copci de staniu;
Copci de staniu, cureluşe
De aramă, verguri mîndre,
Tot cu degete de aur.
Mai aduse Väinämöinen
Laviţi cu moşnegi mulţime;
Cam de mult stăteau degeaba,
Pentru ei era strîmt locul,
Căci tot tineretul ăsta
Le-o luase înainte.
Aşezatu-s-a el însuşi
La cea pupă de mesteacăn,
A împins în largu-i barca,

www.dacoromanica.ro

Tot rostind aceste vorbe:
"Barcă, spintecă întinsul
Fără de copaci, pluteşte,
Luntre, pe talazuri limpezi,
Ca şi un clăbuc pe mare,
Ca un nufăr peste valuri."
Rîndul la vîsle tineri,
Fetele au stat degeaba;
Trag din răsputeri la vîsle,
Grelele lopeţi se-ndoaie;
Tot pe loc rămîne barca.
Rîndul la vîsle fete,
Liniştiţi au stat bărbaţii;
Trag din răsputeri la vîsle,
Degetele se-ncovoaie;
Luntrea nu înaintează.
Rîndul la vîsle vîrstnici,
Tinerii au stat să vadă,
Au vîslit din răsputere,
Capetele se tot mişcă;
Nici acum nu merge barca.
Ci fierarul Ilmarinen
S-aşează atunci la vîsle;
Luntrea cea de lemn porneşte;
Barca-aleargă, malul fuge;
Plesnetul departe-ajunge,
Pînă-n larguri se aude
Cum scrîşnesc mereu ţăruşii.
Lopătează tot pe ape
Răscolite de furtună;
Laiţele trosnesc întruna,
Marginile se îndoaie,
Scîrţîie greoaie vîsle,
A' lor cozi ca sturzii strigă,
Latele lopeţi tot ţipă
Cum cocoşii cei de munte,
Ca o lebădă tot cîntă
Partea dindărăt a luntrii,
Ca un corb scrîşneşte prora,
Strigă cei ţăruşi ca gîşte.
Înţelept cîrmi bătrînul
Väinämöinen, stînd în partea
Dindărăt a bărcii roşii,
Lîngă cîrma cea vînjoasă;
Se ivi un promontoriu,
Sus se arătă, pe vîrfu-i,
Un cătun ca vai de dînsul
Locuia pe capul cela,
Pe-nălţimea lui, chiar Ahti;
Îşi avea sălaşul Kauko
Tocma-n golfuleţul cela;
Fără peşti gemea cel Kauko,
Lacrimi tot vărsa amare
Lemminkäinen, fără pîine;
Ahti tot plîngea pustiul
Din hambar, jelea poznaşul
Nenorocul lui cel negru.
Scînduri tot tăia de-o barcă,
Talpă tot cioplea de luntre,
Pe al foametei cap, colo,
În cel sat urît şi jalnic.
Ageră avea urechea,
Mai pătrunzător chiar, văzul;
S-a uitat spre Soare-Apune,
Ochii-n miazăzi-i întoarse,
Curcubeu zări departe,
În sud, zdreanţa unui nour.
Curcubeu nicicum să fie,
Şi nici zdreanţa unui nour,
Ci se-apropia într-una
O corabie – mîndreţe,
Tot plutea o barcă mare
Pe al mării spate luciu,
Peste nesfîrşite valuri;
Un viteaz ales la cîrmă,
Un bărbat măreţ la vîsle.
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Nu cunosc această barcă,
Nu prea ştiu de luntrea asta
Îndrăzneaţă, care vine
Tot vîslind de prin Finlanda;
Ce din răsărit soseşte,
Cu bătăi prelungi de vîsle,
Tot cîrmind spre miazănoapte,
Tot mereu spre Soare-Apune?"
Se-apucă să facă zgomot,
A strigat cu glasul tare
Din cel promontor, din vîrfu-i,
Peste-a' mării mari talazuri:
"Oare-a cui e barca? Cine-i
Cu cea luntre de pe valuri?"
Au grăit bărbaţi din barcă,
Într-un glas femei răspuns-au:
"Cine eşti tu, om din codri,
Tu, prin mari păduri, hoinare,
De nu ştii de barca asta,
Astă navă din Väinölä,
Şi nici care e cîrmaciul,
Cine-i lopătar la vîsle?"
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Pe cîrmaci îl ştiu prea bine,
Şi la fel cunosc vîslaşul:
Moşul vajnic Väinämöinen
Ţine singur cîrma-n mînă;
Ilmarinen e la vîsle;
O, viteji, cam unde mergeţi?
Ţinta care vi-i, războinici?"
Spuse moşul

www.dacoromanica.ro

Väinämöinen:
"Ne-ndreptăm spre miazănoapte,
Spre-nspumatele vîrtejuri,
Tot pe valuri cu-albe creste,
Să răpim de-acolo Sampo,
Să cătăm capacul mîndru
Într-o stîncă din Pohjola,
Într-un cólnic de aramă."
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Eh, bătrîne Väinämöinen,
De vrei să răpeşti tu Sampo,
Să aduci capacul mîndru,
Haide, ia-mă şi pe mine,
Ca pe-al treilea bun tovarăş,
Căci doar cît un om fac încă,
Dacă-o fi prilej de luptă;
Poruncesc doar ăstor mînuri,
Dau şi umerilor sfaturi."
Moşul vajnic Väinämöinen
I-a primit tovărăşia,
A luat poznaşu-n barcă;
Alergat-a-n goană mare
Lemminkäinen cel zănatic,
S-a apropiat în grabă;
Ci, venind, aduse scînduri
În cea barcă a lui Väinö.
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Am destule lemne-n luntre;
Scînduri am în vas mulţime,
E destulă-ncărcătură;
Pentru ce aduci şi scînduri,
Să sporeşti şi mai mult încă
Lemnăria astei nave?"
Hîtrul Lemminkäinen
spuse:
"Scînduri nu scufundă luntrea,
O proptea nu rupe stogul,
Ci ades pe marea Pohjei
Smulge cîte-un vifor borduri,
Duce tot tacîmul navei."
Spuse moşul
Väinämöinen:
"De-asta vasul meu de luptă
Are ferecată coasta,
Coperit cu-oţel e vîrfu-i
Ca să ţie piept la vînturi,
În furtuni să steie tare."

www.dacoromanica.ro

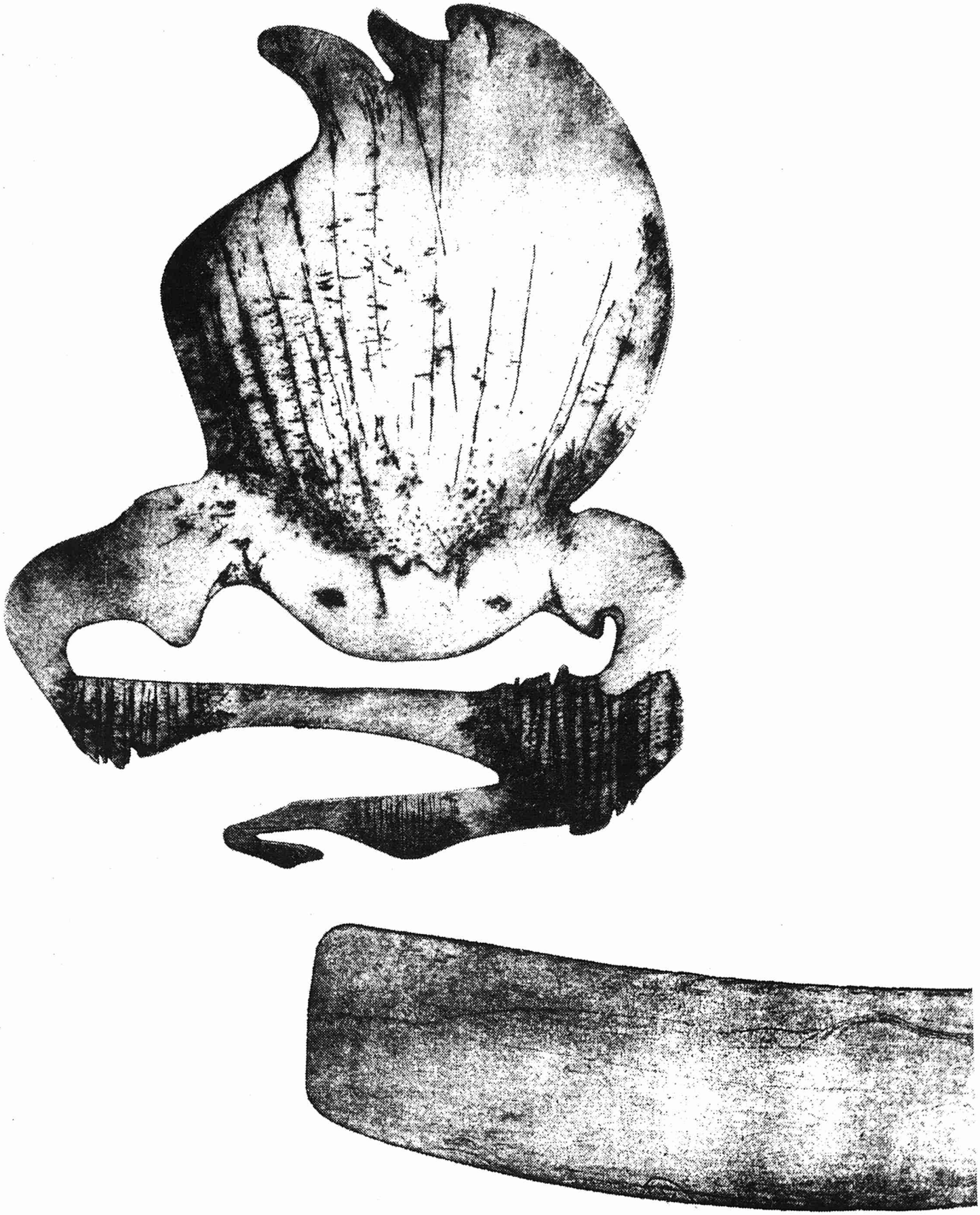

www.dacoromanica.ro

Cântul

al XL-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
Barca slobozi din vîrful
Capului prelung, în larguri,
Mai încolo de vederea
Satului sărac şi jalnic;
Tot cîntînd tăia talazuri,
Vesel despica la valuri.
Ci fecioarele din vîrful
Capului prelung întruna
Se uitau ciulind urechea,
"Ce e bucuria asta
Peste mări, ăst cîntec, care
Zboară razna peste valuri;
Veselie mult mai mare
Ca oricînd, un cîntec încă
Şi mai bucuros ca alte?"
Spintecat-a Väinämöinen,
Într-o zi întreagă, ape
De pe lîngă ţărm; în ziua a
Doua, ape de prin mlaştini,
Iar în altă zi, şuvoaie.
Şi-aminti de un descîntec
Lemminkäinen cel zănatic,
Peste cel şuvoi puternic,
Peste-a fluviului sfînt sorburi;
Prinse-a descînta; rostit-a:
"O, şuvoi, să nu mai spumegi,
Îţi opreşte ale tale
Mari mînii, tu, val puternic!
Tu, feciocră minunată
A puhoiului în spume,
Te aşază pe o stîncă,
Stai pe-o stană-n veci bătută
De talazuri, potoleşte
Apele cu-a' tale braţe,
Ia în mîini încovoiate
Valuri nalte; linişteşte,
Tu, vîltorile cu pumnii,
Să nu ne izbească apa,
Nici să nu ne ude capul!
Babă, tu, ce stai sub ape,
Tu, femeie din vîrtejuri,
Suie cu-a tăi pumni pe spume,
Urcă-ţi trupul peste valuri,
Să culegi întreaga spumă,
Ca să domoleşti talazuri,
Ca să nu izbească-n omul,
În cel fără nici o vină,
În cel fără de prihană!
Pietre din mijlóc de fluviu,
Stînci, pe margini de vîrtejuri,
Vă vărîţi sub apă fruntea,
Creştetul v-ascundeţi toate,
Din cel drum al luntrii roşii,
Din cea cale-a bărcii-n smoală!
Dacă nu-i de-ajuns aceasta,
Kivi Kimmo, al lui Kammo,
Fă cu sfredelul o bortă,
Găureşte cu burghiul
Stînca asta a cascadei,
Coasta-ngrozitoarei stane
Ca să treacă luntrea fără-a
Se izbi cumva de-o stîncă,
Fără ca să se sfărîme!
Dacă nu-i destul nici asta,
Tată, tu, ce stai sub ape
Stîncile în muşchi le schimbă
Barca o prefă-n băşica
Vreunei ştiuci, cînd despica-vom
Sorburi mari, cînd coborî-vom
Tot de-a lungul celor stane!
Vergură, locuitoare
A şuvoiului, tu, fiică
Din împrejurimi de fluviu,
Scoate-un gîngaş fir îndată
Din a ta subţire furcă,
Trage firu-ţi peste ape,
Panglică pe-adînci vîrtejuri,
Să arate bărcii drumul
Celei luntre cătrănite,
Ca cel slab să poată merge,
Cel neştiutor de locuri!
Melatar, femeie bună,
Vîsla dindărăt apuc-o
Şi cîrmeşte-a noastră barcă
Prin şuvoaie blestemate,
Chiar prin faţa casei celui
Pizmătareţ, pe sub ale
Vrăjitorului ferestre!
Dacă nu-ţi ajunge asta,
O, puternicule Ukko,
Tu, stăpînitor de ceruri,
Mînă-ţi luntrea cu-a ta spadă,
O călăuzeşte numai
Cu-al tău paloş alb, ca barca
Cea de lemn să treacă grabnic,
Luntrea cea de pin să zboare!"
Înţelept cîrmit-a vasul
Însuşi moşul Väinämöinen;
Coborî mereu în lungul
Stîncilor, prin mari vîrtejuri;
Barca lui n-a fost izbită,
Luntrea magului trecut-a.
Cum ajunseră prin ale
Golfului stătute ape,
Barca se opri deodată,
Luntrea încetă să meargă;
Locului rămase nava,
Vasu-ncremeni pe ape.
Ci fierarul Ilmarinen
Şi cu hîtrul Lemminkäinen

www.dacoromanica.ro

Vîslele-mplîntară-n apă,
Au vîrît adînc lopata
Cea de pin să-cerce-a scoate
Luntrea din înnămolire;
Nu se-urni din locu-i nava,
A rămas mereu tot prinsă
Luntrea cea de lemn ca-n cleşte.
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Tu, fiu hîtru al lui Lempi,
Te apleacă şi priveşte
Unde-a fost izbită barca,
Unde-i luntrea-nţepenită,
În aceste-ntinse ape,
Ca oglinda, potolite;
Oare-n stînci, de-un trunchi, ori, poate,
Altă piedică-ntîlnit-a?"
Lemminkäinen cel zănatic
Se grăbi deci să privească,
Iacă, s-a uitat sub barcă,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Nu-i pe nici o stîncă barca,
Nu-i pe-o stîncă, nici pe-un trunchi nu-i,
E pe-a unei ştiuci spinare,
E pe umerii unúia
Din grozavii cîini de apă."
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Sînt de toate într-un fluviu:
Trunchiuri de copaci şi ştiuce,
Dar de vreme ce-i pe-o ştiucă,
De-i pe umerii unúia
Din grozavii cîini de apă,
Vîră-i spada între coaste,
Taie peştele în două!"
Ci atuncea Lemminkäinen,
Hîtrul, veselul cumătru,
Trase sabia din teacă,
Spărgătorul cel de oase,
A izbit cu spada-n mare,
S-a plecat pe bordul bărcii,
A căzut chiar el în valuri.
Pe-amîndouă mîini, în unde.
L-a-nşfăcat pe om de plete,
El, fierarul Ilmarinen,
Şi-a scos prietenul din mare,
Tot rostind aceste vorbe:
"Iacă, ce ţi-i cu bărbatul,
E făcut să poarte barbă,
Să se-adauge la sută,
Ca să întregească mia!"
Scoase-apoi din teacă spada,
Apucă tăişul luciu,
Peştele să-l taie-n două,
Pe sub luntre să-l despice;
Spada s-a şi rupt în apă;
N-a simţit nimica ştiuca.
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Jumătăţi sînteţi de oameni,
De viteji, nici o treime!
Vreo primejdie de vine,
De se cere-o minte tare,
Vă e gol cu totul capul,
Piere orice judecată."
Ci şi-a tras el însuşi spada,
Fierul cel tăios îl scoase;
Îndreptatu-l-a sub barcă,
În ai ştiucii umeri, iacă,
L-a înfipt în cele coaste
Ale cîinelui de apă.
A rămas înfiptă spada,
Prinsă în urechea ştiucii;
Iată, moşul Väinämöinen
Ridică măreţul peşte,
Scoase de prin mare ştiuca;
Ştiuca s-a şi rupt în două;
A căzut în valuri coada,
Capul, rostogol, în barcă.
Şi-a luat iar drumul nava,
S-a putut desprinde barca;
Moşul vajnic Väinämöinen
Spre-un ostrov conduse vasul,
Repede la ţărm ajunse;
Capul marii ştiuci privit-a;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Să se-apuce cel mai vîrstnic
Din flăcăi să taie ştiuca,
S-o reteze felioare,
În bucăţi despice-i capul!"
Au grăit bărbaţi în barcă,
Au vorbit femei pe punte:
"Mai curate doar le are
Mîinile pescarul, îs mai
Sfinte degetele sale."
Moşul vajnic Väinämöinen
Şi-a tras paloşul din teacă,
Fierul rece-a scos din tocu-i,
Despicat-a marea ştiucă,
A tăiat-o bucăţele,
A rostit apoi aceste:
"Iacă, cea mai tinerică
Din fecioare să prăjească
Ştiuca uriaşă pentru
Masa cea de dimineaţă,
Ca şi pentru prînzul zilei."
Au sărit femei cu toate,

www.dacoromanica.ro

Cîte zece se-ntrecură;
Fiert-au ştiuca uriaşă,
Cu hălci mari se ospătară;
Pe ostrov rămas-au oase,
Aripioarele pe stîncă.
Moşul vajnic Väinämöinen
Prinse să le cerceteze,
Le privi-ndelung din toate
Părţile, apoi grăit-a:
"Oare ce-am putea să facem
Cu ăşti dinţi tăioşi ai ştiucii,
Cu ăst tare os al fălcii,
În cuptorul unui meşter,
La un ciocănar mai ager,
Ori de ar ajunge-n mîna
Unui om dibaci în toate?"
Spuse Ilmari fierarul:
"C-un nimic, nu faci nimica,
Chiar nimic cu-un os de peşte
În cuptorul vrunui meşter,
La vrun ciocănar mai ager
Chiar de ar ajunge-n mîna
Unui om dibaci în toate."
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"S-ar putea să se-ntruchipe-un
Kantele din os de peşte,
Dacă-ar şti cum să-l cioplească;
Ar putea s-alcătuiască-o
Ţiteră din aste oase."
Cum nu s-a-mbiat nici unul,
Vrun cunoscător destoinic,
Meşter la-aste instrumente,
Moşul vajnic Väinämöinen
Singur s-a şi pus pe lucru,
Se însărcină cu munca;
Făurit-a instrumentul
Cel de os, l-a pregătit să
Fie-n veci spre bucurie.
Din ce fu cutia ăstui
Kantele? Din falca ştiucii;
Dară cuiele acestui
Kantele? Din dinţii ştiucii
Din ce fură-n firipate
Strunele acestui mîndru
Kantele? Din coama unui
Armăsar al lui Hiisi.
Isprăvit fu instrumentul,
Gata, kantele cel mîndru,
Ţiţiera din osul ştiucii,
Kantele din aripioare.
S-au apropiat flăcăii,
Au venit şi însuraţii,
Minunaţii flăcăiandri,
Şi fetiţe mititele,
Tinere femei, bătrîne,
Şi de vîrstă mijlocie,
Să privească-acest kantele,
Ca să cerceteze bine
Ţintera aceasta mîndră.
Ci rugat-a Väinämöinen
Şi pe tineri, şi pe vîrstnici,
Pe bărbaţi în floarea vîrstei,
Ei să cînte cu-a' lor toate
Degete dintru această
Ţiteră din aripioare,
Din acest frumos kandele,
Făurit din os de peşte.
Încercară juni şi vîrstnici
Şi bărbaţi în floarea vîrstei,
Se-ndoiră la cei tineri
Degetele, tremurat-a
Capul celor ninşi de vreme:
N-a ţîşnit în bucurie
Bucuria, nici în sunet
Nu s-a ridicat vreun sunet.
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Voi, flăcăi, pe jumătate
Cam prostuţi, voi, brudii fete,
Şi voi ceilalţi oameni vrednici
De dispreţ, nu-i unul singur
Cîntăreţ, nu ştie nimeni
Dintre voi ceva să cînte!
Aduceţi-mi instrumentul,
Ci veniţi acum şi-mi puneţi
Pe genunchi acest kantele,
Ici, la îndemîna ăstor
Zece degete-ale mele!"
Lemminkäinen cel zănatic
Ţitera luă în mînă,
Căpătă atunci kantele,
Cel izvor al bucuriei,
Chiar sub degetele sale
Cele zece; bine-l puse;
Ţitera lung, mînuit-a;
N-a zvonit un fir de sunet;
Nu a rîs nici bucuria.
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Nu-i prin tineretul ăsta,
Prin acest popor ce creşte,
Nici chiar printre cei mai vîrstnici
Cîntăreţ la scula asta,
Un fîrtat din ceia care
Bucură şi bucuria;
Oare-ar şti cei din Pohjola
Să ne cînte mai frumos din
Instrumentul nou, să facă
Să răsune bucuria?

www.dacoromanica.ro

Oare să-l trimit în Pohja?
Pînă-n Pohja îl aduse,
Îl trimise-n Sariola;
Au cîntat copiii Pohjei,
Copilandri, fetişoare,
Au cîntat din el chiar oameni
Însurați, femei din cele
Cu bărbat, cîntă chiar însăşi
Gospodina cea bătrînă,
Tot sucit-a, răsucit-a
Gazda instrumentul cela,
Îl supuse cu-ale sale
Degete, îl mînui chiar
Ea, cu mîinile-amîndouă.
Au cîntat copiii Pohjei;
N-a fost om să nu-l încerce,
Nu era o bucurie
Bucuria, nu părea nici
Sunet sunetul; ci iată,
Se amestecară strune,
Țipete scoteau grozave
Cele fire ale coamei;
Răguşit era-acum glasul,
Rău scrîşnea cel aspru sunet.
Ci dormea un orb în colțu-i,
Un moşneag era pe sobă;
S-a trezit, fu dintr-o dată
Smuls din somn; strigă moşneagul
Straşnic tare de pe sobă,
S-a tot văicărit în colțu-i:
"Gat-acum, sfîrşiți odată,
Nici un zgomot, hei, tăcere!
Îmi străpunse-urechi, ăst vuiet,
Uite,-mi trece prin tot capul,
Îmi zbîrleşte părul zarva,
Îmi ia somnul pe opt zile.
Dacă instrumentul ăsta-al
Finlandezilor nu poate
Să aducă voie bună,
În somn greu să te cufunde,
Să te cheme la odihnă,
Aruncați-l colo-n apă,
Azvîrliți-l sub talazuri,
Ci mai bine îl trimiteți,
Duceți instrumentu-n mîna
Celui ce-l făcu; îl puneți
Între degetele-acelui
Ce putut-a să-l înjghebe!"
Țitera mişcă din strune,
Spuse aste kantele-ul:
"N-o să merg în fundul apei,
N-o s-alunec sub talazuri,
Pînă n-oi suna preabine
Între degetele unui
Cîntăreț mai de ispravă."
L-au adus cu mare grijă,
Pusu-l-au încet în mîna
Celui care-l născocise,
L-aşezară pe genunchii-i.

www.dacoromanica.ro

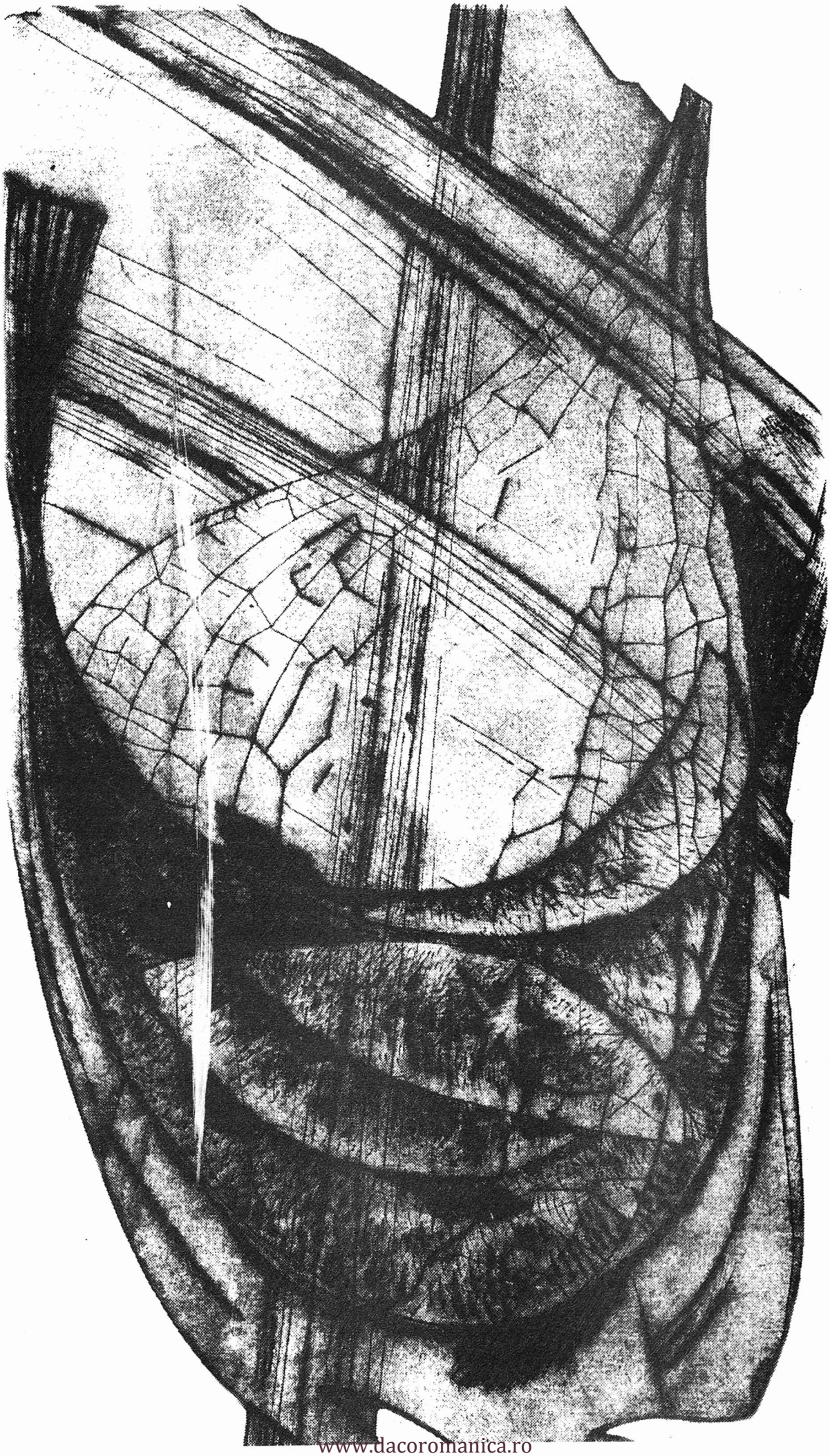

www.dacoromanica.ro

Cântul

al XLI-lea

www.dacoromanica.ro

395

Moşul vajnic
Väinämöinen,
Cîntăreţul din vecie,
Degetele pregătit-a,
Policarele muiat-a,
Sus, pe stînca bucuriei,
Pe a cîntecului stană,
Pe-o colină argintie,
Pe un deal întreg de aur.
Doar cu degete luat-a
Ţitera nemaivăzută,
Pe genunchi a pus cutia,
Kantele în mîini ţinut-a;
Spuse-apói aceste vorbe:
"Hai, vă daţi mai pe aproape
S-ascultaţi, căci niciodată
N-auzirăţi bucuria
Cîntecelor fără moarte,
Melodiile duioase
Ce le zice ăst kantele!"
Ci bătrînul Väinämöinen
Prinse minunat să cînte
Dintr-un zgîrci al marii ştiuce,
Kantele din os de peşte,
Degetele se nălţară
Sprintene; uşor cu totul,
Policarul lui cel ager.
Bucuria fu aievea
Bucurie, se făcuse
Veselia veselie;
Sunetul suna a sunet,
Cîntu-n adevăr fu cîntec;
Tot suna al ştiucii dinte,
Coada cea de peşte-ntruna
Tremura, cînta ea, coama
Armăsarului, sunau toţi
Perii calului deodată.
Tot cînta moş
Väinämöinen;
N-au fost vietăţi în codri,
Dobitoace-n patru labe,
Fiare ce puteau să sară
Să nu fi venit s-audă
Cîntecul de bucurie.
Veveriţele sărit-au
Tot din crengi în crengi frunzoase;
Au venit şi jderi, şezură;
Cocoţaţi pe cele garduri;
Au sosit elanii-n fugă
De pe şes, se-nfiorară
Chiar şi rîşii de plăcere.
Se trezi în codri lupul,
Ursul se grăbi spre cîmpuri
Hăt afar' din vizuina-i
De sub pini, de prin bîrlogul
Cel din mărăcini; răzbit-a
Prin întinse şesuri lupul,
Străbătu mari cîmpuri ursul;
S-a suit pe-un gard, stătea tot
Răzimat de pari; căzut-a
Gardul dintr-o dată; iacă,
Prăbuşitu-s-a această
Stavilă din cîmp; urcat-a
Într-un brad, s-a ridicat pe-un
Pin stufos ca să asculte
Astă muzică, să fie
Fermecat de bucurie.
Ci moşneagul Tapiolei,
El, în Metsola, stăpînul,
Al lui Tapio popor tot,
Fete ca şi băieţandri
Creasta muntelui urcară
Astă muzică s-asculte;
Doamna codrilor, soţia
Cea sîrguincioasă a lui
Tapio, frumos gătită
Cu colţunii cei albaştri,
În papuci cu roşi şireturi
S-aşează sub strîmb mesteacăn,
Sub anin plecat fugit-a,
Ca s-audă ăst kantele,
Să-i asculte melodia.
Păsări ce au fost în aer
Vietăţi cu două aripi,
Toate valvîrtej sosiră,
Vesele se-apropiară
Ca s-audă bucuria
Muzicii fermecătoare.
Cînd a auzit de-acasă
Vulturul cîntarea mîndră-a
Finlandezului, lăsat-a
Puişorii lui în cuibu-i,
Alergă în grabă mare
Înspre sunetele-acelui
Vrăjitor viteaz, spre viersul
Dulce al lui Väinämöinen.
Vulturul zbură din ceruri,
Despicat-a nouri şoimul;
Ape-adînci tăie răţoiul;
Lebăda răzbi prin mlaştini,
Cinteze plăpînzi, mărunte
Păsăruici ciripitoare,
Presuri sute, mii, răsmii de
Ciocîrlii se minunau din
Slava cerului, cîntau prea
Vesele pe largii umeri
Ai moşneagului, ai celui
Ce dădea chiar bucuria,
Ai lui Väinämöinen, care
Tot cînta, cînta întruna.
Ale firii fiice mîndre,

www.dacoromanica.ro

A' văzduhului fecioare,
Se lăsau vrăjite toate,
Ascultau acest kantele;
Unele pe-un arc în aer,
Pe a cerurilor boltă,
Altele-n mărunții nouri,
Pe o dungă purpurie.
Kuutar, gingaşa fecioară,
Päivätär, cea minunată,
Strîns țineau în mîini vatala,
Ridicau întruna ițe,
Tot țeseau o pînză de-aur,
Pînză de argint întreagă,
Pe un tiv de nour roşu,
Pe al arcului lung spate.
Cum au auzit acele
Melodii preadulci de harfă,
Le-a căzut din mîini vatala,
Au scăpat pe loc suveica,
S-au rupt firele de aur,
Ițele de-argint căzură.
Nu era atunci făptură,
Nici un animal prin ape,
Unul s-aibă şase aripi,
Nici un cîrd de peşti mai mare,
Să nu vină mai aproape,
Să nu vină să asculte
Muzica fermecătoare.
Ştiucile-au venit stîngace,
C'îinii de-apă mojicește,
Somnii stîncile-şi lăsară,
Părăsiră păstrăvi plise,
Albişoarele, bibanii,
Toți costreşii, pietroşeii
Şi alți peşti se-nghesuiră-n
Mal s-audă cum îi zice
Väinö, să-i asculte astă
Muzică nespus de dulce.
Ahto-al valurilor rege,
Cu-a lui barbă numai ierburi,
A ajuns deasupra apei,
Se întinse pe un nufăr
Să asculte bucuria;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"N-auzii, de cînd îs, cîntec
Ca s-aducă pe departe
Cel puțin cu al lui Väinö,
Cu-astă mare bucurie-a
Cîntărețului cel veşnic!"
Sotkottaret, cele două
Tinere surori, nurori de-a'
Stufului acelor țărmuri,
Părul lung îşi netezau tot,
Îşi tot pieptănau zulufii
Cei frumoşi cu-o periuță
De argint, cu-n piepten de-aur;
Ascultară melodia,
Muzica cea minunată;
Peria căzu în valuri;
Pieptenul pe sub talazuri;
Au rămas nepieptănate,
N-au ajuns nici să sfîrşească.
Chiar stăpîna-acelor ape,
Baba cea-nvelită-n trestii,
S-a ivit de prin străfundul
Mărilor, ieşi pe valuri,
Strecuratu-s-a prin trestii,
S-a întins pe-o stîncă-n mare
Ca s-asculte melodia,
Cîntecul lui Väinämöinen,
Căci ciudat îi era glasul,
Muzica – o frumusețe,
Adormi, în somn căzut-a,
A picat cu burta-ntinsă
Pe spinarea unei pietre,
Pe o muche-a stanei groase.
Ci bătrînul Väinämöinen
A cîntat o zi, mai una,
Nu era viteaz pe lume,
Nici un om cu îndrăzneală,
Nici bărbat, nici o femeie,
Purtătoare de cosițe,
Să nu fi-nceput să plîngă
Şi să nu i se topească
Inima de-nduioşare;
Toți plîngeau: bătrîni şi tineri;
Plîns-au pînă şi holteii;
Plîns-au şi însurățeii,
Plîns-au slabii copilandri
Şi flăcăi şi fetişcane
Şi copilele mărunte,
Căci avea un glas minune,
Viersul răpitor, moşneagul.
Începu să lăcrimeze
Însuşi moşul Väinämöinen;
Picuri au căzut din pleoape,
S-au rostogolit în crețuri
De pe-obraji şi mai măşcate
Ca bobițele din codri,
Şi ca mazărea mai pline,
Mai rotunde decît oul
De ieruncă, mult mai mari cum
E un cap de rîndunică.
Lacrimi au țîşnit din
ochii-i,
Curseră-n bogate valuri,
Se rostogoliră toate
Peste fața-i ciolănoasă,
Coperind întîi obrajii
Bărbăteşti, apoi căzură
Repede de pe obrajii
Bărbăteşti pe ale fălcii

www.dacoromanica.ro

Oase lungi, pe sănătosu-i
Piept de om voinic, iar de pe
Pieptul sănătos, pe vîrful
Dîrjilor genunchi, din vîrful
Dîrjilor genunchi pe faţa
Celor două glezne, iară
De pe cele două glezne
Au căzut chiar la picioare,
Au răzbit curgînd, trecură
Prin cinci bluze lungi de lînă,
Peste şase brîie de-aur,
Străbătură prin vreo şapte
Scurte cu albastre tivuri,
Prin vreo opt mantale groase.
Picăturile de apă
S-au rostogolit în faţa
Moşului, lui Väinämöinen,
Chiar pe malul mării-albastre,
De pe malul mării-albastre
În străfundul celor ape
Străvezii, pe mîlul negru.
Ci bătrînul Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"E prin cei mai tineri, unul,
Este-n tineretul mîndru,
În ăst neam aşa de falnic,
Între toţi urmaşii vrednici
Să-mi culeagă-a' mele lacrimi
Din strălimpezile ape?"
Tinerii căscat-au gura,
Ci răspuns-au şi bătrînii:
"Nu e unul printre tineri;
În ăst tineret preamîndru,
În ăst neam aşa de falnic,
Între toţi urmaşii vrednici
Să-ţi culeagă-a' tale lacrimi
Din strălimpezile ape."
Ci grăi atunci bătrînul
Väinämöinen; spuse aste:
"Cui mi-aduce-a' mele lacrimi,
Va culege picuri de-apă
Din adînc de limpezi valuri,
O să-i dau manta de pene."
Tot şontîc un corb venit-a;
I-a spus moşul Väinämöinen;
I-a grăit aceste vorbe:
"Corbule, te du să-mi cauţi
Lacrimi în afund de ape,
Îi primi manta de pene."
N-a dat peste ele corbul.
Iacă, un răţoi albastru
Auzi aceste vorbe;
Alergă în grabă mare;
Spuse moşul Väinämöinen:
"O, răţoiule albastru,
Des îţi vîri sub ape ciocul,
În zigzag pluteşti pe valuri;
Strînge ale mele lacrimi
Din strălimpezile ape;
Mare îţi va fi răsplata;
Îi primi manta de pene."
Iată, a pornit răţoiul
Să culeagă cele lacrimi
A' lui Väinämöinen tocma-n
Fundul apelor strălimpezi,
În nămolul gros şi negru;
Scoase lacrimi de prin mare;
I le-a pus lui Väinö-n mînă;
Se schimbaseră de-acuma,
Dobîndiseră frum'seţe,
Se umflaseră în perle,
Se făcuseră podoabe
Pentru împăraţi puternici,
Ca să fie bucurie
Pentru tari stăpîni, în veacuri.

www.dacoromanica.ro

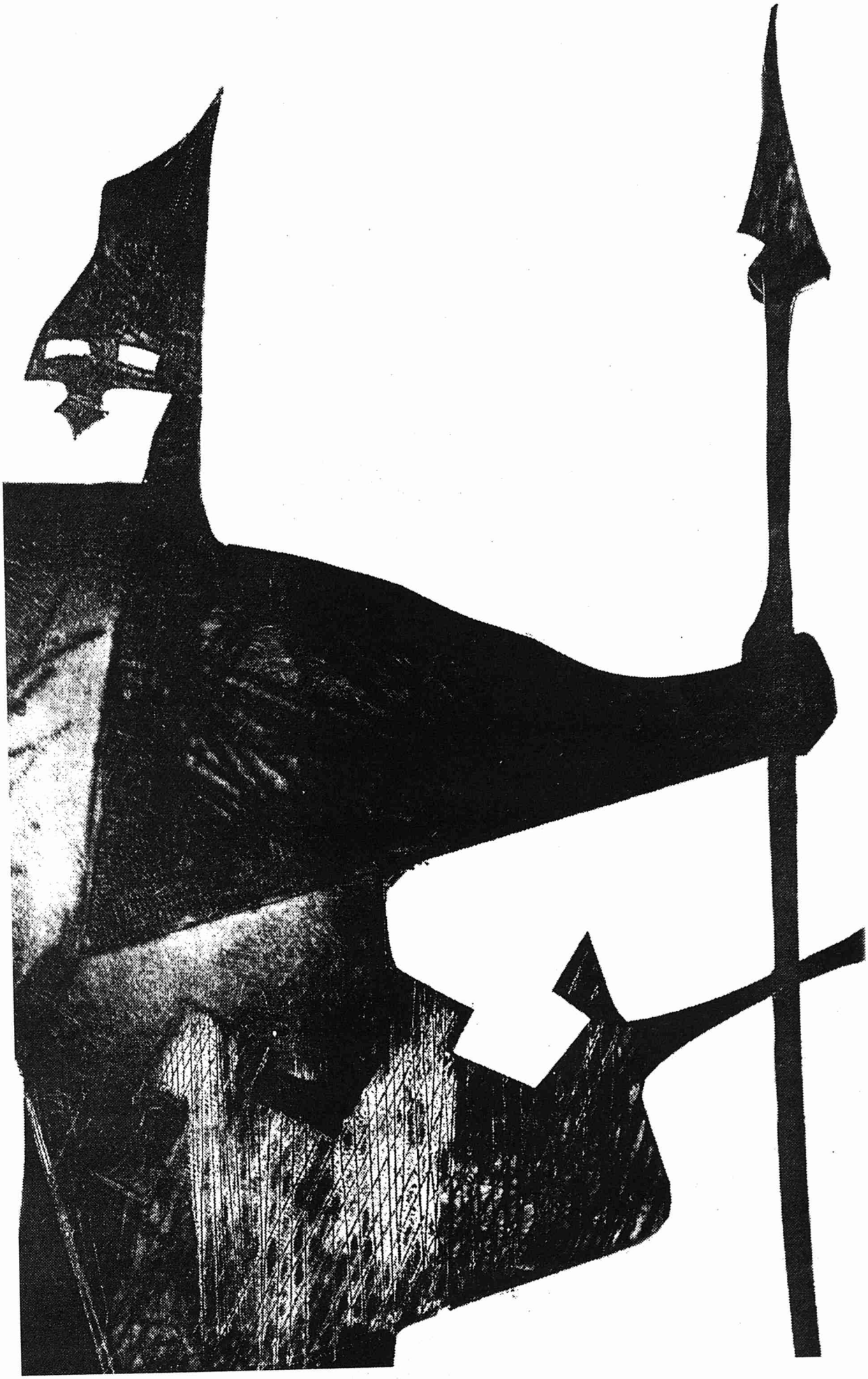

www.dacoromanica.ro

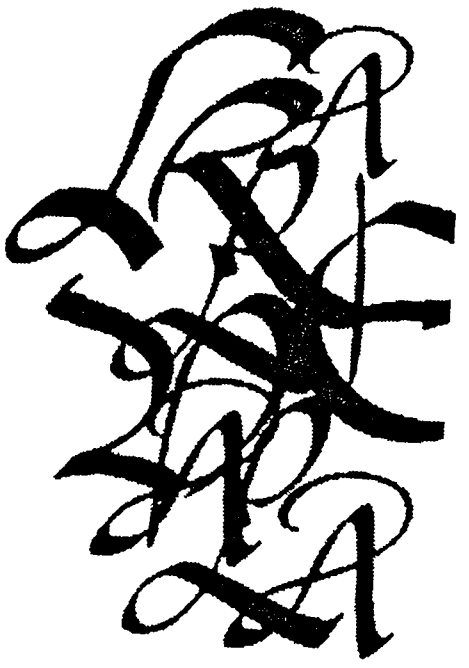

Cântul

al XLII-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic
Väinämöinen,
Cu fierarul Ilmarinen,
Şi cu hîtrul Lemminkäinen,
Kaukomieli cel falnic,
Au pornit la drum pe mare,
Peste valurile-ntinse,
Înspre satul cela-n gheţuri,
În Pohjola-ntunecoasă,
Unde-s sfîşiaţi bărbaţii,
Unde-s înecaţi vitejii.
Cine tot trăgea la vîsle?
Meşter faur Ilmarinen
Mînuia lopeţi greoaie,
Vîslele, perechea-ntîia;
Lemminkäinen cel zănatic,
Vîsla dinapoi a bărcii.
Moşul vajnic Väinämöinen
Singurel stătea la cîrmă,
Îndrepta cuminte barca:
Tot prin mijloc de talazuri,
Prin cumplitele vîrtejuri,
Peste valuri înspumate,
Spre-ale Pohjolei mari porturi,
Tot mereu spre ţărmul cela
Cunoscut de mai-nainte.
Cînd au fost sosit acolo,
Cînd ajunseră la ţintă,
Barca pe uscat au scos-o,
Tras-au coasta cătrănită
La edec, pe vălătucii
De oţel, pe nişte suluri
Întărite cu aramă;
Înspre casă apucară,
Au pătruns în ea de-ndată;
Ci stăpîna din Pohjola
Întrebă pe cei trei oaspeţi:
"Hei, viteji, ce veşti aduceţi,
Cu ce-nsărcinări venit-aţi?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Am venit să stăm de vorbă
Despre Sampo, de capacul
Împistrit cu măiestrie;
Vrem să împărţim Sampo-ul,
Să mai scoatem la vedere
Cel capac aşa de mîndru!"
Gospodina din Pohjola
Le-a răspuns în chipul ăsta:
"N-ai să rumpi ierunca-n două,
În trei părţi o veveriţă;
Bine-i că scrîşneşte Sampo
Că se mişcă mult capacul,
Colo-n stînca din Pohjola,
În cel cólnic de aramă,
Bine-i că sînt eu stăpîna
Ăstui tare mîndru Sampo!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A rostit aceste vorbe:
"Uite, de nu vrei să-mi dai nici
Jumătate din ăst Sampo,
L-om lua întreg, l-om pune,
Iacă, ici, în barca noastră."
Louhi, gazda cea din
Pohja,
S-a aprins de-o grea mînie,
A chemat întreaga Pohja,
Flăcăiaşi cu-ale lor săbii,
Cu-ale lor armuri, vitejii,
Ca să-l piardă de îndată
Pe bătrînul Väinämöinen
Moşul vajnic Väinämöinen
Şi-a luat în mîini kantele;
Aşezatu-s-a să cînte;
A cîntat nespus de mîndru,
Au sărit cu toţi s-asculte,
Să se lase-n voia celei
Bucurii: bărbaţi cu multă
Voie bună şi neveste
C-un surîs uşor pe buze,
Mari viteji în ochi cu lacrimi,
Copilaşi stînd jos pe vine.
Obosit-a pe-acei oameni,
Aţipit-a tot norodul,
Adormiră-ascultătorii,
Privitorii frînţi căzură,
În curînd bătrîni şi tineri,
Toţi dormeau vrăjiţi de mîndrul
Cîntec al lui Väinämöinen.
Ci atuncea, Väinämöinen,
Înţeleptul, magul veşnic,
Mîna-n buzunar vîrît-a,
Scotoci în grabă mare-n
Punguliţa cea cu vraje;
Ácele de somn luat-a,
A uns ochi la toţi cu vise,
A încrucişat sprîncene,
A închis puternic gene
Ale gloatelor pe care
Le-obosise, a acelor
Oameni adormiţi de dînsul;
Scufundă în somn ca lutul,
Adormi pe-o clipă lungă
Cea familie-a Pohjolei,
Gloata din tot satul cela.
Merse-apói să cate
Sampo,
Spre-a privi capacul mîndru,
Colo-n stînca din Pohjola,
În colina de aramă,
După nouă broaşte groase,
După zece mari zăvoare.

www.dacoromanica.ro

Şi-a cîntat atunci bătrînul
Väinämöinen ale sale
Lungi descîntece-naintea
Cólnicului de aramă,
Pe la porţile acelui
Nalt castel durat din piatră;
Se mişcară şi zăbrele
A' castelului, scrîşniră
Ferecatele ţîţîne.
Ci fierarul Ilmarinen,
Cel de-al doilea bun tovarăş,
Cu unt mult a uns ţîţîna.
Cu grăsimi a uns cel lacăt,
Cele porţi să nu mai ţipe,
Nici ţîţîni să nu mai geamă;
Apucat-a cu-ale sale
Degete încuietoarea,
Smulse din cîrligi zăvoare,
Lacătele cele groase
Se desprinseră din cuie;
Se deschiseră oleacă
Porţile acele grele.
Moşul Väinämöinen, iacă,
A rostit atunci aceste:
"Hei, tu, fiule-al lui Lempi,
Cel mai bun dintre prieteni,
Du-te şi răpeşte Sampo,
Scoate tu, capacul mîndru!"
Lemminkäinen cel zănatic,
Kaukomieli cel falnic,
Gata fără de poruncă,
Fără laudă, de muncă
Merse să răpească Sampo,
Cel capac frumos să-l scoată;
Îşi grăia mergînd pe cale,
Se tot lăuda-n trufie:
"Cum ştiu eu că-s om în fire,
Că-s chefliu, de tata vrednic,
Ştiu că voi urni cel Sampo,
Că-am să-ntorc capacul mîndru
Cu piciorul drept lovindu-l,
Atingîndu-l cu călcîiul!"
Se-opinti ăst
Lemminkäinen,
Prinse-a-l trage, a-l împinge,
Apucat-a Sampo-n braţe,
Şi-a înfipt în lut genunchii,
Nici nu s-a mişcat Sampo-ul,
Drept a stat capacul mîndru,
Căci avea de nouă stînjeni
Rădăcinile-n adîncuri.
Se găsea un bou în Pohja
Cu vîrtoase mădulare,
Cu un piept pietros şi ţeapăn,
Cu muşchi mari din cale-afară,
Coarnele le-avea de-un stînjen,
Botul îl avea de două.
Prin livezi cătat-a boul
Plug pe margini de ogoare,
Rădăcinile arat-a,
Legături ce-avea capacul,
A putut urni Sampo-ul,
Povîrni capacul cela.
Ci bătrînul Väinämöinen
Cu fierarul Ilmarinen,
Şi cu hîtrul Lemminkäinen
Scos-au uriaşul Sampo
Din cea stîncă a Pohjolei,
Din cel cólnic de aramă;
Îl şi puseră în luntre,
Încărcatu-l-au pe navă.
Cînd urcară Sampo-n
navă,
După ce-au fost pus capacul
Au împins pe ape barca,
Luntrea cea cu-o sută scînduri;
Se înconjurase cîrma
Ceea dindărăt cu spumă,
Coastele-apăsară-n ape.
A făcut atunci fierarul
Ilmarinen întrebarea:
"Oare unde-om duce Sampo,
Unde-l vom căra departe
De-aste locuri tare rele,
De-astă groaznică Pohjola?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Om căra Sampo-ul ăsta,
Duce-vom capacul mîndru
Tocma-n capul cel din neguri,
Tocma-n insula ceţoasă,
Să trăim în fericire,
Să tot stăm mereu acolo;
I-om găsi un loc, un petic
De pămînt, modest, de nimeni
Jefuit, nenvins vreodată
Şi necercetat de săbii."
Ci bătrînul Väinämöinen
A-ntors spatele Pohjolei;
A plecat cu voie bună,
Vesel s-a pornit spre ţară;
Spuse vorbele aceste:
"Fugi, tu, navă, din Pohjola,
Prova în spre casă-ndreaptă-ţi,
Pupa, spre străine obcini!
Leagănă-mi, tu, vînt, bărcuţa,
Valule, grăbeşte-mi luntrea,
La lopeţi le dă un sprijin,
Ajutor mai dă şi cîrmei,
Pe aceste-ntinse ape,
Pe ăst mare şeş de valuri.
Dacă vîslele-s prea scurte,

www.dacoromanica.ro

405

Dacă n-au puteri vîslaşii,
Dacă sînt prea mici cîrmacii,
De conduc copiii barca,
O, puternicule Ahto,
Dă-mi acum a' tale vîsle,
Tu, stăpîne-al ăstor ape,
Nava ta mi-o dăruieşte,
Dă-mi şi vîsle noi, mai bune,
Altă cîrmă şi mai tare!
Ia tu vîslele în mînă,
Stai, te rog, şi lopătează,
Barca cea de lemn s-alerge,
Să trosnească şi ţăruşul
Cel de fier prin mari vîrtejuri,
Peste uriaşe valuri,
Tot cu creste înspumate!"
Înţelept cîrmi atuncea
Moşul Väinämöinen luntrea;
Ci fierarul Ilmarinen
Şi cu hîtrul Lemminkäinen
Mînuiau acele vîsle,
Lopătau tot fără grabă
Peste limpezile ape,
Peste netezile unde.
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Ci era în anii-mi tineri
Pentru vîslitor doar apa,
Pentru cîntăreţ cîntarea,
Dar acum n-auzi vrodată
Mîndre melodii pe luntri,
Cîntece în largul mării."
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Nici o muzică în barcă,
Nici un cîntec peste ape!
Cîntecele vă fac leneşi,
V-ar cam micşora din goană,
S-ar tot scurge ziua de-aur,
Repede ne-ar prinde noaptea,
Peste largul cîmp de ape,
Peste netezile unde!"
Lemminkäinen cel zănatic
A grăit în chipul ăsta:
"Şi aşa se scurge timpul;
Ziua mîndră se grăbeşte,
Liniştit coboară noaptea;
Ne tot stinghereşte bezna
Şi de nu-i cînta vreodată,
De nu-ngîni măcar vun cîntec."
Tot plutea moş
Väinämöinen
Pe spinarea mării-albastre,
A cîrmit o zi, şi două,
Ci-ntr-a treia zi rostit-a
Hîtrul nostru Lemminkäinen
Iarăşi vorbele aceste:
"Şi de ce nu cînţi, Väinö.
Să nu-i zici ceva, voinice,
Cînd doar, vezi, luarăm Sampo,
Cînd găsirăm iute drumul?"
Moşul vajnic Väinämöinen
Îi răspunse cu asprime:
"Prea devreme pentru cîntec,
Prea curînd e să te bucuri,
Potrivită-o fi cîntarea,
Ar mai merge bucuria,
De-am vedea a' noastre uşe,
De ne-ar scîrţîi uşorii."
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"De-aş avea eu cîrma-n mînă,
Aş cînta în gura mare,
Aş striga prelung, din suflet;
Nu ştiu dacă altă dată
Voi avea puteri; iar dacă
Nu doreşti să cînţi acuma,
Voi începe singur cîntul."
Lemminkäinen cel zănatic,
Minunatul Kaukomieli,
După ce-şi udase gura
Şi-şi mai limpezise glasul,
O ţinu tot într-un ţipăt;
A zbierat smintit cu vocea-i
Aspră, şuierînd, cu gîtu-i
Prins de mare răguşeală.
Tot răcnea ăst
Lemminkäinen,
Tot urla ăst Kaukomieli,
Tremura sub gură barba-i,
Se strîmbau a' sale buze;
Se întinse-n zări cîntarea,
Strigăte-au răzbit pe ape,
Au ajuns în zece sate,
Peste şapte-ntinse golfuri.
Un cocor stătea pe-o
bîrnă,
Pe-o movilă umezită,
Tot privea mereu la gheare,
Îşi tot ridica piciorul,
Speriat de aste cînturi
Aspre a' lui Lemminkäinen.
A ţipat ciudat cocorul,
A zvîrlit chemări grozave,
Şi-a luat îndată zborul,
O întinse spre Pohjola;
Cum ajunse pe acolo,
Cum fu iar prin cele bahne,
Ţipetele înnoit-a,
A făcut să-i sune iarăşi
Glasul răguşit şi aspru
Deşteptînd, aşa, Pohjola,

www.dacoromanica.ro

Pe cei răi din somn smulgîndu-i.
S-a trezit a Pohjei gazdă
După-un somn cam lung, se duse
Iute-n grajdul cel cu vite,
Alergat-a la hambare;
A privit întîi la vite,
S-a uitat apoi la grîne;
Nu-i furaseră vreo vită,
Nu i se pierduse grîul.
Înspre muntele de piatră
S-a tot dus, chiar înaintea
Cólnicului de aramă;
A ţipat de cum ajunse:
"Of şi-amar de-a' mele zile,
Iată, a venit deodată
Un străin, mută zăvoare;
A împins acele grele
Porţi de la castel, sfărmat-a
Şi ferecătura-ntreagă
A ţîţînelor greoaie;
Ci răpit-a, oare, Sampo,
Cuteză să-l ia din locu-i?"
Da, răpit fusese Sampo,
Fuse dus capacul mîndru
Dintru a Pohjolei stîncă,
Din cel munte de aramă,
De sub nouă groase broaşte,
De sub zece mari zăvoare.
Louhi, gazda cea din Pohja,
Se aprinse de mînie,
Că-i se clătina puterea,
Că-i mergea pe copcă faima;
Se rugă ea lui Uutar:
"Tu, a negurii fecioară,
Fiică a lui Utu, cerne,
Tu, cu sita ta, o ceaţă,
Pîclă-mprăştie, uşoară,
Îmi coboară-o bură fină,
Nişte aburi din văzduhuri,
Pe spinarea lucie-a mării,
Peste largul şes de ape;
Să-l oprim pe Väinämöinen,
Pe acest Uvantolainen!
Dacă-atîta nu ajunge,
Turso veşnice-al lui Äijö,
Nalţă-ţi capul de prin mare,
Scoate-ţi ceafa din talazuri,
Pe-ai Kalevei inşi scufundă-i,
'Neacă fiii Uvantolei,
Trage-i în adîncul mării
Pe tîlharii ăşti nemernici,
Adu iar, în Pohja, Sampo,
Dar să bagi de seamă bine
Să nu se răstoarne barca!
Dacă-atîta nu ajunge,
O, puternicule Ukko,
Cel mai mare din toţi zeii,
Rege de-aur din văzduhuri,,
Domn strălucitor ca-argintul,
Urcă mari puteri din aer,
Fă un vînt, trimite valul,
Colo-n barcă, dinainte,
Să-l oprim pe Väinämöinen,
Pe acest Suvantolainen!"
Ci a negurii fecioară,
Fata ceea a lui Utu,
A suflat pe mare-o ceaţă.
Aburi a întins în aer,
L-a oprit în felul ăsta
Pe moşneagul Väinämöinen
Vreme de trei nopţi în capăt
Pe-ale mării-albastre valuri;
Nu-şi putu ajunge ţinta,
Să se-ndrepte în vreo parte.
După ce trei nopţi rămase
Pe-ale mării-albastre valuri,
Cuvîntat-a Väinämöinen,
A rostit aceste vorbe:
"Niciodată-n lumea asta,
Vrun bărbat chiar slab din fire,
Vrun viteaz din cei bicisnici,
Stînjenit n-a fost de ceaţă,
Biruit de aste neguri."
A lovit cu spada-i apa,
A izbit cu-un paloş miedul,
Mierea şuieră prin sorburi;
Negura urcat-a iarăşi
În înaltele văzduhuri;
A scăpat de ceaţă marea,
Valul, de uşorii aburi;
Iată, şi-a aflat iar marea
Nesfîrşita ei lărgime,
Lumea, iar, nemărginirea.
S-au fost scurs puţine clipe
O clipită doar trecut-a,
Răsună deodată-un mare
Zgomot lîngă barca roşă,
Clocoti atuncea apa,
Lîngă a lui Väinö luntre.
Ci fierarul Ilmarinen
Fu cuprins de-o frică mare;
Sîngele-i pieri din faţă,
Din obraji căzu roşaţa,
Şi-a-ndesat pe cap căciula,
Pe urechi a mai lăsat-o,
Şi-a acoperit obrazul,
Ochii încă şi mai tare.
Însuşi moşul Väinämöinen
Cercetă vecine valuri,
A privit pe lîngă barcă,

www.dacoromanica.ro

Ciudățenie zărit-a:
Turso veşnicul, fiu al lui
Äijö, lîngă barca roşă,
Îşi scotea din ape capul,
Ceafa şi-o nălța deasupra
Albăstriilor talazuri.
Moşul vajnic Väinämöinen
De urechi l-a prins îndată,
De urechi îl trase-afară,
I-a vorbit apói; îi spuse:
"Veşnicule Turso, o, tu,
Fiu al lui Äijö, oare
Ce țel ai că ieşi din mare;
Pentru ce țîşneşti din valuri
Ca să-nfrunți aici pe oameni,
Chiar pe-odraslele Kalevei?"
Turso veşnicul, el, fiul
Lui Äijö, nu era chiar
Mulțumit şi nici prea tare
Speriat; n-a scos o vorbă.
Moşul vajnic Väinämöinen
L-a mai descusut o dată,
L-a-ntrebat şi-a treia oară:
"Veşnicule Turso, o, tu,
Fiu al lui Äijö, oare
Ce țel ai că ieşi din mare;
Pentru ce țîşneşti din valuri?"
Turso veşnicul, el, fiul
Lui Äijö îi răspunse
La a treia întrebare:
"Dacă am ieşit din mare,
De-am țîşnit din fund de ape,
E că-aveam mereu dorința
De-a ucide pe bărbații
Kalevei, de-a duce Sampo
Iarăşi înapoi în Pohja;
Iacă, de mă pui în valuri,
Dacă-mi laşi sărmana viață,
N-am să mai înfrunt ființe
Omeneşti, în veac, de-acuma!"
Moşul Väinämöinen puse
Iarăşi sărăcuțu-n valuri
Tot rostind aceste vorbe:
"Veşnicule Turso, o, tu,
Fiu al lui Äijö, iată,
Să nu ieşi nicînd din mare,
Nu țîşni de prin talazuri
Ca să mai înfrunți pe oamnei,
Începînd din ziua asta!"
Chiar din ziua ceea Turso
Nu va mai ieşi din mare
Ca să mai înfrunte oameni,
Cît mai fi-vor lună, soare,
Scumpa zi cît străluci-va,
Minunatul nostru aer.
A putut să-nainteze
Iarăşi moşul Väinämöinen;
Au trecut puține clipe,
S-a fost scurs doar o clipită,
De o dată Ukko, zeul
Cel mai mare din toți zeii,
A poftit el cele vînturi
Mari să sufle cu tărie,
Pe furtuni, să lase numai
Jale şi prăpăd în cale.
Prins-au vînturi mari să sufle,
Vijelii prăpăd să facă;
Cel din răsărit urlat-a,
Cel din miazăzi fu groaznic,
Straşnic, cel din miazănoapte.
Arborii-şi pierdură frunza,
Cei de-un soi cu brazii, ace;
Fără flori rămas-au pajişti,
Plantele nu înfloriră;
A urcat nămolul negru
Prin strălipezile ape.
Crîncen au suflat vîntoase,
Se izbeau de barcă valuri,
Smulseră acel kantele,
Țitera din os de ştiucă,
Să o aibă-n veci Vellamo,
Ahtola, spre bucurie;
A zărit-o Ahto-n valuri,
Ai lui Ahto fii prin ape;
Au primit ei minunatul
Instrument; l-au dus acasă.
Îşi simți atunci bătrînul
Väinämöinen ochii-n lacrimi,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Ce-am înfăptuit se duse;
Dragul instrument pierdut-am,
Veşnica mea veselie,
N-oi mai asculta vreodată
În viață bucuria
Dintelui de ştiucă, cele
Cîntece din os de peşte."
Şi fierarul Ilmarinen
Fu cuprins de-o teamă mare,
A grăit în chipul ăsta:
"Of, amar de-a' mele zile;
Pentru ce-oi fi mers pe mare,
Pe întinsul şeş de ape,
Într-un lemn ce se tot mişcă,
Pe-o tremurătoare creangă;
Pletele-mi văzură vînturi,
Vijelii îngrozitoare.
Barba mea văzu destule
Zile rele, chiar pe-aicea-n
Mijlocul acestor ape;
Rar a fost văzut o ástfel
De vîntoasă ori vîrtejuri

www.dacoromanica.ro

Mai cumplite ca aceste,
Astfel de talazuri nalte,
Tot cu crestele-nspumate;
Unic adăpost mi-i vîntul,
Singuru-ascunziş mi-i valul."
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Nici o văicăreală-n luntre,
Nici o sclifoseală-n barcă!
Nu-ţi ajută la greu plînsul,
Ţipetele la necazuri."
Prinse pe-urmă să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Apă, îţi opreşte fiul,
Valule, păzeşte-ţi plodul,
Ahto, potoleşte valuri,
Vellamo, pe cei din ape,
Ca să nu stropească luntrea,
Să nu intre apă-n barcă!
Vîntule, te urcă-n ceruri,
Înspre locurile unde
Neamu-ţi se născu, pe vremuri,
Spre familia-ţi de-acolo,
Nu mai trece-n barca asta
Doar din lemn făcută, nu mai
Răsturna această luntre;
Culcă arborii din cîmpuri,
Sfarmă brazii de pe munte!"
Lemminkäinen cel zănatic,
Preafrumosul Kaukomieli,
A grăit în chipul ăsta:
"Fugi, şi adă-ne în grabă,
Mîndre vulture al Turjei,
Doar trei pene, trei, tu, vultur,
Două, corbule, îmi adă,
Să mai ajutăm bărcuţa,
Să tivim stricata luntre!"
Întări acele borduri,
Mai înţepeni şi cele
Scînduri de-ajutor, mai puse
Alte, nalte de un stînjen;
N-a intrat în barcă apă,
N-a stropit-o nici pe margini.
Marginile sînt înalte,
Scînduri pentru vreo nevoie-s
Ca să ţie piept la vînturi,
Să înfrunte cele valuri,
Pe ăst drum, în vijelie,
Printre munţii cei de apă.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Cântul
al XLIII-lea

www.dacoromanica.ro

Louhi, gazda cea din Pohja,
Adună norodul Pohjei,
Înarmă cu arcuri cete,
La viteji le dete săbii,
Pregătit-a barca Pohjei,
O-ntări cu tot ce este
De nevoie-n mari războaie.
Şi-a suit vitejii-n luntre,
Aşezatu-şi-a voinicii
Cum, pe puişori, o raţă,
Cum o lişiţă, micuţii;
Cei cu săbii sînt vreo sută,
Iar viteji cu arc, o mie.
Ridică atunci catartul,
Aşează apoi vergele,
Atîrnă cea pînză largă,
Cele pînze pe vergele,
Ca un lung morman de nouri,
Ca un caier alb în aer,
O porni apoi la drumu-i,
O întinse tare iute
Să-şi redobîndească Sampo
Din cea barcă a lui Väinö.
Moşul vajnic Väinämöinen
Spinteca albastra mare,
Spuse-apoi aceste vorbe
De la cîrma bărcii sale:
"Hei, tu, fiule-al lui Lempi,
Cel mai bun al meu prieten,
Urcă pe catart, în vîrfu-i,
Prin desişul de vergele.
Cercetează ceru-n faţă,
Uită-te apoi în spate,
Dacă-i limpede văzduhul,
Dacă-i limpede sau tulbur."
Lemminkäinen cel zănatic,
Ast cumătru plin de viaţă,
Gata fără de poruncă,
Fără laude, la muncă,
Pe catart, în vîrf, urcat-a,
Prin desişul de vergele.
Răsărit, apus, privit-a,
Miazăzi şi miazănoapte;
Se uită spre ţărmul Pohjei,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Limpede-i văzduhu-n faţă,
E cam tulbure în spate;
Nourel spre miazănoapte,
Caier alb din Soare-Apune."
Zise moşul Väinämöinen:
"Nu prea spui chiar adevărul!
Nu e nour, nu e caier,
Caier alb; e doar o luntre
Coperită cu vîntrele;
Ci te uită mai cu grijă!"
A privit mai cu-ngrijire,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Un ostrov e-n depărtare,
Se zăreşte ca o umbră:
Plopii de şoimi mulţi se-ndoaie,
Iar mestecenii pestriţi îs
De cocoşi din cei de munte!"
Spuse moşul Väinämöinen:
"Nu prea spui chiar adevărul!
Nu sînt şoimi din cei puternici,
Nici cocoşi din cei de munte;
Ăştia-s oamenii Pohjolei;
Ci te uită mai cu grijă!"
Lemminkäinen cel zănatic
A privit a trei oară;
Prinse ápoi să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Vine barca cea din Pohja,
Luntrea cu lopeţi o sută;
Sînt la vîsle-o sută oameni,
Alţi o mie stau degeaba!"
Pricepu moş Väinämöinen
Că era nevoie mare;
A grăit atuncea ástfel:
"Faur Ilmari, vîsleşte,
Şi tu, hître Lemminkäinen;
Haide, vă-ncordaţi mai straşnic,
Voi, vitejii mei, s-alerge
Luntrea asta şi mai iute,
Ca să poat' să scape barca!"
Ci vîslea Ilmari faur
Şi cu hîtrul Lemminkäinen,
Lopăta întreg poporul,
Vîslele se-ncovoiară,
Parii de scoruş scrîşniră,
Tremura întruna vasul,
Spinteca talazuri prora
Ca o focă, vîjîia tot
Pupa ca un rîu de munte;
Clocoteşte apa-n scorburi;
Spumele-s ca ghemotocuri.
Se-ntreceau bărbaţi la vîsle,
La lopeţi trăgeau vitejii,
N-o lua de loc la goană
Barca cea de lemn, în faţa
Astei nave mari de pînze,
Înaintea luntrii Pohjei.
Pricepu moş Väinämöinen
Că era sfîrşitu-aproape,
Ceasul groaznic al pierzării;
Chibzui cum ar mai duce-o,
Cum să scape cu viaţă;
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Iacă, îmi aduc aminte,

www.dacoromanica.ro

De-un tertip, de-o viclenie!"
Apucă un colț de iască,
Puse mîna pe amnaru-i,
Scoase-o cremene, un vîrf doar,
Şi un firişor de iască,
Îl zvîrli în mare peste
Umărul cel stîng, în grabă;
Începu el să vorbească,
Iată vorbele ce spuse:
"Să răsară-o stîncă naltă,
Să se işte-o stană-ascunsă,
Ca să piardă barca Pohjei,
Ca să sfarme cele-o sută
Scînduri late în vîrtejuri,
În acele stînci ieşite
Din înaltele talazuri!"
S-a ivit atunci o stîncă,
S-a-nchegat un banc în mare:
Înspre răsărit cu vîrful,
Coastele spre miazănoapte.
Tot zbura cea barcă-a Pohjei,
Despica în grabă valuri;
S-a izbit de-un stei deodată,
Prinsă fu de-o naltă stîncă,
Barca cea de lemn se frînse,
Sparte sutele de scînduri,
Au căzut catarte-n mare,
Duse-au fost de vînturi pînze,
De suflarea vijeliei.
Louhi, ea, stăpîna Pohjei
Frămîntă-n picioare marea,
Din nisip să scoată barca,
Iar pe ape s-o aşeze,
Dar culcat rămase vasul,
N-a mişcat din locu-i nava;
Doar frînturi erau şi scînduri,
Vîsle-n ape risipite.
Începu să chibzuiască,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Cine mi-ar putea da sfaturi,
Ce să mai încerc acuma?"
Chipu-şi prefăcu atuncea,
Îndrăzni să-şi schimbe trupul:
Vreo cinci seceri adunat-a
Şi vreo şase vechi cazmale;
Şi-a făcut din ele gheare;
Ca pe nişte cîngi le puse;
I-a slujit juma' din vasul
Sfărîmat, de reazim tare;
Îşi făcu din scînduri aripi,
Cîrma dindărăt fu coadă;
Suta de bărbaţi sub aripi,
Mia de viteji în coadă,
Suta de bărbaţi cu săbii,
Mia de viteji cu arcuri.
Şi-a luat după-asta zborul,
S-a-nălţat în chip de vultur;
Largi ocoluri ea descrise
Ca să dea de Väinämöinen;
Atingea cu-aripa norii,
Cu cealaltă valuri netezi.
Mîndra apelor stăpînă
A grăit în felul ăsta:
"Hei, bătrîne Väinämöinen,
Nu fi-n miazăzi cu ochii,
Mai aruncă-ţi o privire
Înspre-apus şi miazănoapte;
Te mai uită-oleacă-n urmă!"
Moşul vajnic Väinämöinen
Încetă deci să mai fie
Tot spre miazăzi cu ochii,
Aruncat-a o privire
Înspre-apus şi miazănoapte;
S-a uitat apoi şi-n urmă;
Ci venea bătrîna Pohjei,
Pasărea plutea-n văzduhuri;
Ca un şoim era la umeri,
Iar la trup părea un vultur.
A venit Väinämöinen,
Pe catart, în vîrf, se puse,
În desişul de vergele
S-acăţă de vergi înalte;
Barca mai să se răstoarne;
Se-aplecase marea luntre.
Ci fierarul Ilmarinen
Se-aruncă atunci spre Domnul,
Înspre Ziditor se-ntoarse,
Tot rostind aceste vorbe:
"Ocroteşte-mă, Părinte,
Ziditorule, mă cruţă,
Tu, Stăpîne-al bunătăţii,
Să nu pier, să mai rămînă
Fiul maicii-n al tău număr
De făpturi, să fie-n rîndul
Creaturilor, căróra
Dumnezeu le-a dat viaţă!
O, puternicule Ukko,
Zeu ce stăpîneşti în ceruri,
Mantă de văpăi întinde-mi,
Cu o bluză-n foc mă-mbracă,
Pentru ca să lupt sub scutu-i,
Să mă bat la adăpostu-i,
Capul să nu-mi pătimească,
Să nu-mi cadă-un fir din păru-mi
În aceste jocuri ale
Fierului sclipind, sub vîrful
Vreunei arzătoare săbii!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Hei, stăpînă-a Pohjei, uite,
Vii să-mparţi cu mine Sampo,

www.dacoromanica.ro

Colo-n capul cela-n ceață,
În ostrovul cel din neguri?"
Spuse ea, stăpîna Pohjei:
"Nu vreau să-l împart, nici
vorbă,
Cu-alde tine, hoț fățarnic,
Cu bătrînul Väinämöinen!"
Înșfăcă apoi Sampo-ul
Din corabia lui Väinö.
Lemminkäinen cel zănatic
Trase sabia-i din teacă,
Scoase spada cea tăioasă
Ce-atîrna în partea stîngă;
A ochit în cele gheare-a'
Vulturului, tot lovit-a
Peste degete, cu sete.
Iară hîtrul Lemminkäinen
Îmblătind mereu, grăit-a:
"Hai, picați, ostași, voi, săbii,
Somnoroși viteji de-a valma,
Cîte-o sută de sub aripi,
Cîte zece de sub coadă!"
A grăit bătrîna Pohjei,
A strigat de pe catartul
Cel înalt, din vîrf, aceste.
"Hei, tu, fiule-al lui Lempi,
Om nenorocit, biet Kauko,
Înșelat-ai pe măicuța,
L-ai mințit chiar pe bătrînul,
Ai jurat că nu te-i bate
Timp de zece veri, de-a rîndul
Nici din pofta cea de aur,
Nici s-aduni argint, cu spada!"
Moșul vajnic
Väinämöinen,
Magul cel din veșnicie,
A văzut că-i vine clipa,
Că îi și sosise timpul
Să se-apuce să lucreze;
Scoase cîrma de prin ape,
Vîsla de stejar, din valuri;
Marea pasăre lovit-a,
A pisat și mult, și bine
Ale vulturului gheare;
I-a rupt cîngile, scăpat-a
Numai gheara cea mai mică.
Ci căzut-au de sub aripi
Oamenii duium, făcură
Să țîșnească apa mării;
Suta de bărbați din aripi,
Mia, de la vîrful cozii;
Însuși vulturul picat-a,
A căzut în fundul bărcii,
Cum se-aruncă dintr-un arbor
Un voinic cocoș de munte,
Ca din pin, o veveriță.

Louhi răsturnat-a Sampo
Cu cel deget fără nume,
A împins în mare Sampo,
A rostogolit capacul
De pe bordul bărcii roșii
Drept în miezul mării-albastre;
Fu făcut fărîme Sampo,
Fu-n bucăți schimbat capacul.
Numeroase bucățele,
Părți mai mari din mîndrul
Sampo,
Lunecară pe sub ape,
Peste negrele nămoluri,
Pradă apelor ajuns-au,
O comoară în Ahtola;
Iată, dar, de ce de-atuncea,
Cît luci-va luna de-aur,
Nu va duce apa lipsă
De averi, precum nici Ahto,
De comori nemărginite.
Însă au rămas și alte
Bucățele, rămășițe
Pe spinarea mării-albastre,
Peste nesfîrșite valuri,
Să le legene vîntoase,
Să le-mpingă-ntruna valuri.
Le tot legănară vînturi,
Le-a purtat al mării freamăt
Pe spinarea albăstrie,
Pe-ale mării-ntinse valuri;
Vîntul spre pămînt le-mpinse,
Valul le-a mînat spre țărmuri.
Moșul vajnic Väinämöinen
A văzut că-s tot împinse
Spre pămînt, tot aruncate,
Înspre țărm de val aduse
Rămășițele de Sampo,
Resturi din capacul mîndru.
S-a înveselit el, straşnic,
A grăit în chipul ăsta:
"Iată-un germen, începutul
Unei fericiri de-apururi;
Brazde, cîmpuri semănate,
Creștere-a oricărei plante;
Luna va luci de-acuma,
Soare fericit va bate
Peste casele Finlandei,
Pe-a' Finlandei dulci ogoare!"
Louhi, ea, stăpîna Pohjei,
A grăit în chipul ăsta:
"De-un tertip mi-aduc aminte,
Știu un preacumplit descîntec
Împotriva alor tale
Arături și-a' tale lanuri,
Alor tale vite și-alor
Tale holde, împotriva

www.dacoromanica.ro

Lunii tale, lucitoare,
Împotriva alor tale
Zile care scînteiază!
Într-un stei oi pune luna,
Soarele-ntr-un deal de piatră;
Geruri mari dezlănțui-voi,
Voi întîrzia tot frigul
Din văzduh prin ale tale
Arături, prin cele cîmpuri
Semănate şi prin spice
De-ale tale şi prin toate
Ale tale secerişuri;
Tot cu bob de fier ploua-va
Grindina, tot cu ghiulele
De oțel pîrîitoare,
Peste cîmpurile tale
Cele mai mănoase, peste
Cele mai frumoase țarini
Ce le ai deştelenite.
Urs trimite-oi din cîmpie,
O să-ndrept din codri-o fiară
Cu dinți rari, ca să-ți sfîşie
În bucăți toți armăsarii,
Să-ți mai sfîrtice şi iepe,
Ca să-ți prăpădească turme,
Vacile să le mănînce;
O să-ți pierd cu boli poporul,
O să-ți nimicesc tot neamul
Ca să nu se pomenească-n
Veci ăst neam al Kalevalei!"
A răspuns atunci bătrînul
Väinämöinen în acest chip:
"Nu mă farmecă laponul,
Fie el chiar Turjalainen;
Domnul are haina vremii,
Ține cheia fericirii;
Nu-i la vreun pizmaş sub brațu-i,
Nici în degetele celui
Hotărît să facă răul.
De mă-ndrept spre
Ziditoru-mi,
Dacă mă încred în Domnul,
Alunga-va El toți viermii
Cîmpului, pe toți dușmanii
Holdelor de pe ogoare,
Va opri să-mi roadă grîul,
Paiele să mi le smulgă,
Spicele să mi le piarză,
Grînele să-mi pustiască.
Iară tu, stăpînă-a Pohjei,
Pune-ți vrăjile-n vro stîncă,
În vrun stei ți-ascunde bolişti,
Relele-n vrun deal piteşte-ți;
Să n-aşezi pe-acolo luna,
Cu atît mai mult nu-ți pune
Nicicînd soarele fierbinte!
Las' să bîntuie pe-a' tale
Holde chiciura, dă-i voie
Gerului să zăbovească
Tot prin spice semănate
Doar de tine, fă să bată
Grindinile cu măşcații
Bobi de fier, să tot pocnească
Ouşoarele-oțelite
Peste brazdele de plug, prin
Fundu-ogoarelor Pohjolei.
Mai trimite-un urs din
şesuri,
Din dumbrăvi, o rea pisică,
Fă să se repeadă-o fiară
Îndoită din pădure,
Fiară cu dinți rari din codri,
Tocma-n capătul acelui
Drum al Pohjei, cam pe unde-ți
Vin cirezile de vite!"
A răspuns atunci stăpîna
Pohjolei, în chipul ăsta:
"Mi s-a prăbuşit puterea,
Micşoratu-mi-s-a vaza;
Mi-i comoara-n fund de valuri,
S-a sfărmat pe ape Sampo!"
S-a întors plîngînd acasă,
Tot gemînd veni-n Pohjola;
Nu putu ea să-şi adune
Sampo-ntreg în locuința-i,
Ci luă o parte numai
Cu cel deget fără nume,
Cel capac l-a dus în Pojha,
Pumn de aşchii-n Sariola;
De atunci în Pohja-s lipsuri,
În Laponia nu-i pîine.
Moşul vajnic
Väinämöinen,
Cum se coborî din barcă,
Pe ostrov găsi fărîme
De-ale Sampo-ului, resturi
Din capacul cela mîndru,
Pe cel mal întins al mării,
Pe nisipul fin şi moale.
Puse rămăşiți din Sampo,
Bucățele din capacul
Înflorit, acolo,-n vîrful
Capului pierdut în neguri,
Ca să crească, să se nalțe,
Ca să dea belşug de bere,
Doar din cea de orz, negrîie,
Să aducă pîine multă
De secară, hrănitoare.
Ci moşneagul
Väinämöinen
A rostit aceste vorbe:
"O, tu, Ziditor, tu, Doamne,

www.dacoromanica.ro

Dă-ne multă fericire,
O viață-ndestulată,
Fă-ne să murim cu cinste-n
Dulcea țară a Finlandei,
În Carelia cea mîndră.
Ocroteşte-ne, tu, Doamne,
Tu, frumosule zeu mare,
De-a' bărbaților preanegre
Uneltiri, de gînduri de-ale
Babelor, iar pe pizmaşii
De pe ăst pămînt, răpune-i,
Stinge vrăjitori din ape!
Ține fiilor tăi parte,
Îi ajută totdeauna,
Îi păzeşte peste noapte,
Peste zi îi ocroteşte
De al răutății soare,
Şi de-a vrăjmăşiei lună,
De-ale duşmăniei vînturi,
De-ale urii ploi grozave
Şi de muşcături de geruri,
Şi de timpurile rele!
Gard de fier ridică-ndată,
Un castel de stînci clădeşte,
Primprejurul casei mele
De-amîndouă laturi ale
Acestui popor, să urce
D-ici, de jos, la cer castelul,
Din cer la pămînt, jos, iarăşi;
La-adăpost să fiu într-însul,
Să îl am mereu de sprijin
La fărădelegi cumplite
De-a' nemernicilor, contra
Pustiirilor duşmane,
Cît or sta aceste vremuri,
Cît luci-va luna de-aur!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Cântul
al XLIV-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
Chibzuia aşa în gîndu-i:
"Vezi, ar trebui, acuma,
Să mă bucur, ar fi dulce
Să mă veselesc aicea,
În aceste noi lăcaşuri,
În aceste curţi măreţe;
Dar pierdut-am cel kantele,
Mi se duse bucuria
Prin cotloane-adînci de peşte,
Prin grămezi de somn în cîrduri,
Pe la ştime din adîncuri,
La poporul lui Vellamo;
Cît îi lumea n-o să-l capăt,
Ahto n-o să mi-l mai deie.
O, fierare Ilmarinen,
Meştereai cîndva, mai ieri chiar,
Ai putea preabine şi-astăzi
Să mai ciocăneşti o greblă
Numa-n fier, colţi deşi de greblă;
Colţi mai deşi, o coadă lungă,
Căci aş vrea să greblu ape,
Să m-apuc să fac postate
Din talazuri, să strîng stoguri
Trestiile, să acopăr
Maluri cu grămezi de alge,
Ca să-mi aflu instrumentul,
Ca să pescuiesc kantele
În vreo groapă-n peşti bogată,
Prin grămezi de somni în cîrduri."
Ci fierarul Ilmarinen,
Maistrul veşnic, făurit-a
Iute numa-n fier o greblă,
Coada lungă de aramă,
Colţi făcu de-o sută stînjeni,
Coada de cinci ori pe-atîta.
Grebla cea de fier luat-a
Moşul Väinämöinen, merse
Puţintel, urmat-a drumul
Nu prea lung la vălătucii
De oţel din port, acolo,
La edecul de aramă.
Două bărci erau aicea,
Două luntre pregătite
Peste oţelite suluri,
La edecul de aramă;
Una dintre bărci mai nouă,
Dar cealaltă tare veche.
Spuse moşul Väinämöinen
Bărcii celei noi aceste:
"Luntre,-aruncă-te pe valuri,
Fugi, o navă, pe talazuri,
Fără-a fi de mîini întoarsă,
Nici de policare-atinsă."
Barca se-aruncă pe ape,
Merse vasul peste valuri;
Moşul vajnic Väinämöinen
S-aşează apoi la cîrmă,
A pornit apoi pe mare
Ca să mături talazuri,
Ca să radă gropi prin valuri;
Strînse nuferii din larguri,
Rîcîi prin rămăşiţe
De-ale trestiilor, printre
Alge vechi, prin ierbi de mare,
Şi prin orice surpătură;
Toate stîncile cătat-a,
Însă nu putu să afle
Ţitera din os de ştiucă,
Bucuria prăpădită
Pe vecie, ăst kantele.
Moşul vajnic Väinämöinen
Se-ntorcea în jos cu fruntea,
Cu amarul greu din suflet,
Cu căciula într-o parte;
Începu atunci a spune:
"N-o să mai aud vreodată
Bucuria celui dinte-al
Ştiucii, sunetele mîndre
Ale oaselor de peşte!"
Tot mergînd printr-o poiană,
Pe sub poale de pădure,
Auzi plîns de mesteacăn,
Vaier de copac cu pete;
S-a apropiat s-asculte;
Iute a fugit spre arbor.
Puse întrebarea asta:
"De ce plîngi, măreţ mesteacăn?
Ce te vaieţi, arbor verde,
De ce ţipi, o, scoarţă albă,
Doară nu mergi în războaie,
Doar nu pleci în lupte grele."
I-a răspuns acest mesteacăn,
Înţelept vorbi cel arbor:
"Mulţi şi-nchipuie, ba unii
Au şi spus că-mi duc viaţa
Numa-n bucurii, că-not în
Veselii preamari! Vai mie,
Doar în griji îmi duc viaţa,
Mi-i făcută bucuria
Doar din plictiseli; ci, iacă,
Gem în jalnicele-mi zile,
Cînt în crunta mea mîhnire.
Plîng de neputinţă, bietul,
Gem de-a mea singurătate,
Că-s lipsit de orice bine;
Părăsit îs, fără sprijin,
În ăst loc sărac, în astă
Fără de sfîrşit păşune.

www.dacoromanica.ro

Oameni fericiți și straşnic
Norocoşi tot trag nădejdea,
Ne'ntrerupt, cu bucurie,
Că s-o-ntoarce mîndra vară,
C-or veni din nou acele
Minunate zile calde;
Ci eu, biet, sărac de mine,
Altă soartă am, simt spaima
Că m-or jupui de coajă,
Că mi-or smulge crengi frun-
zoase.
Prea ades și fără-a ține
Seama cît de slab îs, prea des
Se apropie copiii
Primăverii iuți, dau buzna
Înspre mine, îmi împlîntă-n
Coasta gîlgîind de sevă
Cinci custure de bricege,
Iar păstorii răi tot taie
Vara alba-mi cingătoare
Ca să împletească vase,
Teici, ori coşărcuți de poame.
Prea ades și fără-a ține
Seama cît de slab îs, prea des
Vin la umbra-mi fetişcane,
Fac un zgomot mare-n preajmă,
Duc stufoase crengi să-și lege
Şomoioage mari de baie.
Prea ades și fără-a ține
Seama cît de slab îs, prea des
Mă răpun cînd se ard codri
Cînd se curăță pămînturi,
Ori mă vînd în lungi ciopoare;
De trei ori în vara asta-n
Zile multscăldate-n soare
Au stătut sub mine oameni,
Ascuțitu-și-au săcurea
De biet capul meu, doar pentru
A-mi răpi slăbita-mi viață.
Traiul ăst mi-i numai
vara,
Veselia-n zile mîndre,
Dar nici iarna nu-i mai bună,
Nu-i mai milostiv cu mine
Timpul cu zăpadă multă.
Prea devreme, totdeauna,
Chipul meu mîhnirea-l schimbă,
Capu-mi jalnic mi se pleacă,
Fața-mi galbenă se face
Cînd gîndesc la zile negre,
Cînd aştept amare vremuri,
Doar dureri mi-aduce vîn-
tul,
Gerul, preacumplite chinuri;
Îmi ia vîntul verdea mantă,
Gerul, mîndra mea podoabă;
Ci atunci, sărman mesteacăn,
Biet copac, lipsit de sprijin,
Stau descoperit, cu totul,
Despuiat de-a' mele straie,
Ca să mă-nfior în chiciuri,
Să mă jăluiesc în geruri."
Spuse moşul
Väinämöinen:
"Nu mai plînge, mîndru arbor,
Albă frînghie, nu geme;
Vei primi o fericire,
O viață nouă, scumpă;
Ai să plîngi de bucurie,
Ai să salți de voie bună!"
Moşul vajnic Väinämöinen
Îşi făcu din ăst mesteacăn
Țiteră, ciopli la dînsa
O întreagă zi de vară;
Şi-a întruchipat kantele
În cel cap pierdut în neguri,
În ostrovul cel din ceață;
A cioplit atunci cutia
Sunetelor, dăltuit-a
Noua bucurie-n plină
Inimă-a celui mesteacăn,
Într-un trup de lemn cu pete.
Spuse moşul Väinämöinen,
A grăit în chipul ăsta:
"E făcută-acum cutia
Sunetelor; gata-i trupul
Noii bucurii; de unde
Oi lua eu niște cuie,
Cum să aflu cheia-acuma?"
Un stejar creştea-n
ogradă,
Un copac măreț în curte,
Ramuri late-avea stejarul,
Măr era pe orice creangă,
Pe-orice măr un bulz de aur,
Sta un cuc pe bulzul de-aur.
Cum cînta ăst cuc, cînd
tocmai
Mlădia-n cinci note glasul,
Aur şiroia din ciocu-i,
Începea argint să-i curgă
Pe-o colină aurită,
Pe-o nălțime argintată:
Cuie pentru ăst kantele,
Chei, la lemnul cel cu pete.
Spuse moşul Väinämöinen,
Iată vorbele rostite:
"Cuie am la ăst kantele,
Chei, la lemnul cel cu pete,
Îmi mai trebuie un lucru:
Strune, cinci, la ăst kantele;
Unde-oi da de niște strune;

www.dacoromanica.ro

Cum voi pune cele glasuri?"
Merse-apoi să cate strune,
O întinse-n lung, pe şesuri;
Pe imaş era o fată,
O fecioară-n fund, pe vale,
Nu era scăldată-n lacrimi
Dar nici tare bucuroasă;
Tot cînta doar pentru sine,
Lălăia să treacă seara;
L-aştepta pe-al ei logodnic,
La iubit era cu gîndul.
Moşul vajnic Väinämöinen
Se apropié încetul
Fără de papuci, venit-a
Fără de încălţăminte;
Cînd se-apropié de dînsa
Îi ceru puţin din păru-i;
Îi grăi în chipul ăsta:
"O, fecioară, dă-mi din plete
Mîndră fată, dă-mi din bucle,
Pentru strune la kantele,
Pentru glasul bucuriei!"
I-a dat fata păr din plete,
Buclă, una mătăsoasă,
I-a dat cinci, chiar şase fire,
I-a încreaînţat şi şapte
Pentru ca să fie strune
Ale kantelui, să aibă
Glas de-acuma bucuria.
Ţitera era chiar gata
Cînd bătrînul Väinämöinen
S-aşează pe-ntîia treaptă,
Pe o lespede a scării;
Instrumentu-n mîini luat-a,
La piept strînse bucuria,
Îndreptă spre ceruri vîrful,
Puse pe genunchi cutia,
Strunele înţepenit-a,
Potrivi acele glasuri.
Cînd îi fură puse strune,
Cînd fu acordată harfa,
Sub a' sale mîini o duse,
A lăsat-o pe genunchii-i;
Zece unghii coborît-a,
Degetele, — cinci întinse
Să alerge peste strune,
Ca să sară peste glasuri.
Ci bătrînul Väinämöinen
A cîntat din ăst kantele
Cu-ale sale mîini sprinţare,
Degete cu totul fine;
Policarele-ndoite;
Răsunat-a cel mesteacăn,
Mumură cea creangă vede,
Vesel mai cînta cel aur
Dat de cuc; se bucurară
Firele de păr a' fetei.
Tot cu degetele cîntă
Väinämöinen; iacă, strune
Vîjîie la cel kantele;
Tremur' munţii, sună steiuri,
Se cutremură şi stane,
Stînci se mişcă sub talazuri,
Pinii-s plini de veselie,
Joacă pe cîmpii buştenii.
Şi nurorile Kalevei
Cusăturile-şi lăsară,
Alergară-n lungi şuvoaie,
Într-o panglică veniră
Surîzînd uşor neveste,
Vin voioasele stăpîne
Aste sunete s-audă,
Muzica fermecătoare.
Cîţi bărbaţi au fost pe-aproape,
Şepcile ţinînd în mînă,
Babele din preajmă toate,
La obraz ducîndu-şi palma,
Fetişcane-n ochi cu lacrimi,
În genunchi stînd jos, băieţii
Ascultară ăst kantele,
S-au mirat de bucurie;
Într-un singur glas spuneau toţi
Şi rosteau cu-ceeaşi limbă:
"Nu s-au auzit vreodată
Melodii aşa plăcute
De cînd vieţuim, de cînd tot
Străluceşte luna de-aur."
Muzica, minunea asta,
A ajuns prin şase sate,
Nu a fost vreo vietate
Să nu vină să asculte
Cîntecul cel plin de vrajă,
Melodiile duioase
Ale ţiterei ăstéia.
Dobitoacele din codri
Aşezatu-s-au pe labe
Ca s-asculte ăst kantele,
Să se lase fărmecate
De preamarea bucurie;
Păsările din văzduhuri
Alergară-n ramuri toate;
Feluriţii peşti din apă
Se-ndesară către maluri,
Viermi de sub pămînt veniră,
Peste ţărnă se tîrîră,
Se întoarseră s-asculte
Muzica aceasta mîndră,
Bucuria mare-a ăstui
Kantele, aceste line
Sunete-a' lui Väinämöinen.
Astfel moşul Väinämöinen

www.dacoromanica.ro

Răpitor cînta, ca-n vrajă,
Melodii scotea minune,
A cîntat o zi şi două,
Nu se-opri nici să mănînce,
A prînzit o dată numai,
A-ncătărămat chimirul
Doar o dat', o dată numai
Îmbrăcatu-şi-a cămaşa.
Cînd cîntă în casa ceea,
În cea sală-n pin făcută,
Şi-a trimis răsunet podul,
Ridicară glas podele,
A cîntat, sus, coperişul,
Uşile-au doinit cu toate,
Bucuratu-s-au ferestre,
Se înfioră şi soba
Cea de piatră, a cîntat chiar
Şi vînjosul stîlp din casă.
Cînd s-a dus sub brazi,
cînd merse
Printre pini să se mai plimbe
Îşi plecară vîrful brazii,
Se-nvîrtiră-n munte pinii,
Şi-aruncară cucuruzii
Acele, la rădăcină.
Cînd se duse în dumbravă
Sau călcă pămînt pe pajişti,
Acultară-n voioşie
Huciuri, crîngurile toate,
Au săltat de nesfîrşită
Bucurie cele cîmpuri,
Fost-au florile cuprinse
De iubire, îşi plecară
Tulpinițele căpşorul.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

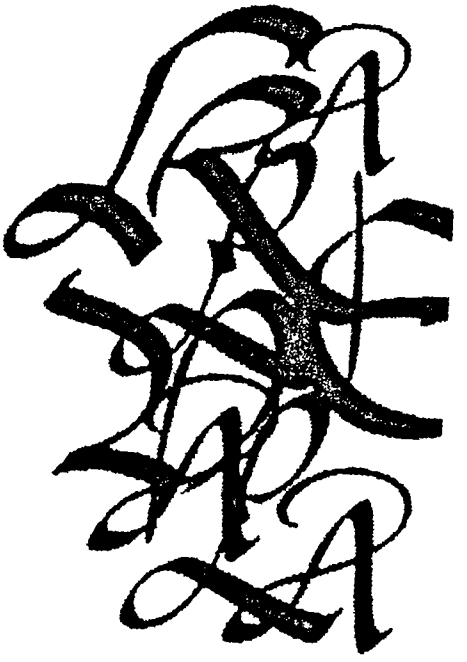

Cântul
al XLV-lea

www.dacoromanica.ro

Louhi, gazda cea din Pohja,
Auzi-ntr-o zi o vorbă,
Cum trăiesc cei din Väinölä,
Cum cresc toate-n Kalevala
Cu bucăți din Sampo cela,
Cu-aşchii din capacul mîndru.
A simțit atuncea pizmă,
Se gîndea tot singurică:
"Oare cam ce fel de bolişti
Să mai pregătesc, ce moarte
Aş putea să mai dezlănțui
Spre norodul din Väinölä,
Peste cei din Kalevala?"
L-a chemat pe naltul Ukko,
S-a rugat fierbinte către
Zeul tunetului; spuse:
"Ukko, zeu înalt, ucide
Pe toți oamenii Kalevei,
Tot cu grindină cu boabe
Mari de fier, tot cu piroane,
Cu un vîrf de-oțel, loveşte-i
Tot cu molime şi bolişti;
Neamul blestemat îl pierde:
Pe bărbați în curți întinse,
Pe femei, prin cele grajduri!"
Ci trăia, la Tuoni-o oarbă,
Una-anume Loviatar,
O bătrînă rea, o ciumă,
Cea mai crîncenă odraslă
A lui Tuoni, cumplita
Manatar, ea începutul
Relelor, izvoditoare-a
Mii de bolişti şi de molimi;
Neagră mai era la față,
Pielea ei, respingătoare.
Neagra fiică a lui Tuoni,
Chioara cea din Ulappala,
Chiar pe drum îşi puse patul,
Aşezatu-şi-a culcuşul
Chiar acolo, pe pămîntul
Blestemat; dormi avîndu-şi
Spatele spre vînt, cu coasta
Contra vîntului pidosnic,
Sta întoarsă împotriva
Răsuflării reci, cu fața
Către zorii dimineții.
A venit o vijelie,
A pornit un crîncen vifor
Dinspre răsărit şi, iată,
Vîntul rodnici această
Spurcăciune, a lăsat-o
Uraganu-nsărcinată
Într-un cîmp lipsit de tufe,
Pe un loc ce n-avea iarbă.
Sarcina cea grea, povara,
O purtă-n greoiul pîntec
Timp de două luni, de trei luni,
Vreme de cinci luni, de şase,
Timp de şapte şi de opt luni
Şi tot timpul lunii-a noua,
Iară după calendarul
Femeiesc, chiar jumătate
Din cea de a zecea lună.
La sfîrşitul lunii-a noua,
La-nceputul ce'i de-a zecea
Sarcina şi ajunsese
Dureroasă, se făcuse
De nesuferit povara;
Nu veni vreo slobozire,
N-a adus pe lume pruncul.
Şi-a schimbat atunci culcuşul,
Aşezatu-s-a în alt loc,
S-a dus tîrfa să puiască,
Curva focului să nască
Între două stînci crăpate,
Colo-n cele văgăune
A cinci munți, dar slobozirea
N-a venit, n-a fost în stare
Fătul nenăscut să-l nască.
A căutat şi alte locuri
Să-şi deşarte greutatea
Pîntecului: la izvoare
Care murmură întruna,
Tot prin mişcătoare mlăştini;
Nu-şi găsi un loc să-şi poată
Uşura greoiul pîntec.
A voit atunci să nască,
Încercat-a ea să-şi pună
Sarcina-n vîltoarea unei
Mari cascade, în vîrtejul
Unui rîu spumos de munte,
Peste trei căderi de apă,
Lîngă nouă stînci rîpoase;
Nu veni vreo slobozire,
Nu şi-a uşurat povara.
A vărsat, cîinoasa, lacrimi,
A țipat grozavul monstru;
Nu ştia-ncotro s-apuce,
Spre ce locuri să se-ndrepte,
Să-şi deşarte greutatea
Cea din pîntec, să-şi aducă
Vii, pe lume, puişorii.
Dumnezeu vorbi din nouri,
Spuse-n ceruri Ziditorul:
"E-o colibă tare veche
Pe cel țărm de mare, colo-n
Pohjola întunecoasă,
În cumplita Sariola;

www.dacoromanica.ro

Vei putea să naşti acolo,
Ca să scapi de grea povară;
Cei din părţile acelea
Au nevoie chiar de tine,
Îţi aşteaptă puişorii!"
Neagra fată-a lui Tuoni,
Precumplita Manalatar,
A venit în casa Pohjei,
Spre cea baie-n Sariola
Ca să nască prunci acolo,
Să dea fiilor lumina.
Louhi, gazda cea din Pohja,
Baba ceea ştirbă tare,
O-nsoţi în baia de-aburi,
O aduse-n taină-n casă,
Fără-a auzi cătunul,
Făr' să-nştiinţeze satul.
I-a făcut în taină-o baie,
A-ncălzit îndată cada;
Uşile stropi cu bere
Şi ţiţînele le unse
Peste tot cu băutură;
Uşile să nu mai ţipe,
Nici ţiţîni să nu mai geamă.
Prinse apoi să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Kave, fiică, tu, a firii,
Tu, femeie mîndră de-aur,
Cea mai veche din neveste,
Tu, ce eşti întîia mamă
A fiinţelor, hai, du-te
Pînă la genunchi, prin mare,
Prin talazuri, pîn' la mijloc,
Sucuri de bibani culege,
Bale de chefali adună,
Fie oricît de cleioase,
Să frecăm oase-a' femeii,
Îndesat, mult să le tragem,
Cam de peste tot, cu vlagă,
Slobozeşte-o de-orice spaime,
Pîntecul i-l mîntuieşte
De cumplite junghiuri grele,
De dureri îngrozitoare,
De-nfiorătoarea, crunta
Măruntaielor lucrare.
Dacă nu-ţi ajunge asta,
O, puternicule Ukko,
Tu, mai mare ca toţi zeii,
Mă ajutoră-n nevoie,
Vin' la ceea ce te roagă!
E doar o femeie-n spaime,
Suferă cumplit să nască
În ăşti aburi groşi, în baia
Pregătită pentru oaspeţi.
Adă-ţi, tu, măciuca de-aur
Ici în palma mîinii drepte
Ca să sfarămi orice stavili,
Să dobori pervazul uşii,
Să spargi lacătul acela
Care-l puse Ziditorul,
Să frîngi tainice zăvoare
Ca cei mari şi mici să iasă,
Unul mai slăbuţ să treacă!"
Urîciunea rea, această
Fiică chioară a lui Tuoni,
Uşuratu-s-a atuncea
De povara grea din pîntec;
A născut făpturi cumplite
Pe o pînză-n flori de-aramă,
După o perdea subţire.
Nouă fii aduse-n lume
În răstimpul unei singuri
Nopţi de vară, cît ţinut-a
O-ncălzire doar a băii,
Numai o înăbuşire
A celei odăi, cu aburi,
Roade-a' unei singuri sarcini,
Numai dintre-o-ngreunare-a
Pîntecului acelúia.
Ea şi-a botezat copiii,
Şi-a gătit frumos urmaşii;
Căutat-a de vlăstarii
Ce-i avea, cum îngrijeşte
De copiii ei o mamă;
Junghi l-a poreclit pe unul,
Colică, i-au spus altúia,
Unul fu numit podagră,
Oftică, un altul, dete
Nume de buboi unúia,
Altuia, de rană veche,
Poreclit fu unul rîie,
L-au chemat pe altul ciumă.
Unul fost-a fără nume,
Bietul, cel născut la urmă;
Mamă-sa i-a spus să plece,
Pe la vracii cei din ape,
Vrăjitori din locuri joase,
La pizmaşi de pretutindeni,
Louhi, gazda cea din Pohja,
A trimis copiii ceilalţi
În cel promontoriu-n ceaţă,
În ostrovul cel de neguri;
Le-aţîţă pe-aceste rele
Creaturi, dezlănţuit-a
Bolişti nemaiauzite
Împotriva-celor oameni
Din Väinölä, numai pentru
Ca să piardă Kalevala.
Väinölä căzu bolnavă,
Pătimeau în Kalevala

www.dacoromanica.ro

De boli nemaipomenite,
Cu necunoscute nume;
Putrezeau sub ei podele,
Pături se stricau pe trupuri.
Ci moşneagul
Väinämöinen,
Magul veşnic, început-a
Capetele să le scape,
Sufletele să cîştige.
Duse lupta cu Tuoni,
Crîncen se bătu cu boala.
Baia de-aburi încălzit-a,
Pregătit-a bolovanii
De pe sobă, tot cu lemne
Cît se poate de curate,
Cu buşteni cărați pe rîuri;
Sub ştergar aduse apă,
Sub manta mănunchi de baie;
A muiat acele scumpe
Şomoioage, frăgezit-a
Minunatele crenguțe.
Aburi groşi de mied ţîşniră,
Să nălțară numai aburi
Dulci de miere dintre cele
Bine-nfierbîntate pietre,
Din grămada cu încinşii
Bolovani; vorbi atuncea
Väinämöinen, spuse aste:
"Doamne, te arată-n aburi,
În căldură, tu părinte,
Să ne dai iar sănătatea,
Să ne-aduci iar pacea bună;
Şterge molima grozavă,
Spulberă miasme rele,
Ucigaşe, de prin aer,
Răspîndeşte numai aburi
Groşi de tot, alungă orice
Scîrnave duhori de-aicea,
Ca să nu-ți mai ardă fiii,
Ca să nu-ți mai chinuiască
Aste creaturi a' tale!
Iată-arunc pe pietre apa,
Pe fierbinții pietroaie,
Să prefaci în miere apa.
În mied bun s-o schimbi îndată,
Rîu de miere să se verse,
Lac de mied să vălurească,
Printre bolovani din sobă,
Prin pereți cu nuşchi ai băii.
Nu putem pieri degeaba,
Fără boală nu ne-om stinge
Împotriva rînduielii
Ziditorului, în contra
Voiei Domnului din ceruri;
Dacă ne tot hăituieşte
Fără prícină vreunul,
Intre-i vorbele în gură,
În cap planurile-i rele,
Farmecele-n sine însuşi
Dacă n-am puteri destule,
Dacă nu-i în stare fiul
Moşului să stea-mpotriva
Ăstor molime stîrnite,
Ca să scape d-aste bolişti,
Va fi sarcina lui Ukko,
Ce domneşte printre nouri,
Stă pe-un tron de neguri albe,
În străfund adînc de ceruri.
O, puternicule Ukko,
Zeu mai mare ca toți zeii,
Domn stăpînitor de nouri,
Ne ajută-n grea nevoie,
Hai, aleargă, vino iute
La a noastră rugăminte,
Să cunoşti aceste bolişti;
Zile de restrişte-alungă,
Depărtează plăgi grozave,
Molima ce se întinde.
Adu-mi spada ta de flăcări,
Dă-mi tăişul ce luceşte,
Să alin dureri cumplite,
Molimi să gonesc de-aicea;
Chinuri mari pe căi de vînturi,
Bolile-n pîrloage goale.
Rog ca bolile de-a rîndul,
Poruncesc acestor molimi
Să se vîre-n stînci, în pietre,
În dărîmături de fiare,
Bolovani să prindă-n chinuri,
Stîncile dureri să aibă;
Nu plîng pietrele-n durere,
Nu se vaită-n chin steiuri;
De le bat chiar mari necazuri,
De-s nescpus de chinuite.
Kivutar, o tu, copilă
A lui Tuoni, tu care
Stai pe piatra celor bolişti,
La izvorul a trei rîuri,
La-mpărțire-a trei şuvoaie,
Ce învîrți a bolii piatră,
Care faci să umble moara
Molimilor, strînge iute
Bolile în gura stîncii,
Le alungă-n cele valuri,
În străfundurile mării,
Unde nu se simte vîntul,
Unde nu străluce soare!
Dacă nu-ți ajunge asta,
O, Kivutar, tu, stăpînă
Minunată, o, Vammatar,

www.dacoromanica.ro

434

Hai şi tu, degrabă, vino,
Să ne-aduci iar sănătatea,
Să ne dai din nou odihna!
Fără de dureri fă toate
Bolile cît de cumplite,
Rănile înţepeneşte
Ca bolnavul să adoarmă,
Să se odihnească-n voie,
Să se liniştească-oleacă,
Cel cu răni să aţipească.
Bolile-ntr-un vas le-nchide,
Într-o oală de aramă
Ca să ducem cele boale,
Să-ngropăm dureri şi cazne
În cel munte Kipumäki,
În cel creştet Kipuvuori;
Fă ca bolile să fiarbă
Într-o căldăruşă mică
Unde-un deget doar pătrunde,
Unde îşi găseşte locul
Numai degetul cel mare.
E un bolovan pe munte,
Iar în miezul pietrii-o bortă,
De-un burghiu, scobită tare,
De un drug de fier pătrunsă,
S-or zvîrli acolo bolişti
Şi dureri vor fi închise;
Au să vîre-n piatra ceea
Chinurile cele grele,
Vor mai pune-acolo toate
Zilele de suferinţă,
Paşnice în timpul nopţii,
Tare-nlănţuite, ziua."
Ci moşneagul
Väinämöinen
Oblojit-a răni deschise,
Unse părţi bolnave tot cu
Nouă felurite iruri,
Cu vreo opt vrăjite leacuri;
Prinse ápoi să se roage,
Iată vorbele rostite:
"O, puternicule Ukko,
Zeu mai mare ca toţi zeii,
Cheamă-un nor din răsărituri,
Iacă-un alt din Soare-Apune,
Mai trimite nouri dinspre
Răsărit şi miazănoapte,
Dăruieşte-mi mied şi apă,
Să ung părţile bolnave,
Să-mbăiez cumplite rane!
Singur, vezi, nu pot nimica,
Vino, Ziditor, şi-ajută-mi,
Dă-mi, tu, Doamne, al tău sprijin,
Căci cu ochii mei privit-am,
Mîngîiai cu-a' mele mînuri,
Am suflat cu gura-mi, scoasei
Răsuflarea mea curată!
Ce cu mîna-mi nu atinsei,
Domnul cu-a sa mînă-atingă,
Pe-unde degetele-mi n-ajung,
Ale Domnului s-ajungă:
Mîini dibace are Domnul,
Degetele lui mai blînde-s,
Ziditorule, ci, vino
Să vrăjeşti, înşiră, Doamne,
Tainice rostiri de vrajă,
O, tu, cel Atotputernic,
Binecuvîntează leacuri,
Dă-ne sănătate noaptea,
Curmă chinurile zilei,
Ca să dea-napoi durerea,
Să nu ne frămînte răul,
Să nu se coboare-n inimi,
Nicidecum să nu se simtă,
Să nu fie vreo durere,
Cît va ţine viaţa asta,
Cît luci-va luna de-aur!"
Moşul vajnic
Väinämöinen,
Vraciul cel din veşnicie,
Vrăjile zădărnicit-a,
A zdrobit iscate molimi,
Farmecele alungat-a,
Răsturnat-a rele planuri,
Izbăvi de cruntă moarte
Tot poporul, mîntuit-a
Kaleva de la pierzare.

www.dacoromanica.ro

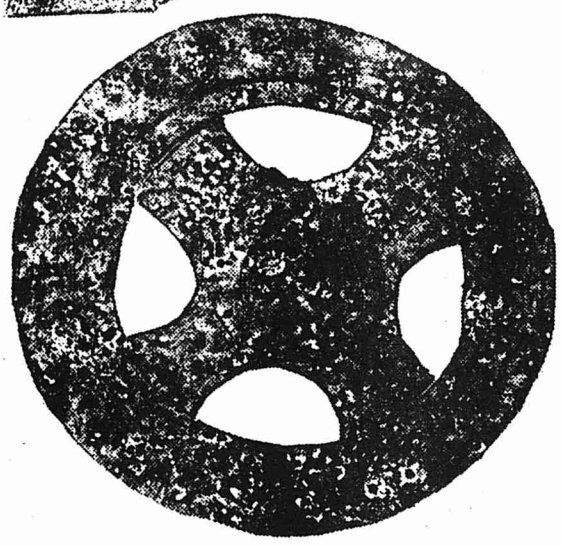

www.dacoromanica.ro

Cântul
al XLVI-lea

www.dacoromanica.ro

Zvon ajunse în Pohjola,
Veste-n satul cela rece,
Că-i Väinöla întrematã,
Că scăpat-a Kalevala
De vrăji groaznice, de bolişti,
Plăgi ce-au fost dezlănţuite.
Louhi, gazda cea din Pohja,
Baba ceea ştirbă tare,
Prinsă fu de-o grea mînie,
A rostit aceste vorbe:
"Ştiu şi alt tertip, alt mijloc,
Mai cunosc şi altă cale:
Vom trimite-un urs din şesuri,
Vom mîna de prin pădure-o
Labă îndoită-n contra
Vitelor ce are Väinö,
Turmelor din Kalevala!"
A trimis un urs din şesuri,
Un pleşuv din bărăgane,
Prin livezile Väinölä-i,
Prin păşunile Kalevei.
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"O, fierare Ilmarinen,
Nou ţepuş îmi făureşte,
Lance cu trei feţişoare,
Cu o coadă de aramă!
Am nevoie să prins ursul,
Să ucid cea scumpă blană,
Ce-o să-mi sfîşie toţi caii,
S-o dezlănţui şi-n iepe,
Mîndra turmă-mi va răpune,
Vacile împrăştia-va."
Făuri fieraru-o lance,
Nici prea lungă, nici prea scurtă,
A făcut-o mijlocie:
Sta un lup pe ascuţişu-i
Se găsea un urs la vîrfu-i,
Un elan sărea pe tocu-i,
Alerga un mînz pe coadă,
Azvîrlea un ren sălbatic.
A căzut omăt preaproaspăt,
Strat subţire de zăpadă,
Semăna cu lîna oii,
Cu un iepure de iarnă;
Spuse moşul Väinämöinen,
A rostit aceste vorbe:
"Mi-a venit un dor acuma,
Pe la Metsola m-aş duce,
Pe la-a' codrului fecioare,
Slujitoarele albastre.
Pentru codru las pe oameni,
Părăsesc acum vitejii,
Pentru trebi în aer liber;
Între-ai tăi mă ia, pădure,
Ca viteaz al tău, tu, Tapio;
Ci, norocule, m-ajută
Să dobor în codru fiara.
Mielikki, o, tu, stăpînă
A pădurilor, Tallervo,
A lui Tapio nevastă,
Cîinii tăi în lanţ ţi-i prinde,
Javrele le-nchide iute,
Într-un ţarc cu gard de gladiş,
În şopron ce din stejar e.
Măr al codrilor, tu, Otso,
O tu, labă numai miere,
Cînd auzi că mă apropiu,
Cînd va fi în preajmă omul,
Ghearele în păr ţi-ascunde,
Dinţii, vezi, în gingii strînge-i,
Ca nicicînd să nu răneascã,
Nici să nu lovească iute.
Otso-al meu, frumos, drag prieten,
Mîndră labă numai miere,
Culcă-te pe-un dîmb cu iarbă,
Pe cea stîncă drăgălaşă,
Leagănă-te-n pini la umbră,
Stai sub brazi, ce-o ţin în freamăt.
Te mai dă de-a dura-n iarbă,
Te-nvîrteşte în locaşu-ţi,
Ca în cuibu-i o ieruncă,
Ori ca gîsca ce cloceşte."
Auzit-a Väinämöinen
Cîinele lătrînd întruna,
Strigăte de javre-n casa
Ochiului-mărunt, în curtea
Cîrnului; grăi aceste:
"Eu credeam c-ascult chiar cucul,
Cîntul vrunei scumpe pasări;
Totuşi, iată, nu e cucul
Cîntul vrunei scumpe pasări;
Ce aud e chiar strigarea
Minunatului meu cîine,
Cel mai bun din animale;
E la urs în vizuină,
E la frumuşel, în curte."
Moşul vajnic Väinämöinen
Izbuti să prindă ursul;
Patul de mătase-ntoarse,
Răsturnă culcuş de aur,
Prinse a grăi şi aste
Vorbe le rosti atuncea:
"Preamărit fii, Doamne sfînte,
Ziditorule slăvite,

www.dacoromanica.ro

Mi-ai dat ursul ăsta mîndru,
Pradă, aurul din codri!"
S-a uitat la drăgălaşul,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Otso-al meu, frumos, scump prieten,
Mîndră labă numai miere,
Nu te supăra degeaba,
Înţelegi, nu eu te-mpinsei,
Ci te aruncaşi tu singur
Într-un trunchi mai strîmb, şi iată,
Ţi-ai lovit în crăci piciorul,
Cei nădragi de lemn rupîndu-ţi,
Găurind prin crengi mantaua;
Lunecoasă-i vremea, toamna,
Negre-s zilele în ceaţă.
Cuc de aur al pădurii,
Mîndră lînă ciufulită,
Lasă frigului căscioara,
Părăseşte-ţi bordeiaşul
Cel din ramuri de mesteacăn,
Colibioara din crenguţe;
Pleacă din aceste locuri!
Cinste-a codrului, întinde-o,
Sprinten picioruş, o şterge,
Colţunaşe de mătase,
Lasă-ţi casa ta micuţă,
Drumuri strîmte pentru tine,
Hai, cu cei voinici, în ceată,
Cu vestiţi, cu bravi războinici;
Nu-i fi prost ţinut acolo,
Nu e calicoasă viaţa,
Mied se soarbe pe-ndelete,
Miere proaspătă şi bună
Se dă oaspetelui care
Vine şi se-aşază-n locu-i.
Chiar acum te hotărăşte
Să ţi-o laşi micuţa casă
Şi să vii sub grinda casei,
Pe sub mîndrul pod al casei,
Lunecă pe nea încetul
Ca pe-ntinsul lac, un nufăr,
Sari pe crengile uscate
Ca o veveriţă-n ramuri!"
Moşul vajnic Väinämöinen
Veşnic cîntăreţ trecut-a
Pe cîmpii tot într-un cîntec,
Tot sunînd din corn pe şesuri,
Lîngă preavestitul oaspe,
Cu burduful cel de blană;
Se lăţi-n odăi ăst zgomot,
A pătruns prin mîndre case.
Au strigat prin case oameni,
Mîndrele mulţimi rostiră:
"Ascultaţi această larmă,
Aste sunete din codru,
Ciocănitul ghionoaiei,
Fluieratul, care-l scoate
A pădurilor fecioară."
Moşul vajnic Väinämöinen
A ajuns chiar el în curte;
Au grăit prin case oameni,
Întrebă mulţimea mîndră:
"Uite, umblă-acum, ăst aur,
S-a pornit la drum argintul,
Se tot duce scumpa blană,
Merge banul cel de aur;
Pe mieros ţi-l dete codrul,
Ţi-a încredinţat cumva chiar
Tapio ăst rîs, de vreme
Ce te-ntorci tot într-un cîntec,
Bucuros de tot, pe schiuri?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Vîdra se vesteşte-n vorbe,
Darul Domnului prin cîntec;
De-asta mă întorc în cîntec,
Bucuros de tot, pe schiuri.
Da, dar asta nu e vidră,
Nu e vidră şi nici rîs nu-i,
E vestitul care merge,
Cinstea codrilor pornit-a,
Moşneguţu-i la plimbare,
Merge pănura cea groasă;
De-i dorit, deschideţi toate
Uşile acestui oaspe;
De urîţi ăst oaspe-nchideţi
Toate uşile, temeinic!"
Deteră răspuns cei oameni,
Mîndrele mulţimi strigară:
"Fii binevenit, drag Otso,
Labă doldora de miere,
Bun sosit, acum cînd intri-n
Curtea bine curăţită,
În această mîndră casă!
Tot mereu nădăjduisem,
Mi-am dorit din tinereţe
Să aud cîntînd o dată
Cornul ăsta al lui Tapio;
Al pădurilor drag fluier,
Aurul acestor codri,
Să zăresc sosind argintul
Codrilor în casa-mi mică,
Pe strîmtuţa cărăruie.
Îl doream ca pe-un an rodnic,
Ca şi apropierea verii,
Cum aşteaptă schiul neaua,
Şi patine cîmpuri netezi,

www.dacoromanica.ro

441

Fetişoara pe logodnic,
Roşul obrăjor, bărbatul.
Stam la vreo fereastră seara,
În şopron şi dimineaţa,
Săptămîni pe lîngă poartă,
Luni întregi la poarta mare,
Iernile-n ogrăzi întinse,
Stam bătătorind zapada
Pînă ce dădu dezgheţul,
Dezgheţatu-s-au nisipuri,
S-a schimbat nisipu-n pulberi,
Pulberile fine-n iarbă;
Îmi ziceam tot dimineaţa,
Mă gîndeam şi ziua-ntreagă
Unde-ntîrzie ăst Otso,
Frumuşelul cel din codru,
În Estonia plecat-a,
Părăsi, cumva, Finlanda?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Unde să-mi duc scumpul prieten,
Să-mi mîn preaiubitu-mi oaspe,
Ori să-l ducem în vreo şură,
Să-l poftim să intre-n grajduri?"
Deteră răspuns bărbaţii,
Mîndrele mulţimi strigară:
"Mînă-l pe preascumpul oaspe,
Adu-l pe iubitul nostru
Sub acest grindar cu faimă,
Sub ăst mîndru pod al casei;
Doar adus-au de mîncare,
Băuturile-s gătite,
Curăţite-s lungi podele,
S-au şi măturat unghere,
Colţişoarele din casă,
Îs femeile-mbrăcate-n
Cele mai curate straie,
Cu pieptănături frumoase,
În rochiţe lungi şi albe."
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Otso, pasăre iubită,
Labă doldora de miere,
E pămînt să mergi de-acuma,
Dealuri sînt să urci în voie.
Mîndru aur, umblă-acuma,
Cătinel la drum te-aşterne,
Colţunaş, hai mergi agale,
Tu nădrag, întinde-o încetul,
Unde merge piţigoiul,
Unde vrabia străbate,
Pe podeaua cu cinci bîrne,
Tupiliş, pe sub cei şase
Căpriori voinici ai casei!
Voi, femei, să fiţi cu grijă,
Să nu intre spaima-n vite,
Să nu mişte viţeluşe,
Dobitoacele stăpînei,
Să nu sufere vre-oleacă,
Cînd intra-va ursu-n sală,
Bot-păros, aici, în casă.
Voi, copii, ieşiţi din tindă,
Fetelor, din pragul uşii,
Cînd păşi-va voinicosul,
Cînd intra-va omul vrednic.
Otso, poamă a pădurii,
Gogoloiule din codri,
Nu te teme de fetiţe,
De cosiţele-mpletite,
De neveste măritate,
Cărora le cad colţunii!
Ci, nevestele cu toate
Se vor duce-n colţul sobei,
Cînd intra-va-n sală omul,
Vlăcăuaşul, ici, în casă!"
Spuse moşul Väinämöinen:
"Fii binevenit, tu, Doamne,
Sub acest grindar cu faimă,
Sub ăst mîndru pod al casei;
Unde-oi pune mîndru-mi prieten,
Ăst burduf cam gros de blană?"
Deteră răspuns cei oameni:
"Salutăm pe cel ce vine,
Adu-ţi, iacă, păsăruica
Îţi aşează scumpul prieten,
Chiar aici, pe laiţa asta
Tot din lemn de pin, în capăt,
Ici, pe ferecatul scaun,
Să-i cătăm de-aproape părul,
Să ne minunăm de lînă.
Dragă Otso, iacă, nu te
Tulbura, să nu te mînii,
C-au să-ţi tot privească blana,
C-au să-ţi tot ochească părul,
N-or să-ţi strice doară blana,
N-or să-ţi prăpădească părul,
Să fii cîrpe la netrebnici,
Pentru cei nemernici haine!"
Moşul vajnic Väinämöinen,
Dezbrăcă de lînă ursul,
Pe un parmaclîc l-întinse,
Puse carnea într-o oală,
Într-un larg havuz de aur,
În căldare de aramă.
Fierb pe foc cazane-nalte,
Oale de aramă-n flăcări,
Pline pînă peste margini

www.dacoromanica.ro

Cu ciosvîrte mari de carne;
Aruncară multă sare,
De prin locuri depărtate,
Din Germania adusă,
Tot pe apele Vienei,
Tocmai prin Suolasalmi,
În corabie măreață.
Cînd fu zeama bine fiartă,
Oale de pe foc luate,
Au luat vînatul cela,
Fu adusă ghionoaia,
Pe întinsa, lungă masă,
În castroane aurite,
Ca în mied să se tot scalde,
Să se moaie-n bere bună.
Masa-n pin era făcută,
Toate cupele de-aramă,
Linguri din argint lucrate,
Iar cuțitele, de aur,
Ceşti umplute pîn' la margini,
Farfuriile-ncărcate
Cu-a' pădurii-alese daruri,
Tot cu prada cea de aur.
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Piept de aur, tu, moşnege,
Tu, stăpîn al Tapiolei,
Gazdă bună a Metsolei,
Tu, stăpîn al ăstor codri,
Preacurat fiu al lui Tapio,
Nobil om cu cuşmă roşă,
Tellervo, fată-a lui Tapio,
Voi, noroade a' lui Tapio,
Hai la nunta ăstui taur,
La a lungii lîni petreceri;
Hrană-i din belşug pe-aicea,
Poți mînca şi bea în voie,
Să te-ndopi, să te tot saturi,
Satu-ntreg să s-ospăteze!"
Prinseră-a vorbi cei oameni,
Întrebă mulțimea mîndră:
"Unde s-a născut ăst Otso,
A crescut cea scumpă blană;
S-a născut pe paie, oare,
A crescut în baia de-aburi?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Otso nu-i născut pe paie,
Nici pe cîlții din vreo şură;
S-a născut acolo ursul,
Laba doldora de miere,
Lîngă lună, lîngă soare,
Pe un umăr de al Ursei
Celei Mari, la cele verguri
Ale aerului, fiice
Mîndre, scumpe ale firii.
Străbătea văzduhu-o fată,
Se ducea prin cer fecioară,
Tot pe dunga unui nour,
Pe hotarele tăriei,
În colțuni din cei albaştri,
În papuci cu flori mărunte,
Cu un coş de lînă-n mînă,
Cu-o boccea de păr sub brațu-i,
Aruncă pe apă lîna,
Azvîrli pe valuri părul;
L-au bălăbănit vîntoase,
Îl mişcă fugosul aer,
Îl împinse suflul apei,
L-alungară înspre țărmuri,
Către poalele pădurii
Cea de mied, pe promontoriul
Pe de-a-ntregul, tot, de miere,
Mielikki, cea înțeleaptă,
A pădurilor stăpînă,
A lui Tapio nevastă,
A cules pe apă dupii,
Lîna fină de pe valuri.
Îi înfăşură în faşă,
I-aşează cu mare grijă
Într-un coşuleț de gladiş,
Într-un pătişor preamîndru;
Atîrnă apoi cel leagăn,
Cu lănțucuri aurite,
De cea mai vînjoasă creangă,
De cea mai întinsă cracă.
Legănat-a, ea, drăguțul,
Răsfățatu-şi-a iubitul
Sub un brad cu vîrfu-n floare,
Sub un pin cu ramuri dese;
Astfel plăsmuit-a ursul,
A crescut aleasa lînă
Lîngă crîngul cel de miere,
În păduri de mied, întinse.
Falnic a crescut ăst Otso,
S-a făcut frumos şi mîndru:
Scurt picior, cam jos genunchiul,
Botul lat, turtit cu totul,
Capul scurt, nas cîrn, iar blana,
Deasă, straşnic de frumoasă;
Dinți n-avea, nici nu puteau fi
Ghearele zărite încă.
Mielikki, stăpîna-aceea
A pădurilor, vorbit-a:
«Vezi, i-aş dărui eu gheare,
I-aş găsi şi dinți de nu i-ar
Folosi decît la hrană,
De n-ar face-o stricăciune.»
S-a jurat atuncea Otso
Pe genunchile stăpînei,
Față către Domnul Sfîntul,

www.dacoromanica.ro

Zeul cel Atotputernic,
Că n-o face rău vreodată,
Nu s-o ţine de năzbîtii.
Mielikki, cea înţeleaptă,
A pădurilor stăpînă,
A lui Tapio nevastă,
Se tot duse dinţi să cate,
A pornit să ceară gheare
De la sorbi din trainici codri,
De pe la vînjoşii jnepeni,
De la rădăcini voinice,
De la bîrne răşinoase;
Însă n-a găsit nici gheare,
Nu primi un singur dinte.
Ci creştea un pin pe şesuri,
Se nălţa un brad pe munte,
Pin cu argintate ramuri,
Brad cu crengile de aur,
Crengi cu mîna-a prins, culese
Ca s-alcătuiască gheare,
Alte le vîrî în falcă,
Le-mplîntă adînc în gingii.
Şi-a trimis apoi copilul,
Scumpului îngăduit-a
A ieşi s-alerge-n nlaştini
Şi să sară-n lung de cîmpuri,
Tot prin ierburi mari să zburde;
Drept îi spuse să păşească,
Mîndru, să tot umble-ntruna,
Vremi ferice să trăiască,
Zile bune să petreacă,
Tot pe cólnice, prin mlaştini,
Tot pe arii largi de jocuri,
Făr' papuci să meargă vara,
Fără de colţuni, pe toamnă,
Să stea-n vremurile aspre,
Cît ţin gerurile iernii,
În odaia încheiată
Din cireş din cel sălbatic,
Lîngă cel castel de ramuri,
Sub un brad înalt şi falnic.
La-adăpostul cel de jnepeni,
Sub cinci plapume de lînă,
Pe sub opt covoare mîndre;
Colo detei peste pradă,
Nimeritu-mi-am vînatul."
Întrebară cei mai tineri,
Ba cerut-au şi bătrînii:
"Cum ai fermecat pădurea,
Fermecat, vrăjit-ai codrul,
Cum te-a îndrăgit stăpînul
Codrilor, ăst Tapio darnic,
Ca să-ţi deie mult iubitul,
Ca să-ţi lase dobitocul?
Doborît fu cu ţepuşul,
Fu răpus de vreo săgeată?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Fermecai pădurea bine,
Am vrăjit cel codru, straşnic,
Am ademenit stăpînul
Codrilor, ăst Tapio darnic.
Mielikki, stăpîna ceea
A pădurilor, Tallervo,
A lui Tapio copilă,
Mîndra fată-a celor codri,
Sluga tînără din codru,
Arătatu-mi-a cărarea,
Îmi tot puse pari în cale,
Aşează-n potecă semne,
Mă călăuzi pe drumuri,
Crestături făcu în arbori,
Urme a săpat în steiuri,
La ăst nobil urs, în uşă,
Lîngă cea bogată lînă.
Cum ajunsei, cum atinsei
Ţinta ce mi-am hotărît-o
Nu mi-a folosit vreo lance,
Nici să trag n-a fost nevoie;
Din copac căzu el singur,
Poticnitu-s-a-ntr-o bîrnă,
Crengile-i bortiră coasta,
L-au stăpuns în pîntec ramuri."
Tot grăia mereu şi, iată,
Vorbele ce le rostise:
"Otso, mîndrule, scump prieten,
Păsărică, tu, drăguţe,
Dă-mi podoabele din capu-ţi,
Adă-ţi mai aproape colţii,
Dinţii rari ţi-i dezveleşte,
Uriaşe fălci întinde-ţi;
Mai ales să nu te superi
De-o să se întîmple-un lucru:
Oase-n trosnet, capu-n pocnet,
Clănţăniri de dinţi, vîrtoase.
Iacă-i scot lui Otso nasul,
Ca să-l fac pe-al meu mai tare,
Să-l aşez pe lîngă alte,
Să nu-l pun de unul singur.
Şi urechea-i scot lui Otso,
Ca s-o fac pe-a mea mai tare,
Ca s-o pun pe alîngă alte,
Nu ca s-o aşez stingheră.
Îi desprind lui Otso ochii,
Ca să fie-ai mei mai strşnici,
Să-i aşez pe lîngă alţii,
Nu să-i pun pe dînşii numai.
Iacă-i scot lui Otso frun-
tea,
Ca s-o fac pe-a mea mai tare,
Ca s-o pun pe lîngă alte,

www.dacoromanica.ro

Ca să n-o aşez stingheră.
Iacă-i scot lui Otso botul,
Ca să-l fac pe-al meu mai tare,
Ca să-l pun pe lîngă alte,
Să nu-l pun de unul singur.
Iacă-i scot lui Otso limba,
Ca s-o fac pe-a mea mai tare,
Ca s-o pun pe lîngă alte,
Ca să n-o aşez stingheră.
L-oi numi bărbat în lege,
De viteaz voi ţine omul,
Care îi va scoate dinţii,
Îi va smulge cele oase
Din cea falcă oţelită,
Doar cu pumni de fier ce-i are."
Nu s-a-nfăţişat nici unul,
Nu s-a prins viteaz la asta,
Singurel îi smulse dinţii,
Numărat-a singur colţii
Doar cu-ai lui genunchi de oase,
Cu-ai pumni de fier ţinîndu-l.
Dinţii ursului luat-a;
A grăit în chipul ăsta:
"Otso scump, tu, măr din codru,
Ghemotoace al pădurii,
Să mai mergi acum, oleacă,
Doar o bucăţică mică
Din modesta asta casă,
Bordeiaşul strînit de-aicea
Într-o casă mai înaltă,
Locuinţă mult mai largă.
Haide, aur, prinde-a merge,
Scump argint, la drum te-aşterne,
Lîngă-a porcilor drumeaguri,
Pe-a purceilor potece.
Pe colina cu verzi crînguri,
Tot pe crestele de munte;
Pe sub pini cu crengi stufoase,
Pe sub brazi cu sute ramuri;
Bine-i mai trăi acolo,
Tot în dangăt de talangă,
Clopoţei ce sună-n clinchet!"
Moşul vajnic Väinämöinen
S-a întors îndată-acasă;
Cei mai tineri întrebară;
Mîndrele mulţimi rostiră:
"Unde-ţi duseşi, oare, prada,
Unde ţi-ai lăsat vînatul:
Pe vrun sloi lăsat e, oare,
Înecat în vrun nămete,
Azvîrlit e-n glod de mlaştini,
Îngropat e-n lut de şesuri?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Nu-l lăsai pe nici o gheaţă,
Înecat în vreo zăpadă,
Căci l-ar înhăţa dulăii,
L-ar răpi de-acolo păsări;
Nu-l zvîrlii în glod de mlaştini,
Nu l-am îngropat în cîmpuri,
Căci l-ar face putred viermii,
Negrele furnici l-ar roade.
Ci mi-am dus preabuna-mi pradă,
Aşezat-am părticica
Pe-o colină numai aur,
Pe un cólnic de aramă,
În copac curat îl pusei,
Pin cu o coroană largă,
Pe cea mai vînjoasă creangă,
Pe cea mai bogată-n frunze,
Celor mulţi, spre bucurie,
Trecătorilor, spre cinste.
Gingii-n răsărit se uită,
Ochii-n Soarele-Apune,
Nu l-am pus chiar, sus, pe creştet;
Dacă l-aş fi pus pe creştet,
L-ar fi împrăştiat vîntoase,
Rău l-ar fi bătut vrun crivăţ;
Nu l-am aşezat în cîmpuri,
L-ar fi scormonit purceii,
L-ar fi-ntors plecate-rîturi."
Moşul vajnic Väinämöinen
A-nceput a' sale cînturi
Întru cinstea serii mîndre
Pentru-a-nveseli sfîrşitul
Astei minunate zile.
A cîntat moş Väinämöinen,
A rostit atunci aceste:
"Mai aprindeţi şi o torţă
Ca să văd să cînt mai bine:
Clipa de-a cînta venit-a,
Gura-mi vrea grozav să cînte."
A cîntat, apoi jucat-a,
Veseli prelunga seară,
Spuse la sfîrşit de cîntec,
Isprăvi cu aste vorbe:
"Şi în altă zi să-ngădui,
Dumnezeule, şi-n vremuri
Ce-or veni, să fim în stare
Să serbăm, s-ajungem iarăşi
Bucuroşi la nunta asta
A flăcăului cel zdravăn,
La serbarea lungii line.
Dumnezeule, tu, dă-ne,
Ziditor, ne dăruieşte
Şi în vremuri viitoare
Pari, ca în pămînt să-i batem,
Arbori să-i crestăm în coajă,

www.dacoromanica.ro

Pentru toată lumea asta
De viteji şi pentru ceata
Cea de vînători de-ai noştri!
Învoieşte-te, tu, Doamne,
Ziditorule, dă voie
S-ascultăm tot înainte
Cornul ăsta al lui Tapio,
Fluierul acelor codri
În căsuţa asta mică
În strîmtuţele locaşuri!
Zi de zi să ne tot cînte,
Să ne-nveselească seara,
Ici pe continentul ăsta,
Pe-a' Finlandei mari meleaguri,
Printre tinerii în floare,
În poporu-ntreg ce creşte!"

www.dacoromanica.ro

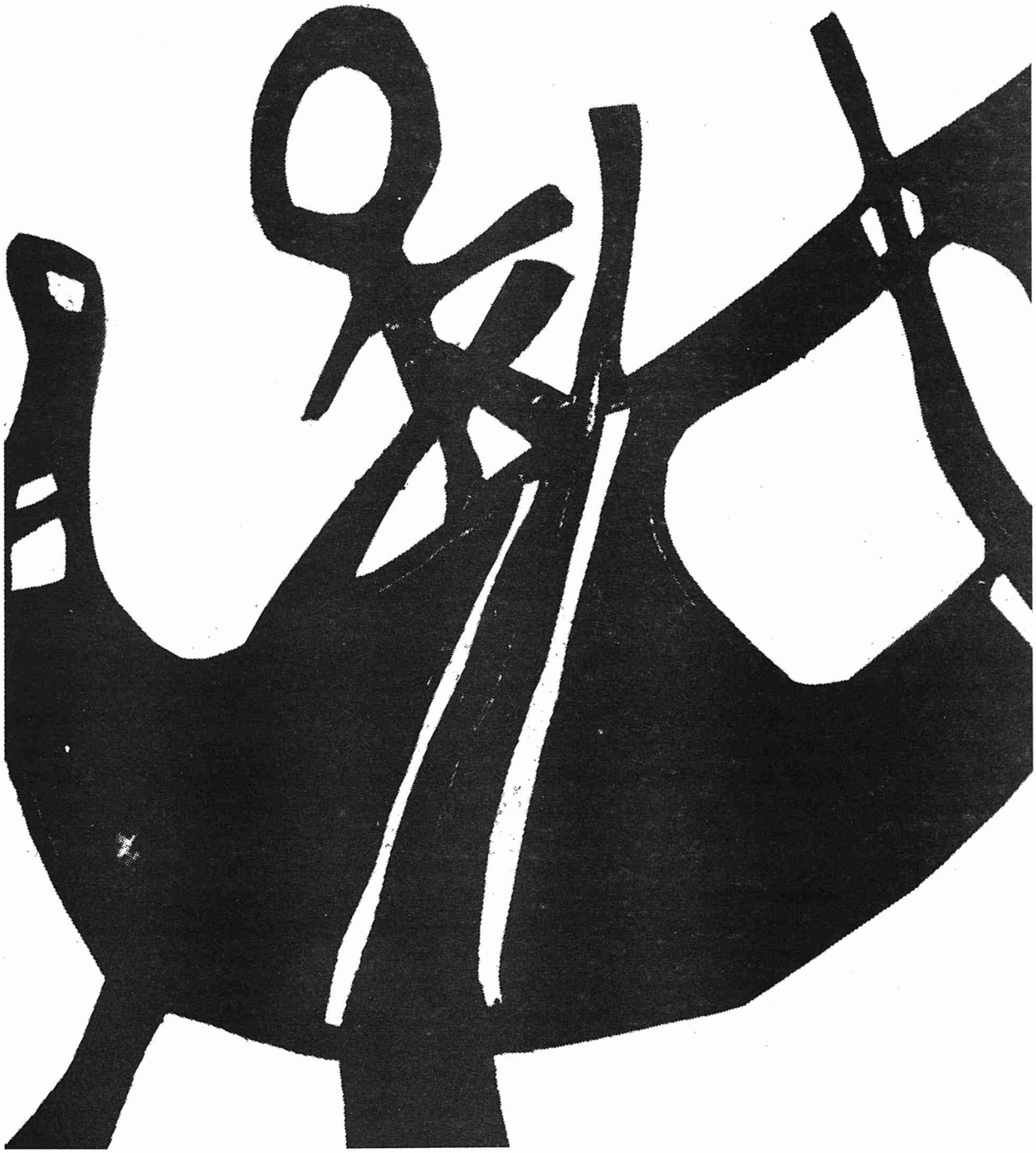

www.dacoromanica.ro

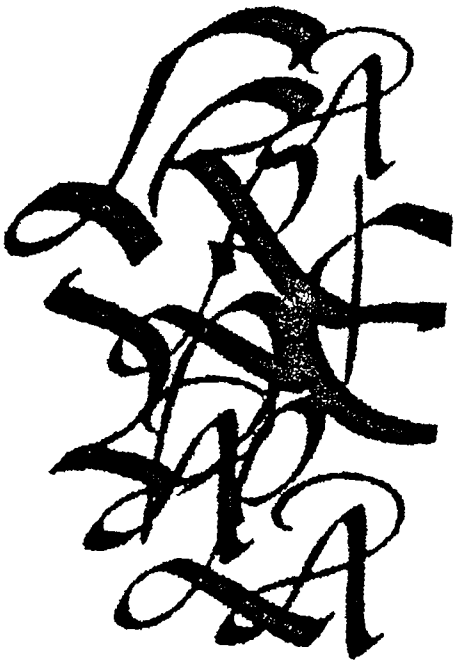

Cântul
al XLVII-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
A cîntat din cel kantele
Îndelung – cîntă, jucat-a,
Rînd pe rînd, făcu să sune
Hăt departe bucuria.
Cîntecu-a ajuns la lună,
Bucuria pîn' la soare;
Luna a ieşit din casă,
A venit pe-un strîmb mesteacăn,
Soarele-şi lasă castelul,
A zburat în pin, pe vîrfu-i,
Să asculteăst kantele,
Să se lase-n toată voia
Fermecat de bucurie.
Louhi gazda cea din Pohja,
Baba, ceea ştirbă tare,
Soarele putu să-l prindă
Să ia luna cu a' ei mînuri,
Scoase luna din mesteacăn,
Soarele din pin îl smulse,
Repede i-a dus acasă,
Colo-n Pohjola, în beznă.
A ascuns lucioasa lună
Într-o stană cam pestriţă,
Iar scînteietorul soare-n
Munte de oţel îl puse;
Spuse Louhi aste vorbe:
"Vezi, să nu plecaţi de-aicea,
Să te urci, lucind, tu, lună,
Soare, să sclipeşti pe ceruri,
Pîn' nu vin eu să vă caut,
Să vă slobozesc de-aicea
Cu vreo nouă armăsari, toţi
Mînji de la aceeaşi iapă."
Cînd luă cu sine luna,
Cînd a-nchis luciosul soare
În cea stîncă din Pohjola,
Într-un munte-n fier cu totul,
A răpit atunci văpaia,
Focul caselor lui Väinö,
A lipsit de foc cămare,
Locuinţe, de lumină.
Fără de sfîrşit fu noaptea,
Bezne lungi domnră-n voie,
Întuneric prin Kaleva,
Prin sălaşe Väinölä-i,
Ca şi sus, pe boltă-n casa
Unde stă cerescul Ukko.
Fără foc e grea viaţa,
Chin e fără de văpaie:
Chin era şi pentru oameni,
Chin era şi pentru Ukko.
Ukko, zeul cel puternic,
Ziditorul de văzduhuri,
Întrebatu-s-a atuncea,
Chibzui, gîndi: "Ce, oare,
E acum în faţa lunii,
Stă azi soarelui 'nainte,
Că nici luna nu luceşte,
Că nici soarele nu arde."
Merse tot pe-un tiv de aur,
Pe-ale cerului hotare,
În colţunii lui albaştri,
Cu călcîiele vărgate;
Se ducea să cate luna
Şi să dea, cumva, de soare,
Însă n-a aflat nici luna,
Nu l-a întîlnit pe soare.
A lovit amnarul Ukko,
A făcut el să ţîşnească
Flacără cu-aprinsul paloş,
Cu tăişul ce scînteie;
Foc a scăpărat atuncea
Pe-a sa unghie, lovit-a
Cu putere, de ciolanul
Degetului, sus, pe boltă,
La aceeaşi înălţime
Cu livezile de stele.
Ci culese flăcăruia,
A ascuns, el, scînteioara,
Într-o mîndră pungă de-aur,
În lădiţa toată numai
De argint; a pus să fie
Legănată de-o fecioară,
Ca să facă-o lună nouă,
Soare nou să plăsmuiască.
Fata ceea de pe dunga
Nourului lung, fecioara
La-a' văzduhului hotare,
Legănat-a lin văpaia,
Răsfăţă scînteia mică
Într-un mîndru leagăn de-aur,
Cu-argintate cureluşe.
Grinzi de-argint se îndoiau tot,
Scînteia cel leagăn de-aur,
Miorlăiau cereştii nouri,
S-apleca mereu capacul
Cerului, în timp ce fata
Îşi tot legăna văpaia,
Scînteioara mititică.
Legăna fecioara focul,
Răsfăţa mereu scînteia
Cu-ale sale degeţele,
O tot mîngîia cu mîna;
Proasta a scăpat scînteia,
A lăsat, uituca, focul,
A ieşit acum văpaia
Din a' mancei mîini, din cele
Degete-ale slujitoarei.
Spart a fost cu găuri cerul,

www.dacoromanica.ro

Tot văzduhul, de ferestre;
A căzut cea scînteioară,
A zburat cea rază roşă
Strălucind prin fund de ceruri,
Şuierînd mereu prin nouri,
Tot prin cele nouă bolte
Ale cerului, prin cele
Şase falnice capace.
Spuse moşul Väinämöinen:
"O fierare Ilmarinen,
Haide să privim mai iute,
Hai să lămurim mai grabnic
Ce e scînteioara asta,
Cam ce foc ciudat deodată
S-azvîrli din cele nalturi
Ale cerurilor înspre
Adîncimile acestea
A' pămîntului; e poate
Discul lunii, mai degrabă
Globul soarelui, ce cade?"
Ci porniră cei doi oameni,
Merseră, se chibzuiră,
Cum ar face ei să afle,
Prin ce mijloc să ajungă,
Unde se-ascundea scînteia,
Unde a căzut văpaia,
Au ajuns la mal de fluviu,
Fluviu ce părea o mare;
Prinse moşul Väinämöinen
Să-şi croiasc-atunci o barcă,
S-o cioplească în pădure;
Ci fierarul Ilmarinen
Dintr-un brad făcut-a vîsle,
Dintr-un pin lopeți mai late.
Fu îndată gata luntrea
Cu țăruşi cu tot şi vîsle;
Aruncară-n apă barca,
Au vîslit cu nepăsare
Tot în lungul ape Nevei,
Ocolit-au capul Nevei.
Ilmatar, fecioara mîndră,
Fata mai bătrînă-a firii,
Alergă-n întîmpinare;
Le-a grăit aceste vorbe:
"O, viteji, cam cine-mi sînteți,
Care e al vostru nume?"
Spuse moşul Väinämöinen;
"Noi năieri sîntem, de seamă:
Eu sînt moşul Väinämöinen:
Ăsta-i faur Ilmarinen;
Dar ne-arată de ce neam ții,
Ne mai spune cum te cheamă?"
A răspuns femeia ástfel:
"Cea mai vîrstnică femeie-s
Fiica firii cea mai mare,
Îs întîia dintre mame,
Cu găteli ca cinci neveste,
Mîndră-s cît mirese, şase;
Voi, viteji, cam unde mergeți,
Unde vă-ndreptați, voi, oameni?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"S-a-necat văpaia noastră,
Flacăra pieri deodată,
Stăm de multă vreme-n beznă;
Iată, plăsmuit-am planul
De a căuta iar focul,
Ce veni din nalt de ceruri,
Ce căzu din miez de nouri."
Prinse a grăi femeia,
Iată vorbele ce spuse:
"Anevoie-i să cați focul,
Greu e să găseşti văpaia;
Năpustitu-s-a doar focul,
Stricăciuni făcu văpaia,
A scăpat de-acum scînteia:
Ghemul roş căzu din cîmpul
Care-l are Ziditorul,
Din scăpărătoarea naltă
A cerescului zeu Ukko,
Razna, tot prin netezi ceruri,
Prin văzduhuri fără margini,
Prin fereastră înnegrită,
Lîngă o uscată bîrnă-n
Casa nouă a lui Tuuri,
În sălaşul care n-are
Coperiş, al lui Palvoinen.
Cum a şi sosit în casa
Asta nouă a lui Tuuri
A făcut cumplite fapte,
Răutăți doar săvîrşit-a;
Sîni mototolind la fete,
Țîțele de la fecioare,
La flăcăi stricînd genunchii,
La stăpîn arzîndu-i barba.
Şi-alăpta copilul maica
În sărăcăciosul leagăn;
Cum sosi pe-acolo focul
Săvîrşi ispravă cruntă,
Arse-n leagăn copilaşul,
Arse cei doi sîni ai maicii,
Coborî la Mana pruncul,
Merse colo-n Tuonela,
Căci era născut să moară,
Îi fusese scris să piară
În a' focului roş cazne,
În a' flăcării mari chinuri.
Cunoştea mai multe maica,
Nu s-a dus de loc la Mana,
A ştiut să roage focul,
Să sileasică flăcăruia
Iar să treacă-n găuricea

www.dacoromanica.ro

Unui ac, prin crăpătura
Unei bărzi, prin teaca unei
Mari cazmale pentru gheață,
Pe o margine de-ogoare."
Moşul vajnic Väinämöinen
S-a grăbit atunci să întrebe:
"Unde-o fi fugit văpaia,
Unde-o fi zburat scînteia
Din ogorul lui Tuuri;
În pădure, ori pe mare?"
A răspuns femeia aste;
Iată vorbele ce spuse:
"Cînd fugi de-aicea focul,
Cînd se-ndepărtă văpaia,
Arse multă vreme-n cîmpuri,
Îndelung pe cîmp, prin mlaştini,
Se-azvîrli apoi în apă,
Colo-n valurile celui
Lac Alue, care n-a fost
Mult să ardă, să arunce
Trîmbe de scîntei în aer.
De trei ori, atunci, în noaptea
Cea de vară, în vreo nouă
Rînduri într-o noapte, toamna,
Spumegă la înălțimea
Brazilor, trecu de margini,
În a flăcărilor mînă,
În văpaia arzătoare.
Pe uscat lăsat-a peştii,
Pe bibani, pe lutul tare,
S-au tot pus pe gînduri peştii,
Se-ntrebară toți bibanii,
Cum să viețuiască, oare,
Cum să stea, cum să trăiască:
Curțile-şi plîngeau bibanul,
Ceilalți peşti, moşii bogate,
Clenii,– al lor castel de piatră.
Un biban cu ceafa strîmbă
Merse la vînat scînteia:
Dar bibanul nu o prinse;
S-a zvîrlit albastrul păstrăv;
A mîncat-o, înghițit-a
Mititica flăcăruie.
Potolitu-s-a atuncea
Lacul Alue; trecut-a
Peste-a' sale maluri iarăşi,
Locul vechi din nou luîndu-şi
Într-o noapte, doar, de vară.
O clipită se mai scurse,
Chin simți înghițitorul,
Cazne, înfulecătorul,
Jale mare, mîncăciosul.
Înnotînd gemea întruna,
Înotă o zi şi două
Lîngă-a somnilor ostroave,
Lîngă-a' păstrăvilor insuli,
Printre mii de promontorii,
Printre sute de mici insuli;
Orice cap îşi dete sfatul,
Fiecare-ostrov, cuvîntul:
"Nimeni nu-i în aste ape,
Nici în aprigul Alue
Să înghită bietul peşte,
Pe nenorocitul cela
Chinuit de flăcăruie,
De văpaia-nvîlvorată."
L-auzi şi somnul galben
Sfîşié albastrul păstrăv;
O clipită se mai scurse,
Chin simți înghițitorul,
Cazne, înfulecătorul,
Jale mare, mîncăciosul.
Înotînd, gemea întruna,
Înotă o zi şi două
Lîngă-a' somnilor ostroave,
Lîngă-a' ştiucilor moşie,
Printre mii de promontorii.
Printre sute de mici insuli;
Orice cap îşi dete sfatul;
Fiecare-ostrov, cuvîntul:
"Nimeni nu-i în aste ape,
Nici în aprigul Alue
Să înghită bietul peşte,
Pe nenorocitul cela
Chinuit de flăcăruie,
De văpaia-nvîlvorată!"
A venit atuncea ştiuca,
Înghițit-a somnul galben;
O clipită se mai scurse;
Chin simți înghițitorul,
Cazne, înfulecătorul
Jale mare, mîncăciosul.
Înotînd gemea întruna,
Înotă o zi şi două
Lîngă stînci cu multe păsări,
Steiuri unde stau ploierii,
Printre mii de promontorii,
Printre sute de mici insuli;
Orice cap îşi dete sfatul,
Fiecare-ostrov, cuvîntul:
"Nu-i în aste ape nimeni,
Nici în aprigul Alue
Să înghită bietul peşte,
Pe nenorocitul cela,
Chinuit de flăcăruie,
De văpaia-nvîlvorată!"
Moşul vajnic Väinämöinen
Şi fierarul Ilmarinen
Împletiră iacă-o mreajă
Din curmei de tei, făcură
Dintr-un jnep năvod, şi, iute,

www.dacoromanica.ro

L-au boit tot cu vopseală
Scoasă dintr-un lemn de sălcii,
Dintr-o scoarță-a unei lozii.
Moşul vajnic Väinämöinen
La femei dădu năvodul,
Au plecat femei cu mreajă,
Au vîslit tot surioare;
Lunecară lin pe ape,
Dintr-un cap mereu în alt cap,
Din ostrov în insuliță,
Lîngă-a' somnilor cotloane,
Înspre-a' păstrăvilor insuli,
Tot mereu prin negre ierburi,
Tot prin minunate trestii.
S-au sforțat din greu, cu toate,
Pescuiră, aruncară
Iar năvodul, l-au tras iarăşi,
Şi anapoda-au pus mreaja;
N-au găsit de loc cel peşte,
Ce tot căutau să-l prindă.
La năvod s-au dus bărbații,
Aruncară-apoi năvodul,
Mreaja grea au tras-o iarăşi,
Tot prin golfuri, lîngă stane,
Înspre stîncile Kalevei;
N-au prins peştele pe care-l
Urmăreau cu grijă mare,
Ştiuca ceea cenuşie,
Nici în golf pe ape limpezi,
Nici pe-a mărilor spinare;
Peşti micuți, năvoade rare.
Peştii-au prins să se jelească,
Ştiuca a grăit cu ştiuca,
Păstrăvul cu văduvița,
Somnul întrebat-a somnul:
"Au murit vestiții oameni,
Au pierit fiii Kalevei,
Ce-mpleteau din in năvoade,
Şi din cînepă voloace,
Ce-mblăteau cu bătătorul,
Ce-nvîrteau prăjină lungă?"
Ci bătrînul Väinämöinen
L-a-nvățat, răspunse ástfel:
"N-au murit de loc vitejii,
N-au pierit fiii Kalevei;
Pentru-un mort se nasc doi oameni,
Cu mai bune bătătoare,
Cu prăjini mai lungi de-un stînjen
Şi cu mreji de două ori mai
Groaznice ca înainte!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

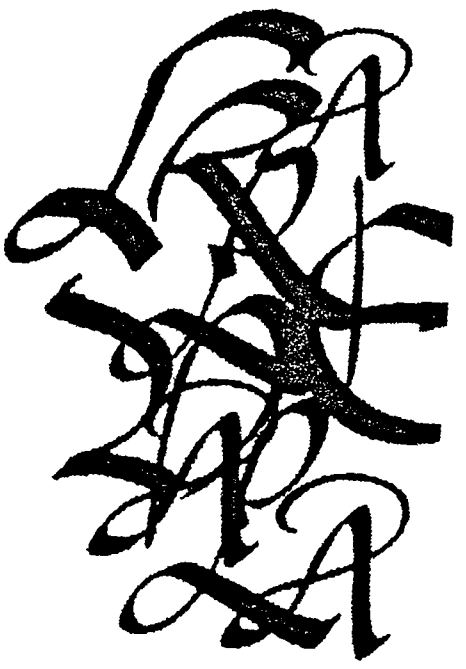

Cântul
al XLVIII-lea

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic
Väinämöinen,
Magul cel din veşnicie,
Începu să chibzuiască;
Pîn' la urmă-un plan urzit-a,
Ca din in să facă-o mreajă,
Să înjghebe-o sută ochiuri.
Prinse ápoi să vorbească,
Iată vorbele ce spuse:
"Cine semăna-va inul?
Cine-o face arătura?
Vreau să-mi împletesc năvodul,
Mreaja cea cu-o sută ochiuri,
Ca să prind sărmanul peşte,
Pe nenorocitul cela!"
De pămînt era un petic,
Loc ce n-a fost ars cu totul,
Pe spinarea unei mlaştini,
Între două buturuge,
Scos-a iute rădăcina,
In găsiră-n groapă, boabe,
Unde-i viermele lui Tuoni,
Magazia grasei larve.
Se găsea vraf de cenuşă,
De cărbuni, o grămăjoară,
Resturi dintr-o barcă arsă,
Rămăşiţe dintr-o luntre;
In au semănat acolo,
Pe cel mal de lac Alue,
Într-un cîmp cu lut ca huma.
S-a nălţat îndată-un germen,
Cînepa crescut-a straşnic,
Nalt de tot ieşit-a inul:
Într-o noapte, doar, de vară.
Noaptea inu-l semănară,
Cîmpul l-au arat pe lună,
Îl pliviră, curăţiră,
Scuturatu-l-au de boabe,
Îl bătură cu putere,
Îl muiară-apoi în apă,
Îl topiră la iuţeală,
Îl şi scoaseră îndată,
Repede îl şi uscară.
Îl aduseră în casă
Ca să-l scape de puzderii,
Îl sfărmară cu mult zgomot,
Bucuroşi îl meliţară.
Cu-ngrijire-l periară,
În amurg îl pieptănară,
Îl făcură cîlţi îndată,
Iute-l puseră pe furcă,
Într-o noapte, doar, de vară,
Numai între două zile.
Torsu-l-au surori, neveste,
Cumnăţele-l depănară;
Fraţii firele legară,
Au pus funii cumnăţeii.
Lunecă suveica-ndată,
Merse iute beţişorul
Ca să isprăvească mreaja,
Ochiuri la năvod să facă,
Într-o noapte, doar, de vară,
Chiar în jumătat' de noapte.
Fu-n sfîrşit ţesută plasa,
Ochiuri, vezi, avea năvodul;
Lung era de-o sută stînjeni,
Şapte sute-avea pe margini;
Aşezară plumbi pe fire,
Atîrnară mîndre plute.
Junii-au mers să pescuiască,
Cei bătrîni şi-au spus acasă:
"Oare-or prinde-acum cel peşte
Căutat cu-atîta trudă?"
Merseră s-arunce mreaja,
S-au silit cu multă rîvnă;
Au tîrît năvodu-n apă,
Şi în lung şi-n lat în larguri,
Peşti mărunţi doar pescuiră:
Blestemaţi ghilorţi din plise,
Mici bibani doar solzi şi oase,
Cleni cu fierea revărsată;
N-au găsit cel peşte pentru
Care-a fost făcută mreaja.
Moşul Väinämöinen
spuse:
"O fierare, Ilmarinen,
Să pornim şi noi acuma
Cu aste mreji pe cele valuri!"
Merseră-amîndoi vitejii,
Au luat grozava mreajă,
Aşezară-apoi un capăt,
Pe o insulă din larguri,
Un alt capăt aruncară
Pe un promontor în vîrfu-i,
Însă funia legară-n
Portul dîrzului moş Väinö.
Pescuiră cu mult suflet,
Aruncară iute mreaja,
Prinseră belşug de peşte:
Mari şi mici bibani şi păstrăvi,
Lostriţe, plătici de-asemeni
Somni şi peşte de tot felul,
Dar nu-l prinseră pe cela
Pentru care-aveau făcută
Mreaja şi aveau gătită
Funia aceea lungă.
Ci bătrînul Väinämöinen
A luat şi alte mreje,
Acăţă de-o parte şi-alta
Plase de cinci sute stînjeni,

www.dacoromanica.ro

Nou odgon de şapte sute,
Tot rostind aceste vorbe:
"S-azvîrlim aceste mreje
Mai adînc, să le-aruncăm, vezi,
Mai în larg şi încă-o dată,
Să tîrîm prin apă plasa!"
Au zvîrlit adînc năvodul,
Mai în larg îl strămutară,
Au tîrît apoi prin apă
Pentru a doua oară mreaja.
Iată, moşul Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Vellamo, stăpîna apei,
Tu, cu pieptul tău de trestii,
Schimbă-ţi ale tale straie,
Pune-ţi álfel de veştminte!
Rufe porţi de trestii, mántă
Ce făcută fu de fiica
Vîntului, din spuma mării,
De-Aallotar fu dăruită;
Îţi dau, uite, o cămaşă,
Numa-n fir de in ţesută,
Ce-a înseilat-o Kuutar,
Ce o toarse chiar Päivätär.
Ahto, tu, stăpîn de valuri,
Domn al sutei de gropane,
Ia-ţi prăjină de cinci stînjeni,
O stinghie de vreo şapte,
Să străbaţi întinse golfuri,
Să tot baţi străfundul mării,
Să-nspăimînţi cel neam cu oase;
Să goneşti cel cîrd de peşte
În cuprinsurile mrejii,
În năvod cu-o sută ochiuri,
Din a' peştilor cotloane,
Din a' somnilor gropane,
De prin plise-ntunecoase,
Unde soarele nu bate,
Nu se mişcă-n veci nisipul!"
Un pitic ieşi din valuri;
Un viteaz de prin talazuri,
Stete peste-al mării spate,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Bătător nu vă lipseşte.
Om cu vreo prăjină lungă?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"E de-un bătător nevoie,
De-unul cu prăjină lungă."
Apucă piticul mării-un
Pin din ţărmuri, înfăşcat-a
Un copac mai nalt din codru,
A luat rondea din stîncă,
A rostit aceste vorbe:
"Ori să bat cum bate lumea,
Dînd mereu din răsputere,
Ori să bat cum mi-i statura?"
A răspuns în chipul ăsta
Înţeleptul Väinämöinen:
"Dacă baţi cum ţi-i statura,
Ai să ai cam mult de lucru!"
Începu piticul mării
Să lovesc-atuncea apa;
A izbit cum fu statura-i;
Alungă mulţimi de peşte,
În cuprinsurile mrejii,
În năvod cu-o sută plute.
Vîslele ţinea fierarul,
Moşul vajnic Väinämöinen
Prinse să ridice mreaja,
Lunga funie s-o tragă;
Spuse moşul Väinämöinen:
"Cîrdul peştilor se află
În cuprinsurile mrejii,
În năvod cu-o sută plute."
Ridicară atuncea plasa,
Scuturată fu în barca
Moşului, lui Väinämöinen:
Au găsit ăst ciot de peşte
Pentru care fu năvodul,
Funia fu pregătită.
Moşul vajnic Väinämöinen
S-a întors la ţărm îndată,
La debarcaderu-albastru,
Colo-n vîrf de trepte roşii;
A ales ăst cîrd de peşte;
Scoase prada cea cu oase,
A zărit şi ştiuca sură,
C'e-ndelung a urmărit-o.
Ci bătrînul Väinämöinen
Chibzui adînc, atuncea:
"S-o apuc, cu mîna, cînd n-am
Nici mănuşe ferecate,
Nici mănuşele de piatră,
Nici pe cele de aramă?"
Auzitu-l-a atuncea
Fiul Soarelui; îi spuse:
"Aş tăia-n bucăţi, vezi, ştiuca,
M-aş şi apuca de lucru,
De-aş avea cuţitul tatii,
De-aş avea hanger puternic."
Coborî din cer cuţitul,
A căzut din nori pumnalul,
Luna de argint, mînerul
Cel de aur în chimir la
Fiul Soarelui, în brîu-i.
Apucă preaîndrăznetul
Fiu al Soarelui, cuţitul;
Despicat-a marea ştiucă,
A deschis grozavul monstru;
Dete peste somnul galben,
În stomacul ştiucii sure;

www.dacoromanica.ro

Se afla în burta celui
Galben somn un păstrăv neted.
Spintecă cel păstrăv neted,
A zărit un bulz albastru-n
Matul păstrăvului, tocmai
În a treia-ndoitură;
A deschis cel bulz albastru,
A picat un bulgăr roşu
Din cel ghemotoc albastru;
Se sfărmă cel bulgăr roşu;
Se afla în miezul celui
Bulgăr roşu scînteioara,
Ce scăpase de prin ceruri,
Străbătuse printre nouri,
De prin cele vreo opt ceruri,
De prin nouă mari văzduhuri.
Cît mai chibzuia moş
Väinö
Prin ce mijloc ar aduce-o-n
Locuinţi neluminate,
În bordeie-ntunecoase
A putut scăpa scînteia
Din a Soarelui fiu mînă;
Barba-i arse lui moş Väinö,
Cu fierarul fu mai crîncen:
Amîndoi obraji-i roase,
Mîinile-i mîncă de-asemeni.
A tot mers 'nainte peste
Apa lacului Alue,
Alergat-a pe sub jnepeni,
Ci luară foc toţi jnepii,
Se-azvîrli prin brazi, şi-ndată
Se aprinse-ntreg brădetul;
Se-nvîrti tot înainte,
Arse Pohja pe jumate,
Şi hotarele lui Savo,
A' Careliei ţinuturi.
Moşul vajnic Väinämöinen
Se-apucă s-o urmărească,
Se-nfundă-n păduri pe dîra
Focului celui sălbatic;
În sfîrşit văzu scînteia
Colo pe sub rădăcini a'
Doi buşteni, sub trunchiul unui
Vechi anin, uscat, în fundul
Unei bîrne putrezite.
Iacă, moşul Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Foculeţ, făcut de Domnul,
Dat de însuşi Ziditorul!
Te-aruncaşi degeaba-n apă,
Fără pricină fugit-ai;
Iacă, mult mai bine-ai face,
Dacă te-ai întoarce-n vatra
Sobei celeia de piatră,
În scîntei să te înlănţui,
În cărbuni să te întuneci,
Şi să stai în timpul zilei
În surcele de mesteacăn,
Să te-ascunzi în timpul nopţii
În grătarul vetrii de-aur."
Scoase repede scînteia
Dintre mici bucăţi de iască,
Din bureţii de mesteacăn,
Într-o oală de aramă;
Duse flacăra în oală,
Într-o scoarţă de mesteacăn,
În cel cap pierdut în neguri,
În ostrovul cel de ceaţă;
Dete-odăilor căldura,
A adus din nou lumină
Sălilor întunecate.
Ci fierarul Ilmarinen
Se-aruncă pe coastă-n mare,
Se tîrî pîn' la o stană,
Se-aşeză pe-o lungă stîncă
În dureri de foc iscate,
În a' flăcării mari chinuri.
Stinse-a focului arsură,
Vlaga flăcării tăiat-a;
Începu el să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Foculeţ, făcut de Domnul,
Tu, al Soarelui fiu, Panu,
Cine te făcu-aşa crîncen,
Pîn-a-mi arde şi obrajii,
Pîn-a te-arunca spre coasta-mi,
A te năpusti asupra-mi?
Cum să sting arsura asta,
Să tai flăcării puterea,
Să fac focul fără vlagă,
Jarul fără de primejdii,
Ca să-mi înceteze chinul,
Ca să nu mă mai frămînte?
Vino,-a Turjei fecioară,
Fugi, tu, fată a Laponiei,
Cu colţuni de promoroacă,
Cu condurii tăi de gheaţă,
Rochia de ger şi brume,
Vas de chiciură-ntr-o mînă,
Polonic de gheaţă-n oală;
Spală-mi tu, cu apă rece.
Îmi stropeşte tot cu sloiuri
Toate-arsurile din trupu-mi,
Pustiiri de foc făcute.
Dacă nu-ţi ajunge asta,
Hai, flăcău de prin Pohjola,
Tu, copile din Laponia,
Lung bărbat din Pimentola,
Nalt ca bradul din pădure,
Mare ca un pin din mlaştini,
Cu mănuşi de promoroacă,

www.dacoromanica.ro

Încălțat în promoroacă,
Cușmă-n cap de promoroacă,
Și chimir de promoroacă.
Adă chiciură din Pohja,
Gheață de prin satul rece;
Multă-i chiciură în Pohja,
Multă-i gheața-n satul rece;
Sloi îs lacuri, ape-s ghețuri,
E sub gheață toată țara;
Iepurii de ger aleargă,
Umblă urșii cei de gheață,
Tot pe dealuri de zăpadă,
Tot pe coaste-nzăpezite,
Lebezi reci înoată-acolo,
Rațe trec prin nalte sloiuri,
Prin înzăpezite fluvii,
Prin șuvoaiele cu gheață!
Chiciură îți ia în sanie,
Gheața ad-o-n sănioară,
De pe vîrful celui munte,
Povîrniș de deal puternic,
Să îngheți cu promoroacă,
Tot cu gheață îmi răceşte
Rănile de foc iscate,
Ale flăcării arsure!
Dacă nu-ți ajunge asta,
O, puternicule Ukko,
Zeu mai mare ca toți zeii,
Tu. ce-aduni în aer norii,
Domn al cerurilor nalte,
Iscă-un nor din răsărituri,
Din apus trimite-un nour,
Îi îmbină pe la margini,
Îi împreună prin laturi!
Varsă promoroaca, gheața,
Mai împrăștie și iruri
Peste-arsurile din trupu-mi,
Peste părțile zdrobite!"
Astfel faur Ilmarinen
Stinse-a focului arsură,
Flăcării tăiat-a vlaga,
Teafăr a ajuns fierarul,
Cum a fost mai înainte,
Se tămădui cu totul,
De-a' văpăii răni cumplite.

www.dacoromanica.ro

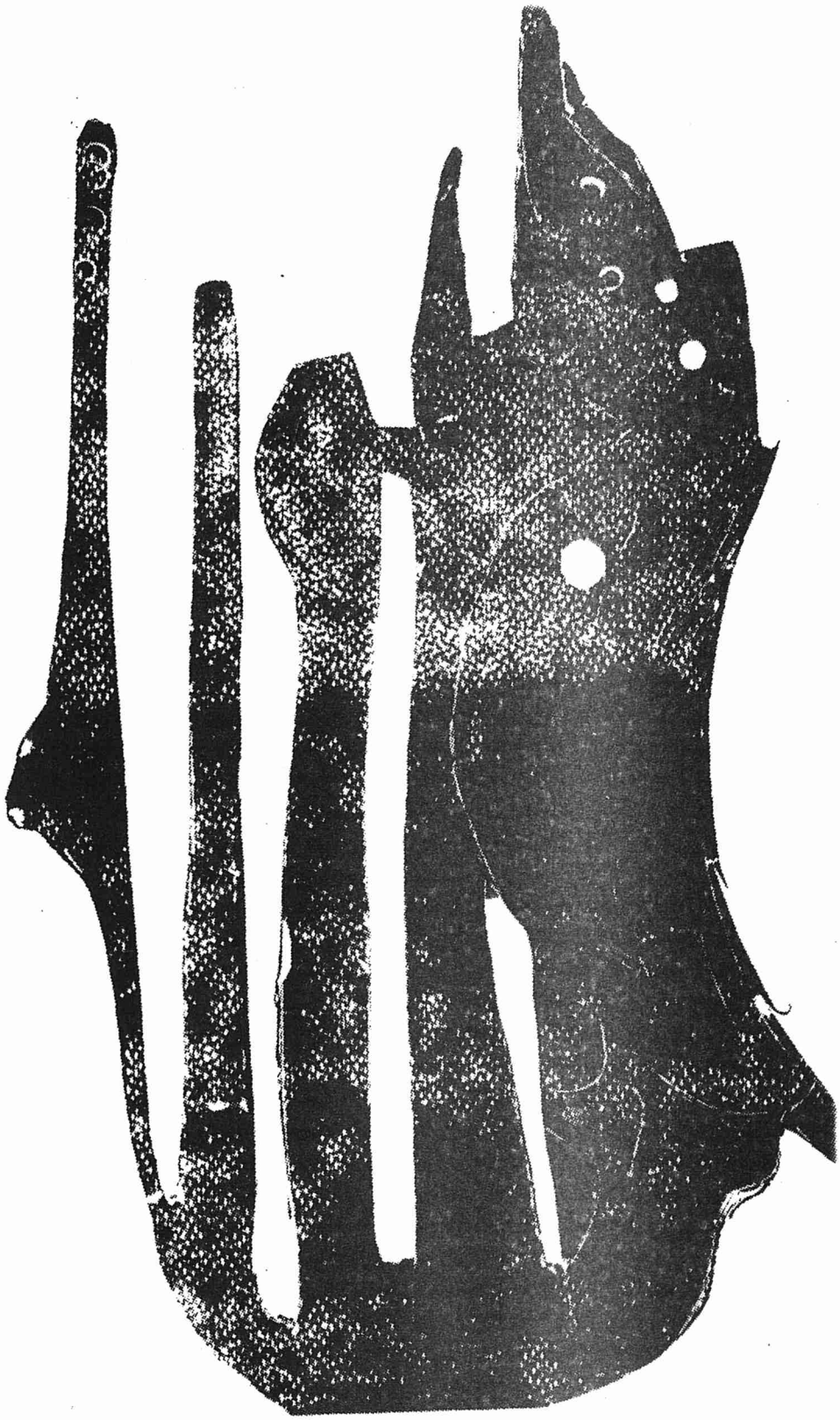

www.dacoromanica.ro

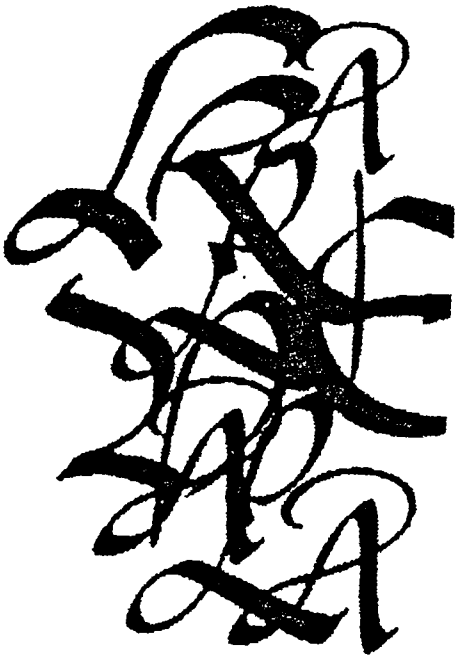

Cântul
al XLIX-lea

www.dacoromanica.ro

Nu lucea preascumpul soare,
Luna de-aur de pe ceruri,
Nici prin casele Väinölä-i,
Nici prin codri Kalevalei;
Gerul a lovit în plante,
Vitele trai rău avură,
Preaciudat au dus-o păsări,
Plictisiți au fost și oameni;
Soarele nu da căldură,
Nu lucea vreodată luna.
Cunoștea adîncuri știuca,
Mersul păsărilor șoimul,
Al corăbiilor timp, vîntul;
Oamenii nu mai știură,
De cumva e dimineață,
Dacă se coboară bezna.
În cel cap pierdut în neguri,
În cea insulă în ceață.
Tinerii se sfătuiră,
Cei mai vîrstnici se-ntrebară
Cum s-o ducă fără soare,
Cum să steie fără lună
Pe săracele tărîmuri,
Jalnice din miazănoapte.
Sfat ținură fetișoare,
Bietele avură gîndul
Să se ducă la cel faur;
Începură să-i vorbească:
"O, fierare, lasă-ți patul,
Ieși din colțul cela-al sobei,
Să ne faci o lună nouă.
Să-nfiripi nou disc de soare!
Greu e traiul fără lună,
Rea e viața fără soare."
Părăsi fierarul patul,
Mai lăsă ungherul sobei,
Ca să facă lună nouă,
Un nou disc să înfiripe:
Rotunji o lună de-aur,
De argint făcu un soare.
A venit moș Väinämöinen,
Se opri pe pragul porții;
A grăit în chipul ăsta:
"Hei, fierare, dragă frate,
Ce tot bați în covăcie,
De ce ciocănești tot timpul?"
Ci fierarul Ilmarinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Ciocănesc o lună de-aur.
De argint, un preascump soare,
Să-l atîrn în cer, pe șase
Mari capace înstelate."
Moșul vajnic Väinämöinen
A rostit, atunci, aceste:
"Hei, fierarule Ilmari,
Faci prostii, nu strălucește
Aurul taman ca luna,
Nici ca soarele, argintul;"
Faurul făcut-a luna,
Isprăvitu-l-a pe soare;
I-a nălțat cu voie bună,
I-așează cu prevedere;
Luna într-un brad, în creștet;
Într-un vîrf de pin, pe soare;
Îi curgeau sudori pe frunte,
Apă-i șiroia pe față
De obositoarea muncă,
De urcușul anevoie.
Izbuti să nalțe luna,
Să-l așeze și pe soare;
Luna, într-un brad, în creștet;
Soarele-ntr-un pin, în vîrfu-i;
Dar nu strălucea nici luna,
Soarele nu da căldură.
Ci bătrînul Väinämöinen
A grăit, atuncea, astfel:
"Vremea e să punem farmec,
Trebuie să cerceteze
Omul semnele, să știe
Soarele pe unde zace,
Unde fu răpită luna."
Înțeleptul și bătrînul
Väinämöinen, magul veșnic,
Din anin tăie surcele,
Le-așează în rînduială,
Se-apucă să-nvîrtă sorții.
Cu-a' lui mînuri să-i așeze;
Început-a să vorbească,
Iată vorbele ce spuse:
"Ci întreb pe Ziditorul,
Cer răspuns deschis, temeinic,
Sorți ai Domnului, drept, spuneți,
Cum se-arată adevărul:
Soarele pe unde zace;
Unde-a fost răpită luna.
Că nu se mai văd vreodată
Strălucind aprins în ceruri.
Sorți, grăiți-mi după fapte,
Nu din mințile de oameni;
Dați înștiințare dreaptă,
Spuneți lucruri hotărîte!
Dacă sorții-or să ne mintă,
Negreșit, din rang cădea-vor;
În văpăi au să se zvîrle,
Vor fi arse aste semne."
Sorții dat-au adevărul,
Semnul oamenilor spuse
Că s-afla acum cel soare,
Că se prăpădise luna
Într-un cólnic de prin Pohja,
Sub un munte-ntreg, de piatră.

www.dacoromanica.ro

Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"De m-oi duce în Pohjola,
Pe poteci ce le ştiu numai
Fiii Pohjolei, voi face
Să lucească luna iarăşi,
Soarele să scînteieze."
A plecat s-ajungă-n Pohja,
Cea mereu întunecoasă;
Merse-o zi, mai merse alta,
La sfîrşitul zilei-a treia
Poarta Pohjolei zărit-a;
S-arătară munţi de piatră.
A strigat cu voce tare
Lîngă fluviul cel din Pohja:
"Hai, aduceţi iute-o luntre,
Ca să trec dincolo, fluviul!"
Glasul mu i-l auziră,
Nimeni nu-i aduse barca;
Adună un vraf de lemne,
Dintr-un brad uscat, crenguţe;
A făcut un foc pe maluri,
Cu o fumăraie neagră;
Flacără urcă spre ceruri,
Fumul se-ngroşă în aer.
Louhi, gazda cea din Pohja,
Chiar venise la fereastră,
Se uita tot spre strîmtoare;
A rostit aceste vorbe:
"Ce-ani ce foc mai arde-acolo,
La strîmtoarea ăstei insuli?
Prea-i mic pentru-un foc de luptă,
Pescăresc, e mult prea mare."
Fiul Pohjolei se duse
Iute-n curte să privească,
Să asculte, să ocheasca
Toate-n amănunt cu grijă:
"Văd, hăt, dincolo de fluviu,
Un bărbat măreţ, ce merge."
Ci bătrînul Väinämöinen
A strigat a doua oară:
"Fiu al Pohjolei, o luntre,
Barcă pentru Väinämöinen."
A răspuns odrasla Pohjei,
Iată vorbele ce spuse:
"N-avem slobodă vreo barcă,
Vino, hai, vîslind cu braţe,
Mîinile în chip de cîrmă,
Tot prin apele din Pohja!"
Prinse-atunci să chibzuiască
Astfel moşul Väinämöinen:
"Negreşit, ar fi nevrednic
De-un bărbat, de m-aş întoarce."
Se-azvîrli precum o ştiucă,
Ca o lostriţă prin fluviu,
Străbătu degrab' strîmtoarea,
A răzbit prin trecătoare
Cît clipeşti; a prins pămîntul
C-un picior, apoi cu celalt
Lutul Pohjolei călcat-a
Au grăit copiii Pohjei,
Blestematul soi strigat-a:
"Cearcă de ne intră-n curte!"
A venit în curtea Pohjei.
Au grăit copiii Pohjei,
Blestematul soi strigat-a:
"Cearcă de ne intră-n sală!"
A venit în casa Pohjei;
A pătruns întîi în tindă,
Puse pe plăsea o mînă,
A păşit apoi în sală,
A intrat sub podul casei.
Miere beau bărbaţii-acolo,
Tot sorbeau din oale, miedul;
Spade au la şold bărbaţii,
Arme de război, vitejii;
Luptă vor cu Väinämöinen,
Moarte lui Suvantolainen.
Cînd sosi îi şi vorbiră,
Au grăit în chipul ăsta:
"Ce ni-i spune, om nemernic,
Ce plan are-notătorul?"
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Ştiri ciudate-am despre lună,
O minune despre soare;
Unde-o fi pitit cel soare,
Unde-o fi pierit şi luna?"
Au grăit copiii Pohjei;
Blestematul soi vorbit-a:
"Iată, soarele se-ascunse,
Într-un stei pieri şi luna,
Stei cu coasta-mpestriţată,
Într-o stîncă de fier toată,
Nu ies fără de poruncă;
Fără voia-ne nu pleacă."
Ci bătrînul Väinämöinen
Astfel a vorbit atuncea:
"De mai ţineţi luna-n piatră,
Soarele în stînca ceea,
Vom începe o bătaie,
Ne vom bate şi din paloş!"
Şi-a tras sabia, îşi scoase
Fierul lui cel lung din teacă,
Strălucea la vîrfu-i luna,
Soarele lucea pe gardă,
Azvîrlea un cal pe spate,
Mieuna-n mîner pisica.

www.dacoromanica.ro

Măsurat-au cele spade,
Paloşele lungi cercară;
Sabia lui Väinämöinen
Puţintel era mai mare,
Cît un fir de orz mai groasă,
Cît a paiului lăţime.
Ci se duseră-n ogradă,
În livezi se-ndepărtară;
Ci bătrînul Väinämöinen
Învîrti o dată spada,
Dete-o dată şi-ncă-o dată;
Reteză cum se retează
Rădăcinile de gulii,
Smulse ca la in căpşoare,
Capete la fiii Pohjei.
Ci bătrînul Väinämöinen
Merse să privească luna,
Soarele să-l slobozească
Din cea piatră-mpestriţată,
Din cel munte de oţele,
Dintr-o stîncă ferecată.
Puţintel a mers, se duse
O bucată, doar, din drumu-i,
A zărit ostrovul verde,
Pe ostrov mesteacăn falnic,
Sub copac o stană groasă;
Iar sub stană este-o stîncă;
Nouă porţi erau la piatră,
Iar la porţi, zăvoare-o sută.
Linie văzu pe stîncă,
Crăpătură pe cea piatră;
Paloşul îşi scoase iute,
Trase semne peste piatră
Cu-a lui sabie de flăcări,
Cu scînteietoru-i paloş;
Piatra a crăpat în două,
În trei părţi se rupse stînca.
Moşul vajnic Väinämöinen
A privit în crăpătură:
Beau la bere-acolo viperi,
Sorb al orzului suc viermii
Colo-n stînca-mpestriţată,
De-o culoare cu ficatul.
Ci bătrînul Väinämöinen
A grăit; a spus aceste:
"De-asta biete gospodine
Află doar puţină bere:
Beau, vezi, viperele berea,
Sorb al orzului suc, viermii."
Viermilor tăiat-a capul,
Şerpilor sfărmă grumazul;
Tot rostind aceste vorbe,
Tot grăind în chipul ăsta:
"Vă păziţi de-acu-nainte,
Începînd din ziua asta,
Vipere, să ne beţi berea;
Sucul orzului, voi, viermii."
Zgudui, atunci, bătrînul
Väinämöinen, magul veşnic,
Porţile cu-a' sale mînuri,
Cu cuvinte tari, zăvoare;
N-a deschis cu mîna-i poarta,
De-a' lui vorbe-au rîs zăvoare.
Moşul vajnic Väinämöinen
A grăit în chipul ăsta:
"Ne-narmat, nuiere-i omul;
Prost e fără de săcure!"
Se întoarse-apoi acasă,
Capu-n jos, mîhnit în suflet,
Căci, vezi, nu zărise luna,
Nu găsise dragul soare.
Spuse hîtrul
Lemminkäinen:
"Eh, bătrîne Väinämöinen,
Pentru ce nu-mi spuseşi, oare,
Să te-ajut cumva c-un farmec?
S-ar fi smuls din porţi şi broaşte,
S-ar fi rupt bucăţi zăvoare;
Ar fi strălucit, iar, luna,
S-ar fi ridicat, iar soare."
Moşul vajnic Väinämöinen
A răspuns în chipul ăsta:
"Vorbele nu frîng zăvoare,
Nu sparg farmecele broaşte,
Nici de le atinge mîna,
Nici de le întoarce braţul."
La fierar atunci se duse,
I-a grăit în chipul ăsta:
"O, fierare Ilmarinen,
Tîrnăcop îmi făureşte,
Cu trei dinţi, mai bate-mi încă
Vro duzină de cazmale,
De chei mari, legăturică,
Să scotém din stană luna,
Soarele din stînca ceea."
Ci fierarul Ilmarinen,
Maistrul veşnic, făurit-a
Lucruri ce au fost cerute:
Cea duzină de cazmale,
De chei mari, legăturică,
De lănci lungi, o legătură,
Nici prea mici, nici prea mari
tare,
De mărime mijlocie.
Louhi, gazda cea din
Pohja,
Baba ceea ştirbă tare,
Şi-a prins aripe de pene,
Şi-a luat cu-un freamăt zborul,
Peste casa ei plutit-a,
Merse peste marea Pohjei,
Tot mereu spre covăcia

www.dacoromanica.ro

Meşterului Ilmarinen.
Faurul deschise uşa
Socotind că e vrun vifor,
Nu era de fel un vifor,
Un şoim sur zări deodată.
A grăit aşa fierarul
Ilmarinen; spuse aste:
"Ce-mi caţi, pasăre vicleană,
Pentru ce-mi vii sub fereastră?"
Pasărea mişcat-a limba,
Prinse să grăiască şoimul:
"O, fierare Ilmarinen,
Ciocănar ce baţi întruna,
Îţi ştii bine meseria,
Lucri tot cu măiestrie."
Maistrul Ilmarinen, iată,
I-a răspuns în felul ăsta:
"De mirare nu-i, nici vorbă,
Că sînt faur de ispravă;
Făurii doar, însumi, cerul,
Ciocănii, eu singur, bolta."
Pasărea mişcat-a limba,
Prinse să grăiască şoimul:
"O, fierar, ce faci acolo,
Ce tot meştereşti, rotare?"
Ci fierarul Ilmarinen
I-a răspuns cu aste vorbe:
"Ciocănesc, în fier, o zgardă
Pentru baba din Pohjola,
S-o înlănţui pe vecie
De vrun deal cu coaste repezi."
Louhi, gazda cea din Pohja,
Baba ştirbă, mirosit-a
Că s-apropia pierzarea,
Că venea nenorocirea;
Şi-a luat îndată zborul,
Se-ndreptă înspre Pohjola.
Scoase de prin stîncă luna,
Trase soarele din piatră;
Se schimbă apoi la faţă,
Chip luă de porumbiţă;
A pornit spre covăcia
Lui Ilmarinen, ca vîntul;
Pasărea zbură la uşă,
A venit pe prag hulubul.
Ilmarinen, mare faur,
A grăit în chipul ăsta:
"Pasăre, de ce venit-ai
Pe-al meu prag, o, porumbiţă?"
Pasărea-a răspuns pe uşă,
De pe prag rosti porumbul:
"M-aşezai pe prag, aicea,
Să-ţi aduc această veste:
A ieşit din stîncă luna,
Soarele scăpă din piatră."
S-a dus faur Ilmarinen,
Pîn' la uşa fierăriei;
A privit cu grijă cerul,
A văzut lucind şi luna,
Strălucea aprinsul soare.
Merse pe la Väinämöinen,
A grăit în chipul ăsta:
"O, bătrîne Väinämöinen,
Vajnic cîntăreţ din veacuri,
Vino, să te uiţi la lună,
Ieşi, şi-ai să priveşti la soare;
Sînt pe cer; doar îşi luară
Iarăşi vechile lor locuri."
Moşul vajnic Väinämöinen
Merse-atuncea în ogradă,
Şi-a nălţat îndată capul,
Se uită tot înspre ceruri:
Luna-şi începuse mersul,
Soarele urca-n văzduhuri.
Ci bătrînul Väinämöinen
Gura şi-a deschis să spuie,
Prinse-a intona un cîntec;
A grăit, atuncea, ástfel:
"Te salut, o, dragă lună,
Mîndră, ce-ţi arăţi obrazul!
Te salut, o, stea a zilei,
Soare ce luceşti pe ceruri!
Lună, ce-ai scăpat din piatră,
Soare, ce-ai ieşit din stîncă,
Urci precum un cuc de aur,
Ca de-argint o porumbiţă,
Tot pe calea ta cea veche,
Tot pe drumul dinainte!
Suie, soare, dimineaţa,
Începînd din ziua asta,
La toţi dă-ne sănătate,
Adu lîngă noi vînatul,
Mînă prada-n policare,
Dă noroc la-a' noastre undiţi!
Sănătos îţi ţine drumul,
Fără boală mergi pe cale,
Preafrumos sfîrşeşte-ţi arcul,
Du-te seara-n bucurie!"

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

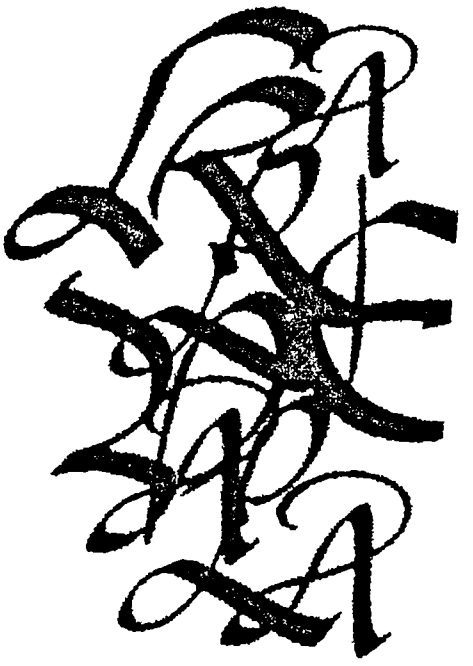

Cântul

al L-lea

www.dacoromanica.ro

Marjatta, mezina fiică,
A crescut mult timp acasă,
Lîngă preavestitul tată,
În sălaşul maicii sale;
Cinci lănţucuri sfărîmase,
A stricat inele şase
De metal, purtînd cu dînsa
Cheile tătuţii, care
Străluceau la cingătoarea-i.
A stricat din prag jumate
Cu-ale ei măreţe rochii,
Roase jumătat' din pragul
Cel de sus de lemn, cu-a' sale
Mari basmale de mătase,
Jumătate din pervazul
Gros al uşii, cu-ale sale
Mîneci tare înfoiate,
Scîndurile de podele
Cu condurii cu călcîie.
Marjatta, mezina fiică,
Tinerica fetişoară,
Şi-a păstrat mult curăţenia,
Vreme lungă, sfioşia;
Ea mînca doar peşte fraged,
Pîine proaspătă din scoarţă;
Nicicînd ouă de găină,
Ce-au fost de cocoş spurcate
Şi nici carne de vreo oaie,
De-un berbece prihănită.
Maică-sa i-a spus să mulgă,
N-a primit de loc să meargă;
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Nu atinge o fecioară,
Nicicînd ţîţe ale vacii,
Care-a leşinat sub taur!
Doară juncile n-au lapte,
Nu poţi mulge nici viţeii."
Puse tatăl armăsarul
La o sanie; nici vorbă,
N-a voit ea să-l urmeze;
Fratele cătă o iapă;
A rostit aceste fata:
"N-o să merg spre-o iapă care
De-armăsar fu coperită!
Mînji de-o lună nu pot trage,
Nici iepşoarele, de două!"
Marjatta, mezina fiică,
Ce trăia în curăţie,
Ce-şi păstra neprihănirea,
Ce-şi pleca mereu căpşorul
Cu cosiţele-mpletite,
Merse dar să pască vite,
Să păzească mieluşeii.
Au urcat berbecii-n munte,
Mieii pe-o colină naltă;
Ea se duse prin păşune,
Prin arinişte umblat-a,
În timp ce cînta tot cucul,
Ce striga cel glas ca-argintul.
Marjatta, frumoasa fată,
Ascultînd, privea; văzut-a
Bucheţele de bobiţe;
Se-aşează pe o colină;
Început-a să vorbească;
Iată vorbele ce spuse:
"Cîntă, mîndre cuc, de aur,
Sună, voce argintie,
Mai răsună, piept de staniu;
Haide, spune tu, căpşună
De Germania, de sta-voi
Încă îndelung fecioară,
Multă vreme păstoriţă,
În mijlocul ăstor pajişti,
În aceste mari imaşuri:
Poate-o vară, poate două,
Poate vreo cinci veri sau şase,
Sau va fi-naintea toamnei?"
Marjatta, frumoasa fată,
Stete mult timp păstoriţă;
Rea e viaţa păstoriţei,
Pentru-o fată mai cu seamă;
Şerpi se tîrîie sub ierburi,
Fug cotind mereu şopîrle.
Ci, nu s-a tîrît vrun şarpe,
N-a fugit cotind şopîrlă,
A strigat o boabă-n munte,
Spuse-o afină în pajişti:
"Hai să mă culegi, o, fată,
Roş obraz, vin' şi mă strînge,
Taie-mă, tu, piept de staniu;
Frînghie de-aramă, ia-mă,
Pîn' nu vine melcul, pînă
Nu m-o roade-un vierme negru!
M-au văzut o sută oameni,
Mii veniră către mine,
Fete-o sută, mii neveste
Şi copii în cîrduri multe;
Unul n-a întins o mînă,
Nimeni n-a cules bobiţa."
Marjatta, frumoasa fată,
A umblat puţine clipe,
Merse să privească boaba,
Mîndra áfină să strîngă,
Doar cu-a' degetelor vîrfuri,
Cu frumoasele-i mînuţe.
A văzut pe munte boaba,
Afina găsi pe şesuri;
Chipul îl avea de boabă,
Afină părea în toate:
Prea e naltă s-o culeagă,
Stă prea jos s-o ia din arbor.

www.dacoromanica.ro

Şi-a cătat o nuieluşă,
Dete jos apoi bobiţa;
Mîndra áfînă urcat-a
Pe condurii ei, frumoşii,
De pe-ai săi conduri, frumoşii,
Pe genunchii ei, curaţii,
De pe-ai săi genunchi, curaţii,
Pe cel şorţ, ce-avea pe dînsa.
S-a urcat pe brîu bobiţa,
De pe brîu, mai sus, pe pieptu-i,
De pe pieptu-i, pe bărbie,
Din bărbie pîn' la buze;
Lunecă apoi în gură,
Se rostogoli pe limbă,
De pe limbă pe gîtleju-i,
Ca-n stomac să se coboare.
Marjatta, frumoasa fată,
Rodnicită fu de boabă,
Început-a să se umfle,
Se-ngroşă mai mult, întruna.
Stete fără şnururi, fără
Cingătoare la rochiţă,
Merse pe furiş în baie,
Se ascunse-n negre colţuri.
Se îngrijorase maica,
Prinse-a chibzui cam ástfel:
"Oare ce-o avea Marjatta,
Scumpa noastră porumbiţă,
Umblă fără şnururi, fără
Cingătoare la rochiţă,
Merge pe furiş în baie,
Se ascunde-n negre colţuri."
Prinse un copil să spuie,
Un băiat mai mic strigat-a:
"Asta-i pentru că Marjatta,
Astă biată fetişoară,
Fost-a prea mult păstoriţă,
A păscut prea lung timp turma."
Sarcina cea grea, povara,
O purtă-n greoiul pîntec,
Timp de şapte şi de opt luni,
Şi tot timpul lunii-a noua,
Iară, după calendarul
Femeiesc, chiar jumătate
Din acea de-a zecea lună.
În a zecea lună-atuncea,
Îndură mari chinuri fata,
Şi mai grea i-ajunse burta,
Se făcu mai dureroasă.
Spuse-atuncea maicii sale:
"Bună maică, pregăteşte-mi
Loc retras, o cămăruţă
Încălzită cumsecade.
Adăpost micuţ, locaşul,
De dureri mari a' femeii."
Maica a putut să-i spună,
Îndrăznit-a să-i vorbească:
"Valeu, curvă a lui Hiisi,
Cui bărbat te deteşi oare,
Vrun burlac era, ori poate
Un bărbat avînd nevastă?"
Marjatta, frumoasa fată,
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Nu era holtei, nici vorbă,
Nici bărbat avînd nevastă,
Mă dusei să strîng bobiţe,
Afine pe o colină,
Am luat de poftă-o boabă,
Mai luai pe limbă una,
În gîtlej alunecat-a,
Coborît-a în stomacu-mi,
Dînsa zămisli în mine,
Mă lăsă însărcinată."
Zise tatălui atuncea:
"Tată drag, îmi pregăteşte-un
Loc retras, o cămăruţă
Încălzită bine, unde
Se va uşura sărmana,
Unde suferi-va, biata!"
Tatăl ei putu să-i spună,
Îndrăznit-a să-i vorbească:
"Du-te, tîrfă, de pe-aicea,
Curvă, te retrage-n cele
Văgăuni de urs, stîncoase,
Colo-n vizuini de fiare,
Ca să-ţi naşti acolo puii,
Să-ţi faci toată lăuzia."
Marjatta, fecioara mîndră,
I-a răspuns cu-nţelepciune:
"Nu-s deloc o curviştină,
Nu-s o tîrfă ticăloasă,
O să nasc un om de seamă,
Un viteaz ce stăpîni-va
Peste cei mai mari, va-nvinge
Pe chiar însuşi Väinämöinen."
Se găsea-n strîmtoare
fata;
Încotro să-şi poarte paşii,
De la cin' să ceară-o vană?
A rostit aceste vorbe:
"Tu, fetiţă, sluguliţă,
Cea mai bună dintre roabe,
Caută prin sat o vană,
Cere-o baie în Sarajas,
Unde-o fi-ngrijită biata,
Unde-o suferi sărmana;
Du-te iute, pleacă-n grabă,
Mă apasă greu nevoia."
Ci fetiţa, sluguliţa,
A grăit în chipul ăsta:
"De la cine-oi cere vană,
Ajutor la cine-afla-voi?"

www.dacoromanica.ro

Bună Marjatta, atuncea,
A răspuns: "Să ceri o vană
De la Routus, vreo baie,
De la cei de prin Sarajas!"
Fetişoara, slugulița,
Copilița cea smerită,
Gata, fără de poruncă,
Fără laude, la treburi,
A ieşit precum o ceață,
Ca şi-un fum dintr-o ogradă,
Şi-a tras poalele rochiței,
Şi-a sumes apoi şi fusta,
Început-a să alerge
Înspre casa lui Routus;
Munți răsună cînd păşeşte,
Cólnice mlădii se-apleacă,
Joacă-n şesuri cucuruzii,
Saltă prundul de prin mlaştini;
La cel Ruotus ajunse,
A pătruns în mîndra casă.
Dezmățat, urît, Ruotus,
Ce cei mari mînca şi bea tot,
În cămaşă-n capul mesei,
Pînză doar de in pe dînsul.
A vorbit mîncînd Ruotus,
A zbierat plecat pe taler:
"Ce vorbeşti, nenorocito,
Pentru ce fugi, ticăloaso?"
Ci fetița, slugulița,
A răspuns în chipul ăsta:
"Caut iacă-n sat o vană,
În Sarajas, baie, unde
S-o mai uşura sărmana,
Unde-o suferi mult, biata."
Sluta soață-n a lui Ruotus
Se plimba cu mîna-n şolduri,
Pe încheieturi de scînduri,
Chiar prin mijlocul odăii;
Începu ea să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Pentru cine cauți baie,
Pentru cine ceri un sprijin?"
Ci grăit-a fetişoara:
"Pentru Marjatta, sărmana."
Sluta soață-a lui Ruotus
I-a răspuns în chipul ăsta:
"Nu am baie pentru alții,
Cămăruță prin Sarajas,
E o baie pe ogoare,
Grajd de cai sub pini se află,
Curva focului să nască,
Pui să-şi grămădească tîrfa;
Dacă suflă-asupra-i calul,
Sînt chiar aburii din baie!"
Cea fetiță, slugulița,
S-a-ntors iute la sălaşu-i,
Alergat-a pîn-acasă;
După ce-a sosit, rostit-a:
"Nu se află-n sat vreo baie,
Cămăruță prin Sarajas;
Sluta soață-a lui Ruotus
Mi-a răspuns prin aste vorbe:
«Nu am baie pentru alții,
Cămăruță prin Sarajas;
Este-o baie pe ogoare,
Grajd de cai sub pini se află,
Curva focului să nască,
Pui să grămădească tîrfa;
Dacă suflă-asupra-i calul
Sînt chiar aburii din baie!»
Chiar aşa-i fu aspra vorbă,
Asta-i totul ce răspunse."
Marjatta, plăpînda fată
Izbucni, atunci, în lacrimi,
Spuse-apoi aceste vorbe:
"Trebuie să plec de-aicea,
Aşadar, precum o roabă,
Ca o slujnică năimită
Să mă-ndrept colo-n ogoare,
Înspre-a pinilor dumbravă!"
Suflecatu-s-a la mîneci,
Poala rochiei sumese,
Crengi luat-a de mesteacăn,
Frunze ca s-o ocrotească;
Merse, lipăind în grabă,
Cu dureri grozave-n pîntec,
Spre cel crîng de pini, în casă,
Spre cel grajd, pe deal, la Tapio.
Prinse ápoi să grăiască,
Iată vorbele ce spuse:
"Ziditor, mă ocroteşte,
Doamne milostiv, m-ajută,
În această rea-ncercare,
În a' mele grele clipe!
Mă dezleagă de mari chinuri,
De arsurile din pîntec,
Altfel voi muri-n durere,
M-oi sfîrşi în suferințe!"
Chiar cum a sosit rostit-a,
Spuse vorbele aceste:
"Cal preabun hai, suflă-asupra-mi,
Mînz de tras, mă încălzeşte,
Varsă aburi groşi de baie,
A odăii căldurică,
Să alini nenorocita,
Ajutor să-i dai sărmanei."
Bunul cal oftă întruna,
Mînzul cel de tras suflat-a
Înspre durerosul pîntec;
Cînd suflat-a calul cela,
Parcă năvăliră aburi

www.dacoromanica.ro

De pe pietre-nfierbîntate.
Marjatta, plăpînda fată,
Preacurata copilandră,
S-a putut scălda în voie,
Baia facerii luat-a;
Prunc micuț făcu acolo,
Puse copilașul cela
Lîngă cal, pe fîn, în iesle,
Lîngă cel cu părul tare.
Ci spălat-a copilașul,
L-a-nvelit în scutecele;
Pe genunchi luat-a pruncul,
Strîns l-a tot ținut la pieptu-i.
Își ascunse fecioraşul,
Pe-al ei fiu iubit crescut-a,
Pe-al ei merişor de aur,
Pe-a ei trestie ca-argintul;
Lapte de la sîn îi dete,
L-alintă-n rotunde brațe,
Pe genunchi luă copilul,
Îl ținu pe lîngă dînsa,
Periatu-i-a căpşorul,
Mîndre plete pieptănat-a,
Coborî de pe genunchii-i,
Nevăzut plecat-a pruncul,
De pe lîngă poala maicii.
Marjatta, plăpînda fată,
A simțit durere mare,
A fugit dar să-l găsească;
Şi-a căutat preascump pruncşorul,
Merişorul ei de aur,
Trestia de-argint, frumoasă,
Sub cea piatră de la moară,
Sub patina de zăpadă,
Pe sub sita de făină,
Sub ciuberele cu toarte;
Pomi clăti, întoarse ierburi;
A împrăştiat otavă.
Mult timp şi-a căutat ea fiul,
Copilaşul scump, micuțul,
Răscoli pămînturi, codri,
Trunchiuri, cîmpi de buruiene,
S-a uitat la orice iarbă,
Cercetat-a prin tufişuri,
Lîngă jnepi săpînd, tinzînd chiar
Crengile de pe la arbori.
Se ducea gîndind întruna,
Tot mergea, grăbit; venit-a
Steaua întru-ntîmpinare,
S-a plecat în fața stelei:
"Stea de Dumnezeu făcută,
Nu ştii tu, ceva, de fiu-mi,
Unde s-ar afla copilul,
Măru-mi aurit, preamîndru?"
Steaua-avut-a îndrăzneala
Să-i răspundă-n felul ăsta:
"Chiar de-aş şti şi nu ți-aş spune,
Căci m-a plăsmuit doar fiu-ți
Să trăiesc tot rele zile
Ca să strălucesc în geruri,
Ca să luminez în beznă!"
Se ducea gîndind întruna,
Tot mergea grăbit; venit-a
Luna întru-ntîmpinare,
S-a plecat în fața lunii:
"Lună,-a Domnului făptură,
Nu ştii tu, ceva, de fiu-mi,
Unde s-ar afla copilul,
Măru-mi aurit, preamîndru?"
Luna-avut-a îndrăzneala
Să-i răspundă-n felul ăsta;
"Chiar de-aş şti şi nu ți-aş spune,
Căci m-a plăsmuit doar fiu-ți
Să trăiesc tot grele zile:
Noaptea veşnic să fiu trează,
Ca să dorm în timpul zilei!"
Se ducea gîndind întruna,
Tot mergea grăbit: venit-a
Soarele-ntru-ntîmpinare,
I s-a ploconit în față:
"Soare,-a Domnului făptură,
Nu ştii tu, ceva, de fiu-mi,
Unde s-ar afla copilul,
Măru-mi aurit, preamîndru?"
Soarele, cu drag, îi spuse:
"Îți cunosc copilul bine,
Căci m-a plăsmuit doar fiu-ți
Să trăiesc aceste zile
De noroc, lucind în aur,
În argint sclipind întruna.
Da, îți ştiu copilul bine,
Îți cunosc, vai, biata, fiul,
Iată, pruncul scump, micuțul,
Măru-ți aurit, preamîndru,
E în mlaştini pîn' la şolduri,
Pîn' la subsiori în smîrcuri."
Marjatta, plăpînda fată,
Şi-a căutat în mlaştini fiul,
Şi-a găsit în smîrcuri fiul,
L-a adus îndată-acasă.
Mai apoi Marjatta noastră
Şi-a crescut copilul mîndru;
Încă nu avea un nume,
Nu ştiau cum o să-l cheme;
Floricea-i spunea măicuța,
Ceilalți, slută secătură.
Au căutat pe cela care-l
Va numi, tot întrebară
De-un botezător; venit-a
Un moşneag să mi-l boteze,
Se ivi el, Virokannas.

www.dacoromanica.ro

Prinse a grăi moşneagul,
Iată vorbele ce spuse:
"Nu voi boteza-ndrăcitul,
N-oi numi eu blestematul,
Pînă n-o să-l cerceteze,
N-o să-l judece vrun jude."
Cine-o fi să-l cerceteze
Ca cercetător şi jude?
Moşul vajnic Väinämöinen,
Înţeleptul, magul veşnic,
El va fi cercetătorul,
El, cercetător şi jude.
Moşul vajnic Väinämöinen
Judecă în felul ăsta:
"Dacă-i pruncul de prin mlaştini,
De-a ieşit din boaba ţărnii,
Pus să fie iar în ţărnă,
Lîngă un tufiş cu boabe,
Ori să fie dus în mlaştini,
Cu vrun lemn să-i sfarme capul."
Pruncul de-o juma' de lună
A grăit, vorbi copilul
C'el de paisprezece zile:
"Hei, moşneagule nemernic,
Fără minte, fără vlagă,
Judecatu-mi-ai prosteşte,
Rău duci legea la-mplinire!
Pentru pricini mai grozave,
Pentru fapte mai smintite,
N-ai fost dus nici colo-n mlaştini
Nici în cap bătut cu lemnul,
Cînd, în vremea tinereţii,
Dat-ai pruncul maicii tale,
Numai să-ţi răscumperi capul,
Să-ţi plăteşti răscumpărarea!
Nu te-au înecat pe vremuri,
Mai mult, nu te înecară,
Cînd în vremea tinereţii,
Ai lăsat să moară fete
În străfunduri de talazuri,
Peste negrele nămoluri!"
Iute-l boteză bătrînul,
Rege binecuvîntîndu-l
Al Careliei întrege,
Păzitor drept al puterii.
S-a-nciudat rău Väinämöinen,
Mînios, plin de ruşine,
S-a tot dus în grabă mare,
Înspre ţărmurile mării;
A-nceput apoi să cînte
Cîntecul cel de pe urmă;
Luntre a adus de-aramă,
A vrăjit de bronz, o barcă.
S-aşează pe lîngă cîrmă,
A plecat pe ape limpezi;
Cînd s-a dus vorbit-a ástfel,
Tot pornind rosti aceste:
"Aşteptaţi să treacă vremea,
Vine-o zi, se duce alta;
S-o simţi cîndva şi lipsa-mi;
Prinde-or iute să mă cate,
Să le-nfirip un nou Sampo,
Să le fac un nou kantele,
Să-ntruchip o lună nouă,
Soare nou s-aduc pe ceruri,
Cînd şi soarele şi luna
Vor pieri, cînd rămînea-va
Lumea fără bucurie!"
Moşul vajnic Väinämöinen
A plutit încet spre larguri
Cu-a sa navă de aramă,
Cu-a lui luntre-n bronz turnată
Pîn' la cel' mai nalte locuri,
Pîn' la cel' mai joase ceruri.
S-a oprit cu luntrea-acolo,
Lungul drum şi-l întrerupse,
Dar lăsa acel kantele.
Mîndra ţiteră-n Finlanda,
Bucuria nesfîrşită,
Neamului, lăsa la fii-i
Cîntecele multfaimoase.

*

Trebuie să tac din gură,
Să-mi leg limba mea de-acuma,
Să-ncetez să mlădiu vorbe,
Să sfîrşesc să-mi spun tot cînturi;
Doar şi calul mai răsuflă,
Cînd sfîrşeşte-o cale lungă;
Coasa, încă, se toceşte
După ce-a cosit fînețe;
Se-odihnesc de-asemeni valuri
După lungul drum în fluviu;
Focul însuşi mai păleşte
După noaptea de tot lungă;
Cum n-ar obosi şi cîntul,
Nu s-ar vlăgui şi vorbe
După lungi petreceri, seara,
După cînt de Soare-Apune.
Auzii grăind adesea
Că-altfel cugetau pe vremuri:
"Nicicînd fluviul în cursu-i
Nu-şi revarsă toată apa,
Nici un cîntăreţ de vază
N-o să cînte tot ce ştie;
E mai bine să rămîie
Dintr-un cînt ceva, decît, vai,
Să-l sfîrşeşti de pe la mijloc."

www.dacoromanica.ro

Astfel, încetez şi-l termin,
Mă opresc şi-l curm acuma:
Ghemi îmi fac a' mele cînturi,
Mi le strîng în jurubiţă
Să le pun în magazie,
După-ncuitori de oase;
Nicicînd n-ai să le poţi scoate,
Nu l-i-ntoarce la lumină,
Fără să mai sgîlţîi oase,
Fără să suceşti fălci, fără
Să tot risipeşti şi dinţii,
Fără a mişca şi limba.
La ce bun să cînt' nainte,
Să fac glasu-mi să răsune,
S-umplu văi cu-a' mele versuri,
Să mă jălui prin brădeturi?
Maica nu mai mi-i pe lume,
Somnul cel de veci îşi doarme;
Nu m-ascultă nici o mîndră,
Nu mă sorb din ochi iubite;
Numai brazii mă ascultă,
Crengi de pin privesc la mine,
Doar mesteceni mă dezmiardă,
Mă răsfaţă doar scoruşii.
Tînăr, îmi pierdui măicuţa,
Mi-a murit de mic, preascumpa;
Am rămas de-atuncea singur,
Ciocîrlie pe o piatră,
Ca o mierlă peste steiuri;
Ciripii ca ciocîrlia,
Am strigat precum o mierlă,
La cîte-o străină-n pază,
La cheremul vrunei maşteri;
M-a gonit, biet prunc, mă dete
Trist orfan, afară, iarăşi,
Tot în vînt, acolo-n partea
Cea de miazănoapte-a casei,
Biciuit să fiu de crivăţ,
Tot bătut de-un vînt de gheaţă.
Început-a deci să zboare-n
Depărtare ciocîrlia,
Biata pasăre pornit-a,
Pribegit-a mult slăbuţul,
Vînturile cunoscut-a,
Loviturile furtunii,
Tremurat-a-n geruri iarna,
A ţipat de frig amarnic.
Mulţi îmi tot vorbesc şi-
acuma,
Sumedenie de oameni
Cu un glas cîinos mă ceartă
Şi cu silnicii mă-nfruntă:
Unu-i furios pe limba-mi,
Altul îmi defaimă glasul,
Îl învinuie că-i aspru,
Spune că prea mult cîntat-am,
Că tot zbier pe tonuri false,
Că-mi spun prost a' mele cînturi.
O, dragi prieteni, nu vă
mire
Că-am cîntat cam multă vreme,
Că m-am bîlbîit ca pruncul;
N-am umblat nicicînd la şcoală,
Nu m-am dus la mari maeştri,
Vorbe nu luai de-afară,
Vrun cuvînt din depărtare.
Ceilalţi toţi au mers la
şcoală,
Prins de treburi nu mă dusei,
Trebuia s-ajut măicuţii,
Să stau lîngă singurica.
Învăţai acasă toate,
Sub cea bîrnă din şopronu-mi,
Lîngă fusul maicii mele,
Printre-a' fratelui surcele;
Şi-ncă asta cînd eram doar
Mititel, în cămăşuţă.
Cîntăreţilor croit-au
Schiurile mele pîrtii,
Vîrful la copac sfărmat-am,
Rupsei crengi, deschisei drumul:
Merge-acum de-aicea calea,
Pleac-o nouă cărăruie
Pentru cîntăreţi mai vajnici,
Pentru cînturi mai bogate,
În ăst tineret ce creşte,
În ăst neam ce se ridică.

www.dacoromanica.ro

Cartea a apărut cu sprijinul Ministerului Culturii şi Cultelor

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
LÖNNROT, ELIAS
Kalevala: epopee populară finlandeză / Elias Lönnrot ; trad. : Iulian Vesper. - Bucureşti : Biblioteca Bucureştilor, 2001
484 p.; 29 cm
ISBN 973-8369-18-5

I. Vesper, Iulian (trad.)

821.511.111-1=135.1

ISBN 973-8369-18-5

www.dacoromanica.ro

Colofon

Volumul

Kalevala

de
Elias Lönnrot
traducere de Iulian Vesper
vede lumina tiparului în luna
Septembrie a anului
2001
Inițiativa realizării acestei cărți
a fost încurajată și sprijinită de
Editura Biblioteca Bucureștilor, director Florin Rotaru,
și cu abnegația și măestria tipografilor
Regiei Autonome Monitorul Oficial condusă de
directorul general Eugenia Ciubâncan.
Tirajul în 6 exemplare face obiectul unei Ediții Bibliofile.
Toate exemplarele vor fi oferite în dar.
Viziunea grafică a volumului este realizată de
graficianul Mircia Dumitrescu
. ce a beneficiat de ajutorul Graficienilor:
Constantin Baciu, Vasile Socoliuc, Ion Atanasiu,
Anca Boeriu, Florin Stoiciu, Carmen Apetrei,
Orban Anna Maria, Ovidiu Croitoru, Tudor Leșanu,
Constantin Zgâmbău, Gabriel Isac, Reszegh Botond,
Cristina Orac, Carla Duschka, Petru Soșa, Ana-Maria Ciobanu
Ioana Andrei, Andreea Aron.
Grafica computerizată de echipa
Universității de Arte București
și cea a Regiei Autonome Monitorul Oficial prin:
Gheorghe Toma, Liviu Igrițan, Daniela Apostol, Monica Gherghel
Iulian Dinu și Andrei Moldovanu.
Coperta este realizată în tehnica ronjare cu șablon în
laboratorul de imprimerie textilă "Maria Pană Buescu"
a Facultății de Arte Decorative București de către
Orban Anna Maria, Natașa Morcov și Valerica Ghiță.
Legătoria de artă este realizată în tipografia Regiei Autonome Monitorul Oficial
De către Ștefan Ghiță, Elena Gheorghescu și Vasile Temelie.
Cartea este imprimată pe
hârtie Fedrigoni, tip Arcobaleno de 80 de gr.
iar cele 50 de gravuri originale sunt imprimate
în atelierul de gravură "Ion State" al
Facultății de Arte Plastice București,
pe hârtie de mână realizată în atelierele Letea din Bacău.
Cele 6 cărți bibliofile
conțin fiecare
50 de ilustrații semnate ograf
și numerotate de la 1/6 la 6/6.

www.dacoromanica.ro